Міністерство освіти і науки України

Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»

Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених

Всеукраїнська молодіжна громадська організація студентів з інвалідністю «Гаудеамус»

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

МОЛОДЬ: ОСВІТА, НАУКА, ДУХОВНІСТЬ

XVII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ І МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

(м. Київ, 27–28 травня 2020 р.)

ЧАСТИНА І

Київ
Університет «Україна»
2020

УДК 0/9(082)
М75

Затверджено до друку
Вченою радою Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»
(протокол № 4 від 29.05.2020 р.)

Відповідальний за випуск: А. О. Гребенюк, начальник відділу науково-дослідної, міжнародної та грантової діяльності.
Редакційна група Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»: Таланчук П. М. (головний редактор), д. т. н., професор, Президент Університету «Україна»; **Давиденко Г. В.** (заступник головного редактора), відповідальна за наукову та міжнародну діяльність університету, д. пед. н., професор; **Коляда О. П.,** проректор з навчально-виховної роботи, к. т. н.; **Нікуліна Г. Ф.,** начальник управління наукової та міжнародної діяльності, к. т. н.; **Піддяча В. О.,** фахівець відділу науково-дослідної, міжнародної та грантової діяльності; **Адирхаєв С. Г.,** професор, директор Інституту соціальних технологій, д. пед. н.; **Нестеренко С. С.,** директор Інституту економіки та менеджменту, к. е. н., доцент; **Малишев В. В.,** професор, директор Інженерно-технологічного інституту, д. т. н.; **Барна Н. В.,** директор Інституту філології та масових комунікацій, д. філос. н., доцент; **Терещенко А. Л.,** директор Інституту права та суспільних відносин, к. ю. н., доцент; **Шматок О. С.,** директор Інституту комп'ютерних технологій; **Мовчан В. О.,** декан факультету біомедичних технологій, к. б. н., доцент; **Базиленко А. К.,** завідувачка кафедрою соціальної роботи та педагогіки, к. психол. н., доцент; **Сердюк Л. З.,** завідувачка кафедрою психології, д. психол. н., професор; **Федорченко І. М.,** доцент кафедри психології, к. філос. н.; **Адирхаєва Л. В.,** завідувачка кафедрою фізичної терапії, ерготерапії та фізичного виховання, к. пед. н., доцент; **Дубас Р. Г.,** завідувач кафедри менеджменту, д. е. н., доцент; **Ярошовець Т. І.,** доцент кафедри видавничої справи, поліграфії та редагування; **Бригінець О. О.,** професор кафедри цивільного, господарського, адміністративного права та правоохоронної діяльності, д. ю. н.; **Слюсар К. С.,** завідувач кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін, к. ю. н., доцент; **Кіслов Д. В.,** завідувач кафедри міжнародного права, міжнародних відносин та соціально-гуманітарних дисциплін, д. н. держ. упр., професор; **Ізуїта П. О.,** професор кафедри цивільного, господарського, адміністративного права та правоохоронної діяльності, заслужений юрист України; **Забара С. С.,** завідувач кафедри інформаційних технологій та програмування, д. т. н., професор; **Гук Л. Й.,** завідувач кафедри дизайну, заслужений працівник культури України; **Ратушенко А. Т.,** завідувач кафедри технології харчування; **Кущевська Н. Ф.,** завідувач кафедри сучасної інженерії та нанотехнологій, д. т. н., професор; **Хавхун Г. М.,** доцент кафедри дизайну, канд. архітектури; **Тугай Т. І.,** завідувачка кафедрою мікробіології, сучасних біотехнологій, екології та імунології, д. б. н., професор; **Дубовський О. С.,** директор видавничо-друкарського комплексу.

Молодь: освіта, наука, духовність: тези доповідей XVII
М75 Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів і молодих вчених (м. Київ, 27–28 травня 2020 р.), Частина І. — К.: Університет «Україна», 2020. — 634 с.

У збірнику вміщено тези доповідей XVII Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів і молодих вчених «Молодь: освіта, наука, духовність», у яких відображено результати наукових досліджень студентів і молодих вчених у галузях економічних, юридичних, біологічних, психологічних, педагогічних, соціологічних, філологічних і технічних наук.

УДК 0/9(082)

© Університет «Україна», 2020

ВСТУПНЕ СЛОВО

Щиро вітаю всіх учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів і молодих вчених.

В Університеті «Україна» стало доброю традицією проводити науково-практичну конференцію студентів і молодих учених. Започаткували цю традицію в рік п'ятиріччя нашого навчального закладу і з того часу проводимо такі заходи щороку. Конференція охоплює широкий загал і за 17 років стала значною подією для студентів і молодих учених.

XVII Всеукраїнську науково-практичну конференцію студентів і молодих вчених «Молодь: освіта, наука, духовність» — Університет «Україна» проводить спільно з Міністерством освіти і науки України, Всеукраїнською молодіжною громадською організацією студентів з інвалідністю «Гаудеамус» і Науковим товариством студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених. Мета заходу — активізувати науково-дослідну роботу молоді, залучити її до творчого пошуку, генерації нових наукових ідей.

Цього року для участі у Конференції зареєструвалось більше 500 чоловік. Серед них учасники з різних куточків України: Київ, Карпати, Вінниця, Житомир, Івано-Франківськ, Біла Церква, Рівне, Тернопіль, Миколаїв, Мелітополь, Луцьк, Нова Каховка, тощо.

Мені приємно повідомити, що учасники конференції представляють не тільки Університет «Україна», а і 14 інших наукових та навчальних закладів, таких як: Інститут Законодавства Верховної Ради України, Відокремлений підрозділ Національного університету біоресурсів і природокористування України, «Ніжинський агротехнічний інститут», Національний науковий центр радіаційної медицини, Національний університет «Львівська політехніка», Національний університет» Києво-Могилянська Академія», НМУ ім. О. О. Богомольця, Рівненська медична академія і Центр позашкільної роботи Святошинського району міста Києва та інші.

XVII Всеукраїнська науково-практична конференція студентів і молодих вчених «Молодь: освіта, наука, духовність» — це велика праця студентів, викладачів, організаторів, вона стала серйозним стимулом для подальшого розвитку студентської науки. Бажаю нашій конференції не дивлячись на дистанційну форму спілкування, душевного тепла, успішної роботи, а всім її учасникам добра і всіляких гараздів.

П. М. Таланчук

СЕКЦІЯ І

ЕКОНОМІЧНІ ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

ОЦІНКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА

Андрущенко Р. П.
І курс, група ПУ-19-1, спеціальність «Публічне управління»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Фурман С. С., ст. викладач

Конкурентні переваги малого підприємства та його конкурентоспроможність формуються в процесі управління його конкурентоспроможністю. Для цього необхідно визначити та систематизувати її складові.

Структура основних складових системи забезпечення конкурентоспроможності малого підприємства має якнайповніше включати всі сфери його діяльності.

Тобто, механізм управління конкурентоспроможністю для малого підприємства, так само як і для великого, повинен включати ряд складових, зокрема: організаційно-економічний механізм підприємства, до якого входять «управління асортиментом, якістю, техніко-технологічною базою, маркетингом, логістикою, ціновою конкурентоспроможністю, операційний менеджмент».

Процедура оцінки конкурентоспроможності включає три етапи:

І етап – аналіз конкурентоспроможності продукту за показниками:

а)економічними (собівартість, ціна продукту, умови оплати, умови постачання, гарантії, терміни гарантій;

б) технічними (технологічні параметри продукції);

в) нормативними (відповідність стандартам, правилам, нормам та нормативам);

II етап – оцінка чинників, що впливають на стан конкурентоспроможності продукції;

III етап – формування заходів для вдосконалення конкурентоспроможності продукції.

На думку дослідників, значна кількість сучасних вітчизняних малих підприємств віддає перевагу лише декільком з вищеперерахованих елементів господарського механізму. Причиною цього є недостатній рівень менеджменту, нестача фінансових та інших ресурсів, непевний стан підприємства на ринку.

Вітчизняне мале підприємство, вважають дослідники, є негнучким. А його система управління конкурентоспроможністю зводиться лише до управління виробництвом продукції. Причому, управлінню асортиментом продукції та діагностиці споживчого попиту приділяється недостатньо уваги .

На думку дослідників, саме тому джерела конкурентоспроможності у вітчизняних підприємств є лише використання дешевої сировини або дешевої малокваліфікованої робочої сили. Тому малі підприємства використовують цінова конкуренцію та встановлюють низький рівень оплати праці, що обумовлює низьку продуктивність праці.

Однак, вибір саме такої стратегії конкурентної боротьби обумовлений тим, в якій сфері бізнесу діє товаровиробник. На думку дослідників в умовах багатосерійного виробництва простих та поширених виробів « основна увага має зосереджуватися на зменшенні витрат на виробництво одиниці продукції, тобто застосовується стратегія масового маркетингу. Малі питомі витрати зумовлюють низький рівень цін на виріб, забезпечуючи його конкурентну перевагу» .

Для досягнення високого рівня конкурентоспроможності мале підприємство повинно бути максимально прибутковим, а для цього потрібно забезпечити як конкурентоспроможність підприємства, так і конкурентоспроможність його продукту. При цьому необхідно оптимально поєднати всі ресурси підприємства, а також вдосконалювати організаційну структуру, впроваджувати нові технології, максимально використовувати свій потенціал.

Для отримання конкурентних переваг мале підприємство повинно оперативно впроваджувати нововведення в сфері виробництва, маркетингу та менеджменту, управлінні персоналом та фінансами.

ПЕРІОДИЗАЦІЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ В УКРАЇНІ

Артюх-Пасюта О. В.
к. е. н., доцент, доцент кафедри управління та адміністрування
Полтавський інститут економіки і права
Університету «Україна»

В контексті сучасної економіки України, виникла нагальна потреба у проведенні об'єктивного, чіткого, оперативного комплексного економічного аналізу на всіх рівнях управління і господарювання. При цьому особливе місце відводиться дослідженню розвитку економічного аналізу на теренах України.

Висвітлюючи історію становлення і розвитку економічного аналізу в Україні, як важливої складової економічної науки, доцільно умовно розподілити на чотири етапи.

Перший етап розвитку економічного аналізу (від початку XIX ст. до Жовтневої революції 1917 р.) відбувався в умовах утворення великих промислових підприємств, банків, кооперативів, сільськогосподарських артілей. Аналіз цього періоду призначався для дослідження фінансових результатів господарювання, статей балансу, платоспроможності окремих підприємств, монопольних об'єднань, банків.

Характерними рисами другого етапу розвитку економічного аналізу (від Жовтневої революції до Другої світової війни — 1917–1941 рр.) були розробка та обґрунтування теоретико-методологічних засад економічного аналізу. Цей етап характеризувався комплексним підходом у вивченні ефективності використання основних та оборотних засобів, у системному аналізі собівартості, економічної інформації. Визначались напрями зниження собівартості продукції та послуг, ефективності роботи при госпрозрахунку, економії в умовах командно-адміністративної економіки для прийняття рішень.

Були створені перші наукові економічні установи, зокрема Інститут економіки Академії наук України, Український науково-дослідний інститут економіки і організації сільського господарства, Науково-дослідний економічний інститут держплану та інші.

Третій етап розвитку економічного аналізу охоплює період Великої Вітчизняної війни та після неї, тобто воєнний та післявоєнний і до 90-х років XIX ст. включно (1941–1991 рр.). З початку

цього періоду господарство України було переорієнтовано на потреби оборони. У період з 1945 р. до 1991 р. відбулось становлення теорії економічного аналізу, розвиток оперативного, стратегічного, економіко-математичного, функціонально-вартісного аналізу. Дослідження акцентовано на аналіз виробництва, собівартості і прибутку.

Четвертий етап розвитку економічного аналізу розпочався з часу проголошення 24 серпня 1991 р. Верховною Радою Акта незалежності України, який відкрив нову епоху в історії України, і триває донині. Цей період характеризується переходом від командної до ринкової економіки, інтеграцією у світовий економічний простір. Тому економічний аналіз спрямований на проведення комплексної оцінки ресурсного потенціалу підприємства, вивчення та обґрунтування шляхів підвищення рівня добробуту громадян, структурної перебудови господарства, роздержавлення економіки.

На удосконалення економічного аналізу мало суттєвий вплив прийняття Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», здійснення реформи бухгалтерського обліку, включаючи застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності, введення в господарську практику аудиту підприємств та управлінського обліку.

Сьогодні економічний аналіз заснований на системному підході, комплексному обліку різноманітних факторів, якісному підборі достовірної інформації і є важливою функцією управління.

Отже, ступінь розвитку науки визначається рівнем вивчення її історії. Тому знання історії економічного аналізу можна вважати необхідним підґрунтям для оцінки теперішнього стану аналітичної науки та практики і перспектив розвитку в майбутньому.

Література

1. І.І. Економічний аналіз господарської діяльності підприємства .К.: ЦНЛ. 2015. — 123 с.
2. С. О. Заїка, В. А. Грищенко Становлення і перспективи розвитку економічного аналізу в Україні.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТУ ФОНДІВ ГРОШОВИХ КОШТІВ, НЕОБХІДНИХ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Атаманов С. Ю.
ІІ курс, група ЗФН-18-1м-пк,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: Пшенична М. В., к.е.н.

Актуальним питанням для ефективного використання державних фінансів на сьогодні є визначення суті, значення та використання військових фінансів.

В загальному вигляді військові фінанси є ланкою фінансової системи країни, тобто мають всі риси фінансів загалом, та водночас вони є невід'ємною складовою частиною військової економіки, а відповідно, відображають і притаманні їй властивості. Отже, якщо дати визначення даному поняттю, то військові фінанси – це військово-економічні відносини, що складаються в процесі створення, розподілу і використання вартості сукупного військового продукту, формування у суб'єктів військово-економічної діяльності фондів грошових коштів, необхідних для забезпечення військової безпеки держави.

Сутність військових фінансів може проявлятися у процесі реалізації розподільчої та контрольної їх функцій. Самі військові фінанси, базуючись на рух фондів грошових коштів, обслуговують в тій чи іншій мірі процес виробництва, розподілу та споживання сукупного військового продукту на всіх організаційних рівнях військової економіки і тим самим виступають універсальним інструментом вартісного контролю за військово-економічною діяльністю і станом фінансової дисципліни. Фінансова дисципліна – це дотримання обов'язкового для всіх учасників військово-економічної діяльності порядку ведення фінансового господарства, встановлених норм і правил, виконання фінансових зобов'язань.

У структурі військових фінансів слід виділяти загальнодержавні військові фінанси; фінанси підприємств і галузей оборонно-промислового комплексу; фінанси військ. Кожна із зазначених груп військово-фінансових відносин може бути, у свою чергу, розділена на більш вузькі підгрупи виходячи з економічного, організаційного, відомчого чи галузевого ознак. Всі вони в сукупності утворюють військово-фінансову систему країни.

Сумарні військові витрати держави включають в себе оборонні та інші витрати, супутні їм, витрати на утримання військ і військових формувань різного призначення, витрати оборонної промисловості та ін. В основу цього поділу покладено принцип поділу зовнішньої і внутрішньої безпеки держави.

Класифікація фінансового забезпечення Збройних Сил України формується за трьома напрямами: за джерелами їх формування, за напрямами бюджетних видатків, за напрямами їх використання.

Фінансові ресурси Збройних Сил формуються за рахунок дохідної частини державного бюджету, надходжень за рахунок, зароблених у процесі виробничої діяльності військових виробничих підприємств військово-ремонтних підприємств, будівельно-монтажних організацій, військових сільськогосподарських підприємств та за рахунок грошових надходжень від невиробничої та іншої діяльності, а саме: коштів від реалізації надлишкового озброєння, військової та спеціальної техніки, іншого майна Збройних Сил України; коштів за виконані роботи, надані послуги; коштів за надання в оренду основних фондів та іншого майна Збройних Сил України.

За рахунок цих коштів здійснюються видатки на потреби оборони відповідно до кошторису Міністерства Оборони України.

Таким чином, сумарні військові витрати держави включають в себе оборонні та інші витрати, супутні їм, витрати на утримання військ і військових формувань різного призначення, витрати оборонної промисловості та ін. Фінансування Служби правопорядку здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України, які виділяються на утримання Збройних Сил України і передбачаються у кошторисі Міністерства оборони України окремим рядком.

ДЕРЖАВНЕ ФІНАНСУВАННЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ ПРАЦІ

Ахметов О. Ю.
ІІ курс, група ОО-18-1, спеціальність «Облік та оподаткування»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Забута Н. В., к. е. н., доцент

Перспективи регіонального розвитку усе більше визначаються не стільки обсягами природних ресурсів, скільки перевагами в якості людського капіталу, зокрема його інтелектуального розвитку, здатності швидко засвоювати та продукувати нові знання, розроб-

ляти та впроваджувати інновації, постійно пропонуючи нові товари та послуги. В свою чергу, якість людського капіталу забезпечується готовністю всіх керівників регіонального та локального рівнів до здійснення фінансових інвестицій саме у інтелектуальний розвиток. Проблеми такого фінансування достатньо важко вирішити, оскільки зпрогнозувати фінансову віддачу від вкладень в найближчий перспективі практично неможливо.

Система трудових ресурсів регіону — сукупність елементів та зв'язків між ними, організованих для забезпечення формування трудового потенціалу і максимально ефективного використання трудових ресурсів. Основою вибору методів державного впливу на розвиток трудових ресурсів є аналіз і прогноз ситуації на ринку праці, на основі якого визначаються переваги окремих методів з оцінкою наслідків їх використання. Зокрема, на початковому етапі аналізу оцінюються поточні показники: рівень економічної активності населення; рівень зайнятості населення; рівень зареєстрованого безробіття; рівень застійного безробіття; рівень середньомісячної номінальної заробітної плати штатних працівників; навантаження незайнятого населення на одне вільне робоче місце (вакансію).

Наступним етапом є оцінювання динаміки перерахованих показників мінімум за останні п'ять років. Крім того, аналізують міграційне сальдо регіону (внутрішня та зовнішня міграція), динаміку кількості найманих працівників, рівня захворюваності працівників, заборгованості підприємств з виплати заробітної плати. Дослідники зауважують, що однією з проблем аналізу ринку праці в Україні є відсутність повної згенерованої інформації щодо наявного попиту на ринку праці. Дані Державної служби зайнятості та кількість зареєстрованих вакансій у ній охоплюють в більшості випадків посади державного сектору або ті, що є найменш конкурентоспроможними за умовами та рівнем оплати праці.

Прогнозування ситуації на ринку праці неможливе без ретельної оцінки ефективності служби зайнятості кожного регіону. Кожне регіональне утворення має своє, унікальне обличчя ринку праці, і до вирішення проблем регіональних ринків необхідно підходити індивідуально. В останні десятиліття існувала загальновизнана практика, що ДСЗ повинні переорієнтовувати свою діяльність від пасивних форм підтримки до активних. Тому сьогодні ефективність служби зайнятості має оцінюватись не кількістю працевлаштованих, а застосуванням заходів активного фінансового інвесту-

вання в людський капітал та ефективність праці, стимулювання кар'єрного росту та професійного розвитку. Лише після цього варто переходити до вибору методів державного фінансування розвитку трудових ресурсів регіону.

Вплив держави втілюється у вигляді цільових програм або регулюючих заходів регіональної політики. Такий вплив має базуватися не стільки на традиційно усталеній акцентуалізації мотиваційних пріоритетів, скільки на всебічній підтримці можливостей і потенціалів людини, створенні сприятливого середовища для їх формування та реалізації. На наш погляд, серед заходів активної політики, дієвість яких підтверджена досвідом ЄС а фінансування проводиться з регіональних бюджетів, варто виокремити: заходи щодо отримання молоддю першого робочого місця, стажування тощо, шляхом повного або часткового його субсидіювання на певний термін; стимулювання самозайнятості у формі одноразових, періодичних виплат або у комбінованій формі; фінансування з регіонального бюджету інвестицій в інфраструктурні об'єкти, що використовуються в системі громадських робіт; фінансування випереджаючого навчання персоналу, що знаходиться під ризиком

СТРАТЕГІЧНІ ІМПЕРАТИВИ СУЧАСНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Байдецька Л. В.
викладач Тернопільського коледжу Університету «Україна»

За сучасних умов стрімкого розвитку та докорінних змін в економічному середовищі, формуванні недержавного сектору економіки країни, який представлений переважно господарськими товариствами та акціонерними товариствами, виникла необхідність створення принципово нової системи управління, а саме управління інтегрованими корпоративними структурами.

В сучасних умовах корпоративне управління містить в собі спосіб управління діяльністю окремої корпорації з боку ради директорів і менеджменту, що торкається таких аспектів: постановка корпоративних цілей; управління діяльністю корпорації; врахування інтересів учасників корпоративних відносин; забезпечення відповідності корпоративної діяльності і корпоративної культури

вимогам діючого законодавства, нормативній базі і нормам ділового обороту; захист інтересів акціонерів та інвесторів.

Проблеми корпоративного управління в Україні зумовлені недосконалістю структури управління, відсутністю дійових механізмів саморегулювання, а також браком практики ефективного впровадження загальних принципів корпоративного управління в практику діяльності корпоративних структур. Сьогодні багато керівників акціонерних товариств, холдингових структур та концернів перенесли методи та прийоми управління державними підприємствами на акціонерні товариства, що призводить до негативних результатів у діяльності корпоративних підприємств. Відсутність досвіду функціонування в Україні акціонерних товариств, недостатня участь держави в становленні корпоративного руху, негативні наслідки прийнятої моделі приватизації, недоліки в чинному законодавстві щодо регламентації діяльності акціонерних товариств спричинили певні проблеми та труднощі, на подолання яких має бути спрямоване сучасне управління корпораціями.

Сучасний корпоративний менеджмент в процесі здійснення своїх функцій має ставити на перше місце проблему адаптації корпоративних структур до змін зовнішнього середовища шляхом впровадження стратегічних та інноваційних методів управління. А головними завданнями корпоративного менеджменту має бути нагляд і контроль за діями управлінського персоналу в умовах, коли функції управління і володіння корпорацією суперечать одна одній через «розпорошеність» акціонерного капіталу. На основі цього можна виділити три основні групи показників, які є необхідними та достатніми при оцінці ефективності корпоративного управління: показники, що відображають ступінь дотримання в компаніїпринципів корпоративного управління; показники, що характеризують результати фінансово-господарської діяльності компанії та показники, що відображають ризики корпоративного управління.

Корпоративне управління має сприяти реструктуризації підприємств та модернізації виробничих фондів, що дозволить виходити зі своєю продукцією на нові ринки збуту. В результаті підприємства отримують можливість використовувати додатковий капітал, а інвестори будуть впевнені в тому, що наданий ними капітал використовується ефективно. Залучення державних органів влади до активнішої участі в розвитку корпоративного управління та вдосконалення їх законодавчої бази, дасть змогу подолати наслідки засто-

сування української моделі приватизації та проведення законодавчо врегульованої консолідації пакетів акцій. Вдосконалення законодавчої бази щодо процедури скликання та проведення загальних зборів і надання всім акціонерам необхідної інформації, дасть змогу впевнитися, що їх права захищені. Своєчасне надання акціонерам інформації про оплату праці членів Спостережної ради та Правління, про кількість акцій, щ оїм належать, а також обов'язкове надання усім акціонерам підтвердженого зовнішнім аудитом щорічного фінансового звіту, дасть можливість зменшити порушення їх прав на участь в управлінні та розподілі прибутків.

Система корпоративного управління в Україні має надзвичайно важливе значення, оскільки сильне корпоративне управління є основною передумовою стійкого росту компаній та отримання ними доступу до міжнародних ринків капіталів.

ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ЦІЛЕЙ ПОЛІТИКИ ЕФЕКТИВНОЇ КОМЕРЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Бартальов А. Е.
І курс, ОР «магістр», група МЕН-52-19,
спеціальність «Менеджмент»
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»
Науковий керівник: Домбровська Л. В., к. е. н., доцент

Комерційна діяльність, яка ґрунтується на засадах цілей та завдань збуту, повинна відповідати загальній бізнес-концепції підприємства та прийнятому курсу (орієнтиру) дій останнього.

Більш того, комерційна діяльність підприємства повинна служити базою для розробки його постачальницької, виробничо-технологічної, інноваційної та фінансової політик [1].

На рисунку 1 наведено дерево цілей і завдань з формування ефективної комерційної діяльності торговельного підприємства в ринкових умовах господарювання, які віддзеркалюють генеральну мету підприємства і служать гарантом її здійснення.

Генеральна мета торговельного підприємства нами деталізована трьома складовими, а саме: максимальна стійкість і ефективність функціонування; задоволення матеріальних і духовних потреб

суспільства і задоволення матеріальних і духовних потреб безпосередньо керівництва підприємства, власника(ів) та персоналу.

У складі генеральної мети політики комерційної діяльності було виділено дві підцілі першого рівня:

1) зростання обсягів збуту і частки ринку;

2) забезпечення стабільного економічного становища підприємства,

а також три підцілі другого рівня:

1) задоволення споживчого попиту;

2) досягнення переваг над конкурентами;

3) збереження частки ринку.

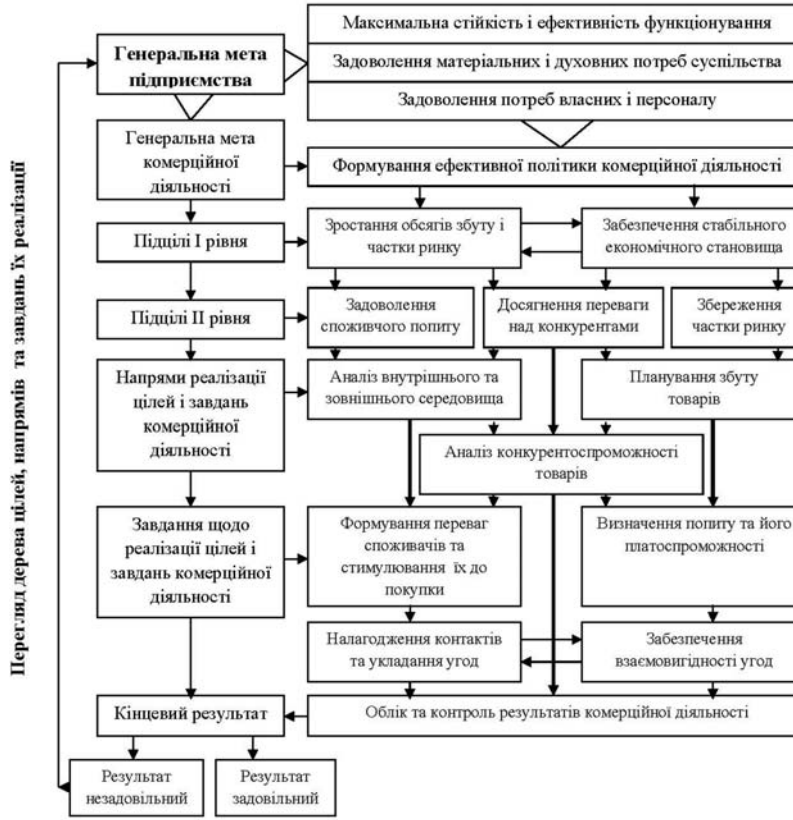

Рис. 1. **Дерево цілей і завдань політики ефективної комерційної діяльності торговельного підприємства**

Перераховані цілі мають рівну значущість для комерційної діяльності підприємства і надалі конкретизуються напрямками їх вирішення, конкретними завданнями та підкріплюються контролем результатів формування політики комерційної діяльності.

Література

Головкіна Н.В. Стимулювання збуту: теорія, практика і перспективи. Маркетинг в Україні. 2017. № 2. С. 47–52.

МАРКЕТИНГОВІ ІННОВАЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

Бженчаківська М. А.
IV курс, група ЗМН-16-1-zh, спеціальність «Менеджмент»
Житомирський економіко-гуманітарний інститут
Університету «Україна»
Науковий керівник: Яковець О. П., старший викладач кафедри

Інноваційні процеси – це найбільш перспективна форма розвитку сучасної економіки. Ряд структурних перетворень, зумовлених активізацією інтеграційних та глобалізаційних процесів, передбачає активний пошук інноваційних шляхів і засобів для кардинального оновлення економіки. Вибір на користь інноваційного розвитку обумовлений тим, що інновації, з одного боку, забезпечують стійкість соціально-економічного розвитку регіону, а з іншого боку, сприяють перманентній зміні внутрішніх і зовнішніх його умов.

Поняття інновацій (новизни, нововведення) застосовне з моменту створення ідеї до її реалізації і практичного втілення. Часовий період, за який інновація переходить від стадії виникнення ідеї до стадії комерціалізації, називається інноваційним лагом.

Інноваційний маркетинг в розрізі соціально-економічного розвитку регіону неможливо розглядати як сукупність дискретних заходів, пов'язаних з підтримкою і просуванням окремих інновацій. Він є складовою і невід'ємною частиною інноваційного перманентного процесу та представляє певну послідовність стадій інноваційної діяльності:

1) стадія НДДКР;

2) випуск дослідних партій продукції;

3) масове виробництво;

4) реалізація інноваційної продукції.

По суті, ці стадії є життєвим циклом інновацій, який безперервно поновлюється і збільшує їх кількісні та якісні параметри на кожному наступному витку розвитку. Інноваційний процес об'єднує науку, виробництво, підприємництво, управління і маркетинг, тому в якості його учасників можна виділити такі суб'єкти:

– держава, яка виконує в інноваційному процесі підтримуючу роль;

– бізнес в особі великих, середніх і малих інноваційних компаній, що безпосередньо займаються інноваційною діяльністю;

– фінансові посередники, що здійснюють інвестиції в інновації регіону, представлені такими учасниками, як банки та інші суб'єкти боргового фінансування; венчурні фонди як найважливіші джерела фінансування інноваційних проектів для малих і середніх інноваційних приватних компаній, що реалізовується у формі інвестицій в акціонерний ринки цінних паперів зростаючих компаній регіону (вивільнення капіталу таких компаній відбувається за рахунок продажу акцій зовнішнім інвесторам); інноваційні компанії і т.д.;

– населення, а саме заощадження населення, які розглядаються як потенційне джерело інвестицій в інновації.

Регіональний маркетинг дозволяє оцінювати поточну ринкову ситуацію, прогнозувати перспективи просування регіональних інноваційних продуктів, здійснювати заходи з формування позитивного іміджу регіону і посилення його конкурентних переваг.

Тому важливо зауважити, що маркетингові інструменти стимулювання інноваційного розвитку повинні застосовуватися на регіональному рівні, оскільки вони сприяють: реалізації інноваційного потенціалу регіону, підвищенню привабливості регіону для великих інноваційних компаній, задоволенню потреб цільових ринків через створення інноваційної продукції, розвитку взаємовідносин інноваційного бізнесу з науковими організаціями і регіональними органами влади. Таким чином, роль маркетингу в соціально-економічному розвитку інноваційно- та інтелектуально- орієнтованих регіональних систем є визначальною.

ЗБУТОВА ПОЛІТИКА В СИСТЕМІ МАРКЕТИНГУ ПІДПРИЄМСТВА

Білецька С. С.
IV курс, група ЗМК-16-1,
спеціальність «Маркетинг»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Кутліна І. Ю., к. т. н., доцент

В умовах радикальних змін в економіці, пов'язаних зі становленням ринку, підвищується роль підприємств як суб'єктів ринкових відносин. В межах цих відносин принципово змінюється їхня економічна поведінка та зміст збутової діяльності.

Слід розрізняти поняття «збутова діяльність» та «збутова політика» підприємства. Визначення збутової політики підприємства припускає аналіз можливих варіантів ведення збутової діяльності й вибір оптимальних варіантів, що забезпечують найефективніше задоволення споживчих потреб і вподобань, і таким чином — максимальні результати господарської діяльності підприємства. Збутову політику підприємства в умовах маркетингової орієнтації можна визначити, як сукупність маркетингових тактичних заходів у сфері формування попиту, встановлення взаємовідносин з покупцями, ціноутворення, транспортування, рух товарів, стимулювання збуту, сервісу і реклами, спрямованих на реалізацію збутових стратегій і досягнення цілей збутової діяльності підприємства. Отже, збутова політика підприємства є способом здійснення збутової діяльності підприємства.

На збутову політику підприємства впливає низка факторів: споживачі (кількість, концентрація, потреби, поведінка по відношенню до покупок тощо); збутовий потенціал підприємства (ресурси й маркетингові можливості у сфері збуту); конкуренція (кількість конкурентів, концентрація, ступінь агресивності); канали розподілу (альтернативи, доступність, правові обмеження).

Збутова політика підприємства варіюється в залежності від зміни напрямків збутової діяльності та потребує конкретних дій, спрямованих на розробку комплексу заходів для поступового досягнення цілей у сфері збуту.

Розробка збутової політики торговельних підприємств вимагає, перш за все, визначення її стратегії і тактики, для досягнення яких, з урахуванням специфіки підприємства, застосовуються відповідні методи прогнозування, планування, розробляються заходи

з виконання планів, здійснюється координація, регулювання, облік і аналіз роботи зі збуту.

Підприємство забезпечує проведення збутової політики поряд з раціоналізацією своєї організаційної структури, вдосконалюванням економічного механізму комерційної діяльності, договірною роботою, інформаційними зв'язками і технічним оснащенням виконуваних функцій. При цьому успішна реалізація збутової політики в багатьох випадках залежить від досвіду збутової діяльності, наявності кваліфікованих спеціалістів, правильності використання всіх її засобів.

Організація збутової діяльності торговельних підприємств в умовах маркетингової орієнтації вимагає від них більшої інноваційної активності при виборі форм і методів збуту. Від того, наскільки коректно буде здійснено вибір форм і методів збуту, залежить ефективність функціонування всієї системи управління збутом і розподілом, і тому необхідно в кожному конкретному випадку уважно ставитися до проробки цього елемента даної системи.

Найважливішим, на нашу думку, для забезпечення стратегічної спрямованості збутової діяльності підприємств є використання традиційних каналів прямого маркетингу, які сприяють установленню довгострокових і довірчих відносин між покупцями й продавцями.

Збутовий потенціал підприємства можна визначити, як сукупність інформаційних, матеріальних, маркетингових, управлінських і комунікаційних ресурсів і можливостей збуту, що забезпечують готовність та спроможність підприємства здійснювати вивід товару на ринок, його реалізацію при постійному вдосконалюванні технології збуту, інновації продуктової лінії з урахуванням факторів маркетингового середовища.

Збутовий потенціал слід розглядати з точки зору комплексного та системного підходів. З позиції комплексного підходу збутовий потенціал являє собою комплексну систему, яка складається з трьох систем.

З позицій системного підходу збутовий потенціал є невід'ємною частиною сукупного потенціалу підприємства і, у свою чергу, виступає цілісною динамічною соціально-економічною системою, яка складається з сукупності взаємодіючих елементів різного ступеню складності та організації. Кожна з цих систем структурно інтегрує в собі три підсистеми, від гармонійної взаємодії яких залежить рівень розвитку збутового потенціалу підприємства.

Збутова політика формується на основі збутового потенціалу підприємства та цілей збуту, встановлених як на стратегічному, так і на тактичному рівнях. Пропонується розглядати всю сукупність

збутових цілей у чотирьох вимірах: економічні цілі, цілі розвитку, кількісні цілі, якісні цілі. Даний поділ цілей потребує деякого уточнення. Оскільки економічні цілі можуть бути і якісними, і кількісними, довгостроковими і короткостроковими, слід уточнити ознаки такої класифікації.

Економічні цілі збутової діяльності спрямовані на максимізацію прибутку, їх досягнення можливе за успішної реалізації наступних задач у сфері збутової діяльності: збільшення ринкової частки підприємства; максимізація збуту і на цій основі — прибутку підприємства при найбільш повному задоволенні попиту споживачів; ефективне використання збутового апарату підприємства; вибір раціональних каналів розподілу; мінімізація сукупних витрат у господарському циклі товару, включаючи витрати з післяпродажного обслуговування та сервісу; раціональна політика на ринку з урахуванням мінливої кон'юнктури та ін.

Цілі розвитку у сфері збутової діяльності слід розглядати, як надсистемні та внутрісистемні цілі служби збуту. Відомо, що система, яка не має потенціалу саморозвитку, не зорієнтована на стійкий прогрес, а отже, приречена на відставання. Якщо збут не має цілей розвитку, тоді й підприємство приречене на занепад, а таким чином, і на втрату ринків збуту.

Надсистемні цілі розвитку збуту пов'язані з інтеграцією й диверсифікованістю діяльності, з розвитком ринків збуту та освоєнням нових. Внутрісистемні цілі служби збуту спрямовані на підвищення кваліфікації працівників збуту, впровадження інформаційних технологій, прогресивних форм і методів продажу, стимулювання збуту тощо.

СТАН ТА НАПРЯМКИ ЗАБЕЗБЕЧЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ

Боєва Д. Д.
І курс, група ФН-19-1,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Фурман С. С., ст. викладач

Продовольче забезпечення населення регіону – це складне багатопланове явище, у якому поєднуються економічні, соціальні та політичні аспекти.

Регіональна продовольча безпека – це стан регіону за якого продовольчі ресурси використовуються так, щоб забезпечити всі категорії населення продуктами харчування на всій території на рівні не нижчому мінімального споживчого кошика, для забезпечення активного и здорового способу життя , не залежно від впливу внутрішніх, зовнішніх та світових факторів.

В структурі регіональної продовольчої безпеки дослідники виділяють 4 складові: доступність продуктів харчування (фізичне, економічне, соціальне); забезпеченість ефективного функціонування системи безпеки; створення товарних запасів матеріально-технічних засобів; науково технічне забезпечення.

Науковці зосереджують увагу на таких аспектах національної продовольчої безпеки як, продовольчому, сільськогосподарському, зовнішньоекономічному, агропромисловому та соціальному.

Оцінка ступеня продовольчої безпеки регіону проводиться за такими основними показниками: стан виробничої та науково-технічної бази; забезпечення населення продовольством; якість продуктів харчування; доступність продуктів харчування всім верствам населення.

Останніми роками забезпечення населення якісними продуктами харчування у більшості країн світу значно покращилося, але України це не стосується.

На даний час населення України забезпечується продуктами харчування відчизняного виробництва на 50%. Великі адміністративно-правові центри на 70–80% залежні від зовнішнього постачання.

До негативних характеристик продовольчого стану України можна віднести: зниження купівельної спроможності населення; недосконале державне регулювання зовнішньої торгівлі продовольством; немає умов для стабільного функціонування ринку продовольства.

На наш погляд, в Україні варто ретельніше вивчати такий напрям забезпечення продовольчої безпеки як, самозабезпеченість продукцією сільського господарства (зокрема продукцією яку вироблять у господарствах населення), а також на підтримці і захисті державою вітчизняних товаровиробників, що автоматично коригує імпорт продукції. Це потребує впровадження інноваційних технологій у сільськогосподарському виробництві, а також розбудови та розвитку сільських територій.

ОСВІТА І ТУРБУЛЕНТНІСТЬ «ШВИДКОГО СВІТУ» ТА ПРОФЕСІЇ, ЯКІ БУДУТЬ ЗАТРЕБУВАНІ ПІСЛЯ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Бойко О. І.
ІІІ курс, група МК-17мс,
спеціальність «Маркетинг»
Інститут економіки та менеджменту
Університету «Україна»
Науковий керівник: Лавриненко Л. М., к. е. н., ст. н. с.

Відбулися індустріальні революції, що привели до появи технологій, які відтворюють себе: штучний інтелект, нейромережі, обсяг машинного Інтернету, що вже перевищують людський. Все це створює зовнішній тиск на нас, на освіту, на дітей та їх майбутнє. Для того, щоб формувати освіту у такому турбулентному світі, недостатньо класичних методів реформування.

Найуспішнішими на сьогодні освітніми кейсами вважаються Фінляндія і Сінгапур – дві абсолютно різні моделі освіти. Фінляндія – модель держави добробуту, де багато уваги приділяється рівності можливостей, доступу. Сінгапур – меритократична модель, де постійно відбувається селекція кращих, талантів, де постійно йде гра із високими ставками. Між цими полюсами має з'явитися й українська модель освіти, тому що будь-який перенос однієї моделі не спрацює. Якщо взяти широку перспективу, то в учасників освітнього процесу є важливий досвід життя в умовах постійного стресу, постійної турбулентності, де не можна опертися на інституції.

Пандемія COVID-19 змінить ринок праці. Найближчим часом ми побачимо захід одних професій і бум попиту на інші. Втім, вплив пандемії на ринок праці не зводиться до появи тимчасового попиту на медичні професії. На ринку робочої сили очікуються тектонічні зрушення. На наш погляд, епоха великих офісів закінчилася: компанії у різних країнах, у тому числі й в Україні, вирішать, що до пандемії витрачали на оренду офісних площ занадто великі гроші. В офіс повернуться найнеобхідніші співробітники, інші продовжать працювати із дому, перейдуть на фріланс або на часткову зайнятість. Після закінчення пандемії на ринку праці може зрости попит на такі професії.

Антикризовий менеджер – фахівці цього профілю будуть затребувані і під час кризи, і після неї. Компаніям гостро потрібні

експерти, здатні провести аналіз бізнесу, виявити сильні та слабкі сторони, побудувати антикризовий план й реалізувати його.

Експерт з HR-трансформації – ринок праці почав рухатися, зміни будуть відбуватися у трикутнику «суспільство-економіка-технології». Бізнесу знадобляться експерти, які зможуть зорієнтувати компанії і які здатні скласти план дій: яких співробітників звільняти, яких – наймати, чому навчати персонал, які організаційні схеми використовувати для організації праці у нових умовах і які IT-рішення застосовувати для підтримки цих схем.

Експерт із цифрової трансформації – карантинні канікули змусять навіть самих консервативних власників задуматися над тим, які функції потрібно перенести із реального середовища у віртуальне. Підприємці зроблять перший крок на шляху до цифрової трансформації та почнуть шукати експертів, здатних підказати, яким повинен бути другий крок...

Програміст – спроби компаній перейти у цифру викличуть сплеск інтересу до розробки програмного забезпечення. Розробники ПЗ будуть затребувані – або на стороні замовника, або на стороні платформи.

Експерт з BigData – оцифровка бізнесу призведе до різкого зростання банку даних. Компанії усвідомлюють, яким багатством вони володіють і спробують витягти максимум користі із обробки накопичених даних.

Організатор VR/AR-трансляцій – карантин викликав попит інтересу до відеосервісу: Zoom відразу став рятівником комунікацій у бізнесі, освіті та інших галузях.

Оператор call-центру – однією із найбільш затребуваних професій буде оператор call-центру. Ця професія буде забезпечувати зв'язок між користувачами у тексті вакансії практично у всіх галузях.

Помічник по догляду – пандемія коронавірусу може завдати шкоди здоров'ю людей похилого віку та пацієнтів із хронічними захворюваннями. Тому може зрости попит на соціальних працівників, які допоможуть вести домашнє господарство, доглядальниць, нянь.

ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКОГО РИНКУ МОЛОЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ

Бойко О. І.
ІІІ курс, група МК-17-1мс, спеціальність «Маркетинг»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Кутліна І. Ю., к. т. н., доцент

Ринкова ситуація в Україні сприятлива для розвитку молокопереробної галузі і країна має належні передумови для її розвитку: сприятливий клімат, наявність великих площ сільськогосподарських угідь, родючість землі, історичний досвід ведення фермерського господарства, наявність кваліфікованого персоналу і значну місткість ринку молочної продукції [3].

У той же час, маючи безумовні успіхи в модернізації технології випуску молочної продукції, підвищенні її якості й розширенні асортименту, вітчизняна молокопереробна галузь все ще не вийшла на траєкторію стійкого розвитку. В Україні спостерігається падіння рівня виробництва молочної продукції, підвищення цін на молочну сировину, недостатній рівень взаємодії між виробниками сировини і виробниками кінцевого продукту тощо [2].

Ринок молока і молочної продукції у наукових працях розкривається як сукупність економічних відносин, які охоплюють виробництво, розподіл, обмін і споживання власне молока і продуктів його переробки з метою задоволення потреб суспільства в харчових елементах, а також отримання власної вигоди усіма суб'єктами, що вступають у зазначені відносини. За кваліфікаційними ознаками, ринок молока і молочної продукції виступає ринком тваринницької продукції, продовольчим ринком, частиною агро-продовольчого сектору, ринком продукції, призначеної для кінцевого споживання, споживчим ринком.

Однак в Україні є певні проблеми в молочній галузі, на які варто звернути увагу: суттєве зниження кількості поголів'я корів, зменшення обсягів сировини для виробництва готової молочної продукції, значний тіньовий сегмент, який оцінюється на рівні 20-25%, брак сировини, яка відповідає світовим стандартам якості, наявність значної частини імпорту молочних продуктів на території України, зниження експортних показників молочної продукції, державна підтримка, без якої вітчизняна молочна галузь нині не взмозі успішно розвиватися.

Звісно, що всі ці проблеми не є вичерпними. І, аналізуючи ринок молочної галузі в Україні, варто звернути увагу на те, що основу ринку молочної продукції в Україні становлять товари вітчизняного виробництва, хоча імпорт в останні роки зростає. В процесі адаптації вітчизняних молочних виробників до європейських технологічних норм виробництва і контролю якості продукції, а також активного проникнення продукції європейських виробників на внутрішній ринок України, росте якість молокопродуктів в цілому, що веде також до зростання цін [1].

Шляхами вирішення деяких проблем вітчизняного молочного ринку, на нашу думку, є наступні:

– підвищення ролі держави в регулюванні різноманітних питань у сфері розвитку і роботи молочної галузі та ринку;

– активізація переходу українських виробників молочної сировини на інноваційні технології організації та управління виробництвом;

– підвищення конкурентоспроможності та якості молочної продукції шляхом впровадження елементів кооперації між виробниками сировини і кінцевого продукту.

Література

1. Аналіз ринку молочної продукції в Україні. 2019 рік. – Режим доступу: https://pro-consulting.ua/ua/issledovanie-rynka/analiz-rynka-molochnoj-produkcii-v-ukraine-2019-god
2. Маслюківська А. О. Тенденції розвитку ринку молочної продукції в Україні у контексті маркетингового підходу // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Серія: Економіка. – 2014. – Вип. 8 (161). – С. 73–77.
2. Мошковська О. А. Аналіз сучасного стану молокопродуктового підкомплексу України, проблем його розвитку та шляхів їх вирішення // Агросвіт, 2019. – № 18. – С. 16–23.

СУЧАСНИЙ СТАН ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Бойкова Є. П.
І курс, група ЗОО-19-1-пк, спеціальність «Облік і оподаткування»
Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: Іванова Л. В., ст. викладач

Українському бізнесу не звикати до постійних змін в податковому законодавстві, які ледь не щороку змінюють правила, додають обов'язків та страху платникам податків. З одного боку, податки —

фінансове підґрунтя існування держави, з іншого — знаряддя перерозподілу доходів у державі, що впливає на інтереси не тільки кожного підприємця чи громадянина, а й цілих верств населення і соціальних груп.

Основна проблема української податкової системи полягає в надмірному навантаженні як на бізнес, так і на громадян. В умовах падіння виробництва зниження податкових надходжень неминуче. Просте зниження податкового тиску у межах діючої податкової системи, можливо, й полегшить ситуацію на якийсь час, але не вирішить проблему в принципі. Адже разом з існуванням тіньового сектору економіки, існує ще ряд проблем, що виникають в певній мірі через застосування чинних норм податкового законодавства.

Існуюча податкова система України характеризується наступними негативними рисами: фіскальною спрямованістю; складністю та нестабільністю нормативно-правових актів з питань оподаткування; неузгодженістю та суперечливістю окремих законодавчих норм; інертністю механізму митно-тарифного регулювання щодо реагування на зміни кон'юнктури світового ринку та структури економіки в Україні.

Ці недоліки призвели до низки проблем системного характеру у податковій системі, серед яких нерівномірне податкове навантаження; ухилення від сплати податків, внаслідок чого зростає тіньова економіка; корупція; низький рівень інвестиційної привабливості; високий рівень безробіття; висока частка контрабанди та контрафакту тощо.

В цілому податкова система України законодавчо сформована, але все ж потребує вагомих змін. Зокрема, це стосується запровадження концепцій оподаткування прибутку контрольованих іноземних компаній; удосконалення роботи системи електронного адміністрування реалізації пального; запровадження пропорційних ставок податків для фізичних осіб в залежності від розміру їх доходів та інше.

Податкова політика держави має забезпечити виконання таких завдань, як встановлення оптимальних податків, які не стримуватимуть розвиток підприємництва, та забезпечать надходження до бюджету коштів, достатніх для задоволення державних потреб.

Система податків та зборів має бути простою, справедливою, компактною, ефективною, а також адміністрування податків має бути здешевленим, адже збір деяких податків або зборів обходиться державі дорожче, аніж надходження від самого податку чи збору.

Для того щоб реформувати податкову систему на сам перед треба кардинально переосмислити її призначення, завдань та показників ефективності. Шукати шляхи удосконалення податкової системи України варто в економічному та юридичному складових. Це можна пояснити тим, що на сьогоднішній день існує щонайменше два напрями проведення досліджень: зміна, а точніше розробка, моделі кодифікації податкового законодавства (юридична складова); зміна підходів та елементів адміністрування окремих податків та зборів (економічна складова).

Отже, основою реформування податкової системи України має бути визнання того факту, що створення нової законодавчої бази у сфері оподаткування повинно віддзеркалювати традиції існуючої податкової системи та відповідати світовим тенденціям розвитку податкових систем. Система оподаткування повинна стати інструментом підвищення конкурентоспроможності держави, та сприяти зростанню економічної активності суб'єктів господарювання.

ПИТАННЯ АВТОМАТИЗАЦІЇ ОБЛІКУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Бойкова Є. П.
І курс, група ЗОО-19-1-nk,
спеціальність «Облік і оподаткування»
Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: Корчагіна В. Г., к. е. н.

Інформаційні технології у бізнес-управлінні за останні роки розвиваються швидкими темпами. Саме тому сучасний бухгалтер, сьогодні вже не може уявити процес ведення бухгалтерського обліку без використання засобів автоматизації. Така складова дає змогу заощадити час і сили за рахунок автоматизації рутинних операцій, швидше знайти арифметичні помилки в обліку і звітності, а також оцінити поточне фінансове становище підприємства і його перспективи. Зараз на ринку існує безліч бухгалтерських програм, що задовольняють найрізноманітніші вимоги до них.

Бухгалтерські інформаційні системи дають змогу підвищити продуктивність праці співробітників бухгалтерії, знизити вплив «людського фактора», підвищити швидкість складання звітів і ведення документації, дають можливість паралельного ведення

обліку в декількох стандартах. Головне призначення автоматизації бухгалтерського обліку — задоволення інформаційних потреб.

Проте на сьогоднішній день проблеми автоматизації бухгалтерського обліку в Україні залишаються актуальними і складними. Передусім це пов'язано з необхідністю витрачати великих коштів не лише на програмне забезпечення, а й на підготовку кваліфікованого персоналу, який вільно володіє комп'ютерною технікою, а також вміло використовує навички ведення процесу бухгалтерського обліку.

Відповідно до рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)», згідно якого введено заборону на нові торгові операції з представниками вказаних у переліку компаній, до яких потрапили розробники російських програмних продуктів «1С», «Галактика» та «Парус». Ці програми активно використовувались для автоматизації обліку більшою частиною представників малого та середнього бізнесу в Україні. Це призвело до виникнення проблеми автоматизації обліку в сучасних умовах та необхідність переходу на нове програмне забезпечення в сфері автоматизації управління підприємством.

Ще одна важлива проблема впровадження бухгалтерських програм на сучасних підприємствах виникає через постійні зміни законодавства. Така реальність: податкове законодавство змінюється найчастіше. Тому бухгалтер — це професія, якій навчаєшся протягом життя. Бухгалтери, які випадають з інформаційного потоку, втрачають свій професійний рівень і цінність досить швидко. Тому слід зупиняти свій вибір на інформаційних системах, що володіють більшою гнучкістю і здатні відображати зміни зовнішніх умов. Як правило, автоматизація відбувається за допомогою залучення фахівців ззовні, отже, підприємство у подальшому потребуватиме консультацій та оновлення програмного продукту.

Не менш важливою проблемою сучасної автоматизації бухгалтерського обліку є надійність зберігання даних. Ідеальну мережеву безпеку можуть реалізувати професіонали. Вони повинні відповідати за політику приватності, цілісність і доступність даних. Неможливо вважати локальну мережу «безпечною», якщо є сумніви у персоналі, що працює з цією мережею.

В сучасному світі стало актуально використовувати так звані хмарні методи зберігання інформаційних даних та файлів. Основною проблемою цього методу є забезпечення інформаційної безпеки.

Інформація на підприємстві обов'язково повинна бути захищена в інформаційних системах. Безпека комп'ютерної мережі — особлива комбінація як технічних, так і адміністративних заходів. Зі збільшенням обсягів і складності інформаційних потоків зростають і ризики втрат, спотворення інформації, які можуть носити також навмисний характер. Тому необхідно ретельно слідкувати і посилювати заходи комп'ютерної безпеки.

СТРАТЕГІЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Болховітіна К. М.
II курс, група 2ПУ,
спеціальність «Публічне управління та адміністрування»
Київський Міжнародний Університет
Науковий керівник: Могилевська О. Ю., к. е. н., доцент

Стратегія успішного розвитку національних економічних систем країн лідерів останніми роками тісно пов'язана з лідерством у дослідженнях і розробках, появою нових знань, розвитком високотехнологічного виробництва і створенням масових інноваційних продуктів.

Розвиток інноваційного потенціалу – це не тільки шлях динамічного розвитку та успіху, а й засіб забезпечення безпеки та суверенітету країни, її конкурентоспроможності у сучасному світі.

Фінансова система у процесі розвитку циклічно переходить із стійкого стану в нестійкий і навпаки. Істотний вплив на коливання цих процесів здійснюють фінансові інноваційні технології. Нині однією з головних проблем є відсутність цілісної стратегії розвитку фінансових інноваційних технологій. Застосування інноваційно-фінансових технологій потребує виважених, скоординованих дій, спрямованих на забезпечення поступових якісних змін у фінансовому пейзажі. Цікаво, що перманентне розгортання світової фінансової кризи ще більше актуалізує цю проблему.

При цьому головним завданням вважається створення передумов інноваційного розвитку економічних суб'єктів, основні риси якого визначаються такими умовами:

1) зосередження інноваційного процесу в центрі структурних змін;

2) орієнтація менеджерів на безперервне поширення інновацій;

3) адекватне реагування на швидкі зміни зовнішньоекономічного середовища.

Нині найпотужнішою та найдинамічнішою складовою фінансової сфери в Україні через деформацію і спотворення фінансового середовища є банківські структури. Упродовж останніх років було досягнуто певної стійкості вітчизняної банківської системи зі збереженням ринково-орієнтованої спрямованості, що дозволяє їй впливати на посилення стабілізаційних процесів та здійснення структурних перетворень в економічному просторі. Однак зараз активно обговорюється питання щодо шляхів реформування фінансового сектору України, передусім банківської сфери.

Отже, впровадження фінансових інноваційних технологій у банківській діяльності відкриває нові можливості та перспективи успішної конкуренції вітчизняних банків як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. Якщо західні вчені досліджують вплив фінансових інновацій на розвиток банківського сектору, то для України першочерговим є формування стратегії розвитку фінансових інноваційних технологій у діяльності банків. Причина цього полягає в тому, що вітчизняні банківські установи порівняно із західними банками мають відносно невеликий практичний досвід, а широке використання інноваційних фінансових технологій у банківському секторі країни більш-менш починає набирати обертів.

Нині в більшості країн здійснюється інноваційний тип економічного розвитку як вираження триваючої технологічної революції. Тобто економіка перебуває у процесі постійних змін та еволюціонує. Безумовно, ці закономірності фінансових процесів характерні повною мірою і для України, а сталість фінансово-економічного розвитку зумовлює регулярне впровадження нових рішень. Таким чином, застосування стратегії розвитку фінансових інноваційних технологій допомагатиме вдосконаленню загального фінансового менеджменту всіх економічних суб'єктів і розбудові фінансового простору країни загалом. Цьому сприятиме швидке запровадження фінансових, інформаційних й телекомунікаційних технологій.

ГРОШОВО-КРЕДИТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЗОЛОТА В УМОВАХ ОБМЕЖЕНОСТІ РЕСУРСІВ

Бондаренко П. І.
старший викладач кафедри управління та адміністрування
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»

З розвитком комп'ютерної техніки та засобів телекомунікацій, винайденням нових засобів передачі цифрової інформації з'явилися цифрові грошово-кредитні і торгові системи. Відтепер фінансові трансакції можна проводити в режимі реального часу, коли контрагенти знаходяться на далекій відстані. Програмне забезпечення, що кодує інформацію, дає змогу безпечно передавати дані чи грошові кошти в будь-яку країну світу, причому гроші чи інші види активів можуть бути переміщені за мінімальну вартість. Обмін грошових коштів на товари та послуги можна проводити без використання матеріальних символів. Сьогодні вже є можливість купувати золото за допомогою електронної торгівлі, розроблено низку систем, які дають змогу купувати та продавати дорогоцінний метал.

Сучасний етап розвитку платіжних систем характеризується ідеєю запровадження для розрахунків між країнами світової валютної одиниці (СВО). Ця ідея базується на двох чинниках, що визначають напрямки розвитку фінансової системи в умовах обмеженості ресурсів. По-перше, введення СВО припускає страхування валютних ризиків. По-друге, при користуванні СВО відсутні витрати на конвертацію валют. При переведенні вкладу в будь-якій національній валюті у СВО можна без витрат на конвертацію мати доступ до будь-яких парціальних валют. Це надає користувачам СВО гнучкість у застосуванні будь-якої валюти. Запровадження СВО разом із розвитком систем цифрового золота сприятиме розвитку кредитних відносин і надасть можливість використовувати золото як світову цифрову валюту. Таким чином, дорогоцінний метал можна буде використовувати для удосконалення міжнародних розрахунків через електронні платежі та Інтернет з допомогою старт-карт.

Застосування золота в майбутньому як СВО має дві основні переваги. Перша пов'язана з тим, що люди віддавна цінують і довіряють цьому дорогоцінному металу, до того ж він матеріально не залежить від контролю уряду. Отже, золото у вигляді цифрової

валюти може сприйматися автоматично, маючи переваги в умовах конкуренції за народну довіру порівняно з іншими видами валют.

Друга важлива перевага застосування золота як цифрової СВО пов'язана з тим, що існує велика потреба у зберіганні золотих активів не з метою проведення грошово-кредитних операцій, а в інших цілях. Деякі приватні власники золотих активів зацікавлені в побудові з допомогою цифрового золота чи інших фінансових активів, що ґрунтуються на ньому, грошового ринку. Крім того, деякі банки та основні власники золота, які обслуговують цей ринок, могли би збільшити привабливість своїх послуг, якби сальдо дочірніх рахунків, на яких вони зберігають золото, стало ліквіднішим. Узагалі цифрові золоті активи надають значні переваги перед іншими конкурентами, крім основних валют економічно розвинутих країн. За домовленістю з емітентами золотих грошей банк, відповідно до інструкцій своїх клієнтів, мав би можливість переміщувати золото з рахунку клієнта на рахунок електронного постачальника грошей.

Крім того, значна кількість дорогоцінного металу використовується для приватних інвестиційних цілей. Загалом у світі, в офіційних резервах зберігається понад 133 000 тонн золота. Тоді як попит на цей метал у розвинутих країнах обмежений, інвестиційний попит на нього – приблизно 800 тонн на рік. Тоді як багато власників золота не мають доступу до Інтернету, а отже, не мають змоги конвертувати своє золото в електронну форму, є приватні особи, котрі можуть інвестувати наявне золото в цифрове, а їхні заощадження – стати основою для будь-якої цифрової системи. Оскільки е-золото приваблюватиме нових користувачів, попит на нього спочатку зростатиме. Тому гроші на 100 % повинні бути забезпечені матеріальним золотом чи фінансовими інструментами, забезпеченими цим дорогоцінним металом.

Запровадження цифрового золота як світових грошей пов'язане з низкою проблем. Ось основні з них:

1. У електронної торгівлі на світовому бізнесі неохоче приймають цифрове золото в обмін на товари та послуги.

2. Більшість клієнтів недовіряють електронному золоту як валюті (у фінансовому плані).

3. Операційні витрати повинні бути конкурентоспроможними порівняно з існуючими методами оплати.

4. Цифрове золото має бути технічно безпечним, а користувачі повинні бути впевнені, що як власники золота в електронній формі вони не збанкрутують через недоліки в проекті системи.

5. Цифрове золото в ролі грошей має бути легким у користуванні.

Відповідь на питання, бути чи не бути цифровому золоту, залежить від спроможності золотодобувної галузі і фінансової індустрії наситити ринки золотими виробами, які могли б використовуватися для підтримки валют та інших фінансових інструментів чи хеджування зобов'язань по золоту, а також від того, чи визнають розрахунки цифровим золотом вигіднішими, ніж будь-якою іншою валютою.

У сучасному суспільстві обсяги контрактів у цифрових системах золота при купівлі дорогоцінного металу за іноземну валюту перевищують обсяги угод, що укладаються в цифровій доларовій системі. Електронне золото придатне для застосування як у матеріальному, так і у віртуальному світах.

Література

1. Авралом П.Р. Фінанси: Підручник. – К.: 2007.
2. Михальський В.В. Фінанси України, 2013.
3. Павлюк В.Л. Гроші і кредит: Підручник. – К.: 2013.
4. Ревенко С.Г. Валютне регулювання: Підручник. – К.: 2016.

КЕРІВНИЦТВО І ЛІДЕРСТВО В УПРАВЛІННІ

Бурба І. В.
IV курс, група ЗМН-16-1-zh,
спеціальність «Менеджмент»
Житомирський економіко-гуманітарний інститут
Університету «Україна»
Науковий керівник: Паламарчук І. І., старший викладач кафедри

Дуже важливими для успішної роботи колективу є не лише сформовані у ньому стосунки, що забезпечують ефективну взаємодію людей у процесі спільної роботи, але і те, яким чином спрямовується їх діяльність, які форми впливу використовуються для того, щоб спонукати людей до продуктивної праці. Ці питання відносяться до компетенції керівника — людини, яка очолює колектив і використовує надану їй владу для впливу на поведінку людей, що у ньому працюють. Керівництво може опиратися на формальні важелі впливу (у цьому разі поняття «керівник» ототожнюється із поняттям «менеджер», «керуючий») і на неформальні. У другому випадку поняття «керівник» ближче до поняття «лідер».

Різниця між керуванням і лідерством полягає в наступному. Керування (управління) визначається, як розумовий та фізичний процес, який приводить до того, що підлеглі виконують визначені їм офіційно доручення і вирішують певні задачі. Лідерство є процесом, за допомогою якого одна особа впливає на поведінку інших членів групи. Отже, лідерство є дещо вужчим поняттям, ніж керування (обмежується лише впливом), хоча діапазон його застосування є ширшим (вплив використовується для вирішення різних задач, в тому числі і управління).

І керівництво, і лідерство для впливу на поведінку інших людей використовують владу. Вплив — це будь-яка поведінка однієї людини, яка вносить зміни у поведінку, відношення, відчуття іншої людини. Влада — це можливість впливати на поведінку інших.

Основою керівництва є лідерство, влада і вплив.

Слід пам'ятати, що керівник має владу над підлеглими тому, що останні залежать від нього в таких питаннях, як підвищення заробітної плати, робочі завдання, просування по службі, розширення повноважень, задоволення соціальних потреб тощо, однак у деяких ситуаціях підлеглі мають владу над керівником, оскільки він залежить від них у таких питаннях, як одержання інформації, необхідної для прийняття рішення, неформальні контакти з людьми інших підприємств, вплив на своїх колег і здатність підлеглих виконувати завдання.

Наукові дослідження підтвердили, що підлеглі також володіють владою. Керівник повинен усвідомити, що коли підлеглі теж володіють владою, то використання ним в односторонньому порядку своєї влади в певному об'ємі може викликати у підлеглих таку реакцію, за якої вони захочуть продемонструвати свою власну владу. А це, у свою чергу, може призвести до непотрібної трати зусиль і знизити рівень досягнення цілей. Тому ефективний керівник старається підтримувати розумний баланс влади, достатньої для забезпечення досягнення цілей, але не викликаючи у підлеглих почуття обездоленості.

Крім підлеглих, над керівником можуть мати владу його колеги.

Ефективний керівник має більшу потребу у владі, і він ніколи не буде проявляти свою владу в примусовому порядку.

За психологічними критеріями визначається потенційна здатність до лідерства і керівництва. Однак у практиці ділових стосунків психічні якості керівника доповнюються набутим досвідом, певними управлінськими уміннями, методами і прийомами, які реалізуються на практиці.

Феномен успішного керівництва залежить від своєрідності поєднання і взаємодії двох головних чинників — вроджених задатків і набутого досвіду особистості.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ ТА ЇХ ЕКВІВАЛЕНТІВ

Вакуленко Н. В.
IV курс, група ЗМН-16-1-zh,
спеціальність «Менеджмент»
Житомирський економіко-гуманітарний інститут
Університету «Україна»
Науковий керівник: Паламарчук І. І., старший викладач кафедри

Реформування та розвиток економіки України характеризується ускладненням фінансово-господарських зв'язків між суб'єктами підприємницької діяльності, посиленням конкуренції, активним впровадженням інформаційних технологій, удосконаленням методів ринкового регулювання і контролю та покликано пришвидшити процес інтеграції країни у світову спільноту. Зростання темпів розвитку вказаних явищ вимагає від суб'єктів господарювання якнайшвидшого досягнення та утримання в довгостроковій перспективі максимального значення фінансової стійкості, ознакою якої є здатність підприємства генерувати грошові потоки, які забезпечують його потреби в грошових коштах для здійснення власної діяльності. За цих умов на перший план виходить прийняття рішень оперативного, тактичного і стратегічного характеру щодо управління грошовими коштами, якість яких напряму залежить від особи, що їх приймає та її особистих характеристик: рівня знань, досвіду і таланту. Останні базуються на інформації, яка узагальнюється різноманітними службами підприємства, центральне місце серед яких займає бухгалтерська. Таким чином, бухгалтерський облік і контроль грошових коштів та їх еквівалентів, як найбільш ліквідної частини оборотних активів є однією з основних ланок управлінського процесу, спрямованого на забезпечення і подальше покращення фінансової стійкості, платоспроможності та ліквідності підприємства.

Особливості грошових коштів та їх еквівалентів, як об'єктів бухгалтерського обліку, можуть бути виявлені лише виходячи з їх економічної суті та з врахуванням понять, вироблених економічною наукою протягом останніх століть.

Гроші – це одне з найбільш грандіозних відкриттів людства на протязі його існування. Являючись найбільш вагомим чинником стабільного функціонування ринкової економіки, гроші прямо впливають на стабільність економічного розвитку країни, сприяючи максимальному використанню потужностей підприємств, повній зайнятості населення тощо. Саме ефективно діюча грошова система є тим каркасом на якому тримається весь кругообіг доходів та видатків, як економіки країни на макрорівні так і економіки підприємств на мікрорівні.

Грошові кошти – готівка в касі, електронні гроші, залишки коштів на поточних та інших рахунках у банках, які можуть бути використані господарюючим суб'єктом упродовж будь-якого моменту часу для розрахунків під час здійснення господарських операцій.

Під господарською операцією розуміється дія або подія, що зумовлює зміну в структурі активів (господарських засобів) і зобов'язань, у власному капіталі підприємства (джерелі господарських засобів).

З розвитком та ускладненням операцій на фінансових ринках, поряд з традиційними грошовими коштами, з'являються все нові й нові види оборотних активів, які мають рівень ліквідності максимально наближений до ліквідності грошових активів, однак на відміну від останніх здатні приносити інвестиційний прибуток.

Отже, грошові кошти розглядаються як готівка в касі, електронні гроші, залишки коштів на поточних та інших рахунках у банках, які можуть бути використані господарюючим суб'єктом протягом будь-якого моменту часу для проведення розрахунків у процесі здійснення господарських операцій. Проміжне місце між грошовими коштами та фінансовими інвестиціями займають еквіваленти грошових коштів. З першими їх поєднує значна ліквідність, з останніми – можливість отримання інвестиційного прибутку.

ФРАНЧАЙЗИНГ ЯК СПОСІБ ОРГАНІЗАЦІЇ БІЗНЕСУ

Вдовенко Я.
IV курс, група МН-16-1,
спеціальність «Менеджмент»
Інститут економіки та менеджменту
Університету «Україна»
Науковий керівник: Семененко О. В., к. е. н.,
доцент кафедри менеджменту

Розвиток українського підприємництва, у першу чергу малого, ускладнений підвищеними комерційними ризиками. Реалізація сучасних бізнес-проектів вимагає від підприємця широких знань в області управління, маркетингу й вміння враховувати особливості проекту. Відпрацьовування ефективної схеми і методів управління вимагають великих витрат часу і коштів.

В країнах із сучасною ринковою економікою значного поширення на національних рівнях та у міжнародних економічних і правових відносинах набув продаж товарів, послуг і технології на умовах франчайзингу. Значний внесок у дослідження франчайзингу внесли такі вчені як С.М. Махнуша, Т.І. Ткаченко, С.О. Костін, Є.Г. Наркевич, О.П.Корольчук. У їх наукових працях увага акцентується на сутності та механізмах франчайзингу як ефективного інструменту, що дозволяє підприємцю вкладати капітал з мінімальними ризиками. Проте необхідно зазначити, що для українських науковців франчайзинг є досить новою формою організації мережевого бізнесу, що зумовлює доцільність поглиблення цієї проблематики.

Франчайзинг – це форма організації бізнесу, де один суб'єкт (франчайзер), що володіє бізнесом, відомим брендом, інноваційною ідеєю, репутацією, комерційними таємницями та іншими нематеріальними активами, дозволяє іншому суб'єкту (франчайзі) користуватися цією системою на певних умовах [1 с. 263].

Організація підприємства на умовах франшизи значно знижує підприємницькій ризик, тому що в цьому випадку відбувається використання уже відпрацьованого бізнесу, що довів свою ефективність. Для компаній франчайзинг — це спосіб поширення бізнесу. Для підприємців франчайзинг — це один з шляхів стати власником бізнесу. Вибір франчайзингу залежить: від виду господарської діяльності; стабільності франчайзера і його місця на ринку товарів і послуг; особливостей ринку місцевого франчайзі.

Виділяють три основних види франчайзингу — товарний франчайзинг, виробничий і діловий.

Товарний франчайзинг іноді називають «франчайзинг продукту (торгового імені)». Це франчайзинг у сфері торгівлі на продаж готового товару. Цей вид діяльності, спрямований на придбання у ведучої компанії права на продаж товарів з її торговою маркою. У цьому випадку франчайзі купує у франчайзера товари і після цього перепродає їх від імені франчайзера.

Другим видом франчайзингу є виробничий франчайзинг. Цей вид франчайзингу найбільш широко представлений у виробництві безалкогольних напоїв. Кожен з місцевих чи регіональних розливальних і пакувальних заводів є франчайзі від основної компанії.

Третім видом франчайзингу є діловий франчайзинг, який ще називають «франчайзинг бізнес-формату». При цьому франчайзер продає ліцензію приватним особам чи іншим компаніям на право відкриття магазинів, кіосків, або цілих груп магазинів для продажу покупцям набору продуктів і послуг під ім'ям франчайзера.

Система ринкових відносин типу франчайзингу в даний час інтенсивно формується і в Україні. За оцінками Міністерства економіки України, на сьогодні в Україні підписано більше вісімдесяти франчайзингових контрактів. Найбільш охопленими франчайзинговими мережами є такі сфери бізнесу, як громадське харчування, роздрібна торгівля, послуги, автоперевезення та будівництво. Переваги франчайзингу дозволяють ідентифікувати його як перспективний інноваційний напрямок підприємницької діяльності, що зумовлено його низьким рівнем ризикованості та високим рівнем прибутковості.

Література

Тарасенко К. В. Франчайзингові інструменти розвитку бізнесу / К. В. Тарасенко, М. І. Левтун. // Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана. – 2012. – С. 312.

ФІНАНСОВІ ВАЖЕЛІ АДАПТИВНОГО МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Вдовиченко Є. В.
ІІІ курс, група ФБСС-31,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»
Науковий керівник: Домбровська Л. В., к. е. н., доцент

Забезпечення прибутковості підприємства в значній мірі залежить від ефективності його фінансового механізму. Невизначеність загальноекономічної ситуації, зміни законодавчої системи негативно впливають на прибутковість підприємств та призводять до збільшення ризику неефективності їх діяльності. В цих умовах важливим завданням кожного підприємства є адаптація до нестабільного ринкового середовища, до постійних змін ринкової кон'юнктури. Це вимагає формування фінансового механізму забезпечення прибутковості підприємства, адекватного умовам невизначеності ринкової економіки.

Вирішення завдання з розвитку фінансового механізму забезпечення прибутковості підприємств на підставі адаптивного підходу має дві складові: по-перше, формування адаптивного фінансового механізму – орієнтоване на збалансованість фінансових відносин та пристосування до змінних умов господарювання; по-друге, розробка інструментів реалізації цього механізму – спрямоване на забезпечення гнучкої фінансової політики.

Фінансовий механізм забезпечення прибутковості підприємств на основі адаптивного підходу визначено як комплекс скоординованих методів, інструментів і важелів, що забезпечують збалансованість фінансових відносин в сфері формування, розподілу і використання прибутку підприємств та пристосування до постійних змін середовища [1].

Важелі адаптивного фінансового механізму забезпечення прибутковості підприємств охоплюють: стимули, санкції, цільові показники, умови кредитування, податкову, цінову, інвестиційну, інноваційну, дивідендну політику і принципи фінансування (рис. 1).

Для досягнення ефективності адаптивного фінансового механізму забезпечення прибутковості підприємств запропоновано такі заходи: розробка гнучкої політики формування і розподілу прибут-

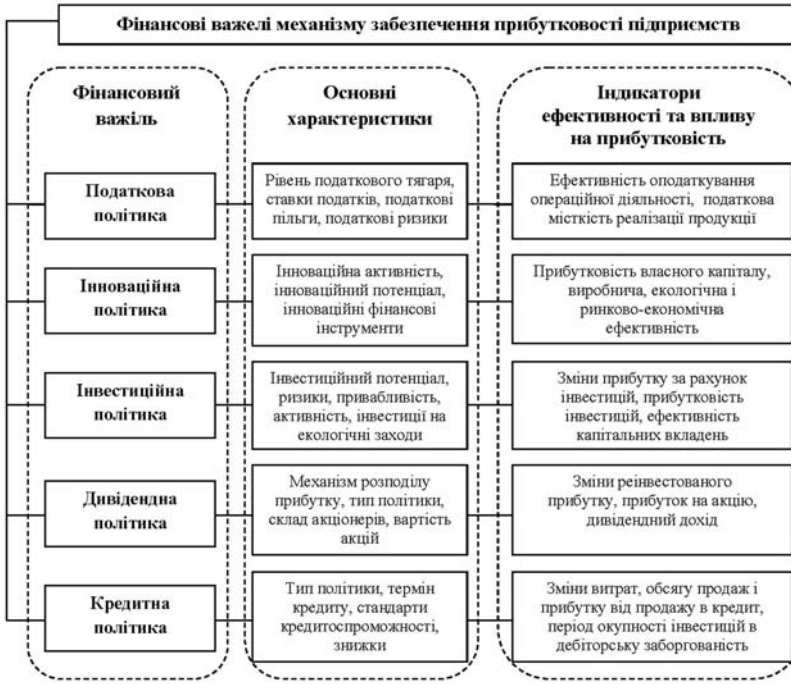

Рис. 1. **Основні фінансові важелі адаптивного механізму забезпечення прибутковості підприємств**

ку підприємств, впровадження підходу до прогнозування прибутку з урахуванням майбутньої вартості витрат та ризику, побудова системи моніторингу показників прибутку, підвищення дієвості системи податкового планування.

Література

Чернодубова Е.В. Інструменти адаптивного фінансового механізму забезпечення прибутковості підприємств / Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції. 2019. №3. С. 44–49.

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ФРАНЧАЙЗИНГУ В УКРАЇНІ

Воробйова О. О.
старший викладач кафедри управління та адміністрування
Полтавський інститут економіки і права
Університету «Україна»

Сучасному низькому стану економічного розвитку основних галузей в Україні сприяє світова криза, нестабільність в політиці країни, недоліки в Податковому кодексі, низька обізнаність у новітніх формах функціонування підприємства з боку підприємців, зокрема, франчайзингу та ще чимало інших факторів. Відповідно до того, що існує така проблема було б доцільно дослідити модель франчайзингу, його переваги та недоліки, вивчити міжнародні стандарти та запропонувати ряд способів поліпшити ситуацію в країні.

Франчайзинг — це договірні відносини між франшизодавцем і франшизоодержувачем, де франшизодавець пропонує або зобов'язується виявляти постійний інтерес до діяльності франшизоодержувача в таких сферах, як ноу-хау та навчання персоналу, тоді як франшизоодержувач здійснює власну діяльність під спільним фірмовим найменуванням, форматом і/чи процесом, яким володіє франшизодовець, та вклав або вкладе значні інвестиції у це підприємство із власних ресурсів [1].

Франчайзингові системи можуть приймати багато форм в залежності від того, між ким виникають відносини франчайзингу: промисловий, діловий, конверсійний, «бізнес-формату» та ін.

Французький автор Ф. Бессі, ґрунтуючись на відмінностях в видах діяльності франшизоодержувач, виділяє три основні різновиди франчайзингу: сервісний, розподільний (збутової, торговий) та виробничий (або промисловий) [2]. Це пояснили тим, що в Європі для кожної з таких різновидів існує офіційне визначення, вироблене Судом Європейського союзу.

Так, згідно з Рішенням Суду від 28 січня 1986 р № 161, під сервісним франчайзингом розуміють договір, за яким франчайзі, діючи відповідно до вказівок франчайзера, надає послуги під фірмовим позначенням і знаком обслуговування франчайзера. Пізніше головний виконавчий орган Європейського союзу — Комісія ЄС — сформулював на основі цих визначень власні, більш розгорнуті, нормативні визначення окремих видів франчайзингу.

Сьогодні, франчайзинг діє більше ніж у 140 країнах світу, найбільшої популярності франчайзинг досягнув у США, Франції, Німеччині та Польщі. Свідченням того є зростаюча кількість брендів, які розвивають свої мережі з франчайзингу.

До найбільш поширених франчайзингових систем США належать: McDonald's, Pizza Hut, Burger King (ресторани та заклади швидкого харчування), компанії Pepsi і 7-UP, Levi's Store (одяг), а також французька фірма Pronuptia, англійські фірми Wimpys Bake N Take, німецька Wienerwald та ін. В Україні — це ТМ «Піцца Челентано», «Форнетті», «Дім кави», ТМ «Михайло Воронін», ТМ «ZARINA», «Галопом по Європам», «Наша Ряба» й ін.

Як і будь-який інший спосіб ведення бізнесу, франчайзинг має свої переваги і недоліки. Переваги для франчайзера: розширення ринку збуту послуг; регулювання і контроль за якістю ведення бізнесу; проведення єдиної цінової політики.

Переваги для франчайзі полягають у тому, що він: не втрачає свою незалежність при прийняття рішень і є самостійною юридичною особою; має значну економію ресурсів і часу на рекламі, навчанні, проведенні маркетингових досліджень, розробці і реєстрації власного товарного знаку, відпрацьовуванню технології ведення бізнесу, веденні переговорів і пошуку партнерів; не розпочинає свою діяльність «з нуля», а вступає в готовий відлагоджений бізнес; має право використовувати відому торгову марку, яка добре зарекомендувала себе на ринку; переймає досвід, знання франчайзера та технологію ведення бізнесу, має можливість постійно підвищувати кваліфікацію своїх працівників на семінарах та тренінгах з залученням провідних спеціалістів в туристичному бізнесі; отримує автоматизовану систему по роботі з клієнтами, яка допомагає краще та продуктивніше вести бізнес [3].

Недоліком даної системи є також неможливість завершити відносини з франчайзі, що не дотримується правил системи. Франчайзинговий договір визначає природу відносин між франчайзером і франчайзі та передбачає ряд положень, що захищають франчайзі, не дають змогу франчайзеру розірвати контракт із франчайзі. Але, разом з тим, такі положення ускладнюють вивід із системи франчайзі підприємств, що не виконують законів франчайзингового бізнесу. Франчайзі не є працівниками франчайзера, а являють собою незалежних власників бізнесу. Навіть при наявності франчайзингового договору можуть виникати труднощі при контролі угод, здійснюваних франчайзі у своєму бізнесі. Багато спожи-

вачів сприймають кожне франчайзингову підприємство як частину одного ланцюга підприємств, що працюють під єдиним товарним знаком. І якщо який-небудь франчайзі погано веде свій бізнес, то це буде кидати тінь на всю франчайзингову систему [4].

Зазвичай, найбільш прибутковими є ті компанії, що впроваджують на український ринок іноземні франшизи. Причиною цього є висока впізнаваність товарної марки, використання розкрученого бренду, застосування ефективної маркетингової політики тощо.

Таким чином, франчайзинг є перспективним напрямом розвитку вітчизняного бізнесу, який дозволить підвищити ефективність реалізації нововведень. Незважаючи на це, в Україні він розвивається значно повільніше, ніж у розвинутих країнах світу.

Література

1. Носаченко І.М. Франчайзинг як спосіб ведення бізнесу / І.М. Носаченко //Вісник Київського інституту та технологій. — 2011. — №2. — С. 79–81.
2. Забєлін П.Є. Особливості міжнародного франчайзингу / П.Є. Забєлін //Держава і право: теорія і практика: матеріали міжнародної наукової конференції (Челябінськ, квітень 2011 року) / під заг. ред. Г.А. Ахметової. Челябінськ: Два комсомольця. — 2011. — С. 207–212..
3. Хомич Г.М., Ткач В.О. Теоретичні аспекти франчайзингу в готельно-ресторанному бізнесі / Г.М. Хомич, В.О. Ткач // Науково-виробничий журнал. Бізнес-новігатор. — Херсон. — 2012. — №1(27). — С. 78–82.
4. Скрипюк О. В., Переваги та недоліки франчайзингових систем в Україні /О. В. Скрипюк // Ефективна Економіка. — 2011. — №12.

ДИНАМІКА РОЗВИТКУ МАЛИХ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР

Гавриленко Є. В.
IV курс, група ЗМН 16-1, спеціальність «Менеджмент»
Житомирський економіко-гуманітарний інститут
Університету «Україна»
Науковий керівник: Шафранова К. В., к. е. н.

Для України, котра перебуває на стадії активної розбудови ринкових відносин, створення та розвиток сектору малого підприємництва має стати основою соціальної реструктуризації суспільства,

що забезпечує підготовку населення і перехід всього господарства країни до соціально орієнтованої ринкової економіки.

Становлення малого бізнесу в нашій країні відбувалось в складних економічних умовах, що було обумовлено падінням виробництва, інтенсивними інфляційними процесами, руйнуванням народно-господарчого комплексу та погіршенням матеріального положення основної маси населення. Проте, незважаючи на стійку тенденцію до зростання кількості малих підприємств, абсолютні значення темпів приросту були незначними.

Трансформація світових систем господарювання на тлі глобалізації ринків та посиленні конкуренції здійснює міцний поштовх щодо зміцнення світової економіки. Одним із головних чинників формування в Україні середнього класу, становлення демократії, побудови громадянського суспільства є розвиток підприємництва, яке в умовах системної перебудови національної економіки виступає гарантом стабільності економіки та підвищення рівня життя громадян.

Малий бізнес, як інституційний сектор економіки, давно став домінуючим за чисельністю та обсягами виробництва у провідних країнах світу. Так, у більшості розвинутих країн малий бізнес щороку забезпечує приблизно 35–40% валового внутрішнього продукту та від 60 до 70% приросту нових робочих місць, що дозволяє активно впливати на рівень безробіття.

За даними Держкомстату України станом на 01.01.2019 р. в структурі вітчизняного підприємництва за розміром підприємств частка малих підприємств становила 95,5%. В Україні налічувалось 332,2 тис. малих підприємств, від'ємний приріст щодо кількості малих підприємств становив відповідно 5,7% та 0,4%. Натомість, простежується позитивна динаміка щодо кількості фізичних осіб-підприємців, у 2018 році їх кількість зросла на 4%. Станом на кінець 2018 року кількість фізичних осіб-підприємців в Україні без урахування найманих працівників становила 1 778 тис. осіб.

Проблеми недосконалої законодавчої бази, політичне підприємництво, високі ставки податків, відсутність фінансової підтримки з боку держави стимулюють нелегальну підприємницьку діяльність. Україна входить у трійку держав за рівнем тіньової економіки, а це негативно відображається на добробуті населення, тому ця проблема потребує негайного вирішення.

Світовий досвід доводить, що одним із найуспішніших шляхів розвитку і підтримки підприємництва є інкубація бізнесу, або надання підтримки суб'єкту підприємницької діяльності, що почи-

нає власний бізнес, з метою спрощення, полегшення та прискорення входження його в ринок і досягнення бажаного підприємницького ефекту. Підтримка, яка забезпечується інкубацією, значною мірою допомагає початківцям набути необхідного професіоналізму щодо вибраної сфери діяльності, сприяє подоланню ринкових і штучних бар'єрів під час створення бізнес-структури та на початковому етапі розвитку. І якщо, за статистикою, самостійно виживають у середньому близько третини створених фірм, то серед тих, хто скористався підтримкою бізнес-інкубаторів, як правило, стають успішними понад 85% учасників.

Малий бізнес відіграє важливу роль у зростанні конкурентоспроможності національної економіки. Саме малі підприємницькі структури мають бути провідними в системі господарських відносин держави, що в свою чергу, сприятиме реалізації структурної перебудови національної економіки, адекватному насиченню вітчизняного ринку товарами та послугами.

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Гарбаренко О. В.
IV курс, група ЗМН-16-1-zh, спеціальність «Менеджмент»
Житомирський економіко-гуманітарний інститут
Університету «Україна»
Науковий керівник: Паламарчук І. І., старший викладач кафедри

Найважливішим стратегічними завданням забезпечення макроекономічної збалансованості економіки України та підвищення рівня її конкурентоспроможності на світовому ринку сьогодні є збільшення темпів структурно-інноваційного відновлення, розширення масштабів застосування досконалої техніки і технологій, перехід від екстенсивного типу економічного зростання до інтенсивного, заснованого в першу чергу на інноваціях. Активізація науково-технічного розвитку обумовлює необхідність створення цілісної системи його фінансового забезпечення, узгодження інтересів держави, фінансових установ та суб'єктів господарювання щодо розширення темпів, напрямків і механізмів акумуляції та трансформації фінансових ресурсів. Вказані процеси повинні відбуватися в контексті забезпечення інвестиційних потреб економіки

щодо реалізації технологічних змін та належної мотивації інноваційного підприємництва.

В умовах подолання негативних наслідків світової фінансової кризи суттєво ускладнюється механізм фінансового забезпечення проведення широкомасштабної інноваційної політики, насамперед, через обмеження доступу до зовнішніх запозичень, уповільнення кредитної активності та зниження довіри до банківської системи, значне зростання дефіциту державного бюджету, наявність цілого ряду структурних деформацій у розвитку вітчизняного фінансового ринку. В контексті забезпечення стійкого економічного зростання в Україні особливого значення набуває розвиток теоретичних засад та розробка ефективних практичних заходів щодо структурної перебудови існуючого механізму фінансового забезпечення реалізації інноваційної моделі розвитку в рамках існуючих інвестиційних, структурних та інституційних обмежень. Фундаментальні основи дослідження причинно-наслідкових зв'язків між фінансами та інноваціями у відтворювальних циклах закладено класиками економічної науки, зокрема: Х. Барнетом, В. Зомбартом, М. Калецкі, М. Кондратьєвим, С. Кузнецем, Г. Меншем, В. Мічерліхом, Б. Санто, Дж. Сінкі, Р. Солоу, Дж. Стиглицем, Б. Твіссом, М. Туган- Барановським, Ф. Фабоцци, Х. Хауштайном, Я. Хонко, А. Шпідгоффом, Й. Шумпетером та ін. Дослідженню методологічних засад інвестиційного забезпечення інноваційної активності присвячені роботи відомих вітчизняних вчених: В. Александрової, О. Амоші, Ю. Бажала, Т. Васильєвої, О. Васюренка, А. Гальчинського, В. Гейця, А. Гриньова, В. Гриньової та ін. Вирішенню проблеми розширення спектра інструментів фінансування інновацій присвячені наукові праці російських дослідників, зокрема: С. Валдайцева, Є. Голубкова, А. Ніколаєва, А. Градова, С. Ільєнкової, П. Завліна, П. Зав'ялова, А. Казанцева, В. Ковальова, Р. Ноздрьова, Р. Фатхутдінова та ін.

В той же час, незважаючи на значну кількість ґрунтовних досліджень щодо пошуку ефективних форм та методів фінансування інновацій, існує потреба у комплексному обґрунтуванні здатності фінансового сектора забезпечити інноваційний шлях розвитку вітчизняної економіки з урахуванням особливостей і динамічного характеру світових економічних відносин. Подальшого розвитку потребує комплекс питань, пов'язаних з впровадженням в Україні концепції векторної конвергенції з відповідною перебудовою національної інноваційної системи (НІС); розробкою

підходів до моделювання процесів ієрархічної узгодженості елементів механізму фінансового забезпечення інноваційного розвитку; оцінкою впливу рівня розвитку фінансового ринку та стійкості банківської системи на ефективність реалізації інноваційної стратегії розвитку економіки.

ПРОБЛЕМИ БЮДЖЕТУВАННЯ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Гладун М. Є.
ІІІ курс, група ЗФН-17-1,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Рудюк Л. В., старший викладач

Бюджетування – це технологія фінансового планування, обліку і контролю доходів та витрат, які отримуються від бізнесу. Аналіз тенденцій економічного розвитку в умовах ринкових відносин свідчить, що колишній фінансовий план у формі балансу доходів і витрат необхідно трансформувати й включити до взаємопов'язаної групи фінансових планів та розрахунків, які повинні характеризувати доходи, витрати, прибуток, потребу в основному та обіговому капіталі та ін. Таку систему фінансового планування пропонується подавати у вигляді основних операційних, фінансових та інвестиційних бюджетів, які прийняті в зарубіжній практиці фінансово-господарської діяльності (бюджет реалізації, бюджет виробництва, бюджет доходів і витрат, бюджет руху грошових коштів, касовий бюджет, плановий баланс). Отже, бюджетування дозволяє заздалегідь оцінювати фінансову доцільність окремих видів бізнесу та розробляти заходи щодо забезпечення фінансової стійкості підприємства. Упровадження бюджетування на підприємствах дозволяє отримувати всю фінансову інформацію про рух грошових коштів, активи і пасиви підприємства у максимально зручній для менеджера формі для прийняття ним ефективних управлінських рішень.

Дослідження впровадження бюджетування на вітчизняних підприємствах свідчить, що в основному, виділяють організаційні і технічні проблеми, обминаючи методичні, тоді як успішне впровадження бюджетування, в першу чергу, залежить від правильної, ретельно і завчасно розробленої методики розробки бюджетів. Саме вдало

поставлена технологія бюджетування на підприємстві є ефективним механізмом управління його ресурсами. На кожному етапі постановки бюджетування управлінці стикаються з проблемами, які обумовлені низкою різних чинників (зокрема, недосконалою для бюджетування організаційною структурою підприємства, некваліфікованістю персоналу, розробкою бюджетів не з метою прогнозування їх фінансового стану у плановому періоді, а виходячи з уявлень про нього керівників). У результаті – бюджетування часто є неефективним. Практика свідчить, що, як правило, на підприємствах складають бюджети фінансових результатів, руху грошових коштів, а прогнозний розрахунковий баланс у більшості випадків (особливо у розрізі структурних підрозділів і видів бізнесу) не розробляють. Складність проблеми полягає ще й у тому, що в управлінні фінансами підприємства немає жодного важливого показника, який можна було б оптимізувати, не погіршуючи при цьому інші, не менш важливі показники. Управління фінансами і, зокрема, фінансове планування повинне бути направленим на пошук балансу, оптимального на даний момент співвідношення окремих показників. Склад цих показників для різних підприємств має бути неоднаковим, оскільки залежатиме від поставлених їх менеджерами завдань в області фінансів.

Серед проблем бюджетування вітчизняних підприємств при впровадженні програмних комплексів з оперативного планування та бюджетування можна виділити такі: значні витрати часу на впровадження бюджетування; неузгодженість бюджету зі стратегією підприємства; зміни ділового середовища; недостатня участь виконавців бюджетів у процесі планування й управління; відсутність типовості процесів у різних підрозділах (центрах фінансової відповідальності та на різних вертикальних рівнях підприємства); система обліку та спрощене визначення цілей керівниками підприємства; трудомісткість впровадження бюджетування на підприємстві та протидія персоналу до змін; нечіткий розподіл прав і обов'язків.

Таким чином, з метою підвищення ефективності бюджетування необхідно забезпечити скоординовану та обґрунтовану діяльність по його впровадженню. Ефективність бюджетування значною мірою залежить від вибору фінансової структури підприємства. Вибір фінансової структури – це вибір об'єкта бюджетування, а від нього будуть залежати види бюджетів, що використовуватимуться; форми і технологія бюджетування, які доцільно застосувати; порядок консолідації бюджетів структурних підрозділів і система бюджетування; порядок підготовки звітів про виконання бюджетів та їх коригування.

СУЧАСНІ ТРЕНДИ НА РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Гладун М. Є.
ІІІ курс, група ЗФН-17-1,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Рудюк Л. В.
старший викладач кафедри фінансів та обліку
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»

Встановлено, що розширення сфери безготівкових розрахунків сприяє прозорості платежів та економічному росту країни. Рівень готівки в національній економіці у 2019 р. порівняно з 2014 р. зменшився з 17,8% до 9,2% від ВВП. Частка безготівкових операцій у загальному обсязі операцій із використанням платіжних карток збільшилася з 25,0% у 2014 р. до 50,0% на кінець 2019 р. Сприятливе середовище для фінансового сектору України здебільшого ґрунтується на двох головних компонентах: 1) достатність законодавчої, регуляторної та наглядової бази фінансових ринків; 2) рівень довіри населення до фінансових установ та ринкової практики. Варто зазначити, що загальний індекс фінансової грамотності в Україні, за методикою ОЕСР, становить всього 11,6 із 21.

Аналіз сучасного стану ринку фінансових послуг в Україні засвідчив, що інноваційні фінансові технології створюють майбутнє та змінюють світ. Швидкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій суттєво змінює сучасний бізнес-простір, зокрема і банківську сферу. Новітні технології надають нові можливості банкам розширювати свою клієнтську базу і зменшувати витрати, одночасно пропонуючи своїм клієнтам більш зручний і швидкий доступ до своїх продуктів і послуг, у т.ч. і через посередницькі структури, що є складником нової філософії відкритого банкінгу. Ефективно управляти бізнесом нині без впровадження сучасних комп'ютерних технологій неможливо. Проте частина банків в Україні боїться додаткових витрат на сучасне програмне забезпечення, розроблене на основі штучних нейронних мереж із використанням технологій Artificial Intelligence (штучного інтелекту), Big Data (великих даних) та Machine Learning (машинного навчання). Зазначено, що застосування хмарних технологій (Cloud Technology) для банківської установи дозволяє якісно підвищити ефективність використання банківських інформаційних систем для скорочення витрат

управління бізнес-процесами та надання інноваційних сервісів клієнтам. Застосування технології блокчейн (Blockchain) в недалекому майбутньому дозволить спростити більшість процесів у банкінгу, а також зробити різні ланцюги платежів більш безпечними. Фінансові компанії, що запроваджують новітні досягнення науки, отримують конкурентні переваги за рахунок швидкого прийняття найбільш ефективних рішень. Водночас, варто зазначити, вони створюють і нові робочі місця для цілком нового класу професіоналів.

Визначено, що сучасні світові тренди щодо технологій машинного навчання та штучного інтелекту представлені та безпосередньо використовуються у напрямах FinTech-компаній в Україні, які, по-перше, надають широкий спектр фінансових послуг на більш вигідних умовах, а по-друге, не мають таких законодавчих обмежень, як банківські установи, що дало змогу підвищити конкурентоспроможність на фінансовому ринку України, забезпечити розширення спектра фінансових послуг. Встановлено сучасні банківські технології обслуговування клієнтів: Інтернет-банкінг, мобільний банкінг, СМС-банкінг, телефонний банкінг, банкомати і термінали самообслуговування тощо. Слід зазначити, що надання таких фінансових послуг, як переказ коштів і здійснення платежів, уже не є виключно банківською прерогативою. Наприклад, сьогодні переказами з картки на картку користується практично кожен третій житель України: приваблює зручність і доступність платіжних сервісів, швидкість грошових переказів і вартість послуг, тому маркетплейси стають прямими конкурентами класичних банків. Проте АТ «Райффайзен Банк Аваль», варто зазначити, і нині залишається лідером із якості обслуговування в українському банківському секторі. Зокрема, банк пропонує зручний сервіс для власників платіжних карток – переказ коштів із картки на картку, емітовані будь-яким українським банком. За допомогою цієї послуги можна переказати кошти як за умови, що відправник/отримувач переказу є власником платіжної картки, емітованої банком, так і у разі, якщо і отримувач, і відправник мають картки, емітовані будь-яким іншим українським банком.

Обгрунтовано, що кращому задоволенню потреб споживачів фінансових послуг в Україні сприяли: розвиток інноваційних технологій відповідно до змін вподобань споживачів фінансових послуг, поширення віртуальних каналів обслуговування, персонізованих фінансових послуг, мобільних рішень, розвиток відкритого банкінгу та поширення співробітництва традиційних фінансових установ із фінансовими компаніями. Проте, слід зазначити, що із розвитком

нових технологій зростає конкуренція як на банківському, так і небанківському сегментах фінансового ринку. Зокрема, поява P2P-кредитування суттєво зменшує роль банківських установ на ринку кредитних послуг. Так, аналіз стану ринку мікрофінансових організацій (МФО) в Україні засвідчив, що на сьогодні небанківські фінансові організації, що надають кредитні послуги населенню і бізнесу, складають 48% (понад 1 300 фінансових організацій). За даними НБУ, МФО забезпечують 57% обсягу кредитування на небанківському ринку України. Протягом 2019 р. кількість дистанційно виданих мікрокредитів істотно зросла, приріст склав 144,3%. Тільки за 9 місяців 2019 р. 67,9% небанківських кредитів (більш 5 млн. шт.) на суму 17,8 млрд. грн. видано дистанційно. За даними Нацкомфінпослуг, ТОП-20 компаній, які працюють на ринку онлайн-кредитування, охоплюють майже 85% ринку мікрокредитів. Динаміка, яку показують фінансові компанії, позитивно відобразилася на питанні щодо оплати податку на прибуток, який в 2019 р. зріс на 60% в порівнянні з 2018 р. Проте при цьому Нацкомфінпослуг в 2019 р. отримав близько 19 тисяч скарг на роботу фінансових компаній.

Отже, аналіз результатів дослідження вказує на перспективні напрями розвитку ринку фінансових послуг в Україні, щодо поліпшення фінансової грамотності, фінансової інклюзії та загального фінансового добробуту в Україні. Вважаємо, в умовах діджиталізації банківським установам в Україні необхідно швидко адаптуватись відповідно до сучасних викликів на ринку фінансових послуг, модернізувати архітектуру банківських інформаційних систем та розробити програмне забезпечення на основі новітніх технологій.

УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Глеба М. Ю.
VI курс, група ЗФН-18-2м,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Рудюк Л. В., старший викладач

Управління державним боргом є одним із ключових чинників забезпечення макроекономічної стабільності в державі. Від характеру врегулювання боргової проблеми залежить бюджетна дієздат-

ність країни, стан її валютних резервів, а відповідно і стабільність національної валюти, рівень відсоткових ставок, інвестиційний клімат, характер поведінки всіх сегментів фінансового ринку.

Результати аналізу динаміки та структури боргового навантаження в Україні за 2008-2019 рр. свідчать про наявність недостатньо ефективного управління державним і гарантованим державою боргу, значних викликів для системи державних фінансів загалом. Слід зазначити, що завдяки запровадженню фіскальної консолідації та виваженій борговій політиці відношення боргу до ВВП суттєво скорочується. Так, показник відношення загального обсягу державного та гарантованого державою боргу до ВВП на кінець 2019 р. становить 50,3% проти 60,9% на кінець 2018 р., при цьому відношення державного боргу до ВВП – 44,3% проти 52,3% на кінець 2018 р. Проте боргове навантаження на державний бюджет та вартість обслуговування боргу є високими, це зменшує потенціал соціальних та інвестиційних заходів Уряду.

Зазначено, що операційна діяльність щодо державного боргу нині переходить до новоствореного Боргового агентства України, а Міністерство фінансів буде визначати лише стратегічні цілі. Перехід до принципово нового для України формату управління державним боргом – створення Боргового агентства дозволить досягти відразу трьох цілей. По-перше, працюючи як окремий центральний орган виконавчої влади, Боргове агентство не буде залежати від політичних чинників, що важливо для підвищення довіри інвесторів та прогнозованості процесів управління державним боргом в довгостроковій перспективі. По-друге, інституційна спроможність Боргового агентства дасть змогу більш комплексно та ефективно застосовувати інструменти з управління державним боргом. По-третє, Боргове агентство зможе використовувати вдосконалені механізми управління ліквідністю, застосовуючи найсучасніші ринкові інструменти. Це в свою чергу, дозволить уникнути криз ліквідності та платоспроможності на початку бюджетних періодів, ефективно використовуючи тимчасово вільні кошти. Модель управління державним боргом через окремий орган (агентство) десятиліттями успішно функціонує в таких розвинених країнах Європейського союзу як, Австрія, Бельгія, Нідерланди, Німеччина, Швеція та інших.

Світовий досвід вказує, що політика управління державним боргом провідних країн світу *в сучасних умовах (в умовах пандемії* коронавірусу) націлена на: встановленні контролю за рівнем

боргу; розробленні пакетів жорстких фіскальних заходів; збільшенні дефіциту державного бюджету; реалізацію пенсійної реформи (підвищення пенсійного віку).

Отже, лише ефективний менеджмент державного боргу є запорукою зростання національної економіки, інвестиційної привабливості, фінансової стабільності, підвищення кредитного рейтингу держави. Утримання боргової стійкості в умовах посилення волатильності глобального середовища на підвищення боргових ризиків в Україні вимагатиме від держави принципово нової економічної політики з наголосом на пріоритетах розвитку реального сектору економіки при максимально повному використанні внутрішніх джерел фінансування і факторів розвитку. Вагомими завданнями боргової політики мають стати: здійснення державних запозичень для фінансування дефіциту бюджету країни на прийнятних умовах та сприяння розвитку внутрішнього ринку боргових інструментів; оптимізація системи управління державним боргом; здійснення системного моніторингу та контролю за виконанням обов'язків, управління ризиками, ефективністю взаємодії державних органів в процесі реалізації боргової політики; максимальне наближення структури державного боргу до міжнародних методологічних стандартів.

ЕФЕКТИВНІСТЬ СИСТЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ

Грабіна Д. В.
ІІІ курс, група МН-17-1-zh,
спеціальність «Менеджмент»
Житомирський економіко-гуманітарний інститут
Університету «Україна»
Науковий керівник: Яковець О. П., старший викладач кафедри

Менеджмент на підприємстві, що працює у ринковому середовищі, ставить високі вимоги щодо професіоналізму управлінського персоналу, від якого залежить ефективність процесу управління, а отже й ефективність діяльності всього підприємства. Оцінка управлінського персоналу – це невід'ємна та одна з найважливіших частин в структурі управління роботою управлінського персоналу.

В умовах ринкової економіки забезпечення ефективності управління є метою будь-якого підприємства, оскільки саме ефективність управління забезпечує успішне функціонування та розвиток кожної організаційно – господарчої ланки.

Ефективність управління не визначається лише факторами зовнішнього середовища підприємства, в першу чергу ефективність залежить від дій персоналу в процесі діяльності організації, в процесі реалізації розроблених планів і програм розвитку підприємства, в процесі досягнення певних цілей. Тобто, ефективність управління залежить від якості цілеполягання, адекватності обраних стратегій цілям підприємства, оптимальності процесів реалізації стратегій, мотивації персоналу на досягнення цілей, кваліфікації персоналу, технології та стилю управління.

Розв'язання проблеми досягнення високої ефективності управління залежить від багатьох умов (техніко-технологічних, фінансово-економічних, політико-правових, морально-ідеологічних, організаційно-управлінських) та професійно-особистих якостей менеджерів. Саме в процесі управління і пов'язуються всі умови, важелі й засоби досягнення зазначеного завдання. Тому шлях до досягнення високої ефективності будь-якого виду суспільної праці лежить у підвищенні ефективності управлінської діяльності.

Деяких конфліктів слід уникати, — це тих, котрі приводять до деструктивних явищ і до знищення ресурсів замість зволікання їх в конструктивний процес оптимального використання.

Але не станемо забувати, що в любому конфлікті є добра порція пропозицій про майбутнє, про яке, як відомо, точно знати нічого неможна. Тому завжди є сумніви відносно того, в чому ж є вище благорозуміння. Але і в цьому питанні при колективному управлінні можливе визначальне погодження позицій. Слід також враховувати соціально-психологічну особисту структуру діючих осіб. Необхідно завжди враховувати почуття співробітників, адже в першу чергу люди, і тільки потім підлеглі.

Також дуже велике значення в управлінні конфліктами має їх профілактика.

Якщо ж вміло управляти конфліктом, то він укріплює і колектив і організацію в цілому, і допомагає виробити спільну концепцію управління як в малих, так і в самих крупних організаціях.

РОЛЬ УПРАВЛІНСЬКОЇ ІНФОРМАЦІЇ В МЕНЕДЖМЕНТІ

Грас Т. В.
IV курс, група ЗМН-16-1-zh, спеціальність «Менеджмент»
Житомирський економіко-гуманітарний інститут
Університету «Україна»
Науковий керівник: Паламарчук І. І., старший викладач кафедри

«Хто володіє інформацією – той володіє світом» – цей принцип, актуальний для всієї історії людства, наприкінці XX століття став актуальним як ніколи до цього. У XX Столітті відбулася трансформація суспільства із промислового на суспільство інформатики. Жодна з трансформацій суспільства XX століття не криє в собі стільки складнощів і сили, як мега зсув людства до суспільства інформатики.

Якісний зсув до суспільства інформації вже відбувся, Рушійною силою промислової революції XVIII століття в Англії стала парова машина. Революція визначила швидкий розвиток багатьох галузей промисловості, включаючи залізниці, фабрики, пароплави. Використовуючи цю нову промислову силу, Англія стала володарем морів і протягом двох віків зберігала лідерські позиції. Сучасна інформаційна революція за своїми потенційними можливостями і залежно від умов, що складаються, набагато перевищує попередню. Лише ті компанії, які, вступаючи на новий шлях розвитку, слідуючи мегатенденції, можуть досягти успіху в майбутньому. І навпаки, ті компанії, які залишаться осторонь мегатенденції і будуть продовжувати діяти на основі категорій старого промислового суспільства, неминуче перейдуть до розряду відсталих і з часом зникнуть. Обрати інший шлях, ігноруючи мегатенденцію, все одно що плисти проти течії. Доказом цього є успіх компаній, діяльність яких базується на інформаційних технологіях. Ці компанії перебувають на хвилі успіху – мають найбільші прибутки, найвищі темпи розвитку. Наприклад, Японія, не маючи шансів в індустріальному суспільстві, через відсутність природних ресурсів, стала однією з найбагатших і найрозвинутіших країн світу, виробляючи інформацію в різноманітних її проявах. Ця тенденція підтверджується і розвитком виробництва: найшвидше розвиваються галузі, засновані на інформаційних технологіях. Якщо порівнювати розвиток ринків, то ринок інформації розширюється невпинно. Ще кілька десятиріч

тому першість тримав ринок послуг. Нині ж темпи розвитку ринку інформації випереджають темпи розвитку ринку послуг більше, ніж у 25 разів.

Однією з стратегічних позицій в управлінні є можливість володіти інформацією. Використовуючи та передаючи інформацію, отримуючи зворотні відгуки керівник організовує та мотивує підлеглих. Багато чого залежить від вміння менеджера передавати інформацію таким чином, щоб досягалося найбільш адекватне сприйняття даної інформації тими, кому вона призначена. Багатьма дослідниками була доведена необхідність вивчення процесів обміну інформацією, приділення їм великої уваги, серед них треба виділити таких: Шегда А. В., Мескон А., Віханскі О. С., Андрушків Б. М., Кузьмін О. Є. Саме тому, що обмін інформацією вбудований в усі основі види управлінської діяльності – планування, організування, мотивацію та контроль – комунікації є зв'язуючим процесом. Зважаючи на те, що керівник виконує перераховані вище функції з метою сформулювати цілі організації та досягти їх, то якість обміну інформацією может прямо впливати на ступінь реалізації цілей.

Прийняття будь-якого рішення вимагає оперативної обробки значних масивів інформації. Компетентність керівника вже залежить не стільки від досвіду, отриманого в минулому, скільки від володіння достатньою кількістю актуальної для даної ситуації інформації та вміння зробити корисні висновки.

ФІНАСОВО-КРЕДИТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ

Грінцевич Т. В.
група ЗОО-19-1м, спеціальність «Облік та оподаткування»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Захарчук О. В., д. е. н., професор

Основною умовою забезпечення безперервного відтворювального процесу будь якого виробництва є наявність фінансових ресурсів. У сучасних ринкових умовах гостро постає проблема забезпечення на достатньому рівні фінансовими ресурсами сільське господарство, особливо в умовах нестабільної фінансово-економічної та політичної ситуації в країні, а також гострої конкуренції, пошуку нових ринків збуту сільськогосподарської продукції,

техніко-технологічних змін виробництва та інші. Створення діючої системи фінансового забезпечення є необхідним та важливим етапом на шляху ефективного функціонування галузей економіки. Фінансове забезпечення розвитку сільського господарства є складовою фінансового механізму, покликаного забезпечити регулювання фінансів підприємства, формування та використання грошових фондів, що здійснюють господарську діяльність підприємства, для досягнення поставлених стратегічних цілей.

Джерелами фінансового забезпечення сільського господарства є власні та залучені фінансові ресурси. До власних фінансових ресурсів сільськогосподарського підприємства належить нерозподілений прибуток, амортизаційні відрахування, кошти одержані від продажу основних засобів та суми страхового відшкодування збитків, що пов'язані із втратою майна. До залучених – банківське кредитування, страхування, бюджетне фінансування та інше.

Проведений аналіз фінансового забезпечення аграрного виробництва показав, що найбільш гострими фінансовими проблемами розвитку аграрного сектора економіки сьогодення є:

– нераціональне використання та формування фінансових ресурсів у процесі господарської діяльності, що становить основу ефективної фінансової політики підприємства;

– недостатність власних фінансових ресурсів для фінансування поточної діяльності та перспективного економічного розвитку сільськогосподарських підприємств;

– низький рівень розвитку фінансової інфраструктури ресурсного забезпечення аграрного виробництва;

– недостатня державна фінансова підтримка;

– нестабільна фінансово-економічна ситуація в країні.

Ці проблеми виникають внаслідок впливу особливостей сільськогосподарського виробництва, а саме: організаційних (присутність значних ризиків, велика тривалість виробничого процесу, проблеми зі збутом продукції, значний часовий розрив між виробництвом та реалізацією продукції, значний обсяг орендованих активів, відсутність якісного менеджменту); технологічних (значні обсяги незавершеного виробництва та втрат продукції, наявність низько ліквідних запасів, низький рівень технологічної оснащеності виробництва та відставання); природних (сезонність, просторова обмеженість, залежність від природно-кліматичних умов, урожайність); економічних (вплив інфляції, віддаленість від фінансово-кредитних установ, недостатня державна фінансова підтримка,

високі відсоткові ставки за кредитами. специфіка застави, нерівномірність потреби у фінансових ресурсах та їх надходження); політичних.

Висновки. Все це впливає на формування валового внутрішнього продукту, який має певну специфіку. В основному більша його половина створюється у господарствах населення, а обсяги мають істотну варіацію у розрізі кварталів року. Якщо в середньому по економіці країни щоквартальна величина валової доданої вартості змінюється в межах 20-30% від річного обсягу, то у сільському господарстві ці зміни сягають від 7,1 до 54,3%. Тому, в порівнянні з іншими галузями економіки вона має більш низький адаптаційний потенціал до змін у зовнішньому економічному оточенні. У силу цього існує необхідність постійного державного захисту, а також більш «м'яких» умов та тривалого адаптаційного періоду.

ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ АСОРТИМЕНТОМ У СФЕРІ ПОСЛУГ

Гром Ю. В.
ІІІ курс, група ЗМК-17-1, спеціальність «Маркетинг»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Кутліна І. Ю., к. т. н., доцент

Існує суттєва різниця між товарами та послугами, що у свою чергу призводить до використання різних підходів до управління товарним асортиментом. Однак, на сьогоднішній момент іноді буває досить проблематично відрізнити послугу від товару, оскільки більшість продуктів супроводжується послугами, а послуги в свою чергу вимагають супроводжувальних товарів. Зрозуміло, що виникають суперечки стосовно існування маркетингу послуг як окремого напряму, який би відрізнявся від маркетингу звичайних товарів.

При визначенні товарного асортименту підприємства сфери послуг необхідно враховувати ще й той факт, що послуги значно відрізняються одна від одної і по своєму типу. Їх можна класифікувати за різними ознаками.

По-перше, чи є джерелом послуги люди чи машини? Серед послуг, джерелом яких є людина, є такі, що вимагають або наяв-

ності професіоналів, або кваліфікованих фахівців, або некваліфікованої робочої сили.

Серед послуг, джерелом яких служить машина, є такі, що вимагають або наявності автоматів, або пристроїв, керованих операторами порівняно низької кваліфікації, або устаткування, що працює під керуванням висококваліфікованих фахівців. Навіть в одній і тій же конкретній галузі сфери послуг різні постачальники послуг користаються різною кількістю устаткування. Іноді устаткування додає послузі додаткову цінність, а іноді використовується для зниження потреб у робочій силі.

По-друге, чи обов'язково присутність клієнта в момент надання йому послуги? Якщо присутність клієнта обов'язкова, постачальник послуги повинен враховувати запити цього клієнта.

По-третє, які мотиви придбання послуги клієнтом? Важливо з`ясувати, чи призначена послуга для задоволення особистих нестатків чи ділових нестатків. Як правило, постачальники послуг розробляють різні програми маркетингу для ринків послуг особистого споживання і ринків ділових послуг.

По-четверте, які мотиви постачальника послуг і в якій формі надаються послуги? Сполучення цих двох характеристик дає в результаті зовсім різні по своєму типу організації обслуговування.

Врешті-решт, чи має послуга на меті отримання прибутку? У світі існує велика кількість неприбуткових організацій, що займаються наданням послуг. Це можуть бути церкви, безкоштовні початкові школи тощо. На противагу таким організаціям існує і розвивається сектор послуг, що передбачають сплати за їх надання.

Саме тому для оцінки та управління товарним асортиментом на підприємствах сфери послуг використовуються також показники структури, основного та додаткового, обмеженого та впорядкованого асортименту. Під структурою асортименту розуміють склад однотипних видів послуг.

Основний асортимент — це його головна складова, яка дає фірмі переважну частку прибутку. Додатковий асортимент доповнює основний у формі нетрадиційних послуг, які надаються підприємством. Як правило, у додатковому асортименті реалізуються тільки ті товари та послуги, що гарантують обов'язковий прибуток. Найчастіше це досягається тоді, коли споживач не очікує наявності таких товарів у продажу.

Розширення асортименту передбачає виробництво додаткових видів продукції, товарів та груп товарів. Ефективність такої дивер-

сифікації ще більше посилюється поглибленням асортименту, коли розширення можливостей збуту здійснюється за рахунок створення індивідуальних, особливих товарів та послуг, здатних задовольнити унікальні бажання споживачів. Найчастіше такі дії передбачають пропонування покупцям певних видів або типів продукції в різних модифікаціях.

Обмеження асортименту здійснюється за скрутних виробничих та фінансових можливостей, що стали наслідком коливань попиту і спадів кон'юнктури. У цьому разі вдаються до скорочення асортименту і концентрації зусиль на наданні найконкурентоспроможніших видів послуг.

Формування товарного асортименту підприємства неможливе без визначення його принципової спрямованості, обсягів і супутніх послуг. У сучасному виробництві всі ці напрямки тісно взаємозв'язані і не диференціюються, що потребує досягнення компромісу між різними сферами виробничо-комерційної діяльності підприємства.

Нині є загальновизнаним те, що планування та управління асортиментом — це важлива й невід'ємна частина маркетингу.

Сутність управління асортиментом полягає у створенні продуктів, які споживач бажає придбати, з метою пропонування цих товарів у необхідних обсягах і своєчасно. Отже, планування товарного асортименту — це важливий засіб конкурентної боротьби.

Управління асортиментом базується на координуванні взаємозв'язаних видів діяльності: науково-технічної, проектної, комплексного дослідження ринку, організації збуту, сервісу, реклами, стимулювання попиту. Остаточна мета планування — оптимізація асортименту з урахуванням стратегічних ринкових цілей підприємства. Залежно від обсягів збуту, особливостей продукції, цілей і завдань, що стоять перед виробництвом, формування асортименту здійснюється різними методами. Однак управління асортиментом має бути безпосередньо підпорядковане керівникові служби маркетингу.

Велику роль відіграє маркетингова товарна політика в розвиткові підприємства як завершеної соціально-економічної системи. Цілі підприємства умовно можна розподілити за трьома великими напрямками: відшкодування ресурсів; забезпечення гарантій збереження фірми; створення умов для зростання підприємства.

СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО СИСТЕМАТИЗАЦІЇ ПРИЧИН БЮДЖЕТНОГО ДЕФІЦИТУ

Грушовий А. Ю., Снісаренко О. С.
ІІ курс, група ФН-18-1,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Інститут економіки та менеджменту
Університету «Україна»
Науковий керівник: Рудюк Л. В., старший викладач

В українській фінансовій науці та практиці донині залишаються, на жаль, домінуючими поглядами на бюджетний дефіцит як на «абсолютне зло». Будь-яке його зростання оцінюється виключно негативно. Це є одним із пояснень прагнення занижувати розміри реального бюджетного дефіциту в офіційній статистиці, зокрема через застосування різних методів маніпулювання для представлення світу «пристойної» картини фінансового стану бюджету.

З урахуванням сучасного досвіду функціонування державних фінансів причинами виникнення бюджетного дефіциту можуть бути:

1) свідоме заплановане прийняття бюджету з дефіцитом як інструменту економічного регулювання. Цілі такої державної політики можуть бути різні. Це, наприклад, недопущення або подолання кризових явищ; стимулювання сукупного попиту так, щоб він став ефективним; досягнення повної зайнятості; антициклічне регулювання з метою вирівнювання економічного циклу; сприяння економічному зростанню. Фіскальними інструментами досягнення зазначених цілей служить збільшення бюджетних видатків і скорочення податків;

2) кризові явища в економіці, падіння ВВП або низький його рівень призводять до того, що держава не в змозі отримати достатньо доходів для виконання покладених на неї функцій. Оскільки видатки уряду є відносно сталими і не можуть бути довільно скорочені, у бюджеті виникає дефіцит. Причини падіння ВВП можуть бути дуже різноманітними: циклічні економічні спади, структурна розбалансованість економіки, внутрішні й зовнішні шоки, неефективне управління та невиважена державна політика, тінізація економіки;

3) сам бюджетний дефіцит. Державні видатки з обслуговування боргу перетворилися на вагому статтю бюджетних видатків, поглиблюючи негативну розбалансованість бюджету. Хронічні бюджетні дефіцити зумовили й «хронічне» їх позичкове фінансу-

вання – застосування методу рефінансування державного боргу. Сформувалася свого роду боргова спіраль, яка перетворила бюджетний дефіцит через обслуговування державного боргу на причину бюджетного дефіциту;

4) старіння нації. Під впливом процесів, коли частка осіб пенсійного віку в структурі населення починає стрімко зростати, а частка працездатних осіб має стійку тенденцію до зниження, різко підвищується навантаження на державні фінанси, причому як на доходи, так і на видатки;

5) надзвичайні події (стихійні лиха, техногенні аварії, екологічні катастрофи, війни, тероризм). Бюджетне фінансування є головним джерелом ліквідації наслідків природних, техногенних та екологічних катаклізмів. Це викликає появу в бюджеті незапланованих значних видатків, а також може спричинити звуження дохідної бази, тобто веде до дефіциту бюджету;

6) демократія і демократичні процедури голосування. В аналізі причин бюджетного дефіциту важливим є політичний аспект. Розвиток демократії призвів до того, що політики прагнучи бути переобраними на наступний термін або набути певної репутації й популярності, відстоюють прийняття популістських рішень у податково-бюджетній сфері;

7) корупція і/або низький професійний рівень державного бюрократичного апарату призводять до прийняття неефективних рішень та управлінських дій у сфері бюджету.

Відсутність належного наукового обґрунтування державної політики, неврахування наукових рекомендацій вітчизняних учених, зумовлює прийняття політичних заходів, які можуть мати непередбачувані, у тому числі вкрай негативні, наслідки. Це все позначається на динаміці ВВП, від якої безпосередньо залежить динаміка бюджетного дефіциту.

Таким чином, світова практика доводить, що бюджетним дефіцитом потрібно грамотно управляти. На певних етапах розвитку, коли держава має проявляти ініціативу й долати негативні та руйнівні для національної економіки наслідки, бюджетний дефіцит, як переконливо свідчать західні теорія і практика, є доцільним і може бути важливим інструментом стимулювання фіскальної політики. В умовах же економічного розвитку та процвітання роль держави має зменшуватись, а рівень бюджетного дефіциту — знижуватися.

МАРКЕТИНГОВІ ІННОВАЦІЇ В ІННОВАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Діденко О. В.
IV курс, група ЗМН-16-1-zh, спеціальність «Менеджмент»
Житомирський економіко-гуманітарний інститут
Університету «Україна»
Науковий керівник: Паламарчук І. І., старший викладач кафедри

Практика свідчить, що в сучасних умовах інноваційна діяльність стає одним з головних факторів розвитку підприємств та установ. Перманентні зміни умов зовнішнього макро- і мікросередовища підвищують ступінь невизначеності бізнесу і потребують від нього адаптаційних дій мета яких – забезпечення відповідності внутрішніх можливостей розвитку (потенціалу організації) зовнішнім. Природним шляхом забезпечення такої відповідності є інноваційна діяльність. Проте вона пов'язана з високим ступенем ризику, який стримує інноваційну активність організацій. Однак ті підприємства, що не створюють і не впроваджують інновації, ризикують ще більше. Нездатність вести інноваційну діяльність приводить до неможливості адаптуватися до змін умов зовнішнього середовища з усіма наслідками, які витікають з цього.

Згідно з результатами досліджень Р.Г. Купера, близько 75% ідей нових товарів генерується на основі аналізу потреб ринку, при цьому 75% їх ринкових невдач пояснюються, у більшості, дією ринкових факторів.

Відповідно, служба маркетингу повинна займатися аналізом ринкових загроз і можливостей інноваційного розвитку, вибором їх оптимальних варіантів, які відповідають потенціалу конкретного підприємства і зовнішнім умовам, визначенням цільових ринків (їх сегментів чи ніш) для реалізації відібраних варіантів або формування нового цільового ринку. Тобто, інноваційна діяльність потребує взаємоузгодженого виконання робіт зі створення і виготовлення інновацій, а також їх маркетингового супроводу.

Стан інноваційної діяльності в Україні більшістю експертів-науковців визначається як кризовий і такий, що не відповідає сучасному її рівню в країнах, що стали на шлях інноваційного розвитку. Особливе занепокоєння викликають низькі показники, що характеризують інноваційну діяльність у промисловості, стан якої безпосередньо впливає на темпи розвитку практично усіх галузей економіки.

На думку Я. Матковської, поява маркетингу інновацій обумовлена, по-перше – об'єктивними, не залежними від маркетингової діяльності обставинами (глобальні умови розвитку конкуренції на світових ринках, перспективні обставини переходу до інноваційних технологій, ринкові обставини, що вимагають розвитку інноваційної діяльності тощо), по-друге — власне маркетинговими обставинами, які «визначаються необхідністю як розвитку маркетингу в цілому, так і формування специфічних маркетингових підходів». Його особливості обумовлені двома факторами: наявністю нових продуктів; наявністю нових операцій (технологій), що виставляються на продаж.

Використання тієї чи іншої маркетингової стратегії інноваційного розвитку залежить також від особливостей інноваційної продукції, ступеня насичення ринку її аналогами (якщо вони є), можливістю постійно оновлювати асортимент продукції, що випускається, відповідно до змін умов зовнішнього мікро- і макросередовища. При цьому необхідно враховувати, що в умовах прискорення темпів НТП та жорсткої конкуренції нові технології ведуть до скорочення життєвого циклу продуктів і термінів їх комерціалізації.

Важливим аспектом інноваційного маркетингу є пошук партнерів для інноваційної діяльності (постачальників, посередників, споживачів, кредитно-фінансових установ тощо). Їх зацікавленість у інноваціях, які підприємство може створити, істотно підвищує його шанси на комерційний успіх. З цих позицій важливим завданням маркетингу є виявлення (формування) інтересів можливих економічних контрагентів (суб'єктів інноваційного процесу) і їх урахування як у характеристиках створюваної продукції, так і методах її просування і збуту.

Узагальнення викладеного свідчить, що інноваційна діяльність підприємств потребує відповідного маркетингового супроводу. За допомогою інструментів маркетингу визначають перспективні напрями приведення потенціалу підприємства у відповідність до умов зовнішнього середовища, які постійно змінюються (стратегічний аспект маркетингу інновацій). Тобто напрями створення і впровадження інновацій (нових продуктів, технологій їх виготовлення, методів управління тощо) які дозволяють адаптувати діяльність підприємства до змін умова зовнішнього макро- і мікросередовища.

СТАНОВЛЕННЯ ТА СУТНІСТЬ СТАРТАПУ

Дацюк-Томчук М. Б.
к. е. н., доцент кафедри права та фінансів
Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»

Із появою та розвитком сучасних технологій, всесвітнім доступом до мережі Інтернет в Україні активно почали розвиток стартапи.

Саме розвиток соціальних мереж є основним і важливим фактором ефективного створення стартапів. Соціальні мережі дають можливість у короткий термін знайти зацікавлених осіб, які власне виступатимуть у ролі тестувальників інновацій.

Стартап – це процес для реалізації абсолютно нових бізнес ідей за короткі терміни з мінімальною кількістю фінансових ресурсів. Стартап поєднує у собі характеристики, які сьогодні дозволяють йому функціонувати у складних умовах сучасного ринку [1].

На сьогодні економіка України є досить нестабільною, а отже й ринок є нестабільним. Тому сучасні підприємці змушені шукати нові можливості для ведення свого бізнесу. Саме стартап-компанії, є перспективними індикаторами ведення бізнесу у сучасних умовах. У більшості випадків стартап використовує малий та середній бізнес. Поступово виводячи на ринок малі компанії, які з часом стають гігантами у сферах своїє діяльності.

Найбільшого розвитку в Україні набули стартапи саме у галузі ІТ-технологій. Саме вони є найуспішнішими і найбільш інвестованими.

На сьогодні, в Україні, розвинули свою діяльність більше 3000 стартапів. Основними інвесторами їх діяльності є міжнародні компанії. Але цікавим моментом є фінансування стартапу. Виділяють три основні підходи, щодо фінансування стартапу:

1) Посівні інвестиції – перший етап залучення коштів, на якому інвесторами найчастіше виступають засновники стартапу, їхні родичі або друзі. В англійській мові закріпилося скорочення 3F, яке описує перших інвесторів більшості стартапів — friends, family and fools (з англ. — «друзі, родина і дурні»).

2) Ангельські інвестиції надають приватні інвестори, зацікавлені в участі в розвитку компаній. Вхідний в капітал компанії бізнес-ангел зазвичай отримує місце в раді директорів і можливість блокувати рішення засновників, які вважатиме нерозумними.

3) Раунд «А» — залучення коштів венчурного фонду в компанію з працездатним продуктом, клієнтами та планами розвитку. Сума

інвестицій значно перевищує отримані раніше, і стартап починає будувати формальну структуру і розширюватися.

Попри нестабільну економічну ситуацію, довготривалу кризу та інші несприятливі для бізнесу фактори, українці розробляють успішні стартапи. Українські стартапи, відзначені на міжнародних конкурсах: Photofact — розробка, яка захищає фотографії від підробки; Luckfind.me(Online Lost & Found Luckfind.me) — сервіс пошуку втрачених речей; InCust — безкарткова програма лояльності для бізнесу; Solargaps — розумні жалюзі, що автоматично відстежують положення сонця і генерують електроенергію; Technovator — пристрій для дистанційної зарядки смартфонів.

Підводячи підсумки вище сказаного, можна стверджувати, що Україна володіє значним інноваційним потенціалом, що в майбутньому підвищить конкурентоспроможність країни. Кількість стартап-компаній з кожним роком в Україні зростає, вони стають все більш привабливими для іноземних і вітчизняних інвесторів. Стартапи є перспективною і новою формою ведення бізнесу, і саме вони можуть забезпечити розвиток малого та середнього бізнесу.

Література

1. Business Law Electronic Resource [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.businesslaw.org.ua/perspektyvy-rozvytku-startup-kompanii-v-ukraini/
2. Вікіпедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B0%D0%BF

МОНІТОРИНГ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ЯК НЕВІД'ЄМНИЙ ЕЛЕМЕНТ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Демус С. В.
ІІІ курс, група МЕН-31, спеціальність «Менеджмент»
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»
Науковий керівник: Домбровська Л. В., к. е. н., доцент

Моніторинг ділової активності – це систематизований багатоаспектний процес, який включає: спостереження, збір, обробку, та діагностику інформації щодо діяльності персоналу із забезпечення

ділової активності, з метою виявлення відповідності управлінських та організаційних дій для її досягнення, можливих відхилень, прогнозування динаміки розвитку, і розробка науково обґрунтованих управлінських заходів із досягнення високого рівня ділової активності.

Основна мета та ідея моніторингу ділової активності підприємства полягають у комплексному відстеженні та діагностуванні зміни рівня ділової активності з метою розробки й прийняття оперативних управлінських заходів, спрямованих на підвищення або оптимізацію даного рівня. Необхідність проведення моніторингу

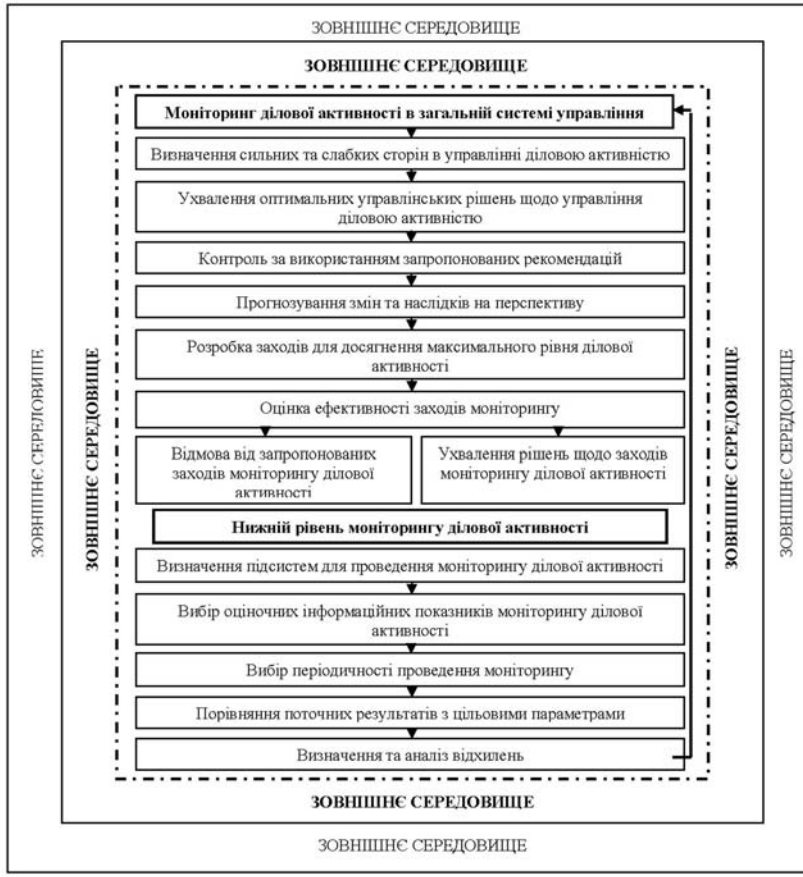

Рис. 1. **Етапи моніторингу ділової активності підприємства**

ділової активності підприємства обумовлюється виявленням результативності управління діловою активністю та вибором ключових напрямів, спрямованих на забезпечення ділової активності підприємства.

Моніторинг ділової активності складається з наступних процедур: визначення об'єкта (-ів) моніторингу; планування процедури моніторингу; дослідження об'єкта моніторингу; діагностика рівня визначеного об'єкта (-ів) моніторингу; прогнозування зміни рівня розвитку об'єкта (-ів) моніторингу; своєчасне доведення отриманої інформації до зацікавлених осіб.

На підставі даних моніторингу ділової активності відповідні фахівці підприємства розробляють нові управлінські заходи і проекти, спрямовані на оптимізацію або підвищення рівня ділової активності. Схематично процес моніторингу ділової активності представлено на рис. 1.

Проведення моніторингу ділової активності на підприємстві надає змогу отримувати реальні дані про рівень ділової активності та окремих її сфер, стан їхнього управління, фахівців, які здійснюють управлінські заходи, їх кваліфікаційну придатність, динамічність розвитку показників ділової активності, їх відхилення та ін.

ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ТРАКТУВАННЯ ПОНЯТТЯ «РЕГІОН»

Дивинська Ю. А.
асистент кафедри менеджменту та туризму
Житомирський економіко-гуманітарний інститут
Університету «Україна»

В умовах соціально-економічних змін, першочерговим завданням держави є формування якісно нових шляхів виходу з економічної кризи та подальшого зростання економіки України, зокрема виокремлення з цілісної економічної системи країни структурної одиниці – економічного регіону.

Оскільки саме регіон в багатьох аспектах є найважливішою і часто є визначальною частиною загальної соціально-економічної системи країни, то важливість дослідження регіонів обґрунтовується необхідністю забезпечення збалансованого розвитку шляхом раціонального використання їх потенціалу.

Однією з основних методологічних проблем регіонального розвитку вважають відсутність загальновизнаного поняття «регіон» з точки зору економічної теорії, що в свою чергу зумовлює наявність різних напрямків та концепцій у сучасних регіональних дослідженнях.

Існує декілька трактувань поняття «регіон», причому «регіон» не завжди означає адміністративно-територіальну одиницю країни. В економічній літературі «регіон» характеризують як цілісно-адміністративну територію країни, для якої характерними є особливі виробничі, соціальні, культурні, етнічні та інші відмінності, що створює передумови для розвитку її за єдиною регіональною стратегією, яка органічно вписується в загальнонаціональну стратегію економічного розвитку та зростання. Регіоном також вважать групу сусідніх групу сусідніх країн , районів чи частину континенту. Часто поняття «регіон» та «район» вважають синонімами, хоча термін «регіон» з'явився пізніше.

Нині, з наукового погляду, поняття «регіон» як систему, можна вважати загальновизнаним. Наприклад, В.В. Кліманов розглядає, в історичному контексті, становлення розуміння про регіон, як систему в межах певної території, яка має свої характерні умови виробництва, розподілу та перерозподілу матеріальних благ; свої історичні, культурні зв'язки, що простежуються впродовж тривалого часу в історичному аспекті. Також регіон, як система має свої виробничі переваги, які виникли у зв'язку з географічним розміщенням, природно-кліматичними умовами та історичним укладом життя.

Ґрунтовний аналіз поняття «регіон» як систему, дає можливість зробити висновок, що виокремлення кордонів досліджуваного регіону, залежить від вибору тих критеріїв, які і будуть їх визначати:

Географічні ознаки – це може бути територія всередині країни, або територія декількох країн, яка являє собою систему;

Економічні ознаки — це один вид економічної діяльності, або декілька видів, які системно між собою пов'язані;

Соціальні ознаки — в систему регіону може входити одна група населення, або декілька груп, які пов'язані між собою способом життя, виробництвом, розподілом, перерозподілом та споживанням матеріальних благ;

Історико-культурні ознаки — це система, яка об'єднує громаду, або громади, які характеризуються єдністю в історичному розвитку, культурних традиціях, релігійному віросповіданні та спорідненості у встановленому укладі життя.

Таким чином, регіон слід розглядати як цілісну економічну систему зі своєю структурою, функціями, зв'язками із зовнішнім середовищем, культурою, історією та умовами життя населення, які перебувають у складних взаємозв'язках і взаємодії, здатні до відтворення. При цьому важливим є забезпечення можливості виробництва конкурентоспроможної продукції у регіоні та виходу з нею на зовнішні ринки.

АНАЛІЗ ДОСВІДУ КРАЇН ЦЕНТРАЛЬНОЇ ТА СХІДНОЇ ЄВРОПИ ЩОДО РЕГУЛЮВАННЯ КРИПТОВАЛЮТ

Драла Р. І.
VI курс, група ФБМ-21,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Інститут економіки і менеджменту
Національного університету «Львівська політехніка»
Науковий керівник: Алєксєєв І. В., д. е. н., професор

Безперервний інноваційний процес притаманний сучасній економічній сфері вимагає постійної адаптації законодавства до нових викликів. Однією з таких інновацій була технологія блокчейн і її похідна у вигляді криптовалют. З метою оцінки існуючих перспектив регулювання процесу функціонування криптовалют в Україні доцільно проаналізувати досвід країн регіону з цього питання.

Практика показує, що лише в незначній кількості країн існує законодавча заборона на використання криптовалют. В переважній більшості держав Центральної та Східної Європи не заборонено, або дозволено проводити операції з криптовалютами, проте така діяльність не завжди є законодавчо врегульованою. В Білорусі діяльність пов'язана з криптовалютами регулюється декретом «Про розвиток цифрової економіки». Відповідно до нього фізичні та юридичні особи можуть проводити широкий спектр дій з криптовалютами. При цьому також регулюються питання оподаткування криптовалют. Так у фізичних осіб встановлено пільговий період протягом якого діяльність пов'язана з криптовалютами не оподатковується податком на доходи фізичних осіб, а прибуток з купівлі, продажу чи обміну криптовалют не оподатковується іншими податками. У Німеччині Бундесбанк не вважає криптовалюти циф-

ровими грошима або віртуальною валютою, рекомендується використовувати поняття крипто токен. Також врегульовано питання оподаткування операцій з криптовалютами через ПДВ.

В ряді країн серед яких можна виділити Естонію, Латвію, Литву та Чехію частково врегульовано функціонування цих фінансових інструментів в межах законодавства щодо протидії відмивання грошей та фінансування тероризму, а також вирішено питання оподаткування таких операцій. При цьому ставлення до криптовалют достатньо відрізняється від визнання альтернативним засобом платежу в Естонії до жорсткого регулювання діяльності пов'язаної з криптовалютами в Литві. Інші країни регіону не регулюють законодавчо функціонування криптовалют на своїй території, проте на їх території здійснюється оподаткування таких операцій, прикладами цього є Болгарія, Польща, Румунія та Словаччина. Іншим країнам притаманною є відсутність законодавчого регулювання ринку криптовалют [1].

З наведеної інформації видно, що на даний час немає жодного універсального підходу до регулювання криптовалют. Першим кроком для України в цьому питанні буде набрання чинності закону «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів...» відповідно до якого вводиться поняття віртуального активу [2]. Також у 2019 році був зареєстрований проект закону, покликаний врегулювати питання оподаткування операцій з криптоактивами. Він передбачає оподаткування криптовалют податком на прибуток підприємств та податком на доходи фізичних осіб. Також пропонується визнати операції з криптовалютами як такі, що не є об'єктом оподаткування податком на додану вартість [3]. Зважаючи на відсутність прогресу в прийнятті закону можна припустити можливі зміни в підході до оподаткування криптоактивів і можливо перейняття досвіду інших країн. Крім цього відкритою проблемою залишиться нормування процесу бухгалтерського обліку та визначення державного органу для регулювання ринку криптовалют.

Література

1. Regulation of Cryptocurrency Around the World [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.loc.gov/law/help/cryptocurrency/world-survey.php#europe
2. Закон України № 361-IX від 06.12.2019
3. Проект Закону № 2461 від 15.11.2019

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Дученко Ю. В., Шатило А. Ю.
IV курс, група ЗФН-16-1,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Інститут економіки та менеджменту
Університету «Україна»
Науковий керівник: Рудюк Л. В., старший викладач

Визначено, що у рейтингу Doing Business 2020 Україна піднялась на +7 пунктів і посіла 64 позицію зі 190 країн світу (для порівняння: 71-а позиція у рейтингу Doing Business 2019). Зокрема, країна продемонструвала найбільше зростання в таких категоріях, як: 1) захист прав інвесторів (+27 позицій, 45 місце). Посилено захист міноритарних інвесторів, шляхом запровадження вимоги більш докладного розкриття інформації про операції з зацікавленими сторонами; 2) отримання дозволів на будівництво (+10 позицій, 20 місце). Спрощено процес отримання дозволів на будівництво, за рахунок усунення вимоги щодо найму зовнішнього спостерігача і запровадження системи онлайн-повідомлень. Також здешевлено отримання дозволу на будівництво завдяки зменшенню внеску до Київської міської ради; 3) міжнародна торгівля (+4 позицій, 74 місце). Скорочено час на імпорт завдяки спрощенню вимог сертифікації відповідності для автозапчастин. За іншими напрямами, на жаль, було проведено недостатньо реформ, тому відбулося зниження позицій України, зокрема: 1) «оподаткування» (-11 позицій, 65 місце); 2) «забезпечення виконання контрактів» (-6 позицій, 63місце); 3) «реєстрація підприємств» (-5 позицій, 61 місце); 4) «отримання кредитів» (-5 позицій, 37 місце).

Виявлено у процесі дослідження сукупність чинників, ризиків та невизначеностей, що впливають на формування інвестиційного клімату держави: 1) стан та розвиток продуктивних сил та стан інвестиційного ринку; 2) політична воля влади та правове поле держави (створення відповідної законодавчої та нормативної бази; досягнення стабільності національної грошової одиниці; рівень розвитку валютного регулювання; забезпечення привабливості об'єктів інвестування); 3) стан фінансово-кредитної системи та діяльність фінансових посередників (рівень інвестиційної діяльності банків; рівень розвитку та функціонування парабанківської

системи; інвестиційна політика НБУ); 4) коливання ринкової інфраструктури, цін, курсів валют; 5) нестабільність економічного законодавства та поточної економічної ситуації; 6) статус іноземного інвестора (режим іноземного інвестування; діяльність міжнародних фінансово-кредитних інституцій; наявність вільних економічних та офшорних зон); 7) невизначеність мети, інтересів та поведінки учасників інвестиційних процесів; 8) зовнішньоекономічні ризики; 9) виробничо-технічний ризик; 10) інвестиційна активність населення (відносини власності в державі; стан ринку нерухомості; виконання державної програми приватизації); 11) неповнота та неточність інформації про стан інвестиційних об'єктів.

Встановлено, що комерційні банки України є одними з провідних інвесторів національної економіки, а також відіграють значну роль на ринку цінних паперів. Водночас банки не повною мірою використовують свій інвестиційний потенціал. Виокремлено основні проблеми у веденні банками інвестиційної діяльності:

1) низький рівень і недостатню якість капіталів українських банків, погіршення структури банківського капіталу, що призводить до слабкості банківської системи та неможливості реалізовувати великомасштабні інвестиційні програми через обмеженість ресурсної бази;

2) недосконаліть фондового ринку, нетривалий час його існування, що спричиняє незначні обсяги операцій та низьку ліквідність цього ринку. Гальмування інвестиційної діяльності та збільшення частки вкладень банків пов'язані з низькою ліквідністю цінних паперів та відсутністю котирувань за більшістю з них;

3) значний регулятивний вплив з боку держави та додаткові регулятивні вимоги з боку НБУ. На відміну від інших учасників ринку, діяльність банків більш жорстко зарегламентована, що зменшує їх конкурентоспроможність;

4) недостатньо розвинутий внутрішній ринок державних цінних паперів.

Отже, для пожвавлення інвестиційної діяльності потрібно забезпечити законодавчу та організаційну підтримку банків із боку держави та її інституцій, використання новітніх інформаційних технологій та сучасних фінансових інструментів для забезпечення функціонування фондового ринку.

ЕНДАУМЕНТ-ФОНДИ ЯК НАПРЯМ ФІНАНСУВАННЯ УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ ЗАКЛАДІВ

Забута Н. В.
к. е. н., доцент кафедри фінансів та обліку
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»

Фінансування університетських закладів найгостріша проблема освіти не лише в Україні. У дослідницьких університетах США витрати на одного студента, на одиницю результатів досліджень та на одиницю навчання надзвичайно високі. Серед чинників зростання вартості часу професорсько-викладацького складу, оскільки дослідження є трудомісткими і вимагають зниження навчального навантаження. Лише у такий спосіб забезпечується необхідний час для проведення результативних досліджень, а також і відповідне співвідношення кількості студентів на одного викладача.

Окремим пунктом є оплата праці викладачів-дослідників. Це провідні вчені, для яких глобалізація ринку освітніх послуг принесла значні переваги у вигляді можливості залучення спонсорів або отримання грантів, що спричиняє зростання заробітної плати. Крім того, постійно зростають витрати на сучасне устаткування та на залучення кращих студентів і надання їм фінансової підтримки.

З огляду на суттєве розширення підприємницьких функцій сучасних вищих навчальних закладів науковий інтерес становлять питання залучення фінансових ресурсів із приватних джерел. Світовий досвід провідних вищих навчальних закладів засвідчує значну перспективність застосування практики ендаумент-фондів (англ. endowment). За визначенням це — цільовий фонд, призначений для використання в некомерційних цілях. Найбільш популярні сфери застосування цільового капіталу таких фондів некомерційні: охорона здоров'я, соціальна підтримка, освіта, наука, охорона довкілля, культура, мистецтво тощо. Традійний механізм роботи ендаумент-фонду: кошти отримують завдяки благодійникам; сформований капітал передають в довірче управління керуючій компанії, яка розпоряджається коштами для нарощування доходу від капіталу; отримані відсотки передаються ендаумент-фонду для цільового використання. Цілі визначаються Статутом Фонду, а пріоритетність і спрямованість фінансових вкладень координує Опікунська рада, керуючись першочерговістю завдань Фонду і результатами проведених конкурсів проектів та тендерів.

Університети з потужними ендаумент-фондами характеризуються фінансовою стабільністю та гнучкістю у прийнятті рішень. Найбільш розвиненою дана практика є у США з лідерськими позиціями Гарвардського (ендаумент розміром 35,9 млрд дол., за даними по фінансовому 2014 р.), Єльського (23,9 млрд дол.) університетів.

Кошти ендаумент-фондів спрямовуються у першу чергу на надання фінансової допомоги та підтримки студентів (при наданні пільг в оплаті вартості навчання, оплата поїздок всередині країни та за кордон з дослідницькою метою) і науково-педагогічних працівників (при проведенні досліджень окремими вченими чи групами науковців). Саме фінансові ресурси ендаумент-фондів інвестуються у розбудову інноваційної інфраструктури та створення і розвиток матеріально-технічної бази наукових досліджень (лабораторій, спеціального обладнання, оснащення і т. п.). Враховуючи складну ситуацію із матеріально-технічним забезпеченням вітчизняних вищих навчальних закладів, такий варіант є достатньо привабливим для України.

При створенні ендаутмент-фонду насамперед необхідно визначити:

– засновників фонду. Як правило, це асоціація або інша організаційна форма об'єднання випускників університету;

– місією фонду. Найпоширенішим варіантом є фінансування проектів розвитку університету;

– партнерів фонду. Це фінансові установи, інші громадські організації, державні заклади та установи;

– напрямки використання коштів для фінансування проектів (будівництво нових корпусів, підтримка бібліотечних фондів, розвиток інфраструктури, формування преміального фонду для співробітників і студентів).

ДО ПИТАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Загорулько К. В.
ІІІ курс, група ОО-17-1мс, спеціальність «Облік та оподаткування»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Забута Н. В., к. е. н., доцент

Проблема ефективності функціонування суб'єктів господарювання посідає важливе місце серед актуальних проблем наукових досліджень. На думку більшості науковців ефективність — одна з

найскладніших категорій сучасної економічної науки, що має тривалу та складну історію становлення. Не існує чітких меж між поняттями «ефективність», «ефективність виробництва», «ефективність функціонування підприємства». Дослідники цих понять, визначаючи конкретні види ефективності, часто неповно розкривають сутність підходу до них. Можна виокремити два основні підходи до визначення категорії «ефективність».

Прихильники першого підходу розглядають «ефективність» в аспекті результативності. Критеріями підходу є «витрати-результат». Саме такий підхід знайшов відображення у сучасному міжнародному стандарті управління ISO: 9000:2000, в якому ефективність розглядається як співвідношення між досягнутим результатом і використаними ресурсами, що свідчить про поширеність ресурсного підходу до визначення досліджуваної категорії. Стандарти серії ISO 9000 прийняті більше ніж 190 країнами світу в якості національних та можуть бути застосовані до будь-яких підприємств, незалежно від сфери діяльності, форми власності та розміру.

Основи другого підходу були закладені в кінці XIX ст. у праксеології, новій на той час області соціологічних досліджень, яка розглядає способи діяльності з точки зору їх ефективності. Ефективною вважалася діяльність результативна, продуктивна або плідна, послідовна, що максимально наближається до заданої зразком норми та чистою уникає непередбачених наслідків. З цього часу почалися дослідження соціальної ефективності. Зокрема видатні українські вчені С.В. Мочерний та В.Д. Базилевич розглядали цю категорію через відповідність результатів господарської основним соціальним потребам і цілям суспільства, інтересам трудового колективу і окремої людини, через відповідність розвитку виробництва досягненню своєї головної мети — служби споживачеві. Отже, другий підхід характеризує ефективність з позиції досягнення мети, а критеріями підходу є «результат-мета».

Отже, представники першого підходу сформували підходи до визначення економічної ефективності, тоді як прихильники другого дали можливість виокремити ефективність соціальну. Сьогодні сформовано три основних площини розгляду ефективності: економічна ефективність, соціальна ефективність, соціально-економічна ефективність. При інтегрованому підході соціально-економічна ефективність розглядається як співвідношення результату і витрат, але результатом є не продукт, а досягнутий рівень задоволення соціальних та економічних потреб. Безумовно, саме цей підхід найбільш прийнятний в макроекономічних дослідженнях.

Для вимірювання економічної ефективності суб'єктів господарювання використовуються показники продуктивності праці, фондовіддачі, рентабельності, окупності та ін. З їх допомогою порівнюються різні варіанти розвитку та вирішення структурних проблем. Дослідники ефективності соціального розвитку зосереджуються на соціальних аспектах суспільного виробництва, у макроекономічній площині. Показниками соціальної ефективності є особливі якісні показники розвитку, зокрема споживання продукції на душу населення, величина доходу, заробітної плати, забезпеченість населення послугами у сфері освіти, охорони здоров'я, задоволення культурних та інших соціальних запитів. Сформувати якісний набір індикаторів та чітко окреслити шляхи забезпечення соціальної ефективності для суб'єктів мікрорівня – складне завдання, що наразі ускладнюється через невідпрацьованість теоретичних і практичних проблем, пов'язаних із невизначенням їх взаємодії з показниками економічної ефективності, координованості та забезпеченням реалізації.

ТУРБУЛЕНТНІСТЬ: РИНОК ПРАЦІ НА КАРАНТИНІ

Загорулько К. В.
ІІІ курс, група ОО-17-1мс, спеціальність «Облік і оподаткування»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Лавриненко Л. М., к. е. н., ст. н. с.

Пандемія коронавірусу сколихнула економіку та суспільне життя в усьому світі. А загроза поширення COVID-19 в Україні та оголошений карантин за лічені дні перевернули ситуацію у бізнесі та, відповідно, на ринку праці. Проблемою для України у нинішньому стані справ стане те, що збільшиться не лише офіційний рівень безробіття, але суттєво погіршиться ситуація на так званому неофіційному ринку праці. А закриття кордонів та негативні тенденції в економіках європейських країн, також помножених на наслідки пандемії коронавірусу, лише збільшать зворотній потік українських заробітчан додому.

Один із найбільших викликів для ринку праці в Україні на найближчі пів року – закриття кордонів із країнами-сусідками з ЄС та повернення українських заробітчан. Питання не лише у карантинних заходах всередині нашої країни, але й суттєве падіння економі-

ки в ЄС та загалом у світі. Ситуація із поверненням українських заробітчан вплине одразу на кілька аспектів.

По-перше, посилить усі негативні фактори із безробіттям на внутрішньому ринку, адже збільшить конкуренцію, що впливатиме на ще більше зниження зарплати. Адже українці їхали за кордон саме через низьку оплату праці на внутрішньому вітчизняному ринку та у пошуку нових можливостей і перспектив за межами України.

По-друге, через повернення додому автоматично зменшиться обсяг валютних надходжень із-за кордону, які у попередні роки неабияк підкріплювали національну валюту та стимулювали вітчизняну економіку, особливо у регіонах.

По-третє, відсутність сприятливих можливостей для розвитку бізнесу та безробіття призведе до посилення соціальної напруженості та створення різноманітного «нелегального» бізнесу та збільшення обсягів тіньового ринку.

На ринку праці все частіше з'являються новини, що компанії, які зазнають збитків, звільняють людей. Тенденція, швидше за все, збережеться у цьому році – питання тільки у масштабах. Компанії по-різному, та із різним ступенем успіху адаптуються до змін. Але, безперечно треба зазначити, що для деякого бізнесу та працівників ці події стануть поштовхом до позитивних змін та впровадження технологій. Наприклад, саме вимушена ізоляція сприяла тому, що педагоги, які зазвичай консервативні, навчаються способів дистанційного викладання [1]. Це актуально і для категорії «блакитних комірців»: компанії змушені автоматизувати багато HR-процесів і налагодити віддалений режим роботи, де можливо, а працівники – пристосуватися до умов та отримати нові навички.

Майбутнє поки занадто невизначене, і робити прогнози, що буде далі на ринку праці, – складно. Все залежить від розвитку ситуації, наприклад, від заходів із боротьби із пандемією та підтримки бізнесу. І саме тому, у період турбулентності потрібно змінювати вектор зусиль держави. Звісно, соціальна підтримка наразі є дуже важливою для найбільш нужденних верств населення. Але, потрібно «розвернути» логіку впливу держави із умовної «допомоги» на «стимулювання». Саме про це активно намагаються сказати представники бізнесу. Однак наразі спроможності держави дуже слабкі.

Насамкінець, держава у питанні працевлаштування та нейтралізації процесів безробіття могла б піти шляхом реалізації масштабних інфраструктурних проектів. Це побудова доріг, відновлення

потенціалу туристичної галузі. За рахунок таких проектів можна було б суттєво знизити безробіття та водночас отримати «точки зростання» для економіки України у найближчому майбутньому.

Література

1. Лавриненко, Л. (2020). Освіта в реальності сьогодення – дистанційне навчання. Матеріали конференцій МЦНД, 25–28. https://doi.org/10.36074/10.04.2020.v1.01

КОНЦЕПЦІЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Зандер О. В.
ІІ курс, група ЗМН 16-1, спеціальність «Менеджмент»
Житомирський економіко-гуманітарний інститут
Університету «Україна»
Науковий керівник: Карпенко С. В., к. е. н., доцент

Соціальна політика — це розгалужена мережа видів діяльності державних і недержавних структур, спрямованих на втручання в економічний процес заради підвищення добробуту й надання соціального захисту різним верствам населення. Соціальну політику можна назвати дзеркалом процесів, що відбуваються в різних сферах життєдіяльності суспільства. Разом з тим вона впливає на економічні, політичні і моральні відносини в ньому і може відбуватися як на державному, регіональному, муніципальному, так і на рівні підприємства, корпорації, організації, установи. Отже, чільне місце серед заходів соціальної політики, які сприяють соціальному розвиткові трудового колективу, посідає соціальна політика організації.

В науковому розумінні соціальна політика в організації являє собою систему відносин роботодавців, адміністрації і найманих працівників з приводу збереження або зміни їхнього соціального стану, або інакше, — це діяльність по задоволенню соціальних потреб, узгодженню соціальних інтересів, наданню соціальних послуг працюючим та членам їх сімей. Соціальна політика корпорації є і самостійний, і похідний елемент державної соціальної політики, при цьому доповнюючи, розвиваючи і посилюючи соціальні гарантії суспільного характеру.

Надаючи соціальні послуги, співробітникам і членам їхніх родин крім заробітної плати, корпорації діють на основі трудового

законодавства, тарифних угод (генеральної і галузевої), колективного договору чи добровільно через певні соціальні плани, зобов'язання, соціальні пакети.

Предметом корпоративної соціальної політики є:

– страхування (медичне, пенсійне) працюючих членів трудового колективу;

– надання грошових і рівноцінних їм послуг працюючим членам колективу, а також тим співробітникам, які вийшли на пенсію або перебувають у відпустці;

– надання добровільних соціальних послуг на благодійній основі (грошових і рівноцінних їм) іншим громадянам та місцевим структурам (соціальна активність, що формує соціальну лояльність бізнесу).

При цьому соціальні витрати організації — це вже не стільки банальні витрати філантропічного характеру, скільки інвестиції, що підвищують її конкурентноздатність і соціальний бренд, шляхом планування і реалізації соціально значимих проектів і програм, оцінкою їхніх результатів, тобто це вже продуктивні соціальні інвестиції.

Тому і в оцінці ефективності корпоративної соціальної політики має бути такий підхід, який передбачає співставлення витрат (інвестицій) і результатів (ступеню задоволення соціальних потреб наданими соціальними послугами). При цьому, проаналізувавши зазначені інформаційні, наукові джерела та досвід соціально-відповідальних організацій, можна виділити такі види ефективності:

– результативність — відношення отриманого результату до поставленої мети (ефективніше та діяльність, що дозволяє досягти бажаних результатів);

– економічність — відношення результатів до витрат ресурсів ефективніше та діяльність, що дозволяє одержати результат з меншими витратами);

– доцільність — відношення цілей до реальних соціальних проблем (ефективніше та діяльність, що дозволяє вирішити реальні соціальні проблеми).

Така методика оцінки ефективності корпоративної соціальної політики у форматі соціальних інвестицій дає можливість розробки системи ефективної організаційної соціальної політики співставної з міжнародною сертифікацією соціальної відповідальності бізнесу.

ФОРМУВАННЯ ПЛАНУ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ТРУДОВОГО ЖИТТЯ ПРАЦІВНИКІВ

Зандер С. В.
ІІ курс, група ЗМН 16-1, спеціальність «Менеджмент»
Житомирський економіко-гуманітарний інститут
Університету «Україна»
Науковий керівник: Карпенко С. В., к. е. н., доцент

Якість трудового життя можна підвищити, змінивши будь-які організаційні параметри, що впливають на людей. Це включає децентралізацію влади, участь у питання керівництва, навчання, підготовку керівних кадрів, програми керування просуванням по службі, навчання працівників методам більш ефективного спілкування і поводження в колективі. Усі ці заходи спрямовані на те, щоб дати людям додаткові можливості для задоволення своїх активних особистих недоліків при одночасному підвищенні ефективності діяльності організації.

Багато ранніх ідей американської науки управління оберталися навколо розробки завдання таким способом, що дозволяв би в максимальному ступені використовувати переваги поділу праці, сучасної технології й автоматики. У міру того, як американські робітники ставали усе більш економічно забезпеченими, змінювалися освітні, культурні і соціальні цінності, промисловість стала впроваджувати ускладнення процесів, пов'язаних з характером праці. Усе більша кількість людей знаходила, що вузькоспеціалізовані операції, які повторюються, викликають стомлення і втрату інтересу. Зросли прогули і плинність кадрів, з'явилися навіть випадки саботажу. Відповідно, приріст продуктивності, якого доцільно було б очікувати від вузької спеціалізації, значно знизився. Для вирішення проблеми ряд найбільш прогресивних фірм почали експериментувати з організацією праці для того, щоб праця стала давати більше внутрішнього задоволення і більше можливостей для задоволення вищих потреб людини — зацікавленості, самоствердження і розвитку особистості. Керівництво при цьому, звичайно ж, сподівалося на те, що в результаті таких змін зростатиме і задоволеність своєю працею, що призведе до підвищення продуктивності і знизить збитки від прогулів, високої плинності кадрів і зниження якості.

Два найбільш широко застосовуваних методи реорганізації праці — це розширення обсягу роботи і збагачення її змісту. Роботу

можна реорганізувати, змінивши її обсяг чи змістовність. Укрупнення роботи відноситься до удосконалювання організації за рахунок збільшення її обсягу. Збагачення її змісту передбачає зміни за рахунок підвищення змістовності.

Програми по реорганізації умов праці були реалізовані в багатьох великих компаніях, включаючи «Эй Ти энд Ти», «Тексас Инструментс», «Моторола», «Проктер энд Гэмбл», «Дженерал Фудз», «Корнинг Гласс Уоркс», «Мэйтег», «Дженерал Таер энд Раббэр», «Б'юік», «Бэнкерз Траст», «Меррилл Линч».

На можливість змін умов праці можуть впливати й особливості технології. Організації, що використовують масову технологію, мають набагато менше можливостей у цьому відношенні, ніж підприємства, що випускають одиничну продукцію. Для фірм із поточно-масової технологією вартість реорганізації умов праці найчастіше переважує очікуваний від неї прибуток. Там, де технологія не дуже гнучка і вимагає великих капіталовкладень, вартість реорганізації може виявитися дуже високою. Одна з оптимальніших, можливостей для впровадження прогресивної організації праці відкривається при створенні нових виробництв (заводів, підприємств, установ). Фактично, деякі з найбільш відомих експериментів у цій області саме і були проведені при створенні нових потужностей. Проте, хоча існуюча технологія й обмежує можливості реорганізації умов праці на фірмах з масовим виробництвом, такі можливості все-таки існують.

ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Захарчук О. В.
д. е. н., професор кафедри фінансів і обліку
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»

В Україну все впевніше приходять провідні країни-виробники тракторної та іншої сільськогосподарської техніки — США, Китай та країни Євросоюзу (Німеччина, Франція та Нідерланди). Також помітне місце у забезпеченості технікою займають такі країни, як Велика Британія, Канада, Польща, Білорусь. Наші поля за останні 15–20 років стали своєрідним полігоном, де показують свої вміння кращі сільськогосподарські машини всієї планети. Негативне ж

сальдо сприяє значному відтоку валюти з країни, втраті позицій продукції вітчизняних машинобудівників на іноземних ринках, міграції кваліфікованої робочої сили за кордон та підриву економіки в цілому через виникнення критичної імпортозалежності.

Необхідно відмітити, що в Україні збільшується питома вага іноземної сільськогосподарської техніки від 80 до 90%, насамперед на ринку тракторів. Зношеність техніки українських аграрних підприємств становить, за різними підрахунками, від 50% до 80%, що робить ринок техніки найбільш привабливим останнім часом. Ще у 2017 році була відновлена програма 20% компенсації вартості складної сільськогосподарської техніки вітчизняного виробництва, а у 2018 та 2019 роках вона подовжена аж до 25% плюс 15% для фермерських господарств. У 2020 році зазначена програма фінансуватися буде з врахуванням невиплаченого боргу за 2019 рік розміром 563 млн грн.

Вітчизняні заводи-виробники, незважаючи на діючі державні програми розвитку вітчизняного машинобудування для АПК та чималі обсяги бюджетних асигнувань, спроможні задовольняти потреби аграрного сектору України на більше ніж 15-20%. Крім того, вітчизняна техніка поступається іноземній за рівнем технологічної досконалості, якістю, надійністю та продуктивністю.

Разом з тим, на сьогодні державна турбота про вітчизняного виробника при ринковій економіці не відіграє необхідної та значної ролі. На наш погляд, коли править бал конкуренція, співвідношення «ціна-якість» для бізнесу завжди буде на першому місці. Українські ж виробники не тільки не встигають за світовою якістю, але й кількісно не готові задовольняти численний клас нових фермерів, які, обираючи для себе імпортні трактори та інші сільськогосподарські машини, в основному орієнтуються на популярність тих чи інших брендів.

Переважають у цих симпатіях сільськогосподарська техніка північноамериканського походження таких марок як John Deere, Case, New Holland, Massey Ferguson, Challenger, Versatile. Хоча європейські виробники, насамперед Claas, Deutz- Fahr роблять теж чималі зусилля, щоб закріпитися на українському ринку: побудували та будують нові заводи у Європі й навіть готові виготовляти трактори та іншу техніку в Україні.

Аналіз експорту та імпорту техніки вказує на критичний стан щодо імпорту в країну. Хоча найвищий рівень імпорту відмічено було ще у 2008 році – 1 млрд 342 млн дол. США (тоді відбувався ста-

більний розвиток економіки та були запроваджені доступні дешеві позичкові кошти) а також у 2017 році – 1 млрд 144 млн дол. США (вже певна стабілізація економіки після втрати частини територій та військових дій на сході країни).

В ситуації з технічними засобами, що склалася, найгіршим є зростання у співвідношенні між імпортом та експортом. Якщо ще в 2007 році це співвідношення було 3,7: 1, що вже було негативом для економіки країни, то вже у 2011 році це співвідношення досягло 7: 1, а у 2018 році найвищого рівня – 22:1, і за останні 5 років не опускається нижче 13,9:1. Негативне ж сальдо сприяє значному відтоку валюти з країни, втраті позицій продукції вітчизняних машинобудівників на іноземних ринках, міграції кваліфікованої робочої сили за кордон та підриву економіки в цілому через виникнення критичної імпортозалежності.

Висновки та пропозиції. В цілому ж, для вдосконалення технічних засобів сільськогосподарських підприємств до рівня спроможного забезпечити своєчасне та якісне виконання повного циклу сільськогосподарських робіт, зменшення імпортозалежності країни необхідно розробити і впровадити наступні заходи:

– наповнення ринку сільськогосподарської техніки відповідними машинами та обладнанням, зокрема шляхом стимулювання їх виготовлення вітчизняними машинобудівними підприємствами;

– забезпечити умови для створення спільних підприємств з виробництва сільськогосподарської техніки;

– удосконалити існуючі та розробити нові нормативно-правові акти щодо державної підтримки техніко-технологічної модернізації аграрного виробництва та пріоритетів розвитку вітчизняного сільськогосподарського машинобудування та виробництва мінітехніки;

– переорієнтувати адресність державної інвестиційної підтримки сільського господарства на користь сільськогосподарських виробників середніх та малих форм господарювання, включаючи домогосподарства населення;

– удосконалити організацію та управління системою інженерно-технічного забезпечення сільського господарства та технічного сервісу;

– сприяти розширенню мережі сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів спільного використання сільськогосподарської техніки та участі в них домогосподарств населення.

Література

1. Закон України „Про систему інженерно-технічного забезпечення агропромислового комплексу України» від 05.10.2001 р. № 2658 // електр. ресурс://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/229-16.
2. Довідник економіста сільськогосподарського підприємства / [Лупенко Ю.О., Захарчук О.В, Пугачов М.І. та ін.] за ред. Ю.О. Лупенка та О.В. Захарчука. – К.: ННЦ ІАЕ, 2018. – 600 с.
3. Модернізація матеріально-технічної бази аграрних підприємств : Монографія / [Захарчук О.В., Войтюк В.Д., Могилова М.М. та ін.]; за ред. О.В. Захарчука та В.Д. Войтюка. – К. : Тернопіль, 2019. – 305 с.
4. Підлісецький Г.М. Матеріально-технічна база аграрного виробництва: стан та проблеми відтворення / Г.М. Підлісецький, В.Л. Товстопят, А.В. Бурилко // Агроінком. – 2008. – № 5-6. – С. 34–39.
5. Захарчук О.В. Технічне забезпечення сільськогосподарських підприємств в Україні / О.В. Захарчук // Економіка АПК. – 2019. – № 2.– С. 48–56.

ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ВІТЧИЗНЯНИХ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Зигар Д. А.
ІІІ курс, група ФБСС-31,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»
Науковий керівник: Домбровська Л. В., к. е. н., доцент

Метою ефективного управління грошовими потоками підприємств є гарантування фінансової та економічної рівноваги шляхом коригування та збалансування обсягів надходжень та витрат грошових коштів.

Визначено, що актуальні проблеми, які виникають під час управління грошовими потоками підприємств з урахуванням сучасних умов господарювання в Україні, доцільно згрупувати так:

– відсутність розмежування управління грошовими потоками в розрізі операційної, фінансової та інвестиційної діяльності;

– низький рівень застосування в процесах управління грошовими потоками сучасних інформаційних технологій;

– недотримання гнучкості планування грошових потоків;

– відсутність чітко розробленого процесу складання фінансових планів;

– низька ефективність використання грошових коштів у результаті здійснення підприємством зовнішньоекономічної діяльності;

– недотримання пропорцій розподілу грошових коштів для здійснення підприємством реальних та фінансових інвестицій;

– нераціональне встановлення інтервалів та методів планування.

На основі статистичних даних був зроблений коефіцієнтний аналіз грошових потоків промислових підприємств України за 2016–2018рр. (табл. 1).

Як свідчать дані таблиці, у 2017 р. порівняно з 2016 р. усім показники, використані для аналізу грошових потоків промислових підприємств України характерна тенденція до збільшення, а у 2018 р. у порівнянні з 2017 р. збільшення спостерігається за показниками рентабельності чистого грошового потоку (на 0,72), коефіцієнта реінвестування (на 0,1), коефіцієнта ліквідності (на 0,07) за рахунок збільшення чистого грошового потоку підприємств та фінансових результатів їх діяльності.

Таблиця 1

Коефіцієнтний аналіз ефективності управління грошовими потоками промислових підприємств України

Показник	2016 р.	2017 р.	Відхилення 2017 р. від 2016 р.	2018 р.	Відхилення 2018 р. від 2017 р.
Коефіцієнт ліквідності грошового потоку	0,85	0,98	0,13	1,05	0,07
Коефіцієнт ефективності грошового потоку	-0,13	0,11	0,24	0,03	-0,08
Коефіцієнт реінвестування чистого грошового потоку	0,21	0,35	0,14	0,45	0,10
Рентабельність середнього залишку грошових коштів	0,35	0,61	0,26	0,51	-0,10
Рентабельність чистого грошового потоку	0,26	0,30	0,04	1,02	0,72

Отже, для підвищення ефективності управління грошовими потоками промислових підприємств важливо дотримуватися таких рекомендацій:

– узгоджувати стратегічні цілі підприємств з їх фінансовими можливостями;

– планувати довгострокові та короткострокові шляхи розвитку підприємств;

– забезпечити оптимізацію грошових потоків та їх ефективне фінансування;

–здійснювати постійний контроль над розподілом грошових коштів;

–формувати резервні джерела фінансування;

–підвищувати рівень залучення інвестицій до підприємств.

СТРАТЕГІЇ ВИХОДУ НА НОВИЙ РИНОК

Зінченко А. Т.
ІІІ курс, група ЗМК-17-1, спеціальність «Маркетинг»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Кутліна І. Ю., к. т. н., доцент

Стратегія є специфічним управлінським планом дій, спрямованих на досягнення встановлених цілей. Вона визначає, як організація функціонуватиме та розвиватиметься, а також яких підприємницьких, конкурентних і функціональних заходів і дій буде вжито для того, щоб організація досягла бажаного стану [1].

Стратегія виходу на новий ринок являє собою детальний управлінський план дій, спрямованих на досягнення встановлених цілей, що включає в себе розробку продуктово-ринкової стратегії щодо нового товару.

Однією з найрозповсюдженіших класифікацій стратегій виходу на новий ринок, є поділ на стратегію піонера та стратегію послідовника [2].

Стратегія піонера передбачає розробку та впровадження товару, який є новим і щодо ринку, і щодо фірми, і щодо існуючої технології. «Піонерінг» передбачає високий ступінь ризику, але пропонує натомість низькі вхідні бар'єри і, можливо, значну віддачу» .

Стратегія послідовника (або стратегія «відкушеного яблука») полягає в тому, що фірма не є інноваційним лідером, і при впро-

вадженні нового товару на ринок використовує вже існуючий ринковий досвід.

Стратегія інтенсивного маркетингу при виході на ринок нового товару передбачає встановлення високої ціни при високому рівні витрат на стимулювання збуту з метою отримання максимально можливого прибутку на одиницю товару. У той же час підприємство вкладає великі кошти в стимулювання збуту, з тим щоб переконати споживача у перевагах нового товару. Високий рівень витрат на стимулювання збуту повинен забезпечити швидке його проникнення на ринок.

Стратегія вибіркового проникнення на стадії впровадження нового товару передбачає високу ціну при низькому рівні витрат на стимулювання збуту з метою зниження маркетингових витрат. Висока ціна встановлюється для отримання максимального прибутку за одиницю проданого товару.

Стратегія широкого проникнення характеризується встановленням на новий товар низької ціни при високому рівні витрат на стимулювання його збуту. Ця стратегія може привести до найбільш швидкому проникненню товару на ринок і завоювання максимальної його частки.

Стратегія пасивного маркетингу передбачає встановлення низької ціни на товар при незначних витратах на стимулювання збуту. Низький рівень ціни стимулює швидке визнання нового товару, а низький рівень витрат по стимулюванню збуту забезпечує отримання високого прибутку. Ця стратегія базується на припущенні, що попит в більшій мірі залежить від еластичності цін, ніж від проведення стимулюючих заходів.

В економічній літературі представлена ще одна класифікація стратегій виведення нового товару на ринок, в залежності від витрат на просування та стимулювання збуту: [3]

Активна — включає в себе високі витрати на просування нового товару.

Пасивна — не відрізняється активними витратами на просування та стимулювання збуту.

Латентна — характеризується наявністю тактичних ходів, що зовні не проявляються.

Також при виведенні товару на новий ринок дуже важливим постає питання вибору цінової стратегії.

Література

1. Ассель Генри, Маркетинг: принципы и стратегия: Учебник для вузов. – М.: ИНФРА-М, 1999, с. 331-427.
2. Гужвинская Л. Эффективная маркетинговая стратегия как дирижер маркетингового процесса. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://mr.com.ua/articles/1/
3. Ламбен Жан-Жак. Стратегический маркетинг. Европейская перспектива. [текст] Пер. с французского.- СПб.: Наука, 1996. — 589 с.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ ПІДТРИМКИ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Кажева Л. С.
IV курс, група ЗМН 16-1,
спеціальність «Менеджмент»
Житомирський економіко-гуманітарний інститут
Університету «Україна»
Науковий керівник: Шафранова К. В., к. е. н.

Мале підприємництво характеризується відсутністю достатніх фінансових ресурсів, чому сприяє ціла низка причин: недостатній рівень отримуваного прибутку, відсутність знань та вмінь проводити амортизаційні відрахування, недостатній рівень власних заощаджень та сформованих фондів. Все це зумовлює необхідність розвитку широкої мережі фінансово-кредитної підтримки малого підприємництва.

Серйозним бар'єром на шляху ефективної взаємодії банківської системи з підприємницькими структурами є домінування короткотермінових кредитів, адже термін їх повернення здебільшого становить один рік. Такі стислі строки повернення кредиту гальмують перспективні інвестиції в малий бізнес. Якщо за короткостроковими кредитами потреба покривається приблизно на 50%, то за довгостроковими лише – лише на 2%.

У свою чергу, для суб'єктів малого підприємництва в Україні головними недоліками кредитів як джерела фінансування є банківська бюрократія, тривалий термін ухвалення рішення про надання кредитів, їх коротко- та середньостроковий характер, нестача інформації про кредитні ресурси, вимоги щодо розкриття інформації.

Із цього стає очевидним, що державна фінансова підтримка створення та розвитку малих підприємств ще недостатньо ефектив-

на. Її вдосконалення вимагає вирішення трьох ключових проблем: створення розгалуженої мережі малих кооперативних банків, які спеціалізуються на кредитуванні малих підприємств; розширення бази кредитування малих підприємницьких структур та зниження процентних ставок за кредитами; активізація співпраці з іноземними фінансовими інститутами, що функціонують у сфері малого бізнесу.

Об'єктивний аналіз основних тенденцій в розвитку малого підприємництва показує, що за останній період часу податковій політиці держави взагалі й оподаткуванню малого підприємництва зокрема приділяється значна увага. Свідченням цього є прийняття Податкового кодексу України, який має значний вплив на правове поле діяльності малого підприємництва. Прийняття цього важливого нормативно-правового акту мало б значною мірою структурувало інтереси держави і суб'єктів.

Проте внаслідок необґрунтованої податкової реформи фіскальне навантаження на мале підприємництво зросло, відносини з фіскальним органами залишилось не врегульованим. Через обмеження можливості віднесення до складу витрат платника податку сум, сплачених або нарахованих на користь фізичної особи – платника єдиного податку за надані цією особою послуги, поставлені товари, виконані роботи, тисячі фізичних осіб-платників єдиного податку – залишають відносити до витрат без ринку збуту своїх товарів та послуг та вимушені закривати свою підприємницьку діяльність.

Помітну роль у кредитуванні малого бізнесу відіграють небанківські фінансові інститути. В їх структурі особливо важливу роль відіграють кредитні спілки, як один з динамічних важелів підтримки та економічної самоорганізації дрібних підприємців. Необхідним елементом небанківського фінансового сектора в Україні має стати надання лізингових послуг.

Таким чином, створення ефективної системи підтримки малого підприємництва, що включає тісну взаємодію банківських установ та небанківського фінансового сектора, кредитних спілок, страхових фондів, лізингу, венчурних компаній створює підґрунтя для здійснення гнучкої кредитної політики, ефективного фінансування малого підприємництва.

ОКРЕМІ АСПЕКТИ МАРКЕТИНГОВОЇ ТОВАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Калиновський В. Ю.
V курс, група МК-19-1м, спеціальність «Маркетинг»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Аль-Тмейзі А. Ю., к. е. н., доцент

Маркетингова товарна політика являє собою комплекс заходів, у рамках якого один або кілька товарів використовуються як основні інструменти досягнення цілей фірми.

Оскільки переважна більшість фірм пропонує на ринку не один, а кілька товарів або асортименти, в межах маркетингової товарної політики рішення приймаються на трьох рівнях:

– рішення про створення нового товару (властивості, марочна, назва, упаковка);

– рішення про товарний асортимент (ширина, глибина асортименту);

– рішення щодо товарної номенклатури (ширина, глибина, насиченість, гармонійність).

В економічній літературі зустрічаються різні поняття маркетингової товарної політики, а саме це: складова господарчої діяльності підприємства; визначений курс дій, принципи поведінки підприємства на товарному ринку; сукупність засобів впливу на споживача за допомогою товару.

На нашу думку, маркетинговою товарною політикою є система дій підприємства для визначення місця товару на ринку, задоволення конкретного потенційного споживача товарами, широкої можливості їх вибору.

Основними складовими товарної політики є наступні: конструювання; моделювання тільки для виробника; дизайн. якість продукції; формування асортименту і управління ним. підтримка конкурентоспроможності товарів; знаходження оптимальних товарних ніш; розробка і здійснення стратегії упаковки; розробка торговельного знаку; обслуговування товарів (сервіс); надання основних і додаткових послуг з продажу та експлуатації товарів.

Необхідно зазначити, що маркетингова товарна політика являє собою систему, що складається з елементів споживчого і торговельного маркетингу.

Розглянемо зовнішні та внутрішні фактори формування товарної політики. До зовнішніх факторів формування товарної політики належать: бажання споживачів; стан конкуренції; зміни в зовнішньому середовищі; ринкова інфраструктура; чинне законодавство.

Внутрішніми факторами формування товарної політики вважаються наступні: позиція товару; ціна; якість; дизайн; імідж фірми; система пільг у кредитуванні продажу; організація післяпродажного обслуговування; маркетингова асортиментна концепція фірми.

Маркетингова товарна політика у торгівлі повинна починатися з вивчення потреб покупців, їх вимог до асортименту і конкурентоспроможності товарів, а закінчуватися їх задоволенням, у тому числі й післяпродажним сервісом.

Товарна політика торговельного підприємства має певні особливості, до яких слід віднести наступні:

1. У торгівлі оновлення товарів більш динамічне, особливо модних товарів.

2. Формування асортименту пов'язане із спеціалізацією фірми з метою виключення випадковості у підборі товарів (вузькоспеціалізовані, спеціалізовані і універсальні фірми).

3. Планується оптимальне співвідношення постійної частини асортименту з додатковою (сувеніри).

4. Торгівля безпосередньо вивчає поведінку та попит покупців і передає інформацію виробникам.

5. Виконує, крім основної функції, ще й виробничу (транспортування і складування товарів).

Служби маркетингу, створені на підприємствах торгівлі, ще не є оптимальними. Вони не можуть проводити належним чином роботу щодо вивчення товарних ринків, попиту покупців тощо, через непідготовленість відповідних фахівців, відсутність необхідного інформаційного, методичного та технічного забезпечення. Ці служби не займаються розробкою товарної політики, а інтуїтивно формують товарний асортимент.

Усе це призводить до того, що товарна політика підприємств торгівлі формується безсистемно і неефективно або зовсім не визначається. Як свідчить практика, у разі відсутності товарної політики структура асортименту товарів підприємства під впливом різних факторів зовнішнього середовища стає нестабільною, і, як правило, не відповідає в достатній мірі попиту покупців.

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЛІСОГОСПОДАРСЬКИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Камратов С. В.
аспірант Університету «Україна»

Залежно від категорії захисності, територіального місцерозташування, природно-кліматичних та грунтових умов, на тих чи інших ділянках лісового фонду слід запроваджувати різні способи ведення господарської діяльності. Так, в Степовій зоні України лісові масиви відіграють, в основному, середовищезахисну функцію (екологічна компонента), в зоні великих мегаполісів – рекреаційну та культурно-оздоровчу (соціальна компонента), а в Карпатах і на Поліссі – використовуються ліси, як правило, для експлуатаційних потреб (економічна компонента).

Зважаючи на це, системи стратегічного управління лісогосподарськими підприємствами можуть бути різними, оскільки формування стратегії їх діяльності здійснюється на основі різних цілей в залежності від вищезазначених чинників. Нижче представлена модель формування повноцінної системи стратегічного управління лісогосподарськими підприємствами, відповідно до якої необхідно забезпечити послідовну реалізацію таких підсистем:

I. Формування стратегії – оптимальне залучення в лісогосподарське виробництво деревних і не деревних ресурсів, захисних властивостей лісів та використання соціально-культурних функцій лісових насаджень.

II. Суб'єкти управління – ефективне використання матеріальних, нематеріальних і трудових ресурсів підприємства.

III. Пріоритети системи стратегічного управління – визначення важливості і вагомості інтересів (цілей) для кожного окремого лісогосподарського підприємства – перевага екологічних, економічних чи соціальних імперативів.

IV. Формування доходів і розподіл результатів діяльності підприємства.

Концепція представленої моделі базується на:

1. Обгрунтуванні і виборі оптимальної загальної стратегії діяльності лісогосподарського підприємства (зростання, обмеженого зростання, скорочення).

2. Оцінці в якісному і кількісному виразі природно-лісового потенціалу підприємства з виокремленням конкретних видів ресурсного використання (деревні і недеревні ресурси, захисні і середовищеутворюючі властивості лісів та соціально-культурні функції лісових насаджень).

3. Аналізі ефективності використання всіх активів підприємства: матеріальних (основні та оборотні засоби); нематеріальних (ліцензії, дозволи, права власності, гудвіл) і трудових активів (людський капітал) з метою оцінки ефективності існуючої системи управління.

4. Потенційній оцінці можливостей капіталізації всієї сукупності лісових ресурсів та корисностей лісу, підпорядкованих підприємству, що мають попит на ринку.

5. Виборі пріоритетів в системі стратегічного управління підприємствами: соціальні, економічні чи екологічні.

6. Максимізації результатів господарської діяльності підприємства в залежності від обраних пріоритетів.

7. Оптимальному (в межах існуючого законодавства) перерозподілі отриманих суб'єктом господарювання дивідендів в процесі реалізації повноцінної системи стратегічного управління лісогосподарськими підприємствами.

Достатньо складним, інколи унікальним для кожного окремого підприємства є процес формування і реалізації повноцінної системи стратегічного управління. Адже він залежить від оптимального поєднання всіх наявних ресурсів підприємства: матеріальних, фінансових і трудових.

До того ж слід зазначити нерівномірність розташування лісових насаджень як по території України: від малолісних (Миколаївська та Херсонська області) до лісосировинних (Волинська, Рівненська та Житомирська області) регіонів, так і в межах окремих лісогосподарських підприємств.

ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ В УКРАЇНІ

Карпенко С. В.
к. е. н., доцент, завідувач кафедри менеджменту та туризму
Житомирський економіко-гуманітарний інститут
Університету «Україна»

Нові підходи до оцінки передумов та чинників, що забезпечать економічне зростання країни мають передбачати також те, що отримані результати її ефективності зростатимуть швидше, ніж витрати на нього. Крім того, концепція нової якості економічного зростання держави має базуватись на: інтенсифікації процесів розвитку економіки країни за рахунок використання внутрішніх факторів та резервів розвитку регіонів, які одночасно виступають його конкурентними перевагами; орієнтації на стимулюючий вплив державного та регіонального рівнів управління, спрямованості на посилення соціальної орієнтованості економічних перетворень і забезпеченні розвитку людського потенціалу.

Сьогодні економічне зростання є ключовою проблемою макроекономічної політики всіх країн світу і України, зокрема. В Україні до цього часу не сформована система факторів, які б гарантували динамічні темпи зростання в поєднанні з структурною трансформацією національної економіки.

Основою такої трансформації повинно стати формування заміни в рівнях економічного зростання, а відповідно, і конкурентоспроможність нової якості економічного зростання, абстрактною характеристикою якого є його кордони: якісний, кількісний, просторовий, часовий. В практиці господарювання цілі економічного розвитку, в більшості випадків, мають наздоганяючий характер і не враховують перспективні окремих регіонів у порівнянні один з одним в майбутньому.

Подолання цих недоліків можливе на основі ефективного прогнозування економічного зростання в Україні, виокремлення системи чинників, яка гарантуватиме динамічні темпи зростання та врахування пріоритетів структурної трансформації економіки. Крім того, при розробці концепції нової якості економічного зростання мають враховуватись існуючі диспропорції не просто економічного розвитку регіонів країни, а диспропорції економічного зростання.

Забезпечення стабільних темпів економічного зростання економіки України вимагає поступової та виваженої зміни характеру державної політики – від застосування антикризових заходів до реалізації комплексу стимулюючих важелів. Такий підхід дозволить досягти необхідного поєднання зусиль держави і механізмів самоорганізації ринку. Ринок має забезпечувати гнучкість та адаптивність економічної системи до зміни внутрішніх і зовнішніх умов, а державна політика – формувати цільові вектори економічного розвитку та забезпечувати цілісність економічної системи в процесі її трансформації.

Отже, для забезпечення якісного економічного зростання в довгостроковій перспективі Україні необхідно реалізувати стратегію не наздоганяючої модернізації, а випереджаючого розвитку на інноваційно-інвестиційній основі. Для цього необхідним є формування умов і механізмів, які забезпечать якісні зміни в структурі економіки регіонів з пріоритетом на створення та розбудову п'ятого і шостого технологічних укладів (альтернативна енергетика, біофармацевтика, нано- і біотехнології); створення потужної системи фінансування інвестиційної діяльності; стимулювання інноваційної активності та соціальних ініціатив бізнесу; сприяння ефективному, конкурентоспроможному та стійкому соціально-економічному розвитку як регіонів, так і країни в цілому; скорочення монопольних секторів економіки, контроль та зниження рівня корупції і, як наслідок, відкритість економіки та перехід до нової моделі економічного зростання; забезпечення розвитку людського капіталу за рахунок реалізації ефективних національних проектів в галузі охорони здоров'я, освіти, забезпечення житлом населення тощо.

АКТУАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Карпенко О. А.
Ph. D., к. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту Інституту економіки та менеджменту Університету «Україна»

На сьогодні організації та компанії потребують персонал, який би відповідав сучасним технологічним, організаційним, комунікаційним, корпоративним, кваліфікаційним та іншим вимогам. Відповідно до таких запитів мають і вдосконалюватися технології управління пер-

соналом, зокрема у частині людських відносин, оскільки без урахування цієї складової управління персоналом не буде ефективним.

Абсолютно справедливим є твердження, що «повсюдно лідери бізнесу виявляють найважливіші зміни в частині робочої сили. Щоб залишатися конкурентоспроможним на сучасному глобальному ринку, організація має дозволити своїм співробітникам розвинути «почуття господаря», тобто відповідальності стосовно всіх дій компанії, прищепити їм установку тотальної орієнтації на клієнта та стремління до розвитку й росту в особистому та професійному житті» [2, 10 с.].

За таких обставин, «службі персоналу належить головна роль у процесі створення такого середовища, яке надавало би співробітникам можливість найкращим чином застосовувати свої здібності і реалізовувати свій потенціал як для користі організації, так і для своєї власної» [1, 79 с.].

Тому, завдання підрозділів по управлінню персоналом є не тільки забезпечити організації кадрами у необхідній кількості, належної якості, але й навчити персонал виконувати свої обов'язки найкращим чином, мотивувати кожного співробітника найбільш повно використовувати свої здібності заради досягнення цілей організації, розвитку власного інтелектуального та творчого потенціалу.

Відбір персоналу є однією із найбільш важливих задач підрозділу з персоналу, оскільки має бути забезпечений відбір найбільш придатних людей на позиції (роботи, посади), які найкраще підходять для них. Тому, у цьому більшість менеджерів схильні довіряти швидше своїй інтуїції, ніж використовувати об'єктивні стандарти, тобто рівень кваліфікації, необхідний для тієї посади, яку необхідно заповнити. Здатність залучати та відбирати якісний персонал стає неймовірно важливим засобом досягнення цілей організації. При цьому менеджеру з персоналу необхідно:

– мати параметри посади для відбору персоналу;

– уміти інтерпретувати резюме кандидатів для відбору персоналу;

– уміти користуватися елементами успішного інтерв'ю;

– визначитися, які питання необхідно задавати потенційним кандидатам;

– установити критерії оцінки кандидатів.

Варто зауважити, що початок роботи на новій посаді – абсолютно унікальний досвід. Саме у цей період новому співробітнику, як ніколи, буде потрібна допомога менеджера з персоналу. Запровадження ефективної програми орієнтації нових співробітників допоможе швидко увійти в курс справи, якнайшвидше стати цінним

спеціалістом і почати вносити свій вклад у діяльність організації. Мета програми – познайомити нового співробітника з основними стандартами та нормами організації, обговорити разом з ним його посадові обов'язки та призначити для нього наставника.

У роботі з новими співробітниками організації необхідно прямувати до таких цілей:

– кожен співробітник має бути орієнтований на обслуговування клієнтів, оскільки джерелом життєвої сили організації, її прибутку є вірність її клієнтів, тому, нові співробітники мають повністю сприйняти культуру орієнтації на клієнта;

– у кожного співробітника має виникнути почуття господаря та відповідальність за всю діяльність організації; завдяки розвитку почуття господаря, духу підприємництва, люди починають думати не тільки про свої особисті інтереси, але й турбуються про імідж організації;

– кожен співробітник повинен розвивати стремління до росту й розвитку особистого та професійного життя; якщо співробітники витрачають енергію на розвиток організації, то організація у свою чергу має витрачати енергію на розвиток співробітників, тобто сприяти розвитку здібностей і талантів людей, щоб вони змогли повністю реалізувати свій потенціал, що підвищує відданість та повагу співробітників щодо організації.

У нового співробітника є відповідні психологічні потреби, які пов'язані з ним самим, з його завданнями та з іншими людьми. На цьому етапі щоб належним чином мотивувати й підтримувати його, менеджер має урівноважити свої ролі учителя та колеги.

Програма орієнтації має бути розроблена у відповідності до особистісних характеристик нового співробітника, а для цього необхідно оцінити його знання, установки та навички. Якщо йому не вистачає знань, навичок роботи, відповідної професійної етики або він є несумісним з іншими працівниками, необхідно компенсувати ці недоліки.

Література

1. Армстронг М. Практика управления человеческими. 8-е узд. / Пер. с англ. под. ред. С.К. Мордвинова. – СПб.: Питер, 2008. – 832 с.: ил. – (Серия «Класика МВА»).
2. Стаут Л.У. Управление персоналом. Настольная книга менеджера. / Стаут Л.У., пер. с англ. – М.: ООО «Издательство «Добрая книга», 2006. – 536 с.

СТРАТЕГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ЗАПОРУКА РОЗВИТКУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Кирницька Д. В.
ІІ курс, група ЗМН 18-1, спеціальність «Менеджмент»
Житомирський економіко-гуманітарний інститут
Університету «Україна»
Науковий керівник: Шафранова К. В., к. е. н.

Спроби України значно розширити міжнародні зв'язки, залучити країну в світовий ринок, у міжнародний розподіл праці постійно натикаються на проблему конкурентоспроможності української продукції, що є показником низької конкурентоспроможності українських підприємств. Тому підвищення конкурентоспроможності підприємств у сучасних умовах є однією з ключових проблем, рішення якої сприяє розвитку та інтенсифікації економіки. Погіршення технічного та технологічного стану виробництва, криза платежів, пасивна інвестиційна діяльність, втрата традиційних ринків збуту через неконкурентоспроможність, повільна структурна перебудова призводять до простою великої кількості підприємств і виробництв.

Українські та міжнародні аналітики вважають, що український ринок вступив у стадію, коли відсутність стратегічного планування діяльності та розробленої стратегії підвищення конкурентоспроможності підприємства заважає підприємствам на кожному кроці. Сучасний темп зміни і збільшення знань є настільки великим, що стратегічне планування основних напрямків підвищення конкурентоспроможності підприємства представляється єдиним способом формального прогнозування майбутніх проблем і можливостей для підприємств і організацій. Саме тому незаперечною ознакою сучасного етапу суспільного розвитку України має стати посилення уваги як політиків та науковців, так і пересічних громадян до проблеми формування та досягнення стратегічних пріоритетів, створення стратегії розвитку.

На сучасному етапі ринкової економіки підприємства України повинні самостійно визначати цілі функціонування на перспективу та вибирати шляхи досягнення ключових результатів своєї діяльності. У разі, коли керівники підприємств націлені на довготермінове функціонування на ринку, то закономірно, щоб система планування діяльності підприємства набула стратегічного характеру.

На жаль, в Україні теорія і практика стратегічного управління не знайшли широкого поширення. Більшість керівників не вбачають потреби необхідності у виробленні довгострокових стратегій, помилково вважаючи, що в сучасних динамічних умовах неможливо вирішувати перспективні питання розвитку. Хоча саме стратегічне планування є найважливішим засобом забезпечення успішного виживання підприємства в агресивному динамічному конкурентному середовищі, засобом його адаптації до змін в ньому. Відсутність орієнтирів, місії і цільової спрямованості розвитку підприємства, можливості розпізнання впливу його зовнішнього оточення й адекватної реакції на нього, а також здатності адаптуватися чи навіть активно впливати на це середовище, на жаль, робить більшість українських підприємств безпомічними сьогодні і безперспективними на майбутнє.

На сьогодні, основні засади і підходи стратегічного менеджменту до українських підприємств запозичені переважно з розробок зарубіжних учених і практики американських, японських і європейських корпорацій з огляду на те, що досвід України у цій сфері невеликий. А методи стратегічного планування, які використовуються у зарубіжній практиці, не адаптовані до вітчизняного ринку, і, як наслідок, результати їхнього використання виявляються не завжди задовільними.

Отже, якісна організація стратегічного планування в управлінні підвищенням конкурентоспроможності підприємства дозволяє підприємству визначити напрямок і спосіб її руху до цілей, а виконання розробленої стратегії підвищення конкурентоспроможності підприємства та її коригування створює умови для того, щоб підприємство могло реалізувати свою стратегію розвитку на основі конкурентних переваг.

ФІНАНСОВА НАУКА У СФЕРІ ОПОДАТКУВАННЯ: СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК

Кожан С. П., Шульга Ю. Г.
IV курс, група ЗФН-16-1,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Рудюк Л. В., старший викладач

Виокремлено 4 основних етапів розвитку форм і методів оподаткування: 1) Стародавній світ (IV ст. до н.е.–V ст.) – Середньовіччя (VI ст.–XVI ст.); 2) середина XVI ст.–початок XIX ст.; 3) XIX ст.–XX ст.; 4) початок XXI ст. – сучасний етап. Дослідження науковців свідчать, що з розвитком поглядів на роль держави у суспільно-економічному житті формувались і концепції оподаткування, які знайшли своє відображення у податкових теоріях (моделях побудови податкових систем держави різного ступеня узагальнення). Встановлено, що еволюція уявлень про природу податку, його функціональне призначення відбувалася в залежності від етапів розвитку держави. Виділено 7 етапів формування уявлень про природу оподаткування: 1) ідея дару державі; 2) прохання про підтримку держави; 3) ідея допомоги державі; 4) ідея про жертву в інтересах держави; 5) ідея обов'язку сплати; 6) ідея примусу з боку держави; 7) домінування ідеї обов'язку сплати (ідея встановленої певної частки). Визначено, що основні теорії податків як наукові концепції почали формуватися у середині XVI ст. в умовах досить високого рівня розвитку державності, коли податки із випадкових і несистемних платежів перетворилися у постійне джерело доходів бюджету, що вимагало від фінансової науки теоретичного обґрунтування податків. Причому, кожна концепція відповідала сутності та проблемам фінансової системи держави, а тому змінювалася залежно від її економічної політики. Зважаючи на те, що процес оподаткування здійснювався державою, саме під впливом розвитку вчення про державу змінювалося уявлення про економічну сутність податків.

Встановлено, що існують як узагальнені розробки (загальні теорії податків), так і дослідження з окремих питань оподаткування (окремі теорії податків). До загальних теорій податків віднесено: 1) теорії обміну: атомістична теорія (теорія суспільного договору – 1707 р.; теорія публічного договору – 1748 р.; теорія фіскального договору – 1752 р.; теорія обміну послугами між державою і грома-

дянами – 1762 р.; теорія послуг – 1848 р.); теорія податку як страхової премії – XIX ст.; теорія насолоди – XIX ст.; 2) теорія фізіократів – XVIII ст.; 3) класична теорія (теорія податкового нейтралітету) – кінець XVIII ст. – перша половина XIX ст.; 4) теорії примусового характеру (теорія жертви – XIX ст.; теорія колективних потреб – XIX-XX ст.); 5) теорія економіки суспільного сектору (початок XX ст.); 6) кейнсіанські теорії: (кейнсіанська теорія – початок XX ст.; неокейнсіанська теорія – 1950-1960 рр.; посткейнсіанська теорія – 1970 р.); 7) неокласична теорія – кінець 1970-х – початок 1980-х рр. (неоконсерватизм; теорія зовнішніх ефектів (екстерналій); теорія монетаризму – 1950-і рр.; теорія економіки пропозиції – друга половина 1970-х рр.; теорія держави –1993 р.; теорія раціональних очікувань –1995 р.; теорія оптимального оподаткування – остання чверть XX – початок XXI ст.); 8) маржиналізм (1970-ті – кінець 1990-х рр.); 9) теорія Левіафан-оподаткування – 1977 р.; 10) теорія демократичного оподаткування; 11) теорія еволюційного оподаткування; 12) теорія глобалізації (кінець XX ст. – XXI ст.). До окремих теорій податків віднесено: 1) теорія перекладення податків – XVII ст.; 2) теорія співвідношення прямого і непрямого оподаткування; 3) теорія єдиного податку; 4) теорія пропорційного і прогресивного оподаткування.

Варто зазначити, що нині демократично-правові держави пропонують платникам податків широкі ліберальні права, але не допускають ліберального ставлення до обов'язків перед фіском. Отже, податок слід розглядати як вихідну категорію тільки публічних фінансів, тоді як відповідною категорією фінансів загалом є дохід. Протиріччя між різними фінансовими школами оподаткування мають лише формальний характер і полягають у зміні підходів щодо методів та інструментів регулювання економіки. На сьогодні не існує однієї істинно вірної теорії податків. Є гнучке поєднання декількох основних концепцій побудови податкової системи, які доповнюють одна одну та є основою фіскальної політики держави.

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ М'ЯСА В УКРАЇНІ

Коломієць А. Ю.
ІІІ курс, група МК-17-1мс, спеціальність «Маркетинг»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Кутліна І. Ю., к. т. н., доцент

Поняття «ринок м'яса» охоплює функціонування иого відповідних контрагентів (сільськогосподарських, заготівельних, переробних і торговельних організаціи), між якими об'єктивно виникають виробничі зв'язки и успішно вирішуються економічні взаємовідносини.

Ринок м'яса діє за такими принципами: всеосяжність ринку (безперешкоднии рух економічних ресурсів і торгівля ними); рівноправна участь на ринку суб'єктів господарювання з різними формами власності; вільне ціноутворення; поєднання саморегулювання ринку з державним втручанням; аграрне лобі і протекціонізм; розвиток партнерських взаємовідносин; поєднання економічних і соціальних моментів; всебічнии розвиток ринковоі інфраструктури, маркетингу і логістики

Таким чином, під м'ясним ринком розуміється сукупність соціально- економічних відносин у сфері обміну, за допомогою якоі здіиснюється реалізація худоби та птиці, м'яса і м'ясопродуктів і остаточне визнання суспільного характеру вкладеноі в них праці. М'яснии ринок охоплює всі види угод і всі форми реалізаціі зазначених видів товарів. М'ясо як продукт переробки поділяється на яловичину, свинину, баранину, сало, птицю, а як окремі продовольчі товари – ковбасні вироби та м'ясні консерви.

Ринок м'яса і м'ясноі продукціі як важливии сегмент продовольчого ринку представляє собою особливу сферу прояву економічних відносин між товаровиробниками і споживачами м'яса та продуктів иого переробки, а також погодження іх економічних інтересів.

Основою цих відносин, з одного боку, є пропозиція м'ясноі сировини та продуктів іі переробки, з іншого — попит на них. Важливою особливістю ринку м'яса є надзвичаина подрібненість пропозиціі. М'ясо виробляють сільськогосподарські підприємства, фермери, особисті селянські господарства, які мають наибільш низькии рівень доходів. Тому, якщо не вживати державних заходів

щодо підтримки доходів сільських товаровиробників, рівень життя сільських жителів буде продовжувати відставати від загального рівня життя населення.

Розвиток м'ясного ринку визначає ключові аспекти економічної стратегії аграрної сфери країни. За масштабами необхідності державної участі у його регулюванні він випереджає ринки інших видів продовольства.

Формування організованого ринку м'яса передбачає розвиток мережі оптових ринків. Створення спеціалізованих осередків оптової торгівлі м'ясом забезпечить належні умови для реалізації продукції за справедливими цінами, контроль за якістю продуктів, сприятиме розвитку міжрегіональної і міждержавної торгівлі.

Оптові ринки та заготівельна кооперація є важливим елементом інтеграціиного регулювання ринку м'яса, стимулятором розвитку співпраці між сільськогосподарськими виробниками і переробними підприємствами. З цією метою пропонується укладати довготермінові контракти між переробними підприємствами, з одного боку, та окремими сільськогосподарськими підприємствами и кооперативами, утвореними особистими селянськими і невеликими фермерськими господарствами, з іншого. Контракти повинні передбачати обсяг сировини, яку планує закупити переробне підприємство у виробника, терміни поставки худоби, причини, через які переробне підприємство може зменшити обсяги закупівлі худоби, коридор цін, за якими здіиснюватиметься розрахунок.

КОМПЛЕКС МАРКЕТИНГУ ПІДПРИЄМСТВА

Комелягіна М. І.
IV курс, група ЗМК-16-1, спеціальність «Маркетинг»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Аль-Тмейзі А. Ю., к. е. н., доцент

На сучасному етапі розвитку економіки України зростає роль управління маркетинговою діяльністю підприємств. Невід'ємним елементом ефективної підприємницької діяльності виступає розуміння та використання концепції маркетингу в управлінні підприємством. Якісна складова маркетингу в управлінні величезна, оскільки зумовлює високоприбуткову ритмічну діяльність суб'єктів господарювання.

Планування комплексу маркетингу підприємства починається з комплексного дослідження ринку, тому що воно орієнтоване на задоволення потреб споживачів. На основі отриманих даних сформовано структурно-логічну схему, яка зазначає послідовність дій, яких потребує процес удосконалення комплексу маркетингу підприємства.

Дослідження ринку також передбачає вивчення та прогнозування попиту на товар, аналіз цін і товарів конкурентів, визначення місткості ринку та частки підприємства на ньому.

Такий аналіз допомагає оцінити ринкові можливості та визначити привабливий напрям маркетингової діяльності, на якому підприємство може набути конкурентних переваг. Водночас ведеться пошук своїх потенційних споживачів, потреби яких підприємство прагне задовольнити.

Притому використовується дуже важливий маркетинговий прийом, а саме сегментація ринку, тобто розподіл споживачів на групи на підставі різниці в їх потребах, характеристиках та поведінці. Після цього приймається рішення щодо позиціонування товару на ринку. Тепер підприємство може розпочинати розроблення комплексу маркетингу.

У ситуації, коли комплекс маркетингу підприємства потребує вдосконалення, першочерговим після проведеного дослідження є аналіз наявної системи комплексу маркетингу, виявлення її слабких сторін та недоліків для подальшої цільової роботи з певними елементами. Тоді поетапно аналізується кожен з елементів комплексу маркетингу підприємства.

Після цього відбувається формування вдосконаленого комплексу маркетингу підприємства, розробляється технологія провадження вдосконаленого комплексу маркетингу на підприємстві. Результати впровадженого комплексу маркетингу відстежуються, аналізуються, відповідно до стратегій вносяться необхідні корективи.

Як свідчить практика підприємств України, впровадження маркетингу хоча й набуває все більшого поширення, проте повною мірою ще не використовуються. Використання комплексу маркетингу створювало б передумови для забезпечення конкурентоспроможності підприємств, адаптації до постійних змін зовнішнього середовища і кон'юнктури ринку, стабільності умов господарювання.

Нажаль застосуванню маркетингу на вітчизняних підприємствах перешкоджає ряд проблем.

За сучасних умов господарювання маркетингове управління набуває все більшого значення. Воно дає керівникам ряд переваг:

– стимулює їх до постійного перспективного мислення;

– веде до чіткішої координації зусиль фірми;

– веде до встановлення показників діяльності для подальшого контролю;

– змушує фірму чітко визначати свої завдання;

– робить фірму більш підготовленою до стрімких змін;

– наочніше демонструє взаємозв'язок обов'язків усіх посадовців.

Чинниками, що сильно впливають на управління маркетинговою діяльністю, є віковий склад працівників, рівень їх освіти, матеріальне та моральне стимулювання, що позначається на відношенні до роботи. Кожна з локальних груп має специфічні потреби, які повинні враховуватися у практиці розробки маркетингових планів. Підприємство, що запроваджує у своїй діяльності управління маркетинговою діяльністю, забезпечує завдяки цьому для себе:

– цільову орієнтацію ринкової діяльності підприємства, яка пов'язана із задоволенням потреб суспільства та окремих осіб;

– ефективність маркетингової діяльності, що виявляється в організації технологічного процесу від проекту товару до його споживання;

– аналіз ринку, його потенціалу, місткості, кон'юнктури, попиту, поведінки споживачів, можливостей фірми, конкуренції тощо;

– мотивацію: створення відповідних матеріальних і моральних стимулів для працівників з метою забезпечення виконання ними своїх обов'язків;

– контроль і аналіз виконання маркетингових заходів. Виявлення на основі різноманітного аналізу тих видів продукції, що можуть забезпечити організації найбільш високий рівень прибутку, та орієнтація діяльності через планування та продаж саме таких видів продукції є найважливішим завданням маркетингової діяльності підприємства.

Управління маркетингом може здійснюватися з позицій п'яти підходів: вдосконалення виробництва, товару; інтенсифікації комерційних зусиль; маркетингу; соціально-етичного маркетингу.

Отже, можна сформулювати основні принципи управління маркетингом на підприємстві: орієнтація і вплив на споживача, адаптивність і гнучкість, спрямованість на перспективу, комплексність, системність, свобода споживача і виробника, обмеження потенційного збитку, задоволення базових потреб, економічна ефективність, інновації, навчання, інформування та захист споживача.

ДЕРЖАВНЕ ФІНАНСОВЕ УПРАВЛІННЯ ЯК ЗАПОРУКА ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ КРАЇНИ

Кондукоцова Н. В.
к. е. н., ст. викладач кафедри менеджменту
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»

В умовах економічної нестабільності зростає значення державного фінансового управління як фундаментальної основи для відновлення економічного зростання та розвитку галузей суспільного виробництва. Комплексний підхід до формування системи державного фінансового регулювання економічного розвитку передбачає посилення взаємоузгодженості використання інструментів податкового, бюджетного, грошово-кредитного та валютного регулювання, підвищення кореляції заходів відповідних державних фінансових інститутів.

Ефективне, відповідальне і прозоре управління суспільними фінансами є базовою умовою для підвищення рівня і якості життя населення, сталого економічного зростання, модернізації економіки та соціальної сфери, забезпечення обороноздатності та досягнення інших стратегічних цілей соціально-економічного розвитку країни.

Розробка механізму державного фінансового регулювання економічного розвитку має ґрунтуватися на наступних принципах:

– єдності, який передбачає єдині засади взаємодії різних складових системи фінансового регулювання економіки;

– самостійності – державні фінансові інститути наділені встановленими повноваженнями у межах яких спроможні проводити модернізацію фінансової системи;

– збалансованості – пріоритети формування системи державного фінансового регулювання повинні ґрунтуватись на врахуванні пріоритетів окремих її складових у найбільш повному обсязі;

– системності – узгодження основних напрямів та часових графіків модернізації фінансового регулювання має відбуватись з урахуванням макроекономічної ситуації;

– адаптивної ефективності – постійне удосконалення системи державного фінансового регулювання;

– прозорості – зміни в сфері функціонування регуляторного механізму фінансової системи мають відбуватися публічно із проведенням експертних дискусій.

Важливим є розуміння, що умовою прискорення економічного зростання є перехід на інноваційний шлях розвитку. Це і має стати ключовим напрямом як для бюджетної політики, так і для розвитку економіки загалом.

У Національній доповіді «Інноваційна Україна 2020» відзначається: «Україна сьогодні також належить до країн, які декларують важливість інновацій для вирішення нагальних соціально-економічних проблем країни. Водночас структурно-технологічні зрушення, що відбулися в роки незалежності, значною мірою мали стихійний характер, а основні механізми зростання продовжують концентруватися в групі галузей, чия конкурентоспроможність в основному залежить від використання екстенсивних факторів виробництва і потребує відносно невисокого рівня інноваційної активності, ґрунтуючись на експорті сировинних товарів і продукції нижчих виробничих переділів, що обумовлює низьку конкурентоспроможність економіки, нееквівалентний обмін та значне відставання країни в соціально-економічному розвитку» [1].

Слід також зазначити, що удосконалення державного фінансового управління передбачає його інституційну та нормативно-правову адаптацію на всіх етапах економічного циклу.

Література

1. Дем'янишин В.Г. Бюджетна політика держави: концептуальні засади, ефективність, розвиток стратегії і тактики. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2016. № 2. С. 7– 20.

ПРОБЛЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНЯ ЗАДОВОЛЕННЯ ПЕРСОНАЛУ

Костецька К. І.
ІІ курс, група ПЛ-18-1-nk, спеціальність «Психологія»
Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: Корчагіна В. Г., к. е. н.

Задоволеність працею персоналу є однією з найважливіших категорій в сфері управління людськими ресурсами. Нехтування даним аспектом на практиці виявляється згубним для всієї компанії, оскільки призводить до знищення корпоративної культури,

мотивації співробітників, втрати ефективності їх праці та напруженості у відносинах з колективом та керівництвом. На даний момент рішення очевидне: впровадити розумну систему управління персоналом, котра зможе врахувати усі необхідні фактори для підняття рівню задоволеності.

Перш за все необхідно виявити рівень задоволеності, який займає важливе місце в системі управління персоналом. Це пов'язано з тим, що саме від ступеня задоволення працею залежить кінцевий результат трудової діяльності, який впливає на фінансово-економічний стан підприємства. Під час визначення рівня задоволення працею часто використовують гуманістичний підхід, який передбачає використання методів, притаманних соціології праці. Вона вивчає не тільки соціально-технологічні та соціально-економічні основи трудової діяльності, а й дає змогу використовувати індивідуальний підхід до кожного працівника в таких питаннях, як характер праці, матеріальні і моральні стимули і задоволеність працею.

Варто знати і причини незадоволеності чи задоволеності кадрів. Наприклад, за даними ресурсу hh.ua у топ-10 причин для звільнення входять: низька заробітна платня, відсутність перспектив кар'єрного зростання, конфлікти з керівництвом, неможливість саморозвитку, атмосфера колективу, жорсткий графік та т.п. Усе це, відомий американський психолог Фредерік Герцберг, розділив на гігієнічні та мотиваційні фактори і вивів власну «Двофакторну» теорію. За нею, є цілий ряд факторів, що впливають на «задоволеність роботою – відсутність задоволеності роботою» (мотиватори), і ряд інших факторів, що впливають на «відсутність незадоволеності роботою — незадоволеність роботою» (гігієнічні фактори). Його формула говорить: робоча обстановка плюс мотиваційні чинники дорівнює станом задоволеності; робоча обстановка мінус мотиваційні чинники дорівнює нульового ефекту.

Окрім мотиваторів є і так звані демотиватори. Дієві, на думку керівництва, вони відбивають будь-яке бажання працювати. Основними чинниками переважання негативного стимулювання над позитивним є наступні.

Соціокультурні особливості суспільства. Наслідком нетривалого періоду розвитку в країні ринкових відносин є відсутність сформованої управлінської системи, яка базувалася б на позитивних стимулах.

Стиль управління в компанії. У багатьох компаніях все ще зберігається авторитарний стиль управління, який дає можливість

швидкого одноосібного управління і не потребує значних матеріальних вкладень.

Низький рівень компетенції менеджерів. Перевантаженість керівників через невміння або небажання делегувати завдання виконують все самі або витрачають великі зусилля на контроль за їх виконанням.

Відсутність у компанії системи мотиваційного менеджменту. Керівники усуваються від цього процесу, не усвідомлюючи, що проблема — у їх щоденній поведінці та манері спілкування з персоналом.

Жадібність або бажання перестрахуватися. Деякі компанії за рахунок штрафів скорочують фонд оплати праці, наприклад, ставлячи недосяжні цілі або оцінюючи їх досягнення суб'єктивно.

Отже, рівень задоволеності кадрів на стільки ж важливий як і будь-яка інша сфера в управлінні. Маючи рівень та причини невдоволеності, керівник може чітко розуміти що саме йому необхідно зробити для його покращення. Пристойні умови праці та позитивна мотивація підвищать рівень продуктивності персоналу та прибуток підприємства. Головне – це правильно його організувати.

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ УКРАЇНИ У МІЖНАРОДНИХ РЕЙТИНГАХ

Крамаренко І. С.
к. е. н., доцент,
декан факультету права та соціально-освітніх технологій
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»

Об'єктивною оцінкою інвестиційного клімату в країні можна також вважати позиції держави у різних міжнародних рейтингах, що формуються на основі комплексного інтегрального оцінювання найбільш суттєвих чинників конкурентоспроможності економіки, ефективності державних інституцій, розвитку основних інвестиційних ресурсів, економічної мобільності та відкритості економіки тощо.

Як показують результати дослідження, позиції України у наведених вище міжнародних рейтингах покращуються. Динаміка розміщення України у найбільш відомих рейтингах інвестиційного клімату наведена у таблиці.

Таблиця

Позиції України у міжнародних рейтингах

Назва рейтингу	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Зміна позицій	
									2018/ 2011	2018/ 2017
Doing business	147	149	152	137	112	96	83	76	71	13
Global Competitiveness Index	89	82	73	84	76	79	89	83	6	6
Index of Economic Freedom	162	164	163	161	155	162	166	150	12	16
Investment attractiveness	2,58	3,28	2,18	2,12	1,87	2,57	2,88	3,15	0,57	0,27
Global Innovation Index	58	62	66	63	58	56	50	43	15	7

Джерело: автором сформовано за The official site of EBA (2018) «Investment attractiveness index of Ukraine. The mood of investors in the and half of 2017» [1].

Згідно з рейтингу легкості ведення бізнесу (Doing business), Україна у 2018 році (за результатами 2017 року) зайняла 76 місце із 190 країн світу, підвищивши свої позиції на 4 бали порівняно з попереднім періодом. Згідно з підрахунками експертів Світового банку, кожен додатковий пункт у рейтингу легкості бізнесу держави, зумовлює приплив додаткових інвестицій в її економіку на суму близько 500 млн. дол. США. Попри позитивну тенденцію кінцевого показника, окремі критерії в індексі погіршилися порівняно з попереднім періодом, серед них:

– міжнародна торгівля та співробітництво (-5 балів) із 109 на 115 позицію;

– реєстрація власності (-2 бали) з 61 на 63 сходинку;

– доступ до кредитних ресурсів (-1) з 19 на 20;

– сплата податків — із 83 на 84 (-1 сходинка);

– виконання контрактів з 40 на 81 сходинку (-40 позицій).

Такі зрушення позиціонуються владою як індикатор успішності проведення реформ. Проте, найбільш гострими питаннями як для

іноземних так і вітчизняних інвесторів в Україні залишаються: корупція, захист прав власності, високі кредитні ставки, ведення міжнародної торгівлі та адміністративні бар'єри у сфері започаткування й закриття бізнесу.

У 2018 році індекс інвестиційної привабливості України вийшов з негативної площини та перейшов у нейтральну. Серед змін, що позитивно позначилися на стані інвестиційного клімату респонденти відзначили: відкритість державних даних, поступову дерегуляцію бізнес-середовища, розвиток електронних сервісів і діджиталізацію економіки, спрощення дозвільних процедур, впровадження мораторію на перевірки, автоматичне відшкодування ПДВ та скасування печатки.

Література

1. The official site of EBA (2018) «Investment attractiveness index of Ukraine. The mood of investors in the and half of 2017» available at: https://eba.com.ua/wpcontent/uploads/2018/02/Copy-of-EBA-InvestmentAttrativeness-Index-2017-UKR.pdf (Accessed 12 Des 2019).

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТОРГІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Кучмєєв О. О.
доцент кафедри фінансів та обліку
Інститут економіки та менеджменту
Університету «Україна»

В умовах інтеграції економіки України у світовий економічний простір першочергового значення набувають дослідження перспектив функціонування торгівельних підприємств різних форм власності, напрямів ефективного використання ними фінансових ресурсів. У зв'язку з цим дедалі більшої актуальності набуває проблема фінансово-економічної безпеки торгівельних підприємств та її моніторинг. Це обумовлено посиленням конкурентної боротьби між підприємствами, нестачею фінансових ресурсів для підтримання ліквідності їхньої діяльності, великою кількістю збиткових і збанкрутілих підприємств, а також необхідністю постійної адаптації до сучасних умов господарювання.

Фінансово-економічна безпека торгівельного підприємства є динамічною ознакою, що змінюється під впливом чинників і загроз внутрішнього та зовнішнього середовища. Формування надійної системи фінансово-економічної безпеки торгівельного підприємства забезпечує його стабільне функціонування і створює умови для зростання його економічного потенціалу.

Враховуючи багатоаспектний та динамічний характер процесу управління безпекою, особливо актуальними є питання використання економіко-математичних методів оцінювання і прогнозування її рівня, а також моделювання процесу моніторингу. Забезпечення високої динамічної конкурентоспроможності торгівельного підприємства потребує вдосконалення категорійного апарату, методичного базису оцінки рівня безпеки та ефективності політики її зміцнення, обґрунтування стратегічних пріоритетів та заходів у межах організаційно-економічного механізму гарантування фінансово-економічної безпеки із урахуванням особливостей фінансово-господарської діяльності та сучасного стану розвитку економіко-правового середовища торгівлі.

Актуалізація останнім часом у науковій літературі підходів до визначення поняття «економічна безпека торгівельного підприємства», а також передумов його дослідження пов'язана з тим, що економічні реформи, які відбуваються в Україні, є вагомими чинниками становлення та розвитку підприємств як сфери прояву економічної активності населення держави, а економічна безпека підприємницької діяльності в умовах ринкової економіки є важливою складовою національної безпеки та конкурентоспроможності країни, невід'ємною з огляду на забезпечення життєздатності кожної особи.

Об'єктивними передумовами забезпечення фінансово-економічної безпеки торгівельного підприємства на пост трансформаційному етапі розвитку економіки виступають: складне фінансово-економічне середовище діяльності; інфляційні процеси та зменшення купівельної спроможності населення; недосконале конкурентне середовище з перешкодами доступу до ресурсів та ринків, прав діяльності; малокеровані процеси розвитку більшості сфер і ринків; надмірне та недосконале оподаткування бізнесу; істотна тінізація економіки; недостатність уваги з боку державних органів до проблеми фінансово-економічної стійкості підприємств. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства повинно починатися ще на стадії планування його фінансово-господарської діяльності, орієнтуючись не лише на ефективність, але й планову динамічну конкурентоспроможність суб'єкта господарювання.

Література

1. Концепція економічної безпеки України / [кер. проекту В. М. Геєць]; Ін-текон. прогнозування НАНУкраїни. – Київ : Логос, 2017. – 56 с.
2. Барановський О. І. Фінансова безпека : монографія / О. І. Барановський ; Ін-текон. прогнозування. – Київ : Фенікс, 2018. – 338 с.
3. Мунтіян В. І. Економічна безпека України : монографія / В. І. Мунтіян. – Київ : Вид-во КВІЦ, 2016. – 464 с.
4. Козаченко А. В. Экономическая безопасность предприятия: сущность и механизм обеспечения / А. В. Козаченко, В. П. Пономарев, А. Н. Ляшенко. – Київ : Либра, 2015. – 280 с.

СТИЛІ КЕРІВНИЦТВА ТА ЇХ РОЛЬ В УПРАВЛІННІ ОРГАНІЗАЦІЄЮ

Лінова А. А.
ІІІ курс, група МН-17-1-zh, спеціальність «Менеджмент»
Житомирський економіко-гуманітарний інститут
Університету «Україна»
Науковий керівник: Яковець О. П., старший викладач кафедри

В умовах становлення ринкової економіки особливого значення набувають питання практичного застосування сучасних форм управління персоналом, що дозволяють підвищити соціально-економічну ефективність будь-якого підприємства.

Організації, що прагнуть успіху, відрізняються від протилежних їм тим, що мають більш динамічне та ефективне керівництво. Уміння керувати — це вроджена властивість людини, яку можна лише розвинути протягом життя, набуваючи для цього необхідні знання, навички і переосмислюючи особистий досвід. Успішне керівництво вимагає контролю за постійно мінливих умов життя і діяльності людей, ступеня усвідомлення ними себе як особистостей, рівня їх освіченості. Стиль керівництва формується під впливом традицій всередині організації, вимог з боку вищого керівництва і під впливом особистих якостей керівника.

Щоб правильно управляти людьми в організації, керівнику необхідно вибрати певний вид поведінки у відносинах з підлеглими в процесі досягнення поставленої мети, іншими словами йому треба вибрати стиль керівництва організації.

Кожен керівник у процесі управлінської діяльності виконує свої обов'язки у властивому тільки йому стилі. Стиль керівництва

виражається в тому, якими прийомами керівник спонукає колектив до ініціативного й творчого підходу до виконання покладених на нього обов'язків, як контролює результати діяльності підлеглих. Прийнятий стиль керівництва може служити характеристикою якості діяльності керівника, його здатності забезпечувати ефективну управлінську діяльність, а так само створювати в колективі особливу атмосферу, що сприяє розвитку сприятливих взаємин і поведінки. Ступінь, до якої управлінець делегує свої повноваження, типи влади, використовувані ним, і його турбота, перш за все про людські відносини або про виконання завдання — все відображає стиль керівництва даного керівника.

Авторитарний стиль керівництва організацією (підрозділом) створює несприятливий морально-психологічний клімат і грунт для виникнення виробничих конфліктів.

Демократичний стиль, який називають ще кооперативним, застосовують упевнені в собі керівники, що довіряють підлеглим, контролюючі не їх, а результати.

Дослідження показали, що в умовах авторитарного стилю керівництва можна виконати в два рази більший обсяг роботи, ніж в умовах демократичного, але її якість, оригінальність, новизна, присутність елементів творчості будуть на такий же порядок нижче.

З цього можна зробити висновок про те, що авторитарний стиль кращий для керівництва більш простими видами діяльності, орієнтованими на кількісні результати, а демократичний — складними, де важлива якість.

Ліберальний стиль керівництва знаходить широке поширення завдяки зростаючим масштабам наукових досліджень і дослідно-конструкторських розробок, які виконуються висококваліфікованими фахівцями.

Потрібно мати на увазі, що в кожному конкретному випадку між авторитарним, демократичним і ліберальним стилями існує певний баланс, і збільшення частки елементів одного з них буде призводити до зменшення частки інших. Самі ж вони плавно переходять один в іншій.

Від вибору стилю керівництва залежить не тільки авторитет керівника і ефективність його роботи, але і атмосфера в колективі і взаємовідносини між підлеглими і керівником.

Отже, сучасний менеджер, якщо він хоче бути ефективним, не може бути обмеженим тільки одним стилем управління. Він повинен черпати з кожного із стилів. Сучасні менеджери в першу чергу

мусять робити натиск на розвиток і незалежність співробітників, впроваджувати власні компетенції в управління персоналом, використовувати філософію управління, базуючись на елементах, які впливають на умови оточення, соціальні ресурси, підвищення кваліфікації, збалансовувати силу влади та довіри між керівництвом та підлеглими, прагнути реалізувати мету.

ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА СВІТОВИЙ РИНОК ПРАЦІ

Лавриненко Л. М.
к. е. н., ст .н. с., кафедра фінансів та обліку,
Інститут економіки та менеджменту
Університету «Україна»

Пандемія безжально оголила слабкі місця наших ринків праці. Припинено діяльність і великих, і малих підприємств, скорочена тривалість робочого часу, звільнюється персонал. Закриття торгових центрів і ресторанів, скасування авіарейсів та бронювання готелів, перехід підприємств на віддалену роботу багатьох ставить на межу краху. При цьому першими роботу втрачають часто ті, у кого вона і так не була стабільною: продавці, офіціанти, вантажники, прибиральники.

Проаналізуємо як пандемія COVID-19 за лічені тижні радикально змінила ринок праці у світі.

Німеччина, як і інші європейські країни, зіткнулася із серйозними проблемами на ринку праці. Але деякі галузі, навпаки, відчувають гострий дефіцит робочих рук і відчайдушно шукають людей. Перш за все це сільське господарство. У той же час безліч тих, хто працював офіціантами, тренерами з плавання, перукарями, тимчасово залишилися без зарплат або зовсім звільнені. Як ніколи затребувана і робота кур'єрів, у тому числі в аптеках, що доставляють ліки хворим на самоізоляції. Зараз у Німеччині також підвищений попит на репетиторів і нянь.

Італійський ринок праці ніколи не відрізнявся особливою гнучкістю, а з приходом такого важкого випробування, як пандемія, його, як пророкують фахівці, очікують нові потрясіння і революційні зміни. Італійцям сподобалася робота на дому, вони готові на зниження зарплати, щоб не повертатися в офіс. Є ще одна вакансія,

яка несподівано стала затребуваною на італійському ринку праці у зв'язку із закриттям кордонів, – це сезонні робітники.

З урахуванням карантину у Британії мільйони трудящих сидять сьогодні по домівках. Британії насамперед потрібні лікарі і медсестри, яких не вистачає катастрофічно. Місцеві госпіталі також шукають помічників медсестер, санітарів і прибиральників. Контактним центрам країни, на яких у період пандемії сильно збільшилося навантаження, потрібні телефонні та інтернет-оператори.

Нинішня пандемія завдала більш ніж відчутного удару по французькій економіці. За місяць після того, як було оголошено надзвичайний санітарний стан і введено суворий карантин, цілі галузі, такі як готельний і туристичний бізнес, виявилися поза грою, сотні тисяч підприємств закрилися повністю або частково. У зв'язку з тим, що всі торгові центри, ресторани, готелі закриті, гостро постало питання забезпечення їх безпеки, а це значить, що охоронці також нині нарозхват. Всі ці спеціальності, зауважимо, які не дуже престижні у довірусну епоху, зараз переживають свого роду пік популярності, як, втім, і ті скромні професії, що мають відношення до забезпечення громадян продуктами харчування. З торішнього списку професійних преференцій, де домінували айтішники, у нинішньому залишилися лише фахівці із інформаційної безпеки. Без них, судячи з усього, не обійтися і в нинішній час великих потрясінь.

Пандемія коронавірусу радикально змінила ринок праці у США. За чотири тижні карантинних заходів країна втратила більше робочих рук, ніж із великими труднощами придбала за останні 11 років відновлення після фінансової кризи. Зараз у десятку найбільш затребуваних професій у США входять медсестри, продавці і касири, сортувальники, кур'єри. Гострий дефіцит робочих відчувають у сільському господарстві, де велика частка трудових мігрантів. Великі втрати очікуються серед обслуговуючого персоналу готелів, транспортників, соціальних працівників. Найбільше скорочень у США очікується серед низькооплачуваних робітників, яким і без того важко утримувати сім'ю у період пандемії.

Колективні зусилля і солідарність організацій роботодавців та працівників – найважливіша умова ефективної протидії наслідкам пандемії COVID-19 для сфери праці. В умовах кризи взаємодія та діалог між організаціями роботодавців і підприємців, з одного боку, і працівників із іншого здатні надати нового імпульсу соціально-економічному прогресу та прискорити відновлення.

СУЧАСНІ МАРКЕТИНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В ТОРГІВЛІ

Лисняк І. О.
IV курс, група ЗМК-16-1,
спеціальність «Маркетинг»
Інститут економіки та менеджменту
Університету «Україна»
Науковий керівник: Кутліна І. Ю., к. т. н., доцент

Збільшення конкуренції у галузі торгівлі змушує спеціалістів цієї галузі та ритейлерів не тільки застосовувати різноманітні маркетингові заходи для зміцнення власних конкурентних позицій, а й розробляти нові інструменти маркетингу, які б відповідали сучасним зростаючим запитам все більш вибагливих споживачів. Крім цього, ритейлери самі шукають нові шляхи вирішення існуючих різноманітних проблем, вдосконалення та збільшення ефективності діяльності власних торгових підприємств. У цьому їм допомагають винаходи науковців у галузі технологічного обладнання та інформаційних технологій.

Таким чином, пошук шляхів до вирішення виникаючих проблем та підвищення ефективності торгової діяльності дуже часто призводить до виникнення, по-перше, нових форматів торгівлі, по-друге, новітніх технологій, до який можна на даний час віднести mystery shopping – таємний покупець, private label – власна торгова марка.

Mystery shopping. Все більше компаній на ринку послуг, намагаючись покращити обслуговування клієнтів, розуміють необхідність контролю якості свого сервісу. Найкращим інструментом його виміру є Mystery shopping . Даний метод означає оцінку якості обслуговування за допомогою спеціалістів, які відвідують магазин в якості клієнта. Оцінка відбувається на підставі попередньо розроблених критеріїв, які визначають виконання стандартів сервісу у компанії, та у відповідності до детального сценарію поведінки. Таємний покупець обирається з розрахунком демографічного профілю та стилю життя існуючих клієнтів підприємства. Оцінки оперативно передаються в центральний офіс компанії і кожний підрозділ її мережі через Інтернет. Інформація про якість сервісу використовується для контролю, мотивації та навчання обслуговуючого персоналу компанії. Mystery shopping розглядається як інструмент покращення якості обслуговування.

В Україні систематичний попит на Mystery shopping став помітним у 2012 році, переважно з боку роздрібної торгівлі – досвідченими користувачами Mystery shopping є Unitrade, «Космо», «Фокстрот» та деякі інші.

Основна частина стандартів сервісу в роздрібній торгівлі пов'язана із роботою персоналу, невелика кількість – із чистотою, освітленням в магазині, музикальним фоном та ін. Кількість стандартів зазвичай становить 120–180, і більша їх частина вимірюється за допомогою Mystery shopping.

Private label (власна торгова марка). Перші власні торгові марки з'явились на західних ринках ще у 70-ті роки. Їх використовували здебільшого ті торгові мережі, в основі маркетингової стратегії яких є принцип низьких цін. Для ритейлера власна торгова марка є засобом управління асортиментом, засобом збільшення збуту та засобом управління якістю.

Економічна доцільність використання private label полягає у тому, що навіть реалізація даного товару у власній мережі, навіть за низькими цінами, дозволяє великому, а в регіонах і середніх розмірів роздрібному ритейлеру, зберегти бажану норму прибутку. При цьому роздрібний торговець має додаткову можливість одержати вдячного постійного покупця, який зможе відчувати себе задоволеним, захищеним, не переплачуючи за відомість марки.

Власна торгова марка дуже вигідна пропозиція і для виробників, для яких це завжди додаткове джерело гарантованого прибутку, який іноді буває цікавих виробнику навіть в тому випадку, якщо від є власником конкуруючого бренду. Перш за все, надання подібної послуги забезпечує більш повне використання технологічних ліній, що автоматично робить дешевше всю продукцію, що виробляється. А у періоди вимушених спадів виробництва замовлення на товари, хоч і під іншою торговою маркою, дає можливість запобігати простоям обладнання. Крім цього, зовнішнє замовлення для виробника є гарною можливістю для побудови стратегічних відношень із роздрібними операторами.

ДОСЛІДЖЕННЯ ДЖЕРЕЛ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Ліпченко В. Ю.
ІІ курс, група ФН-18-1м-пк,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: Пшенична М. В., к. е. н.

Дослідження ефективних сучасних форм фінансового забезпечення діяльності спонукають до розвитку малих підприємців України. Від ступеня розробки даного питання залежить спроможність оновлення, формування виробничих резервів, досягнення сталого розвитку, а як наслідок — можливість забезпечення життєздатності підприємства, його конкурентоспроможності.

Теоретичне підґрунтя фінансового забезпечення малого підприємництва визначає концепції фінансового забезпечення стійкого розвитку; розробку, аналіз та систематизацію актуальних теорій фінансового забезпечення; висвітлення аспектів формування джерел фінансового забезпечення малого бізнесу; використання довгострокових і короткострокових альтернативних та гібридних джерел фінансового забезпечення підприємств тощо.

Малі підприємці галузей національної економіки в процесі проведення своєї господарської діяльності використовують загальновідомі на сьогоднішній день способи фінансування:

– власні кошти (чистий прибуток, амортизаційні відрахування, страхові відшкодування, нематеріальні активи, тимчасово вільні основні та оборотні кошти, статутний фонд, резервний фонд, ремонтний фонд, фонд охорони праці, фонд спеціальних програм, фонд розвитку виробництва, розрахунки за майно (у разі оренди) та ін.);

– залучені кошти; позикові кошти у вигляді бюджетних, банківських і комерційних кредитів тощо.

Основним джерелом фінансування є власні кошти підприємств. Скорочення банківського кредитування підприємств на потреби у технічному переоснащенні, модернізації технологій, впровадженні інновацій з екологічної безпеки, соціальної відповідальності тощо викликано нестабільністю економічної ситуації та великими фінансовими ризиками, однак підприємці у даних умовах також не мають в розпорядженні достатньо власних коштів для фінансового забезпечення свого сталого розвитку.

В умовах, що вимагають проведення реорганізації фінансового забезпечення сталого розвитку підприємництва, коли за якомога менший період часу потрібно домогтися виходу на беззбиткову діяльність і забезпечити можливість витривалого розвитку, пошук найбільш ефективних схем фінансування стає першочерговим завданням. Найбільш значні втрати підприємці несуть внаслідок відсутності сформованої стратегії фінансового забезпечення. Сучасні керівники не повинні спиратися тільки на класичні, давно відомі моделі та механізми вирішення проблеми нестачі фінансових ресурсів, дуже важливо бути в курсі останніх наукових і практичних розробок у сфері питань пошуку джерел фінансування бізнесу. Тобто використовувати альтернативні джерела фінансового забезпечення сталого розвитку підприємства.

З урахуванням мети реалізації стратегії сталого розвитку, фінансове забезпечення сталого розвитку як країни, так і підприємницького середовища, можна запровадити для використання такі рівні джерел фінансового забезпечення малого бізнесу, як: з боку держави (макрорівень), органів місцевого самоврядування (мезорівень) та підприємств (мікрорівень).

Використовуючи такі рівні джерел фінансового забезпечення, малі підприємці матимуть можливість оптимізувати оподаткування бізнесу, оскільки згідно діючого законодавства будуть мати можливість перенести на вартість продукції частину своїх витрат. Отже, зважаючи на постійний дефіцит фінансових ресурсів для забезпечення сталого розвитку, використання таких довгострокових та короткострокових альтернативних і гібридних джерел фінансового забезпечення може стати вагомим джерелом збільшення обсягів фінансового забезпечення сталого розвитку вітчизняних підприємців.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРЕМІЮВАННЯ ПЕРСОНАЛУ

Луговий В. А.
ІІІ курс, група ЗМН 17-1, спеціальність «Менеджмент»
Житомирський економіко-гуманітарний інститут
Університету «Україна»
Науковий керівник: Карпенко С. В., к. е. н., доцент

Система преміювання працівників підприємства спрямована на посилення матеріальної зацікавленості працівників у підвищенні ефективності виробництва та надання послуг, зростання обсягу

реалізації та покращення якості продукції, економія ресурсів, збільшення прибутку, підвищення продуктивності праці та рентабельності підприємства.

На нашу думку, преміювання працівників на підприємстві повинно бути організовано так, щоб розмір премій безпосередньо залежав від величини трудового внеску премійованого працівника чи колективу у результати виробництва для заохочення високоякісної праці, ініціативи та творчого ставлення до справи.

Найскладнішим і найвідповідальнішим етапом розробки проекту системи преміювання є економічне обґрунтування відносних розмірів премії та оцінка ефективності застосування такої системи.

Преміювання працівників на підприємстві повинно бути організовано так, щоб розмір премій безпосередньо залежав від величини трудового внеску премійованого працівника чи колективу у результати виробництва для заохочення високоякісної праці, ініціативи і творчого ставлення до справи. Система преміювання працівників на підприємствах в сучасних умовах складається з преміювання колективу за досягнення основних результатів діяльності та окремо за досягнення певних специфічних для підприємства показників.

Відомо, що система преміювання не виконує стимулюючої функції, якщо премії надто низькі (менше 10 відсотків від основної заробітної плати). Слід зазначити, що для різних країн ця цифра суттєво коливається: наприклад, за даними досліджень у Західній Європі премія у розмірі 5% від окладу вважається нормальною і цілком виконує покладені на неї завдання, 20–30% сплачуються у разі значних досягнень. Для України мінімальною вважається премія у розмірі 20%. Пояснення цьому полягає у значній динаміці зміни компенсаційних виплат та, як правило, низькою заробітною платою.

Останнім часом на багатьох підприємствах (виробництво, банківський сектор) використовують методи преміювання, які базуються на участі працівників у прибутках даного підприємства. Стимулювання персоналу через прибутки полягає у розподіленні їхньої частини між працівниками підприємства. Додаткові виплати з прибутків залежать від рівня витрат на виробництво і рівня цін, конкурентної позиції, фінансової ситуації підприємства. Їхні розміри визначаються окремою угодою, що укладається між відповідними сторонами. Система мотивації на сучасному підприємстві припускає преміювання ключових співробітників не тільки грошовими виплатами (бонусами), але і опціонами, акціями або іншими правами. Ця форма винагороди співробітників не вимагає витрат з боку учасників.

Преміювання працівників підприємства здійснюється за результатами роботи щомісячно в межах фонду заробітної плати, затвердженого кошторисом, у відсотках до посадового окладу, включаючи надбавки і доплати. За результатами роботи за місяць для визначення розміру премій враховується: виконання заходів та завдань, передбачених виробничими планами та планами науково-дослідних робіт; виконавча та трудова дисципліни.

Отже, система преміювання виконує функції забезпечення зацікавленості працівників у результатах праці. Важливими елементами організації преміювання є визначення показників, умов і розмірів преміювання, джерел виплати премій, періодичності преміювання, категорій персоналу, яким виплачують премії, порядку їх виплати.

КОНЦЕПЦІЯ ГНУЧКОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Луста К. О.
IV курс, група МН-16-1, спеціальність «Менеджмент»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Семененко О. В., к. е. н.,
доцент кафедри менеджменту

Зміни в сучасних умовах ринку, управління вимагає від керівників застосування гнучкої системи управління персоналом. Вона являє собою сукупність підсистем загального і лінійного управління персоналом, функціональних підсистем, що спеціалізуються на виконанні однорідних функцій і зв'язків між ними.

Персонал організації працює на забезпечення цілей підприємства. Ефективність роботи персоналу організації визначається тим, наскільки цілі кожного співробітника адекватні цілям організації.

Управління персоналом – це сукупність цілеспрямованих дій керівного складу організації, спрямованих на досягнення поставлених цілей підприємства. Щоб успішно розвиватися, організація повинна керувати підбором, навчанням, оцінкою і винагородою персоналу. Гнучке управління персоналом покликане враховувати цілий спектр питань адаптації співробітників до ендогенних та екзогенних умов функціонування та розвитку організації. Особлива увага повинна приділятися аналізу мотиваційних устано-

вок, умінню їх формувати і направляти відповідно до швидкомінливих завдань, що стоять і з'являються в організації. Сюди ж варто віднести проблеми взаємодії керівників організації профспілками і службами зайнятості, забезпечення безпеки персоналу, розробку принципово нових підходів до пріоритету цінностей [1].

Основною метою гнучкого управління персоналом є забезпечення підприємства працівниками, які відповідають вимогам даного підприємства, їхньої професійної і соціальної адаптації. Основною задачею системи гнучкого управління персоналом виявляється формування команди працівників, яка здатна адаптуватись до різного роду змін (виду діяльності, продукту, послуги і т.і.). Така необхідність виникає через нестабільність економічної ситуації в країні; загрози економічних криз, тиску конкуренції, отже, система управління персоналом повинна бути особливо гнучкою, а персонал — готовим до змін.

Стратегічним напрямом гнучкого управління персоналом є розробка й удосконалювання професіограм, тобто визначення комплексу якостей, якими повинен володіти співробітник, що претендує на дану посаду. Важливим елементом гнучкості в зв'язку зі змінюваною стратегією розвитку підприємства є освоєння суміжних спеціальностей з такою ж за рівнем кваліфікацією.

Стратегічним завданням гнучкого управління персоналом є психологічна й антистресова підготовка персоналу, його комунікабельність і готовність працювати спільно в критичних умовах, пов'язаних з підвищеними нервовими і фізичними навантаженнями. При цих умовах перед керівництвом стоїть завдання створити такі умови, у яких підлеглі могли би без перешкод задовольняти свої потреби чи хоча б бути впевненими в можливості це зробити.

Для будь-якого підприємства в сучасних економічних умовах розвитку одним з найбільш важливих питань є підвищення ефективності управління персоналом. Запровадження оптимальної системи управління трудовими ресурсами підприємства забезпечує постійне удосконалення методів роботи з кадрами і використання досягнень вітчизняної і закордонної науки та найкращого міжнародного виробничого досвіду.

Важливим завданням розвитку системи гнучкого управління персоналом є запровадження інтегрованих інформаційних систем управління та розвитку персоналу підприємства для забезпечення ефективного навчання персоналу, підвищення кваліфікації та трудової мотивації працівників. Системи такого типу забезпечують стратегічне управління людськими ресурсами підприємства.

Література

1. Антикризове управління підприємством [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://library.if.ua/book/60/4248.html

ПОДАТКОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ: СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК

Мазепа А. В., Расцвєтова Н. Я.
ІІІ курс, група ЗФН-17-1,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Рудюк Л. В., старший викладач

Дослідження науковців свідчить про 6 етапів еволюційного розвитку податкової системи України: 1) найдавніша податкова система Київської Русі (IX–XIII ст.); 2) податкова система Литовсько-Польської доби (XIV–початок XVI ст.); 3) податкова система козацької держави (1648–1654 рр.); 4) Московсько-російська податкова система (середина XVI–початок XX ст.); 5) податкова система за часів радянської влади (1917–1991 рр.); 6) податкова система незалежної України (1991 р. – теперішній час) [1].

Встановлено, що оподаткування здійснюється відповідно до певної системи, яка приймається в країні та використовується з метою формування фінансових ресурсів держави. В Україні існує дворівнева система оподаткування підприємств та фізичних осіб: перший рівень – загальнодержавні податки і збори, другий – місцеві податки і збори. Сукупність загальнодержавних та місцевих податків і зборів становить податкову систему України, яка у своєму функціонуванні спирається на наукові основи, які передбачають відповідність системності, встановлення визначальної бази цієї системи, формування правової основи, формування принципів. Слід зазначити, що за період після здобуття Україною незалежності здійснено ряд реформ, спрямованих на удосконалення інституційного середовища функціонування податкової системи, адміністрування податків і зборів та їх перерозподілу між бюджетами різних рівнів, зокрема щодо ПДВ, податку на прибуток підприємств, акцизного податку та ПДФО. Визначено 6 етапів становлення податкової системи України як самостійної держави: 1) початко-

вий етап становлення податкової системи (1991–1995 рр.): незадовільний рівень фіскальної та регулюючої функцій податків, недосконалий механізм податкового регулювання; 2) етап розвитку інституційних основ податкової системи (1996–1997 рр.): недостатній рівень фіскальної та регулюючої функцій податків, нарощування заборгованості зі сплати до бюджету податків і зборів, підвищення статусу державної податкової служби; 3) етап запровадження альтернативних систем оподаткування (1998–2007 рр.): визначення можливостей застосування спрощеної системи оподаткування, обґрунтування суб'єктів, щодо яких може застосовуватись спрощена система оподаткування; 4) етап подальшого розвитку податкової системи (з 2008–2009 рр.): задовільний рівень фіскальної та регулюючої функцій податків, суттєве підвищення дієвості механізму податкового регулювання; 5) етап удосконалення інституційних основ податкової системи (з 2010–2014 рр.): нормативно-законодавче врегулювання системи адміністрування податків і зборів шляхом прийняття Податкового кодексу України (ПКУ); 6) етап подальшого розвитку податкової системи (з 2015 р.): удосконалення системи адміністрування податків і зборів, зокрема шляхом їх зменшення за рахунок групування, удосконалення процесу подання податкової звітності. Встановлено, що відповідно до внесених змін до ПКУ кількість податків зменшено з 22 до 9 (до загальнодержавних податків віднесено: податок на прибуток підприємств; податок та збір на доходи фізичних осіб (військовий збір встановлений тимчасово, до завершення реформи Збройних Сил України); ПДВ; акцизний податок; екологічний податок; рентна плата; мито. До місцевих податків належать: податок на майно; єдиний податок; до місцевих зборів: збір за місця для паркування транспортних засобів; туристичний збір) [2].

Отже, вагому роль з метою обґрунтування напрямів розвитку податкової системи України відіграє механізм визначення та оцінки закономірностей, що проявляються в процесі розвитку податкової системи та її складових. Вагомими чинниками, що сприяють розвитку податкової системи є запровадження дієвих форм оподаткування; формування податкової системи з незначною кількістю податків; забезпечення рівноваги між прямими та непрямими податками у структурі податкових надходжень.

Література

1. Рудюк Л.В. Генезис податкової системи України / L. Rudyuk // Development of social and economic systems in a global competitive environment: International Scientific Conference (Chisinau, Republic of Moldova, 26 february 2016). – Chisinau: Moldova State University, 2016. – P. 250–254.
2. Rudyuk L. Reforming the Tax System: Thorny Path of Ukraine / L. Rudyuk // Perspective directions of scientific researches: Collection of scientific articles. – Agenda Publishing House, Coventry, United Kingdom, 2016. – P. 234–243.

СТРАТЕГІЯ ОРГАНІЗАЦІЙ ЯК ЧИННИК КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ

Майнело Д.
IV курс, група МН-16-1,
спеціальність «Менеджмент»
Інститут економіки та менеджменту
Університету «Україна»
Науковий керівник: Семененко О. В., к. е. н.,
доцент кафедри менеджменту

Економічна реальність розвитку господарства України робить життєво необхідним розроблення всієї ієрархії стратегій розвитку підприємства. Це обумовлюються не тільки наявністю конкуренції та високими вимогами до якості товарів, але й необхідністю гнучко реагувати на зміни ринкової ситуації, яка не завжди сприяє розквіту підприємства. Конкурентноздатна організація – єдиний організм і стратегія є одним з інтегральних підходів до вирішення домінантних проблем в управлінні. Про необхідність розробки стратегії для раціонального господарювання в організації влучно висловився один із авторів вчення про стратегічний менеджмент, американський вчений Ігор Ансофф. Він зазначив: «... компанії, за відсутності планованої і керованої стратегії, приречені на вимирання... В компаніях, яким вдається вижити, стратегічною поведінкою принаймні керують» [1].

На сьогодні загальноприйнятого стандарту щодо змісту стратегії та її структури так і не існує, що ще раз підтверджує складність, багатоплановість і неоднозначність трактування даної категорії.

Сучасні дослідники категорії «стратегія організації» в загальному її визначенні сходяться, хоча при розшифруванні окремих її складових займають різні позиції.

Стратегію підприємства вважають одним з головних понять у стратегічному менеджменті. Науковцями приділено багато ґрунтовних робіт, досліджень з визначення категорії «стратегія». Із цих визначень можна зробити висновок, що стратегія — це комплекс правил з прийняття управлінських рішень, який промислово-виробничий і управлінський персонал враховує у процесі підприємницької і бізнесової діяльності.

Стратегія підприємства розглядають як систематичний план його потенційної поведінки в умовах неповноти інформації про майбутній розвиток середовища та підприємництва, що включає формування місії, довгострокових цілей, а також шляхів і правил прийняття рішень для найбільш ефективного використання стратегічних ресурсів, сильних сторін і можливостей, усунення слабких сторін та захист від загроз зовнішнього середовища задля майбутньої прибутковості [2].

Розробка стратегій управління на сучасних підприємствах дає змогу підприємству вижити на ринку та перемагати у конкурентній боротьбі.

Залежно від позиції на ринку (позиція лідера на ринку кидає виклик ринковому оточенню; позиція послідовника знає своє відповідне місце на ринку) застосовуються різні стратегії конкурентної боротьби.

Зарубіжний та вітчизняний досвід розвитку організацій показує, що використання стратегічного управління призводить до зменшення негативних наслідків змін, що відбуваються, а також чинників «невизначеності майбутнього»; сприяє враховуванню екзогенних та ендогенних факторів, що формують зміни, зосередженню на вивченні цих факторів; сформувати відповідні інформаційні банки; мати можливість отримати необхідну базу для прийняття стратегічних і тактичних рішень; поліпшувати роботу із забезпечення ефективності та прибутковості; можливість зробити організацію більш гнучкою до прийняття рішень.

Застосування стратегічного управління та стратегій в організаціях дає змогу використовувати економічні, організаційні, технічні можливості виробництва, своєчасно координувати роботу з розвитку організації.

Література

1. Ансофф И. Стратегическое управление. – М.: Экономика, 1989. – 303 с.
2. Готь О. Я. Стратегія підприємства чинник його конкурентоспроможності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5660

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПРОДУКЦІЇ ТА ЇЇ ОЦІНЮВАННЯ

Макаренко М. А.
ІІІ курс, група МК-17-1, спеціальність «Маркетинг»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Аль-Тмейзі А. Ю., к. е. н., доцент

Конкурентоспроможність продукції — це її здатність бути виділеною споживачем з аналогічних товарів, які пропонуються на ринку фірмами-конкурентами.

Досить часто під конкурентоспроможністю розуміють лише комплекс характеристик, властивостей товару, які приваблюють споживачів, відокремлюючи його від вартості. Отже, у цьому разі конкурентоспроможність прирівнюється до якості та технічного рівня. Це не повна характеристика конкурентоспроможності продукції. Незважаючи на те, що між поняттями «конкурентоспроможність», «якість», «технічний рівень» існує тісний взаємозв'язок, ставити знак рівності між ними не можна. Поняття «конкурентоспроможність» значно ширше, і відповідно якість та технічний рівень є найважливішими складовими конкурентоспроможності товару.

Розглянувши основні визначення конкурентоспроможності продукції, дійдемо такого висновку:

– під конкурентоспроможністю слід розуміти комплекс споживчих і вартісних характеристик товару;

– конкурентоспроможність є поняттям відносним, пов'язаним з конкретним ринком і часом продажу товару.

Узагальнюючи різні точки зору щодо конкурентоспроможності продукції, пропонуємо використовувати таке визначення: конкурентоспроможність продукції — це порівняльна характеристика, яка визначає відмінність розглядуваної продукції від продукції конкурента і містить комплексне оцінювання сукупності її властивос-

тей (окремі з яких можуть не мати кількісного вираження) щодо виявлених вимог ринку чи властивостей іншого товару.

Реалізація програми підвищення конкурентоздатності має включати сукупність організаційних, науково-технічних, екологічних, інвестиційних, управлінських та інших рішень, пов'язаних між собою єдиною метою. Для досягнення позитивного результату керівництво повинно забезпечити зростання якісного рівня продукції та максимальне задоволення вимог іноземних споживачів при одночасній мінімізації витрат на її виготовлення й реалізацію. З цією метою необхідно розробити комплекс заходів з удосконалення організації виробництва, звернувши особливу увагу на оновлення й модернізацію основного технічного парку підприємства, раціоналізацію та стимулювання ефективності виробництва, створення системи мотивації управління працею, підготовку персоналу.

Проведені теоретичні дослідження і вивчення практичного використання кількісного вимірювання конкурентоспроможності підприємства дозволили узагальнити систему показників її оцінки.

Аналіз кожного показника дозволяє дійти висновку, що в одному й тому ж районі діяльності виробники одного виду продукції мають практично однакові характеристики. Проте обсяг споживання їхньої продукції відрізняється за величиною, що відбивається на рівні прибутку виробника. Це свідчить про те, що конкурентоспроможність підприємства залежить від багатьох чинників, і вивчення окремих з них не дає можливості зробити узагальнені висновки. Тому необхідно досліджувати різні групи показників, а потім зведену їхню характеристику, тобто аналіз ситуації на ринку повинен бути комплексним.

Оцінювання конкурентоспроможності проводиться за такими одиничними показниками: мета конкуренції; стратегія підприємства; ресурси, які є в його розпорядженні для досягнення мети стратегії; відносні фінансові показники; показники фінансового стану; величина «ніші» ринку, на якому діє підприємство, рівень цін, ефективність рекламної діяльності; знижки для постійних клієнтів тощо.

Ці показники об'єднуються в однорідні групи, а їх узагальнюючий аналіз за допомогою інтегральних показників дозволить одержати характеристику кожного конкурента на заявленому ринку. Показники доцільно згрупувати за напрямами діяльності, а саме: маркетингові, ресурсні та витратні (економічні) і такі, що характеризують ефективність діяльності підприємства при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.

Порівняння показників дає можливість визначити власну перевагу над конкурентами за внутрішніми (скорочення витрат, підвищення продуктивності праці, фондовіддачі тощо) та зовнішніми (ринкові переваги товарів) аспектами.

Алгоритми розрахунку кожного з показників є загальноприйнятими в економічній науці, а їх систематизація стане завданням окремого дослідження.

Не менш актуальним є визначення методів оцінки конкурентоспроможності. Вони широко представлені в науковій літературі. Для оцінки одиничних показників конкурентоспроможності найчастіше застосовуються вимірювальні, розрахункові, експертні, соціологічні, експериментальні, реєстраційні методи. Для певної групи факторів групові та інтегральні показники визначають розрахунковим методом.

Конкурентоспроможність можна визначати різними методами, одним з важливих моментів розв'язання проблеми стає обґрунтування ефективності застосування того чи іншого методу.

ЛІДЕРСТВО

Маринець Ю. В.
І курс, група ЗМН-19, спеціальність «Менеджмент»
Карпатський Інститут підприємництва
Університету «Україна»
Науковий керівник: Волощук Н. Ю., к.е.н., доцент

Анотація. Наукова стаття присвячена вивченню поняття і сутності лідерства. Проаналізовано місце лідерства в системі менеджменту. Досліджено проблему лідерства в студентському колективі.

Annotation. The scientific article is dedicated to the leadership. The author has analysed the place of the leadership in the system of management. The author of the article has also researched the problem of the students leadership

Лідерство — найважливіший компонент ефективного керівництва. Воно зустрічається скрізь, де є стійке об'єднання людей. Саме слово «лідер» означає «вождь», «ведучий». Лідер — це символ спільності та зразок поведінки групи. Аналіз природи лідерства показує, що воно виникає з певних потреб людей та їх об'єднань, які й покликані задовольняти лідери.

Добре керівництво залежить від добрих послідовників. Лідер вказує шлях, тоді коли його послідовники повинні вирішувати, чи є цей шлях раціональним.

Розглядаючи лідерство з позицій менеджменту, необхідно сказати, що лідерство є запорукою успішної діяльності організації.

Формування лідера – один із основних приоритетів формування національної еліти.

Метою дослідження є висвітлення результатів дослідження щодо розуміння студентами поняття «лідер» та їх уявлень про особистісні якості, які притаманні лідерові.

Для вивчення даної проблеми була розроблена анкета, результати опитування були опрацьовані за допомогою контент-аналізу.

Подальший хід нашого дослідження був спрямований на опитування щодо виявлення найважливіших якостей лідера, якими їх бачать студенти.

Зміни в бізнесі, технології, в соціальній та політичній сферах вимагають розвитку ефективних лідерських здібностей, внаслідок чого спостерігається зацікавленість у програмах розвитку лідерів серед успішних як комерційних, так і державних українських компаній.

На прикладі міжстудентського опитування зроблено висновки, що лідера об'єднують досить різноманітні ознаки та особистісні якості, включаючи зовнішню привабливість, інтелектуальні здібності, вольові якості, комунікативні та організаційні здібності.

Література

1. Бендас Т. В. Сучасні дослідження лідерства : [навч. посібник] / Т. В. Бендас – К. КНЕУ, 2010 – 205 с.
2. Біла О.Г. Менеджмент підприємства: [навч. посібник] / О.Г. Біла. – Львів: «Магнолія 2006», – 2008. – 246 с.
3. Бланк І.О. Менеджмент і лідерство: [Текст: підручник] / І.О. Бланк. — К.: КНЕУ, 2005. — 398с.
4. Діденко В.М. Менеджмент [Підручник] В.М. Діденко — К.: Кондор, 2008. — 584 с.
5. Якокка Ли. Карьера менеджера: Пер. с анг. — М: Прогресс,1991. — 384 с.

СУЧАСНИЙ МАРКЕТИНГ: РОЗВИТОК ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Матківська Ю. І.
ІІІ курс, група МН-17-1-zh, спеціальність «Менеджмент»
Житомирський економіко-гуманітарний інститут
Університету «Україна»
Науковий керівник: Яковець О. П., старший викладач кафедри

Перехід економіки на ринкові відносини, поставив нові завдання і зажадав від підприємців нового підходу до принципів ведення бізнесу в цілому, який забезпечував би більш досконалі засоби виробничої і комерційної діяльності, їх здійснення на якісно новому рівні. Саме такий підхід стимулює використання досвіду маркетингу, його адаптацію до конкретних умов регіону і країни в цілому, який працює задля забезпечення задоволення потреб ринку, прискорення товароруху і підвищення дохідності виробництва і торгівлі.

Сучасний розвиток маркетингу як науки відбувається в умовах соціально-економічних змін, що характеризуються динамізмом, високим ступенем невизначеності навколишнього середовища, суттєвими технологічними перетвореннями, які в значній мірі впливають і на маркетинг. Вказані процеси обумовлюють характер та закономірність його розвитку в усіх галузях народного господарства та економічних структурах країни.

Пріоритетним завданням маркетингу вважається здатність передбачати майбутнє розвитку ринку, його зовнішнього та внутрішнього середовища, а підприємство на основі маркетингової діяльності може отримати стратегічну конкурентну перевагу та створити передумови для адекватної реакції на зміни й обумовити цілеспрямований вплив на зовнішнє середовище та активне його формування.

Діапазон економічних явищ, що впливають на маркетингову діяльність, змінюється залежно від розвитку ринку, виробництва послуг та потреб, і відповідно до цього з'являються нові елементи маркетингу, переглядаються напрями та зміст традиційних методів управління. Завдання маркетингу зводиться не тільки до реалізації вже вироблених послуг, а доповнюється впливом на споживача, на формування його потреб з урахуванням можливостей розширюваного виробництва зі створення нових послуг.

Через стрімкі зміни, що відбуваються в наш час у світі, стратегія, яка ще вчора була найкращою, спроможна сьогодні стати шкідливою. Один з провідних теоретиків менеджменту Пітер Друкер

якось зазначив, що формула успіху минулого десятиріччя у наступному цілком може стати для компанії формулою краху. Сьогодні дослідники виділяють такі найважливіші проблеми маркетингу:

– зміна цінностей й орієнтації у споживачів;
– застійні явища в економіці;
– погіршення стану довкілля;
– зростання конкуренції у глобальних масштабах;
– ціла низка інших економічних, політичних і соціальних проблем.

Однак ці проблеми відкривають перед маркетингом нові можливості.

У багатьох високо розвинутих країнах світу звички, наміри і в цілому поведінку економічних суб'єктів формує культура маркетингу, який, дослівно згідно з одною із версій, означає завоювання ринку, тобто ефективне його регулювання, правильна організація та підвищення виробництва і дохідності. Поняття «маркетинг» є дуже складним, тому його використання та запровадження потребує глибоких знань та правильного розуміння суті і явищ, які пов'язані з ним. Доцільно було б ґрунтовно вивчити дану сферу економіки, покращити її функціонування, усунути усі проблеми, які гальмують та пригнічують її розвиток, оскільки саме ця діяльність допоможе нам вийти на дещо вищий, прогресивніший та продуктивніший етап економічного розвитку нашої держави.

РИНОК СОНЯШНИКОВОЇ ОЛІЇ В УКРАЇНІ

Мороз І. В.
ІІІ курс, група МК-17-1мс, спеціальність «Маркетинг»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Дубас Р. Г., д. е. н., професор

Розвиток олійно-жирового виробництва має великі перспективи як з погляду забезпечення внутрішніх потреб України, так і задоволення попиту зовнішнього ринку. Це обумовлено переорієнтуванням у структурі харчування населення економічно розвинених країн із тваринних на рослинні жири та олію, зростанням загальної кількості населення планети, подорожчанням енергоносіїв, збільшенням використання олії для технічних потреб (дизельного палива, мийних засобів, фарб тощо).

Виробниками соняшникової олії в Україні є понад 70 підприємств, водночас десять найбільших компаній займають більше, ніж

половину всього ринку.Найбільшу частку у виробництві нерафінованої соняшниковоїолії займають потужні в технологічному та фінансовому вимірах підприємства – транснаціональні компанії. Саме такі компанії, як Cargill, Bunge та холдинг «Кернел Груп», які є і найбільш інтегрованими холдингами, формують правила гри в олійно-жировій галузі. Ці оператори ринку, користуючись своєю фінансовою потужністю, дедалі більшою мірою забезпечують себе сировиною, авансуючи селян – постачальників насіння. Це призводить до того, що внутрішні ціни на ресурси визначаються не попитом та пропозицією, а ціновою політикою потужних підприємств. У такій ситуації є необхідним регулювання діяльності транснаціональних компаній або стимулювання селян-постачальників-до продажу сировини дрібним компаніям через надання їм певних податкових пільг.

Соняшниковій олії належить вагома частка в структурі експортутоварів. Так, за останні десять років, експорт продукції агропромисловогокомплексу зріс удвічі. Найбільшу частку в його структурі у 2018 р.також становила олія (4.1 млрд дол. США). Серед інших товарів, які лідирують за обсягами експорту, – зернові культури (кукурудза, пшениця,ячмінь), а також олійні (соєві боби) і продукти перероблення олійних(макуха соняшникова).

Майже 95 % виробленої в Україні соняшникової олії експортується. За підсумками 2017/18 маркетингового року Україна вчерговестала світовим лідером за експортом соняшникової олії, її частка – 53 %, РФ – 19 %, Аргентини – 7 %.

Українська соняшникова олія експортується впонад 120 країн світу, а основними споживачамина світовому ринку української соняшниковоїрафінованої олії стали країни ЄС (19,4%), Малайзія (16,1%), Йорданія (9,1%), а також у поточномумаркетинговому році збільшився експорт рафінованої соняшникової олії до США (2,4%). Окрім олії,для України важливим є експорт інших продуктівпереробки олійних культур, зокрема шроту. Основними країнами-імпортерами українського соняшникового шроту є ЄС (58%), Білорусь (12,0%),Туреччина (5,9%), Марокко (4,9%).

Одним з напрямів розвитку ринку олійних культур на Україні є виробництво високоолеїнових культур. Популярність таких культур у світі зростаєу зв'язку з тим, що в деяких країнах поступово вводиться обмеження на використання трансжирів в харчовій промисловості. За вмістом олеїнової кислоти високоолеїнова олія перевершує оливкову.

Серед ключових проблем на шляхурозвитку виробництва олійних культур та розширення їх ринку в Україні слід виділити такі:

– значний недобір урожайності олійних культур порівняно з їх біологічним потенціалом досягнень у сфері селекції та загальносвітовим рівнем;

– щорічне підвищення витрат на виробництвоолійних культур, що пов'язане зі зростанням цін нанасіннєвий матеріал, мінеральні добрива, засобизахисту рослин та паливно-мастильні матеріали;

– низький рівень забезпеченості агровиробників основними видами сільськогосподарської техніки, високий ступінь її зношеності;

– нестача фінансових ресурсів у більшостіукраїнських сільгоспвиробників, висока вартістьта складність отримання кредитів;

– незадовільний стан розвитку інфраструктури зберігання, транспортування та реалізаціїолійного насіння;

– посилення імпортної залежності на ринкупосівного матеріалу ріпаку та соняшника;

– домінування зарубіжних селекційних інновацій над вітчизняними розробками.

Висновки. Україна посідає перше місце у світі з виробництвасоняшнику, охоплюючи третину світового ринку. Найбільшу часткузаймає виробництво нерафінованої соняшникової олії. Суттєве зростання виробництва олії за падіння світових цін можепризвести до зменшення прибутковості галузі. Перспективою для українського олійно-жирового комплексу є виробництво високо олеїнової сирої соняшникової олії. На світовому ринку спостерігається недостатнякількість пропозицій, доволі високий попит з боку імпортерів та збільшення премій на високоолеїнову соняшникову олію. Саме тому зростання її виробництва може покращити стратегію розвитку олійно-жирової галузі держави.

Структура площ посіву основних олійних культур зазнає змін, а саме обсяг посівних площ соняшнику залишається незмінним, скорочуються площі під ріпаком на користь площ під сою. Головними перевагами виробництва соняшнику на ринку сільськогосподарських культур є стабільний високий попит на культуру, високий рівень цін на внутрішньому ринку. Для пожвавлення ринку олійних культур також необхідно розвивати виробництво олії «нішевих» культур, зокрема гірчичної, лляної, конопляної, гарбузової, кунжутної.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА СКЛАДОВА КАДРОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Нанеску Р. П.
І курс, група ФН-19-1,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Інститут економіки та менеджменту
Університету «Україна»
Науковий керівник: Фурман С. С., ст. викладач

В сучасних наукових дослідженнях економічну безпеку підприємства переважно трактують як захищеність потенціалу підприємства (виробничого, організаційно-технічного, фінансово-економічного, соціального) від негативної дії зовнішніх і внутрішніх чинників, прямих або непрямих економічних загроз, а також здатність суб'єкта до відтворення. Серед найважливіших цілей:

– забезпечення високої фінансової ефективності роботи підприємства і його фінансовій стійкості і незалежності;

– висока ефективність менеджменту підприємства, оптимальність і ефективність його організаційної структури;

– високий рівень кваліфікації персоналу підприємства і його інтелектуального потенціалу, ефективність корпоративних науково-дослідницьких робіт;

– якісна правова захищеність всіх аспектів діяльності підприємства; забезпечення захисту інформаційного середовища підприємства, комерційної таємниці і досягнення високого рівня інформаційного забезпечення роботи всіх його служб;

– забезпечення безпеки персоналу підприємства, його капіталу, майна і комерційних інтересів.

Як бачимо, цілі економічної безпеки підприємства в сучасних умовах ґрунтуються вже не лише на технічному потенціалі. Зрозуміло, що процес забезпечення техніко-технологічної складової економічної безпеки підприємств як нематеріальної, так і матеріальної сфер найтіснішим чином пов'язаний із забезпеченням інтелектуально-кадрової й інформаційної складових. Будь-які заходи з забезпечення техніко-технологічної безпеки підприємства нематеріальної сфери насамперед стосуються роботи з підвищення кваліфікації фахівців підприємства, а також збору й аналізу інформації з проблем, що мають чи можуть мати відношення до технологій даного підприємства.

Таким чином, цілі трансформуються під впливом інтелектуалізації економічного життя, увага зосереджується на забезпеченні людського розвитку і на перший план виходить інтелектуальна складова економічної безпеки підприємства.

В дослідженнях кадрова та інтелектуальна безпека переважно розглядаються як єдина складова, що включає в себе зміст та показники інтелектуального потенціалу підприємства, руху та структури персоналу, ефективності його використання, нормування та організації. Якщо інтелектуальна складова розглядається окремо, вважається, що вона відповідає за збереження та розвиток інтелектуального потенціалу підприємства, тобто охорону сукупності прав на інтелектуальну власність, а також на використання накопичуваних знань і професійного досвіду працівників підприємства. При виокремленні інтелектуальної безпеки як окремої складової економічної безпеки підприємства в більшості випадків відкритою залишається проблема добору критеріїв оцінювання.

Розглядаючи інтелектуальну безпеку як забезпечуючу складову кадрової безпеки зауважимо, що основною проблемою залишається система показників оцінювання, яка повинна давати інтегроване уявлення про кадрові аспекти роботи підприємства.

Визначення рівня безпеки підприємств неможливістю оцінювання кадрового потенціалу, зокрема інтелектуальної складової, з використанням виключно кількісних показників зі статистичної звітності підприємства. При формуванні системи безпеки неможливо обійти увагою і складові, які важко піддаються формалізації. Більше того – саме цим показникам, зокрема за напрямками інтелектуального потенціалу та лояльності персоналу, має бути приділено особливу увагу.

Встановлення критеріїв оцінювання інтелектуальної складової кадрової безпеки, а також визначення та оцінювання загроз лояльності персоналу є важливою та найскладнішою ланкою роботи служби кадрової безпеки (для великих і середніх підприємств) чи особи, відповідальної за кадрову безпеку (для малих підприємств).

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Несірова Н. А.
ІІІ курс, група ФБСС-31,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»
Науковий керівник: Домбровська Л. В., к. е. н., доцент

Особливістю української банківської інвестиційної діяльності є те, що інвестиційні операції комерційних банків пов'язані здебільшого з цінними паперами, при цьому насамперед ураховується ліквідність придбаних фінансових інструментів. А інвестиційна активність банків залежить від рівня капіталізації банківської системи загалом.

Українські банки не повною мірою використовують свій інвестиційний потенціал. Виявлені у процесі дослідження тенденції вказують на нестабільність розвитку сукупного інвестиційного портфеля банків, що є наслідком впливу на їх інвестиційну діяльність низки чинників, які зумовлюють як позитивні, так і негативні наслідки. Їх можна умовно поділити на внутрішні та зовнішні (табл. 1).

Для розв'язання окреслених проблем необхідно:

– підтримувати розвиток ринку банківських послуг, зокрема інвестиційних, які зближують фінансовий і реальний сектори економіки, сприяють надходженню вільних фінансових ресурсів до підприємців, а для банків розширюють джерела їх доходів;

– стабілізувати політичний та економічний стан у країні;

– забезпечити залучення максимального обсягу власних інвестиційних ресурсів у проекти банків;

– сприяти розвитку послуги інвестиційного менеджменту, який є інструментом залучення ресурсів;

– активізувати й стимулювати державну підтримку створення інвестиційних банків та інвестиційно-банківських інститутів в Україні;

- об'єднати українські інвестиційні банки в консорціуми за участю зарубіжних банків, визнаних професіоналами у сфері інвестиційно-банківського бізнесу на міжнародному фінансовому ринку для успішнішого функціонування.

Таблиця 1

Зовнішні та внутрішні чинники впливу на інвестиційну діяльність банків України

Група чинників	Чинники	Характеристика впливу
Зовнішні	Економічні	Регулювання діяльності банків у вигляді економічних нормативів та проведення грошово-кредитної політики НБУ, що впливає на пропозицію банків на ринку інвестицій
		Встановлення/скасування різноманітних податкових пільг і стимулів для суб'єктів ринку ЦП, що сприяють/стримують їх використання як інструментів фінансування
		Поліпшення інвестиційного клімату в державі, залучення іноземних інвестицій та гнучка державна інвестиційна політика сприяють активізації діяльності банків на ринку інвестицій
	Ринкові	Складність і численність бар'єрів входження на ринок ЦП, високий рівень конкуренції знижують зацікавленість банків у розвитку діяльності на ньому, і навпаки
	Законодавчі	Узгодженість системи нормативно-правового забезпечення ринку ЦП та нормативно-правової бази банківської діяльності, їх відповідність міжнародним вимогам і ринковим законам, що впливає на ризикованість операцій для банків
	Політичні	Нестабільна політична ситуація в країні, низький рівень довіри населення до влади, а також часті політичні конфлікти посилюють ризикованість операцій з ЦП
Внутрішні	Ресурсна база банку	Зростання/зниження розміру власного капіталу, неможливість залучення довгострокових депозитних коштів, ускладнення доступу до емісійних джерел
	Інвестиційна політика банку	Формування того чи іншого типу портфеля, використання ефективних методів аналізу, способів та інструментів мінімізації ризиків операцій з ЦП
	Техніко-технологічні	Наявність/відсутність новітніх засобів передавання інформації, інтернет-ресурсів, фінансових інновацій
	Кадровий потенціал	Забезпеченість/відсутність кваліфікованих менеджерів, що володіють сучасною методикою здійснення інвестиційних операцій, зокрема з ЦП

МАРКЕТИНГОВА СУТНІСТЬ УПАКОВКИ ТОВАРІВ

Нетьосова А. І.
ІІІ курс, група ЗМК-17-1, спеціальність «Маркетинг»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Аль-Тмейзі А. Ю., к. е. н., доцент

В умовах сьогодення упаковка є складовою частиною продукту, а її властивості безпосередньо впливають на конкурентоспроможність товару. Якість упаковки багато в чому визначає прихильність споживача. У разі насиченості ринку великою кількістю близьких за якістю однотипних товарів упаковка стає певним чинником конкурентної боротьби.

Упаковка є одним із найважливіших елементів маркетингової комунікації — процесу передачі інформації про товар цільовій аудиторії.

Одним з головних інтересів сучасних покупців стала зручність. Коли справа стосується формування стійких вражень і думок, то можна бути впевненим, що роль упаковки є вторинною тільки по відношенню до властивостей самого продукту. Насправді упаковка відіграє вирішальну роль в сприйнятті бренду.

Традиційне уявлення про упаковку пов'язано, насамперед, з її споконвічною функцією бути оболонкою, контейнером для якого-небудь продукту. Хотілося б поглянути на це питання трохи з іншої сторони. Ніхто не стверджує, що упаковка може бути важливішою за сам продукт, але розглянути упаковку не просто як незначний додаток до продукту, а як найпотужніший маркетинговий інструмент, представляється досить цікавим завданням.

Саме упаковка є наймасовішим об'єктом дизайну. Вона може бути унікальним результатом кропіткої праці талановитого дизайнера або потворним предметом, якщо й мають відношення до дизайну, то тільки як його антипод. Вона може бути зроблена з урахуванням останніх технічних досягнень, а може бути надрукована на газетному папері за допомогою ксерокса. Але справа не в дизайні і не в тому, як і де зроблена упаковка, важливіше те, яку суб'єктивну цінність вона несе.

Практично будь-який продукт укладений у яку-небудь оболонку, який одночасно, при виборі продукту, може виконувати кілька життєво важливих для даного продукту функцій: можливість розподілу продуктів і виробів за вагою або за кількістю; збереження

продуктів і виробів; можливість транспортування; маркування, ідентифікація; інформаційна і рекламна функції.

Упаковка багато значить для виробника товару, бо вона є одним із основних засобів привертання уваги споживача та створення довіри до товару. Покупця готують до покупки за допомогою різних заходів (рекламування, персональний продаж, стимулювання попиту тощо), але найчастіше примушує його щось вперше купити саме вдала упаковка.

Отже, мета упаковки – привернути увагу людини і водночас примусити її довіряти тому, що знаходиться всередині. Упаковкою є все те, що не є товаром. Але більшість упаковок товарів – це передовсім гармонічна єдність матеріалу, інформації і тари. Роль кожної складової є дуже важливою.

Пакувальні матеріали відіграють важливу роль у формуванні асортименту товарів, їх іміджу, забезпеченні збереженості в процесі товароруху. Сучасна, ефективна та привабливa упаковка трансформувалась в активний ринковий інструмент. Споживачі швидко реагують на функції упаковки, зокрема на її зручність у користуванні, привабливий дизайн, форму, колір, наявну інформацію на упаковці.

За останні роки спостерігається інтенсивний розвиток ринку пакувальних матеріалів, пакувальних технологій, а також тари та упаковки. З розвитком техніки та технології отримання пакувальних матеріалів розширюються функції упаковки. Крім створення інертного бар'єра між продуктами та оточуючим середовищем, упаковка все активніше перетворюється у виробничу операцію.

З її допомогою можна регулювати температуру нагрівання харчових продуктів в мікрохвильових печах, формувати оптимальне газове середовище всередині упаковки, яке спрямоване змінювати склад продукту (біологічно активні матеріали з іммобілізованими ферментами, їстівні плівки тощо). Розробка упаковки повинна проводитися з урахуванням потреб споживачів, вона повинна містити всю необхідну інформацію, яка повинна бути нанесена з урахуванням правил і вимог законодавства. Все це сприяє збільшенню продажів, збереженню бажаного прибутку на тривалий період часу, що дуже актуально для підприємств, які прагнуть бути конкурентоспроможними.

На сучасному етапі розвитку виробництва підприємства повинні бути зацікавлені у виборі сучасних, інноваційних засобів пакування, які обумовлюють конкурентні переваги та можуть бути ефективними засобами маркетингової стратегії просування на ринку.

На думку фахівців, сучасний товар та його упаковка перетворилися на щось більше, ніж простий набір матеріальних та експлуатаційних характеристик. Споживачі схильні розглядати і те і інше як комплекс вигод, що задовольняють їхні потреби. Однак такий підхід потребує великих грошей і маркетологи повинні визначитись, чи зможуть покупці заплатити стільки. Водночас треба зважити й на те, що за жорсткої конкуренції упаковка може стати тим останнім чинником, який вплине на вибір покупцем конкретної торгової марки.

Розробці упаковки нового товару передує прийняття цілої системи рішень щодо концепції упаковки, тобто того, чим має бути упаковка для виробника, посередника і споживача.

МОНЕТАРНА ПОЛІТИКА ЦЕНТРАЛЬНОГО БАНКУ В УМОВАХ КРИЗИ

Оводюк В. О.
VI курс, група ФН-18-1м,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Рудюк Л. В., старший викладач

Ефективна монетарна політика здатна забезпечити економічну безпеку держави, що є особливо важливим в умовах глобальної нестабільності. Монетарна політика займає провідне місце у загальноекономічній політиці держави та визначається пріоритетними та стратегічними цілями економічного розвитку. Вона зорієнтована на регулювання економічного циклу, вибір економічної ідеології, якій надає перевагу уряд тієї чи іншої країни. За допомогою вдало підібраного інструментарію держава в особі центрального банку може впливати на економічні процеси в країні, коригувати фінансову систему.

Зазначено, що світовий досвід засвідчив успішність режиму інфляційного таргетування, однак найбільшим досягненням інфляційного таргетування є зниження інфляційних очікувань за рахунок прозорої монетарної політики, можливого легкого контролю з боку громадськості за її результатами та підвищення довіри до дій центрального банку та уряду.

Виявлено, що економічний механізм інфляційного таргетування НБУ має основні особливості: інфляційна ціль встановлена у формі точкової цілі з допустимими межами коливань (5+/-1%);

індекс споживчих цін (ІСЦ) є об'єктом таргетування; цільовий горизонт є середньостроковий (3–5 років); щоквартальний інфляційний звіт публікується з 2015 р.

Результати аналізу реалізації монетарної політики НБУ в умовах кризи за досліджуваний період засвідчили, що досягнути рівноваги на грошовому ринку, забезпечити ліквідність комерційних банків та фінансову стійкість можна лише за умови комплексного використання всіх інструментів монетарної політики, які має вчасно та доречно застосовувати НБУ – як у періоди кризових ситуацій, так і під час економічної стабільності. Встановлено, що НБУ активно використовував за досліджуваний період інструменти монетарної політики для регулювання грошової маси, підтримання ліквідності банків та стабільності банківської системи. Однак сучасна монетарна політика змінює межі свого впливу, оскільки взаємодіє із бюджетно-фіскальною політикою.

Результати дослідження динаміки інфляційних процесів в Україні засвідчили обґрунтованість впровадження в практику монетарної політики НБУ режиму таргетування інфляції. Головне досягнення НБУ – входження інфляції у цільовий діапазон. Так, споживча інфляція сповільнилася з 9,8% у 2018 р. до 4,1% у 2019 р. Тобто за підсумками 2019 р. НБУ досягнув середньострокової інфляційної цілі 5% ± 1 в.п., визначеної ще у 2015 р. Основним чинником цього була послідовна монетарна політика регулятора. Встановлено, що завдяки стійкому зниженню інфляційного тиску НБУ п'ять разів в 2019 р. знижував облікову ставку з 18% до 13,5% на кінець 2019 р. Щоб підвищити прозорість та передбачуваність монетарної політики для учасників ринку, бізнесу та громадян, НБУ почав публікувати власний прогноз облікової ставки. Завдяки макроекономічній стабілізації підвищувався інтерес інвесторів до гривневих фінансових інструментів та зростала продуктивність української економіки. Також збільшувалися надходження іноземної валюти в Україну, регулятор за підсумками 2019 р. викупив з ринку майже 8 млрд. дол. США – уп'ять разів більше, ніж у 2018 р., міжнародні резерви зросли до семирічного максимуму – 25,3 млрд. дол. США.

Запропоновано узагальнену модель монетарної складової фінансової безпеки держави, яка включає: валютну та інфляційну безпеку, безпеку банківської системи; монетарний інструментарій, за допомогою якого здійснюється вплив на монетарну сферу; монетарні індикатори фінансової безпеки, які відображають рівень монетарної стабільності як основи фінансової безпеки держави.

ДОСЛІДЖЕННЯ ШЛЯХІВ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ТА ПОТРЕБИ В ОБОРОТНИХ КОШТАХ ПІДПРИЄМСТВА

Олексенко Т. Ю.
І курс, група ЗФН-18-1м-nk,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: Корчагіна В. Г., к. е. н.

Актуального значення мають шляхи розв'язання проблеми створення таких механізмів управління активами підприємств, які б відповідали ринковим умовам господарювання, а також забезпечували б достатній рівень платоспроможності, ліквідності та прибутковості. Так, низька забезпеченість виробничих підприємств оборотними активами супроводжується низьким рівнем їх використання внаслідок непослідовного застосування принципів організації процесу управління ними. Тому одним із найактуальніших завдань у напрямку забезпечення стабільності та фінансової стійкості вітчизняних товаровиробників є підвищення ефективності використання оборотних коштів та потреби в них.

Визначення потреби в оборотних коштах необхідно здійснювати у п'ять послідовних етапів:

– аналіз економічних передумов планування оборотних коштів;

– нормування оборотних коштів;

– визначення планових джерел фінансування приросту потреби підприємства в оборотних коштах;

– оцінка планової ефективності використання оборотних коштів;

– розробка плану заходів щодо досягнення планової потреби та ефективності використання оборотних коштів підприємства.

Особливу увагу слід приділити другому етапу планування розміру оборотних коштів — нормуванню, оскільки від його результатів залежить, як і в якому розмірі буде визначена величина оборотних коштів, необхідних підприємству у плановому періоді. Виходячи з того, яку ціль ставить перед собою керівництво — швидко та доволі обґрунтовано визначити необхідний розмір коштів, чи провести повну переоцінку потреб виробництва — обирається один із трьох методів нормування — аналітичний метод, метод коефіцієнтів чи метод прямого рахунку. Перші два методи не потребують значних витрат часу та праці плановиків, але несуть відносну неточність результатів, тому для отримання точних даних краще використовувати метод прямого рахунку.

Для визначення планової потреби в оборотних коштах необхідно передбачити розробку норм відносно тривалої дії і нормативів на конкретний період — рік (як правило), півріччя, квартал. Це досягається за проведення таких робіт:

а) визначення норм запасів за статтями нормованих оборотних коштів;

б) встановлення одноденного витрачання матеріальних цінностей, виходячи із кошторису витрат на виробництво;

в) визначення нормативу оборотних коштів за кожною статтею в грошовому вираженні;

г) розрахунок сукупного нормативу, або загальної потреби в оборотних коштах, на підприємстві;

д) визначення норм та нормативів за окремими статтями оборотних коштів.

Враховуючи досить широкий перелік факторів впливу, для удосконалення процесу нормування, можна запропонувати такі заходи:

а) вчасне урахування всіх техніко-технологічних та організаційних змін;

б) постійний перегляд норм та нормативів;

в) автоматизація системи нормування (за можливості) на підприємстві.

Необхідно враховувати вплив кожного фактору на визначення потреб в оборотних коштах підприємства.

Дослідження шляхів ефективного використання оборотних коштів, визначення оптимальної потреби в них, дозволить підприємству значну частину прибутку спрямовувати на розширення діяльності.

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО МАРКЕТИНГУ

Оліфер Н. Р.
ІІІ курс, група МН-17-1-zh, спеціальність «Менеджмент»
Житомирський економіко-гуманітарний інститут
Університету «Україна»
Науковий керівник: Яковець О. П., старший викладач кафедри

Маркетинг на сучасному етапі — це багатоаспектне поняття, багатопланове явище. Маркетинг розглядається як концепція, ринкова філософія бізнесу, самостійний вид підприємницької діяльності, одна з систем управління підприємством, стратегія і тактика

мислення та дій суб'єктів ринкових відносин, одна з найдинамічніших сфер економічної діяльності, вид професійної діяльності, комплекс конкретних функцій, методологія ринкової діяльності, що визначає стратегію і тактику функціонування підприємства в умовах конкуренції, наука про ринок, ринкову діяльність, науково-прикладна дисципліна. Маркетинг базується на постійному та систематичному аналізі потреб ринку, який дозволяє підприємству розробити ефективні товарні та цінові стратегії, спрямовані на конкретні сегменти споживачів, що, в свою чергу, надає підприємству певних конкурентних переваг.

Однак на сьогодні поширюється твердження про кризу маркетингу, спричинену глобалізаційними процесами, посиленням конкуренції, прискоренням науково-технічного прогресу, зміною споживача, його поведінки та стилю життя, зниження ефективності традиційних маркетингових комунікацій та іншим. І це твердження має своє підкріплення. Світ змінився, змінилися умови та можливості маркетингової діяльності. Тепер система маркетингу повинна стати більш гнучкою і динамічною.

Сучасні тенденції розвитку суспільства, зміни способу та стилю життя людей призводять до того, що споживач став іншим. Вік інформації та інформатизації призвів до двох основних наслідків: зросла «ринкова грамотність» споживача і в той же час знизилася ефективність традиційних видів маркетингових комунікацій. Сьогодні тільки 20–40% споживачів звертаються до реклами, щоб обрати товар. Через посилення конкуренції і появу великого вибору споживачі стають більш вимогливими. Вони мають вищі очікування до якості товарів і послуг, прагнуть зручного розташування та графіка роботи магазинів, вищого рівня сервісу, нижчих цін.

В основі формування сучасних економічних відносин закладені такі центральні ідеї маркетингу:

– люди прагнуть отримати особисту винагороду від життя;

– характер винагороди визначається індивідуальними вподобаннями, що залежать від смаків, культури, цінностей тощо;

– за допомогою вільного або конкурентного обміну люди й організації, з якими вони взаємодіють, досягають своїх цілей найліпшим чином. Якщо обмін вільний, то він відбудеться лише у тому разі, коли його умови створять корисність для обох сторін; якщо ж він конкурентний, то ризик зловживання своєю ринковою позицією з боку виробників є обмеженим;

– функціонування ринкової економіки базується на принципі індивідуальної свободи, у тому числі на принципі пріоритету споживача.

Найважливішою метою сучасного маркетингу є виявлення нових, іще не задоволених потреб чи нових форм задоволення вже відомих потреб, орієнтація виробництва на задоволення реально наявного попиту, а завдяки цьому — випередження конкурентів. Сучасне підприємницьке мислення виходить із того, що ринок збуту є вихідним пунктом усієї ділової активності підприємства. Кожне підприємство, фірма чи організація живуть завдяки ринку та задля ринку. У зв'язку із цим маркетинг інтегрує та координує всі управлінські функції на підприємстві й спрямовує їх на об'єкт маркетингу — ринок збуту.

Отже, маркетинг стає розумнішим і гуманнішим. І це означає не тільки краще ставлення до споживача. На сучасному етапі, у розквіті концепції іміджу на організації екстраполюються чесноти і пороки індивіда. Це природно, якщо враховувати те, що будь-яка організація є неодмінним членом суспільства.

СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ КОНТРОЛІНГУ В УПРАВЛІННІ ФІНАНСАМИ ПІДПРИЄМСТВ

Онищук О. С.
IV курс, група ФН-16-1,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Рудюк Л. В., старший викладач

У світі спостерігається чітка тенденція до запровадження нових механізмів оптимізації управлінських рішень у сфері фінансів підприємств. Нові економічні реалії вимагають належного наукового забезпечення прийняття фінансових рішень, у тому числі рішень з управління ризиками, профілактики фінансової кризи, залучення капіталу для фінансування інвестиційних проектів, нейтралізації конфліктів інтересів, що виникають між суб'єктами економічних відносин. Важливим чинником, який ускладнює прийняття адекватних управлінських рішень, є відсутність на багатьох українських підприємствах ефективної системи контролінгу, зокрема фінансового.

У вітчизняних наукових колах ведуться досить жваві дискусії навколо питання контролінгу як системи інформаційного забезпечення та координації прийняття управлінських рішень. Окремі представники вітчизняної економічної школи досить часто запере-

чують саме існування контролінгу як явища, підмінюючи його контролем. Інші – заперечують необхідність фінансового контролінгу, звужуючи його до чисто технічного аналізу відхилень. Залежно від функціональних та організаційних особливостей, цілей і завдань контролінгу в науково-практичній літературі виокремлюють три його основні концепції: 1) контролінг, зорієнтований на функцію контролю. Характерною ознакою цієї концепції контролінгу є отожнення його системою внутрішнього контролю на підприємстві; 2) контролінг як інформаційна функція. Зміст концепції полягає в тому, що контролінг є елементом системи інформаційного забезпечення підприємства і зорієнтований на збір, обробку та перевірку інформації для прийняття управлінських рішень; 3) контролінг як функція координації. Найпоширенішою є концепція контролінгу, згідно якою пріоритет надається функції координації різних підсистем управління, зокрема планування, контролю та інформаційного забезпечення. Кожен із наведених методологічних підходів до організації контролінгу є певною мірою виправданим для діяльності світових підприємств. Однак, ураховуючи особливості організації фінансів вітчизняних підприємств, виправданою є модель контролінгу, сфокусована на вирішені проблеми координації, транспарентності та інтеграції різних ділянок фінансової діяльності та управління нею. Проведений аналіз посадових інструкцій фінансових контролерів на вітчизняних підприємствах свідчить, що здебільшого на контролінг покладаються такі завдання, як стратегічне та оперативне планування; складання управлінських звітів; аналіз та розробка пропозицій із вдосконалення процедур фінансових операцій, систем управлінського та бухгалтерського обліку, з підвищення ефективності використання ресурсів, застосування цін і тарифів, розрахунково-платіжної дисципліни; налагодження системи регулярного контролю і оцінки ризиків; методична підтримка менеджменту та провідних спеціалістів з оцінки ризиків, здійснення фінансових операцій та регламентів обліку. Згідно з переліком вимог на вітчизняних фінансових контролерів найчастіше покладаються обов'язки складання фінансової звітності згідно МСФО та ведення управлінського обліку.

Отже, сучасний контролінг — це системний інноваційний ресурс, орієнтований на перспективу. Провідні західні фахівці з питань контролінгу підкреслюють, що контролер ніколи не повинен задовольнятися існуючими на підприємстві системами, структурами чи методиками, а мусить завжди ставити їх під сумнів і

шукати шляхи поліпшення. Контролінг слід інтерпретувати як сукупність методів та процедур з координації планування, обліку, контролю та ризик-менеджменту, а також з інформаційного, методичного та консультаційного забезпечення управлінських рішень. Наведена дефініція виражає зміст концептуальної моделі побудови контролінгу на вітчизняних підприємствах.

СТРАТЕГІЧНА КАРТА, ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ

Пазущан А. В.
старший викладач кафедри управління та адміністрування,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»

Вступ. На сучасному етапі розвитку, при зміні промислової епохи на інформаційну ключове значення на ринку набуває ефективне управління людським капіталом, клієнтським капіталом, брендом, інноваційним потенціалом та іншими складовими нематеріальних активів підприємства. У даному зв'язку необхідним та актуальним інструментом підвищення конкурентноздатності, вдосконалення внутрішніх бізнес-процесів, збільшення показників фінансово-господарської діяльності підприємства виступає стратегічне планування. Однією з новітніх методологічних концепцій стратегічного управління підприємством є методологія розробки «стратегічних карт» розвитку підприємства.

Результати дослідження. У ринковій економіці підприємство постійно змушене пристосовуватися до зростаючої нестабільності зовнішнього середовища і в першу чергу боротися з конкурентами, що випускають аналогічну продукцію. Це об'єктивно вимагає, щоб кожне підприємство виробляло і шукало свій шлях розвитку відповідно до вимог ринку, тобто щоб бути фінансово стійким, потрібно рости, вишукувати нові форми застосування капіталу, нові економічно ефективні технології виробництва, нові форми доведення продукції до ринку. Стратегія являє собою сукупність перспективних планів і завдань, які необхідно виконати, щоб досягти поставлених цілей.

При розробці стратегії слід враховувати всі чинники, які впливають на діяльність підприємства, а саме цілі та завдання організації, фактори зовнішнього середовища прямого та непрямого впли-

ву, потенційні можливості підприємства, кваліфікацію працівників, розмір організації тощо[1].

В сучасних умовах господарювання зростає кількість чинників, що негативно впливають на фінансову стійкість підприємства, тому актуальним уявляється застосування інструментів стратегічного управління, спрямованих на забезпечення підтримки необхідного та достатнього її рівня. Одним з таких інструментів є збалансована система показників (ЗСП), яка була розроблена Р. Капланом та Д. Нортоном. ЗСП – це система стратегічного управління організацією на підставі вимірювання та оцінки ефективності її діяльності за набором показників, підібраних таким чином, щоб врахувати всі суттєві аспекти діяльності. Вона трансформує місію і загальну стратегію організації у систему взаємопов'язаних показників. Інструментом реалізації стратегії є стратегічна карта збалансованої системи показників[2].

Серед найбільш відомих вчених, які займалися питанням розробки та застосування стратегічних карт є закордонні вчені Р. Каплан, Д. Нортон та українські вчені К. О. Дорошкевич, Ю. М. Мельник, С. О. Ананенко, І. В. Ярошенко, та ін.

Однією з новітніх методологічних концепцій стратегічного управління підприємством є методологія розробки «стратегічних карт» розвитку підприємства. Карта побудована за ієрархічним принципом. Всі цілі, завдання, процеси побудовані в карті і збалансовані по вертикалі й горизонталі – всі дії підприємства взаємопов'язані і мають індикатори, які показують як здійснюється план, якими темпами йде досягнення цілей. Отже, стратегічна карта – це досить простий і наочний спосіб відбиття стратегії організації, її цілей і напрямків розвитку. Функціональне призначення стратегічних карт полягає у поширенні стратегії серед працівників підприємства та перенесенні її на операційний рівень діяльності, тобто у щоденні операційні процеси.

Використання підприємствами стратегічних карт дає змогу керівництву отримати необхідну для управління підприємством інформацію, яка є вимірною і включеною у стратегічний план та має стратегічну спрямованість. Крім того, внаслідок вчасного отримання інформації та перетворення її на доступну для розуміння, керівництво зможе здійснювати контроль за поточними показниками діяльності підприємства.

Висновок. Таким чином, розроблена стратегічна карта надає підприємству новітній інструмент управління, що дає можливість

перетворити стратегію суб'єкта господарювання в набір збалансованих показників, які пов'язані між собою причинно-наслідковими зв'язками. Застосування стратегічної карти в системі стратегічного управління фінансовою стійкістю підприємства є одним із засобів удосконалення, що у майбутньому призведе до підвищення ефективності довгострокового та короткострокового планування на підприємстві.

Література

1. Дорошук А.А. Выбор стратеги предприятия в условиях экономического кризиса // Стратеги развития предприятия в условиях рыночной экономики – 2012. – № 3. – С. 92–95.
2. Дяченко О.В. «Стратегічна карта як інструмент ефективного управління фінансовою стійкістю підприємства»». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukr.vipreshebnik.ru/strateg/4461-strategichna-karta-yak-instrument-efektivnogo-upravlinnya-finansovoyu-stijkistyu-pidpriemstva.html

ФІНАНСОВА СИСТЕМА НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Паламарчук І. І.
старший викладач кафедри менеджменту та туризму
Житомирський економіко-гуманітарний інститут
Університету «Україна»

Фінансова система є однією з найважливіших складових національної економіки. За допомогою фінансів відбувається розподіл і перерозподіл валового внутрішнього продукту, визначаються найголовніші важелі та інструменти впливу на соціальний та економічний розвиток країни.

Під фінансовою системою здебільшого розуміють сукупність різноманітних фондів фінансових ресурсів, що сконцентровані в розпорядженні держави та суб'єктів господарювання, для виконання покладених на них функцій, задоволення економічних і соціальних потреб. Фінансова система складається із багатьох елементів, є доволі динамічною, їй притаманні свої особливі риси, що залежать від конкретних культурних, історичних, політичних економічних і соціальних умов розвитку національної економіки.

Головні елементи фінансової системи: державні фінанси; фінансове законодавство; фінансовий апарат; фінанси підприєм-

ницьких структур; фінанси домогосподарств; фінансовий ринок; централізовані та децентралізовані фонди фінансових ресурсів; страхові та резервні фонди.

Для кожного із елементів фінансової системи притаманні власні методи створення фондів фінансових ресурсів, напрями, способи та специфічна сфера їх застосування, наявність тісного взаємозв'язку і взаємообумовленості. Тому побудова фінансової системи незалежної України є доволі складним процесом, що вимагає створення відповідних фінансових інституцій та органів управління, прийняття нормативно-правових актів, що регламентують найважливіші принципи формування, розподілу і використання фондів фінансових ресурсів, запровадження дієвих засобів контролю з метою забезпечення національних інтересів і безпеки країни.

Фінансовий ринок має особливе значення для нормального розвитку національної економіки і є досить складним (рис. 1).

Він охоплює: грошово-кредитний ринок, на якому формується попит і пропозиція грошей, визначається відсоткова ставка, попит на кредити для інвестування; фондовий ринок, на якому формуються попит і пропозиція цінних паперів; валютний ринок, на якому формується попит і пропозиція валют, визначаються валютні курси. Через фінансову систему за допомогою виваженої фінансової політики можна впливати на такі важливі процеси господарського життя в Україні як:

– встановлення оптимальних пропорцій розподілу та перерозподілу валового внутрішнього продукту з метою забезпечення інтересів населення, підприємств і держави та підвищення конкурентоспроможності країни;

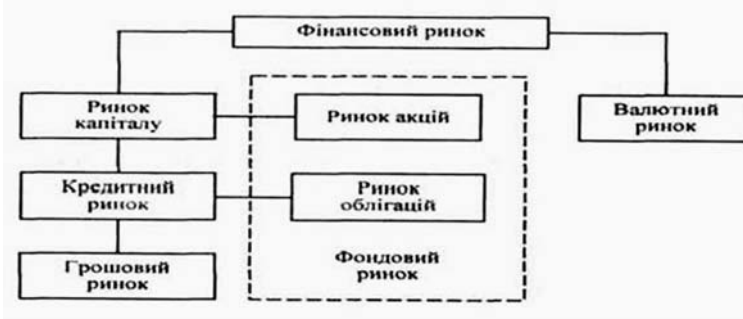

Рис. 1. **Структура фінансового ринку**

– досягнення ефективного використання існуючих економічних ресурсів на основі вибору раціональної структури фінансового забезпечення;

— підтримання підприємницької активності, підвищення рівня зайнятості та соціального захисту населення, раціональне використання та збереження природних ресурсів;

— розвиток та формування раціональної структури виробництва, власного фінансового капіталу та фінансової інфраструктури;

— сприяння залученню усіх тимчасово вільних грошових коштів через інституції фінансового ринку та поліпшення інвестиційного клімату у країні тощо.

Тому дієва фінансова система та відповідна фінансова політика створюють передумови для активізації формування фондів фінансових ресурсів та їх ефективного використання для подальшого реформування вітчизняної економіки, забезпечення стабільних темпів економічного зростання та переходу до інноваційно-інвестиційної моделі розвитку.

НЕДЕРЖАВНЕ ПЕНСІЙНЕ СТРАХУВАННЯ

Піддяча В. О.
ІІІ курс, група ФН-17-1,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Інститут економіки та менеджменту Університет «Україна»
Науковий керівник: Забута Н. В., к. е. н., доцент

Довірити державі забезпечити своє безтурботне життя на пенсії зараз не наважиться навіть найбільш відважний українець. Жителі західних країн давно перейшли на приватне забезпечення себе пенсією, відкладаючи з молодих літ частину зарплати в недержавні пенсійні фонди.

В Україні роботу недержавних пенсійних фондів регулює закон «Про недержавне пенсійне забезпечення». Недержавний пенсійний фонд — суб'єкт другого рівня системи пенсійного забезпечення – недержавний пенсійний фонд, який створений та діє відповідно до законодавства про недержавне пенсійне забезпечення, відповідає вимогам цього Закону для отримання ліцензії на надання послуг у накопичувальній системі пенсійного страхування. Пенсійний фонд має власне найменування, в якому повинні бути

зазначені вид фонду, слова «недержавний пенсійний фонд» або «пенсійний фонд», та яке відрізняється від найменувань будь-яких інших пенсійних фондів, створених на території України.

За видами пенсійні фонди можуть утворюватися як відкриті корпоративні та професійні. Пенсійним фондам забороняється змінювати їх вид та найменування, зазначені у статуті, після включення до Державного реєстру фінансових установ Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансовихпослуг. Дозволяється приєднання та злиття декількох пенсійних фондів одного виду. Такий дозвил абсолютно закономірний, оскільки приєднання або злиття здійснюється з метою підвищення фінансової надійності фонду. Припинення пенсійного фонду шляхом поділу або перетворення в інший вид пенсійного фонду забороняється.

З метою захисту майнових інтересів учасників і запобігання банкрутства недержавного пенсійного фонду активи самого фонду та його учасників розмежовуються і враховуються окремо. Розмір пенсійних виплат залежить від сумм пенсійних коштів, облікованих на індивідуальному пенсійному рахунку учасника фонду. У разі ліквідації НПФ кошти учасника з його рахунку переводяться на рахунок в іншому фонді, банку або страхові організації за його заявою.

Страхові компанії на відміну від недержавних пенсійних фондів самі управляють грошима клієнтів. Страхові компанії гарантують, що як би не склалася ситуація на фінансових ринках, але до 4% дохідності в гривні або іншій валюті їхні клієнти обов'язково отримають. Не дарма ж страхова сума за договором прораховується страховою компанією і вказується в страховому полісі з урахуванням гарантованих відсотків.

Отже, в сучасних умовах працюючі не можуть повністю покладатися на систему державного пенсійного забезпечення, необхідно самостійно попіклуватися про своє майбутнє. На наш погляд, доцільно покластися на недержавний пенсійний фонд, оскільки: пенсійне забезпечення є для фондів виключним видом діяльності; у разі ліквідації НПФ кошти учасника з його рахунку переводяться на рахунок в іншому фонді, банку або страховій організації за його заявою; розмір пенсійних виплат залежить від сум пенсійних коштів, облікованих на індивідуальному пенсійному рахунку учасника фонду; розміри тарифів на послуги, які надаються НПФ регулюється державою.

Література

1. ЗАКОН УКРАЇНИ Про недержавне пенсійне забезпечення [Електронний ресурс] // Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-15
2. Як накопичувати кошти на пенсію в недержавному пенсійному фонді – 2019. – 23 травня [Електронний ресурс] // Режим доступу: https://www.epravda.com.ua/publications/2019/05/23/648067/

ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ

Піддяча В. О.
ІІІ курс, група ФН-17-1,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Інститут економіки та менеджменту Університу «Україна»
Науковий керівник: Рудюк Л. В., старший викладач

Встановлено передумови формування в Україні сприятливого інвестиційного клімату: 1) вигідне географічне положення; 2) природно-ресурсний потенціал (мінеральні, земельні та рекреаційні ресурси); 3) рівень розвитку промислового виробництва; 4) висококваліфікована та конкурентоспроможна робоча сила; 5) несформований ринок товарів (Україна потенційно є одним з найбільших ринків в Європі); 6) незадоволений попит населення [1]. Зазначено, що майже щороку влада наголошує на необхідності формування привабливого інвестиційного клімату в Україні, однак практичні кроки у цьому напрямі здійснюються вкрай повільно. Основними перешкодами для ведення бізнесу та бажанні інвесторів вкладати кошти в Україні є: 1) корупція та неефективна судова система (неможливість захистити право власності чи справедливо вирішити бізнес-суперечку); 2) тіньовий сектор економіки та криміналізація бізнесу; 3) питання виділення земельних ділянок та відшкодування ПДВ; 4) подолання технічних бар'єрів у торгівлі та проходження митних процедур. Серед інших причин: 1) нечіткість та непрозорість законодавчих норм, які можна трактувати неоднозначно, а також практика частих змін законодавства; 2) високий рівень бюрократії (необхідність отримання великої кількості дозвільних документів у різних інстанціях); 3) перевищення повноважень органами контролю та перевірки [2]. Крім того, слабкість державних інститутів та ігнорування органами державної влади

проблем інвесторів створюють невизначеність і псують імідж держави як надійного бізнес-партнера, що змушує потенційного інвестора упереджено ставитися до України. Так, за даними Державної служби статистики України, у 2019 р. в економіку України іноземні інвестори вклали всього 2,53 млрд. дол. США прямих іноземних інвестицій (ПІІ) . Обсяг ПІІ в Україну у вигляді акціонерного капіталу на 01.01.2020 р. становив 35,81 млрд. дол. США (із країн ЄС – 28,29 млрд. дол. США, з інших країн – 7,52 млрд. дол. США, що всього на 8,8% перевищує показник початку 2019 р. (32,91 млрд. дол. США). До основних країн-інвесторів належали Кіпр – 10,37 млрд. дол. США, Нідерланди – 8,30 млрд. дол. США, Велика Британія – 2,06 млрд. дол. США, Німеччина – 1,84 млрд. дол. США, Швейцарія – 1,71 млрд. дол. США. Серед регіонів лідерами за обсягами ПІІ були м. Київ – 19,34 млрд. дол. США, Дніпропетровська область – 3,80 млрд. дол. США та Київська область – 1,65 млрд. дол. США.

Слід зазначити, що у рейтингу легкості ведення бізнесу «Doing Business 2020» Україна посіла 64 позицію зі 190 країн світу. Зокрема, при підвищенні загального рейтингу на 7 позицій, Україна продемонструвала зростання за індикатором «захист інвесторів» + 27 позицій (з 72 на 45): шляхом запровадження вимоги більш докладного розкриття інформації про операції з зацікавленими сторонами.

Отже, незважаючи на вищезазначені проблеми, Україна **історично** завжди була та залишається привабливою для іноземних інвесторів. Тільки ефективна реалізація структурних реформ, дерегулювання, боротьба з корупцією, вдосконалення законодавства забезпечать поліпшення бізнес-клімату, покращать перспективи країни щодо залучення іноземних інвесторів.

Література

1. Рудюк Л.В. Інвестиційний потенціал України: нові можливості та ризики для інвесторів / Л.В. Рудюк // International Scientific Conference Economy and Society: modern foundation for human development: Conference Proceedings, Part 2, Oktober 31, 2016. – Leipzig, Germany: Baltija Publishing, 2016. – P. 71–73.
2. Рудюк Л.В. Сприятливий бізнес-клімат як визначальний чинник детінізації національної економіки / Л.В. Рудюк // Сучасні механізми реалізації конкурентної політики України в умовах глобалізації: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 17 листопада 2016 р., Центр комплексних досліджень з питань антимонопольної політики). – К.: КНУБА, 2016. – С. 77–79.

ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ БРЕНДИНГУ

Поранько Є. Є.
ІІІ курс, група ЗМК-17-1мс, спеціальність «Маркетинг»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Аль-Тмейзі А. Ю., к. е. н., доцент

Характерною особливістю діяльності міжнародних і національних компаній в останнє десятиліття стало збільшення інвестицій в розвиток комунікаційної діяльності, безпосередньо пов'язаний з такими об'єктивними чинниками сучасних бізнес-процесів як посилення боротьби за лояльність споживачів. Саме ці обставини обумовлюють необхідність пошуку нових форм інформаційно-рекламної підтримки бізнесу, ключовим елементом яких як і раніше залишається бренд.

У сучасних умовах бренд являє собою найважливіший елемент стратегії розвитку сучасного підприємства і виконує низку найважливіших функцій: сприяє ідентифікації продукту або компанії, стає гарантом різних характеристик товарів, є носієм позитивного іміджу бізнесу.

Зростання уваги до проблеми формування і управління брендами також визначається тим, що відомі бренди стають необхідною умовою стійкого положення фірми на ринку, чинником її конкурентоспроможності на різних рівнях.

Актуальність цієї проблеми обумовлена також і тим, що українські фірми не мають ще достатнього емпіричного досвіду управління в конкурентному глобальному середовищі.

Сучасні глобальні процеси є важливою передумовою розвитку брендингу. Найбільш яскравим проявом даних процесів є глобалізація, яка дуже активно поширюється за останні два десятиліття.

Глобалізація міжнародних ринків, міжнародна конкуренція, активний розвиток соціально-культурних процесів, які стимулюють формування нових моделей поведінки покупців на міжнародних ринках, провокують необхідність покращення механізмів та інструментів міжнародного маркетингу, а саме розвитку глобального брендингу.

Широкий спектр питань, пов'язаних із формуванням та управлінням брендами, їх суперечність доповнюються неоднозначністю понятійного апарату. В українських публікаціях тривалий час термін «торгова марка» використовувався у значенні товарного знаку. Між тим, його англомовний еквівалент — trade mark — найчастіше використовується для позначення не лише юридично захищеного

імені, але також самого товару і його іміджу, а термін «бренд» (від англ. brand – клеймо, фабрична марка) вітчизняні автори застосовували досить рідко і визначали його як популярний товарний знак, який набув популярності і завоював довіру покупця завдяки вдалим маркетинговим інструментам.

Таким чином, одним з ключових місць в дискусії стало порівняння «торгової марки» і «бренду». Деякі науковці вважають, що бренд – це свого роду торгова марка із стійким іміджем, або бренд — це торгова марка плюс певний набір емоційних відчуттів, стереотипів.

Крім того, бренд розглядається як система, що зв'язує разом товар з його характеристиками, торгову марку, її образ у свідомості споживача, а також концепцію виробника по відношенню до свого товару, торгової марки і споживача.

Поняття «торгова марка» і «бренд» можна розглядати як рівнозначні, кожен з яких формується із зовнішніх атрибутів і додаткової цінності.

Рішення про бренд є основним питанням товарної стратегії компанії. З одного боку, продаж товару під брендом вимагає значних довгострокових інвестицій, особливо в рекламу, просування товару і упаковку. З іншого боку, сильні позиції на ринку належать компаніям, які володіють брендами.

У зв'язку з цим, необхідно чітко визначити, які функції, окрім інформації про товар, несе в собі бренд і наскільки доцільне його використання компанією.

Бренд має безліч важливих для різних категорій споживачів функцій і стає важливою ланкою в товарній політиці компанії. Успішно функціонуючий бренд приносить виробникові колосальні прибутки.

ФАКТОРИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПОЛІГРАФІЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Портянко Х. О.
І курс, група МН-19-1, спеціальність «Менеджмент»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Фурман С. С., ст. викладач

Ринок поліграфічної продукції в Україні має свої особливості: потрібне високоспеціалізоване обладнання та спеціальні витратні матеріали; значне поширення інформаційних технологій та комп'ютерної техніки привело до значного розширення номенкла-

тури та асортименту поліграфічної продукції. Нові технології змінили вимоги до персоналу – окрім знання поліграфічної справи тепер необхідно вміти використовувати програмне забезпечення для створення сучасної продукції.

Загострення конкуренції між поліграфічними підприємствами в Україні змушує їх адекватно реагувати, щоб забезпечувати свою власну конкурентоспроможність. Дослідники вважають, що існуючі негативні тенденції можна подолати використовуючи управління конкурентоспроможністю. Створення стійких конкурентних позицій поліграфічних підприємств повинне передбачати не лише підвищення рівня ефективності виробництва, а й вдосконалення процесу управління конкурентоспроможністю.

Переважно фактори конкурентоспроможності поліграфічних підприємств оцінюються саме з точки зору їхнього впливу на діяльність самого підприємства, на його ефективність, фінансовий стан та перспективи існування. Однак, на ці фактори можна поглянути з точки зору споживача поліграфічної продукції, оскільки його оцінка значною мірою впливає на конкурентоспроможність продукції. Фактори конкурентоспроможності поліграфічного підприємства по різному оцінюються виробниками та споживачами продукції. Для виробника основною метою є максимізація прибутку і, відповідно, всі чинники зовнішнього та внутрішнього середовища він оцінює саме з точки зору можливих витрат та прибутків: ефективність використання ресурсів, ціни на ресурси, організація виробництва, менеджменту, маркетингу тощо. Отже, для поліграфічного підприємства важливими є такі показники, що можуть забезпечити сформувати якість для споживача.

Для споживача ж головне – отримати продукцію, що відповідає його запитам та бюджету.

Проаналізуємо чинники, що враховує замовник поліграфічної продукції:

– ціна – це основний чинник, від якого залежить відповідність витрат на купівлю та бачення споживачем цінності продукту. Ціна — основний показник цінності, що віддзеркалює сукупність споживчих якостей поліграфічної продукції.

– термін виконання замовлення. Даний чинник надзвичайно важливий і визначається часом, витраченим на технологічний процес.

– зовнішній вигляд. Цей фактор має все більше значення для організації, тому що формує привабливість продукту та експлуатаційні якості.

– поліграфічне виконання та якість поліграфічних робіт залежать від якості ресурсів і якості технології.

Таким чином, в поліграфічній галузі спостерігаються деякі особливості конкуренції, пов'язані як зі змінами зовнішнього середовища (поява нових технологій, посилення тиску з боку міжнародної конкуренції), так і з внутрішніми змінами (зміна вимог до персоналу, зміна структури асортименту продукції, вимоги до величини капіталу тощо).

Відтак, управління конкурентоспроможністю поліграфічного підприємства має певні особливості:

1. Клієнтоорієнтований підхід (специфічне формування ціни; відповідність запитам споживачів щодо якості продукції).

2. Орієнтація на швидке впровадження інновацій (технічних, продуктових).

3. Постійний процес адаптації до змін внутрішніх та зовнішніх умов.

4. Спрямованість на постійну зміну структури продукції та розширення асортименту.

5. Формування бар'єрів у формі різних видів інтелектуальної власності («ноу хау», фірмовий дизайн, торгівельна марка тощо), що створюють додаткові конкурентні переваги.

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

Прищепа О. І.
IV курс, група ЗМК-16-1, спеціальність «Маркетинг»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Кутліна І. Ю., к. т. н., доцент

На сьогодні в Україні розвиток маркетингу у страхуванні продовжує відповідати початковому етапу економічно розвинутих країн. Пробудження інтересу до маркетингу українськими страховими компаніями з одного боку виражається у копіюванні маркетингових технологій, зорієнтованих на виробництво або збут товарів. З іншого – відбувається обмеження застосування маркетингу у страхуванні рекламою та зусиллями спрямованими на стимулювання збуту, незважаючи на те, що це одні з прикінцевих етапів маркетингової діяльності.

Найважливішими пріоритетами розвитку страхової компанії на сучасному етапі експерти відзначили: удосконалення управління персоналом (16,13%), розвиток інших каналів продажу (14,52%), удосконалення страхових продуктів по існуючих видах страхування та освоєння нових видів страхування (по 12,9% відповідно), вдосконалення фінансового контролю та впровадження внутрішньокорпоративних технологій (по 9,38% відповідно), маркетинг (8,06%), регіональний розвиток (філії, офіси продажу) і вдосконалення управління або організаційної структури (по 6,45% відповідно) та розвиток агентської мережі (3,23%).

Зрозуміло, можна погодитись з тим, що маркетингова діяльність не є пріоритетною для страхової компанії, оскільки їхнє покликання – захист інтересів громадян, підприємств, великих корпорацій, суб'єктів малого і середнього бізнесу. Разом з тим, більшість пріоритетів розвитку – це не що інше як маркетингова діяльність: розвиток каналів продажу – третя складова маркетингового комплексу «Розподіл», вдосконалення страхових продуктів і розробка нових – одна з основних контрольованих змінних маркетингу «Товар-послуга», удосконалення управління персоналом – складова комплексу «просування» та ін.

Кількісні розміри розповсюдження маркетингових технологій на українському ринку страхування є незначними. В даний час до широкого, розгорненого впровадження цієї філософії бізнесу та інструменту діяльності приступило не більше 10-15 страхових компаній України, що володіють суттєвим фінансовим потенціалом та входять у різноманітні фінансово-промислові групи.

Застосування маркетингу українськими страховими компаніями носить багато в чому декларативний характер, лише 1-5% своїх доходів можуть виділити страхові компанії на маркетинг, хоча, враховуючи частоту проведення окремих видів діяльності, що безперечно відносяться до маркетингової діяльності – цього явно недостатньо.

Страховим компаніям на сучасному етапі варто орієнтуватися на активних споживачів – фізичних осіб, які в межах своїх фінансових можливостей мають можливість для укладання договорів на будь-які види страхування на умовах більш повної відповідності їх інтересам і в будь-якій страховій компанії.

Саме цей ринок споживачів страхових послуг у всьому світі є класичним полем для застосування різноманітних маркетингових заходів. Компанії, що ставлять собі за мету експансію на ринку

страхування фізичних осіб, мають нагоду вкладати значні власні засоби в маркетинг страхової справи.

На даному етапі завданням страхових компаній є врахування поведінки споживачів на етапі придбання страхової послуги (активність або пасивність, чутливість до ціни, чутливість до якості страхової послуги, а також якості обслуговування на стадії продажу і врегулювання збитків) та властивості ризиків і страхової послуги (необхідність глибокого опрацьовування ризику при укладенні договору страхування, складність врегулювання претензій при настанні події; наявність широкого переліку додаткових послуг в процесі дії договору страхування і при врегулюванні претензій).

Такий підхід до страхування, на нашу думку, стане стимулом для розробки і впровадження нових видів страхових послуг, удосконалення ведення страхової справи і підвищення якості страхових послуг і на таких засадах дає можливість розвивати страховий ринок України до світового рівня. Отже, маркетингові дії та маркетингові рішення страхових компаній більшою мірою відповідають лише намірам, а не реальному стану справ.

Не зважаючи на проявлений інтерес до цього напряму, більшість страхових компаній не готова (або не вважає за необхідне) витрачати гроші на ґрунтовні маркетингові дослідження і маркетингове забезпечення своєї діяльності.

Проте, відкриття українського ринку страхування для іноземних компаній приведе до різкої активізації маркетингових досліджень в Україні, оскільки іноземні страховики вкладатимуть гроші в страхові компанії тільки після детального вивчення ринку.

Крім того, іноземні страхові компанії принесуть з собою розгорнутий маркетинг і високу маркетингову культуру, яка неминуче буде запозичена українськими страховими компаніями. Розвиток ринку страхування і збільшення оборотів страхових компаній неминуче призведе до підвищення інтересу до нього з боку фінансових інститутів (банків, інвестиційних фондів і т.д.), що, своєю чергою, сприятиме посиленню конкуренції між страховиками.

Зростання конкуренції викличе підвищення інтересу до маркетингу, оскільки він є могутнім інструментом конкурентної боротьби за споживача. Маркетинг для страхових компаній буде не питанням моди, а питанням життя страхового бізнесу.

ОСОБЛИВОСТІ САНАЦІЙНОГО АУДИТУ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ

Прокопенко М. В.
І курс, група ЗФН-19-2м,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Рудюк Л. В., старший викладач

Визначено, що санаційний аудит підприємств торгівлі – це поглиблений аналіз фінансово-господарського стану, який здійснюється на підприємствах, що перебувають у фінансовій кризі, з метою оцінити санаційну спроможність підприємства, визначивши глибину фінансової кризи, причини її виникнення та можливості подолання, а також провести експертизу наявної санаційної концепції. Встановлено, що санаційний аудит підприємств торгівлі є окремим напрямком діяльності аудиторських фірм. Він має свої особливості як щодо методів, об'єктів і цілей проведення, так і в завданнях, які перед ним ставляться у процесі його реалізації (рис. 1).

Слід зауважити, що санаційний аудит підприємств торгівлі не слід ідентифікувати з причинно-наслідковим аналізом фінансового стану підприємства, який здійснюється під час розробки плану санації, і є складовою частиною класичної моделі санації. Незважаючи на те, що в обох випадках використовуються однакові прийоми і методи аналізу, і на перший погляд схожі цілі, між причинно-наслідковим аналізом та санаційним аудитом існує принципова різниця: 1) це складова частина процесу розробки плану санації; 2) це перевірка достовірності та реальності, відображених у плані санації даних.

Рис. 1. **Завдання санаційного аудиту підприємств торгівлі**

Санаційний аудит підприємств торгівлі можна розглядати як один з інструментів зменшення до певного рівня інформаційного ризику для інвесторів, кредиторів та інших осіб, які мають намір узяти участь у фінансовій санації підприємства. Він є найважливішою складовою процедури санації та відіграє вирішальну роль у мобілізації підприємством фінансових ресурсів і полягає в перевірці повноти, достовірності та ефективності поданої санаційної концепції. Санаційний аудит проводять зовнішні аудитори в тісній співпраці з внутрішніми службами підприємства торгівлі, особливо з відділом контролінгу. У правовому та економічному плані аудитор має бути повністю незалежним як від підприємства торгівлі, котре він перевіряє, так і від замовника аудиторського висновку (кредиторів та інвесторів). Встановлено, що процесі проведення санаційного аудиту підприємств використовуються різноманітні методи та інструменти. До головних слід віднести такі: 1) опитування (анкетування) співробітників; 2) факторний аналіз відхилень; 3) аналіз точки беззбитковості; 4) бенчмаркінг; 5) вартісний аналіз; 6) портфельний аналіз; 7) аналіз сильних і слабких сторін (SWOT-аналіз); 8) розробка сценаріїв; 9) метод ланцюгових підставок; 10) трендовий аналіз тощо.

Отже, при проведенні санаційного аудиту підприємств торгівлі особливої уваги потребує: аналіз інформаційних джерел із зовнішнього середовища; дослідження ситуації на ринку та методи реалізації продукції; дослідження і аналіз ринкових та маркетингових ризиків; аналіз сильних та слабких сторін; використання сучасних методів дослідження ринку: бенчмаркінг, метод експертних оцінок, метод аналізу ключових факторів успіху, трендовий аналіз, експертні методи, SPASE – аналіз, SWOT – аналіз, метод аналізу доцільності витрат, метод використання аналогів, Due Diligence, які допоможуть визначити найуразливіші аспекти, що можуть піддатися небезпекам та сильні, які мають потенціал для їх подолання. Остаточний висновок санаційного аудиту підприємств торгівлі можливий у трьох варіантах: 1) однозначно стверджується, що концепція санації відбиває реальний стан справ і підприємство є санаційно спроможним; 2) зазначається, що план санації можна реалізувати, виконавши певні рекомендації, зроблені під час санаційного аудиту; 3) план санації визнається нереальним, а сама санація – неможливою.

СУЧАСНІ СВІТОВІ ТРЕНДИ НЕПРЯМОГО ОПОДАТКУВАННЯ

П'ята В. М.
ІІ курс, група МН-18-1, спеціальність «Менеджмент»
Інститут економіки та менеджменту Університу «Україна»
Науковий керівник: Рудюк Л. В., старший викладач

Встановлено, що в умовах економічної невизначеності уряди провідних країн світу віддають перевагу розширенню бази оподаткування непрямими податками, ніж підвищенню ставки самих податків, що дозволяє покрити дефіцит бюджету в умовах зниження доходів населення і, відповідно, надходжень від прямих податків. Крім того, все більше розвинутих країн вводить податки на користування природними ресурсами з метою обмеження негативного впливу виробництва на навколишнє середовище, а також в якості додаткового джерела наповнення державного бюджету.

Визначено 5 сучасних світових трендів у сфері непрямого оподаткування: 1) розширення баз оподаткування непрямими податками; 2) запровадження нових податків на використання природних ресурсів; 3) державне сприяння інтенсивному розвитку митної сфери; 4) створення глобального правового середовища для аналізу міжнародних операцій із постачання послуг та нематеріальних активів; 5) автоматизація та максимальне спрощення процедур.

Слід зазначити, що втрачені доходи від зниження корпоративного податку, за оцінками Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), складають 1–4 трлн. дол. США. Щоб збалансувати бюджети, країни вдаються до підвищення податкового навантаження на споживання. Так, в 2019–2020 рр. стандартні ставки ПДВ залишаються стабільно високими: серед європейських країн середня ставка ПДВ становить 20%, тоді як у решті світу вона на п'ять пунктів нижча. В азіатських економіках ставки ПДВ в середньому трохи вищі за 10%. Країни, орієнтовані на імпорт, зазвичай отримують вищу частку податкових надходжень від податків на споживання. У багатьох країнах уряди використовують знижені ставки ПДВ на товари першої необхідності для зменшення податкового навантаження на домогосподарства з низьким рівнем доходу або на суспільно корисні товари (книги, газети, театр).

Важливою тенденцією є також збільшення акцизного навантаження на тютюнові вироби та цукровані напої, що в цілому відповідає глобальній політиці шкідливого споживання. Як зазначають

експерти, необхідність збільшення частки непрямих податків у структурі доходів бюджету держави обґрунтовується перевагами непрямих податків:

1) всеосяжність та обов'язковість: платниками непрямих податків є всі фізичні та юридичні особи, задіяні у процесі споживання товарів та послуг, який є неперервним. База оподаткування непрямими податками є значно ширшою за базу оподаткування прямими податками;

2) справедливість: покупці, які купують коштовні товари, сплачують відповідно більше непрямих податків у абсолютному вираженні, ніж ті, хто придбає більш дешеву продукцію чи послуги. Обсяг надходжень від непрямих податків зростає пропорційно зростанню чисельності споживачів в державі та рівню добробуту;

3) розподіл відповідальності: бізнес-суб'єкти виступають податковими агентами у зборі непрямих податків зі споживачів і несуть відповідальність за вчасність та повноту сплати податків, що значно спрощує процес адміністрування та контролю за сплатою таких податків;

4) обмеження та стимулювання споживання: непрямі податки дають можливість державі здійснювати контроль над споживанням тих чи інших товарів і послуг, зокрема – скорочувати споживання товарів, шкідливих для здоров'я населення. Водночас за допомогою непрямих податків держава має змогу впливати на розвиток конкретних напрямів виробництва та послуг;

5) зручність та рівномірність: сплата непрямих податків відбувається безпосередньо під час придбання товарів/послуг і пропорційно до обсягів такого придбання у відповідному періоді, не створюючи надмірного податкового навантаження на споживача в конкретний момент часу;

6) нейтральність щодо розміщення доходу: непрямі податки (в першу чергу ПДВ) є нейтральними з точки зору вибору місця для розміщення діяльності.

Податки на товари та послуги стягуються в кінцевому пункті призначення. Країни-імпортери, як правило, стягують більше податків на споживання, ніж країни, переважно орієнтовані на експорт.

Отже, ефекти різних податків (економічні та поведінкові) відрізняються, тому уряди країн світу повинні обирати комбінацію прямих і непрямих податків, зважаючи на структуру економіки, суспільні вподобання, вплив на економічне зростання та інфляцію.

НЕГРОШОВІ ФОРМИ ВИНАГОРОДИ ЗА ПРАЦЮ

Расцвєтова Н. Я.
ІІІ курс, група ЗФН-17-1,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Забута Н. В., к. е. н., доцент

Сучасна система винагороди за працю має визначати потрібну трудову поведінку за допомогою чітко визначених критеріїв результативності роботи, визначену систему показників, які залежать від конкретного працівника. Ця система має містити лише ті форми заохочення, які будуть сприйматись працівниками як цінні та важливі. Безумовно, основна роль у стимулюванні праці належить грошовій винагороді, основними видами якої є: заробітна плата, премії, різного роду доплати та надбавки, дивіденди за акціями, участь у прибутках і участь у доходах. Однак застосування негрошових форм винагороди в сучасних умовах не менш значиме. Саме негрошова винагорода сприятиме повному та своєчасному виконанню поставлених завдань, оскільки стимулюватиме працівників до підвищення ефективності їх праці та забезпечить визнання керівництвом їх досягнень.

До сучасних форм негрошової винагороди належать: соціальні пільги та гарантії, що добровільно надаються роботодавцем; соціальне заохочення; професійне навчання та розвиток; цінні подарунки; подорожі; символічні подарунки (винагороди у знак визнання заслуг); безкоштовні обіди, зарезервовані місця на автостоянці; зароблені відгули; гнучкий графік роботи. На наш погляд, до наведених форм необхідно додати можливість працювати дистанційно.

Не кожне підприємство чи організація спроможні використовувати всі перераховані форми в умовах економічної нестабільності. Наприклад, соціальні пільги та гарантії, що добровільно надаються роботодавцем (медичне страхування; стоматологічне страхування; страхування життя; недержавне пенсійне страхування) вимагають значних фінансових витрат. Але використовуючи окремі форми роботодавці можуть знизити бюджет на матеріальні виплати. На наш погляд, такими є соціальне заохочення, гнучкий графік роботи, символічні подарунки.

Так, соціальне заохочення, тобто залучення працівника до прийняття рішень, урахування думки, подяка, похвала, публічне присудження спеціальних почесних звань сприяють підвищенню самооцінки, що є сильним мотивуючим чинником. Бюджетні установи та

організації, заклади освіти всіх форм власності у вигляді заохочення часто використовують усну форму подяки, що мотивує співробітника в подальшому не погіршувати свої результати. У вигляді заохочення створюють більш комфортні умови в офісі, більш зручне робоче місце.

Гнучкий графік роботи та дистанційна зайнятість дозволяють регулювати свій робочий час. Для працівників серед переваг головною є зменшення необхідності географічної мобільності, що надає ряд економічних вигід, наприклад, відсутність транспортних витрат та економію часу. Дистанційна робота надає можливість більш повного доступу до інформації, налагодження корисних контактів та можливість вільної організації робочого часу. Має значення можливість паралельного виконання домашніх обов'язків та активної участі у суспільному житті.

Отже, негрошові форми доповнюють справедливу систему винагороди за працю. Нематеріальні заохочення сприяють впровадженню системи, що зорієнтована на досягнення цілей підприємства. Окремі форми негрошових винагород допомагають працівникам зрозуміти різницю між різними цілями (наприклад, зростанням продуктивності праці, зниженням витрат на виробництво). При наданні негрошових заохочень роботодавець прагне залучити та закріпити кращих, кваліфікованих працівників, сформувати свій позитивний бренд, зміцнити лояльність працівників до організації, знизити плинність персоналу, зменшити непередбачувані фінансові витрати. Нематеріальні винагороди є менш витратними для роботодавця, ніж грошові виплати, але на ефективності праці персоналу вони відбиваються однаково.

ПАРАДИГМА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ЗМІН

Ришкова І. А.
студентка магістратури,
спеціальність «Публічне управління та адміністрування»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Карпенко О. А., Ph.D., к. е .н., доцент,
доцент кафедри менеджменту

Категорія публічне управління вперше була використана англійцем Деемондом Кілінгом у контексті «пошуку в найкращий спосіб використання ресурсів задля досягнення пріоритетних цілей державної політики» [3, с. 15].

Букатова Д. стверджує, що «публічне управління забезпечує взаємодію держави та суспільства з метою реалізації інтересів кожного, залучення громадськості до участі у соціально-економічних, суспільно-політичних процесах розвитку, а також спирається на державну владу, керуючись при цьому нормами права». [1, 107].

Публічне управління через діяльність органів державної влади, місцевого самоврядування, бізнесових структур та громадських організацій здійснює постійний вплив на суспільне життя держави, вдосконалюючи свою діяльність відповідно до реалій буття та уявлень щодо свого майбутнього використовуючи при цьому діючі нормативно-правові акти. При цьому одним із завдань публічного управління є створення запасу міцності у розвитку держави та зменшення різного роду ризиків при впровадженні змін, які є невід'ємною частиною та необхідною умовою ефективного функціонування та розвитку будь-якої організації.

Варто зауважити, що «державне управління – це діяльність держави (органів державної влади), спрямована на створення умов для як найповнішої реалізації функцій держави, основних прав і свобод громадян, узгодження різноманітних груп інтересів у суспільстві та між державою і суспільством, забезпечення суспільного розвитку відповідними ресурсами» [2, с. 157].

Діяльність органів місцевого самоврядування спрямована на забезпечення потреб та інтересів місцевих громад. Одночасно це і опонент і соратник державної влади. На практиці місцеве самоврядування – це місцева влада, яка формується громадою населеного пункту шляхом періодичних, демократичних та справедливих виборів, що наділена достатніми повноваженнями та фінансовими ресурсами щодо вирішення місцевих справ. Разом з тим, місцеве самоврядування є також важливим елементом громадянського суспільства, яке уособлює розвиток бізнесу, діяльність громадських організацій, різного роду ініціатив та започаткувань.

Бізнес в мовах змін, як правило, намагається адаптуватися до швидко змінюваних обставин, однак запас міцності у деяких компаній може бути не достатнім. Значна частина їх шукає нові можливості для подальшого розвитку з урахуванням зовнішніх змін.

Щодо громадських організації, то їх діяльність – це, з одного боку, запорука розвитку громадянського суспільства, з іншого – можливість та реальна допомога органам державної влади, місцевого самоврядування враховувати суспільні запити різних груп громадян щодо розвитку держави, територіальних громад. На сьогодні

значна частина стратегічних документів розробляється із залученням організацій громадянського суспільства шляхом створення громадських рад як у державних органах, так і в органах місцевого самоврядування. Саме через дії, позицію, бачення, переконання та участь громадських організацій формується державна та місцева політика, що супроводжується низкою формальних та неформальних контактів з розробниками цих політик.

Оскільки державне управління, місцеве самоврядування, бізнес, громадські організації мають свої сфери та механізми впливу і процедури прийняття рішень на відповідні середовища, то це призводить до супротиву змінам та небажанню віддавати владні повноваження хоч тут мова йде про протилежне. Намагання вирішити складні проблеми нового типу часто призводять до негативної реакції керівників органів, у тому числі із застосуванням алгоритму супротиву змінам.

При цьому важливим завданням органів державного управління є не з'ясовування чим займаються інші суб'єкти публічного управління (це прописано у Законах України та інших нормативно-правових актах), а допомагати всім учасникам (команді) відчути, що вони є господарями своєї діяльності: від прийняття рішень, їх реалізації до відповідальності за наслідки як короткотермінові, так і довгострокові, при цьому надаючи їм інформацію, фінанси й усі інші ресурси яких вони потребують. Якщо це відбудеться – труднощі розвитку будуть подолані, а держава досягне успіху. У цьому випадку публічне управління – це діяльність органів державного управління, місцевого самоврядування, бізнесу та громадських організацій, які співпрацюють взаємовигідним чином для того, щоб досягти позитивних змін у розвитку та функціонуванні держави.

В ідеальному випадку – це відповідальна співпраця усіх учасників процесу здійснення публічного управління, яка має бути взаємовигідною з метою досягнення позитивних змін системи (держави). Але для ефективної роботи при цьому має бути єдиний центр, щоб ставити цілі, координувати зусилля та мотивувати усіх без винятку учасників процесу, хоч сама наявність такого центру несе загрозу для самої системи і навпаки.

Література

1. Букатова Д. Сучасна парадигма впровадження зміни в публічному управлінні. // Публічне управління та публічна служба в Україні: стан проблем та перспективи розвитку [Матеріали науково-

практичної конференції за міжнародною участю (07-08 вересня 2018 р., м. Київ)] / За заг. ред. В.С. Куйбіди, М.М. Білинської, В.Л. Федоренка. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2018. – 520 с.
2. Енциклопедія державного управління. [Текст] у 8 т. – Т.1. Теорія державного управління / Нац. акад. держ. упр. При Президентові України; наук.-редкол.: Ю.В. Ковбасюк (голова) [та ін.]. – К.: НАДУ, 2011. – 747 с.
3. Філіпова Н.В. Зміна співвідношення понять «державне управління», «публічне адміністрування», «публічне управління» в системі суспільно-політичної трансформації // URL:www.by.nayka.com.ua

ОКРЕМІ АСПЕКТИ УКРАЇНСЬКОГО РИНКУ КАВИ

Розанов О. С.
ІІІ курс, група МК-17-1мс, спеціальність «Маркетинг»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Кутліна І. Ю., к. т. н., доцент

Кавовий ринок України сьогодні є сферою, що швидко розвивається, і представлена такими сегментами: кава в зерновому та меленому вигляді, розчинна кава і кава в стіках, так звана «3 в 1».

Більше половини (63%) українців віком від 16 років й старші є споживачами кави. Лідируючу позицію займає зернова та мелена кава, саме таку каву споживає 47% населення. Сьогодні вибір продукції представлений як імпортними, так і вітчизняними торговими марками. Поява нових торгових марок є характерною ознакою розвитку ринку.

За останні роки середньорічне споживання кави в Україні зросло на 23%. На даний час Україна займає четверте місце в Європі за кількістю випитих чашок кави: в середньому, українець споживає одну чашку кави на день.

Українські виробники імпортують сировину не напряму з країн-виробників, а через посередників. Вони купують сировину у країн-сусідів, насамперед, в Польщі, що становить майже дві третини всіх замовлень. Частка співпраці з країнами-виробниками, перш за все, з Бразилією, становить 23% від загальної кількості замовлень, однак це не стосується великих міжнародних компаній, у яких налагоджені зв'язки безпосередньо з виробниками сировини.

Основна частина поставок на український ринок кави здійснюється через Німеччину, Італію, Польщу, Австралію, В'єтнам та

Індію. Більшість угод проводиться через Інтернет, оскільки це пов`язано з більш низькими цінами.

Імпорт готової продукції здійснюють великі мережі рітейлу. Експорт готової продукції знаходиться на вкрай низькому рівні через те, що в Україні сировина не виготовляється. Основними покупцями кави та кавових сумішей з України є трейдери з Молдови, Білорусі, Грузії, Литви та Вірменії.

В Україні у 2019 році споживання кави в натуральному вираженні залишилося на рівні попередніх років, однак від високого цінового сегмента споживачі кави перейшли до середнього, що обумовлено знеціненням гривні на тлі колишнього рівня зарплат. Крім того, через кризу споживачі стали витрачати менше коштів на відвідування кафе і ресторанів, а більше часу проводити вдома, що також позитивно позначилося на рівні продажів фасованої кави.

За останні десятиліття попит на каву в Україні значно збільшився і продовжує зростати. Однак через нестабільну економіку і знецінення валюти, ціни на каву значно підвищилися. Кавовий бізнес в Україні розвивається інтенсивно, однак сьогодні зростає попит на порційні стіки і середньоціновий сегмент продукції.

Досліджуючи ринок кави, необхідно проаналізувати загальні переваги споживачів. Результати дослідження свідчать, що найбільш популярним видом кави є розчинна. Вона становить 63,8% продажів, далі слід відмітити мелену і зернову каву — 21,4 та кавові мікси ¬ 14,4%. Хоча рівень обізнаності споживачів у сортах кави зростає, він все ще залишається відносно невисоким у порівнянні зі знаннями середньостатистичного європейця.

Дослідженнями встановлено, що 70% всього споживання кави доводиться на домашнє використання, близько 25% споживання — вживання напою в кафе і ресторанах, а інша частина — вживання кави в офісах і покупка напою в кавових автоматах.

Вибираючи каву, споживачі віддають перевагу тим брендам, з якими вони мали позитивний досвід. Крім того важливу роль відіграють акції та знижки, але не тільки грошові знижки, а й додаткові подарунки — товар який клієнт отримує разом з кавою: чашка, ложка, шоколад тощо. Серед респондентів 60% українських споживачів відповіли, що схиляються до покупки кави міжнародних брендів. По-перше, тому що вони є основними учасниками ринку, по-друге, завдяки інтенсивним рекламним кампаніям вони є більш пізнаваними. По-третє, кава в Україні не вирощується, і підсвідомо міжнародний бренд асоціюється з більш якісною продукцією.

Кава в Україні найбільш сильно схильна до падіння продажів внаслідок підняття ціни. Це означає, що культура споживання кави до кінця не сформована, і сильних зв'язків з брендами у масового споживача не існує.

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Розмариновська Н. В.
IV курс, група ЗМН-16-1-zh,
спеціальність «Менеджмент»
Житомирський економіко-гуманітарний інститут
Університету «Україна»
Науковий керівник: Паламарчук І. І., старший викладач кафедри

Бюджетно-податкова, грошово-кредитна, промислова політика та політика міжнародної торгівлі, відповідні важелі, канали впливу на економіку та інструменти державного регулювання є предметом дослідження багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених. Проблематика же взаємозв'язку та взаємоузгодженості цих складових для забезпечення належного фінансування розвитку національної економіки досліджена недостатньо.

Ефективність економіки України, за визначенням А. Даниленка, залежить від багатьох факторів, проте основні з них — обсяг інвестицій, що спрямовується на її розвиток, стан основних виробничих фондів та їхня інноваційність, оскільки від цього насамперед залежить конкурентоспроможність, економічна стабільність і створення умов для підвищення рівня життя населення.

Це визначення дає можливість виокремити три основні фактори, які впливають на розвиток економіки за сучасних умов: інвестиції на інноваційній основі, продуктивність основного капіталу та економічна стабільність.

В. Геєць зазначає, що сьогодні, з одного боку, треба досягти бюджетної консолідації, а з іншого – економічного зростання. Це завдання є складним не лише для України, а й для інших країн світу, враховуючи, що бюджетна консолідація на основі «жорсткої економії» несе негативні наслідки для економічного розвитку. Нові підходи до створення передумов економічного розвитку потребують забезпечення участі держави у фінансуванні проектів довгостроко-

вого розвитку економіки; підтримці наукових досліджень, розробок та інноваційної діяльності підприємств; стимулюванні інституційних інвесторів та акціонерів підприємств до участі у довгострокових інвестпроектах.

Переважна кількість підприємств потребує ринкової та державної підтримки для фінансового забезпечення операційної та інвестиційної діяльності.

До ринкових підходів підтримки фінансово вразливих підприємств у період стабілізації можуть бути віднесені:

– продаж цілісних майнових комплексів (або боргів);

– випуск цінних паперів під державні гарантії;

– розміщення цільових облігацій підприємств, виконання зобов'язань за якими здійснюється шляхом передачі об'єкта (частини об'єкта);

– випуск проектних облігацій під певні бізнес-проекти.

У кризових умовах інструментами підтримки підприємств у фінансуванні стабілізації можуть бути: викуп частки в інноваційно-інвестиційних проектах, боргів (дебіторської заборгованості), запасів готової продукції, необоротних активів тощо; рекапіталізація підприємства за згодою власників; участь у капіталі шляхом придбання привілейованих та звичайних акцій; гарантування зобов'язань.

Удосконалення державної політики фінансового забезпечення розвитку економіки має здійснюватися шляхом досягнення взаємоузгодження фінансових важелів та інструментів для фінансування стабілізації реального сектора економіки на інноваційній основі та реалізації національних пріоритетів. Це у середньостроковій перспективі забезпечить збалансованість потоків фінансових ресурсів та, відповідно, платоспроможність підприємств, формування потенціалу розвитку.

Оздоровлення вітчизняного реального сектора має включати не тільки заходи з оперативної підтримки у період кризи (традиційний підхід), а також процеси стабілізації та розвитку у посткризовий період на нових умовах — взаємодії держави і бізнесу.

ФІНАНСОВІ ІННОВАЦІЇ: ШЛЯХ ДО ФІНАНСОВОЇ ІНКЛЮЗИВНОСТІ

Рудюк Л. В.
старший викладач кафедри фінансів та обліку
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»

Результати аналізу ринку фінансових технологій свідчать, що з кожним роком глобалізований світ все більше стає цифровим, а новітні технології є одним з визначальних чинників розвитку сучасної фінансової системи. Встановлено, що ринок фінансових технологій почав бурхливо розвиватися після кризи 2008 року: з'явилися новітні фінансові технології, інноваційні сервіси, нові фінансові продукти. Розвиток технологій, електронної комерції, використання смартфонів, цифрових валют привели до переходу традиційного банківського обслуговування та операцій з фінансовими інструментами у віртуальний простір. З метою оптимізації фінансових послуг банки усіх країн світу почали активно перемістати фінансові платежі в інтернет, пропонувати кредити онлайн, запустили роботів-консультантів (віртуальних помічників та чатботів). Основними рушійними силами розвитку ринку фінансових технологій стали: 1) наявність мобільного інтернету та смартфонів; 2) втрата довіри населення до банків; 3) незадоволеність банківськими послугами; 4) боротьба за гаманець клієнта. Виявлено характерні риси новітніх фінансових технологій: швидкість, зручність і безпечність. Визначено найбільш актуальні тренди: 1) послуги через мобільний телефон; 2) фінпослуги та соціальні мережі (фінансові компанії добре навчилися отримувати та аналізувати інформацію із соцмереж та пропонувати персоналізовані послуги своїм потенційним клієнтам; масова популярність мобільних додатків спростила комунікацію між фінансовою компанією та споживачем, що допомагає краще інформувати та навчати клієнтів); 3) альтернативні види платежів (платіжні термінали, безконтактні та мобільні платежі, QR-платежі, електронні та цифрові гаманці, а також криптовалюти); 4) маркетплейси (розвиток небанківських послуг кредитування дозволив надавати кредити клієнтам через посередницькі цифрові платформи, які поєднують кредиторів із позичальниками, з використанням власних коштів таких платформ або ж прямим кредитуванням між учасниками: платформи прямого кредитування в форматі P2P та онлайн балансове кре-

дитування); 5) нові бізнес-моделі (із розвитком платформ-агрегаторів послуг, які будуть пропонувати користувачу всі послуги безкоштовно або за невелику плату, банкам потрібно буде змінити умови за своїми продуктами; маркетплейси стають прямими конкурентами банків); 6) штучний інтелект (його використання дає можливість автоматизувати багато важливих банківських послуг; використання роботів-консультантів, чат-бот інструментів для повідомлень краще персоналізує фінансову грамотність); 7) цифрова ідентифікація та біометрія (біометрія, яка включає ідентифікацію за голосом, відбитком пальця або розпізнаванням обличчя, змінює спосіб надання фінансових послуг; складність введення паролів і кодів стримує велику частину людей від користування новими цифровими фінансовими рішеннями); 8) відкриті API – інтерфейси програмування додатків (спрощують розробникам створення нових додатків та послуг фінансових компаній).

Слід зазначити, щорічно обсяг інвестицій на ринку фінтехнологій складає 50 млрд. дол. США. Найбільший обсяг інвестицій одержали такі сектори: 1) платежі; 2) кредитування; 3) банківські технології. Серед інших глобальних трендів слід зазначити мобільні фінпослуги, управління фінансами та рахунками, грошові перекази, роботи-консультанти, страхові технології, краудфандинг, P2P кредитування, блокчейн та криптовалюти.

Встановлено, що дві третини всіх фінансових операцій сьогодні проводиться онлайн. Впровадження блокчейн-технологій (розподіленої бази даних, яка формується як безперервно зростаючий ланцюжок блоків з записами про всі попередні транзакції), дозволяє скоротити в світовій індустрії фінансових послуг 110 млрд. дол. США, здійснити певну децентралізацію процесів, підвищити фінансову інклюзивність при низьких витратах на обслуговування. *Щорічно з'являються більш ніж 550 фінансових компаній, які часто не потребують ліцензування державою їх діяльності і за рахунок швидкого впровадження новітніх рішень складають помітну конкуренцію класичним великим банкам, особливо на роздрібних ринках фінансових послуг.* Розуміючи глобалізаційні виклики часу, відомі банки також створюють багатофункціональні цифрові системи, які дозволяють проводити через них ті фінансові операції, які ще вчора можна було здійснити лише у їх відділеннях.

Аналіз впровадження фінансових інновацій свідчить, що в Україні фінансові технології почали розвиватися після 2015 року. Потреба в інвестиціях українського ринку фінансових технологій

оцінюється самими гравцями ринку в 40-75 млн. дол. США. Сфера фінпослуг в Україні трансформується з появою інноваційних нових продуктів, каналів та бізнес-моделей. Ця хвиля змін обумовлена зростанням очікувань споживачів, впровадженням цифрових технологій, а також постійним регуляторним та фінансовим навантаженням. На ринку фінансових технологій в Україні спостерігається велика кількість фінансових компаній, які не тільки освоюють нові ніші, але й активно співпрацюють з «класичними» гравцями на ринку фінпослуг. На сьогодні вже важко уявити банк чи іншу фінансову установу в Україні, яка б не застосовувала у своїй діяльності сучасних технологій, не намагалась запропонувати своїм клієнтам інноваційні сервіси.

Отже, діджиталізація у фінансовому секторі стимулює розвиток цифрового суспільства в Україні. Впровадження фінансових інновацій сприяє підвищенню фінансовій інклюзивності, прозорості транзакцій та зменшенню витрат на обслуговування. Фінтехнології відіграють важливу інфраструктурну роль під час переходу традиційних фінансів у онлайн. Фінансові технології максимально підвищують якість дистанційних фінансових сервісів та мінімізують залучення людських ресурсів для надання фінпослуг. Зокрема, блокчейн сприяє доступу населення у всьому світі до базових фінансових послуг (рахунок у банку, кредити та депозити) без необхідності відвідувати відділення банку, що має позитивний вплив на економіку цілої країни або окремого регіону. Використання блокчейн-технологій у фінансовій сфері збільшує інвестиційну привабливість країни для розвитку сфери фінансових технологій.

УДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПОДАТКОВОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Рудюк Л. В.
старший викладач кафедри фінансів та обліку
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»

Результати аналізу сучасного стану розвитку податкової системи України в умовах глобалізації світової економіки за досліджуваний період свідчать, що розвиток вітчизняної податкової системи відбувається під впливом таких зовнішніх чинників як міжнародна фіскальна конкуренція та європейська податкова гармонізація.

Незважаючи на те, що протягом 2012-2018 рр. Україна покращила свій рейтинг простоти сплати податків (з 181-го на 43-є місце), вітчизняна податкова система залишалася складною та несприятливою для ведення бізнесу. Встановлено, що за рейтингом «Paying Taxes 2018», який укладає Світовий банк і аудиторська компанія PwC, Україна займала 43-є місце за простотою сплати податків (для порівняння: Румунія – 42-е, Молдова – 32-е, Грузія – 22-е, Литва – 18-е, Естонія – 14-е, Латвія – 13-е). За рейтингом «Paying Taxes 2019» Україна посіла 54-е місце (для порівняння: Латвія –13-е, Естонія – 14-е, Грузія – 16-е, Литва – 18-е, РФ – 53-є). За результатами «Paying Taxes 2020» Україна посіла 65-е місце серед 190 країн (для порівняння: Грузія –14-е місце, Латвія – 16-е, Молдова – 33-є, Росія – 58-е). Згідно з дослідженням, бізнес в Україні витрачає 327,5 год. на рік на податковий облік, а з тривалості урахування ПДВ Україна посіла 176-е місце із 190.

Слід зазначити, що протягом останніх років щодо податкової системи України було проведено значну кількість реформ, проте механізм адміністрування податків залишився недосконалим. Виявлено наступні позитивні результати попереднього етапу податкових реформ в Україні: 1) гармонізація податкового та бухгалтерського обліку; 2) електронне адміністрування ПДВ; 3) запровадження системи електронного адміністрування реалізації пального; 4) спрощення форм податкової звітності; 5) вдосконалення заходів податкового контролю; 6) спрощення реєстрації платників податків; 7) запровадження нових електронних сервісів для платників податків тощо.

Вважаємо, що скорочення часу, який витрачає бізнес на облік та платежі до бюджету має стати основним завданням податкової реформи в Україні. Для зменшення рівня реального податкового навантаження в Україні, слід вжити таких заходів: 1) створення удосконаленої форми електронного кабінету по всіх податках для платників; 2) трансформація на електронний документообіг; 3) удосконалення системи електронного адміністрування ПДВ; 4) спрощення форм податкової звітності; 5) автоматизація попереднього заповнення декларацій; 6) звітування за операціями у режимі реального часу; 7) зменшення загальної ставки оподаткування прибутку підприємства та заробітної плати; 8) запровадження податку на виведений капітал; 9) створення Реєстру платників податку на виведений капітал; 10) диференціація ставки ПДВ через запровадження зниженої ставки (10%) на соціально важливі товари

та послуги; 11) удосконалення системи оподаткування фіксованим сільськогосподарським податком, який з 2014 р. формально включений до складу єдиного податку; 12) встановлення чіткої відповідальності податкових органів за неправомірні рішення у формі відшкодування всіх збитків та упущеної вигоди, які були завдані бізнесу. Саме такі дії зможуть зменшити рівень податкового навантаження на підприємства, скоротити сектор тіньової економіки, збільшити податкові надходження до бюджетів, а також покращити показник для України щодо часу на адміністрування та сплату податків в рейтингу «Paying Taxes».

Отже, проведений аналіз дозволяє стверджувати, що Україна на сучасному етапі перебуває у підготовчій стадії та працює над планом подальшої діджиталізації роботи податкових органів та реформою податкового адміністрування. Ключовими пріоритетами податкової реформи для бізнесу в Україні у 2020 р. є: вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві. Зазначена реформа передбачає велику низку змін та новацій: змінюється стиль проведення і строки перевірок, збільшуються штрафи, реформування інституту відповідальності тощо.

ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Сабрам Я. А.
І курс, ОР «магістр», група ФБСС-52-19,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»
Науковий керівник: Домбровська Л. В., к. е. н., доцент

Для забезпечення ефективної діяльності підприємств необхідне застосування програмно-цільового підходу до процесу управління оборотними активами, оскільки даний підхід утілює обширну методологію вирішення безлічі проблем, що виникають в різних сферах діяльності підприємств, і направлений на вирішення складних питань шляхом розробки системи програмних заходів, спрямованих на мету.

Програмно-цільове управління оборотними активами підприємства на основі системного підходу припускає комплексне вирішення проблем їх ефективного управління через раціональне використовування оборотних активів шляхом розроблення програми і мети, направленої на її виконання. В процесі взаємного узгодження мети програмних заходів і ресурсних потреб здійснюється не тільки їх взаємоузгодження, але і варіантний аналіз шляхів вирішення проблеми. Саме цими особливостями програмно-цільового підходу пояснюється його вибір для вирішення проблем в галузі вдосконалення процесу управління оборотними активами підприємств.

Програмою управління оборотними активами підприємств є сукупність послідовно виконуваних задач, пов'язаних єдиною метою, направлених на вдосконалення процесу управління оборотними активами в умовах заданих обмежень (рис. 1).

Програма управління оборотними активами направлена на виконання наступних дій:

– формування необхідної потреби в оборотних активах: визначення їх цільового обсягу і розміру структурних складових;

– забезпечення заданого рівня співвідношення джерел покриття потреби в оборотних активах;

– ефективне співвідношення між структурними елементами оборотних активів, достатнє для забезпечення довгострокової виробничої і результативної фінансової діяльності підприємства.

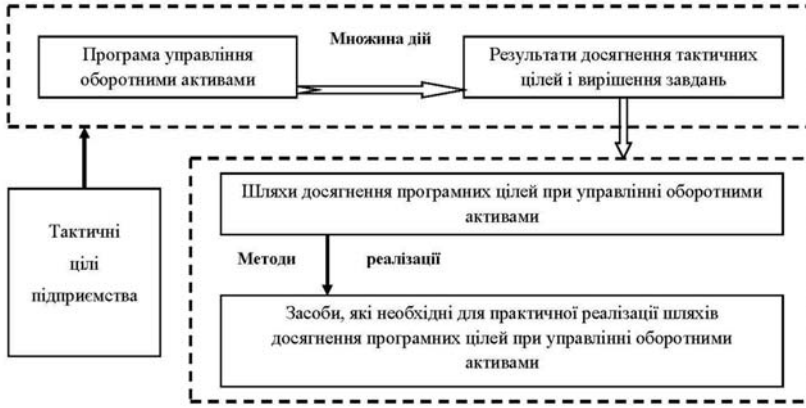

Рис. 1. **Логічна схема програмно-цільового управління оборотними активами підприємства**

Управління оборотними активами підприємств, здійснюване відповідно до принципів програмно-цільового управління (орієнтація на кінцевий результат, наскрізне планування об'єкту управління, принцип безперервності), здатне стати провідним напрямом вдосконалення процесу управління оборотними активами. Розробка і реалізація програмно-цільового управління є ефективним способом рішення актуальних проблем, що вимагають зосередження ресурсів, концентрації дій, цільової орієнтації засобів, що використовуються, і узгодженості дій. Обґрунтоване використовування засобів досягнення мети забезпечить інваріантність вирішення поставлених задач і підвищить ефективність використовування оборотних активів підприємств в умовах змін зовнішнього середовища.

БОРГОВА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Савонік О. С., Юськов А. П.
IV курс, група ФН-16-1,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Рудюк Л. В., старший викладач

Реформування державного кредиту та оптимізація політики управління державним боргом останніми роками є одним з найактуальніших пріоритетів реформ системи державних фінансів. Особливо це важливо з огляду на розгортання боргової кризи в Європі, яка стала наслідком неефективного управління державним боргом. Боргова політика – це складова економічної політики держави щодо можливого залучення додаткових фінансових ресурсів за рахунок випуску і розміщення державних боргових зобов'язань, підписання міжнародних, міждержавних угод для фінансування державних видатків чи програм економічного розвитку та обслуговування й погашення державного боргу. Політика державних запозичень і обслуговування державного боргу відіграє важливу роль у системі макрофінансових регуляторів економічного розвитку. Така політика впливає на стан грошово-кредитної сфери через зміну обсягів грошової маси і рівня відсоткових ставок в економіці. Боргова політика держави безпосередньо визначає рівень дефіциту

бюджету та параметри бюджетної й податкової політики. Залучення зовнішніх позик державою і обслуговування зовнішнього боргу істотним чином впливають на динаміку валютного курсу та траєкторію валютних надходжень до національної економіки, що відповідним чином відображається на показниках платіжного балансу країни.

Параметри державної боргової політики тісно пов'язані з рівнем боргової безпеки, що розуміється як досягнення такого рівня державного боргу і співвідношення між його структурними складовими, які є достатніми для вирішення нагальних соціально-економічних потреб і не створюють загроз для стабільності вітчизняної фінансової системи та збереження суверенітету держави. Боргový тягар визначається за допомогою розрахунків спеціальних показників (боргових індикаторів), що характеризують обсяг державного боргу, його структуру та стан платоспроможності країни. Загальноприйнятними є такі показники боргового тягаря країни: 1) відношення суми державного боргу до ВВП; 2) відношення суми державного зовнішнього боргу до ВВП; 3) відношення державного зовнішнього боргу до доходів від експорту товарів та послуг; 4) відношення платежів з обслуговування (у тому числі погашення) зовнішнього державного боргу до доходів від експорту; 5) відношення платежів з обслуговування (у тому числі погашення) зовнішнього державного боргу до суми доходів державного бюджету; 6) відношення платежів з обслуговування (у тому числі погашення) зовнішнього боргу до ВВП; 7) відношення державного боргу до доходів державного бюджету; 8) відношення платежів з обслуговування (у т.ч. погашення) державного боргу до ВВП; 9) відношення зовнішнього державного боргу до доходів державного бюджету; 10) відношення платежів за державним боргом до доходів державного бюджету; 11) відношення суми державного боргу до чисельності населення в країні.

Використання зазначених показників на різних етапах управління державним боргом дає можливість не лише визначати розмір боргового навантаження, а й здійснювати планування та прогнозування в контексті вироблення боргової політики держави, розробляти заходи та методи оперативного управління державним боргом для забезпечення його ефективності й результативності.

Створення Боргового агентства України – відповідь на вимоги часу та наслідок виваженого аналізу поточної ситуації, що відповідає найкращим світовим практикам. Отже, ефективне управління бор-

говими операціями та дотримання економічно безпечних розмірів боргового навантаження створюватимуть підгрунття для зміцнення фінансової системи України, забезпечення платоспроможності держави у довгостроковому періоді та посилення стимулюючого впливу держави на соціально-економічний розвиток країни.

ПОНЯТТЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ЯК ФУНКЦІЇ МЕНЕДЖМЕНТУ

Савчук А.А.
IV курс, група ЗМН-16-1-zh, спеціальність «Менеджмент»
Житомирський економіко-гуманітарний інститут
Університету «Україна»
Науковий керівник: Карпенко С. В., к. е. н., доцент, завідувач кафедри

Наше суспільство складається з великої кількості різних організацій, і більшість людей майже все своє свідоме життя пов'язують з організаціями, або як її члени, або як партнери.

В широкому розумінні поняття «організація» – це функціонально-цільова спільнота людей з притаманною їй соціальною структурою, каналами комунікації, орієнтацією, координацією, управлінням і контролем, яка формується на основі розподілу праці, спеціалізації функцій, ієрархії, системи взаємодії між індивідами, групами і структурними підрозділами для задоволення соціальних потреб індивідів і суспільства; у вузькому ж це процес визначення найбільш суттєвих зв'язків серед людей, завдань і видів діяльності з метою інтеграції і координації організаційних ресурсів для ефективного виконання поставлених цілей. В менеджменті до даного поняття додається «функція», і тоді організація розглядається як одна з функцій управління підприємством.

Функція організації необхідна для менеджерів задля:

1. Процес організації підвищує ефективність і якість роботи. Група людей може зробити набагато більше ніж одна людина;

2. Взаємостосунки людей будуть ефективними, коли вони розуміють свої специфічні обов'язки, коли вони знають перед ким і за що необхідно звітувати;

3. Полегшення комунікацій. З'являється можливість спілкуватись і передавати інформацію.

Більш повним визначенням поняття організації як функції з позиції менеджменту вважається наступне: це процес створення

структури підприємства, шляхом визначення видів діяльності, необхідних для досягнення цілей підприємства і кожного його підрозділу, групування цих видів діяльності, закріплення сформованих груп за певними управляючими, делегування повноважень і інформаційних зв'язків по горизонталям і вертикалям організаційної структури.

Задачі організаційного процесу:

1) розподіл праці – розподіл видів робіт між відповідними фахівцями;

2) департаментизація – розподіл організації на підрозділи відповідно до цілей і стратегій;

3) координація – встановлення взаємозв'язків між повноваженнями, які пов'язують рівні управління між собою і забезпечують можливість розподілу і контролю виконання завдань.

Засобом за допомогою якого керівництво встановлює взаємостосунки між рівнями повноважень є делегування. А визначальними елементами цього процесу є обов'язки, повноваження та відповідальність.

Делегування – це процес передачі менеджером завдань і повноважень співробітникам, які займають позиції на нижніх рівнях ієрархії та готові прийняти на себе відповідальність за їх виконання.

Сьогодні керівник не в змозі сам вирішувати всі управлінські проблеми, навіть ті, які безпосередньо входять у коло його службових обов'язків, оскільки їх занадто багато, вони різнобічні її специфічні, а його знання, досвід і запас часу – обмежені.

Тому, зберігаючи за собою розробку стратегії, контроль і загальне управління, він передає вирішення менш значних проблем, права і відповідальність підлеглим, які мають необхідні знання, досвід та зацікавленість брати участь в управлінні. Це сприяє максимальній гнучкості організації та її адаптації до зовнішнього середовища.

Обов'язки – необхідність виконувати функції пов'язані з роботою. Обов'язки делегуються, головним чином формально, у вигляді завдань, завжди зверху донизу.

Повноваження є правом використовувати ресурси організації і спрямовувати зусилля деяких її співробітників на виконання певних завдань. Повноваження делегуються посаді а не індивіду. Межи повноважень визначаються правилами, процедурами, посадовими обов'язками як в письмовому так і в усному вигляді.

Відповідальність – це зобов'язання виконувати доручені завдання та необхідність звітувати за результати роботи і виправдову-

ватися за невиконану роботу. Відповідальність делегується разом з повноваженнями і її обсяг залежить від обсягу повноважень.

Відповідальність має подвійну властивість. З одного боку, посадова особа приймаючи повноваження, бере на себе й відповідальність за своєчасність і якість його виконання, з іншого – керівник, який делегував повноваження, зберігає за собою відповідальність за його виконання перед вище стоячими органами управління. Такий подвійний характер відповідальності забезпечує якісне виконання повноважень. Отже, чим вищий ієрархічний рівень менеджера, тим більшим є обсяг його відповідальності.

Найважливішим принципом делегування є: «Немає і не повинно бути обов'язків без відповідних прав, а прав – без відповідальності». Порушення цього принципу неминуче спричиняє зниження ефективності управлінської системи організації.

ПРОБЛЕМА МОТИВАЦІЇ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ

Сирчін Є. В.
II курс, група ПЛ-18-1м-пк, спеціальність «Психологія»
Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: Корчагіна В. Г., к. е. н.

Усі люди працюють заради якоїсь мети. Одні прагнуть грошей, інші – слави, треті – влади, четверті просто люблять свою роботу, тобто вони працюють заради самого процесу. Ці і багато інших обставин, спонукаючи людину до активної діяльності, називаються мотивами, а її застосування – мотивацією. Оскільки одним з найважливіших завдань організації є пошук ефективних способів мотивації персоналу, ця тема є актуальною у наш час.

В якості основних функцій мотивації слід виділити спонукання до дії, напрям діяльності, контроль і підтримка поведінки.

Причини, які примушують людину віддавати максимум зусиль роботі важко визначити, вони можуть бути дуже різноманітно. Одні виконують легку роботу і залишаються невдоволені, інші виконують важку роботу і отримують задоволення від процесу або результату.

Очевидно, завданням менеджера є досягнення цілей організації. Для того, щоб включити людину до рішення тієї або іншої задачі, необхідно знати і розуміти що їм рухає, що спонукає його до дій і до чого він прагне. Причинами, які визначають участь людини в

роботі, є його бажання, можливість і кваліфікація, але особливо – мотивація (спонукання).

Механізм мотивації — це серйозний інструмент стабілізації та розвитку персоналу, підвищення ефективності, результативності і якісної діяльності будь-якої організації. Мотивований персонал, що має кваліфікацію необхідного рівня, робить можливим розвиток організації і забезпечує їй конкурентну перевагу на ринку.

Знання логіки процесу мотивації не дає значних переваг в управлінні цим процесом. Можна вказати на декілька чинників, які ускладнюють і роблять неясним процес практичного розгортання мотивації. Важливим чинником є неочевидність мотивів. Можна припускати, здогадуватися з приводу того, які мотиви діють, але в явному виді їх «вичленувати» неможливо. Потрібно тривалі і скрупульозні спостереження для того, щоб спробувати з достатньою мірою достовірності сказати про те, які мотиви є ведучими, рушійними в мотиваційному процесі.

Наступним важливим чинником є мінливість мотиваційного процесу. Його характер залежить від того, які потреби ініціюють цей процес. Проте самі потреби знаходяться або ж, навпаки, посилюючи дію окремих потреб. При цьому складові цієї взаємодії можуть мінятися в часі, змінюючи спрямованість і характер дії мотивів. Тому навіть при найглибшому знанні структури мотивів можуть виникати непередбачені зміни в поведінці людини і непередбачена реакція з боку на мотивуючи дії.

Ще одним чинником, що робить мотиваційний процес кожної конкретної людини унікальним і фактично непередбачуваним, є відмінність мотиваційних структур окремих людей, різні міри впливу однакових мотивів на різних людей і залежності дії одних мотивів від інших. У одних людей прагнення до досягнення результату може бути дуже сильним, у інших же воно може бути відносно слабким. В цьому випадку цей мотив по-різному діятиме на поведінку людей. Можлива і інша ситуація: дві людини мають однаково сильний мотив для досягнення результату. Але у одного цей мотив домінує над усіма іншими, і він домагатиметься результату будь-якими способами. У іншого ж цей мотив порівняємо по силі дії з мотивами на співучасть в спільних діях. В цьому випадку ця людина поводитиметься по-іншому.

Таким чином, можна зробити висновок, що процес мотивації дуже складний і неоднозначний. Існує досить велике число різних теорій мотивації, що намагаються дати пояснення цьому явищу. Це

означає, що менеджерові необхідно знати як теорію мотивації, різні напрямки в її поясненні, так и уміти скористатися на практиці, в процесі роботи з персоналом.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ НА РИНКУ КАВИ В УКРАЇНІ

Сінько Д. В.
ІІІ курс, група ЗМК-17-1, спеціальність «Маркетинг»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Кутліна І. Ю., к. т. н., доцент

Кава наразі виступає найбільш споживаним безалкогольним напоєм. Світові аналітики стверджують, що даний продукт посідає друге місце за обсягами продажу і поступається тільки обсягам продажу нафти. Зважаючи на стрімке зростання рівня споживання кавових напоїв у світі протягом останнього десятиліття, варто здійснювати дослідження стану ринку кави в Україні та описати перспективи його розвитку в найближчі роки, що дасть змогу оцінити доречність організації та ведення кавового бізнесу в нашій країні.

Стрімкий розвиток світового ринку кави підтверджується даними ICO (International Coffee Organization), за якими світовий експорт кави показує зростання даного показника, а експерти «Mordor Intelligence» зазначають, що найбільше кави споживають люди віком від 19 до 34 років, що обумовлено позиціонуванням кави на ринку не просто як гастрономічного продукту, а як стилю життя, невід'ємної частини образу молодої та успішної людини.

Культура кави стає символом моди і керує споживанням. Зростанню світового ринку кави сприяють і такі фактори як розширення асортименту кавових напоїв, збільшення способів приготування кави, наявність широкого вибору сортів і видів даного напою, збільшення кількості магазинів роздрібної торгівлі, кафе та кав'ярень, що спрощує доступ споживачів до кавової продукції.

Слід зауважити, що Україна в цій сфері господарювання є повністю імпортозалежною через відсутність вирощування даної культури на її території у зв'язку з невідповідними природно-кліматичними умовами.

Головними світовими виробниками кави є Колумбія, Мексика, Ефіопія, В'єтнам, Індонезія, Куба тощо. Проте тільки 23% даного продукту постачається в Україну безпосередньо з країн-виробни-

ків. Решту 77% українські трейдери імпортують з країн Європи, що спричиняє завищені ціни на товар у роздрібній торгівлі. З огляду на наведені дані можна зробити висновок про необхідність організації прямих поставок кавової сировини в Україну без участі європейських посередників, що дасть змогу вітчизняним підприємствам доносити даний продукт до споживача за нижчими цінами та розширити власний експорт кави.

Не зважаючи на нестабільність та низький рівень доходів населення в Україні, ринок кави в контексті глобальних тенденцій характеризується постійним зростанням. Традиційно українці випивають більше розчинної кави, ніж зернової. Проте останнім часом спостерігається помітне збільшення частки споживання натуральної кави. Якщо споживання меленої кави зростає, то у споживанні розчинної кави прослідковується тенденція до спадання. І хоча рівень обізнаності споживачів у сфері видів і сортів кави постійно зростає, він все ще залишається порівняно невисоким у порівнянні зі знаннями жителів провідних європейських країн.

Маркетингові дослідження показують, що 49% споживачів купують каву тільки 1 раз в місяць, 31% — 1 раз на 2-3 тижні, 10% — 1 раз на 2 місяці, 8% — 1 раз на тиждень і тільки 2% споживачів купують каву більше 1 разу на тиждень. Дані показники ще досить низькі, що показує широкі можливості для розвитку даної сфери діяльності і необхідність поширення кавової культури в Україні.

Вибираючи каву споживачі віддають перевагу відомим на території нашої країни брендам, серед яких Jacobs, Nescafe, Галка, Жардін, Жокей. Крім цього на вибір споживачів впливає ціна, наявність акцій, знижок чи додаткових подарунків при купівлі, об'єм та дизайн упаковки, а також країна-виробник. Найбільшу кількість зернової та меленої кави споживають жителі великих міст та західної частини України, в той час як в південних і східних регіонах споживання кави становить тільки 9,2% від загального обсягу.

Слід зазначити, що ціна на каву в Україні постійно зростає. Навіть при низькій ціні на світовому ринку і рекордних урожаях кави, ціна на кінцевий продукт в Україні залишається високою. Це спричинено малим відсотком прямих поставок сировини в нашу країну на нестабільним курсом валют.

СУТНІСТЬ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ

Скрипка Ю. О.
IV курс, група МК-16-1, спеціальність «Маркетинг»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Кутліна І. Ю., к. т. н., доцент

За умов сучасної економіки функціонування більшості підприємств роздрібної торгівлі здійснюється за принципом пристосування до ситуації на ринку. Однак процес розвитку конкурентного середовища, який відбувається досить інтенсивно на ринку споживчих товарів, та прагнення утримати конкурентоспроможність змушує підприємства ґрунтувати свою діяльність на засадах маркетингу.

Маркетингова діяльність роздрібного торгового підприємства: програмно-цільова діяльність на обраному ринку, що ґрунтується на його комплексному дослідженні з метою визначення потреб потенційних покупців, характеризується високим ступенем організації торгового обслуговування для задоволення цих потреб і спрямована на отримання максимально довгострокового прибутку.

Уява споживача про товар чи запропоновані послуги ґрунтується не на їх ціні, а пов'язана з тими вигодами, що дає магазин, а саме: вдало обране місце розташування магазину, графік його роботи, висока кваліфікація торгового персоналу, можливість відбору, а також повернення товару тощо. Роздрібна торгівля є і споживачем, і продавцем в каналі розподілу. Збуваючи товари та послуги кінцевим споживачам, вона є також споживачем для оптових посередників та підприємств-виробників. Оскільки їх знаходження у каналі є вирішальним, вони можуть виконувати важливу роль оберненого зв'язку в отриманні інформації від покупців та передачі її учасникам каналу.

Підприємства роздрібної торгівлі – це кінцевий крок каналу розподілу для споживчих товарів виробника. Незалежно від того, чи реалізує виробник товари через мережу власних магазинів, чи користується послугами незалежних роздрібних торгових підприємств, успіх усієї стратегії маркетингу залежить від рішення, яке приймають споживачі у роздрібному магазині. Саме функціонування роздрібної торгівлі найкращим чином ілюструє концепцію маркетингу в дії. Це виявляється, насамперед, у розвитку нових форм продажу товарів, впровадження яких спрямоване на більш повне задоволення індивідуальних потреб споживачів, що знаходить відображення в маркетинговій діяльності цих підприємств, яка має певні особливості.

Процес прийняття рішення роздрібним торговим підприємством зосереджується на двох фундаментальних діях: по-перше, аналіз, оцінка та кінцевий вибір ринкової мети; по-друге, вибір та розробка маркетингових засобів, спрямованих на досягнення цієї мети й отримання прибутку.

Розвиток конкуренції в роздрібній торгівлі змінює філософію торгового бізнесу. На перше місце виходять питання, пов'язані з якісним задоволенням потреб споживачів, тому актуальності набувають маркетингові рішення. Маркетинг є наукою, практикою і мистецтвом організованої діяльності підприємства на ринку. Торговий маркетинг – це маркетинг торгових послуг, який складається з закупівлі товарів та формування торгового асортименту відповідно до попиту покупців, організації торгових процесів та обслуговування населення, надання інформації споживачам та внутрішньомагазинної реклами, надання додаткових послуг та ін.

Аналіз показує, що у торгівлі об'єктивно вищі можливості пристосуватися до ринку з огляду на можливість малозатратних та більш оперативних, ніж у виробника, рішень. На жаль, більшість торгових підприємств використовують маркетингові технології на інтуїтивному рівні, тому створення та наукове обґрунтування маркетингових підходів, що враховують специфіку діяльності торгових підприємств, є життєвою необхідністю.

Специфіка функціонування підприємства, що діє на основі маркетингу, полягає у тому, що воно прагне вивчити і прогнозувати зовнішнє середовище підприємства, здійснювати активний регулюючий вплив на ті його елементи, які піддаються контролю даним підприємством і пристосовуватись до тих умов, на які воно вплинути безпосередньо не може.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МАРКЕТИНГУ ІННОВАЦІЙ

Собченко К. Б.
ІІІ курс, група МН-17-1-zh, спеціальність «Менеджмент»
Житомирський економіко-гуманітарний інститут
Університету «Україна»
Науковий керівник: Паламарчук І. І., старший викладач кафедри

У сучасних умовах господарювання основними критеріями ефективного розвитку виробництва стають якість і швидкість впро-

вадження нових інформаційно-технологічних систем та управлінських методів. Для багатьох країн все більшої актуальності набуває стратегія інноваційного прориву, яка дозволить їм на рівних увійти у світове співтовариство і зайняти своє місце на міжнародному ринку не слідуючи буквально по шляху, який світові економічні лідери вже пройшли, завоювавши при цьому міцні позиції, а знайти і реалізувати свої порівняльні конкурентні переваги. Весь хід світового розвитку свідчить, що пошук конкурентних переваг в переважній більшості випадків пов'язаний з інноваціями: у техніці, технологіях, методах управління виробництвом і збутом.

«Маркетинг інновацій», «інноваційний маркетинг» визначають як діяльність з покращення продукції та маркетингу, маркетинг нових товарів, діяльність зі створення унікальних умов реалізації нових продуктів, складову частина процесу планування й реалізації інновацій. «Маркетинг інновацій» та «інноваційний маркетинг» характеризують як створення та використання інновацій у самому маркетингу, нові інструменти маркетингу. В літературі зустрічаємо тлумачення вищезгаданих понять як одночасне покращення, удосконалення як продукції так і маркетингу, пропонування нового блага, та ін.

Маркетинг інновацій слід розглядати:

– як концепцію ринкової діяльності підприємства (філософію бізнесу), коли зміни розглядаються як джерело доходу;

– як аналітичний процес, що передбачає виявлення ринкових можливостей інноваційного розвитку;

– як засіб активного впливу на споживачів та цільовий ринок у цілому, що пов'язаний з виведенням та просуванням інновації на ринок;

– як функцію інноваційного менеджменту, спрямовану на виявлення можливих напрямків інноваційної діяльності, їх матеріалізацію і комерціалізацію. При цьому можна одночасно розглядати інноваційний менеджмент як функцію маркетингу інновацій, спрямовану на втілення досягнень науки і техніки у нові товари здатні задовольнити потреби і запити споживачів та забезпечити товаровиробнику (продавцю) прибуток;

– як засіб (ринковий інструментарій) орієнтації окремих господарюючих суб'єктів, а разом з тим і національної економіки у цілому на інноваційний розвиток.

Відтак, маркетинг інновацій слід розглядати як систематичну активність (сукупність цілеспрямованих дій) на ринку щодо створення,

виведення та просування інновації, як комплексну функцію менеджменту. Зауважимо, що не вважаємо наведений вище підхід вичерпним і таким, що усебічно відображує суть маркетингу інновацій.

В узагальненому вигляді суть маркетингу інновацій може бути визначена як систематична активність щодо розробки і просування на ринку нових товарів, послуг та технологій для задоволення потреб і запитів споживачів (та суспільства) у більш ефективний, ніж у конкурентів, спосіб на основі підвищення потенціалу підприємства, пошуку нових напрямів та засобів його використання з метою отримання прибутку та забезпечення умов тривалого виживання й розвитку на ринку.

Очевидно, що ринкове супроводження інновацій (нових товарів, послуг та технологій) потребує нетрадиційних дій, прийомів, методів, тобто інноваційного маркетингу як набору інструментів та напрямів їх використання.

Інноваційний маркетинг покликаний сформувати перспективний попит на ринку та створити умови для логістичного забезпечення прогресивних перетворень у сфері постачання, виробництва та збуту. А всебічна реалізація маркетингового інноваційного потенціалу в масштабах України забезпечить її конкурентоспроможність на світовому ринку і соціально-економічне зростання.

АНАЛІЗ ДЖЕРЕЛ НАПОВНЕННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ТА БЮДЖЕТІВ ОБ'ЄДНАНИХ ГРОМАД

Солоненко Н. І.
І курс, група ЗФН-18-1м-nk,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник Корчагіна В. Г., к. е. н.

Починаючи з 2015 р., джерела наповнення місцевих бюджетів розширено за рахунок передачі з державного бюджету на рівень місцевого низки податків а також запровадження нових зборів. Бюджетна децентралізація надала нові можливості для наповнення бюджету громад за рахунок: 80% екологічного податку, 100% єдиного податку, 100% податку на прибуток підприємств комунальної власності, 100% податку на майно (нерухомість, земля, транспорт),

100% акцизного податку з торгівлі. 26 листопада 2015 р. унормовано питання про перерозподіл надходжень державного та місцевих бюджетів у зв'язку з передачею органам місцевого самоврядування та місцевим держадміністраціям повноважень з надання адміністративних послуг у сфері державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців. До доходів місцевих бюджетів належить 100% плати за надання адміністративних послуг, 100% державного мита, 100% плати за землю та інші.

Об'єднані громади у своєму «бюджетному статусі» прирівнюються до міст обласного значення і районів. Питання подальшої децентралізації бюджетної системи є важливим у зв'язку з поточним формуванням перспективних планів об'єднаних громад: об'єднання декількох фінансово слабких громад у єдину дозволить зменшити видатки на утримання управлінського апарату і збільшить обсяги коштів на поточні потреби, що у свою чергу спростить механізм встановлення прямих фінансово-бюджетних відносин між державою та такою громадою. Бюджетна децентралізація супроводжується неминучою суперечливість: об'єднання громад: економічно потужніші громади отримали необхідні важелі фінансового впливу, на відміну від слабших. Крім того, практично неможливо формування бюджетної бази для створення потужних і спроможних громад без реформування органів місцевої влади.

В тому числі, для досягнення спроможності громад, необхідно постійно підвищувати кваліфікацію управлінського апарату органів місцевого самоврядування, що, відповідно, позитивно позначиться на загальній ефективності бюджетної децентралізації.

Основні проблеми у сфері міжбюджетних відносин, які потребують вирішення:

Не всі місцеві бюджети отримали вагомі податкові джерела та, відповідно, необхідний обсяг надходжень. Бюджети міст обласного значення та об'єднаних громад суттєво зміцнені, нові джерела отримали обласні бюджети, а бюджети громад низового рівня так і залишаються дотаційними. Крім того, змінилася структура податкових надходжень. За вимогами Податкового кодексу України, до місцевих податків належать: податок на майно, єдиний податок, збір за місця для паркування транспортних засобів, туристичний збір, надходження від яких не перевищують 10% у доходах місцевих бюджетів. Як і раніше, основну частку надходжень (45,6% за результатами 2018 р.) складає загальнодержавний податок на доходи фізичних осіб.

Продовжує зростати частка трансфертів у доходах місцевих бюджетів при зменшенні частки власних доходів. Дотація, яка є нецільовим трансфертом, дозволяє місцевим органам витрачати кошти на власний розсуд, хоча на їхнє рішення суттєво впливає необхідність забезпечення бюджетних програм з фінансування послуг, що надаються за рішенням центральних органів влади. З іншого боку, переважне використання дотацій створює загрозу розпорошення коштів за другорядними напрямами видатків, тому посилення уваги до цільових трансфертів можна пояснити прагненням гарантувати забезпеченість базових соціальних послуг у перехідний період.

Простежується невідповідність між обрахованими трансфертами та реальними потребами громад у них. Це спричиняє недостатність фінансування окремих видаткових повноважень.

Негативно на розвитку громади позначається неврегульованість забезпечення видатків на потреби місцевої спільноти.

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Сорокіна С. В.
IV курс, група ЗМН-16-1-zh,
спеціальність «Менеджмент»
Житомирський економіко-гуманітарний інститут
Університету «Україна»
Науковий керівник: Яковець О. П., старший викладач кафедри

Попередні роки реалізації економічних реформ в Україні не створили необхідних умов для примноження та зміцнення інтелектуального потенціалу суспільства, інноваційного розвитку економіки, освоєння нових високих технологій та подолання структурних деформацій. Глибока системна криза, яку тривалий час переживає економіка України, нестабільність управлінських структур, часта зміна кадрів, недостатнє фінансування передбачених законодавством заходів негативно позначається на змісті, послідовності та результативності впровадження заходів інноваційної політики.

Функціонування економіки України на принципах інноваційної моделі економічного розвитку є об'єктивною необхідністю.

Досягнення нового рівня інноваційного розвитку можливе тільки на основі нової якості вітчизняної науки через врахування світових технологічних тенденцій, врахування існуючих варіантів соціально-економічного розвитку та обґрунтування доцільності адаптації наукових і технологічних результатів до суспільних потреб країни.

Як свідчать реалії соціально-економічного життя країни, інноваційна діяльність в умовах сьогодення не стала реальним пріоритетом економічної політики, пріоритетні орієнтири вищих органів влади постійно знаходилися в сфері вирішення гострих поточних економічних проблем. Стан інноваційної діяльності в умовах обраної моделі економічного зростання більшістю експертів-науковців визначається як кризовий і такий, що не відповідає сучасному рівню інноваційних процесів у промислово-розвинутих країнах та національним потребам інноваційного розвитку.

Стабільне скорочення реальних обсягів фінансування науково-технічного комплексу та відсутність дієвої державної науково-технічної політики не дають підстав для висновку про наявність реального підґрунтя для функціонування економіки на основі інноваційної моделі розвитку.

Реформування економіки здійснюється за принципами частих змін цілей та завдань, без урахування загальновідомих факторів функціонування та розвитку науково-технічного потенціалу: активної та передбачуваної державної підтримки, формування попиту на наукові досягнення з боку реального сектора економіки тощо.

Аналіз реального стану економічного розвитку дає можливість зробити висновок, що сьогодні йдеться вже не про доцільність чи можливість створення системи підтримки технологічних змін, а про концептуальні основи, критерії, інструменти й механізми економічної політики, яка в рамках існуючих фінансових, структурних та інституційних обмежень була б спроможною забезпечити зростання інвестицій у технологічні зміни та належну мотивацію інноваційного підприємництва. Це підтверджує, що формування і реалізація конкурентних переваг національної економіки в умовах вичерпаності екстенсивних факторів економічного зростання стає можливим тільки на основі обраної безальтернативною інноваційної моделі розвитку.

ФІНАНСОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПРОСТОРУ

Сторожук В. В.
VI курс, група ЗФН-18-2м,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Рудюк Л. В., старший викладач

Встановлено, що фінансовий ринок – одна з найважливіших сфер національної економіки, де відбуваються формування та розподіл фінансових ресурсів і шляхом діяльності його учасників забезпечуються накопичення та розподіл інвестиційних ресурсів, взаємодія виробників і споживачів фінансових послуг за правилами, визначеними державою та її регуляторними органами. Фінансовий ринок має визначальний вплив на функціонування фінансової системи країни і від того наскільки стабільно він функціонуватиме та інтенсивно розвиватиметься, залежатиме і стабільність фінансової системи в цілому. Основним завданням фінансового ринку є трансформація капіталу з наявних грошових коштів у інвестиційну їх форму з метою наповнення тих секторів економіки, що потребують додаткового фінансування для подальшого розвитку. Фінансовий ринок є складною різноманітною структурою, тому існують різні способи його класифікації. Найпоширеніші підходи до визначення структури фінансового ринку:

1) за видами фінансових активів;
2) за періодом обертання фінансових активів;
3) за організаційними формами;
4) за регіональною ознакою;
5) за швидкістю реалізації угод;
6) за умовами обігу фінансових інструментів.

Основними характеристиками цінних паперів є:

1) ліквідність;
2) ризик;
3) дохідність.

Основними сегментами фінансового ринку України є: банківська система, фондовий ринок та ринок небанківських фінансових установ. Реалізація Комплексної програми розвитку фінансового сектору України до 2020 р. включала 3 етапи: I етап – вирішення проблем минулого та очищення фінансового сектору; II етап –

закладення фундаменту для розвитку системи; III етап – реалізація заходів щодо самого розвитку.

Зазначено, що подальший розвиток фінансового ринку України стримують: недосконаліть ефективного механізму захисту прав інвесторів та кредиторів; низький рівень розвитку інституційних інвесторів; обмеженість фінансових інструментів; складність процедур реструктуризації; недовіра та необізнаність роздрібного інвестора; відсутність належних пруденційних вимог та регулювання ринку небанківських фінансових послуг; недосконаліть податкового законодавства; обмеження валютного законодавства.

Для розвитку фінансових ринків в Україні до 2025 р. регулятори працюватимуть над завершенням валютної лібералізації, створенням ліквідних ринків фінансових інструментів (деривативів, корпоративних акцій та облігацій тощо), дерегуляцією ринків небанківських фінансових послуг з низьким рівнем ризиків або тих, що не відповідають практикам ЄС, регулюванням страхової діяльності відповідно до Solvency II та принципів IAIS, забезпеченням правового регулювання страхових посередників, створенням на законодавчому рівні необхідних передумов для розвитку ринків кредитних спілок та надання послуг фінансового лізингу, модернізацією біржової та депозитарної інфраструктури, створенням Комплексної інформаційної системи моніторингу фондового ринку, застосуванням міжнародних стандартів функціонування інфраструктури ринків капіталу (вимог CSDR, EMIR, MIFID II, MIFIR, PFM). З метою розширення фінансової інклюзії будуть упроваджені стандарти ринкової поведінки фінансових установ і розкриття інформації про фінансові продукти, активізовані цільові програми для підвищення фінансової грамотності населення, а також буде посилено захист прав споживачів, створено стимули для розвитку платіжної інфраструктури для безготівкових операцій, розширено і вдосконалено систему гарантування вкладів тощо.

Отже, здійснення ефективної монетарної політики допоможе «заякорити» інфляційні очікування, а впровадження комплексних фінансово-економічних реформ забезпечать повернення довіри до фінансового ринку та відновлять доступ до ринків капіталів для державного та приватного секторів, що зробить Україну привабливим об'єктом для інвестицій і поліпшить перспективи країни на середньостроковий період.

ІННОВАЦІЙНИЙ МАРКЕТИНГ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Стращенко А. О.
ІІ курс, група 2ПУ,
спеціальність «Публічне управління та адміністрування»
Економічний факультет, Київський Міжнародний університет
Науковий керівник: Мягкова О. В., викладач

В Україні частка підприємств, які впроваджують інновації, є досить низькою і впродовж останніх п'яти років коливалась від 11,5% загальної кількості підприємств в 2014 р. до 15,2% – в 2019 р. Разом з тим, частка підприємств ЄС, які впроваджують інновації, є досить високою: в Бельгії – 55,6%, Німеччині – 66,9%, Франції – 53,4%, Англії – 50,3%, Польщі – 23,1%. В Україні ж частка таких підприємств складає лише 17,4%, тобто якщо в Німеччині, Англії, Франції практично кожне друге підприємство випускає інноваційну продукцію або впроваджує інноваційні технології, інноваційний маркетинг,то в Україні – лише кожне шосте.

Розробка інноваційних продуктів, впровадження інноваційного маркетингу є можливим без залучення значного обсягу фінансових ресурсів за умови ефективного управління та впровадження в діяльність підприємства передових методів керівництва та планування.

Отже, розробка і впровадження інноваційного маркетингу у ринкових умовах є одним і головних способів підвищення конкурентоспроможності та підтримки високих темпів розвитку підприємства, і, як наслідок, збільшення рівня прибутку.

Виділяють декілька видів інноваційного маркетингу:

Трейд-маркетинг – це комплекс знань і дій, спрямованих на збільшення попиту на рівні оптової та роздрібної торгівлі (заходи здійснюються безпосередньо в місцях продажу і мережах дистрибуції).

Терористичний маркетинг, завдання якого полягає в тому, щоб створити передумови для того, щоб людина необдумано купила певний товар.

Партизанський маркетинг – це процес пошуку підприємцем своєї маркетингової ніші, який супроводжується концентрацією зусиль на відокремлених частинах ринку та використанні нетрадиційних, але ефективних способів реклами та просування товарів та послуг.

Сенсорний маркетинг – тип маркетингу, основним завданням якого є вплив на почуття покупців, на їх емоційний стан з метою збільшення продажів.

Крос-маркетинг – відносно нова технологія, що дозволяє залучати споживачів по декількох напрямках одночасно.

Провокаційний маркетинг. Цей метод заснований на абсолютній новизні кожного проекту.

Вірусний маркетинг — методичні принципи, що базуються на заохоченні індивідів до передачі маркетингового повідомлення іншим особам, утворюючи потенціал для експонентного зростання впливу даного повідомлення.

Маркетинг подій – просування товарів (послуг, брендів) на ринок за рахунок створення та проведення спеціальних заходів.

Мобільний маркетинг — це процес поширення маркетингової інформації на мобільні телефони абонентівспоживачів через мобільні технології та отримання від них зворотної реакції.

Отже, інноваційний маркетинг – це вид маркетингу, який спрямований на пошук нових сфер і способів використання потенціалу підприємства, розробку на цій основі нових товарів та технологій їх просування на ринку з метою задоволення потреб і запитів споживачів більш ефективним ніж конкуренти способом, отримання за рахунок цього прибутку та забезпечення умов тривалого виживання і розвитку на ринку. Визначено основні види інноваційного маркетингу.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД СИСТЕМИ МІСЦЕВОГО ОПОДАТКУВАННЯ

Стрижеус І. С., Наришкін В. В.
ІІІ курс, група ФН-17-1,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Рудюк Л. В., старший викладач

Процеси децентралізації в Україні, змінюючи взаємозалежність органів влади різних рівнів, потребують поглиблених досліджень зміни доходів місцевих бюджетів з урахуванням сучасних світових тенденцій підвищення ефективності місцевого самоврядування.

Встановлено, що ключовим податком, який надходить до місцевих бюджетів в країнах Європи, є податок на доходи фізичних осіб. Так, у країнах Північної Європи питома вага податку становить 1/3 всіх податкових надходжень місцевих бюджетів, в Люксембурзі – 93%, у Чехії – 82%, в Німеччині – 80%, у Бельгії –

62%. Науковці виокремлюють його характеристику як справедливого з точки зору податкоспроможності платників податку, а також можливість застосування прогресивних податкових ставок при оподаткуванні осіб, які мають високі доходи. Питома вага податку на нерухомість в структурі доходів місцевих бюджетів в унітарних державах Європи становить в середньому 30%, у федераціях – 50%. Основними причинами доцільності введення даного податкового платежу є постійність надходжень від його справляння, оскільки об'єкти нерухомості неможливо вивести за межі певної юрисдикції, а обсяги надходжень від оподаткування цим платежем можна легко передбачити через щорічну зміну реєстру нерухомості. Питома вага земельного податку в складі податкових доходів місцевих бюджетів поступово знижується в країнах Європи. Так, у Бельгії цей податковий платіж становить 17% податкових доходів місцевих бюджетів, в Італії та Іспанії – 14%, у Франції – 10%, у Нідерландах – 8%.

Визначено, що система оподаткування на місцевому рівні в країнах Європи включає: 1) місцеві податки та збори (податок з доходів фізичних осіб; промисловий податок; податок на нерухомість; податок на землю; податок з обороту і продажу; збір за прибирання громадських місць; збір за вивезення сміття та побутових відходів; збір за користування каналізаційною мережею); 2) надбавки до податкових ставок (податок на прибуток; сільськогосподарський податок).

Слід зазначити, що в окремих країнах Європи органи місцевого самоврядування можуть самостійно визначати товари та послуги, які звільняються від оподаткування. Такими товарами, в основному, виступають товари першої необхідності, такі як продукти харчування та медикаменти. Таким чином, органи місцевого самоврядування мають можливість контролювати споживання товарів та податкове навантаження на малозабезпечені верстви населення, що є особливо важливим аспектом при формуванні ефективної системи непрямого оподаткування.

У Франції за рахунок місцевих податків та зборів дохідна частина місцевих бюджетів наповнюється на 60%, у Німеччині – на 45%, у Великобританії – на 36%. При цьому, в європейських країнах розгалужена система місцевих податків та зборів: у Бельгії їх налічується близько 100, в Італії – 70, а у Франції – 50. А у Великобританії існує лише один місцевий податок – подушний, проте, зважаючи на питому частку в доходах місцевих бюджетів, це один з найважливіших бюджетоутворюючих податків країни.

Отже, організація податкової системи на місцевому рівні в країнах Європи різна, кожна країна характеризується притаманними їй особливостями стягнення податкових платежів до місцевих бюджетів. Так, як і в Україні, справляння податку на доходи фізичних осіб є одним з основних джерел доходів місцевих бюджетів у таких європейських країнах як Австрія, Бельгія, Данія, Норвегія, Польща та Швейцарія. Натомість, у Великобританії та Нідерландах, цей бюджетоутворюючий податок не надходить до місцевих бюджетів. Схожа ситуація і з іншими податками: в одних країнах вони є одними з ключових у формуванні доходів місцевих бюджетів, в інших – не відіграють жодної ролі в розвитку муніципалітетів.

ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ МІЖ ПОКУПЦЕМ І ПРОДАВЦЕМ ТОВАРІВ

Сук Л. К.
д. е. н., професор, професор кафедри фінансів та обліку Інституту економіки та менеджменту Університету «Україна»

Суб'єктами ринку є покупець і продавець (постачальник). Покупець – замовник виготовлених товарів та їх отримувач, а також клієнт, який прагне придбати такі товари [1, с. 126]. Постачальник – юридична або фізична особа, яка забезпечує підприємство, фірму, компанію, необхідними для виробництва товарів і послуг матеріальними ресурсами [1, с. 139].

Отже, покупець купує товар, а продавець його продає. Обидва вони повинні знати порядок реалізації, який регулюють нормативні документи.

Взаємовідносини між покупцем і продавцем будуються відповідно договору. Цивільним кодексом України визначено, що за договором купівлі-продажу одна сторона (продавець) передає або зобов'язується передати майно (товар) у власність другій стороні (покупцеві), а покупець приймає або зобов'язується прийняти майно (товар) і сплатити за нього певну грошову суму [2, ст. 655].

На товар продавець виписує супровідні документи (товарно-транспортна накладна, рахунок-фактура, податкова накладна тощо) і передає його покупцю. Покупець приймає товар, перевіряє його кількість, якість, ціну, умови дотримання договірних відносин (рисунок).

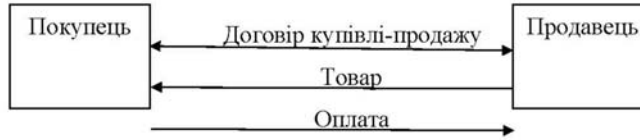

Взаємовідносини між суб'єктами господарювання при купівлі і продажу товару

Можуть бути різні варіанти оплати:

1) оплата одночасно з отриманням товару;

2) оплата після отримання товару (наступна оплата);

3) оплата до отриманням товару (попередня оплата).

Залежно від способу оплати може виникати дебіторська або кредиторська заборгованість. Одна і та ж юридична особа може бути дебітором або кредитором залежно від стану заборгованості.

Під час продажу товару ситуація аналогічна як і при його купівлі. Різниця лише в тому, що бувший покупець становиться продавцем. Правові взаємовідносини між покупцем і продавцем залишаються однаковими, зберігаються також бухгалтерські процедури щодо документування і обліку господарських операцій.

На практиці часто виникають ситуації, коли ефективним є проведення взаємозаліку розрахунків, тобто здійснюється зарахування зустрічних вимог.

Господарський кодекс України визначає, що господарське зобов'язання припиняється зарахуванням зустрічної однорідної вимоги, строк якої настав або строк якої не зазначений чи визначений моментом витребування. Для зарахування достатньо заяви однієї сторони [3, ст. 203].

Зарахування зустрічних вимог між дебіторами і кредиторами дозволяє зменшити кількість операцій, спрощує бухгалтерський облік і зменшує витрати на його ведення. При цьому не потрібно здійснювати взаємні платежі і робити перерахунок грошей.

План рахунків бухгалтерського обліку [4] та Інструкція по його застосуванню [5] містить різні рахунки для обліку розрахунків з покупцями і постачальниками. Так, на рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» обліковують розрахунки з покупцями, а на рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» ведуть облік розрахунків з продавцями.

Зважаючи на те, що правові відносини з купівлі-продажу для покупця і продавця однакові, а бухгалтерські процедури з обліку

розрахунків теж аналогічні, облік розрахунків з покупцями і постачальниками доцільно вивчати в одній темі занять.

Література

1. Мочерний С.В. Економічний енциклопедичний словник: У 2 т., Т. 2 / С.В. Мочерний, Я.С. Ларіна, О.А. Устенко, С.І. Юрій. – Львів.: Світ, 2006. – 568 с.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435–IV. – Режим доступу : http://www.rada.gov.ua.
3. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua.
4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджено наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 09 грудня 2011 р. № 1591), зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28 грудня 2011 р. за № 1557/20295. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11.
5. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджено наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 21 грудня 1999 р. за № 893/4186. – Електронний ресурс. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99.

РОЗРАХУНОК АМОРТИЗАЦІЇ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ У ПОДАТКОВОМУ ОБЛІКУ

Сук П. Л.
д. е. н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування,
Відокремлений підрозділ Національного університету біоресурсів і природокористування України
«Ніжинський агротехнічний інститут»

Амортизацію нараховують відповідно вимог фінансового і податкового обліку. В Україні в фінансовому обліку згідно Положення стандарту стандартом бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» для нарахування амортизації передбачено п'ять методів: прямолінійний, зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивний, виробничий [1].

У податковому обліку амортизація розраховується відповідно до Податкового кодексу України, за яким встановлено 16 груп основних засобів та інших необоротних активів і 6 груп нематеріальних активів.

Податковим кодексом України для основних засобів та інших необоротних активів встановлені мінімально допустимі строки амортизації [2].

У США амортизація розраховується як у фінансовому, так і в податковому обліку. В податкових цілях для нарахування амортизації необоротних активів використовують Модифіковану систему прискореного відновлення витрат (МСПВВ, англ. Modified accelerated cost recovery system, MACRS). Цю систему почали застосовувати з 1986 р. [3].

Відповідно до цієї системи активи поділено на класи, а в кожному класі встановлено строк амортизації і суму амортизації за рік [4].

Ведення фінансового обліку в США регулюється Загальноприйнятими принципами бухгалтерського обліку (ЗПБО, англ. Generally Accepted Accounting Principles, GAAP). В рамках ЗПБО основним стандартом для обліку і звітності щодо основних засобів є Кодифікація стандартів бухгалтерського обліку (КСБО, англ. Accounting Standards Codification, ASC) 360 «Основні засоби» (КСБО 360-10).

У США для амортизації основних засобів можна використовувати різні методи, але набули широкого використання 4 методи: 1) прямолінійний; 2) зменшуваного залишку; 3) списання вартості за сумою чисел років строку корисного використання; 4) одиниць продукції (виробничий) [5].

У Росії амортизація також розраховується в фінансовому і податковому обліку. В фінансовому обліку згідно п. 18 Положення по бухгалтерському обліку 6/01 «Облік основних засобів» передбачено чотири способи нарахування амортизації: лінійний; зменшуваного залишку; списання вартості за сумою чисел років строку корисного використання; списання вартості пропорційно обсягу продукції (робіт) [6].

У податковому обліку згідно Податкового кодексу Російської Федерації [7, ст. 6] амортизація нараховується двома методами: лінійним і нелінійним.

Для нарахування амортизації майно поділяється на 10 амортизаційних груп, по яких встановлено строки його корисного використання.

Слід відмітити, що амортизація в трьох країнах (Україна, США, Росія) нараховується подібно. Хоча в кожній країні існують свої особливості, обумовлені правилами ведення бухгалтерського обліку.

Література

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджено наказом Міністерства фінансів України 27 квітня 2000 р. № 92, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 18 травня 2000 р. за № 288/4509. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00.
2. Податковий кодекс України від 02 грудня 2010 р. № 2755-VI. – Електронний ресурс. – https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17.
3. https://www.accountingtools.com/articles/what-is-macrs-depreciation.html.
4. http://www.milefoot.com/math/businessmath/topics/macrs.htm.
5. http://www.k-press.ru/trade/1998/3/Gaap_ias/Gaap_ias.asp.
6. Положення по бухгалтерському обліку 6/01 «Облік основних засобів», затверджено наказом Міністерства фінансів Російської Федерації 30 березня 2001 р. № 26н, зареєстровано в Міністерстві юстиції Російської Федерації 28 квітня 2001 р. № 2689. – Режим доступу : http://www.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?req=doc&base=LAW&n=199487&fld=134&dst=100011,0&rnd=0.7550347104001115#04149534261205524.
7. Податковий кодекс Російської Федерації. Частина друга від 13 липня 2015 р. № 214- ФЗ, №232-ФЗ. – Електронний ресурс. – Консультант Плюс. – http://www.consultant.ru.

СИСТЕМА ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ: ЕФЕКТИВНІСТЬ МЕТОДІВ ВПЛИВУ

Сусід К. А.
ІІ курс, група МК-18-1, спеціальність «Маркетинг»
Інститут економіки та менеджменту Університу «Україна»
Науковий керівник: Рудюк Л. В., старший викладач

Узагальнення результатів дослідників дозволяє стверджувати, що перевагами ринкового механізму є: автоматичне регулювання економіки (сприяння розподілу ресурсів у галузях і сферах); забезпечення збалансованості платоспроможного попиту і пропозиції; оперативне реагування на зміну потреб (кон'юнктуру) і сприяння їх

задоволенню; стимулювання підприємницької активності, постійного пошуку; сприяння підвищенню ефективності господарювання (скороченню витрат і поліпшенню якості продукції). Недоліками ринкового механізму є: нездатність протистояти монополістичним тенденціям; обумовлення безробіття; спричинення великої диференціації населення за доходами; не забезпечення задоволення соціально-економічних потреб суспільства (наукових, освітніх, культурних); не забезпечення надійності та ефективності обороноздатності країни; виявлення руйнівної дії на навколишнє середовище; породження неповної та асиметричної інформації.

Проведений аналіз джерел економічної літератури свідчить, що державне регулювання економіки являє собою вплив держави на хід економічних процесів шляхом їх корегування відповідно до поставлених цілей соціально-економічного розвитку в інтересах суспільства. Мета державного регулювання на кожному історичному етапі розвитку економіки залежить, у першу чергу, від ступеня загального розвитку економіки. Встановлено, що організаційно-адміністративна складова системи державного регулювання полягає, з одного боку, в розробці та встановленні певних правил, дотримання яких є обов'язковим для всіх суб'єктів господарювання, а з іншого – у встановленні відповідальності цих суб'єктів за дотримання встановлених правил. Економічна складова, характер дії якої є більш складним, полягає в узгодженні інтересів держави та платників податків шляхом використання економічних важелів впливу, одним з яких виступає оподаткування. Прямі методи державного регулювання застосовуються з метою зміни обсягів виробництва, обсягів експортно-імпортних операцій, зміни структури споживання. Головним інструментарієм такого впливу є ліцензії, квоти, державні закупівлі, установлені державою ціни, нормативи, комплексні програми. Непрямі методи державного регулювання спрямовують дії суб'єкта ринку в необхідне русло не безпосередньо, а опосередковано, через створення певних економічних умов. В якості інструментарію виступають заходи, які вживає держава в процесі реалізації своєї фіскальної, монетарної, зовнішньоекономічної, соціальної, інноваційної, інвестиційної, амортизаційної політики тощо. Ефективність непрямих методів не така висока, як прямих, але вони більш адекватні ринку, а тому більш пристосовані до дії ринкового економічного механізму. Зазначено, що існують різні підходи до класифікації форм та інструментів державного впливу на економіку. Найбільш наочним та вдалим, на наш погляд,

є підхід Нобелівського лауреата з економіки, американського економіста Джозефа Стігліца, котрий визначає 4 загальних регулятивних блоки, кожен з яких містить перелік певних інструментів, здатних впливати на окремі економічні процеси в країні та економіку в цілому: 1) грошово-кредитне регулювання: відсоткова ставка; норма резервування; операції на відкритому ринку з державними цінними паперами; валютна політика; емісія грошей; 2) бюджетно-податкове регулювання: політика доходів уряду (податкове регулювання); політика трансфертів і витрат уряду (бюджетні трансферти і витрати); міжбюджетна політика; 3) зовнішньоекономічне регулювання: валютна політика; митна політика; міграційна політика; фіскальні інструменти, які забезпечують протекційні ефекти; 4) соціальне регулювання: соціальна політика – освіта, медицина, соціальні гарантії, пенсії; фіскальні пільги.

Отже, через власну економічну політику країни самі обирають для себе економічну траєкторію та майбутній рівень життя суспільства. В сучасних надзвичайно складних умовах через дієві заходи державного регулювання Україна повинна розвивати передусім науку, освіту, проводити активну економічну політику, зокрема інноваційно-інвестиційну з метою створення потужного потенціалу національної економіки.

ЗНАЧЕННЯ МІСТОУТВОРЮЮЧИХ ПІДПРИЄМСТВ У РОЗВИТКУ МАЛИХ МІСТ УКРАЇНИ

Сусід К. А.
ІІ курс, група МК-18-1, спеціальність «Маркетинг»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Забута Н. В., к. е. н., доцент

В Україні індустріалізація історично супроводжувалася створенням міст, в основі яких було одне підприємство, один вид діяльності. Економічний і соціальний розвиток таких міст повністю залежав від діяльності основних містоутворюючих підприємств. Саме вони стали основою містобудування, утворюючи спільну з населеним пунктом соціальну, транспортну інфраструктуру і зумовлюючи розвиток підприємств суміжних сфер діяльності.

Підприємство може бути віднесене до містоутворюючого, якщо воно відповідає таким критеріям:

– займає монопольне становище на регіональному ринку товару, має соціально-економічне значення для регіону, а географічні межі ринку охоплюють територію області або більшу її частину;

– підприємство є містоутворюючим в місті обласного або районного підпорядкування (містоутворюючим пропонується визначати підприємство, кількість працівників якого, з урахуванням членів їх сімей, становить не менше половини чисельності населення адміністративно-територіальної одиниці, у якій воно розташоване).

Об'єктом дослідження було обрано Рівненську атомну електростанцію (РАЕС), яка розташована біля міста Вараш, що має статус міста обласного значення Рівненської області. Це перша в Україні атомна електростанція з енергетичним водо-водяним реактором типу ВВЕР-440 (В-213), на даний час є відокремленим підрозділом НАЕК «Енергоатом». Електростанція під'єднана до електромережі за допомогою ЛЕП 2Ч750кВ ЛЕП 4Ч330кВ та ЛЕП 110кВтЧ6. Протягом останніх років РАЕС виробляє близько 11–12 млрд кВт • год електроенергії, яка становить 16 % виробництва на атомних електростанціях, 2 липня 2018р. було заявлено про підготовку до будівництва енергоблоку №5.

Відомо, що залежність малих і середніх міст від своїх головних підприємств в окремих випадках залишається сильною. У складних ринкових умовах містоутворююче підприємство може не мати стимулюючого впливу на економіку міста. Але РАЕС стала каталізатором розвитку для міста в цілому і для окремих сфер його функціонування. Так, до початку будівництва Вараш мав статус села з населенням близько 850 осіб. У січні 1978 р. в селищі проживало вже 5,5 тисяч мешканців, було отримано статус селища. До 1984р. кількість населення перевищила десять тисяч і селище офіційно стало містом. Розвиток соціальної інфраструктури був особливо помітним у 1985-2000рр., коли будувалися лікарні, дитячі садки, школи, професійно-технічне училище, профілакторій, їдальні, магазини, кінотеатр «Полісся», нові житлові масиві.

В той час на РАЄС працювало більше 70% населення, і підприємство дійсно було містоутворюючим. Сьогодні, при населенні міста 42 350 осіб, РАЕС це 7811 працівників, тобто лише близько 18% мешканців безпосередньо працюють на підприємстві. Отже, РАЕС вже не має ролі містоутворюючого підприємства. Хоча життя міста певною мірою залежить від діяльності РАЕС (що залишається найзначнішим працедавцем, на 01.04.2020 є більше 300 вакансій), однак воно здатне існувати самостійно. У місті працює моло-

козавод, агропереробні підприємства та хлібозавод «Скиба», які вже добре відомі і за межами Рівненщини, виробництво розширюється. У проектах — відновлення роботи асфальтобетонного заводу та заводу залізобетонних конструкцій, добудова пивзаводу, будівництво нових соціальних об'єктів та модернізація транспортної інфраструктури.

Отже, завдяки РАЕС Вараш інтенсивно розвивався, обростаючи іншими підприємствами, які формували його виробничу, соціальну інфраструктуру та розширювали сфери економічної діяльності. Сьогодні це місто-супутник РАЕС, в якому виникло багато нових підприємств, що працюють в деревообробній, легкій та харчовій галузях.

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА, ЯК ІДЕОЛОГІЯ ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА

Третьякова Т. О.
І курс, група ЗОО-19-2м, спеціальність «Облік і оподаткування»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»

Облікова політика визначає ідеологію економіки підприємства на тривалий період, сприяє посиленню обліково-аналітичних функцій в управлінні підприємством, дає змогу оперативно реагувати на зміни, що відбуваються у виробничому процесі, ефективно пристосовувати виробничу систему до умов зовнішнього середовища, знизити економічний ризик і добитися успіхів в конкурентній боротьбі.

Актуальність теми полягає в тому, що облікова політика, яку розробляє індивідуально кожне підприємство і яка покликана забезпечувати надійність та достовірність їх фінансово-інформаційної системи є важливою складовою управління господарською діяльністю підприємства.

Але питання облікової політики підприємства не достатньо відпрацьовано в теоретичному плані.

Стандартизація підходу до визначення, затвердження та розкриття облікової політики на підприємствах впорядкує ведення бухгалтерського обліку, не обмежуючи суб'єктів господарювання у виборі передбачених нормативною базою способів, методів і форм бухгалтерського обліку.

Підходи, визначені в Законі «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку, знайшли свій подальший розвиток, вони суттєво поглиблені і розширені. Зокрема, обґрунтовано необхідність і історична обумовленість облікової політики, досліджено методологічна та організаційна сутність облікової політики, її вплив на результати фінансово-господарської діяльності.

Основне призначення і головне завдання прийнятої облікової політики – максимально адекватно відобразити діяльність підприємства сформувати повну, об'єктивну і достовірну інформацію про неї, корисну для прийняття ефективних економічних рішень.

Облікова політика підприємства повинна відповідати таким вимогам:

– повнота – фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій і подій, здатних вплинути на рішення, що приймаються на її основі;

– своєчасність – господарські операції та події має бути відображено в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності підприємства в тому звітному періоді, в якому їх було здійснено;

– несуперечність – забезпечення тотожності даних аналітичного обліку відповідним рахункам синтетичного обліку на кінець останнього календарного дня кожного місяця, а також показників фінансової звітності – даним синтетичного та аналітичного обліку.

В якості основної вимоги виділимо постійність та послідовність облікової політики з року в рік. Зміна облікової політики можлива лише у випадках, передбачених національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, у зв'язку зі змінами в законодавстві, розробкою та застосуванням нових методів ведення обліку або суттєвими змінами в умовах роботи чи у структурі підприємства.

Література

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», від 13.07.99 №996-XIV.
2. Фінансово-податкові механізми активізації підприємництва VI Міжнар. наук.-практ. конф., 10-11 листопада 2011 р. — Львів ЛДФА, 2011. Т. 1 : Збірник тез наукових доповідей. — 2011. — 326 с. Т. 2 : Збірник тез наукових доповідей. — 2011. — 308 с.
3. Сучасні проблеми обліку, аналізу, аудиту й оподаткування суб'єктів господарської діяльності: теоретичні, практичні та освітянські аспекти: Збірник наукових праць за матеріалами III Всеукраїнської науково-практичної конференції (28-29 березня 2019 р). Частина 1 – Дніпро: НМетАУ, 2019. – 652 с.

ОПОДАТКУВАННЯ, ЯК ОДИН ІЗ МЕТОДІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННІЯ ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Третьякова Т. О.
І курс, група ЗОО-19-2м, спеціальність «Облік і оподаткування»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»

В системі державного управління важливе місце посідає фінансовий контроль, який є частиною загальнодержавного контролю і регулювання економіки України.

Найважливішим методом державного регулювання виступає *оподаткування*. Від його ефективності залежить успіх соціальної та економічної політики. Податковий механізм в нашій державі в даний час знаходиться в стані реформування, бо його зміст вже не відображає адміністративно-розпорядчого характеру державного регулювання. Разом з тим він ще не став ефективним засобом непрямого і прямого державного регулювання економіки.

В умовах кризи основне джерело бюджетного фінансування, якими є податки, недостатньо поповнюється. Почастішали випадки ухилення від податків в легальний та нелегальний спосіб.

В цих умовах своєчасність та достовірність обчислення податків, контроль за податковою дисципліною платників податків та зборів і органів їх адміністрування, швидкість реагування на відхилення від базових показників має велике значення.

Актуальність висвітлення цього питання полягає в теоретичному та методичному обґрунтуванні вдосконалення функціонування сучасної інформаційно-аналітичної податкової системи як важливого фактору, що забезпечує стійкий розвиток економіки.

На цей час існують суттєві недоліки в існуючій системі адміністрування податків, а саме:

– система не враховує наявність тіньового сектору економіки;

– низька швидкість обробки даних повґязана із слабкою апаратною частиною та системними обмеженнями;

– недосконалі методики та алгоритми для аналізу та прийняття рішення.

Аналіз сучасного стану розвитку існуючої системи адміністрування ПДВ є особливо актуальним питанням, адже успішне її функціонування у значній мірі залежить від вдалого керівництва, яке базується на обґрунтуванні перспективних концепцій розвитку

згідно з своєчасною, достовірною та повною інформацією, яку може поставляти відповідна інформаційна система.

З вище викладеного можна зробити наступні висновки щодо ефективності реформування робочих процесів податкового адміністрування і організаційно-технологічних процедур автоматизації:

– мінімізація співвідношення операційних витрат до податкових надходжень;

– зниження заборгованості з податків і зборів від загальної суми податкових надходжень;

– підвищення якості послуг для платників податків.

– модернізація інформаційної системи електронного адміністрування податків забезпечить повноту, своєчасність інформаційного відображення, актуальність отриманої інформації, можливість аналізу, прогнозування для подальшого прийняття оптимальних управлінських рішень на державному рівні.

Література

1. Верховна Рада України – Режим доступу : www.rada.gov.ua

ДОСЛІДЖЕННЯ МЕХАНІЗМУ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

Трохименко В. М.
І курс, група ФН-18-1м-пк,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: Корчагіна В. Г., к. е. н.

Необхідність дослідження механізму управління фінансами підприємств державного сектору пов'язана з соціально-економічними змінами у країнах, що виникають внаслідок зрушень як у внутрішньому так і у зовнішньому середовищі таких підприємств. Система управляння фінансами має адекватно та вчасно реагувати на зовнішні та внутрішні ризики, пристосування до нових умов з метою забезпечення ефективної роботи підприємства.

Сьогодні в Україні основним джерелом фінансування підприємств державного сектору є бюджетні кошти, проте існує проблема недофінансування, необхідного для ефективної діяльності установи.

Ефективне використання бюджетних коштів передбачає повне, цільове їх використання відповідно до затверджених кошторисів. Показники діяльності розкриваються у статистичній і фінансовій звітності бюджетної установи, певна інформація може бути відображеною у внутрішніх звітах. Основним документом, на підставі якого одержувач бюджетних коштів може будувати прогноз своєї діяльності, є кошторис. Він надає повноваження бюджетній установі щодо отримання доходів і здійснення видатків, визначає обсяг і спрямування коштів для виконання функцій та досягнення цілей, визначених на рік відповідно до бюджетних призначень. Контроль за формуванням і виконанням кошторису дозволяє забезпечити не лише цільове використання коштів, а й визначити планований ефект від їх використання.

Головним фінансовим підсумком діяльності бюджетної установи є показник фінансового результату виконання кошторису.

Тому формування інформації про фінансовий результат діяльності одержувача бюджетних коштів, про операції, які впливають на його формування, є одним з основних завдань, що потребує постійного аналізу в динаміці і за результатом – можливості прогнозування і визначення стратегії виконання бюджету.

За результатами проведеного аналізу необхідно планувати витрати з урахуванням показників відхилення за такими причинами: в одних групах активів планується надмірні витрати, а в деяких групах, наприклад «Малоцінні і швидкозношувані предмети», спостерігається значне відставання.

Ефективне фінансове забезпечення бюджетних установ є результативним показником їх діяльності у відповідній сфері. На сьогодні таке забезпечення бюджетних установ не є досить дієвим та потребує вивчення та виникає необхідність пошуку додаткових фінансових ресурсів.

За результатом вивчення порядку фінансування бюджетних установ, можливе розкриття особливостей фінансового забезпечення та основних їх проблем.

Таким чином, основними напрямами залучення додаткових ресурсів за рахунок більш ретельного аналізу механізму фінансового забезпечення є: збільшення асигнувань з державного бюджету, оптимізація діючої мережі одержувачів бюджетних коштів, що являє собою упорядкування і раціоналізація мережі підвідомчих установ, створення асоційованих структур, котрі забезпечуватимуть пошук додаткових джерел фінансування.

Залучення в майбутньому додаткових інвестицій, спонсорської допомоги, міжнародних грантів.

Необхідно досліджувати такі можливості залучення фінансових ресурсів як:

– Отримання державних та міжнародних грантів.

– Підписання тимчасових угод про співпрацю, в рамках яких можуть здійснюватися разові заходи або акції соціального напрямку.

– Розроблення ефективної системи контролю, яка б забезпечувала цільове надходження та використання коштів.

– Диверсифікація послуг, що мають економічне значення для підприємства, мінімізує фінансові ризики та збільшить надходження до спеціального фонду.

ВИКОРИСТАННЯ МАРКЕТИНГОВИХ ЗАХОДІВ ПРИ АНАЛІЗІ ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Трунов В. С.
І курс, група ФН-18-1м-пк,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: Корчагіна В. Г., к. е. н.

Основним елементом організації бізнесу є система організації комерційної діяльності. Комерція в сфері товарного обігу — це сукупність комерційних операцій і процесів, спрямованих на ефективну купівлю-продаж і доведення товарів до споживачів з орієнтацією на попит і одержання реального прибутку. Термін «комерція» походить від латинського слова «commercium», яке означає торгівля.

Перед комерційними підприємствами стає необхідність розроблення деяких оперативно-організаційних і господарських операцій, вивчення попиту населення, ринків збуту, налагодження зв'язків постачальників і покупців товарів, розробка рекламно-інформаційного процесу, забезпечення торгівельного обслуговування. Тому актуальність дослідження комерційної діяльності саме і виявляться у визначенні основних пріоритетів її здійснення та одержання від неї максимальної вигоди.

Вагомий внесок в дослідження питань комерційної діяльності внесли такі вітчизняні та закордоні вчені: В. А. Абчук, Л. В. Балаба-

нова, І. К Беляєвський, З. С. Варналій, Ф. Котлером та інші. Але, незважаючи на значну кількість виконаних досліджень, багато теоретичних аспектів з аналізу комерційної діяльності підприємства розкрито неповністю, що обмежує можливість виявлення особливостей системи управління комерційною діяльністю.

Комерційним можна назвати підприємство, діяльність якого полягає як у видобутку (вилучення), виробництві, так і просто купівлі та подальшого продажу (в обмін на гроші або інші товари) з метою отримання в кінцевому підсумку доходу (вигоди, прибутку).

Торгівельне підприємництво — це діяльність, пов'язана з обміном, розподілом та споживанням товарів і послуг.

Комерційні операції на підприємствах роздрібної торгівлі мають свою специфіку. Специфіка комерційної діяльності в умовах маркетингового підходу полягає у застосуванні принципів організації та більш повному задоволенні запитів споживачів, оскільки за допомогою маркетингу комерційні працівники отримують необхідну інформацію: про те, які виробити і чому бажають купити споживачі; про ціни, які споживачі можуть заплатити; про те, в яких регіонах попит на ці вироби (ємність (місткість) ринку) найбільший; де збут продукції може принести найбільший прибуток.

Використання маркетингу також допомагає зрозуміти, як підприємство має організувати процес збуту своєї продукції, проводити кампанію щодо просування на ринок нових виробів, будувати стратегію реклами та ін. Маркетинг дає змогу розрахувати різні варіанти ефективності витрат на виробництво та реалізацію виробів і послуг, визначити, які види продукції, продані в конкретному місці, принесуть найбільшу віддачу на кожну гривню, вкладену в закупівлю, зберігання, рекламу, збут.

Комерційна робота роздрібного підприємства має здійснюватись за такими маркетинговими напрямами:

– формування необхідного асортименту товарів у рамках купівельного попиту;

– розвиток закупівельної діяльності;

– організація господарських зв'язків з постачальниками;

– здійснення процесу купівлі-продажу товарів, супроводжуваного комерційними угодами, товарно-грошовим обміном;

– забезпечення стійких конкурентних позицій при вирішенні комерційних задач.

Таким чином, дослідження комерційної діяльності торгівельних підприємств є джерелом інформації для прийняття управлін-

ських рішень в сфері взаємодії із покупцями та замовниками, конкурентами, що формує інфраструктуру торгових відносин підприємства та направлене на максимізацію прибутку в тому числі за рахунок маркетингових заходів.

ОКРЕМІ АСПЕКТИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Тяжина М. С.
IV курс, група ЗМК-16-1, спеціальність «Маркетинг»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Кутліна І. Ю., к. т. н., доцент

Відповідно до Господарського кодексу, туристичним підприємством є самостійний господарюючий статутний суб'єкт, який має права юридичної особи, здійснює виробничу (туристичну), комерційну та науково-дослідну діяльність із метою отримання прибутку.

В спеціальній економічній літературі дуже часто будь-яке підприємство, яке виробляє туристичні товари чи надає послуги туристам, трактують як туристичне підприємство. Однак не всі суб'єкти туристичної діяльності слід називати туристичними підприємствами.

За змістом та характером своєї основної діяльності туристичні підприємства є свого роду посередниками між споживачем (туристом) та виробником окремих туристичних послуг (засобами розміщення туристів, транспортними організаціями, закладами харчування та ін.).

Туристичною діяльністю в Україні займається велика кількість різних типів туристичних підприємств. Діяльність туристичних підприємств певним чином розрізняється за специфікою виконуваних функцій, обсягами діяльності і задіяних ресурсів та за іншими ознаками, що зумовлює їх класифікацію та типізацію.

Можна виділити наступні типи комерційних туристичних підприємств, що функціонують та розвиваються за рахунок власних фінансових коштів із метою отримання прибутку: туристичні оператори, туристичні агентства, туристичні бюро, екскурсійні бюро та інші.

Туризм як сфера підприємницької діяльності має свою специфіку, визначивши яку, ми можемо застосувати теорію конкурентос-

проможності до нематеріальної сфери. Конкурентоспроможність підприємств туристичної сфери має свої особливі риси.

Ринкові умови господарювання переставили головні акценти виробництва туристичних послуг із кількісних параметрів на якісні. Участь туристичних підприємств у міжнародному туристичному обміні зумовлює залежність їх виживання від факторів більш тривалого характеру, пов'язаних із якісними характеристиками послуг, а також із використанням і утриманням конкурентних переваг.

Зважаючи на різноманітність конкурентних переваг їх доцільно згрупувати за певними ознаками.

За ступенем зв'язку з господарською діяльністю конкурентні переваги поділяють на дві групи: переваги «нижчого» і «вищого» рівня. Переваги «нижчого» рівня базуються на вартості і достатності факторів виробництва (обслуговування) і не є наслідком цілеспрямованої діяльності підприємства. Для туристичних підприємств перевагами «нижчого» рівня можуть бути дешева робоча сила, невисокі транспортні витрати, забезпеченість туристсько-рекреаційними ресурсами та ін.

Вони можуть забезпечити значну економію, наприклад на транспортних витратах, а вартість туристських перевезень є вагомою складовою частиною ціни продажу туру. Так, у ціні 7-денних турів в європейські країни частка авіатарифу становить близько 50%, у відпускній ціні туру в Америку чи в Азію – близько 75%. Будь-які зміни в зовнішньому середовищі підприємства (зміна структури попиту, розвиток збутової політики конкурентів) можуть призвести до їх втрати.

Переваги «вищого» рівня є наслідком цілеспрямованої діяльності господарюючого суб'єкта. На відміну від конкурентних переваг «нижчого» рівня вони пов'язані з високими витратами, не можуть бути легко відтворені конкурентами і мають більш стійкий характер. Для туристичних підприємств це можуть бути нові технології обслуговування туристів, просування туристичного продукту до споживачів тощо.

Виявлення та реалізація розглянутих конкурентних переваг у діяльності туристичних підприємств забезпечить зміцнення їхніх позицій як на внутрішньому, так і на світовому ринку туристичних послуг.

Зовнішніми факторами конкурентоспроможності є ті, вплив на які є неможливий або вкрай обмежений з боку підприємства. До найбільш суттєвих зовнішніх факторів конкурентоспроможності

підприємств слід відносити фактори, що визначають силу конкурентної боротьби на ринку.

Якість туристичних послуг вітчизняних підприємств є недостатньо високою порівняно із зарубіжними конкурентами. За результатами анкетного опитування споживачів туристичних послуг м. Києва основними причинами невисокої якості туристичних продуктів є вузький асортимент, невисокий рівень обслуговування, несвоєчасність виконання послуг.

У сучасних умовах в Україні рівень цін на туристичні послуги є одним із вирішальних факторів при виборі підприємства споживачем.

Ефективність туристичної діяльності залежить перш за все від групи фінансових факторів, оскільки її здійснення передбачає вкладання певного капіталу у зв'язку із високою вартістю туристичного продукту. Тому вибір оптимальної структури джерел формування та ефективного використання фінансових ресурсів здійснює вагомий вплив на конкурентоспроможність підприємства.

АНАЛІЗ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ ДО БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ

Урожок М. В.
VI курс, група ЗФН-18-2м,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Рудюк Л. В., старший викладач

Встановлено, що протягом періоду дослідження динаміка надходжень до Зведеного бюджету України мала позитивну тенденцію. Так, за результатами 2019 р. до Зведеного бюджету України надійшло 1 289,8 млрд. грн. (порівняно з 2018 р. надходження зросли на 8,9%).

Результати статистичного аналізу виконання Державного бюджету України за 2014-2019 рр. переконують, що податкові надходження становлять базу для формування дохідної частини бюджету. Податкові надходження до Державного бюджету України у 2019 р. склали 799,8 млрд. грн. У структурі податкових надходжень державного бюджету у 2019 р. найбільшу питому вагу мали ПДВ – 47,3%, акцизний податок – 15,4%, податок та збір на доходи фізичних осіб – 13,7%, податок на прибуток підприємств – 13,4%, рентна

плата за користування надрами – 5,2% та ввізне мито – 3,7%. Аналіз виконання місцевих бюджетів за 2019 р. показав, що запровадження нових підходів до формування місцевих бюджетів та організація міжбюджетних відносин дали позитивні результати. Основними платежами в складі доходів загального фонду місцевих бюджетів (84,9%) є ПДФО, єдиний податок та плата за землю (у складі податку на нерухоме майно).

Аналіз надходжень прямих податків до бюджетів України за досліджуваний період свідчить про зростання податкового навантаження на доходи фізичних осіб. Фіскальний ефект військового збору значний через широку базу оподаткування, що мало позитивний ефект на скорочення рівня дефіциту Державного бюджету України. Разом з тим, даний збір збільшує навантаження на доходи населення, так як в середньому 75% надходжень цього збору сплачується з доходу, нарахованого як заробітна плата.

Аналіз надходжень непрямих податків до бюджетів України за досліджуваний період засвідчив, що в Україні ПДВ є основним бюджетоформуючим податком. На відміну від країн ЄС, де основні надходження забезпечуються прибутковим податком з громадян, в Україні цей податок на першому місці за його фіскальним значенням. Починаючи з 2014 р. фіскальна роль ПДВ почала зростати і його частка у ВВП збільшилась з 8,8% ВВП у 2013 р. до 9,9% ВВП у 2016 р. та до 10,5% ВВП у 2017-2018 рр. Проте фіскальний потенціал ПДВ не реалізується в повній мірі, про що можуть свідчити обсяги ухилення від оподаткування, використання цього податку в податкових схемах, динаміка податкового боргу та інші чинники.

Слід зазначити, що акцизний податок з тютюнових виробів в українській податковій системі відіграє роль виключно фіскального інструменту, активація якого відбувається в умовах не так гармонізації акцизного оподаткування до вимог ЄС, як гострих бюджетних потреб Уряду. Крім того, в Україні, за умовно прийнятного рівня оподаткування, простежується сильна залежність бюджетних доходів від споживання імпортних товарів.

Отже, проведений аналіз дозволяє стверджувати, що в Україні необхідно сформувати податкову політику, спрямовану на побудову стабільної та зрозумілої податкової системи, зменшення податкового навантаження та забезпечення балансу між інтересами держави та інтересами суб'єктів господарювання. Держава повинна не задовольняти амбіції окремих політичних сил, а впливати на розвиток національної економіки перш за все застосовуючи відповідну

систему оподаткування: врівноважувати ставки податків, пільги, змінювати порядок оподаткування, створювати певні передумови для прискореного розвитку пріоритетних галузей та виробництв, сприяти розв'язанню нагальних проблем для суспільства. Зазначено, що під час реформування податкової системи України триває постійний пошук шляхів, як підвищити ефективність податкової системи та забезпечити державні фінансові потреби, з одного боку, а з другого – як зменшити податковий тиск на суб'єктів економіки та оптимізувати видатки держави.

НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ ЛІКВІДНОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Усик О. А.
VI курс, група ФН-18-1м,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Рудюк Л. В., старший викладач

Аналіз ліквідності та платоспроможності досліджуваного підприємства дозволяє не тільки оцінити існуючі проблеми, але й визначити стратегію подальшого розвитку, побудувати реальні плани, проконтролювати їх реалізацію, а також оцінити результати та перспективи фінансово-господарської діяльності підприємства в майбутньому. Ліквідність та платоспроможність дозволяють визначити, наскільки ефективно здійснюється фінансовий менеджмент на підприємстві, а також дають можливість визначити, як саме і протягом якого періоду підприємство зможе виконувати свої грошові зобов'язання перед іншими суб'єктами ринку.

Вважаємо, що управління ліквідністю та платоспроможністю доцільно розглядати з позиції системно-процесного підходу. Так, з позиції системного підходу, управління ліквідністю та платоспроможністю – це складна структурно-функціональну цілісність, складові якої упорядковані таким чином, що здійснюється управлінський вплив керуючої підсистеми на керовану підсистему через механізм превентивного і реактивного антикризового управління. Слід зазначити, що працюючи над політикою управління ліквідністю досліджуваного підприємства, обов'язковим моментом є врахування особливостей активів та пасивів як об'єктів фінансового

управління. Так, від ступеню ліквідності в великій мірі залежить стратегія управління необіговими активами. У такому випадку ліквідні активи – необігові активи, які при потребі можна реалізувати за ціною, що буде ненижчою за ціну придбання за мінусом амортизації. В свою чергу, управління ліквідністю обігових активів нерозривно пов'язане з управлінням поточними пасивами. В даному контексті обов'язковим є визначення чистого обігового капіталу – різниці поточних активів та поточних зобов'язань. Якщо спостерігається тенденція росту чистого обігового капіталу, це свідчить про те, що збільшується частина обігових активів підприємства, яка фінансується на короткостроковій основі, відповідно, зростає ліквідність активів і зменшується ризик втрати неплатоспроможності. Умовою нормального функціонування підприємства є зменшення строків переведення засобів, які іммобілізовані у вигляді запасів дебіторської заборгованості та готової продукції, в грошові кошти поточного рахунку. Таким чином, розробляючи політику ефективного управління ліквідністю обігових активів підприємства, як окремий елемент системи має бути виділена розробка комплексу заходів, направлених на забезпечення ліквідності та пришвидшення обіговості окремих видів поточних активів (дебіторської заборгованості, поточних фінансових інвестицій, товарно-матеріальних запасів).

З метою управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства варто створити підрозділ у складі фінансово-аналітичного відділу, функціональними обов'язками якого визначити формування оперативної аналітичної інформації на основі даних фінансової звітності, а також аналіз і планування виключно даного аспекту фінансової характеристики підприємства. Точна характеристика об'єктів та суб'єктів управління ліквідністю, факторне обґрунтування та розробка алгоритму управлінського впливу на рівень ліквідності та платоспроможності підприємства має для системи управління ліквідності підприємства велике значення, оскільки визначають оптимальність управлінських рішень.

Отже, ефективна діяльність підприємства потребує фінансової оптимізації необхідних ресурсів і джерел їх формування, що має принципове значення при формуванні фінансової стратегії. Особливого значення тут набуває своєчасна і об'єктивна оцінка фінансового стану як потенційна можливість збільшення прибутку підприємства, що здійснюється на основі систематичного аналізу його платоспроможності та ліквідності в умовах допустимого рівня ризику.

ОКРЕМІ АСПЕКТИ МАРКЕТИНГОВОГО СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ В БАНКУ

Філінков В. Ю.
V курс, група МК-19-1м, спеціальність «Маркетинг»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Кутліна І. Ю., к. т. н., доцент

В теперішніх умовах трансформації національної економіки важливе місце посідає завдання формування ефективної банківської системи, адекватної потребам активізації і масштабного включення українських банків у світовий фінансово-банківський простір. Перспективи участі вітчизняних комерційних банків у міжнародних економічних відносинах ставлять тему вивчення ролі фінансово-кредитних установ в світовому господарському процесі у категорію актуальних в сфері наукових і практичних досліджень.

На сучасному етапі більшість вітчизняних підприємств виходять на міжнародний ринок. Однак, основна їх маса не підготовлена до цієї специфічної діяльності, не володіє достатньою інформацією про світовий, товарний та грошовий ринки та стан їх контрагентів, веде роботу через посередників, що збільшує ризик неотримання валютної виручки. Тому актуальним питанням стали вибір та формування маркетингової стратегії конкурентної поведінки, що забезпечували б довготривалу перевагу не лише на національному рівні, але і на міжнародних ринках.

Як відомо, одним з надсучасних підходів до управління діяльністю підприємства в умовах вкрай нестабільного зовнішнього середовища є методологія стратегічного планування. Стратегічне планування забезпечує основу для всіх управлінських рішень, що орієнтовані на вироблення заходів по довгостроковому розвитку банку.

Розвиток банківської системи України є однією з необхідних умов ефективного функціонування економіки країни при переході до ринкових відносин, оскільки він сприяє раціональному використанню фінансових ресурсів. Проте останнім часом дедалі частіше спостерігається банкрутство банків, що свідчить про неправильно обрану ними стратегію розвитку. Тому дуже важливо в процесі стратегічного планування обрати правильну методику.

Впровадження в практику діяльності комерційних банків стратегічного планування обумовлено необхідністю реалізації ідей управління, зорієнтованих на довгостроковий ефективний розвиток будь-якого підприємства в умовах ринку. Проблеми стратегіч-

ного планування особливо актуальні для малих та середніх банків. Для успішного функціонування банку у сучасних умовах потрібна розробка стратегії розвитку та узгодження процедур оперативного менеджменту із процедурами маркетингового стратегічного планування та управління.

Стратегія банківського маркетингу є узагальненою моделлю дій, необхідних для досягнення довгострокових цілей банку шляхом координації та розподілу фінансових ресурсів на підставі принципів і функцій банківського маркетингу з метою забезпечення прибутковості.

Вибір та реалізація маркетингової стратегії банку здійснюється з урахуванням певних вимог, а саме: відповідність місії банку; узгодження з ресурсами і можливостями банку; сумісність з планами структурних підрозділів; досяжність, але напруженість основних стратегічних завдань; забезпечення фінансової життєздатності банку і його зростання; забезпечення максимальних дивідендів для акціонерів і максимальної вартості цінних паперів банку на фондовому ринку; забезпечення належного добробуту персоналу банку.

Процес розробки стратегій призваний забезпечити успішну та ефективну діяльність банку на фінансовому ринку (завоювання, розширення, закріплення та ін.) та спрямовувати зусилля всіх підрозділів банку на вирішення намічених завдань. Слід відмітити, що розробка стратегії розвитку банку проводиться тими особами, котрі в кінцевому підсумку будуть нести відповідальність за її реалізацію. Таким чином, забезпечується перетворення задач стратегічного планування у чіткий безперервний процес стратегічного управління діяльністю банку.

ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ ЯК ЧИННИК КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Фурман С. С.
старший викладач, кафедра фінансів та обліку,
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»

На сучасному етапі розвитку української економіки та в світлі її входження у світовий ринок актуальною й принципово важливою проблемою залишається залучення іноземного капіталу та ефективності його використання.

Недостатнє залучення іноземного капіталу викликане низькою конкурентоспроможністю української економіки внаслідок відсутності розвинутого інституційного середовища, адекватного потребам соціально-економічного та політичного розвитку України. Недостатньо розвинуті базові інститути, що складають ядро ринкової економіки – приватна власність, конкуренція, обмін, наймана праця та прибуток. При цьому недостатнім є формування таких комплементарних інститутів як державне регулювання, цінова політика, політика зайнятості тощо.

Залучення іноземних інвестицій є одним з пріоритетних завдань сучасної української економічної політики. Вважається, що саме іноземні інвестиції більшою мірою, ніж інші види інвестицій, здатні забезпечити надходження в Україну передових технологій, устаткування й «ноу-хау», відновлення на цій основі технологічної бази виробництва, відродження й зростання всіх галузей економіки.

Засадничою умовою інвестиційної політики держави повинно бути створення ефективного підприємницького середовища, оскільки його якість є важливою інституційною складовою економічного розвитку та одним з визначальних чинників економічного потенціалу та конкурентоспроможності вітчизняної економіки.

Найважливішими заходами повинні стати формування сприятливого оподаткування та спрощення процедури реєстрації підприємницької діяльності. Вкрай необхідним є формування умов для більшого залучення іноземного та вітчизняного капіталу та використання вже функціонуючого в різних сферах економіки

Важливу роль тут відіграє також група чинників, які не відображають класичні матеріальні та людські фактори виробництва, зокрема: відкритість; макроекономічна стабільність, головування закону; розвиненість та якість національних інституцій; відсутність корупції; ринкова орієнтацію; бюджетна прозорість тощо.

Створення сприятливого підприємницького середовища повинно мати наслідком не тільки зростання обсягів вітчизняних та іноземних інвестицій, а й розвиток вітчизняного підприємництва, особливо малого та середнього бізнесу, зменшення відтоку вітчизняних капіталів і в кінцевому підсумку – реальне економічне зростання Надзвичайно важливим в цьому аспекті є розвиток підприємництва. Історичний досвід показує, що формування конкурентоспроможності національної економіки залежить не тільки від обсягів інвестицій, але і від зацікавленості інвестора у зростанні конкурентоспроможності національної економіки, що визначаєть-

ся національною приналежністю інвестицій. Тому чинником конкурентоспроможності національної економіки є, перш за все, національні інвестиції. Домінування іноземного капіталу, його інтересів є неприпустимим, оскільки його роль у формуванні національної економіки є неоднозначною. Іноземні інвестори можуть бути лише партнерами вітчизняних І тому в центрі уваги державної інвестиційної політики повинен бути розвиток ефективного конкурентного підприємницького середовища, що сприятиме зростанню національної економіки.

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПРОЕКТ: ПИТАННЯ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ТА РИЗИКУ

Хайдаров Н. І.
ІІІ курс, група ФН-17-1,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Рудюк Л. В., старший викладач

Результати проведеного дослідження доводять, що ризик є важливим і невід'ємним елементом фактично усіх інвестиційних рішень. Тому ідентифікація, вимірювання, врахування і, де це можливо, мінімізація ризику, повинні бути одними з основних аспектів, які приймаються до уваги у процесі оцінки ефективності інвестиційних проектів.

Виявлено, що процесу оцінки ефективності інвестиційних проектів притаманні особливі риси: 1) аналітичний апарат для оцінки інвестиційного проекту має базуватися на співставленні доходів (прибутку), отриманих у результаті вкладання фінансових коштів у об'єкт, що розглядається, з альтернативними можливостями вкладання коштів в інші фінансові активи; 2) для визначення ефективності інвестиційного проекту процес його реалізації повинен бути визначений у часі та поєднувати усі основні фази інвестиційного циклу; 3) вихідні дані для розрахунків ефективності проекту мають включати: початкові витрати на реалізацію інвестиційного проекту по періодам реалізації проекту, тривалість інвестиційного проекту, величини очікуваних грошових потоків по рокам, значення очікуваної вартості капіталу; 4) аналітичний апарат має забезпечувати

можливість реконструкції розгорнутого у часі потоку платежів, що включає інвестиції, поточні витрати та доходи від виробничої діяльності на основі вихідних даних; 5) для співставлення різних за часом платежів, їх приводять за допомогою процедури дисконтування до одної дати. Ставка дисконтування, що використовується для цього, вибирається виходячи з конкретних альтернатив розміщення капіталу або розраховується шляхом коригування прийнятої безризикової процентної ставки; 6) при оцінці ефективності інвестиційного проекту враховують фактор ризику, який виражається у вигляді можливого зменшення віддачі від вкладеного капіталу порівняно з очікуваною величиною. З метою виявлення та зниження ризику вкладень здійснюється аналіз стійкості інвестиційного проекту по відношенню до його параметрів та зовнішніх факторів; 7) у якості найважливіших зовнішніх факторів при оцінці ефективності проекту необхідно враховувати: загальний рівень інфляції; ймовірну зміну цін за основними категоріям витрат; величину позичкового відсотка. Зазначені показники повинні базуватися на макроекономічних прогнозах розвитку країни та відповідної галузі; 8) вихідні дані для розрахунків економічної ефективності інвестиційного проекту надаються у структурі, формі та обсязі, яких вимагає як українська, так і світова практика.

Доведено, що серед методів оцінки ефективності інвестиційного проекту теоретично найбільш прийнятним є метод теперішньої вартості, а у випадку порівняльного аналізу – індекс дохідності. Поряд з цими методами першого вибору, варто використовувати інші методи, що ґрунтуються на принципі врахування зміни вартості грошей у часі, а саме: внутрішня норма прибутку, дисконтований період окупності. До другої групи методів відносять так звані «облікові методи»: облікову ставку дохідності та термін окупності.

Отже, вибір методу оцінки залежить від поставленої цілі або цілей аналізу, повноти та достовірності інформації про інвестиційний проект, рівня визначеності перебігу подій у майбутньому, наявності обмежень у процесі оцінки та реалізації проекту, рівня розуміння методу на усіх ієрархічних рівнях прийняття рішень. Проте, жодний з методів, попри його теоретичну обґрунтованість або практичну перевіреність, не може виступати у якості універсального, оскільки всі вони дають змогу врахувати лише кількісні показники – остаточне рішення стосовно прийнятності проекту залишається за інвестором.

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СТРАХОВИКА ПРИ ОСОБИСТОМУ СТРАХУВАННІ

Хайдаров Н. І.
ІІІ курс, група ФН-17-1,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Забута Н. В., к. е. н., доцент

Страхові компанії щоденно зустрічаються з ризиком забезпечення фінансової стабільності. Необхідною умовою забезпечення фінансової стійкості страховика є постійний і ґрунтовний аналіз страхових операцій. До найбільш ризикових операцій для страховика належить особисте страхування, яке має на меті надання певних послуг як фізичним (окремим громадянам, членам їхніх сімей), так і юридичним особам (наприклад, страхування працівників за рахунок коштів підприємств від нещасних випадків).

Головною особливістю цього виду страхування є те, що людське життя не має грошової оцінки. Тому достатньо важко оцінити ризики, які приймаються на страхування, зокрема; смерть страхувальника (застрахованого); тимчасова втрата працездатності; постійна втрата працездатності; закінчення страхувальником (застрахованим) активної трудової діяльності у зв'язку із виходом на пенсію; дожиття застрахованого до закінчення строку страхування. Крім того, на страховий портфель страховика може впливати ризик «сторно» — відмова страхувальника від договору до закінчення терміну договору. Через це таке страхування пов'язане із встановленням умовної страхової суми, яка лише наближено відбиває збиток, що його може завдати страховий випадок.

При проведенні аналізу фінансової стійкості традиційно розраховують показники: частота страхових подій (співвідношення між кількістю страхових подій та кількістю застрахованих об'єктів, дає можливість визначити, скільки страхових випадків припадає на один об'єкт страхування, min<1); спустошеність страхової події (відношення кількості об'єктів страхування, які постраждали до кількості страхових подій, засвідчує, скільки страхових випадків настане, min=1); коефіцієнт збитковості (виражає співвідношення між сумою виплаченого страхового відшкодування і страховою сумою всіх об'єктів, що постраждали, min <1); середня страхова сума на один об'єкт страхування; середня страхова сума на один об'єкт, який постраждав, дорівнює страховій; норма збитковості (відношення суми виплаченого

страхового відшкодування до суми зібраних страхових платежів); збитковість страхової суми. Дослідження показують, що частотність по кожному виду страхової відповідальності трансформується у відношення числа виплат до числа діючих договорів, тому що в звітності замість обліку числа страхових випадків ведеться облік числа виплат, а кількість застрахованих об'єктів прирівнюється до числа договорів.

На наш погляд, найбільш пильну увагу варто приділяти аналізу показників збитковості страхової суми, тобто вивченню відповідності фактичної збитковості тарифному рівню. Адже діючі види особистого страхування поєднують кілька самостійних ризиків (дожиття, смерть, утрата здоров'я внаслідок нещасливого випадку), відповідно збитковість страхової суми слід визначити окремо по кожному виду страхової відповідальності. Визначені показники збитковості зіставляються із середніми нетто-ставками, закладеними в тарифах. Якщо вони наближаються до нетто-ставок чи перевищують їхні розміри, доцільно провести аналіз елементів збитковості, за допомогою яких виявляються фактори, що визначають високий рівень збитковості. У тому випадку, якщо фактична збитковість близька до тарифного чи рівня вище нормативу, закладеного в тарифах, варто провести аналіз елементів збитковості за окремими видами страхування для визначення необхідності уточнення тарифних ставок. Результати аналізу збитковості страхової суми і її елементів характеризує синтетичний показник збитковості страхової суми, який дозволяє зіставляти витрати на виплату з обсягом прийнятої на себе страховиком страхової відповідальності. Зауважимо, що по випадках дожиття не можна аналізувати синтетичний показник збитковості страхової суми, тому що виплати здійснюються не з поточних платежів, а за рахунок резерву внесків.

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ ПІДПРИЄМСТВА

Хвостик Д. В.
VI курс, група ФН-18-1м,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Рудюк Л. В., старший викладач

Проблема управління фінансовим станом підприємства є актуальною, оскільки, з одного боку, він є ототожненим результатом діяльності підприємства, а з іншого – дає зрозуміти підприємству,

чи має воно шанс на подальший розвиток. Негативна риса будь-якої підприємницької діяльності в ринковій економіці – це ризик, який пов'язаний із можливістю банкрутства підприємства.

Результати дослідження засвідчили, що у визначеннях сутності управління фінансовим станом підприємства можна виокремити два основні підходи: 1) управління розглядається як процес певної управлінської діяльності; 2) як система принципів і методів. Управління фінансовим станом підприємства здійснюється за допомогою ефективного, систематичного й усебічного оцінювання з використанням різних методів, прийомів та методик аналізу. Це дає можливість існуванню критичній оцінці фінансового стану підприємства як у статиці за даний період, так і в динаміці – за ряд періодів, дає можливість визначити «больові точки» у фінансовій діяльності та способи найефективнішого використання фінансових ресурсів, їх раціонального розміщення. На фінансовий стан вітчизняних підприємств впливають багато чинників, що змушують підлаштовуватися управлінців під певні умови та вводити нові способи подолання тих чи інших проблем. Управління фінансовим станом підприємств є складною системою, яка потребує певних ресурсів та кваліфікованих кадрів. У сучасних умовах позиція підприємств визначається не лише його поточним фінансовим станом, але і його потенціалом, тобто здатністю розвиватися у нестабільному висококонкурентному середовищі.

Фінансовий стан підприємства – це показник його фінансової конкурентоспроможності, тобто кредитоспроможності, платоспроможності, виконання зобов'язань перед державою та суб'єктами господарювання. Одним із інструментів з'ясування реальної конкурентоспроможності є діагностика фінансового стану підприємства – засіб оцінювання і прогнозування фінансового стану підприємства на основі його бухгалтерської звітності. Якість фінансової діагностики залежить від застосованої методики, достовірності даних фінансової звітності, а також від компетенції керівника, який приймає управлінські рішення. На основі даних поточної фінансової діагностики здійснюється розроблення основних показників фінансового та виробничого плану, а вже на підставі цих даних розраховуються економічні орієнтири розвитку підприємства в перспективі. Від того, наскільки якісно проведено фінансову діагностику, залежить ефективність управлінських рішень, а відтак – ефективність роботи підприємства в цілому.

Вважаємо, що застосування зарубіжних статистичних моделей для прогнозування можливого банкрутства українських підпри-

ємств є не завжди адекватним нашим економічним реаліям, а тому потребує зваженого підходу. Актуальність питання прогнозу банкрутства українських підприємств за статистичними моделями посилюється мало розвиненим вітчизняним методичним інструментарієм для цього (відомою в Україні є тільки модель Терещенка О.О. – універсальна дискримінантна функція).

Отже, перспективи наукових розробок у даному напрямі полягають у розвитку напрацьованого світового досвіду прогнозування банкрутства шляхом розширення вітчизняного інструментарію оцінки рівня фінансової незалежності підприємств. Це будуть своєрідні методи діагностики, які дозволять підприємству контролювати своє фінансове становище. Такий підхід вимагає попереднього внутрішнього дослідження, особливо для встановлення типових коефіцієнтів, які будуть найбільш повно відображати фінансовий стан суб'єкта господарювання та його галузеву специфіку.

НЕБАНКІВСЬКЕ КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ

Хуторний О. В.
IV курс, група ФН-16-1,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Рудюк Л. В.
старший викладач кафедри фінансів та обліку
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»

Аналіз ринку небанківського кредитування в Україні засвідчив, що небанківське кредитування є альтернативою банківському та може стати додатковим джерелом фінансування, яке підтримувало б стале економічне зростання країни. Встановлено, що ринок небанківського кредитування в Україні почав активно зростати з 2017 р. На кінець 2019 р. в Україні діяло 684 фінансові компанії, які протягом 2019 р. уклали кредитних договорів на суму 79,2 млрд. грн., що на 52,5% перевищує аналогічний показник 2018 р. (51,9 млрд. грн.). Визначено, що мікрофінансові компанії (МФО) в Україні працюють з населенням, надаючи переважно незначні за розміром короткострокові кредити для задоволення споживчих потреб (переважно до 30 днів, значно рідше – до одного року),

а також з малим та мікро-бізнесом, які потребують додаткових коштів для операційної діяльності. Середня сума укладеного договору з фіз. особами, наприклад, становила 3 711 грн. За 2019 р. МФО було укладено договорів з фіз. особами (крім ФОП) на суму 43,7 млрд. грн., що на 50% перевищує аналогічний показник 2018 р. (29,1 млрд. грн.). При цьому 40,3% договорів (31,9 млрд. грн.) від загальної суми – строком до 30 днів і деякі з них могли бути переукладені клієнтом протягом зазначеного періоду.

Виявлено, що розвиток сучасних технологій сприяє значному збільшенню кількості кредитних договорів. Водночас, хоча за 2019 р. ринок небанківського кредитування продемонстрував значне зростання, на ринку наявні системні проблеми, які ускладнюють його більш активний розвиток, а також негативно впливають на права клієнтів: 1) ускладнена процедура виходу на ринок; 2) невизначеність щодо дозволених джерел залучення коштів; 3) недостатня захищеність прав споживачів фінансових послуг; 4) висока вартість запозичень та обмежене розкриття інформації щодо умов кредитування; 5) порушення вимог про ідентифікацію/верифікацію клієнтів при наданні позик онлайн; 6) порушення під час урегулювання проблемної заборгованості.

Слід зазначити, що популярність кредитів МФО зумовлена різноманітними чинниками: недоступність позик банків, можливість дистанційно укласти кредитний договір, пройшовши швидку процедуру ідентифікації, отримати кошти на банківську картку. Кредитодавці «приваблюють» майбутніх клієнтів швидкістю оформлення, мінімальним пакетом документів та «безвідсотковими кредитами», обмежено розкриваючи інформацію про фінансову послугу або ускладнюючи її сприйняття (друк шрифтом меншого розміру, ніж основний текст, злиття кольору шрифту з кольором фону тощо). Часто кошти надаються особам, у яких виникли термінові фінансові потреби, малозабезпеченим громадянам, особам без офіційного працевлаштування та/або з негативною кредитною історією, подекуди з низьким рівнем правової та фінансової грамотності. Високі ризики кредитування таких позичальників відображаються у вартості ресурсів. Висока прибутковість МФО забезпечується високою платою за наданими кредитами, що складається з відсотків за кредитом, комісії за видачу кредиту, тижневих комісій, місячних комісій тощо, а також за рахунок штрафних санкцій за порушення умов кредитного договору.

Варто наголосити, що сьогодні на вітчизняному ринку факторингу переважно розвивається некласична модель роботи факторингових компаній: купівля проблемних чи непрацюючих кредитів для їх подальшого стягнення, тобто колекторська діяльність.

Отже, встановлення вимоги щодо прозорості та дотримання правил доброчесної ринкової поведінки для усіх без винятку фінансових установ дасть змогу уникнути регуляторного арбітражу та захистити права клієнтів. Запровадження нової моделі НБУ регулювання ринку кредитування фінансовими організаціями сприятиме усуненню негативних чинників, що стримують розвиток небанківського кредитування фінансовими компаніями, та забезпечуватиме захист прав клієнтів.

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЯКОСТІ ПОСЛУГ

Чалий А. В.
IV курс, група ЗМК-16-1, спеціальність «Маркетинг»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Кутліна І. Ю., к. т. н., доцент

Проблема якості послуг є порівняно новою і недостатньо розробленою. Вона актуальна та гостро стоїть перед вітчизняними дослідниками. Не дивлячись на те, що у 1987 р. Міжнародною організацією зі стандартизації були прийняті стандарти якості послуг, під час впровадження цієї версії відразу виявилося недостатнє відображення вимог до якості послуг.

Однією з проблем України є низька конкурентоспроможність вітчизняних підприємств, що пропонують продукцію та послуги через невисоку якість саме цих послуг. На сучасному етапі розвитку країни економіка намагається висувати завдання підвищення якості на перший план. Основна роль у вирішенні цієї важливої задачі належить підприємствам сфери послуг, вивчається ефективне функціонування, і, що не менш важливо, якість їх результатів. Але, не дивлячись на гостру проблему дослідження, оцінювання та управління якістю послуг, мало уваги сьогодні приділяється саме цьому питанню.

В останній час інтерес до всіх аспектів дослідження якості послуг значно зріс. А причин тому є декілька.

Першою причиною можна вважати так званий рух за якість 1980 року, що призвів до збільшення кількості покупців, які приділяють увагу проблемі відповідності якості (споживчих властивостей) вартісним характеристикам товарів (послуг).

Другою тенденцією є факт, що послуги не треба відносити до найменш важливого сектору економіки – причиною є збільшення ролі послуг в економічному житті.

Забезпечення високої якості продукції та послуг перетворилось у напрям соціально-економічного розвитку більшості країн світу. Актуальним для України є прагнення до європейської і світової економіки, яка вимагає засвоєння нових положень ринкової економіки на основі найсучасніших технологій, що забезпечує підвищення якості продукції чи послуг з орієнтацією на інтереси споживачів.

Якість являє собою одну зі складних економічних категорій, до якої звертаються у випадку вибору механізму задоволення різноманітних потреб, при оцінці кінцевих результатів виробничих процесів чи окремих їх операцій, при наданні послуг і стратегії розвитку, резервів підвищення ефективності.

Філософська категорія якості трактується як істотна визначеність, завдяки якій розглянутий об'єкт, у дослідженні якого послуга є саме цим, а не іншим об'єктом, а його складові елементи якості послуг характеризують специфіку, що дозволяє виокремлювати один об'єкт серед інших за наявності певних якостей, рівня їх сформованості.

Таким чином, якістю прийнято називати властивість об'єкта, що складає його стійку, постійну характеристику, яка виявляє його сутність.

Особливої значущості дослідження якості набуває в межах специфічних об'єктів, до яких зокрема відноситься сфера послуг. Завдання підвищення якості послуг є складним, комплексним у відповідності до змісту процесу обслуговування; довготерміновим і безперервним.

Цілком зрозуміло, що рівень якості не може бути величиною постійною, але на кожному етапі прийняття відповідних управлінських рішень якість послуг має бути збалансованою та гнучкою характеристикою процесу розвитку. Вона повинна максимально задовольняти кінцеві потреби споживача при одночасно економічно обґрунтованих витратах на її досягнення.

В умовах зростання кризових явищ, проблема якості стає актуальною для всіх суб'єктів сфери послуг; вона охоплює рівень не

тільки підприємств, але й потребує втручання державних органів, через наявність певних проблем розвитку, які не можуть бути подолані виключно на мікрорівні. Ця проблема багатогранна і має загальнодержавний, соціальний, економічний, науково-технічний і організаційний аспекти. Саме тому проблеми управління якістю послуг, що надаються населенню, не можна обмежувати виключно завданнями одержання цільового прибутку економічних суб'єктів.

Ринок послуг дуже диференційний не тільки за спектром, але й за якістю та ціною, що зумовлено суспільною диференціацією доходів. Якість послуг визначається технологічними вимогами до виконання відповідної операції, часом очікування у черзі, комфортністю отримання послуги, зручністю інформаційного обслуговування клієнтів, регіональними характеристиками мережі обслуговування та ін. Все це об'єднується загальною проблематикою – дослідженням рівня якості обслуговування, надання послуг населенню відповідної якості.

Коли попит великий, існує можливість реалізувати будь-які, навіть найнижчої якості, товари та послуги. В умовах наявності ринкових обмежень (коливання цін, природні монополії, різке падання доходів населення) ситуація повинна змінитися докорінно – якість товарів та послуг виходить на перший план, тобто стає ключовим чинником процесу зростання конкурентоспроможності національної економіки.

В умовах кризових процесів, прояву системних дисбалансів необхідність комплексного дослідження проблем якості послуг на рівні галузей, ринків зумовлюється тим, що до теперішнього часу проблематиці управління якістю послуг у взаємозв'язку з чинниками галузевого рівня приділялося недостатньо уваги.

Питання управління якістю послуг набувають особливої актуальності і стають принципово важливими для подальшого розвитку України. В межах обраного дослідження проблема ускладнюється тим, що вимоги до рівня якості формуються на рівні споживачів послуг (населення), а забезпечити їх відповідний рівень можна виключно комплексними, системними зусиллями підприємств та державних органів влади. Останні відповідають за якість життя населення, оскільки саме державі та її органам делеговані функції соціально-орієнтованої економіки.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МАРКЕТИНГУ

Чамлай В. Є.
ІІІ курс, група ОО-17-1-пк, спеціальність «Облік і оподаткування»
Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: Корчагіна В. Г., к. е. н.

Маркетинг — це діяльність, спрямована на досягнення цілей підприємств, установ, організацій шляхом формування попиту та максимального задоволення потреб споживачів. Маркетинг розглядається як концепція, ринкова філософія бізнесу, самостійний вид підприємницької діяльності, одна з систем управління підприємством, стратегія і тактика мислення та дій суб'єктів ринкових відносин, одна з найдинамічніших сфер економічної діяльності, вид професійної діяльності, комплекс конкретних функцій, методологія ринкової діяльності, що визначає стратегію і тактику функціонування підприємства в умовах конкуренції, наука про ринок, ринкову діяльність, науково-прикладна дисципліна. Маркетинг базується на постійному та систематичному аналізі потреб ринку, який дозволяє підприємству розробити ефективні товарні та цінові стратегії, спрямовані на конкретні сегменти споживачів, що, в свою чергу, надає підприємству певних конкурентних переваг.

Сьогодні все частіше йдеться про кризу маркетингу, яка спричинена посиленням конкуренції, зміною споживача та його погляду на життя, науково-технічним прогресом, тощо. Тобто, можна сказати, що світ змінився, а отже змінились умови й можливості маркетингової діяльності.

Маркетологи успішних американських підприємств підкреслюють важливість максимально точного знання свого споживача з використанням методів зворотного зв'язку, що відповідають вимогам підприємства. В українській практиці ж підприємства, як правило, ставляться до споживачів, як до чогось середнього між засобами задоволення власних амбіцій та неминучою необхідністю підлаштовуватися під ринкові умови. Тобто підприємства більш націлені на отримання прибутку, а ніж на вподобання споживачів.

Однією з найбільш актуальних проблем сучасного розвитку маркетингу в Україні є нерозуміння ролі маркетингу у виробничий діяльності компанії. Проблема полягає в тому, що керівники більшості компаній в основному сприймають маркетингову службу як рекламний відділ та джерело постійних витрат, а не як повноцінний інструмент для досягнення конкурентних переваг на ринку та отримання прибутку.

Взагалі можна сказати, що в українській практиці існує ряд негативних дій, які роблять підприємці. Серед них хаотичне використання окремих елементів маркетингу, асоціювання маркетингу лише з рекламою, необґрунтоване застосування західних методик, нетворчий підхід до маркетингової діяльності, орієнтація на короткострокову перспективу, відсутність програм лояльності клієнтів, низький сервіс, відсутність гнучкості та незнання власних споживачів.

Загалом спектр цих помилок створює враження про таку діяльність підприємств, яка спрямована лише на отримання якнайбільш високого прибутку не залежно від рівня задоволення та подальшої зацікавленості в їх товарах всього населення.

Тому усі зусилля повинні йти на ліквідацію цих помилок, наприклад, шляхом застосування або впровадження методик ведення маркетингової політики підприємств зарубіжних розвинутих країн, приєднання нових молодих спеціалістів у цій сфері з творчим потенціалом та свіжими ідеями, глибокого вивчення потреб населення, сприяння розширенню дослідницьких робіт, посилення контролю за всією діяльністю і взагалі, як говорять, йти »в ногу з часом».

Підводячи висновки можна сказати, що у ринковій економіці головним фактором, що визначає успіх, є спроможність задовольняти запити споживача. Цей факт призводить до ряду наслідків для маркетингу. Сучасний маркетинг повинен базуватися на швидкому, гнучкому плануванні нововведень. Маркетингові зусилля мають бути спрямовані на розробку і пропозицію такого продукту, про який споживач ще не знає. В центрі нововведень завжди повинен бути споживач.

НЕОБХІДНІСТЬ ТА СУТНІСТЬ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКІЙ СТРУКТУРІ ГОСПОДАРЮЮЧОГО СУБ`ЄКТА

Черкас В. В.
доцент кафедри управління та адміністрування
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»

Вступ. На сучасному етапі розвитку, при зміні промислової епохи на інформаційну ключове значення на ринку набуває ефективне управління фінансовим капіталом, людським капіталом, клієнтським капіталом, брендом, інноваційним потенціалом та інши-

ми складовими матеріальних та нематеріальних активів підприємства. Це стає можливим за умов прийняття та реалізації обґрунтованих управлінських рішень, що спрямовані на проведення стратегічних змін у виробничій, маркетинговій та фінансовій діяльності підприємства, підвищення її ефективності. У даному зв'язку необхідним та актуальним інструментом підвищення конкурентноздатності, вдосконалення внутрішніх бізнес-процесів, збільшення показників фінансово-господарської діяльності підприємства виступає менеджмент.

Результати дослідження. Управління фінансами можна визначити як сукупність органів апарату управління всіх рівнів та їх управлінських дій. Тобто, управління фінансами є комплексне поняття, яке відображає використання фінансів як важелю впливу на процес суспільного відтворення.

Поняття «управління фінансами» пов'язують з управлінням на рівні держави чи галузі. На рівні підприємств різних організаційних форм та різних форм власності найчастіше використовують поняття «фінансовий менеджмент».

Фінансовий менеджмент — це управління фінансами підприємства, спрямоване на досягнення його мети за допомогою певних методів.

Наукова школа фінансового менеджменту почала формуватись у зв'язку з посиленням ролі фінансового капіталу, формуванням фондового ринку. Саме тоді управління капіталом стало окремою функцією управління і відокремилося в структурі підприємства, компанії. Передумовою виникнення фінансового менеджменту як науки був досить високий рівень розвитку економічної науки в цілому [1].

Поняття фінансового менеджменту поєднує в собі дві категорії «фінанси» та «менеджмент» і безпосередньо стосується господарюючого суб'єкта.

Поєднуючи поняття «фінанси» та «менеджмент», можна визначити фінансовий менеджмент як процес управління формуванням, розподілом і використанням фінансових ресурсів суб'єкта господарювання та оптимізації обороту його грошових коштів з метою найбільш повної реалізації цілей підприємства.

Фінансовий менеджмент представляє собою систему управління фінансовими ресурсами та оборотом грошових засобів підприємства. І як кожну управлінську систему його потрібно розглядати в двох аспектах. З одного боку, складовою фінансового менеджменту

є суб'єкт управління (тобто підсистема, що управляє), з іншого боку — об'єкт управління (тобто підсистема, якою управляють) [2].

Фінансовий менеджмент дозволяє більш ефективно вирішувати виробничі, економічні, фінансові цілі господарюючого суб'єкта. Крім того, фінансовий менеджмент дозволяє виявляти й аналізувати взаємозв'язки між цілями підприємства та координувати їх.

Головна мета фінансового менеджменту — забезпечення зростання добробуту власників капіталу підприємства, що знаходить конкретне втілення у підвищенні ринкової вартості підприємства або його акцій.

В процесі досягнення головної мети фінансовий менеджмент вирішує багато задач, основними серед яких є:

– забезпечення високої фінансової стійкості підприємства в процесі його розвитку;

– оптимізація грошового обороту і підтримання постійної платоспроможності підприємства;

– забезпечення реалізації економічних інтересів суб'єктів фінансових відносин;

– забезпечення мінімізації фінансових ризиків.

Будь-яка економічна категорія проявляється в її функціях. Враховуючи, що функції економічної категорії є формою вираження суспільного призначення даної категорії, що функції властиві тільки цій категорії, а не будь-якій іншій, то саме функції виражають те головне і специфічне, що характерно для конкретної економічної категорії.

В науковій літературі немає єдиної точки зору щодо функцій фінансового менеджменту. Визначення функцій здебільшого залежить від концепцій і теорій, наукових напрямів у визначенні суті фінансового менеджменту, а також від підходів у визначенні функцій фінансів підприємств та управління.

В найбільш загальному плані основними функціями фінансового менеджменту є:

– дослідження зовнішнього економічного середовища;

– розробка фінансової стратегії підприємства;

– аналіз і планування фінансової діяльності;

– прийняття рішень з питань оперативної фінансової діяльності;

– прийняття інвестиційних рішень;

– взаємодія з іншими контрагентами з питань фінансової діяльності.

Враховуючи об'єкти та функції фінансового менеджменту на підприємстві, виділяють його наступні напрямки [2]:

1) формування активів (розрахунок реальної потреби за видами активів і визначення їх суми, виходячи з обсягів діяльності підприємства);

2) формування фінансової структури капіталу (визначення загальної потреби в капіталі, вивчення й аналіз альтернативних джерел формування фінансових ресурсів підприємства);

3) управління оборотними активами (аналіз і прогнозування тривалості оборотних циклів робочого капіталу); управління необоротними активами (забезпечення ефективного використання основних засобів);

4) управління інвестиціями (формування напрямків інвестиційної діяльності підприємства, оцінка реальних проектів); управління формуванням власних фінансових ресурсів (визначення потреби у власних фінансових ресурсах для реалізації фінансової стратегії підприємства, підвищення розміру чистого прибутку);

5) управління залученими фінансовими ресурсами (визначення вартості залучених коштів, оптимізація співвідношення короткострокової та довгострокової заборгованості);

6) управління фінансовими ризиками (визначення складу основних фінансових ризиків, їх оцінка, формування заходів по їх мінімізації та страхування.

Висновки. Таким чином, можна стверджувати, що формування фінансового менеджменту для підприємств, спрямоване на їх виживання і адаптацію до несприятливих ринкових умов, стає особливо важливим в умовах глобальних економічних перетворень. Фінансовий менеджмент може бути успішним, якщо він є своєчасним і, що дуже важливо, – носить превентивний характер. Отже, тільки таке управління в сучасних швидкозмінних умовах здатне досягти поставленої цілі і ефективно вирішувати завдання загальної системи менеджменту підприємства.

Література

1. Гончар І.О. Сутність та місце антикризового фінансового менеджменту в структурі управління підприємством. — – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://vestnik-econom.mgu.od.ua
2. Мета, задачі та функції фінансового менеджменту». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://kykiduki.at.ua

МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ

Черничко А. А.
І курс, ОР «магістр», група ФБСС-52-19,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»
Науковий керівник: Домбровська Л. В., к. е. н., доцент

Актуальним питанням в процесі управління власним капіталом комерційних банків є вибір найоптимальніших методів формування капіталу з позиції збереження корпоративного контролю над банком та дотримання перспективних інтересів розвитку національної економіки.

Фахівці обирають та застосовують дві групи методів управління власним капіталом, які мають місце у банківській практиці – внутрішні та зовнішні щодо банку (рис. 1).

Кожен з цих методів має власні переваги та недоліки, взаємовиключення яких відбувається під час застосування критеріїв вибо-

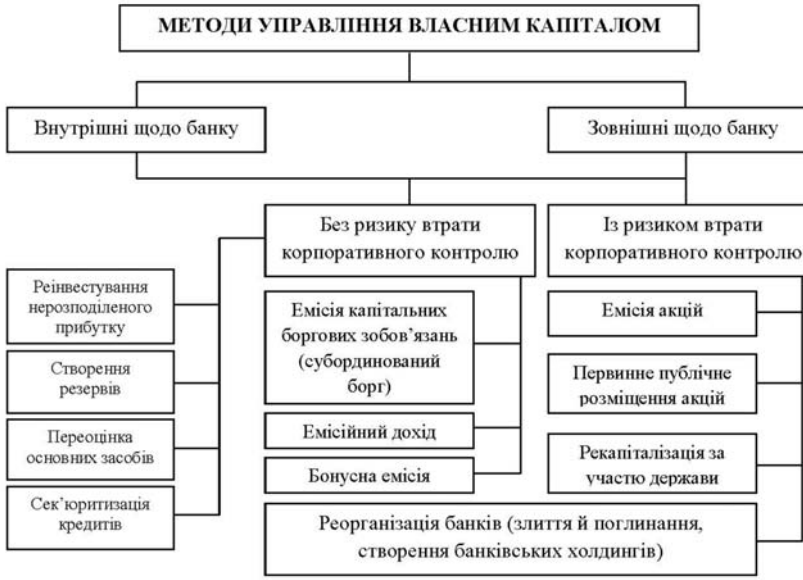

Рис. 1. Методи управління банківським капіталом

ру того чи іншого методу. Так, внутрішнім методам притаманні відсутність ризику втрати корпоративного контролю над банком, незалежність від кон'юнктури ринку, простота застосування, повне оподаткування, низькі темпи нарощування капіталу тощо. Зовнішні джерела є багатогранніші та дають змогу наростити капітал значно швидшими темпами, а також поліпшити позиції банків щодо залучення коштів у майбутньому. У комплексному застосуванні зазначених методів необхідним є створення передумов для трансформації цих джерел у капітал національної банківської системи.

Вибір найбільш перспективних методів нарощення власного капіталу банків необхідно здійснювати з урахуванням таких чинників:

– умов та середовища функціонування національної банківської системи в економіці країни;

– перспектив та ризиків використання цих методів за умов економічної нестабільності;

– прав та інтересів наявних та потенційних акціонерів банків;

– ринкових умов (здатності ринку поглинути нову емісію акцій або капітальних зобов'язань банків);

– прогнозування майбутнього прибутку банку;

– доступність кожного конкретного джерела нарощення капіталу;

– відносних витрат на залучення конкретного джерела поповнення капіталу;

– умов оподаткування операцій з нарощування власного капіталу;

– обмежень щодо залучення окремих джерел власного капіталу банків, передбачених чинним законодавством або регулятором.

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ПІДВИЩЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Чубко О. А.
IV курс, група ЗМН-16-1, спеціальності «Менеджмент»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Кондукоцова Н. В., к. е. н., ст. викладач кафедри менеджменту

Для переважної більшості підприємств, особливо в сфері обслуговування, персонал є ключовим ресурсом ефективної господарської діяльності. Саме від його кваліфікації та мотивації залежать

фінансові результати підприємства. Тому підвищення ефективності управління персоналом є необхідною умовою забезпечення конкурентоспроможності підприємств на ринку та залишається актуальним питанням для дослідження.

Підвищення ефективності управління персоналом є визначальним чинником успіху при обмежених ресурсах та резервах, адже саме персонал та його ефективна діяльність забезпечує стабільне зростання в умовах змінного ринкового середовища.

Вважаємо, що основними напрямами підвищення ефективності управління персоналом є впровадження сучасних персонал-технологій. До сучасних технологій управління персоналом слід віднести такі персонал-технології, як лізинг персоналу; аутсорсинг; аутстафінг; дауншифтінг; коучинг; хедхантинг рекрутинг; скринінг; прямий пошук; реінжиніринг; внутрішній маркетинг; таємний покупець; автоматизована інформаційна система управління персоналом; автоматизоване робоче місце працівника; кадровий консалтинг, аудит персоналу тощо [1].

Розглянемо, які сучасні персонал-технології визначають як трендові провідні консалтингові агенції світу. За даними щорічного дослідження Global Human Capital Trends компанії Deloitte у 2018 році основним трендом буде формування та розвиток соціального підприємства, тобто підприємства, яке не лише заробляє прибуток, а й турбується про навколишнє середовище, опікується соціальними проблемами тощо. Відповідно така місія підприємства впливає

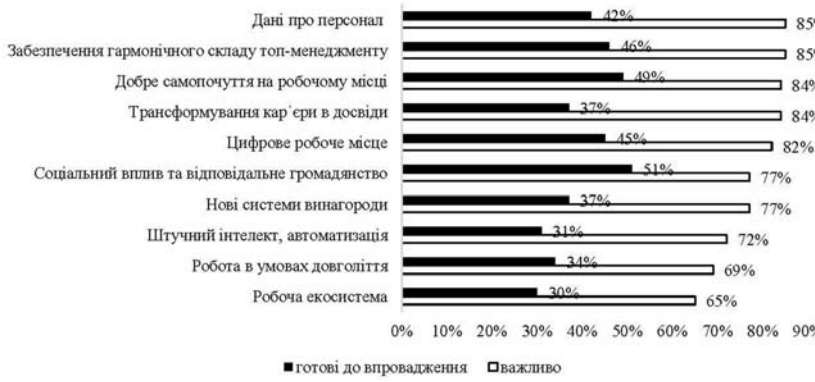

Рис. 1.1. **Основні трендові персонал-технології за даними 2018 Global Human Capital Trends**
Джерело: [2]

на персонал-технології, які воно використовує. Основні з них, за даними опитування компанії Deloitte наведено на рис. 1.1.

Визначним трендом в управлінні персоналом є персоналізація, яка проявляється і в організації робочого простору, зокрема, можливість працювати віддалено, взаємодії з працівниками, значна частка яких може бути фрілансерами, персоналізованому підході до винагороди, пропозиція працівнику не вертикального кар'єрного росту, а отримання нового досвіду, подолання нових викликів, професійного розвитку.

Література

1. Гарват О.А. Сучасні персонал-технології в системі управління підприємством / О.А. Гарват, Ю.О. Бець // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2018. – №2. – С. 171–175.
2. The rise of the social enterprise: 2018 Deloitte Global Human Capital Trends.URL:https://www2.deloitte.com.

УПРАВЛІННЯ ПІДВИЩЕННЯМ КВАЛІФІКАЦІЇ КАДРІВ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Шабінська О. М.
IV курс, група ЗМН-16-1, спеціальності «Менеджмент»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Кондукоцова Н. В., к. е. н.,
ст. викладач кафедри менеджменту

В умовах загострення конкуренції на внутрішньому й зовнішньому ринках великого значення набуває підвищення ефективності діяльності підприємств. Будь-які заходи щодо підвищення ефективності підприємств неможливі без відповідного менеджменту персоналу. В цьому контексті значення має не стільки чисельність працівників, скільки їх якість, яка характеризується кваліфікаційною, освітньою, професійно-посадовою та віковою структурою. Важливість даної проблеми пов'язана, перш за все, з впровадженням інноваційних інформаційних процесів, що роблять знання найважливішою функцією виробництва і підвищенням ролі працівника в сучасному виробництві, зміною в характері і змісті праці, швидким старінням науково технічної інформації, підвищенням конкурентоспроможності робочої сили.

Зокрема, за такою складовою конкурентоспроможності, як «вища освіта та навчання», Україна займає 46 місце серед 139 країн, а США, Японія та Франція – 9, 20 та 17 місця відповідно. До конкурентних переваг України у цій сфері світова спільнота відносить якість математичної й наукової освіти і ступінь залучення до середньої та вищої освіти, чого не можна сказати про підвищення кваліфікації персоналу підприємств [18].

Досвід розвинутих країн показує, що великих багатонаціональних корпораціях існують спеціальні відділи професійного розвитку, що очолюють керівники в ранзі директора чи віце-президента. Це підкреслює їх важливість для підприємства. Про необхідність професійного розвитку свідчить той факт, що цілі у цій сфері включаються в особисті плани вищих керівників корпорацій.

В Україні витрати на професійне навчання кадрів на виробництві складають менше 1% від фонду заробітної плати.

Для порівняння, загальні витрати на розвиток персоналу у провідних країнах світу наведені у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Аналіз витрат на розвиток персоналу в провідних країнах світу

Країна	Середній відсоток від фонду оплати праці, %	Загальні витрати на розвиток персоналу, млрд. дол.	Середній розмір витрат в місяць на 1 працівника, дол.
США	5–10	50	1 252
Японія	10–20	80	1 670
Франція	2–5	30	1 085
Німеччина	2–5	20	970
Велика Британія	6–8	40	1 355

Джерело: [2]

Таблиця 1.2.

Аналіз витрат на розвиток персоналу всесвітніми корпораціями

Назва компанії	Загальні витрати на розвиток персоналу, млн. дол. США	Відсоток від загальних витрат на оплату праці
American Thermal Technologies	1 300	6
IBM	750	5
Дженерал Моторз	1 000	4,5
Ксерокс	220	4
Тексас Інструментс	145	3,5
Моторола	142	2,6

Джерело: [2]

Витрати всесвітніх корпорацій на розвиток персоналу можна побачити в таблиці 1.2.

На сьогодні вітчизняна система професійного навчання кадрів на виробництві залишається в недорозвинутому стані і потребує розбудови. Особливістю діяльності значної кількості українських підприємств є відсутність чіткої стратегії розвитку персоналу, а відповідно і стратегії інвестування коштів на ці цілі.

Література

1. Левченко О.М., Ткачук О.В. Зарубіжний досвід розвитку кадрів в системі якості підприємства. — Вісник ХНУ. Економічні науки. — 2018. — №3. — Т2. — С. 227–230.
2. Грішова О. Проблеми ринкової трансформації освіти та професійної підготовки // Україна: аспекти праці. — 2018. — № 1. — С. 26–28.

РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ: ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ

Шаравара Р. І.
перший заступник директора з науково-педагогічної роботи, к. е. н., доцент, професор кафедри управління та адміністрування
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»

В умовах ринкової економіки підприємство здійснює свою виробничо-торгівельну діяльність самостійно, але конкуренція, що полягає в змаганні підприємств за споживача їх продукції, змушує продавця (виробника) безперервно вдосконалюватися. Підприємство, що програло в цій боротьбі, звичайно стає банкрутом, а відтак не може оплатити вартість товару, робіт і послуг, розраховуватися з бюджетом по обов'язкових платежах та платежах до позабюджетних фондів, якщо зобов'язання по платежах перевищує вартість його майна.

Важлива роль в реалізації цієї задачі відводиться аналізу господарської діяльності підприємств. З його допомогою виробляється стратегія і тактика розвитку підприємства, обґрунтовуються управлінські рішення, здійснюється контроль за їх виконанням, виявляються резерви підвищення ефективності виробництва, оцінюються результати діяльності підприємства, його підрозділів і працівників. Аналіз господарської діяльності дозволяє врахувати не тільки

загальні закономірності і тенденції розвитку економіки, але і прояви загальних, специфічних і окремих економічних законів в практиці конкретного підприємства, своєчасно виявити тенденції змін і можливості підвищення ефективності виробництва.

Кінцевим фінансовим результатом господарської діяльності підприємства є прибуток. Прибуток — найважливіша категорія ринкових відносин, їй властиві три функції: економічного показника, що характеризує фінансові результати господарської діяльності підприємства; стимулюючої функції, що виявляється в процесі його розподілу та використання; одного з основних джерел формування фінансових ресурсів підприємства;

Рівень рентабельності всіх організацій та установ залежить від величини прибутку, товарної продукції, витрат виробництва, величини основних виробничих фондів і нормованих оборотних засобів. Важливими факторами, що забезпечують зростання прибутку і рентабельності підприємства, є підвищення продуктивності праці, фондовіддачі, економія матеріальних ресурсів, рівень технічного прогресу, а саме, механізації та автоматизації трудомістких технологічних процесів, удосконалення організації виробництва та ін.

Управління прибутком є процесом розробки та прийняття ефективних управлінських рішень за всіма основними аспектами його формування та розподілу і використання на підприємстві з метою максимізації добробуту власників підприємства в поточному та перспективному періодах.

Проаналізувавши науково-практичний доробок вітчизняних дослідників можна запропонувати перелік основних задач управління прибутком підприємства, а саме: забезпечення максимізації розміру прибутку, що формується, і який відповідає ресурсному потенціалу суб'єкта господарювання та ринковій кон'юнктурі; забезпечення оптимальної пропорційності між рівнем прибутку, що формується, та допустимим рівнем ризику; забезпечення високої якості прибутку, що формується; забезпечення постійного збільшення ринкової вартості підприємства; підтримка конкурентоспроможності у довгостроковому періоді; забезпечення ліквідності підприємства та його платоспроможності; підтримка інвестиційної привабливості.

З метою підвищення результативності діяльності підприємства та його стратегічного розвитку у перспективі, виникає потреба у розробленні стратегії управління підприємством, спрямованої на вдосконалення механізму формування та використання прибутку.

Для максимізації прибутку підприємства потрібно, насамперед, виконати комплекс завдань щодо забезпечення зростання обсягів виробництва, ефективного управління витратами, підвищення ефективності використання матеріально технічної бази, оптимізації складу та структури обігових коштів, підвищення продуктивності праці та вдосконалення системи управління підприємством.

ПРОБЛЕМИ Й ТЕНДЕНЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ В УКРАЇНІ

Шафранова К. В.
кандидат економічних наук,
доцент кафедри менеджменту та туризму, директор
Житомирський економіко-гуманітарний інститут
Університету «Україна»

Інноваційний тип розвитку економіки характеризується переходом країни на вищий технологічний рівень, який визначається переорієнтацією інвестиційного капіталу у високотехнологічні галузі економіки, розроблення й реалізацію інноваційних проектів, науку і освіту.

Відомо, що інвестиції й інновації взаємозв'язані й взаємодіють, але ефект досягається лише тоді, коли основні обсяги інвестицій спрямовано в технологічну структуру економіки, що забезпечує пріоритетний розвиток вищих технологічних структур. Якщо інвестиції за своєю структурою не відповідають технологічній структурі виробництва і не спрямовані на її підвищення, то вони перестають бути базою для економічного розвитку. Саме така тенденція спостерігається в економіці нашої держави. Тому в Україні необхідно підсилити мотивацію суб'єктів господарювання до модернізації виробничих потужностей, збільшити платоспроможність і фінансові ресурси підприємств, наростити кредитні активи банків і забезпечити поступове зниження реальної вартості кредитних ресурсів, активізувати іноземні інвестиції за рахунок поліпшення бізнес-клімату.

Підвищення ролі інвестицій як фактора економічного зростання визнають практично всі дослідники сучасного розвитку національних економічних процесів. Дослідження науковців базуються

на підходах щодо впливу на економічне зростання процесів накопичення капіталу. Підтвердженням є стрімке економічне зростання економіки Японії у повоєнні роки, основним фактором чого стало збільшення інвестицій. Зокрема за рахунок зростання інвестицій у реальний сектор економіки щорічно забезпечувалося 2,1% із загальних темпів економічного зростання у 8,81%.

Інвестиційні ресурси в Україні практично не спрямовуються у високотехнологічні види економічної діяльності та інноваційні проекти. Інвестиційний капітал використовується у сферах, які дозволяють швидко отримати максимальний прибуток з мінімальними витратами. Сучасні тенденції розвитку національної економіки України не відповідають постіндустріальному напрямку глобальних перетворень.

Нагальною проблемою, що потребує вирішення, є практично повна зношеність основних фондів і, як наслідок, потенційна загроза виникнення екологічних катастроф. У 2018 р. знос основних засобів виробництва перевищував 60%, зокрема, в промисловості – 61,8 (переробна промисловість – 64,9), на транспорті – 83,9%.

Не менш важливим є впровадження технологічних інновацій. Незважаючи на політику державної підтримки інноваційної діяльності, цей сегмент розвивається недостатньо активно.

Відзначається невелика кількість підприємств, що впроваджують маловідходні, ресурсозберігаючі і безвідходні технологічні процеси. Через це українська економіка характеризується високою матеріаломісткістю виробництва та енергоємністю ВВП. Рівень споживання первинних паливно-енергетичних ресурсів на одиницю ВВП в Україні є набагато вищим, ніж у розвинених країнах світу. Енергетична складова собівартості промислової продукції в Україні – одна з найвищих у світі (зокрема, у 3,7 рази вища, ніж в країнах ЄС, у 2,9 рази – ніж у сусідній Польщі).

Отже, основною задачею держави є формування умов, що забезпечують органічне об'єднання й взаємодію науково-технічного й підприємницького середовища. Це дозволить ефективніше використовувати науковий і виробничий потенціал для підвищення рівня конкурентоспроможності українських підприємств.

НАКОПИЧУВАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ

Шевченко І. О.
ІІ курс, група ЗФМ-21/17,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Інститут економіки та менеджменту
Університету «Україна»
Науковий керівник: Забута Н. В., к. е. н., доцент

З кожним роком питання пенсійного забезпечення для кожного громадянина України стає все болючішим. Зміни в трудовому законодавстві, підвищення пенсійного віку та необхідного трудового стажу для отримання державної пенсії, прогнозоване поступове зменшення кількості працездатного населення – ці фактори вказують, що отримати гідне життя в пенсійному віці буде все важче.

На сьогодні в Україні виокремлюють три рівня пенсійного забезпечення: Державний Пенсійний фонд; обов'язкове пенсійне накопичення, при якому кожен офіційно працевлаштований робітник мав би щомісячно робити внески від 2% до 7% від заробітної плати на рахунок приватного пенсійного фонду або страхової компанії через державний пенсійний фонд і яке мало запрацювати на державному рівні ще в 2019 році; добровільне пенсійне накопичення.

До третього рівня належать пенсійні накопичення, які фізична особа вносить на рахунок страхової компанії з метою отримати ці кошти разом з дивідендами по закінченню строку договору. Ситуація з добровільним пенсійним страхуванням у нас в країні дуже сумна через недовіру до недержавних фінансових посередників, низьку фінансову грамотність населення та, в першу чергу, через відсутність фінансового виховання. Україна залишається єдиною країною в центрі Європи з надзвичайно низьким рівнем покриття ринку накопичувальним страхуванням життя, з показником 3%-4%, тоді як в західній Європі покриття становить 75%-85%, в центральній Європі – 50%, а такі країни як Канада, Англія, Японія мають більше 90% покриття (кількість полісів накопичувального страхування життя на кількість населення).

В класичному розумінні поліси страхування життя мають дві складові – це накопичення коштів і страховий захист. Як правило, укладаючи такий поліс, клієнт страхової компанії в першу чергу планує фінансово забезпечити себе в пенсійному віці. Окрім нако-

пичення коштів, важливою складовою такого поліса є страховий захист від ряду ризиків: важкі хвороби, травми, госпіталізація, операційне втручання, втрата працездатності. При бажанні клієнт страхової компанії може поповнити перелік ризиків, а по закінченню терміну дії договору він отримує гарантований накопичений капітал, який був прописаний у договорі, з інвестиційним доходом. І при цьому клієнт може самостійно вибрати зручний для себе спосіб виплати: отримати всю суму відразу або у вигляді додаткової пенсії.

Отже основними задачами програм накопичувального страхування життя є: накопичування капіталу; фінансова компенсація по втраті працездатності; фінансова компенсація вигодонабувачам по смерті застрахованої особи.

Хоча страховий ринок має свої підйоми та падіння, які в основному пов'язані з економічним станом в країні, сьогодні існує тенденція зростання, що пояснюється саме реформами пенсійного забезпечення. Якщо проглянути рейтинг компаній на ринку України по кількості договорів накопичувального страхування життя за 6 місяців 2019 року, то побачимо, що компанія METLIFE займає перше місце – 1 482 123 заключених договорів, на другому місці ARX LIFE – 277 055 заключених договорів. На третьому УНІКА – 135 519 заключених договорів.

Пенсійне накопичувальне страхування – дуже потужний інвестиційний інструмент, яким потрібно користуватися обережно, точно розрахувавши при виборі сум, умов, валюти та термінів страхування. Його часто порівнюють з банківським депозитом і вважають інструментом для збереження коштів. Це не зовсім так, тому що у накопичувального страхування є багато особливостей, недоступних депозиту. Наприклад — це страховка від цілого набору ризиків. При умові, що договори заключаються мінімум на 5 років, будь хто може самостійно попіклуватися про свою пенсію та її розмір, якщо вчасно придбає поліс накопичувального страхування життя.

ІННОВАЦІЙНИЙ БАНКІВСЬКИЙ МАРКЕТИНГ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ

Шевченко І. О.
ІІІ курс, група ЗФН-17-1,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Рудюк Л. В., старший викладач

Аналіз джерел фахової літератури в сфері банківського маркетингу дав змогу встановити, що в сучасній економічній літературі поширені два підходи щодо визначення поняття «інновація»:

1) статичний, де інновація виступає як «інновація-продукт» (результат інноваційного процесу у вигляді нової техніки (продукції), технології, методу, що впроваджується на ринку);

2) динамічний, де інновація виступає як «інновація-процес» (процес в динаміці, що охоплює дослідження, проектування, розробку, організацію виробництва, комерціалізацію та поширення нових продуктів, послуг, технологій, принципів замість існуючих).

Крім того, аналіз основних позицій різних авторів щодо визначення сутності банківських маркетингових інновацій у вітчизняній та зарубіжній економічній літературі дав змогу узагальнити теоретичні підходи та запропонувати наступне визначення: банківські маркетингові інновації – це результат інноваційної діяльності банку, який отримав реалізацію у вигляді нового або удосконаленого до існуючих видів банківського продукту чи послуги, нової технології, які впроваджено в практичну діяльність та в кінцевому результаті приносять прибуток банку.

Встановлено, що сьогодні домінуючим напрямком інноваційної діяльності банків є банківський інжиніринг – процес створення інноваційних продуктів, що відповідають потребам клієнтів та інтересам банків. Результат аналізу стану залучення вітчизняних банків до інноваційної діяльності свідчить, що банки в Україні впроваджують нові продукти та процеси в обслуговуванні своїх клієнтів, використовуючи як традиційні, так й альтернативні канали надання фінансових продуктів та послуг. При цьому вдосконалюють якість сервісу і розробляють індивідуальні рішення для своїх клієнтів, що дозволяє банкам збільшити частку ринку в кожному з продуктових та клієнтських сегментів. Слід зазначити, що головним принципом роботи провідних банків в Україні є макси-

мальна концентрація на клієнті та глибоке розуміння його потреб, а також побудова структури бізнесу згідно з кращими світовими стандартами.

Отже, інноваційний маркетинг, незважаючи на значну ймовірність ризику, є надійним джерелом швидкого отримання максимально можливого прибутку банку.

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ ПАРФУМЕРНО-КОСМЕТИЧНИХ ТОВАРІВ В УКРАЇНІ

Шевчук В. О.
ІІІ курс, група МК-17-1мс, спеціальність «Маркетинг»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Кутліна І. Ю., к. т. н., доцент

Вітчизняний парфумерний ринок останніми роками динамічно зростає і вже сьогодні займає значну частку на товарному ринку України. Якість запаху є головною властивістю парфумерної продукції, від якої залежить і ціна товару, і його конкурентоспроможність, та, зрештою, попит споживачів і рівень реалізації на ринку. Питання якості парфумерних товарів завжди є актуальним, оскільки ці товари контактують зі шкірою людини та безпосередньо впливають на стан здоров'я людини.

Науковці виділяють такі основні тенденції та напрями розвитку парфумерних товарів: зростання частки синтетичної сировини у виробництві; нові інгредієнти; тара та упаковка товарів; вирішення екологічних проблем; інформаційні технології та комунікації – мобільність суспільства та мережі Інтернет; глобалізація конкурентності і зростаюча конкуренція в торгівлі та виробництві.

Український парфумерно-косметичний ринок є третім за величиною серед ринків Східної Європи. Разом з тим український ринок є і ненасиченим. За останні декілька років ринок парфумерії і косметики демонстрував стабільний ріст: у кількісному вираженні в середньому близько 20 %, в грошовому – не менше 25 % щорічно.

Перед початком торгівлі або запуском серійного виробництва завжди необхідно проаналізувати законодавство та ринок того чи іншого товару, яким підприємець прагне займатися. Парфумерні товари не є винятком, але додатково вони демонструють рівень життя населення та його можливість витрачати кошти на догляд за

собою. Не всі ці товари відносяться до першочергових, але вони впливають на імідж кожного користувача. Державний нагляд та інспекційний контроль за впровадженням системи контролю відповідності косметичної продукції вимогам технічного регламенту здійснюється державними органами виконавчої влади в межах їх компетенції.

Найбільшими імпортерами косметичної продукції до України є Польща, Німеччина, Франція та Китай. Незважаючи на насиченість вітчизняного косметичного ринку такою кількістю товарів, Україна все ж таки експортує косметику до країн СНД, переважно в Білорусію, Казахстан та Молдову. З огляду на застарілі технології вітчизняні виробники не можуть скласти конкуренцію всесвітньо відомим брендам. До того ж, згідно зі спостереженнями спеціалізованих магазинів, нині зростає попит насамперед на дорогу косметику та парфумерію популярних торгових марок. Сьогодні в Україні понад 120 компаній є виробниками парфумерних засобів, проте їх більшість спеціалізується на одній групі або одному виді товарів.

Варто зауважити, що частка ринку постійно збільшується відносно минулих років. Зменшення частки ринку було зафіксоване лише в 2010 та в 2011 роках. Цей спад відбувся за рахунок корекції ринку, попит не встигав за пропозицією, через що відбулося незначне зменшення частки ринку, але незабаром попит збільшився за пропозицію, що привело до підвищення частки ринку, а також загального товарообігу парфумерних товарів.

Слід зауважити, що протягом десяти років відбувалося зростання відносно минулого року. Незважаючи на кризові явища та значне зниження темпів росту, ринок показував значні темпи зростання.

Необхідно зазначити, що ринок, незважаючи на кризові явища, періодичне зниження загальної частки парфумерних товарів відносно непродовольчих товарів, має постійну зростаючу тенденцію і є перспективним для зайняття торгівлею або виробництвом цієї групи товарів.

Згідно з дослідженням структура в парфумерно-косметичних засобах така: засоби для догляду за волоссям – 17%; по догляду за шкірою і декоративна косметика – по 14%; засоби по догляду за зубами, дитячий догляд і чоловічий догляд – 14%, 10%, 8% відповідно; парфумерія – 13%; косметика для ванни і душа – 5%; дезодоранти і депілятори – 4% і 1% відповідно.

Виходячи з результатів дослідження, можемо зауважити, що цей ринок є досить перспективним для інвестування коштів.

1) Необхідно відзначити постійне збільшення частки ринку парфумерно-косметичних товарів в Україні та збільшення динаміки товарообігу.

2) Законодавче регулювання необхідно поновити, а також прийняти більш сучасне для кращого контролю від фальсифікації товарів.

3) Спільна тенденція на ринку є позитивною, а для входу на цей ринок немає значних перешкод. З урахуванням частки, зайнятої парфумерно-косметичними товарами, найбільшим попитом користуються засоби для догляду за волоссям, декоративна косметика і засоби для догляду за зубами.

4) Під час входу на ринок парфумерно-косметичних товарів України необхідно враховувати структуру зайнятості ринку та попиту на нього.

ПРОБЛЕМИ АДАПТАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Шиян І. В.
ІІ курс, група ПЛ-18-1-nk, спеціальність «Психологія»
Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: Корчагіна В. Г., к. е. н.

Процес адаптації працівників до умов організації є необхідною ланкою кадрового менеджменту. Але, на жаль, важливість заходів з адаптації працівників у нашій країні недостатньо серйозно сприймається і тому ця тема є досить актуальною в наш час. Бо згодом, це відіб'ється і в сфері комунікацій, і на кількості конфліктних ситуацій.

Адаптація – це процес взаємного пристосування працівників до організації та організації до працівника. Зазвичай, більшість нових працівників, приступаючи до діяльності на новому робочому місці або приходячи в нову організацію, намагаються проявити себе з позитивної точки зору.

Проте, трудова діяльність на новому робочому місці може бути пов'язана з негативними моментами, страхами: не впоратися з новою роботою, виявити брак досвіду чи знань, ,,не сподобатися» новому колективу, ,,не полюбити» трудовий колектив, не зуміти знайти спільну мову з керівником й таке інше.

Процес трудової адаптації працівника та організації буде більш успішним, коли норми і цінності колективу стануть нормами і цін-

ностями окремого працівника і чим швидше він прийме і визначить свою соціальну роль у колективі.

Виявляють два напрямки адаптації: первинний — пристосування працівників, які не мають досвіду професійної роботи (випускники); вторинний — пристосування працівників при переході на нові робочі місця, посади, об'єкти.

В умовах ринку зростає роль вторинної адаптації.

Класифікація адаптації можлива за такими критеріями: за відносинами суб'єкт – об'єкт (активна, коли індивід прагне впливати на середовище для того, щоб змінити його; пасивна — коли він не прагне до такого впливу та змін); за впливом на працівників (прогресивна — сприятливо впливає на працівника; регресивна – пасивна адаптація до середовища з негативним змістом); за напрямками (виробнича; невиробнича).

Процес адаптації відбувається в наступній послідовності.

1. Оцінка рівня підготовленості новачка для розроблення найбільш ефективної програми адаптації.

2. Орієнтація — практичне знайомство нового робітника зі своїми обов'язками і вимогами організації.

3. Діюча адаптація. Цей етап полягає власне у пристосуванні новачка до свого статусу й обумовлюється його включенням у міжособистістні відносини з колегами. У рамках даної адаптації необхідно дати новачкові можливість діяти в різних сферах, перевіряючи на собі й апробуючи отримані знання про організацію.

4. Функціонування. Характеризується поступовим подоланням виробничих і міжособистістних проблем і переходом до стабільної роботи.

На кожному з перелічених етапів необхідна продумана система адаптаційного керування, що визначає її хід, строки, зниження несприятливих наслідків і за яку відповідає відповідальний співробітник. Необхідність в управлінні процесом адаптації є показник звільнень, що припадають на перший місяць роботи працівників, кількість нещасних випадків на початку роботи.

Розумні роботодавці, враховують, як правило, використовують «партнерський» підхід в період адаптації новачків з урахуванням його особистостей. Такому підходу протиставляється ,,оптичний» підхід, коли девізом є слова ,,починайте працювати, ми на вас подивимося, а там будемо обговорювати оплату і повноваження». Та «армійський» у виразі «складно в навчанні — легко в бою». У першому випадку — враження незацікавленості. У другому — подальше розслаблення або мстивість.

Отже, не має сумніву у тому, що процес адаптації потребує особливої уваги і контролю на кожному із чотирьох етапів, а також високого професіоналізму працівника, відповідального за процес адаптації.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ТОВАРНОГО АСОРТИМЕНТУ ЮВЕЛІРНИХ ВИРОБІВ

Шкляр І. Д.
ІІІ курс, група МК-17-1, спеціальність «Маркетинг»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: Кутліна І. Ю., к. т. н., доцент

Головною складовою розробки товарної політики є правильне формування асортименту торговельного підприємства. Формування асортименту товарів є складним процесом, що передбачає підбір для реалізації в магазині різних груп товарів, їх видів і різновидів, які диференційовані за всіма відмінними ознаками.

В глобальному плані асортимент являє собою один з вихідних і найважливіших пунктів здійснення ефективної діяльності підприємства, а уміла та розумна його розробка є однією із запорук успіху.

Звернення до тлумачення і походження терміну «асортимент» свідчить, що його вперше було вжито французами і означає він перелік видів продукції і товарів, що відрізняються певними показниками і характеристиками [1].

Вітчизняний учений В.Я. Кардаш дає значно досконаліше визначення: «Товарний асортимент — це набір (підбір) однойменної продукції конкретизований у назвах, видах, ґатунках, розмірах, артикулах. Група товарів тісно пов'язана схожістю функціональнокорисних властивостей, особливостей виготовлення, обігу та споживання в рамках однакового діапазону дій» [2].

Таким чином, асортимент товарів є сукупністю їх видів, різновидів і сортів, об'єднаних або поєднаних за певною ознакою. Торговим асортиментом називають номенклатуру товарів, що підлягає продажу в роздрібній торговельній мережі. Він включає асортимент товарів, які випускаються багатьма підприємствами, і поділяється на дві товарні галузі: продовольчі і непродовольчі товари. Кожна з галузей поділяється на товарні групи, до складу яких входять товари, об'єднані за рядом ознак: [2]

1. Залежно від однорідності сировини і матеріалів, з яких виготовлені товари, їх поділяють на вироби з шкіри, скла тощо.

2. За споживчим призначенням товари.

3. З урахуванням складності асортименту розрізняють товари простого і складного асортименту.

Товарні групи, в свою чергу, поділяються на товарні підгрупи, до складу яких входять однорідні за ознакою єдності виробничого походження товари. Ювелірні вироби, що становлять асортимент ювелірних магазинів, розподіляють за призначенням на наступні групи: предмети особистих прикрас; предмети туалету; приладдя для куріння; предмети сервірування столу; письмове приладдя; годинники; сувеніри. [3]

Кожна група ювелірних виробів складається з підгруп. До групи особистих прикрас входять наступні підгрупи: прикраси для рук, голови, шийні прикраси, прикраси для сукні. Усередині цієї групи об'єм випуску кілець не перевищує 45 %; сережок – 29 %; кулонів і медальйонів – 8 %; брошок – 3 %; ланцюжків – 7 %; намист – 2 %; кольє – 2% [4].

Виробам цієї групи товарів властиві витонченість форм, багатство матеріалу і декоративної обробки, висока майстерність виконання; вони довговічні, не втрачають з часом своєї цінності.

Оскільки ринковий успіх сьогодні є головним критерієм оцінки діяльності торговельних підприємств, а їх ринкові можливості обумовлюються правильно розробленою та послідовною товарною політикою, то саме на основі вивчення ринку ювелірних виробів і перспектив його розвитку підприємства з реалізації ювелірних товарів вирішують одне з основних питань — формування асортименту.

Література

1. Дихтль Е., Хершген Х. Практический маркетинг. – М.: Высшая школа, 2005. – 347 с.
2. Кардаш В.Я. Маркетингова товарна політика. — К.: КНЕУ, 2001. — 156 с.
3. Орловский Э.И. Товароведение ювелирных товаров и часов: Учебник для товаровед.фак.торг.вузов. – 2-е изд., перераб. – М.: Экономика, 2004. – 368 с.
4. Яковлев С.В. Ювелирные изделия как товар // Ювелирное обозрение. – 2007. — № 4. – С. 30–36.

АНАЛІЗ ВІДПОВІДНОСТІ СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ УМОВАМ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Яковець О. П.
аспірант спеціальності «Економіка»
Інститут економіки і менеджменту Університету «Україна»,
старший викладач кафедри менеджменту та туризму
Житомирський економіко-гуманітарний інститут
Університету «Україна»

У сучасних умовах перебудови економіки перед Україною постає проблема вибору загальної моделі соціально-економічного розвитку. Аналіз розвитку економік багатьох країн свідчить про те, що у світовому просторі виявляються тенденції й закономірності економічного зростання, темпи якого все більше обумовлюються здатністю опанування новими технологіями в широкому розумінні.

Усвідомлення позитивної ролі інновацій на мікро- та макроекономічному рівнях, виходячи зі світових прикладів економічного зростання держав світу на основі широкого впровадження інновацій та активізації інноваційних процесів, свідчить про необхідність вибору оптимальних напрямів інноваційного розвитку, формування економічно обґрунтованої інноваційної політики та розвитку інноваційного підприємництва в Україні. Інноваційний шлях розвитку завжди розглядався і розглядається як важливий фактор підвищення конкурентоспроможності економіки держави на шляху розвитку інноваційної національної системи.

Вивчення досвіду економічної діяльності розвинутих країн світу та його узагальнення дозволяють визначити структуру основних напрямків інноваційної політики України з урахуванням особливостей сучасного етапу розвитку (рис. 1).

Тільки реалізація інноваційної моделі розвитку економіки спроможна забезпечити науково-технічний, економічний і соціальний прогрес України, застосувати невикористані творчі кадрові ресурси, зменшити сферу діяльності тіньового сектору економіки, сприяти підвищенню рівня соціального захисту

Орієнтація на інноваційний шлях розвитку економіки України Визначення державних пріоритетів інноваційного розвитку Формування нормативно-правової бази у сфері інноваційної діяль-

ності населення. Необхідно зазначити, що інноваційний шлях розвитку завжди розглядався і розглядається як важливий фактор підвищення конкурентоспроможності економіки держави на шляху розвитку інноваційної національної системи.

Рис. 1. **Схема основних напрямків інноваційної політики України**

Реалізація конкурентних переваг України у світовому господарстві можлива тільки за рахунок впровадження пріоритетів розвитку науки, технологій, освіти та інтелектуального і соціального захисту людини як носія знань, потенційного впровадження інновацій. Такий механізм передбачає реалізацію заходів, спрямованих на всебічний розвиток людського потенціалу, підтримку науково-технічної діяльності, організацію інформаційного менеджменту, модернізацію промисловості та орієнтацію її потужностей на нововведення, формування в суспільстві інноваційних потреб.

СЕКЦІЯ XI

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ДІЛОВА КОМУНІКАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВА

Ангелюк А. М.
IV курс, група ІС-16-1,
спеціальність «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»
Хмельницький інститут соціальних технологій
Університету «Україна»
Науковий керівник: Дика Л. Л., к. філ. н.

Ринкова економіка на сучасному етапі розвитку суспільства не може існувати без розвинутої інформаційної інфраструктури та інформатизації бізнесу. При цьому важливу роль відіграють такі фактори, як інформація та комунікація. Управлінська діяльність ґрунтується на певній інформації, її можна відобразити у вигляді цілісної системи інформаційних взаємодій персоналу установи, підприємства, фірми тощо [4, с. 56].

Ефективність роботи керівника підприємства в першу чергу залежить як від його вміння працювати з людьми, так і від того, як він працює з інформацією. Основною вимогою для прийняття ефективного об'єктивного рішення або навіть розуміння масштабів проблеми є наявність точної інформації. Єдиним, на нашу думку, способом отримання такої інформації вважається комунікація на підприємстві (в організації, установі, фірмі тощо) [2, с. 15].

Ділова комунікація – це складний процес ділового спілкування в умовах спільної діяльності державних службовців у державному управлінні країною. Її роль та функції, насамперед, полягають у регуляції, координації та управлінні в діловій сфері держави. Якщо регуляторна та управлінська функції орієнтують на мету, то координаційна упорядковує ділову комунікацію.

Завдання ділового спілкування полягають також у тому, щоб:

1) розпізнати наміри та індивідуальність партнера;

2) організувати діяльність;

3) забезпечити зворотний зв'язок (інформацію про результати цієї діяльності) [1, с. 32].

У структурі компетентності керівника, що забезпечує успішність управлінської діяльності, виокремлюють:

– знання конкретної галузевої сфери діяльності, її професійних і оперативних особливостей;

– знання психології людей і їх потреб, розуміння причин їхньої поведінки; вміння спілкуватися з людьми, керувати ними, забезпечувати належну мотивацію на певну роботу; здатність організувати її виконання;

– знання принципів управління, сутності й технології прийняття управлінських рішень, уміння брати відповідальність за їх реалізацію, володіння навичками виявлення проблем, їх аналізу і розв'язання [3, с. 47].

Вважаємо, що основи культури ділового спілкування інтегрують засади професійної культури і ділового спілкування. Формами ділового спілкування виступають усна: ділова бесіда, ділові наради, ділові переговори, публічні виступи, прес-конференції, дебати, презентації, дискусії; писемна: оформлення ділової кореспонденції; а засобами ділового спілкування – лінгвістичні (мовні); паралінгвістичні (голос, діапазон, тональність); оптико-кінетичні (жести, міміка, пантонімія); екстралінгвістичні (паузи, сміх, темп мови); просторово-часові (дистанція, час, місце, ситуація спілкування); технічні (телефон, телекс, факс, засоби Інтернет) [1, с. 87].

Отже, проблеми комунікації та її види отримали широке дослідження в науках комунікаційного циклу: теорії масової комунікації, соціальній комунікації, а також в науках документознавчого циклу, починаючи з документалістики й журналістики і закінчуючи теорією реклами й паблік рілейшен. Починаючи з XX ст. комунікаційна проблематика стає складовою частиною суспільних наук – соціології, психології, філософії, культурології.

Література

1. Зусін В.Я. Етика і етикет ділового спілкування: Навч. посіб.: 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Центр навч. літератури, 2005. 224 с.
2. Кузьмін О.Є., Мельник О.Г. Основи менеджменту. Київ : Академкнига, 2003. 414 с.

3. Радевич-Винницкий Я. Етикет і культура спілкування. Київ : Знання, 2006. 291 с.
4. Шегда А. В. Менеджмент: підручник. Київ : Знання, 2006. 645 с.

ІСТОРІЯ РОЗВИКУ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Балла С. Ю.
IV курс, група ЗПЗ-17-1мс, спеціальність «Право»
Хмельницький інститут соціальних технологій
Університету «Україна»
Науковий керівник: Пасічник Я. С., к. ю. н.

Виважений і послідовний курс України на європейську та євроатлантичну інтеграцію, необхідність створення надійної системи колективної безпеки й оборони, протидії організованій злочинності й тероризму висувають перед нашою державою високі вимоги щодо відповідності системи вітчизняного кримінального законодавства міжнародним нормам.

Значний внесок у дослідження проблем, пов'язаних з розвитком та становленням кримінального законодавства України, їх характеристикою, зробили такі дослідники, як С.В. Юшков, І.Я. Терлюк, П.О. Музиченко, Ю.П. Аленін, М.І. Бажанов, Ю.М. Грошевий, О.М. Дроздов, О.В. Капліна, В.К. Лисиченко, Л.М. Лобойко, В.Т. Маляренко, М.М. Михеєнко, Г.М. Омельяненко, В.Т. Нор, В.М. Тертишник, Л.Д. Удалова, М.Є. Шумило, В.П. Шибіко та інші дослідники.

Кримінальне право це система правосвідомості, правових знань, переконань, поглядів; окрема галузь законодавства та наукова правова дисципліна. У законодавстві різних держав ця галузь права має назву від назви покарання: Strafresht (Німеччина), наказательно право (Болгарія, Югославія), pravo karne (Польща, Чехія), або від назви злочину: Criminal Law (США, Англія) [1].

Розвиток кримінального права до прийняття незалежності України представляє періодизація розвитку вітчизняного кримінального права (законодавства), в основі якої лежить державне пристрій від Стародавньої Русі до нинішнього часу. Пропонована система включає в себе сім основних етапів.

1. Раннє феодальне кримінальне — право Стародавньої Русі (до XIV ст.). Період ознаменований створенням Руської Правди — законодавчого акта, а точніше — збірника законів, який увійшли Правда Ярослава, Правда Ярославичів, Статут Володимира (II) Мономаха та ін.

2. Кримінальне право феодально-роздробленої Русі (XIV–XV ст.). Основний нормативний правовий акт, що знаменує цей період, — Псковська Судна грамота, яка пізніше дослідниками розділена на 120 статей.

3. Кримінальне право періоду утворення і зміцнення російської централізованої держави (XV-XVII ст.). [2; с.75]

4. Кримінальне право періоду становлення і розквіту абсолютної монархії Російського феодального держави (XVIII — початок XIX ст.).

5. Кримінальне право періоду переходу феодальної держави в буржуазне в умовах абсолютної монархії (XIX ст. — початок XX ст.).

6. Кримінальне право періоду виникнення Російського соціалістичного держави, освіти СРСР, керівництва КПРС (XX ст.: 1917–1991 рр.).

7. Кримінальне право періоду розпаду СРСР, утворення демократичного федеративного правової держави з республіканської формою правління (кінець XX ст. — початок XXI ст.). У 1991 р. Росія в результаті кризи влади і розпаду СРСР виділилася у самостійне державне утворення [2; с.79].

Таким чином, етапи розвитку вітчизняного кримінального права (законодавства) дозволяють виявити тенденції його розвитку; прогнозувати шляхи його розвитку; планувати роботу по вдосконаленню кримінально-правової політики; формулювати в кримінальному праві (законодавстві) завдання та принципи, адекватні реально складним суспільним відносинам у державі.

Література

1. Грушевський М. Історія України-Руси. Київ. 1993. С. 204.
2. Кримінальний процес / за ред. Ю.М. Грошевого та О.В. Капліної. Харків: Право, 2010. 608 с.

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ФУНКЦІЙ ТРУДОВОГО КОНФЛІКТУ

Барабаш І. В.
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальність «Право»
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»
Науковий керівник: Аванесян Г. М., доцент кафедри правознавства

Існування та розвиток суспільства без конфліктів є неможливим. Трудові конфлікти на підприємствах обов'язково приводять до оновлення трудових відносин. Зміни в організації праці після вирішення трудового конфлікту можуть бути позитивними та негативними для працівників. Від того, як розбіжності трудового конфлікту будуть вирішуватись між сторонами соціального діалогу, залежать перспективи стабільного розвитку підприємств. Стала очевидною доцільність визначення функцій трудового конфлікту з огляду на вимоги сьогодення. Для того, щоб дослідити функції трудового конфлікту, перш за все, необхідно визначити поняття функції права. У загальній теорії права під час аналізу правової функції увага зосереджується на тій ролі, яку вона виконує у системі суспільних відносин.

У загальному вигляді функції трудового конфлікту можна поділити на дві великі групи – матеріальні та моральні. Матеріальна функція проявляється в тому, що у процесі трудового конфлікту та чи інша сторона може не тільки оволодіти, а й опанувати матеріальними цінностями, яких у неї не було до початку конфлікту. Дійсно, коли роботодавець одноосібно припиняє виплати працівникам, при вирішенні розбіжностей ці виплати вони обов'язково отримають. Отже, конфлікт може сприяти прогресу і розвитку матеріального рівня життя працездатної людини. Розмір матеріальних втрат залежить від масштабів самого трудового конфлікту. Моральна функція трудового конфлікту проявляється у вигляді стимулятора швидких і важливих змін у свідомості працівника. Конфлікт начебто перериває процес звичайної односторонньої оцінки подій і створює умови для того, щоб побачити й оцінити їх з іншого боку.

Крім матеріальних і моральних функцій конфлікту, велике значення має низка функцій, які випливають з особливостей соціального організму трудового конфлікту. Це сигнальна, інформаційна, диференційна та динамічна функції. Сигнальна функція попереджає про необхідність прийняття термінових дій для пошуку та усу-

нення причин суспільного напруження, вивчення обставин, які створили конфліктну ситуацію.

Інформаційна функція є близькою до сигнальної, але і дещо відмінною – вона значно ширше, ніж просте свідчення про негаразди. Розгортання та протікання конфліктної ситуації несуть значну інформацію про чинники, які її породили і вивчення яких є важливим засобом для її розв'язання. Диференційна функція характеризує процес соціальної диференціації, яка виникає під впливом конфлікту, що часто проходить через зміну і руйнування колишньої системи. Під впливом конфлікту процес соціальної диференціації розвивається у двох протилежних напрямках, тобто відбувається поляризація протиборчих сил, а з іншого боку, відбувається інтеграція соціальних сил навколо нових центрів тяжіння і консолідації. Динамічна функція – в кожному соціальному конфлікті закладена можливість більш швидкими темпами здійснювати зміни і спрямовувати подальший розвиток підприємств. В цілому, конфлікт тоді виконує соціально позитивну функцію, коли це сприяє прогресу. Але й тоді необхідно враховувати втрати, які завжди мають місце та стосуються як матеріальної, так і моральної сфери. Дійсно, у конфлікті і прогресивна, і регресивна функції невід'ємні одна від одної. Трудовий конфлікт корисний тим, що він розв'язує розбіжності. Це його об'єктивна функція. Разом з тим розбіжність може бути усунута шляхом повного зруйнування або дезінтеграції системи.

Отже, у сучасних умовах відкриваються й перспективи до створення більш гнучкої системи вирішення трудових конфліктів – системи, що буде функціонувати на засадах самоорганізації сторін соціального діалогу.

ЦИВІЛЬНЕ СУДОЧИНСТВО: ХАРАКТЕРИСТИКА СОЦІАЛЬНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ

Басенко Р. О.
к. пед. н., доцент кафедри правознавства
Полтавського інституту економіки і права Університету «Україна»

Сьогодні Україна утверджується як демократична та європейська держава. Свідченням таких ціннісно-смислових орієнтирів державотворення, зокрема, є той факт, що Конституція України визнає право кожного захищати свої права і свободи, права і свободи

інших людей від посягань, у тому числі від посягань представників влади або посадових осіб, що найчастіше відбувається шляхом звернення до суду. Крім того, кожний має право звернутися за захистом своїх прав до Уповноваженого Верховною Радою України по правах людини. Кожний має право після використання всіх національних засобів юридичного захисту звертатися за захистом своїх прав і свобод у відповідні міжнародні судові установи або відповідні органи міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна. Можливість для звернення до судових інстанцій є не абстрактним правом, а цілком конкретною правовою можливістю. Визначення моменту виникнення права на судовий захист має важливе практичне значення для забезпечення цивільних прав, свобод та інтересів суб'єктів цивільних правовідносин.

Як відомо, діяльність держави здійснюється в різноманітних правових формах, однією з яких є правосуддя, яке, маючи конституційне підґрунтя, забезпечує реальну реалізацію і втілення в життя принципів соціальної, правової, демократичної держави. Правосуддя ж як самостійна галузь державної діяльності у свою чергу здійснюється у формі цивільного, господарського, адміністративного, кримінального та конституційного судочинства. При цьому саме цивільне судочинство, з огляду на суб'єктний склад його учасників, якими в абсолютній більшості є громадяни, а також його призначення – вирішувати спори, що виникають із цивільних, сімейних, трудових, житлових правовідносин, які посідають основне місце серед всіх правовідносин в державі, є найпопулярнішою і найдієвішою формою захисту цивільних прав та інтересів громадян.

Як відомо, мета цивільного судочинства полягає в захисті порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів суб'єктів права, а його завданнями є справедливий, неупереджений та своєчасний розгляд і вирішення цивільних справ. Варто погодитися із вченими-процесуалістами, які вважають, що саме активна позиція суду, з точки зору організації процесу, виступає гарантією досягнення завдань цивільного судочинства, а тому має велике значення для його оптимізації.

Цивільне судочинство в соціальній, правовій державі має своїм призначенням забезпечити громадянам такий судовий розгляд із застосуванням активних повноважень в процесі доказування, щоб порушені права кожної людини, яка звернулася до суду або була залучена до судової процесуальної діяльності, незалежно від освіти, майнового стану і розумових здібностей, отримали судовий захист

незалежно від процесуальної активності (пасивності) такої людини, лише за наявності однієї умови – бажання людини отримати захист в спірних правовідносинах. Всі інше має бути активним обов'язком суду, зокрема, визначення предмету доказування, з'ясування кола необхідних доказів і вжиття заходів щодо їх витребування, а також визначення правильного способу захисту порушеного права в межах предмету позову в спірних правовідносинах. Судовий розгляд будь-якої справи має завершуватися остаточним розв'язанням правового конфлікту, що виник між сторонами, та виключати можливість (необхідність) пред'явлення на підставі ухваленого судового рішення нових «похідних» позовів між тими самими сторонами. Саме така модель цивільного судочинства, на нашу думку, як раз і відповідатиме соціальній спрямованості діяльності держави.

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ІНСТИТУТУ ОПІКИ І ПІКЛУВАННЯ

Бунча Г. В.
здобувач вищої освіти спеціальності «Право», ОР «Бакалавр»
Полтавського інституту економіки і права Університету «Україна»
Науковий керівник: Аванесян Г. М., доцент кафедри правознавство

З розвитком процесу інтеграції України до європейського та світового співтовариства значно зростає питома вага приватних відносин, ускладнених іноземним елементом. Це в повній мірі стосується і таких інститутів, як опіка та піклування, які потребують належного правового регулювання за допомогою колізійних та матеріально-правових норм. Актуальність цієї проблематики зумовлена тим, що у вітчизняній літературі, починаючи з радянських часів, цій темі не приділялося належної уваги.

Опіка та піклування являють собою комплексний інститут, який охоплюється нормами як цивільного, так і сімейного законодавства, його основною метою є захист майнових та немайнових прав та інтересів громадян, які потребують в силу тих чи інших причин особливої турботи. За допомогою опіки (піклування) особи, які не набули дієздатності в повному обсязі або позбавлені можливості її реалізувати, виступають як повноправні учасники цивільних правовідносин. Основна частина юридичних дій здійснюється в їх

інтересах опікунами чи піклувальниками, які доповнюють недостатню дієздатність своїх підопічних.

Розглянемо поняття «опіка» та «піклування». Слід наголосити, що ані Цивільний, ані Сімейний кодекси України не містять норм, що надали б визначення цим поняттям. Таке нормативне визначення можна знайти лише у ст. 1 Правил опіки та піклування. Отже, опіка (піклування) є особливою формою державної турботи про неповнолітніх дітей, що залишились без піклування батьків, та повнолітніх осіб, які потребують допомоги щодо забезпечення їх прав та інтересів. Таке визначення є досить суперечливим і не відповідає основним нормативним актам перш за все, тому, що така категорія дітей, як малолітні, взагалі не згадується. Отже, понятійний апарат не знайшов належного закріплення в законодавстві.

Сучасні вчені-цивілісти, розглядаючи положення цивільного законодавства про опіку та піклування, або категорично стверджують, що інститут опіки та піклування цілком належить цивільному праву, або приєднуються до поширеної думки проте, що це інститут комплексний. У думках сучасних правознавців з питання про місце системи норм про опіку та піклуванняєдність не виявляється Наприклад, Т. Урумова вважає неправильним визначення в законі понять «опіка» і «піклування» як уніфікованих стосовно до відносин за участю малолітніх і неповнолітніх осіб і до відносин, учасниками яких є недієздатній обмежено дієздатні особи. І.М. Кузнєцова називає опіку правовим інститутом, О.М. Нечаєва. відзначаючи розосередження норм про опіку та піклування в цивільному й сімейному законодавстві й не знаходячи в цьому ніякого протиріччя, вказує,що в більшості законодавчих кодексів країн Цивільний кодекс розглядає опіку та піклування як цивільно-правовий інститут,а для Сімейного Кодексу – це форма влаштування дітей, що залишилися без батьківської турботи.

Опіка і піклування зазвичай визнається інститутом цивільного права. Однак ним охоплюється ціле коло питань, що пов'язані не лише з цивільним, але й сімейним законодавством. Цивільний кодекс України регулює загальні питання опіки та піклування,положення ж Сімейного кодексу відображають специфіку опіки та піклування, що встановлюються над дітьми (малолітніми та неповнолітніми особами). Зокрема, норми СК України, що регулюють опіку та піклування як форму влаштування дітей, позбавлених батьківського виховання, містяться у Главі 19.

Проте, вважаються доцільним, що інститут опіки і піклування є цивільно-правовим інститутом. Оскільки загальні питання щодо встановлення, припинення опіки та піклування, виконання опікунами, піклувальниками, а також органами опіки та піклування своїх обов'язків врегульовані ЦК України.

АДАПТАЦІЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ВІДПОВІДНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЄС

Варава Я. В.
II курс, група ПЗ-18-1-nk, спеціальність «Право»
Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: Шаверський С. Л., ст. викладач

Адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу (далі — ЄС) є пріоритетною складовою процесу інтеграції України до європейської спільноти, що в свою чергу є пріоритетним напрямом української зовнішньої політики. Дослідження проблем адаптації норм національного кримінального процесуального права до права Європейського Союзу обумовлено завданнями щодо реформування кримінального процесуального законодавства та правозастосовної діяльності з характерною для України орієнтацією на європейські та міжнародні стандарти ведення кримінального судочинства та загальнолюдські правові цінності.

Кримінальне процесуальне законодавство України сьогодні відповідає вимогам часу, але українська адаптація потребує документу з боку ЄС, який би визначав завдання, строк, пріоритети адаптації, допомогу з боку ЄС і який би міг стати основою для Загальнодержавної програми адаптації і ще одним кроком до євроінтеграції, але уже схваленим самим ЄС. З точки зору методології постановки і дослідження будь-якої проблеми, в тому числі і проблеми адаптації норм національного кримінального процесуального права до права ЄС, слід враховувати наступні положення.

По-перше, взаємозв'язок понять «проблема» та «проблемна ситуація». Постановку проблеми визначає проблемна ситуація, суть якої складає протиріччя між визначеною ціллю та засобами її досягнення. По-друге, необхідно визначити проблему сферу існування проблемної ситуації. Вона може існувати в будь-якому виді

людської діяльності: як в теорії, так і на практиці. По-третє, оскільки проблемні ситуації є неоднорідними в інформаційно-пізнавальному аспекті, то для їх вирішення в одних випадках достатньо постановки та формулюванні проблеми, в інших — завдань, але в найбільш поширених випадках, і проблем і завдань.

Недостатність теоретичних розробок проблем адаптації норм національного кримінального процесуального права до права ЄС обумовлена появою нових правових норм, інститутів, які не мають належного теоретичного обґрунтування та без відповідного аналізу історичних зв'язків в системі існуючого кримінального процесуального знання.

З огляду на досвід країн Центральної та Східної Європи необхідним є створення в Україні спеціальної державної установи, покликаної здійснювати всебічне забезпечення процесу адаптації на експертному рівні. В кримінально-правовій сфері Україною було зроблено ряд важливих кроків з наближення національного законодавства до вимог права ЄС.

У Законі України «Про Концепції Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства ЄС» передбачено, що «для забезпечення приблизної адекватності законодавства України і законодавства ЄС у процесі провадження нормотворчої діяльності враховуватимуться основні положення актів законодавства ЄС настільки, наскільки це доцільно для України з огляду на економічні, політичні та соціальні наслідки прийняття відповідних правових норм, адаптованих до законодавства Європейського Союзу».

Потреба законодавства, судової і слідчої практики щодо вирішення проблемних ситуацій в аспекті реалізації європейських стандартів кримінальної процесуальної діяльності призводить до постановки як відповідних конкретних завдань, так і загальної проблеми.

Таким чином, наведені положення повинні виступити орієнтиром у послідовному дослідженні проблем адаптації норм національного кримінального процесуального права до права ЄС, та складати методологічну базу дослідження та формування концептуального знання про процес адаптації норм національного кримінального процесуального права до права Європейського Союзу.

ОСОБЛІВОСТІ ПІДСТАВ ВИЗНАННЯ ЗАПОВІТУ НЕДІЙСНИМ

Великоіваненко Г. О.
IV курс, група П-41-18, спеціальність «Право»
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»
Науковий керівник: Половченя А. Б., к. ю. н., доцент кафедри

Тези присвячені аналізу чинних норм законодавства, які регулюють особливості підстав визнання заповіту недійсним, доводиться, що не всі норми, які стосуються недійсності правочинів можуть бути застосовані до заповітів, пошуку пропозицій щодо можливого їх вдосконалення.

Ключові слова: *заповіт, вимоги щодо дійсності заповіту, правочин, зловмисна домовленість, тяжка обставина, судова практика, недійсність заповіту.*

Спадкове право в сучасному цивільному законодавстві визначається як сукупність правових норм, що регулюють перехід прав і обов'язків померлого до інших осіб. Особливу увагу серед спорів про спадкове право привертають справи, пов'язані з визнанням заповіту недійсним. Аналізуючи новий досвід правового регулювання спадкування за заповітом актуалізує й нові проблеми і питання теоретичного та прикладного характеру.

Доволі значна їх частина стосується недійсності заповітів. На жаль, далеко не всі з них вирішені цивілістикою та судовою практикою. Аналіз останньої свідчить про наявність складнощів у застосуванні судами низки норм ЦК про заповіт.

Відповідно до законодавства за ступенем недійсності всі правочини поділяються на: а) абсолютно недійсні правочини, що є такими з моменту їх вчинення (нікчемні), та недійсність яких прямо передбачена законом; б) відносно недійсні, які можуть бути визнані судом недійсними за певних умов (оспорювані). Оспорюваний правочин може бути визнаний недійсним лише за рішенням суду [1, с. 95].

Нікчемним є заповіт складений особою, яка не мала на це права або складений з порушенням вимог щодо його форми та посвідчення. Слід зазначити, що право на заповіт має фізична особа з повною цивільною дієздатністю; і при цьому право на заповіт здійснюється особисто, а вчинення заповіту через представника не допускається (ст. 1234 ЦК України) [2].

При вирішенні спорів про визнання недійсним правочину, вчиненого особою під впливом насильства, судам необхідно враховувати, що насильство має виражатися в незаконних, однак не обов'язково злочинних діях.

Далі, заповіт може бути визнаний судом недійсним, якщо буде встановлено, що волевиявлення заповідача не було вільним і не відповідало його волі.

На підставі вищевикладеного можна зробити висновок, що не всі норми, які стосуються недійсності правочинів загалом, можуть бути застосовані до заповітів. Трапляється в судовій практиці помилкове застосування до заповітів норм про правочини, вчинені під впливом обману та норм про вчинення правочинів під впливом тяжкої обставини.

Слід враховувати, що позиція практики вищих судових установ у питаннях дотримання вимог щодо форми та посвідчення заповіту відрізняється підвищеним формалізмом, що однак є достатньо виправданим з огляду на характерні особливості заповіту. Водночас не будь-яке порушення процедури посвідчення заповіту слід вважати підставою його нікчемності. Такі випадки поступово виробляються судовою практикою. Тому доцільно, ухвалюючи рішення у справі про нікчемність заповіту із вадами форми, ретельно узгоджувати його із практикою вищих судів [3].

Для встановлення психічного стану заповідача в момент складання заповіту, який давав би підставу припустити, що особа не розуміла значення своїх дій і (або) не могла керувати ними на момент складання заповіту, суд призначає посмертну судово-психіатричну експертизу. При цьому про нікчемність заповіту свідчитиме лише обґрунтований, аргументований, чіткий та однозначний висновок медичної, судової експертизи про абсолютність нерозуміння особою значення своїх дій та (або) нездатності керування ними безпосередньо на момент складення заповіту.

Необхідно розрізняти недійсність заповіту та не чинність заповіту, або окремих його положень.

Вбачається за необхідне на рівні судової практики та на рівні закону виробити правила, щодо застосування до заповітів, норм про правочини, вчинені під впливом помилки. Вважаю, що визнання заповіту недійсним внаслідок помилки може мати місце лише після достовірного доведення: 1) факту прижиттєвого усвідомлення заповідачем факту помилки, а також негативного, неприпустимого ставлення заповідача до помилки; 2) невикористання заповідачем

за життя свого права у будь-який час скасувати, змінити заповіт або скласти новий, з об'єктивних причин.

Література

1. Заборовський В. В. Деякі проблемні аспекти визнання правочинів недійсними // Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. — 2012. — № 2 (частина 1). — С. 94–98.
2. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15/ed20081014.
3. Про судову практику розгляду цивільних справ про визнання правочинів недійсними: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 06.11.2009 р. № 9 // http://zakon4.rada.gov.ua//v0009700-09.

ЄДИНА СУДОВА ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНА СИСТЕМА: ПРОБЛЕМАТИКА НОВОВВЕДЕНЬ

Гапон А. М.
IV курс, група ПЗ-17.2-1мс
Коледжу «Освіта» Університету «Україна»
Хорт І. В.
к. ю. н. член-кореспондент МКА, доцент факультету права та міжнародних відносин, кафедри публічного та приватного права Інституту права та суспільних відносин Університету «Україна»

Актуальність теми. Держава повинна взяти курс на повне оцифровування і відтворити перехід судів, органів та установ системи правосуддя до електронного правосуддя, щоб скоротити свої витрати в перспективі. В цьому нам допоможе належне функціонування ЄСІТС.

Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система (ЄСІТС) — організаційно-технічна система, що забезпечує функціонування електронного судочинства в Україні, це розширена версія Автоматизованої системи документообігу суду, що функціонувала з 1 січня 2011 року.

Функціонування ЄСІТС в Україні на законодавчому рівні закріплюється Законом України «Про внесення змін до Господарського кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та іншого законодавства» від 01.10.2017. Цим законом передбачено,

що ЄСІТС починає функціонувати через 90 днів з дня опублікування Державною судовою адміністрацією України у газеті «Голос України» та на веб-порталі судової влади оголошення про створення та забезпечення функціонування ЄСІТС.

ЄСІТС складається з таких підсистем:

1) Загальна — складається з модулів:

– Офіційна електронна адреса (Електронний кабінет — реєстрація за адресою https://cabinet.court.gov.ua);

– Офіційний веб-портал «Судова влада України»;

– Єдиний державний реєстр судових рішень;

– Єдиний державний реєстр виконавчих документів;

– Відкриті набори даних;

– Автоматизована взаємодія з іншими автоматизованими системами (передбачена автоматична взаємодія з ДМС, Держказначейством, Мінюстом, МВД, Генпрокуратурою, НАЗК, НАБУ, ДФС, ЦВК, Національне агентство з питань електронного урядування, іншими юридичними особами).

Висновок. Таким чином ми можемо підсумувати вагомі переваги цієї системи:

1) обмін документами та інформацією в електронній формі: економія на папері, поштових відправленнях, кур'єрських доставках(вартість поштових переказів зросла у 2,5 рази);

2) можливості оплачувати інші послуги в режимі реального часу;

3) економія витрачання коштів на прибуття до суду з метою ознайомлення із судовою справою або для участі в судовому засідання (режим відеоконференції): розробка відеоконференцзв'язку – це великий крок в Україні з точки зору комунікації суду та учасників судового процесу, значна розробка вітчизняного законодавця в частині створення комфортних умов судочинства;

4) централізоване зберігання процесуальних та ін. документів;

5) задіяння мінімуму працівників в українському судочинстві: дасть змогу добре сплачувати роботу і утримати людей на робочих місцях.

Якщо ми не підключимо пильність у цьому питанні, то Україна ще багато років буде відставати від судових стандартів європейських країн та продовжувати порушувати права та свободи наших громадян, натомість українське суспільство значно зупиниться у розвитку, оскільки все залежить від дрібниць.

Література

1. Закон і Бізнес,Голова ДСАУ Зеновій Холоднюк [Електронний ресурс] — Режим доступу до ресурсу: https://zib.com.ua/ua/140275-na_pochatku_2020_roku_cherez_nestachu_koshtiv_mi_budemo_vimu.html
2. Господарський суд Харківської області, Впровадження ЄСІТС. Досвід ЄС. Використання переваг Електронного суду [Електронний ресурс] — Режим доступу до ресурсу: https://hr.arbitr.gov.ua/sud5023/pres-centr/news/692868/

ПРАВОВІ АСПЕКТИ КОНСТИТУЦІЙНОГО КОНТРОЛЮ

Гаранжа Р. О.
здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності Право
Полтавського інституту економіки і права
Університету «Україна»
Науковий керівник: Басенко Р. О., к. пед. н.,
доцент кафедри правознавства

Розглядаючи поняття «конституційний контроль» (нагляд), слід мати на увазі, що в конституціях зарубіжних країн використовуються різні найменування цієї державної функції: конституційний контроль, конституційний нагляд, конституційна юрисдикція, охорона конституції тощо. Взагалі під конституційним контролем треба розуміти будь-яку форму перевірки на відповідність конституції, тобто несуперечливість їй актів і дій органів публічної влади, а також громадських об'єднань, які виконують публічні функції або беруть участь у здійсненні публічної влади.

У багатьох країнах поняття конституційного контролю позначає не тільки функцію загального або спеціального суду, а й окремий інститут, який ототожнюється з відповідними органами й із сукупністю правових норм, що регламентують їхню організацію та діяльність.

Органи конституційної юстиції створюються з метою гарантування верховенства і забезпечення реалізації конституції держави. Це зумовлено тим, що провідна роль Основного Закону у правовій системі, його вища юридична сила і пряма дія не виключають, на жаль, випадків порушення норм Конституції, у тому числі й з боку вищих органів державної влади. Тому Основний Закон будь-якої

держави потребує особливої охорони, захисту, забезпечення його дотримання як фізичними і юридичними особами, так і державою в особі її органів і посадових осіб. Саме в забезпеченні правової охорони конституції і полягає основне завдання інституту конституційної юстиції.

Об'єктами конституційного контролю є діяльність чи акти відповідних суб'єктів (органів, посадових осіб, об'єднань тощо). Перелік об'єктів конституційного контролю визначається законодавством відповідних держав по-різному. Загалом об'єктами конституційного контролю, що здійснюється конституційними судами в зарубіжних країнах, є: акти парламенту (закони, регламенти тощо); акти глав держав, акти органів виконавчої влади (уряду, рідше – центральних і місцевих органів виконавчої влади); акти органів суб'єктів федерації, спори про компетенцію (між вищими органами влади, центральними і місцевими органами влади, суб'єктами федерації і державою загалом тощо); акти судових органів, органів прокуратури, міжнародні договори, діяльність політичних партій та інших об'єднань громадян, дотримання законодавства про вибори і референду.

Виділяють два види спеціалізованих органів конституційного контролю – конституційні суди і конституційні ради. Останні вважаються подібною до судової влади. Різниця між ними, головним чином, процесуальна. Конституційний суд – орган, який застосовує змагальну і голосну процедуру розгляду справ. Конституційна рада – орган, у якому така змагальність практично відсутня або має умовний характер.

Обсяг поняття «конституційний контроль» включає позначення форм, методів і способів перевірки на відповідність конституції актів і дій публічної влади. Також конституційне правосуддя визначають як діяльність судових органів, що полягає у розгляді справ, предметом яких є конституційно-правові питання, пов'язані із забезпеченням конституції державними органами. Ми наголосили, що сутність конституційного контролю полягає не лише у вирішенні питання щодо відповідності правових актів конституції, контролю за відповідністю їй законів, але й у розв'язанні спорів про компетенцію між органами державної влади, тлумаченні конституції й законів.

ШЛЯХИ НАБЛИЖЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ДО ПРАВОВИХ НОРМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Гевчук Х. І.
ІІ курс, група ЗПЗ-18-1мс-tr, спеціальність «Право»
Тернопільський коледж Університету «Україна»
Науковий керівник: Скільська М. І.

Спільне економічне та соціальне життя держав-членів Євросоюзу стало можливим лише завдяки створенню спільної правової системи, за посередництвом якої здійснюється узгодження національних правових систем держав-партнерів. Гармонізація правових стандартів з законодавством ЄС відіграє ключову роль у здійсненні Євроінтеграції нашої держави та є обов'язковою передумовою її вступу до Європейського Союзу.

The common economic and social life of the EU Member States has become possible only through the creation of a common legal system, through which the national legal systems of the partner countries are coordinated. The harmonization of legal standards with EU legislation plays a key role in the implementation of our country's European integration and is a prerequisite for its accession to the European Union.

Європейський Союз спирається на власну правову систему acquis communautaire, засновану на цінностях поваги до людської гідності, свободи, демократії, рівності, верховенства права та поваги до прав людини, зокрема осіб, що належать до меншин. Ці цінності є спільними для держав, де панує плюралізм, недискримінація, толерантність, справедливість, солідарність, рівність жінок та чоловіків. Стати членом ЄС може лише та держава, яка поважає вказані цінності. Право ЄС є інтеграційним, оскільки запроваджує єдині правила для усіх держав, що перебувають під юрисдикцією Європейського Союзу і є частиною правової системи цих держав та має вищу юридичну силу щодо їхнього національного права.

Головний вектор розвитку України – Євроінтеграція. Тому гармонізація вітчизняного законодавства є важливим елементом та обов'язковою передумовою вступу до ЄС. Відповідно до статті 51 Угоди про партнерство і співробітництво між Україною та Європейськими Співтовариствами Україна та ЄС визнали, що важливою умовою для зміцнення економічних зв'язків є зближення існуючого і майбутнього законодавства України із законодавством Співтовариства. Одним із зобов'язань, покладених на українського

законодавця, є своєчасне та всебічне наближення національного законодавства до нормативно-правових актів ЄС, перелічених у додатках до Угоди про асоціацію та в інших міжнародних договорах між Україною та ЄС і політичних документах.

Розглядаючи ефективність імплементації правових норм Євросоюзу в Україні, приходимо до висновку, що своє закріплення отримують такі принципи: верховенство права, забезпечення дотримання прав і свобод людини і громадянина, безперервності, законності, забезпечення єдності державної політики, відкритості та прозорості, відповідальності, гласності та поєднання державних і місцевих інтересів. Проте механізм їх втілення в життя не завжди можливий через певні суперечності, прогалини та неоднозначне тлумачення норм. А отже, законодавство потребує удосконалення і адаптації.

Треба вчитись. Насамперед, інноваційним підходам за програмою «Good Governance». Розраховувати на вступ до Євросоюзу ми можемо лише тоді, коли повністю гармонізуємо своє законодавство із законодавством ЄС, що включає в себе всю правову систему acquis communautaire.

Література

1. Закон України Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу //[Електронний ресурс] // Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1629-15
2. Угода про партнерство та співробітництво. 16 червня 1994 року. — К.: Представництво Європейської Комісії в Україні, 1997. – 69 с.

ПРОБЛЕМИ СПАДКУВАННЯ ЧАСТКИ У СПІЛЬНОМУ СУМІСНОМУ МАЙНІ ПОДРУЖЖЯ

Голубова Є. К.
ІІІ курс, група П-31-19, спеціальність «Право»
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»
Науковий керівник: Половченя А. Б., к. ю. н., доцент кафедри

Стаття присвячена тому, що кожен з нас у житті рано чи пізно стикається з питанням захисту своїх спадкових прав. Разом з тим, при спадкуванні не завжди все просто як здавалось. В зв'язку з цим, в даній статі буде наведено практичне вирішення проблемного питання, а саме про спадкування частки у спільному сумісному майні.

***Ключові слова**: спадкування, заповіт, свідоцтво, спадкодавець, співвласник, спадкове майно.*

Спадкове право – один з центральних інститутів цивільного права, оскільки проблема спадкування тією чи іншою мірою торкається кожної особи. Спадкові відносини є особливими, вони зачіпають приватну сторону життя людини та її сім'ї, і саме тому потребують особливої уваги законодавця.

Відповідно до статті 1226 Цивільного кодексу України частка у праві спільної сумісної власності спадкується на загальних підставах. Відповідно до статті 355 Цивільного кодексу України, майно, що є у власності двох або більше осіб (співвласників), належить їм направі спільної власності. Взагалі існують два види спільної власності: спільна часткова та спільна сумісна[1].

Отже, спільна сумісна власність — це власність двох або більше осіб без визначення часток кожного з них у праві власності, тоді як у спільній частковій власності частки кожного визначені. Підставами встановлення спільної сумісної власності є укладання шлюбу, передача майна у спільну сумісну власність наймача та членів його сім'ї у процесі приватизації державного житлового фонду, спільна праця за спільні кошти членів сім'ї [2].

Право спільної сумісної власності подружжя регулюється Главою 8 Сімейного кодексу України. Поняття і види права спільної власності, правовідносини які виникають при визначенні часток у праві спільної часткової власності регулюється Главою 26, статтями 355-372 Цивільного кодексу України. За загальним правилом, майно, набуте за час шлюбу, крім речей індивідуального користування, є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя [1].

При оформленні спадщини (як за законом так і за заповітом), нотаріус у випадках, коли з документа, що посвідчує право власності, вбачається, що майно може бути спільною сумісною власністю подружжя, повинен з'ясувати, чи є у спадкодавця той з подружжя, який його пережив і який має право на 1/2 частку в спільному майні подружжя.

За наявності другого з подружжя нотаріус видає йому свідоцтво про право власності на частку в спільному майні подружжя. Відтак, частка померлого в спільному майні повинна бути виділена для отримання спадщини його спадкоємцями. В такій ситуації може існувати два варіанти розвитку подій: коли другий з подружжя співпрацює зі спадкоємцями або коли не співпрацює.

Тож, в першій ситуації, один з подружжя повинен звернутися до нотаріуса із заявою про видачу свідоцтва про право власності на частку в спільному майні подружжя. У його свідоцтві, за заявою спадкоємців і за його згодою, може бути визначена частка померлого, а друга частина майна спадкується в загальному порядку між спадкоємцями, які подали заяви про прийняття спадщини та у строк до 6-ти місяців з дня смерті спадкодавця не відмовились від прийняття спадщини.

Вирішення другої ситуації є більш складним. Якщо після відкриття спадкової справи другий з подружжя не звернувся до нотаріуса для виділення частки, то спадкоємців чекає наступний шлях отримання своєї спадщини:

1. Звернутися до нотаріуса з вимогою видати свідоцтво про право на спадщину. Очевидно, що нотаріус відмовиться це робити без попереднього виділення частки.

2. Отримати постанову про відмову у вчиненні нотаріальних дій.

3. Звернутися з позовом до іншого з подружжя з вимогою визначити частку в спільному майні. Метою такої дії є отримання судового рішення, на підставі якого нотаріус зможе видати свідоцтво про право на спадщину.

Для задоволення позову спадкоємець повинен довести, що майно дійсно є спільною сумісною власністю та спадкодавець мав на нього право, а також, що особа має право на спадкування.

Таким чином, після смерті особи, її спадкоємці мають всі шанси на протязі довгих років зустрічатися в судах з приводу поділу майна. Для уникнення цієї ситуації про долю спадщини варто турбуватись завчасно, особливо, якщо спадкодавець укладав не один шлюб [3].

Так, на підставі письмової заяви спадкоємців, які прийняли спадщину, за згодою другого з подружжя, що є живим, у свідоцтві про право власності може бути визначена і частка померлого у спільній власності.

Разом з тим, при розгляді таких суперечок є свої особливості, які у зв'язку з відсутністю норм матеріального права визначаються загальною судовою практикою з детальною регламентацію вирішення таких питань.

Література

1. Електронний ресурс — Режим доступу :https://urist-ua.net/
2. Електронний ресурс — Режим доступу :https://vash-yuryst.ua/
3. Електронний ресурс — Режим доступу: http://www.solor.gov.ua/info/47

ДЕЯКІ АСПЕКТИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН

Грицак О. Ю.
V курс, група ПЗ-51-15 (з), спеціальності «Правознавство»
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: Олійник О. М., викладач кафедри бізнесу і права, магістр права

У широкому розумінні правовідносини можна визначити як суспільні відносини, що виникають у певній сфері суспільного життя та регламентовані нормами права. Тобто, визначені на законодавчому рівні або закріплені в інших нормативно-правових актах (зокрема підзаконних).

Що стосується адміністративно-правових відносин, то у науковій літературі цьому питанню приділено досить багато уваги. Удосконаленням їх визначення, виокремленням особливостей, ознак, змісту, сутності та значення займалися значна кількість науковців, а тому зазначена категорія є динамічною та вражає плюралізмом думок.

Так, В.Б. Авер'янов під адміністративно-правовими відносинами розуміє врегульовані нормами права суспільні відносини, в яких сторони взаємопов'язані та взаємодіють шляхом здійснення суб'єктивних прав і обов'язків, установлених і гарантованих відповідними адміністративно-правовими нормами [1, с. 82]. У свою чергу, Т.О. Коломієць вказує, що адміністративно-правові відносини – це суспільні відносини, врегульовані нормами адміністративного права, суб'єкти яких наділені правами і обов'язками у сфері забезпечення органами виконавчої влади і огранами місцевого самоврядування реалізації та захисту прав, свобод та законних інтересів фізичних і юридичних осіб [2, с. 43–44]. З.Р. Кісіль адміністративно-правові відносини розглядає як врегульовані нормами адміністративного права суспільні відносини, які утворюються в сфері державного управління [3, с. 60].

Однак, В.К. Колпаков розглядає адміністративно-правові відносини в широкому значенні та зауважує, що поняття адміністративно-правових відносин стає дедалі ширшим і виходить за межі державного управління. Крім того, визначаючи значення адміністративно-правових відносин в адміністративному праві, він наголошує на тому, що вони є головним об'єктом наукового осмислення щодо формування адміністративно-правової доктрини,

емпіричною базою для виведення і формулювання теоретичного ядра галузі – предмету адміністративного права [4, с. 101].

Адміністративно-правове регулювання є цілеспрямованим правовим впливом правових засобів, зокрема правових норм, на суспільні відносини, що виникають у певній сфері суспільного життя з метою впорядкування цих відносин, забезпечення правопорядку, прав та законних інтересів людини і громадянина або з іншою метою [5, с. 101].

Зазначене дає підстави для розуміння адміністративно-правового регулювання суспільних відносин у різних сферах, як цілеспрямованого правого впливу компетентних органів за допомогою різноманітних правових засобів на суспільні відносини, з метою впорядкування цих відносин та створення умов для їх реалізації, охороною та захисту прав та інтересів зацікавлених осіб.

Література

1. Адміністративне право України. Академічний курс: Підруч.: У двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: В.Б. Аверянов (голова). – К.: Видавництво «Юридична думка», 2004. – 584 с.
2. Коломієць Т.О. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник / Т.О. Коломієць. – К.: Юрінком Інтер, 2011. — 576 с.
3. Кісіль З.Р., Кісіль Р.В. Адміністративне право: [навч.посіб.] / З.Р. Кісіль, Р.В. Кісіль. – 3-те вид. – К.: Алерта; ЦУЛ, 2011. —696 с.
4. Колпаков В.К. Адміністративно-правові відносини: поняття і види / В.К. Колпаков // Юридичний науковий електронний журнал. – 2013. — № 1. – С. 101–104.
5. Роман В.П. Адміністративно-правові відносини у сфері забезпечення прав інвалідів / В.П. Роман // Науковий вісник публічного і приватного права. – 2016. — №2. —ч. 2. — 212–216.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ, ЗАПОБІГАННЯ РЕЙДЕРСТВУ В УКРАЇНІ

Данилова О. Ю.
IV курс, група П-41-18, спеціальність «Право»
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини Університету «Україна»
Науковий керівник: Половченя А. Б., к. ю. н., доцент кафедри

У статті надається визначення поняття рейдерства, досліджено проблемні питання незаконного захоплення земель та запропоновано широкий

комплекс дієвих заходів запобігання рейдерству в Україні. визначаються роль і значення держави у її запровадженні, а також перспективні напрями формування державних механізмів протидії рейдерству в корпоративному секторі економіки України.

Ключові слова: *рейдерство; сільське господарство, аграрний бізнес, заходи запобігання; незаконне захоплення; злочинність.*

Сьогодні в Україні частими є випадки вчинення суспільно небезпечних дій, пов'язаних із силовим протиправним захопленням земель, які в народі йменуються як «рейдерство». Масштаб захоплень приватної власності стає загрозливим не тільки для окремих галузей бізнесу, а й для держави загалом, оскільки призводить до погіршення інвестиційного клімату в країні, знищення окремих секторів бізнесу, зниження ефективності розподілу ресурсів і використання національного багатства, негативних змін якості структури власності, сприяє зростанню корупції у виконавчих, судових та правоохоронних органах.

Боротьбою з рейдерськими захватами в Україні займається Міністерство юстиції. Для вирішення даної проблеми було запроваджено автоматичний обмін даними між реєстром майнових прав і Держгеокадастром, який унеможливить реєстрацію подвійних договорів оренди землі**.** Таке технічне нововведення звузить можливість для рейдерських захоплень, адже саме подвійні договори оренди часто використовуються рейдерами як інструмент старту атаки на фермерські господарства [1].

«Рейдер» (у класичному визначенні) – суб'єкт, який, вживаючи заходів з поглинання чужої компанії, не порушує закон, а лише діє всупереч волі її керівництва та контролюючих акціонерів [2, с. 6]. У формуванні загальних підходів до принципів захисту товариств від рейдерства активну участь беруть не тільки уряди великої кількості країн, а й недержавні організації і групи. Якщо зусилля державних органів спрямовані насамперед на удосконалювання корпоративного законодавства з метою закріплення обов'язковості визначених стандартів забезпечення дотримання конкуренції, розкриття інформації про компанію, захисту прав акціонерів та забезпечення рівного ставлення до них, то діяльність ділових кіл та інших недержавних структур і груп зорієнтована на формування правил і процедур корпоративного управління, які були б добровільно прийняті бізнес-товариством, відповідали міжнародно визнаним принципам і разом з тим враховували національні особливості. Результатом такої роботи стала поява в різних

розвинених країнах так званих Кодексів корпоративного управління – зводів добровільно прийнятих стандартів і внутрішніх норм, що встановлюють і регулюють порядок корпоративних відносин [3].

Виходячи з викладеного формування державних механізмів протидії рейдерству має передбачати розробку і реалізацію комплексу заходів, у тому числі удосконалення чинного законодавства та реформування судової системи захисту прав учасників господарських товариств. Для досягнення цього можна висунути такі пропозиції: – створення реєстру фізичних та юридичних осіб, які вже були задіяні в рейдерських схемах; створення реєстру суддів, які були задіяні в рейдерських схемах, та позбавленням їх статусу судді; створення спеціальних судів, які будуть спеціалізуватись виключно на вирішенні корпоративних конфліктів, та запровадження постійного контролю за їх діяльністю з боку держави та громадськості; вжиття заходів щодо забезпечення функціонування Єдиного державного реєстру судових рішень; заборона здійснювати виконавче впровадження, якщо по підприємству в суді є дві чи більше справ (різних рішень суду).

Звичайно, рейдерську атаку краще не допустити, ніж потім долати її наслідками. Так чи інакше, власникам бізнесу та нерухомого майна необхідно і можливо самостійно здійснювати профілактичні заходи щодо протидії рейдерству.

Література

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вирішення питання колективної власності на землю, удосконалення правил землекористування у масивах земель сільськогосподарського призначення, запобігання рейдерству та стимулювання зрошення в Україні: Закон України від 10.07.2018 № 2498-VIII.
2. Аналітична довідка: Матеріали Комітетських слухань Верховної Ради України «Шляхи подолання рейдерства: удосконалення законодавства та посилення реагування правоохоронних органів на протиправні дії його організаторів і виконавців». – К. : Міжвідом. наук.-дослід. центр з пробл. боротьби з організованою злочинністю при РНБО, 2008. – С. 127.
3. Шляхи подолання рейдерства: удосконалення законодавства та посилення реагування правоохоронних органів на протиправні дії його організаторів і виконавців : Проект Рекомендацій за результатами проведення слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності. – К. : Вид-во ВРУ, 2008. – С. 220.

ПРОБЛЕМИ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОФСПІЛОК В УКРАЇНІ

Данілішина А. С.
ІІІ курс, група ЗПЗ-17-1-nk, спеціальність «Право»
Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: Шаверський С. Л., ст. викладач

Забезпечення всіх прав та інтересів працівників є одним із завдань держави, а з огляду на їх часте порушення роботодавцями, вони потребують особливого захисту. Так, професійні спілки є гарантами захисту та забезпечення прав та інтересів працівників. Вони здійснюють свої функції, беручи участь у трудових відносинах.

Професійні спілки створюються з метою здійснення представництва та захисту трудових, соціально-економічних прав та інтересів членів профспілки. Діяльність профспілок будується на принципах законності та гласності. Інформація щодо їх статутних і програмних документів є загальнодоступною.

Законодавчими актами закріплено доволі великий обсяг прав та повноважень. Але профспілки не мають такої фактичної сили у нашому суспільстві, як би хотілось.

Перш за все, одна із проблем діяльності профспілок дістала свій вираз у негативному ставленні людей до профспілок. В нашій державі склалась думка, що профспілка – це каса взаємодопомоги, виділення путівки, вітання з днем народження тощо. Але не розуміння всій значущості профспілок, приводить до стереотипу, що профспілки нічого не роблять.

Є проблема захисту прав та інтересів працівників, яка полягає в тому, що юридичний захист працівників профспілками знаходиться на мінімальному рівні. Більшість працівників буквально не знають до кого звертатися у разі порушення їх прав.

Ще однією з багатьох проблем на сучасному етапі розвитку профспілок є децентралізація влади. Це питання є дуже актуальним через розпочату реформу децентралізації влади, що передбачає передання значної частини повноважень і ресурсів на рівень об'єднаних територіальних громад. І головним у ході цієї реформи є збереження галузевого принципу побудови профспілкових організацій. Тому неподинокими є наміри керівництва громад створити профспілку громади, об'єднавши в ній членів профспілок працівників різних сфер соціального життя, або взагалі ліквідувати профспілкові організації, які діють на території громади, не розуміючи їхньої ролі в суспільстві чи розцінюючи їх як пережиток радянських часів.

Також є однією із головних проблем вдосконалення фінансової політики і забезпечення фінансової стабільності організації. Не вдається забезпечити вагомих здобутків в напрямі створення за участю профспілок професійних систем страхування, недержавних пенсійних фондів, здійснення переходу до управління фондами загальнообов'язкового державного страхування.

З огляду на вище перелічені проблеми діяльності профспілок, можна вивести шляхи їх вирішення.

Перш за все, проблеми стосуються не тільки самі профспілок, а й звичайних працівників. Профспілкова грамотність призведе до більш глибокого розуміння діяльності профспілок, пошуку більш ефективного способу здійснення ними своїх повноважень та контроль працівниками їх діяльності.

Законодавство майже в повному обсязі визначає правовий статус та нормативно регулює всі аспекти діяльності профспілок. Але потрібно постійно його вдосконалювати під європейські стандарти.

Профспілки виступатимуть каталізатором соціальної рівноваги лише тоді, коли ступінь охоплення трудящих профспілковим «активним» членством буде високий, а сам профспілковий рух добре організований, сильний і впливовий.

Отже, підводячи висновок можна сказати, що професійні спілки завжди відігравали роль голосу народу та ставали рушієм змін в країні. Вони пройшли через складний шлях до свого визнання та прийняття владою. Таким чином, виявляючи свою суспільну активність, профспілки вже прямо і безпосередньо діють як асоціації громадянського суспільства, надаючи йому зі свого боку самоврядного імпульсу.

ДИПЛОМАТИЧНА СЛУЖБА В УКРАЇНІ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ

Добра С. І.
V курс, група ПЗ-51-15 (з), спеціальності «Правознавство»
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: Олійник О. М., викладач кафедри бізнесу і права, магістр права

Протягом останніх років українським експертним середовищем неодноразово підіймалося питання актуальності глибокого реформування дипломатичної служби України та Міністерства закордон-

них справ України як її ключової ланки у відповідності із сучасними стандартами, прийнятими у більшості демократичних країн.

Необхідність гнучкого реагування дипломатичної служби на нові масштабні виклики, пов'язані з «гібридним» характером агресії Російської Федерації проти України, вимагає від неї неординарних кроків та внесення кардинальних змін в усталену практику її діяльності.

Дипломатична служба є невід'ємною частиною державної служби України, проте має унікальну галузеву специфіку. Вона пов'язана з ротацією дипломатичних кадрів, їх періодичним переміщенням у рамках системи Міністерства закордонних справ, відрядженням на роботу з центрального апарату до закордонних представництв, особливим характером служби за кордоном, коли на дипломатичного службовця поширюються норми не лише українського законодавства, але і міжнародного права. У цьому контексті набуває актуальності проблема приведення чинного законодавства, що регулює зовнішню політику України до світових стандартів і вироблення механізмів реалізації цього завдання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій за темою роботи свідчить про те, що в більшості робіт вітчизняних науковців (Б. Гуменюк, Д. Табачник, А. Камінський, В. Попов) хоча і висвітлено певні аспекти розвитку сучасної дипломатичної служби України в рамках державної служби та її зовнішньополітичної діяльності з огляду на розвиток глобалізаційних процесів, які справедливо вважаються головною тенденцією сучасності, однак не знайшли поки що місця серед наукових розробок за вказаною тематикою [2, с. 123].

Дипломатична служба є одним з найважливіших елементів державної влади та державного управління. Високий професіоналізм – її найважливіша відмінна риса. Не випадково дипломатів, працівників дипломатичної служби завжди відрізняли широка ерудиція, організованість, культура, уміння ефективно використовувати новітні інформаційні технології, глибоке розуміння історії свого народу. Повною мірою це стосується служби в апараті зовнішньополітичного відомства.

У Законі України «Про дипломатичну службу України» зазначено, що дипломатична служба України – це професійна діяльність громадян України, спрямована на практичну реалізацію зовнішньої політики України, захист національних інтересів України у сфері міжнародних відносин, а також прав та інтересів громадян і юридичних осіб України за кордоном [1].

У цілому систему дипломатичної служби України вже сформовано, але на цьому етапі йде складний, суперечливий процес її вдосконалення, якому притаманні елементи і риси попередньої структури дипломатичної служби, невідповідність нових відносин, які складаються в економіці України.

Отже, нові підходи, пошуки шляхів раціональної моделі організації дипломатичної служби вимагають наукового передбачення і прогнозування.

Література

1. Закон України «Про дипломатичну службу України» // Відомості Верховної Ради України – 2002 – № 5. – ст. 29.
2. Гуменюк Б. І. Сучасна дипломатична служба : [навч. посіб.] / Б. І. Гуменюк Б. І., Щерба О. В. Сучасна дипломатична служба: Навч. посібник. — К., 2001. – С. 283.

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ АЛІМЕНТІВ НА УТРИМАННЯ ДІТЕЙ

Довжик Г. І.
IV курс, група ЗПЗ-17-1мс, спеціальність «Право»
Хмельницький інститут соціальних технологій
Університету «Україна»
Науковий керівник: Пасічник Я. С., к. ю. н.

Сім'я в усі часи була і залишається однією з головних загальнолюдських цінностей. Від нормалізації соціальних, економічних та правових відносин у сім'ї залежить майбутнє дітей як членів суспільства.

Важливу роль у забезпеченні реалізації цього завдання надається інституту аліментних зобов'язань батьків та дітей, які врегульовані в Конституції України, Сімейному кодексі України та інших актах законодавства. Відповідно до ст. 51 Конституції України «батьки зобов'язані утримувати дітей до їх повноліття. Повнолітні діти зобов'язані турбуватися про своїх непрацездатних батьків» [1].

Але, на жаль, конституційні права та свободи людини і громадянина не завжди успішно реалізовуються у структурі сімейних відносин. Негативні демографічні тенденції, які спостерігаються в Україні, загрожують руйнуванням сім'ї як фундаментального

осередку суспільства, стрімким скороченням народжуваності й середньої тривалості життя, деформацією соціального складу суспільства. У зв'язку із цим актуальним завданням вітчизняної кримінально-правової науки є дослідження, спрямовані на кримінально-правову характеристику посягань на правопорядок у сфері сімейних відносин, серед яких – ухилення від сплати аліментів на утримання дітей (ст. 164), що визнається злочином проти сім'ї [2].

У науковій літературі проблеми кримінальної відповідальності за злочини проти сім'ї та неповнолітніх та, зокрема, за ухилення від сплати аліментів на утримання дітей досліджувалися у роботах Ф.Г. Бурчака, І.М. Даньшина, Л.В. Дорош, В.В. Дзундзи, В.П. Ємельянова, О.М. Костенка, Л.М. Кривоченко, І.П. Лановенка, П.С. Матишевського, О.І. Мілевського, Л.П. Михайлової, В.О. Навроцького, В.К. Негоденка, Ю.Є. Пудовочкина, В.С. Савельєвої, І.Ю. Топольскової, М.І. Трофімова, Н.С. Юзікової, С.С. Яценка та ін.

Слід пам'ятати, що аліменти — лише певні кошти, які надаються аліментнозобов'язаною особою управомоченій особі з метою реалізації аліментного зобов'язання. Поняття «аліментне зобов'язання» дещо ширше за поняття «аліменти» та включає в себе як кошти, які сплачуються на утримання, так і визначене коло осіб, на яких покладено обов'язок сплачувати, отримувати аліменти, а також ті, на чиє утримання скеровуються кошти [4].

Аліменти не можливо стягувати з будь-кого на власний розсуд. Загальними підставами виникнення аліментних правовідносин є наявність між суб'єктами спорідненості або іншого сімейного зв'язку; наявність передбачених законом або угодою сторін умов (наприклад, непрацездатності одержувача аліментів, наявність у платника необхідних засобів для виплати аліментів); рішення суду про стягнення аліментів або угода сторін про їх сплату. Змістом аліментного зобов'язання є обов'язок платника аліментів по їх сплаті і право одержувача аліментів на їх отримання [3].

Однією із правових гарантій, спрямованих на захист інтересів аліментоуповноваженої особи, є норми Кримінального кодексу України, які встановлюють кримінальну відповідальність за злісне ухилення від виконання аліментних обов'язків.

Стаття 164 Кримінального кодексу України встановлює відповідальність за ухилення від сплати аліментів на утримання дітей. Так, злісне ухилення від сплати встановлених рішенням суду коштів на

утримання дітей (аліментів), а також злісне ухилення батьків від утримання неповнолітніх або непрацездатних дітей, що перебувають на їх утриманні, — карається штрафом від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк від вісімдесяти до ста двадцяти годин або виправними роботами на строк до одного року, або обмеженням волі на строк до двох років [2].

Те саме діяння, вчинене особою, раніше судимою за злочин, передбачений цією статтею, — карається громадськими роботами на строк від ста двадцяти до двохсот сорока годин або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк від двох до трьох років.

Отже, злочинне ухилення від сплати аліментів дітям, а також грубе порушення обов'язків щодо утримання неповнолітньої чи непрацездатної дитини (ст. 164 Кримінального кодексу України) може стати передумовою для більшості «загальних» видів звільнення від кримінальної відповідальності. Тому там, де це доцільно й можливо, органи охорони правопорядку та суб'єкти, відповідальні за захист прав і свобод громадян, можуть і повинні використовувати щодо правопорушників такий засіб кримінально-правового впливу, як позбавлення їх, з передбачених законом підстав, офіційного засудження й пов'язаних із ним обтяжень та обмежень.

Література

1 Конституція України: прийнята від 28 червня 1996 року. № 254к/96-ВР. Офіційний сайт Верховної ради України. URL : Конституція України (дата звернення: 09.04.2020).
2. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341. Офіційний сайт Верховної ради України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14 (дата звернення: 09.04.2020).
3. Митрофанова О. Матеріальне утримання дитини або що треба знати про аліменти: веб-сайт. URL : http://rights.unian.net/ukr/detail/5795. (дата звернення: 09.04.2020).
4. Сімейне право України : Навчальний посібник / За ред. Є.О. Харитонова. Київ : Істина, 2008.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ В УКРАЇНІ

Дорошенко В. В.
ІІ курс, група П-22, спеціальність «Право»
Миколаївський коледж Університету «Україна»
Науковий керівник: Половченя А. Б., к. ю. н., доцент кафедри

Тези присвячені характеристиці різноманітних форм взаємодії між публічно-правовими утвореннями, господарюючими суб'єктами, фізичними особами на еквівалентно-оплатній основі породжують різноманітні розрахунки між ними.

***Ключові слова**: безготівкові розрахунки, фінансово-кредитні установи, грошовий обіг, нормативно-правові акти.*

Стрімкий розвиток економіки в умовах євроінтеграції характеризується звуженням сфери використання готівки та паперових платіжних документів та переходом до нових платіжних інструментів і сучасних технологій. Від використання безготівкових коштів в країні залежить стан грошового обігу, ціноутворення, кредитні відносини. Безготівкові відносини призводить до економії витрат на здійснення безготівкових операцій, прискорення руху коштів та розрахункових операцій. Так як, при безготівкових розрахунках грошова маса акумулюється в банках, то здійснюються відповідні умови контролю за їх цільовим використанням. Із збільшенням використання безготівкових розрахунків, зростає і потреба у правовому регулювання безготівкового грошового обігу [1].

Основними нормативно-правовими актами, що регламентують здійснення безготівкових операцій в Україні є Закон України «Про банки і банківську діяльність», Закон України «Про платіжні системи та переказ грошей в Україні», Інструкція «Про порядок відкриття, використання і закриття Рахунків у національній та іноземних валютах», Інструкція «Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті», Господарський кодекс України.

Безготівкові розрахунки проводяться фінансово-кредитними установами на підставі розрахункових документів на паперових носіях чи в електронному вигляді. Відповідно до ч.3 ст. 341 Господарського кодексу України та ч. 4 ст. 51 Закону України «Про банки і банківську діяльність» безготівкові розрахунки можуть здійснюватися у формі платіжних доручень, платіжних вимог, вимог-доручень, векселів, чеків, банківських платіжних карток та

інших дебетових і кредитових платіжних інструментів, що застосовуються у міжнародній банківській практиці [2; 3].

Правила організації безготівкового грошового обігу на території України регламентуються Законом України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» від 5 квітня 2001 р. №2346-III. Відповідно до ст.3 зазначеного Закону, гривня як грошова одиниця України є єдиним законним платіжним засобом в Україні, приймається усіма фізичними та юридичними особами без обмежень на всій території України для проведення переказів та розрахунків [4].

Безготівкові розрахунки — платежі, які здійснюються шляхом перерахування з рахунку платника на рахунок кредитора у банках без використання грошових купюр [1].

Основними відмінностями безготівкових розрахунків від готівкових є те, що обов'язковим учасником цих розрахункових відносин виступає банк (або кілька банківських установ) та особливості правового регулювання таких економічних відносин.

«Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті» встановлює, що для здійснення розрахункових операцій можуть застосовуватись такі види платіжних інструментів: меморіальний ордер, платіжне доручення, платіжна вимога-доручення, платіжна вимога, розрахунковий чек, акредитив. Крім того, документи можуть надаватися на паперових носіях та в електронному вигляді та встановлює загальні правила, види і стандарти розрахунків клієнтів банків та банків у грошовій одиниці України на території України, що здійснюються за участю банків.

Отже, велику частку з усіх здійснюваних на території України та за її межами займає безготівковий обіг коштів.

Проведене дослідження ролі й місця безготівкових розрахунків у системі грошового обігу дає змогу стверджувати те, що ці відносини належать до сфери регулювання фінансового права, проте зачіпають і інші суспільні відносини.

На мою думку, кількість нормативно-правових актів, які здійснюють регулювання безготівковими розрахунками є досить великою. Їх розгалужена система є дуже складною і важкою для використання на практиці. Зазначена система нормативно-правових актів реалізує у собі вимоги щодо здійснення безготівкових платежів. При здійсненні безготівкових операцій учасникам цих відносин слід використовувати нормативно-правові акти, які регулюють зазначену сферу відносин з метою недопущення вчинення правопорушень в сфері безготівкового обігу. В свою чергу нормативно-правові акти

повинні відповідати міжнародним стандартам здійснення безготівкових операцій.

Література

1. Сокуренко О.А. Правова природа безготівкових грошей у сучасній науці та юридичній практиці [Електронний ресурс]/ О.А. Сокуренко – 2017 – 8с. / Режим доступу: http://www.lj.kherson.ua/2017/ pravo03/part_1/28.pdf
2. Господарський Кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15
3. Закон України «Про банки і банківську діяльність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2121-14
4. Закон України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2346-14

ПЕРЕВАГИ І ПЕРСПЕКТИВИ СТВОРЕННЯ ОТГ

Жураківський В. П.
І курс, група ПЗ-18-1мс-tr, спеціальність «Право»
Тернопільський коледж Університету «Україна»
Науковий керівник: Скільська М. І.

Створення ОТГ стало можливим завдяки реформі децентралізації. Переваги їх створення очевидні. Після створення, ОТГ отримує ресурси населених пунктів та відповідні повноваження. Крім цього, ОТГ переходять на прямі бюджетні відносини із державним бюджетом, не підпорядковуються районній раді, а самі визначають напрямок розвитку та на що витрачати зароблені гроші.

The creation of an OTG was made possible through decentralization reform. The benefits of creating them are obvious. Once created, OTG receives the human resources of the settlements and the respective powers. OTG go to direct budgetary relations with the state budget, are not subordinated to the district council, and themselves determine the direction of development and what to spend the money earned.

Відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» на кінець 2019 року було створено понад тисячу ОТГ, де мешканці суміжних сіл, селищ і міст добровільно об'єднались в один адміністративний центр. Створення ОТГ робить отримання адміністративних послуг ближчим до людей: в кожній ОТГ створюється свій центр надання адміністративних

послуг. Об'єднані громади отримують такі ж доходи, які сьогодні отримують міста обласного значення. ОТГ, на відміну від колишніх сільської та селищної рад, має реальні повноваження та значні фінансові ресурси. Отже, люди самі обирають місцеву владу, яка не лише «довідки видаватиме», а й реально зможе впливати на покращання життя в громаді.

Наступна перевага створення ОТГ в тому, що відповідна рада перебирає на себе управління освітою (і на це передбачено державну субвенцію). Для громади це можливість створити добрі школи, якісно вивчити в них дітей, які з часом можуть залишитися в цій громаді, а не шукати кращої долі деінде.

Зі створенням ОТГ відповідна рада перебирає управління медициною (на це також передбачено державне забезпечення). Отож, громада має змогу створити медичні заклади, залучити добрих фахівців.

Суттєвою перевагою є і те, що бюджет ОТГ в рази буде більшим, ніж сукупні бюджети сільрад, які входять в об'єднання. Ці дані статистичні та перевірені практикою створення ОТГ. Це дуже важливо, адже є гроші – є можливість здійснювати реальні речі, нема грошей – тоді це лише розмови.

Важливим для аграрної зони є статус землі. Землями за межами населених пунктів розпоряджаються райдержадміністрації та держгеокадастр. Коли створюється ОТГ, в громади є шанс перебрати ці повноваження у своє відання.

ОТГ – це можливість самим вирішувати, які дороги ремонтувати, котрі вулиці освітлювати, де навести лад, усунути інфраструктурні та комунальні проблеми. Не чекати, не нарікати, а самим зробити. Створюючи ОТГ, є можливість відшукати та дібрати фахівців, які будуть працювати у відповідній раді, адже кадри вирішують все.

Нинішні територіальні одиниці, як-от райони – не ефективні. Тож створення ОТГ на базі цілого теперішнього району – також неефективно. ОТГ не має бути надто великою, оскільки тоді центр ОТГ буде віддалений і відірваний від менших сіл. З іншого боку – ОТГ не має бути дрібною, оскільки тоді вона не матиме достатньо ресурсів для якісної роботи. Наприклад, якщо об'єднаються лише два-три села, то це «погоди не зробить».

Великим позитивом ОТГ є наближеність влади до людей. Громада зблизька бачить роботу обраної ради, може її контролювати шляхом проведення загальних зборів, громадських слухань тощо. Так можна впливати на владу не лише під час виборів. Тому ОТГ – це великий крок уперед для реального самоврядування у країні.

ЗНАЧЕННЯ ЮРИДИЧНИХ ФАКТІВ ЯК ПІДСТАВИ ВИНИКНЕННЯ ПРАВОВИХ ВІДНОСИН

Жураківський В. П.
І курс, група ПЗ-18-1мс-tr, спеціальність «Право»
Тернопільський коледж Університету «Україна»
Науковий керівник: Скільська М. І.

Юридичні факти оточують нас у повсякденному житті. Поняття факт широко застосовується в науці. Між науковим і юридичним фактом немає повної аналогії, але їхня подібність у тім, що науковий факт є посередньою ланкою між науковою теорією й об'єктивним світом, а юридичний факт – посередньою ланкою між правом і суспільними відносинами.

Legal facts surround us in everyday life. The concept of fact is widely used in science. There is no complete analogy between scientific and legal fact, but their similarity is that the scientific fact is the middle link between the scientific theory and the objective world, and the legal fact is the middle link between law and public relations.

Підставами виникнення господарських, цивільних, кримінальних та інших правовідносин є юридичні факти, тобто конкретні життєві обставини (події, явища) реальної дійсності, які породжують передбачені нормами права правові наслідки. Без юридичних фактів, навіть за наявності чинних правових норм, виникнення або припинення правовідносин неможливе.

З погляду свого соціального змісту юридичний факт має насамперед адекватно відображати соціальну ситуацію. Тут юридичні факти виконують двояку роль: по-перше, ідентифікаційну, оскільки вона покликані точно позначити соціальну ситуацію, забезпечити її фіксацію в правовому регулюванні. В цій якості юридичні факти виступають у ролі «індексів», що свідчить про наявність соціально юридичної ситуації. По-друге, розмежувальну, яка полягає в тому, що юридичні факти окреслюють рамки ситуації, дозволяють обмежити її від подібних випадків, зробити її унікальною. Головне завдання, що виконується юридичними фактами в правовому регулюванні, – забезпечення виникнення, зміни і припинення правовідносин.

Юридичний факт має адекватно і точно означити соціальну ситуацію, забезпечити її фіксацію в правовому регулюванні, виступаючи в ролі своєрідного оціночного критерію. Інше значення юридичного факту полягає в тому, що за його допомогою визначаються межі і обставини ситуації.

Юридичні факти повинні бути адаптивними, тобто мати властивість «пристосовуватися» до ситуацій, які постійно змінюються. Ця вимога не суперечить іншій вимозі – надійності юридичного факту. Використання такої властивості юридичних фактів дозволяє уникнути змін законодавства під час стрімких змін економічної ситуації в країні.

Важливим значенням юридичного факту є його доказовість. На підставі доказового факту суддя може зробити висновок про той чи інший факт, що мав місце при розгляді справи, за допомогою життєвого досвіду і певних логічних міркувань. При цьому важливу роль відіграє рівень переконливості юридичних фактів. Йдеться про питання вірогідності того, що певний факт має чи мав місце, а отже чи мусить суд базувати на ньому своє рішення. Право може вимагати певного (не обов'язково стовідсоткового) рівня імовірності. Але тут постає з особливою актуальністю властиве праву питання справедливості. Адже виглядатиме грубою несправедливістю, якщо без належного і стовідсоткового доведення або й просто лише за підозрою призначити комусь кримінальне покарання.

Юридичні факти відіграють важливу роль у правовій системі. За їх допомогою життєві обставини набувають юридичного значення і таким чином активно впливають на суспільні процеси і явища.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВЗАЄМОДІЇ ГІЛОК ВЛАДИ ЯК ЧИННИКА РОЗВИТКУ ФОРМИ ПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ

Завітій А. І.
І курс, група ПЗ-18-1мс-tr, спеціальність «Право»
Тернопільський коледж Університету «Україна»
Науковий керівник: Скільська М. І.

У взаємодії гілок влади політичні чинники переважають над правовими, оскільки кожна політична сила, досягнувши влади, прагне її реалізувати через збільшення повноважень тієї гілки, над якою вона встановила контроль. Наближення форми правління в Україні до європейських стандартів можливе лише на основі нового переформатування партійно-політичної структури, а також відповідальної позиції провладних та опозиційних політичних сил.

In cooperation of branches of power political factors prevail above legal, as every political force, attaining power, wants her to realize through the increase of plenary

powers of that branch above that she set control. Approaching of form of rule in Ukraine to the European standards is possible only on the basis of new reformatting of partpolitical structure, and also responsible position of opposition political forces.

Управління є складним політичним об'єктом, який утворюється на основі взаємодії політичних інститутів. Саме політичний вимір взаємодії гілок влади є простором, в якому демонструється активність і діяльність суб'єктів політичного процесу. В цілому форма правління становить результат взаємодії політичних сил.

У сучасному суспільстві теорії розподілу влади надають винятковe значення. Проблематика взаємодії гілок влади є особливо актуальною для теорії держави і права. Вивчення специфіки дій законодавчої, виконавчої і судової гілок влади може забезпечити широку інформацію про поєднання державного і політичного контексту розвитку владної структури з точки зору політичної практики. Визначення повноважень та лінії поведінки гілок влади відповідно до конкретної політичної ситуації і нормативного законодавчого контексту дає змогу прогнозувати еволюцію форми правління.

Гілки влади не можуть існувати без взаємного впливу та взаємозв'язку. Принцип поділу влади передбачає створення противаг кожному з її видів. А оскільки державна влада єдина, то її гілки мають постійно взаємодіяти, а це не може не породжувати їх суперництва за розширення своїх функцій: законодавча влада намагається перебирати на себе деякі функції виконавчої і навпаки. Для того, щоби не сталося поглинання однією гілкою влади функцій іншої, на основі тривалої політичної практики було вироблено систему стримувань і противаг. Загальною метою цієї системи є збалансування інтересів гілок влади. Характерними її рисами є: невіддільність від теорії розподілу влад, універсальність впливу залежність від форми правління, від форми державного устрою, від політичного режиму. Загальною рисою взаємозв'язків між державними органами є їх системність. Не можна розглядати їх окремо або в ізоляції від інших. Якщо почати штучне відділення, то неминуче порушиться баланс владних сил у державі: деякі органи отримають більше функцій, а інші – залишаться майже без них. Елементи системи противаг мають досліджуватися та встановлюватися у органічній сукупності.

Розвиток форми правління є результатом взаємодії політичних еліт. Отже, взаємодія гілок влади як чинника розвитку форми прав-

ління в сучасній Україні є важливою й необхідною умовою формування правової, соціальної держави. Цей принцип справедливо відноситься до основних досягнень світової цивілізації. Соціальна цінність розподілу влади полягає у запобіганні можливості зосередження повноти влади в руках якої-небудь гілки влади чи державного органу. Тому його справедливо вважають важливою гарантією політичної свободи особистості. Поділ державної влади є необхідною умовою демократичного політичного режиму.

СУРОГАТНЕ МАТЕРИНСТВО В УКРАЇНІ

Зощенко А. О.
IV курс, група ПЗ-16-1, спеціальність «Право»
Інститут права та суспільних відносин
Університету «Україна»
Науковий керівник: Федоренко Т. В., к. ю. н., доцент

Для України сурогатне материнство – відносно нова допоміжна репродуктивна технологія. Ця репродуктивна технологія є складною не лише з медичного та етичного, але й з юридичного погляду.

В Україні сурогатне материнство дозволено на законодавчому рівні. Стаття 281 Цивільного кодексу встановлює, що повнолітні жінка або чоловік мають право за медичними показаннями на проведення щодо них лікувальних програм допоміжних репродуктивних технологій згідно з порядком та умовами, встановленими законодавством [1].

Визначення походження дитини, народженої в результаті застосування допоміжних репродуктивних технологій встановлюється ст. 123 Сімейного кодексу України. Зокрема, Сімейний кодекс зазначає, що у разі перенесення в організм іншої жінки ембріона людини, зачатого подружжям (чоловіком та жінкою) в результаті застосування допоміжних репродуктивних технологій, батьками дитини є подружжя [2].

Відповідно до Правил державної реєстрації актів цивільного стану в Україні у разі народження дитини жінкою, якій в організм було перенесено ембріон людини, зачатий подружжям у результаті застосування допоміжних репродуктивних технологій, державна реєстрація народження проводиться за заявою подружжя, яке дало згоду на таке перенесення [3].

Порядок застосування допоміжних репродуктивних технологій в Україні встановлює необхідні умови для проведення сурогатного материнства, показання до сурогатного материнства, алгоритм здійснення допоміжні репродуктивні технології методом сурогатного материнства, а також перелік документів, які необхідно надати майбутній сурогатній матері для проведення сурогатного материнства, та подружжю, в інтересах якого здійснюється сурогатне материнство.

Сурогатною матір'ю може бути повнолітня дієздатна жінка за умови наявності власної здорової дитини, добровільної письмово оформленої заяви сурогатної матері. Законодавство дозволяє виношування вагітності близькими родичами майбутніх батьків (мати, сестра, двоюрідна сестра тощо) [4]. Але, на відмінну від сурогатної матері, законодавець не встановлює ніяких вимог до генетичних батьків (матері, батька).

Оскільки цивільне законодавство залишило поза увагою договір сурогатного материнства, не встановлено жодних чітких вказівок щодо змісту цього договору. Відповідно ч.1 ст.628 ЦК України зміст договору становлять умови (пункти), визначені на розсуд сторін і погоджені ними, та умови, які є обов'язковими відповідно до актів цивільного законодавства. Важливе місце у договорі про сурогатне материнство займають права, обов'язки та відповідальність сторін.

Частина 2 ст. 123 СК України визнає батьками дитини, народженої сурогатною матір'ю, подружжя. Таке ж положення міститься в Правилах державної реєстрації актів цивільного стану. Тобто перераховані нормативно-правові акти звужують право одиноких осіб на материнство (батьківство) в рамках застосування допоміжних репродуктивних технологій.

Отже, в Україні законодавчо визначене походження дитини у разі застосування сурогатного материнства, затверджений перелік медичних показань до застосування цього методу як різновиду допоміжних репродуктивних технологій та порядок реєстрації таких дітей в органах реєстрації, але поза увагою законодавців залишилось, зокрема, визначення самого поняття сурогатного материнства, правовий статус генетичних батьків, сурогатної матері, можливість застосування донорських біологічних матеріалів у програмі сурогатного материнства, належне оформлення правовідносин між усіма учасниками програми, державну соціальну підтримку тощо.

Література

1. Цивільний кодекс України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15
2. Сімейного кодексу України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14
3. Правила державної реєстрації актів цивільного стану в Україні, затверджені Наказом Міністерства юстиції України 18.10.2000 № 52/5: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0719-00
4. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 09.09.2013 № «Про затвердження Порядку застосування допоміжних репродуктивних технологій в Україні»: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1697-13?find=1&text=ДРТ

ПОЖЕЖНА БЕЗПЕКА В УКРАЇНІ

Зощенко А. О.
IV курс, група ПЗ-16-1, спеціальність «Правознавство»
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»
Науковий керівник: Ізуїта П. О., к. ю. н., доцент

Наразі питання пожежної безпеки є особливо актуальним з огляду на те, що пожежі в лісових масивах Чорнобильської зони вдалося локалізувати лише за місяць, гасіння окремих осередків тління трав'яного настилу триває й досі. Так, спровоковані людською недбалістю пожежі в природній екосистемі принесли значну шкоду природі та здоров'ю людей, посприяли підвищенню рівня радіації, що також матиме негативні наслідки.

Кодекс цивільного захисту України визначає пожежну безпеку як відсутність неприпустимого ризику виникнення і розвитку пожеж та пов'язаної з ними можливості завдання шкоди живим істотам, матеріальним цінностям і довкіллю, а також встановлює, що вид діяльності, який полягає у запобіганні виникненню пожеж і захисті життя та здоров'я населення, матеріальних цінностей, навколишнього природного середовища від впливу небезпечних чинників пожежі – це пожежна охорона [1].

Пожежна безпека в Україні розглядається як складова національної безпеки України. Центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері пожежної безпеки є Міністерство внутрішніх справ України, зокре-

ма Державна служба України з надзвичайних ситуацій як орган МВС [2].

Забезпечення реалізації вимог техногенної та пожежної безпеки належить до повноваження Кабінету Міністрів України (ст. 16) [1].

Регулювання відносин органів державної влади, органів місцевого самоврядування та суб'єктів господарювання і громадян у сфері пожежної безпеки здійснюються відповідно Кодексу цивільного захисту України, законів та інших нормативно-правових актів [1].

Обов'язкова складова виробничої та іншої діяльності підприємств і організацій – це забезпечення пожежної безпеки. Зазначена вимога відображається у трудових договорах (контрактах), статутах та положеннях (ст. 55) [1].

Забезпечення пожежної безпеки суб'єкта господарювання покладається на власників та керівників таких суб'єктів господарювання, а обов'язок із забезпечення пожежної безпеки в жилих приміщеннях — на їх власників або наймачів, якщо це обумовлено договором найму. Особи, відповідальні за пожежну безпеку, керуються Кодексом цивільного захисту України, Правилами пожежної безпеки в Україні та іншими законодавчими актами. Так, відповідно Правила пожежної безпеки в Україні пожежна безпека повинна забезпечуватися шляхом проведення організаційних заходів та технічних засобів, спрямованих на запобігання пожежам, забезпечення безпеки людей, зниження можливих майнових втрат і зменшення негативних екологічних наслідків у разі їх виникнення, створення умов для успішного гасіння пожеж [3].

З метою забезпечення пожежної безпеки; запобігання виникненню пожеж та нещасним випадкам під час пожеж; гасіння пожеж, рятування населення, а також надання допомоги у ліквідації наслідків інших надзвичайних ситуацій створена пожежна охорона, що поділяється на державну, відомчу, місцеву та добровільну. Порядок функціонування фінансування та матеріально-технічне забезпечення пожежно-рятувальних підрозділів,а також права та обов'язки працівників визначаються видом пожежної охорони.

За порушення вимог пожежної безпеки українським законодавством передбачений ряд санкцій: від адміністративних до кримінальних.

Отже, законодавчими актами України передбачені такі заходи щодо організації пожежної безпеки, які повинні запобігти виникненню пожеж, покликані захистити людей і навколишнє природне середовище від пожеж, а також знизити можливі втрати.

Література

1. Кодекс цивільного захисту України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17
2. Закон України «Про національну безпеку України» : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19?lang=en
3. Положення про Державну пожежну охорону, затв. постановою Кабінету Міністрів України від 26 липня 1994 р. N 508: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/508-94-п

«ІНСТИТУТ ДВОПАЛАТНОГО ПАРЛАМЕНТУ В УКРАЇНІ»

Ірклієнко А. І.
аспірант І року навчання
Інститут Законодавства Верховної Ради України
Науковий керівник: Щербанюк О. В., д. ю. н., доцент,
завідувач кафедри процесуального права юридичного факультету
ЧНУ ім. Федьковича

Парламентаризм в Україні є необхідною умовою для забепечення нормальної законотворчої діяльності в Україні. З часом, ми бачимо поступовий розвиток парламентських систем європейського рівня. Двопалатні парламенти успішно існують і забезпечують розвиток законодавства в різних сферах суспільних правовідносин. Серед них можна виділити такі країни як Польща, Німеччина, Італія, Франція, Швейцарія, США та багато інших країн, у яких успішно діє так званий інститут бікамералізму.

Наприклад В.Т. Маляренко вказує, що двопалатний парламент в Україні мав би стабілізуючий вплив на функціонування владних механізмів[1].

Можна цілком погодитися. Адже верхня палата парламенту є стабілізатором щодо законотворчої політики нижньої палати.

Д. Сарторі вказує, якщо нижня палата та верхня палата парламенту має нерівнозначні повноваження, то слбакою стороною завжди є верхня палата парламенту[2].

Наприклад при прийнятті законодавчого акту в Сполучених Штатах Америки останнє слово в прийнятті цього акту залишається за Сенатом. Оскільки в Конституції США виписані такі норми.

М.В. Оніщук розглядає бікамералізм як елемент республіканського устрою. Провідною ідеєю республіканізму є не лише вибор-

ність органів влади, зокрема парламенту, а й також їх підзвітність і підконтрольність народу. За замислом батьків-засновників американської конституції призначенням Сенату, крім забезпечення представництва штатів, є раціоналізація законодавчого процесу, щоб притамувати політичні пристрасті і забезпечити баланс інтересів.

Він є проявом конституційної традиції не тільки для федеративно організованих держав, а й для унітарних, хоча унітарним державам не завжди притаманна кореляція між територією країни та явищем бікамералізму. Навіть малі за територією країни (Хорватія, Словенія, Чехія) мають двопалатну структуру парламенту. Водночас верхня палата завжди виступає інститутом забезпечення представництва регіонів. Звідси — її функціональне призначення, а саме: урахування інтересів регіонів при ухваленні законів; узгодження з регіонами окремих заходів у зовнішньополітичній сфері, зокрема щодо транскордонного співробітництва (закінчуючи делегуванням частини суверенних повноважень наднаціональним інститутам), і, звісно ж, узгодження фінансової, фіскальної та економічної політики [3].

Ідея бікамералізму ґрунтується на визнанні багатоукладності суспільства, складності зв'язків і взаємодії у ньому.

Двопалатність як основна тенденція, чи основна ознака сучасних парламентів, у світі не є домінуючою. А тому однопалатність не слід розглядати як своєрідне відхилення від загального правила. У цьому сенсі варто вести мову про фактор політико-правової «доцільності», який враховується при визначенні моделі організації парламентів, а також про вплив політико-правових традицій у тій чи іншій державі.

Верховна Рада України у 2019 році проголосувала за скорочення кількості народних депутатів України до трьохсот осіб, що є підставою для дискусій щодо введення двопалатного парламенту в Україні.

Україна рухається на шляху до ЄС і тому повинна реформувати парламент і створити двопалатну систему. Оскільки це притаманно європейським країнам.

Література

1. Маляренко В.Т. «Двопалатний парламент не призведе до федералізації», URL: https://dt.ua/POLITICS/eks-golova_verhovnogo_sudu_dvopalatniy_parlament_ne_prizvede_do_federalizatsiyi.html
2. Д. Сарторі «Порівняльна Конституційна Інженерія» URL: https://pidruchniki.com/1993062552056/pravo/dzhovanni_sartori_nar_1924

3. М.В. Оніщук: «Бікамералізм як вимога часу» URL: https://dt.ua/internal/bikameralizm-yak-vimoga-chasu-_.html
4. Вікіпедія: «Двопалатний парламент», URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B2%D0%BE%D0%BF%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D1%82%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%BB%D0%B0%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82

ПРАВОВА ДЕРЖАВА: СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ

Коваленко В. Ф.
старший викладач кафедри правознавства,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»

Принцип правової держави перш за все націлений на зв'язаність виконавчої влади правовими законами, на відмову від зворотної сили законів, на всеохошпоючий судовий захист особи від адміністративної сваволі, на компенсацію шкоди, яку держава причиняла особі, на гарантований принцип державного інституту скарги в конституційний суд. Правова держава – це важливий фактор самоорганізації громадянського суспільства. Перехід до правової держави передбачає дозвільний порядок діяльності держорганів і посадових осіб, встановлення в більшості повідомного порядку здійснення громадянами їхніх прав і свобод, значне збільшення законів прямої дії, орієнтацію правозастосування на максимально ефективне забезпечення прав і законних інтересів особи. Відміну неправової держави від правової сучасна наука вбачає в тім, що в неправовій державі остання командує правом, на той час як в правовій державі державні органи підкоряються праву.

Правова держава означає зв'язаність держави демократичною конституцією країни, моральними ідеями справедливості, гуманними принцииами в їхньому широкому розумінні. Правова держава гарантує свободу особи, яка знаходить своє відображення в основних правах людини, забезпечує людям правову рівність, однакову для усіх силу законів. Одним з напрямків активності правової держави є соціально-політична безпека людей, що гарантована правовими законами. Правова держава може втручатись в свободу особи лише там і тоді, де це необхідно і де таке втручання

виправдовується кінцевою гуманною метою. Правова держава можлива тільки при наявності наступних рис: забезпечення на практиці верховенства правового закону, що означає, що ні державний орган, ні посадова особа, ні організація, ні конкретна особа не повинні бути звільнені від обов'язку, підпорядковуватись закону. Як особа відповідальна перед державою, так і держава повинна нести відповідальність перед особою; суттєвою рисою правової демократичної держави є свобода особистості. Права і свободи людини і громадянина повинні бути не тільки проголошені, але й забезпечені надійним захистом; правова держава має бути створена на основі принципу розподілу влад. В забезпеченні прав і свобод людини коріниться призначення третьої влади в правовій державі – судової. Від успіху судової реформи залежить поодаль ша доля демократії в нашій державі, проведення в життя економічних і політичних реформ.

Поняття держави, її характеристика конкретизуються при розкритті ознак, які відрізняють державу від недержавних суспільних утворень. Аналіз таких ознак поглиблює знання про державу, підкреслює її унікальність як незамінної форми організації суспільства і найважливішого суспільно-політичного інституту.

По-перше, держава – це унікальний апарат управління та примусу, який втілюється в чиновниках – професійних управлінцях. Такий апарат – сукупність органів держави – становить її матеріальне тіло і, загалом, може бути ототожнений з нею.

По-друге, держава має чітко локалізовану територію, на яку поширюється влада, та населення, яке на ній проживає. Таке населення перетворюється в підданих чи громадян цієї держави.

По-третє, держава володіє суверенітетом. Суверенітет є властивістю державної влади і полягає у її верховенстві та незалежності. Верховенство державної влади означає універсальність її владної сили, що поширюється на все населення, партії та громадські організації.

Самостійність і незалежність полягає у її винятковому, монопольному праві вільно вирішувати усі справи в межах кордонів. Найголовніше, держава нерозривно пов'язана з правом. Право, як сукупність правил поведінки, юридично оформляє державу та державну владу і тим самим робить їх легітимними, тобто законними. Вказані ознаки держави є основними, і, втративши хоча б одну з них, вона припиняє своє існування.

ПОДАТКОВА ГРАМОТНІСТЬ В КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Коломієць П. В.
к. ю. н., доцент, доцент кафедри правознавства
Полтавський інститут економіки і права
Університету «Україна»

Питання організації навчального процесу для здобувачів юридичної освіти та інноваційних методів навчання у закладах вищої освіти України є одним із актуальних і дискусійних у колі науково-педагогічних працівників цієї галузі. Керуючись засадами державної політики у сфері освіти та принципами освітньої діяльності, регламентованими у Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту» вважаємо, що принцип людиноцентризму є методологічною основою в організації навчального процесу для здобувачів юридичної освіти у закладах вищої освіти України.

Застосовуючи сучасні технологічні можливості організації навчального процесу для здобувачів юридичної освіти та інноваційні методи їх навчання у закладах вищої освіти України, обов'язково слід пам'ятати і дотримуватися викладачем юридичних дисциплін тієї максимуми, що юрист має виховуватися, навчатися у атмосфері честі і поваги до букви Закону, норми права. Так, важко не погодитись, що й досі сучасний студент-юрист, подекуди, змушений вивчати вже морально застарілі, але досі чинні акти законодавства. І тут постає завдання для фахівця своєї справи, науково-педагогічного працівника, який має донести до студента, майбутнього фахівця, ту істину, що з плином часу має реформуватися не тільки саме законодавство, а й свідомість юриста.

Майбутньому юристу слід виховуватися в дусі поваги до людини, її честі та гідності, історії нашої країни, історії її законодавства, але мати за мету постійне фахове і моральне удосконалення. Удосконалення це стосується себе як фахівця, своїх навичок і умінь, а також, дякуючи сучасним технологічним засобам, варто брати активну участь у дискусіях щодо удосконалення законодавства. Не слід бути байдужим у сучасній юридичній сфері суспільства. Виявляючи прогалини і можливі неточності, слід піднімати їх на обговорення з метою подальшого вирішення і поліпшення зако-

нодавства, адже як у лікаря завданням є ратувати здоров'я людини, завданням юриста є рятувати правову сторону буття людини. Іншими словами, головною метою викладача є навчити студента-юриста не лише розбиратися у букві закону, а мати за головний принцип своєї діяльності – людиноцентристський підхід у вирішенні юридичних питань.

Актуальним на сьогодні у вирішенні людиноцентристських юридичних питань є якісне знання і застосування у своїй майбутній діяльності студентами-юристами податкового законодавства, оскільки саме податки наповнюють бюджет. Саме за рахунок податків держава має можливість надавати громадянам необхідні їм послуги у різних сферах їх життєдіяльності, забезпечуючи їм гідні умови життя. Проте, існуючи з 2010 року Податковий кодекс України й досі залишається складним в розумінні з точки зору як платника податку так і працівника податкового органу. Навряд чи можна виділити з усього масиву нормативно-правових актів України ще один настільки ж важливий, великий, але водночас несприятливий в розумінні і застосуванні нормативно-правовий акт. Існуючи вже дев'ять років, останній так і не позбувся «дитячих хвороб», що досі мерехтять серед його чинних норм.

Податкова грамотність, здобута студентом-юристом, повинна стати одним із інноваційних методів в організації навчального процесу для здобувачів юридичної освіти у закладах вищої освіти України. Майбутній юрист повинен досконало володіти нормами і знати Конституцію України та бути провідником її нормативних положень до громадян України. Одним із головних обов'язків людини і громадянина України, відповідно до статті 67 Конституції України є сплата податків і зборів в порядку і розмірах, встановлених законом. Правове регулювання відносин у сфері справляння податків закріплено в нормах Податкового кодексу України. Опанування майбутнім юристом податкової грамотності забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

ПОНЯТТЯ ДИВЕРСІЇ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ

Конарська М. В.
IV курс, група ЗПЗ-17-1мс, спеціальність «Право»
Хмельницький істиутут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Пасічник Я. С., к. ю. н.

Актуальність дослідження кримінальної відповідальності за диверсію зумовлена тим що останнім часом диверсія набуває не тільки в нашій державі, але й у світі загрозливих масштабів.

Дослідженням кримінальної відповідальності за диверсію займалися такі науковці: Вереша Р., Бантишев О., Глушков В, Костенко О., Дудорова О., Литвинова О., Омельчука О., Мельника М., Матвійчука В та інші.

Під сутністю диверсії слід розуміти сукупність ознак, характерних рис та істотних особливостей, що присутні диверсії як воєнно-політичній та правовій категорії, що складають її внутрішній зміст. Диверсія, перш за все, спрямована на ослаблення держави, завдання великої шкоди її економічній системі. На думку Литвака О. М. про те, що під сутністю цього злочинного діяння слід розуміти сукупність ознак, характерних рис та істотних особливостей, які притаманні диверсії як воєнно-політичній та правовій категорії, що складають її внутрішній зміст [1, с. 147].

Об'єктивна сторона диверсії полягає у вчиненні суспільно небезпечного діяння передбаченого диспозицією статті спрямованих на: 1) масове знищення людей, заподіяння тілесних ушкоджень чи іншої шкоди їх здоров'ю; 2) зруйнування або пошкодження об'єктів, які мають важливе народногосподарське чи оборонне значення; 3) радіоактивне забруднення; 4) масове отруєння; 5) поширення епідемій; 6) поширення епізоотій; 7) поширення епіфітотій [2, с. 80].

Предмет злочину є обов'язковою ознакою лише для деяких форм диверсії. Предметами диверсії виступають: об'єкти, які мають важливе народногосподарське чи оборонне значення, – при вчиненні дій, спрямованих на зруйнування або пошкодження таких об'єктів; територія як життєвий простір – при вчиненні дій, спрямованих на радіоактивне забруднення; тварини – при вчиненні дій, спрямованих на масове отруєння або на поширення епізоотій; рослини — при вчиненні дій, спрямованих на поширення епіфітотій. Названі предмети є обов'язковими ознаками складу диверсії, вчинюваної в зазначених формах, крім дій, спрямованих на масове отруєння, де предмет є факультативною ознакою, оскільки ця

форма охоплює собою також отруєння людей.

У всіх формах диверсії діяння вчинюються у формі дій. Диверсія є злочином з усіченим складом у всіх формах її вчинення. Момент закінчення диверсії перенесено на момент учинення дій, безпосередньо спрямованих на заподіяння шкоди об'єкту злочину, характерних для замаху на злочин (ч. 1 ст. 15 Кримінального кодексу України) [3].

Суб'єктивна сторона у всіх формах вчинення диверсії характеризується двома обов'язковими ознаками: вина в формі прямого умислу; мета ослаблення держави.

Отже, диверсія відрізняється від тероризму за ознаками об'єкта, об'єктивної і суб'єктивної сторін, конструкцією складу злочину, моментом закінчення злочину, а також відсутністю кваліфікуючих ознак та вимушеною додатковою кваліфікацією за іншими статтями Кримінального кодексу України у деяких випадках фактичного заподіяння шкоди. Співвідношення диверсії з іншими, ніж тероризм, злочинами має особливості залежно від того, де передбачений злочин в системі Особливої частини Кримінального кодексу України.

Література

1. Бантишев О. Ф., Шамара О. В. Кримінальна відповідальність за злочини проти основ національної безпеки України (проблеми кваліфікації) : монографія. Луганськ : Віртуальна реальність, 2014. 198 с.
2. Дудоров О. О., Письменський Є. О. Кримінальне право (Особлива частина): Т. 1. Луганськ : Елтон-2, 2012. 780 с.
3. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341. Офіційний сайт Верховної ради України. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14 (дата звернення: 09.04.2020).

ВІДНОСИНИ ВЛАСНОСТІ У СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Костанопуло М. Г.
ІІІ курс, група ПЗ-17-1, спеціальність «Право»
Інститут права та суспільних відносин Університет «Україна»
Науковий керівник: Федоренко Т. В., к. ю. н., доцент

Відносини власності — це складний комплекс відносин, що виникають і розвиваються між людьми в процесах виробництва, розподілу, обміну та споживання економічних благ.

Питання формування сучасного ринкового господарства пов'язані із застосованими відносинами власності. Ті вимоги, що

характерні для сучасного ринкового господарства, розвитку форм господарства, створення конкурентного середовища для суб'єкта господарювання безпосередньо залежать від форм, видів і типів власності. Тому, право власності, розрізняють в об'єктивному розумінні та суб'єктивному розумінні.

Право власності в об'єктивному розумінні — це сукупність правових норм, що регулюють економічні відносини власності.

Право власності в суб'єктивному розумінні — це визначена і забезпечена об'єктивним правом сукупність повноважень власника, що забезпечує можливість використовувати належне йому майно своєю владою і у власних інтересах.

Повноваження власника на засоби виробництва ширше традиційної тріади — права володіння, права користування, права розпорядження об'єктами, що йому належать. Власник засобів виробництва має також інші повноваження: засновницькі, регулятивні, контрольні, охоронні та інші, що забезпечують власнику реалізацію однієї з основних своїх функцій — функцію управління своєю власністю.

Залежно від суб'єкта права власності розрізняють такі види права власності:

– право державної власності, суб'єктом якого є народ України, Українська держава, Автономна Республіка Крим;

– право комунальної власності, суб'єктом якого є територіальні громади, які реалізують його через органи місцевого самоврядування;

– право колективної власності, суб'єктом якого є господарські організації корпоративного типу та об'єднання громадян;

– право приватної власності, суб'єктом якого є громадяни України, громадяни інших держав, особи без громадянства. Ст .2 ЦК України [1].

Специфіка сучасних засобів виробництва обумовлює той факт, що їх використання (експлуатація) здійснюється, як правило, не самим власником, а іншими суб'єктами, яким власники передають ці засоби на певній правовій основі (титулі).

Право повного господарського відання (ст. 136 ГК України) порівняно з правом власності є більш обмеженим і передбачає можливість Володіння, користування та розпорядження закріпленим на цьому титулі майном на розсуд суб'єкта цього права (підприємства), але в межах закону і затвердженого власником майна статуту підприємства. Суб'єкт права повного господарського відання за своїми зобов'язаннями відповідає усім майном, що закріпле-

не за ним на цьому правовому режимі, і може бути суб'єктом банкрутства [2].

Право оперативного управління (ст. 137 ГК України) також є похідним від права власності, але ще більш обмеженим, ніж право повного господарського відання [2]. Суб'єкт права оперативного управління може володіти, користуватися і розпоряджатися закріпленим за ним майном лише за його цільовим призначенням, самостійно розпоряджаючись закріпленими за ним коштами (державні установи) та іншим майном, крім основних фондів . Суб'єкт права оперативного управління відповідає за своїми зобов'язаннями лише майном, яким має право розпоряджатися. Якщо такого майна не вистачає для покриття його боргів, то субсидіарну відповідальність по зобов'язанням суб'єкта права оперативного управління несе власник майна (держава).

Отже, всі види і форми власності, а також форми господарювання мають однакові права на існування, але їхнє застосування залежить від особливостей та менталітету регіонів країни.

Література

1. Цивільний кодекс України, прийняття 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, №№ 40-44, ст.356 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15
2. Господарський кодекс України, прийняття 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст. 144 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15

ВПЛИВ МОРАТОРІЮ НА ПРОДАЖ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Котенко Ю. В., Морозов М. М.
IV курс, група П-41-18, спеціальність «Право»
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини Університету «Україна»
Науковий керівник: Половченя А. Б., к. ю. н., доцент кафедри

Ця стаття присвячена сутності та змісту мораторію на продаж земель сільськогосподарського призначення з метою аналізу впливу такого явища як «мораторій» на землі сільськогосподарського призначення та процес купівлі-

продажу земельних ділянок, встановленню об'єктів мораторію та кола суб'єктів, на яких він розповсюджується, а також дослідженню наслідків зняття мораторію на продаж земель сільськогосподарського призначення.

***Ключові слова**: земельна ділянка, право власності на землю, купівля-продаж, землі сільськогосподарського призначення, мораторій, ринок землі, земля, купівля-продаж земельних ділянок.*

Останніми роками в Україні гостро стоїть питання щодо проведення ринкових реформ, де одною з головних причин дисбалансу економіки країни є недосконале проведення односторонньої земельної реформи, кінцевою метою якої має бути реформування цивілізованого ринку землі. Введення вільного продажу землі завжди викликало запеклі суперечки між противниками та прихильниками цієї теми.

Конституція України визначає, що земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави. Право власності на землю гарантується. Це право набувається і реалізується громадянами, юридичними особами та державою виключно відповідно до закону.[1, ст. 14]

Конституція України наголошує, що земля, яка знаходиться в межах території України є об'єктом права власності Українського народу. Кожен громадянин має право користуватися природними об'єктами права власності народу відповідно до закону.[1, ст. 13]

Приватизація земельних ділянок є одним із способів їх реалізації і є передачею земельних ділянок у власність користувачеві, що є основою виникнення приватної власності на землю у громадян.

Не дивлячись на те, що земельна реформа в Україні почалася більше 20 років тому і нині активно розвивається, приватизація земельних ділянок залишається одним із найактуальніших і проблемних її напрямів, оскільки цінність земель сільськогосподарського призначення є причиною зловживання в області правовідносин, пов'язаних з реалізацією ділянок цієї категорії.[3, с. 65]

Єдиної думки з приводу скасування мораторію на сьогодні не існує, тому необхідна політична воля до прийняття правильних та виважених рішень щодо запуску ринку. Зрозуміло, що надто важко знайти формат, який би зміг задовольнити всіх зацікавлених осіб і це є практично неможливо.

В Україні тимчасово встановлений мораторій (заборона на відчуження земельних ділянок сільськогосподарського призначення шляхом їх продажу), який обмежує конституційні права власників

земельних ділянок, що закріплені статтею 90 Земельного кодексу України: «Власники земельнихділянокмають право продавати або іншим шляхом відчужувати земельнуділянку, передавати її в оренду, заставу, спадщину» [2, ст. 90].

На сьогоднішній день в Україні дешевою є оренда землі, що вигідно аграріям. Адже вони укладали договори кілька років тому на тривалі періоди, тому й намагаються зберегти статус-кво. Дія мораторію для них є вигідною, оскільки власник, який не взмозі самостійно обробити свою земельнуділянку, змушений її здавати. Такі дії як для власників землі, так і для держави в цілому, і вже тим більше для розвитку аграрної галузі, швидше, – великий системний мінус, ніж плюс.

Ринок землі повинен бути прозорим, справедливим, конкурентним, ефективним і запобігти тіньові оборудки – на сьогодні ці передумови не забезпечені, а належне правове поле відсутнє.

Наразі заборона відчуження землі стримує ріст економіки, не дає можливості підприємствам капіталізувати свою основну власність.

Продовження дії мораторію на продаж сільськогосподарських земель може призвести до того, що через декілька років його скасування буде зайвим, оскільки більшість земель відійдуть у власність аграрних підприємств.

Таким чином, якщо вказаний мораторій буде скасований, то це стане не економічним, а політичним рішенням, оскільки існує ризик масового скуповування українських земель іноземними резидентами, та, як наслідок, повна втрата права власності та підконтрольності своєї території.

На сьогоднішній день одним з важливих завдань сучасної земельної реформи в Україні є включення такого ресурсу, як земля до економічного обороту й напрацювання прозорих інструментів його регулювання.

Література

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Голос України. – 1996. – 13 липня.
2. Земельний кодекс України: 25 жовтня 2001 р. // Урядовий кур'єр. – 2001. – 15 листопада.
3. Анисенко О.В., Козак А.І. Вплив мораторію на продаж земель сільськогосподарського призначення: Агросвіт №4. — 2018. — С. 64–67.
4. Зигрій О. Вплив мораторію на продаж земель сільськогосподарського призначення / Актуальні проблеми правознавства. Випуск 3 (7). — 2016. — С. 64–68.

ВЕНАЛЬНА ЮСТИЦІЯ В УКРАЇНІ, РІЗНІ ПОГЛЯДИ

Літвінов І. В.
IV курс, група П-41-18, спеціальність «Право»
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»
Науковий керівник: Олійник О. О., к. ю. н., доцент кафедри

В тезах відображено складний шлях ювенальної юстиції в Україні, тому на сьогоднішній день стає нагальне питання чи варто змінювати кримінальні процедури для дітей у конфлікті та контакті з законом на більш «дружні» і чи повинні відрізнятися застосовані процедури правосуддя по відношенню до дитини від процедур для дорослих.

Ключові слова: *ювенальна юстиція, Пекінські правила, підліткова злочинність, індивідуалізація покарання.*

Правосуддя щодо неповнолітніх має бути складовою частиною процесу національного розвитку кожної країни. Відповідно до ст. 9 Конституції України чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України. Тому суди повинні враховувати вимоги міжнародних правових актів, зокрема тих, які стосуються здійснення правосуддя стосовно неповнолітніх. У міжнародно-правових актах наголошується на необхідності особливого захисту дітей та підлітків. 29.11.1985 Україна підписала договір, за яким взяла на себе обов'язок використовувати Мінімальні стандартні правила Організації Об'єднаних Націй, що стосуються відправлення правосуддя щодо неповнолітніх («Пекінські правила») [1].

Ювенальна юстиція – це міжнародний термін, який стосується системи юстиції, що спеціально розроблена для неповнолітніх, які вчинили кримінальні правопорушення. В Україні цей термін дуже часто вживається некоректно, що обумовлює появу безлічі міфів, які насправді не мають жодного стосунку до справжнього значення і розуміння «ювенальної юстиції». На сам перед це пов'язано з малою інформованістю населення з цього питання.

Ювенальна юстиція є системою державного правового реагування на проблему підліткової злочинності. Ця система складається з законів, процедур, інституцій та ставлення, розроблених безпосередньо з урахуванням вікових особливостей юнаків, які перебувають у конфлікті з законом, визнаючи той факт, що молоді люди ще не досягли рівня зрілості дорослої людини.

З правового погляду, існування спеціальної системи кримінальної юстиції щодо неповнолітніх жодним чином не пливає на здійснення батьками їхнього права на виховання дитини та не обумовлює втручання держави у сімейні справи. Натомість така система надає можливість державі реагувати на проблему підліткової злочинності більш ефективно, шляхом зосередження зусиль на реабілітації неповнолітніх з метою профілактики майбутніх правопорушень і захисту суспільства. Відповідно до концепції розвитку кримінальної юстиції щодо неповнолітніх в Україні, згідно Указу Президента [2], реалізація її положень має забезпечити створення в Україні повноцінної системи кримінальної юстиції щодо неповнолітніх, спроможної забезпечити законність, обґрунтованість та ефективність кожного рішення щодо дитини, яка потрапила у конфлікт із законом, пов'язаного з її перевихованням та дальшою соціальною підтримкою, а також надати змогу сформувати у громадськості розуміння важливості питання особливого захисту прав і інтересів дітей, зменшити рівень дитячої злочинності.

За даними реєстру судових рішень у 2018 році [3] касаційна інстанція в Україні здійснила посилання на Мінімальні стандартні правила ООН, що стосуються відправлення правосуддя щодо неповнолітніх («Пекінські правила») лише в 3 справах, а суди першої інстанції 9 разів. При цьому згадувані норми використовуються, як загальна теза без розкриття змісту та детального обґрунтування відповідних стандартів, тому виглядають поверхово. Самі судді серед проблем застосування процедур дружніх до дитини в конфлікті з законом визначили: формальний підхід до обрання міри покарання, неефективність покарання у вигляді примусових заходів виховного характеру, відсутність можливості індивідуалізація покарання, відсутність реального контролю в період випробувального терміну.

Найголовнішим питанням у запровадженні принципів правосуддя дружнього до дитини є підготовка фахівців – слідчих та суддів.

Саме з цією метою готується проведення міжнародного тренінгу для викладачів Національної школи судді та Національної академії внутрішніх справ у рамках реалізації проекту «Зміцнення системи захисту дітей у конфлікті із законом» ініційованого Нідерландською секцією організації Defence for Children у співпраці з Всеукраїнською фундацією «Захист прав дітей» за підтримки Міністерства закордонних справ Королівства Нідерланди (програма МАТРА), 2017–2021 рр.

Література

1. Мінімальні стандартні правила Організації Об'єднаних Націй, що стосуються відправлення правосуддя щодо неповнолітніх («Пекінські правила»). Документ № 995_211, Амстердам-Київ, 1996 р. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_211
2. Указ Президента України «Про Концепцію розвитку кримінальної юстиції щодо неповнолітніх в Україні». № 597/2011 від 24 травня 2011 р. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/597/2011
3. Єдиний державний реєстр судових рішень за 2018 рік. Режим доступу: https://data.gov.ua/dataset/7db1d5a8-82ae-4acf-9a66-f789d280455b

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО ВИЗНАЧЕННЯ ПОШТОВИХ ПОСЛУГ

Левчук Т. О.
IV курс, група ЗПЗ-2017-1, спеціальність «Право»
Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»
Науковий керівник: Пікалюк С. С., ст.викладач

Закон України «Про поштовий зв'язок», зокрема, визначає правові, соціально-економічні та організаційні основи діяльності у сфері надання послуг поштового зв'язку. Відповідно до ст. 1 Закону, послуги поштового зв'язку – продукт діяльності оператора поштового зв'язку з приймання, обробки, перевезення та доставки (вручення) поштових відправлень, виконання доручень користувачів щодо поштових переказів, банківських операцій, спрямований на задоволення потреб користувачів. Як убачається зі змісту ст. 13 Закону, діяльність оператора поштового зв'язку є підприємницькою діяльністю.

Оператором поштового зв'язку, відповідно до ст. 1 Закону, є суб'єкт підприємницької діяльності, який у встановленому законодавством порядку надає послуги поштового зв'язку. Тому послуги поштового зв'язку – це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність операторів поштового зв'язку – суб'єктів господарювання (підприємців), спрямована на приймання, обробку, перевезення та доставку (вручення) поштових відправлень, виконання доручень користувачів щодо поштових переказів, банківських операцій, що здійснюється з метою задоволення потреб користувачів та одержання прибутку.

Ідеться про поштові послуги загального користування, визначені Законом, серед яких виділяються універсальні послуги пошто-

вого зв'язку. Останні визначаються як такі, що відповідають установленому рівню якості, надаються всім користувачам на всій території України за тарифами, що регулюються державою.

Зазначимо, що універсальні послуги поштового зв'язку провадяться національним оператором поштового зв'язку, який у встановленому законодавством порядку надає ці послуги на всій території України та якому надаються виключні права на провадження певних видів діяльності у сфері надання послуг поштового зв'язку (ст. 1 Закону), є єдиним видом послуг у цій сфері, що підлягають тарифному регулюванню (ст. 9 Закону).

Закон містить також поняття такого виду послуг, як послуги спеціального поштового призначення (фельд'єгерського і спеціального зв'язку), які є складником поштових послуг, регламентованих Законом. Але ця діяльність регулюється окремими нормативно-правовими актами. Одним і з них є Закон України «Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України». Закон про спецзв'язок у ст. 1 визначає спеціальний зв'язок як зв'язок, що забезпечує передачу секретної й/або службової інформації шляхом застосування відповідних організаційних і технічних заходів.

Україна, приєднавшись до Генеральної угоди торгівлі послугами (ГАТС), прийняла на себе низку зобов'язань, зокрема щодо виділу серед послуг зв'язку поштових і кур'єрських (у тому числі прискорених) послуг. Однак Закон окремо не регламентує цей вид діяльності. Відповідно до Класифікатора основного продукту, розробленого Статистичним відділом Організації об'єднаних націй, поштові послуги представлені так: 1) послуги поштового зв'язку з пересилання, транспортування, доставки листів, газет, журналів, періодичних видань, брошур, листівок та аналогічних друкованих видань вітчизняних або зарубіжних напрямів, які надаються національною поштовою адміністрацією; 2) послуги, що складаються з приймання, транспортування й доставки посилок і бандеролей вітчизняних або зарубіжних напрямів, які надаються національною поштовою адміністрацією; 3) послуги, що надаються в поштових відділеннях, наприклад, для продажу поштових марок, обробка рекомендованих листів і посилок, інші послуги, що надаються в поштових відділеннях; 4) оренда поштових скриньок, надання поштових послуг «до запитання», а також інші поштові послуги, не включені в інші групи послуг.

Очевидним є те, що всі перераховані вище послуги поставляються національними поштовими адміністраціями.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПРАВ ЖІНОК ЗА МІЖНАРОДНИМ ПРАВОМ

Легач А. І.
V курс, група ПЗ-51-15 (з), спеціальності «Правознавство»
Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: Олійник О. М., викладач кафедри бізнесу і права, магістр права

У сучасному міжнародному праві права жінок розглядаються як невід'ємна і неподільна складова універсальних прав людини. Їх розвиток зумовлений, з одного боку — процесами глобалізації, які сприяють уніфікації прав людини, їх узагальнення, а з іншого — ускладненням і збільшенням різноманітності проявів прав людини і цивілізаційних систем прав людини.

Міжнародне право характеризується новим етапом міждержавного співробітництва щодо захисту прав жінок, особливістю якого є максимально ефективне забезпечення виконання та дотримання норм, сформованих у сфері прав жінок, у тому числі і економічних. Ця задача вирішується шляхом створення різного роду міжнародних механізмів, які мають на меті підвищити ефективність дії норм міжнародного права. Особливістю захисту прав жінок у рамках Міжнародної організації праці є те, що її діяльність базується на принципі співробітництва з державами, роботодавцями та профспілками, а специфіка конвенцій в рамках МОП передбачає можливість пристосування міжнародної норми до національного права і практики.

В основі міжнародного захисту прав жінки лежить принцип рівноправності, згідно з яким жінка має рівні права з чоловіком у всіх сферах життя суспільства. Однак, про реальні права не може бути й мови, якщо немає, принаймні формальної юридичної рівності. На досягнення юридичної рівності і спрямоване в першу чергу співробітництво держав у даній сфері. Саме так повинні бути сформульовані завдання, що стоять перед товариством сьогодні: сприяти захисту прав жінок у політичній, економічній, громадянській, соціальної областях і в галузі освіти з метою здійснення принципу, згідно з яким чоловік і жінка повинні користуватися рівними правами [1].

Разом з тим рівноправність не може бути досягнуто, якщо жінці не буде надано комплекс додаткових прав, пов'язаних з виконанням особливої соціальної функції — материнства. Вивчення статусу жінки в сучасному суспільстві є актуальним за умови, що він стимулює створення міжнародних угод, які заперечують обмеження у

використанні прав і свобод в залежності від статі людини в різних сферах діяльності, в тому числі і в економіці. Але незважаючи на прийняття цілого ряду міжнародних договорів в сфері захисту економічних прав жінок, вони піддаються дискримінації.

Ліквідація дискримінації в економічній сфері вимагає узгодження внутрішньодержавного і міжнародного права в сфері застосування «позитивної» дискримінації, насамперед приведення у відповідність норм національного законодавства з нормами Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок.

Підводячи підсумок вищевикладеного, зазначимо, що з другої половини XX ст. в світовому співтоваристві отримав розвиток процес розробки правових актів у сфері захисту гендерних прав. Відповідно до прийнятих конвенцій і пактами в даній області, жінки були зрівняні в правах з чоловіками.

На шляху руху до досягнення гендерної рівності в світових масштабах міжнародні акти наказували державам впроваджувати принципи рівноправності чоловіків і жінок у свої конституції і чинного законодавства. Незважаючи на прийняті численні міжнародні правові акти у сфері захисту прав жінок, прогрес, досягнутий жінками, просування цим шляхом багато в чому проходить повільно і безладно. Жінки продовжують стикатися з дискримінацією як прихованої, так і явною.

Література

1. Чижмар К. Принцип рівності прав жінок і чоловіків у міжнародному праві / К. Чижмар // Право України. – 2001. — №3. – С. 3–5.

КВАНТОВА ПЕРЕОРІЄНТАЦІЯ ЯК ЕЛЕКТРОННО-ТОТАЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ ЩОДО ДИФУЗІЇ МІЖНАРОДНОЇ ПОЛІТИКИ У СУЧАСНІ ПЕРІОДИ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Лісовський П. М.
доктор філософських наук, професор кафедри міжнародного права, міжнародних відносин та соціально-гуманітарних дисциплін Інституту права та суспільних відносин Університету «Україна»

Постановка проблеми. За сучасних умов загострення руйнівних процесів у біосфері, які визначаються як синдром епідеміологічної кризи, спричиняє те, що дедалі вагомої актуальності набуває звер-

нення до аксіологічного потенціалу філософії, права та міжнародних відносин. В основі цього лежить твердження про єдність людини і природи т юридичної відповідальності за збереження життя на планеті. Відтак, невтішні діагнози в близькому майбутньому можуть стати вироком людству. Усе це дає підставі стверджувати, що саме квантова переорієнтація сприяла би становленню більш гуманних комунікацій на всіх рівнях державної влади, сформувала би нові наукові імперативи у сучасні періоди міжнародних надзвичайних ситуацій. Таке стратегічне завдання вимагає істотного переосмислення та зміни раніше усталених ціннісних орієнтацій, оскільки ніхто не знає, коли мине час еклектизму в даній галузі, а саме: типовій та нетрадиційній хворобі перехідних часів.

Стан розробленості проблеми. Окремі питання контрольного функціонування міжнародної політики досліджувалися у роботах В.П. Андрущенка, М.Н. Курка, В.В. Крутова, В.Г. Кременя, М.З. Згуровського, С.М. Подоляки, П.М. Таланчука, В.В. Остроухова, М.П. Недюхи, К.В. Муравйова, П.Ю. Сауха тощо. Проте, незважаючи на значний внесок вчених, існує істотний спектр проблемних питань щодо малодосліджуваного характеру означеної тематики.

Метою є теоретичне визначення та практичне дослідження квантової орієнтації як електронно-тотального контролю щодо дифузії державної політики у сучасні періоди міжнародних надзвичайних ситуацій.

Виклад основного матеріалу. Аксіологічний потенціал квантової філософії (ідейного переосмислення, риторики, стратегії), права та міжнародних відносин щодо міжвідомчої організації та контрольного функціонування державної влади спирається на нові можливості комунікативних технологій – сучасні засоби зв'язку Інтернет, соціальні мережі.

Ентропійна особливість конвергентного впливу на дифузію міжнародної політики

Квантова переорієнтація фундаментальних досліджень у галузі фізики атомного ядра, нанотехнологій, біотехнологій та генетичної інженерії є тотально-цифровим контролем щодо дифузії міжнародної політики в системі інформаційного капіталу. Все це як єдине ціле передбачає зміну поглядів на людину та громадянина. При цьому, конвергенція – (від лат. Convergo – «сходження в одній точці» означає не лише взаємний вплив, але й взаємопроникнення технологій, коли грані між ними зникають, а важливі результати

виникають саме в рамках міждисциплінарної роботи на порубіжжі технологічних галузей як єдину галузь знань. Таку ентропійну особливість конвергенції як вплив на дифузію міжнародної політики варто розглядати від атомарного рівня до мислячих систем як стратегічна перспектива якісного зростання самовизначених та саморегулюючих технологічних можливостей індивідуального і суспільного розвитку людини.

Безперечно, у періоди міжнародних надзвичайних ситуацій, коли назріла глобальна пандемія як епідемія історично циклічного характеру, питомої ваги в Україні набуває «держава в смартфоні». З цією метою для збільшення масштабів моделювання виникає потреба подальшого зростання обчислювальної потужності комп'ютерів. Тому, постає необхідним детальне і точне квантове моделювання бактерій (розпізнання на «білих» і «чорних»), цілих клітин людського мозку та його організму. «Чіп, що реалізує ці функції, створений спеціально для цілей експерименту, може бути імплантований у мозок, замінюючи його частину. Сьогодні триває робота над створенням певних комп'ютерних моделей окремих неокортексних колонок, що є базовим будівельним елементом кори головного мозку [1, с. 12]. Іншими словами. природно передбачити, що надалі елементи штучного інтелекту інтегруватимуться в розум людини з використанням прямих інтерфейсів мозок-комп'ютер. У недалекому майбутньому подібне розширення людських можливостей може привести до формування так званого надрозуму: посиленого людського інтелекту, межу можливостей якого визначити важко.

Крім того, у міру розширення науково-технологічних можливостей з'являтимуться і нові результати, а саме: від генетично модифікованих бактерій, рослин і тварин – до молекулярних машин на основі вірусів (один із шляхів створення молекулярних машин); потім – до штучно створених біологічних систем для виконання виробничих, медичних і інших функцій (бактерії, що збирають шкідливі речовини з довкілля, нові елементи штучної імунної системи тощо).

Таким чином, ера унікальних перетворень фундаментальних першооснов людського життя, що будує правову державу, дозволяє відкрити новий онтологічний, гносеологічний та аксіологічний вимір – *кіберсучасність,* в якому пропонується інноваційний формат цифрового безсмертя – це трансгуманність (наддобро) над темними силами Зла.

Моніторинг щодо забезпечення недоторканності державного кордону в умовах надзвичайних ситуацій

Однією з умов ефективного розвитку співпраці з провідними країнами Європи є адаптація українського законодавства до європейських норм, приведення якості функціонування органів державної влади, організацій, установ до належних європейських стандартів. Не є винятком і реформування діяльності Державної прикордонної служби України. Це має особливого значення в умовах надзвичайних ситуацій як проблеми нерозповсюдження зброї масового ураження, оскільки від якості конвергентного контролю за державним кордоном залежить не лише безпека держави, життя, здоров'я, власності українських громадян, а й імідж нашої держави щодо стратегії протидії організованій злочинності та корупції. Адже саме таке парадигмальне сприйняття України спостерігається в сучасних умовах глобальної пандемії коронавірусу, коли українські трудові мігранти повертаються на свою землюз-за кордону. Все це призводить до прозорості та наявності надмірного захаращення чинного законодавства подвійними нормами, оскільки Закон України «Про запобігання корупції» вже містить доволі потужний інструментарій, дублювання якого в Законі України «Про Державну прикордонну службу України» видається недоречним. Іншими словами, адміністративно-правовий моніторинг та контроль у протидії корупції належить до пріоритетних напрямів діяльності законотворців, оскільки корупція є системним негативним соціально-правовим явищем, що шкодить економіці, гальмує суспільний розвиток, знижує рівень довіри населення до влади.

Отже, на наш погляд, такий рівень корупції в саме умовах надзвичайних ситуацій кіберсучасності повинен понижуватися в силу обмеженості пересування осіб та посиленого легітимного контролю та ефективного нагляду з боку як військовослужбовців, так і працівників Державної прикордонної служби України.

Література

1. Світогляд–Філософія–Релігія. Збірник наукових праць. Випуск 2. ДВНЗ «УАБС НБУ». Суми. – 2012. – С. 12.
2. Лісовський П. М., Подоляка С. А., Лісовська Ю. П. Спецслужби держав світу: ентропія, балістика, логістика : навчальний посібник. – К. : Видавничий дім «Кондор», 2019. – 212 с.
3. Лісовський П.М. Контррозвідка: квантова безпека та громадськість : навч. посібник. – К. : Видавничий дім «Кондор». – 2020. – 188 с.

4. Курко М.Н., Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Криптологія : навч. посібник. – К. : Видавничий дім «Кондор». – 2020. – 246 с.
5. Закон України «Про державну прикордонну службу». [Електронний ресурс] Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-15

ІНСТИТУТ ПРИМИРЕННЯ ВИННОГО З ПОТЕРПІЛИМ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

Луговий А. О.
ІІ курс, група ПЗ-18-іf, спеціальність «Правознавство»
Івано-Франківська філія Університету «Україна»
Науковий керівник: Тимчишин А. М., к. ю. н., доцент

Визначення юридичної природи будь-якого кримінально-правового інституту має велике теоретичне і практичне значення, оскільки залежно від цього в діяльності правоохоронних та правозастосовних органів можна правильно вирішити цілу низку питань, пов'язаних із притягненням осіб до кримінальної відповідальності, звільненням від неї, а також призначенням покарання та його виконанням або звільненням від нього.

Сучасний курс на становлення громадянського суспільства, зокрема, потребує звуження публічно-правового регулювання та послаблення втручання держави у сферу особистих прав громадян: межа правового регулювання визначається ступенем свободи суспільства, коли його кожний член має достатньо можливостей для захисту своїх прав. При цьому принцип гуманізму, з огляду на Загальну декларацію прав людини 1948 р. та ст. 3 Конституції України, має визначальне значення у розвитку та функціонуванні права в країні.

З іншого боку, необхідно зауважити, що інституту примирення притаманні риси інституту соціального: певною мірою за його допомогою упорядковуються відносини між людьми, їхня діяльність та поведінка у суспільстві, забезпечується усталеність суспільного життя. Зокрема, при реалізації примирення вагомим є аспект ресоціалізації особи, яка вчинила злочин. Також поняття «примирення» сприймається у суспільстві переважно поза кримінально-правовим контекстом. Зважаючи на те, що поняття «соціальний інститут» розвинулося з поняття «інститут», розробленого юридичною наукою, вважаємо допустимим у межах юридичної науки розглядати примирення також як інститут соціальний.

Власне поняття «примирення» в українському кримінальному праві з'явилося у зв'язку з прийняттям Кримінального кодексу 5 квітня 2001 р. «Примирення винного з потерпілим» використане як поняття в ст. 46 КК України та вважається однією з підстав звільнення від кримінальної відповідальності. В кримінальному праві інших країн таке поняття з'явилося дещо раніше.

При висвітленні питань, пов'язаних з юридичною природою інституту примирення також варто скористатися науковими розробками вітчизняного вченого В.В. Скибицького. За запропонованою ним класифікацією видів звільнення від кримінальної відповідальності, звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням між особою, яка вчинила злочин, та потерпілим є безумовним видом звільнення від кримінальної відповідальності.

У законотворенні визначення понять має важливе значення, оскільки вони є вихідними і повинні ставати в юридичній практиці однозначними нормативними орієнтирами. Нова термінологія в законодавчих новелах допустима лише для позначення нових, відмінних від існуючих раніше понять. Таким є поняття «примирення між особою, яка вчинила злочин, та потерпілим» як підстава для звільнення від кримінальної відповідальності або покарання чи пом'якшення останнього. Саме тому у КК України необхідно було б чітко його визначити.

Отже, зважаючи на висловлене вище, уявляється доцільним подальший розвиток інституту примирення, зокрема нормативне розширення діапазону правових наслідків примирення. Удосконалена правова норма регулюватиме питання звільнення від відповідальності, покарання або пом'якшення останнього. З огляду на неоднорідність можливих правових наслідків примирення у кримінальному праві, доходимо висновку про багатогранність кримінально-правового значення примирення та його цілей.

ПРАВОПОРУШЕННЯ – ПРОБЛЕМА СУЧАСНОСТІ

Магар М. В.
IV курс, група ПЗ-16-1-nk, спеціальність «Право»
Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: Шаверський С. Л., ст. викладач

Визначення причин злочинності і правопорушень — проблема серйозних наукових досліджень. Остаточних висновків з цього

питання немає, та й не може бути, тому що в різний час в різних країнах у різних народів існує своя система різноманітних матеріальних, духовних і соціальних факторів, які виступають у своїй сукупності причиною певного різновиду правопорушень. Однак той же багатовікової і різноманітний досвід боротьби з правопорушеннями дає можливість для узагальнень.

Правопорушення — це суспільно небезпечне винне протиправне діяння (дія або бездіяльність) деліктоздатного суб'єкта, за яке чинне законодавство передбачає юридичну відповідальність.

Ознаки правопорушення визначаються за соціальною, психологічною та, безумовно, юридично. значущістю.

За своєю соціальною значущістю ця поведінка соціально шкідлива, тобто спричиняє чи може спричинити шкоду нормальним суспільну відносинам. За психологічними ознаками правопорушення як вчинок завжди має свідомо-вольовий, тобто здійснюється під контролем волі і свідомості суб'єкта. Юридична ознака правопорушення полягає в його протиправності.

З точки зору юридичних наслідків правопорушення як юридичний факт породжує охоронні правовідносини, в межах яких реалізуються заходи відповідальності за скоєне правопорушення.

За ступенем суспільної небезпечності правопорушень виділяють проступок чи злочин.

Проступки-делікти — це правопорушення, що завдають шкоди особі, суспільству, державі і є підставою для притягнення правопорушника до передбаченої законом відповідальності. Проступки можуть бути конституційні, дисциплінарні, адміністративні, матеріальні, цивільно-правові.

Від проступку слід відрізняти злочин. Кримінальний злочин — це передбачене кримінальним законом суспільне небезпечне винне діяння (дія або бездіяльність), яка полягає у посяганні на суспільний лад держави, її політичну і економічну системи, власність, особу, політичні, трудові, майнові та інші права і свободи громадян, а так само інше суспільне небезпечне діяння, передбачене кримінальним законом, яке полягає в посяганні на правопорядок (наприклад, вбивство людини).

Причини правопорушень — це комплекс явищ об'єктивного і суб'єктивного характеру, здатних визивати протиправну поведінку суб'єктів права. Неоднозначність у розумінні причин правопорушень пояснюється наявністю цілого ряду факторів, а саме: різноманітністю досліджуваних явищ, складністю взаємозв'язків між ними,

особливостями суб'єктного складу тощо. Самі правопорушення, як і їх причини, історично мінливі і різні не тільки у кожній соціально-економічній формації, але навіть часом у різних регіонах держави.

Загальна причина правопорушень — це прагнення особи задовольнити (або проявити) протиправним способом свої інтереси, прагнення, емоції. Ця причина одвічна, бо супроводжує всі часи, держави, правові системи.

Умови, що формують причину, які посилюють або послаблюють її дію, різноманітні. У числі основних умов правопорушень в сучасному суспільстві можна виділити наступні: низький рівень матеріального життя населення та правової культури громадян; криза моралі; алкоголізм і наркоманія; недосконаліть законодавства;) недостатньо ефективна робота правоохоронних органів. Кожне правопорушення несе за собою юридичну відповідальність.

Отже, правопорушення – це небезпечне діяння проти правил, яке завдає шкоди не тільки окремої особистості, але і суспільству.

ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ ПІД ЧАС КАРАНТИНУ

Макаров В. О.
IV курс, група ПЗ16-1, спеціальність «Право»
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»
Науковий керівник: Ізуїта П. О., к. ю. н., доцент

На виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 року № 211 «Про запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19» на території України з 17 березня 2020 року по 03 квітня 2020 року було запроваджено карантин. Зокрема, заборонено відвідування закладів освіти, проведення масових заходів, діяльність низки суб'єктів господарювання, яка передбачає приймання відвідувачів, обмежено перевезення громадян в межах міста метрополітеном та автомобільним транспортом [1].

Із запровадженням карантину значна кількість діючих суб'єктів господарювання, окрім об'єктів критичної інфраструктури, вимушена була обмежити чи призупинити господарську діяльність.

Отже, останні події в країні призвели до того, що перед суб'єктами господарювання, які були змушені призупинити або обмежити господарську діяльність, постало гостре питання організації роботи працівників під час карантину, не допускаючи при цьому порушень трудового законодавства.

18 березня 2020 року та 30 березня 2020 року Верховна Рада України прийняла Закон № 530-IX та Закон № 540-IX, якими запроваджено низку законодавчих нововведень, зокрема, у трудовому законодавстві, а саме: визначено порядок оплати праці під час простою підприємств у зв'язку із введенням карантину; надано право роботодавцю доручати працівникам виконувати протягом певного періоду роботу вдома; запроваджено режим дистанційної (надомної роботи); врегульовано питання гнучкого режиму робочого часу; на період карантину працівникам було надано право на отримання відпустки без збереження заробітної плати; запроваджено виплату допомоги з часткового безробіття працівникам малих і середніх підприємств [2].

За загальними приписами трудового законодавства, запровадження на території України карантину не є самостійною правовою підставою для звільнення працівника з ініціативи роботодавця.

При цьому, хоча карантин не є підставою для звільнення, він може розглядатися як передумова для проведення роботодавцем процесу скорочення чисельності або штату працівників.

Однак, слід враховувати, що працівник може бути звільнений з посади виключно у разі наявності змін в організації виробництва і праці роботодавця. При цьому у разі, якщо зміни в організації виробництва та праці роботодавця фактично не відбулися, в судовому порядку за позовом працівника звільнення може бути визнано незаконним, а працівника поновлено на займаній посаді.

Суб'єкти господарювання, які призупинили свою діяльність, перебувають у стані простою. Простій – це зупинення роботи, викликане відсутністю організаційних або технічних умов, необхідних для виконання роботи, невідворотною силою або іншими обставинами згідно ч. 1 ст. 34 КЗпП України [3]. Разом із тим, при оплаті праці під час простою зумовленого карантином, варто також аналізувати положення колективних договорів, у яких сторони договору могли визначити інший порядок оплати праці.

Отже, роботодавцям, які призупинили свою господарську діяльність через карантин, при виплаті заробітної плати працівникам слід керуватися положеннями Закону 540 – IX, в якому визначено особливості організації роботи працівників вдома, виділивши таку форму організації праці як дистанційна (надомна) робота. В умовах дистанційної роботи працівник виконує поставлені від керівництва завдання за місцем свого проживання. Якщо за специфікою організації дистанційна робота неможлива, або метою недопущення скорочення штату чи чисельності працівників, роботода-

вець має право запропонувати працівникам скористатися правом на відпустки, яке гарантоване законодавством України.

Отже, ситуація в країні змінюється щоденно, тому роботодавцям доводиться оперативно приймати рішення щодо подальшого формату роботи та трудових відносин з працівниками.

З огляду на вище сказане, можна стверджувати, що запровадження на території України карантину та розповсюдження коронавірусу COVID-19 не слід розглядати як підставу для допущення порушення вимог трудового законодавства, у тому числі прав осіб на працю та отримання заробітної плати. Разом із тим, очікуємо, що запроваджені механізми уряду, які спрямовані на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій, будуть ефективними та дієвими.

Література

1. Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України» [Електронний ресурс] // № 211 від 11 березня 2020 р. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2020-%D0%BF
2. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР).– Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/530-20
3. Кодекс законів про працю України: закон України від 10.12.1971 № 322-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/322-08

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ АЛІМЕНТІВ

Макаров В. О.
IV курс, група ПЗ16-1, спеціальність «Право»
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»
Науковий керівник: Федоренко Т. В., к. ю. н., доцент

Аліменти – кошти на утримання певної особи, які присуджуються за рішенням суду від частини доходу іншої особи, або ж в чітко визначеній сумі.

Термін «аліменти» походить від латинського alim nia, що в перекладі означає «харчування, засоби для існування». Вперше в

такій юридичній концепції аліменти передбачалися у законодавстві Шотландії, де в разі розлучення дружина забезпечувалася житлом, харчуванням та предметами першої необхідності.

Традиційно аліменти сплачувались чоловіком колишньої дружини, але з 1970-х років були зроблені кроки в багатьох країнах по досягненню гендерної рівності з відповідним визнанням того, що колишній чоловік також може мати право на аліменти від його колишньої дружини.

У законодавстві України передбачена можливість сплати аліментів на дитину, на другого з подружжя (як чоловіка, так і дружини), на батька або матір (аліменти сплачують діти). Нажаль, проблема несплати аліментів все частіше стає досить актуальною. Останнім часом держава намагається посилити захист прав дитини та активно бореться зі злісними неплатниками аліментів шляхом реформування сімейного законодавства. Останній зроблений крок у цьому питанні – посилення відповідальності за невиконання батьками обов'язків зі сплати аліментів і спрощення процедури притягнення до відповідальності винних осіб.

Частинами 1, 2 ст. 7 Конвенції ООН про права дитини передбачено, що держава визнає право кожної дитини на рівень життя, необхідний для фізичного, розумового, морального і соціального розвитку дитини. Батьки або інші особи, які виховують дитину, несуть основну відповідальність за забезпечення в межах своїх здібностей і фінансових можливостей умов життя, необхідних для розвитку дитини [1].

Статтею 51 Конституції України проголошено, що батьки зобов'язані утримувати дітей до їх повноліття [2]. Обов'язок батьків утримувати дитину до досягнення нею повноліття закріплений також і в ст. 180 Сімейного Кодексу України [3]. Крім того, статтею 8 Закону України «Про охорону дитинства» визначено, що кожна дитина має право на рівень життя, достатній для її фізичного, інтелектуального, морального, культурного, духовного і соціального розвитку [4].

Деякі батьки виконують цей обов'язок добровільно, інші, на жаль, примусово. Так, в більшості випадків один з батьків або інших законних представників дитини, разом з яким проживає дитина вимушені звертатись до суду за примусовим стягненням аліментів.

З приводу цього виникають різні види відповідальності, а саме: цивільна відповідальність, відповідно до якої для пред'явлення

позову про стягнення пені, повинен бути присутнім фактор наявності вини з боку платника. Тобто, якщо заборгованість виникла з незалежних від останнього обставин, пеню на неї нараховувати не можна. Якщо ж вина платника наявна, можна сміливо робити розрахунок неустойки за аліментами і подавати позов про її стягнення. При цьому для суду не має значення форма вини платника (умисел чи необережність); адміністративна відповідальність – згідно ст. 71 ЗУ «Про виконавче провадження», якою передбачено, що за наявності заборгованості зі сплати аліментів у розмірі, що сукупно перевищує суму відповідних платежів за шість місяців, виконавець виносить вмотивовані постанови, наприклад, тимчасове обмеження виїзду закордон, або обмеження у керуванні транспортним засобом. Також можливе позбавлення права на субсидію або суспільно корисні роботи [5]; кримінальна відповідальність – згідно ст. 164 Кримінального кодексу України встановлено кримінальну відповідальність за злісне ухилення від сплати встановлених рішенням суду коштів на утримання дітей (аліментів), а також злісне ухилення батьків від утримання неповнолітніх або непрацездатних дітей, що перебувають на їх утриманні [6].

Література

1. Конвенція ООН про права дитини (Конвенція ратифікована Постановою ВР №789-XII (789-12) від 27 лютого 1991 р.). [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021
2. Конституція України [Електронний ресурс]: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Верховна Рада України. — Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80
3. Сімейний кодекс України : Закон України від 10.01.2002 № 2947-III : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14
4. Закон України Про охорону дитинства від 26.04.2001 № 2402-III [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14
5. Закон України «Про виконавче провадження»: Затв. 21.04.99; доп. і змін. Законом України 20.02.07 № 668-V. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19
6. Кримінальний кодекс України: Кодекс України, Кодекс, Закон від 05.04.2001 № 2341-III // Відомості Верховної Ради України (ВВР) [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14

ОСОБЛИВОСТІ ГОСПОДАРСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА В УКРАЇНІ І НЕОБХІДНІСТЬ ЙОГО ІНКОРПОРАЦІЇ

Малиш А. А.
І курс, група ПЗ-18-1мс-tr, спеціальність «Право»
Тернопільський коледж Університету «Україна»
Науковий керівник: Скільська М. І.

Господарське законодавство охоплює як господарські закони у власному значенні, так і інші нормативні акти з питань господарської життєдіяльності, а також включає в себе так зване відомче господарське законодавство. У зв'язку з об'ємністю нормативних актів необхідна систематизація господарського законодавства шляхом його інкорпорації – прийняття Зводу господарського законодавства України.

Business law covers both economic laws in their own right and other normative acts on economic activity, and also includes the so-called departmental business legislation. Due to the volume of regulations, it is necessary to systematize economic legislation through its incorporation — adoption of the Code of Economic Legislation of Ukraine.

Норми господарського права, як загальні правила поведінки суб'єктів господарських відносин функціонують завдяки своїй нормативній формі – формі нормативних актів. Саме такій вони приймаються, вивчаються і застосовуються, тобто функціонують як загальні обов'язкові правила господарювання. Відповідно господарське законодавство загалом можна визначити як систему нормативних актів, які згідно із законом є інституційними джерелами господарського права.

Основними джерелами господарського права є саме закони та інші нормативні акти. Такі форми права, як звичай, судовий прецедент, у цій сфері застосовуються рідко і це перша особливість господарського права.

Особливістю господарського законодавства є і те, що переважна більшість нормативних актів господарського законодавства включає норми двох і більше галузей права. Комплексними є й інші (кодифіковані) акти господарського законодавства, зокрема транспортні статути та кодекси. В економіці наявні різні форми власності (приватна, колективна, державна), що теж відповідним чином диференціює і множить акти господарського законодавства.

Іншою особливістю господарського законодавства є те, що воно включає в себе одногалузеві акти господарського (цивільного)

законодавства, приміром, Положення про поставки продукції виробничо-технічного призначення та Положення про поставки товарів народного споживання. Вони одногалузеві, бо регулюють відносини щодо укладання та виконання господарських договорів.

Теорія господарського права виходить з того, що як галузь господарське законодавство окреслене лише господарськими відносинами і не включає всіх нормативних актів (фінансового, адміністративного, трудового права тощо), які теж регулюють народне господарство. У такому спеціальному значенні господарське законодавство кодифіковано лише частково, стосовно окремих видів господарських відносин. Проте, господарське законодавство є сукупністю нормативних актів, які регулюють усі, а не тільки господарські, правовідносини у народному господарстві, адже в певній мірі узагальнює адресоване економіці цивільне (насправді господарське), трудове, фінансове, земельне, екологічне та інші окремі системи законодавства. Тобто це – безмежно широка «суперсистема» законодавства, яку судді господарського суду, де ми проходили студентську ознайомчу практику, називають «безмежним нормативним масивом». Це тому, що дана система охоплює всі нормативні акти, які так чи інакше стосуються народного господарства.

Враховуючи, що окрім вищенаведеної нормативної маси у нас й суто господарсько-правових актів дуже багато, є необхідність їх систематизувати. Тому, як один з варіантів і як перший крок на шляху удосконалення систематизації господарського законодавства – інкорпорація, тобто прийняття Зводу господарського законодавства України.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЩОДО ЧИННИКІВ ВПЛИВУ НА ДЕМОКРАТІЮ В УКРАЇНІ

Олійник О. О.
к. ю. н, доцент кафедри права та соціальних технологій
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»

Тези присвячені розкриттю сучасних важелів негативного впливу на демократію в Україні. Визначено поняття «демократії» як сукупності керівних ідей, форм та особливостей управління в державі при якому влада належить народові. Доведено, що важелі негативного впливу на демократію в Україні можна прибрати шляхом проведення ефективної державної політики

у всіх сферах суспільства, припинення військових дій на території України, розвиток освіти та правосвідомості в суспільстві, дотримання принципу рівності, створення тісного взаємозв'язку між державою та громадськістю.

***Ключові слова**: демократія, інформаційна політика, народовладдя, політика, права, свободи, фактори впливу.*

Для визначення важелів негативного впливу на демократію варто коротко охарактеризувати загальне поняття «демократія». Тлумачний словник визначає демократію (від грецької – народовладдя, від народ і влада) як форму управління, політичний лад, при якому верховна влада належить народові; форму, принцип керівництва яким-небудь колективом, при якому забезпечується активність і широка участь цього колективу у здійсненні всіх заходів [2, с. 239].

Щодо сучасних понять «демократія», то наприклад, В. Береза вказує, що демократія є сутністю громадянського суспільства і основою держави, його становлення відбувається у тісному зв'язку зі становленням правової, соціальної, демократичної держави. Сутність демократії полягає у забезпеченні законних прав людини. Особа в такому суспільстві має гарантоване право вільного вибору нею тих чи інших форм економічного і політичного буття, ідеології, світогляду, а також можливість вільно висловлювати свої думки, обмінюватися поглядами [1, с. 151].

Отже, демократія, як правове явище – це сукупність керівних ідей, форм та особливостей управління в державі при якому влада належить народові, тобто з використанням правових механізмів обов'язкової участі народу в державно-управлінських та суспільних процесах, з метою розвитку соціального, політичного та культурного життя населення, принципів правової держави, забезпечення прав, свобод та інтересів осіб та суспільства в державі.

Щодо особливостей побудови демократії в Україні, то Н. Латигіна виокремлює наступні проблеми: 1) демократичні зміни розпочалися на тлі несформованості багатьох передумов переходу до демократії: в економіці, соціальній сфері, культурі, політиці; 2) гетерогенність українського суспільства (структурованість за соціально-економічними, ідеологічними, етнічними, релігійними, регіонально-культурними, мовними ознаками, відмінності у зовнішньополітичних орієнтаціях тощо) ускладнює побудову стабільної демократії; 3) драматизм ситуації посилює те, що Україні необхідно одночасно розв'язувати два складних завдання: долати безліч негативних наслідків авторитарного минулого, розбудовуючи

демократію, і одночасно вирішувати складні соціально-економічні проблеми; 4) безпорадність влади в умовах соціально-економічної кризи девальвує демократичні цінності і принципи владарювання в очах пересічних громадян; показником розчарування у демократії можна назвати тенденцію до «полівіння» електорату, зростаючу аполітичність молоді; 5) не сприяє зміцненню демократії і політична еліта, яка не спромоглася встановити між собою консенсус навіть заради визнання спільної та рівної зацікавленості в забезпеченні демократичних інститутів і виробленні спільної програми демократичних реформ; 6) відсутність всенародного обговорення комплексних проектів демократичних перетворень, нерозвиненість форм контролю за владою та посадовими особами відводить населенню роль пасивного спостерігача кулуарних зіткнень та соціально-економічних експериментів у суспільстві, посилюючи цим масове соціальне відчуження; 7) демократія формується протягом тривалого часу і брак в українському суспільстві реальних позитивних змін породжує масове соціальне нетерпіння, фрустрації [3, с. 53–62].

Проте, зазначені важелі впливу на демократію в Україні можна прибрати шляхом проведення ефективної державної політики у всіх сферах суспільства, припинення військових дій на території України, розвиток освіти та правосвідомості в суспільстві, дотримання принципу рівності, створення тісного взаємозв'язку між державою та громадськістю, забезпечення захисту прав, свобод та законних інтересів осіб, особливо журналістів, активістів та правозахисників, та, в цілому, формування демократії як форми народовладдя.

Література

1. Береза В. О. Поняття демократії і демократизації суспільства в сучасному політичному дискурсі. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 7 : Релігієзнавство. Культурологія. Філософія. 2015. Вип. 34. С. 143–151.
2. Білодід І. К. Словник української мови :в 11 т. АН УРСР, Ін-т мовознавства імені О. О. Потебні. Т. 2 : Г-Ж / ред. тому: П. П. Доценко, Л. А. Юрчук. Київ : Наук. думка, 1970 — 1980. 1971. 550 с.
3. Латигіна Н. А. Українська демократія сьогодні: спроби і помилки. Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2008. Вип. 34. С. 53–62.

ДОПОМОГА ПО ЧАСТКОВОМУ БЕЗРОБІТТЮ НА ПЕРІОД КАРАНТИНУ

Орловська І. Г.
к. ю. н., доцент, доцент кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін
Інститут права і суспільних відносин Університету «Україна»

Постановою Кабінету Міністрів України № 215 від 16 березня 2020 р. «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» та Законом України № 540-IX від 30 березня 2020 року «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних і економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)», було встановлено карантин та заборону заняття певними видами діяльності.

Разом із цим, було внесно зміни до Закону України № 5067-VI від 05.07.2012 «Про зайнятість населення» щодо допомоги по частковому безробіттю на період здійснення заходів щодо запобігання виникненню та поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), передбачених карантином, встановленим Кабміном України.

Згідно з Порядком надання та повернення коштів, спрямованих на фінансування допомоги по частковому безробіттю на період карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 22 квітня 2020 р. № 306, допомога по частковому безробіттю на період карантину — це кошти, передбачені в бюджеті Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття, що надаються міськими, районними і міськрайонними центрами зайнятості та філіями регіональних центрів зайнятості роботодавцям із числа суб'єктів малого та середнього підприємництва для виплати допомоги працівникам у разі втрати ними частини заробітної плати внаслідок вимушеного скорочення передбаченої законодавством тривалості робочого часу у зв'язку із зупиненням (скороченням) діяльності внаслідок карантину.

Допомога встановлюється за кожну годину втраченого робочого часу із розрахунку 2/3 тарифної ставки окладу та не може перевищувати мінімальну заробітної плати, встановлену Законом

України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» (4723 грн).

У разі порушення роботодавцем гарантій зайнятості осіб, яким виплачувалася допомога по частковому безробіттю на період карантину (розірвання трудового договору протягом шести місяців (якщо допомога виплачувалася менше ніж 180 календарних днів, – протягом періоду, що дорівнює періоду виплати допомоги), з дня закінчення виплати допомоги з підстав, передбачених пунктом 1 частини першої статті 40 (крім повної ліквідації або припинення діяльності роботодавця), пунктом 1 частини першої статті 36, частиною третьою статті 38 Кодексу законів про працю України, кошти, отримані роботодавцем, повертаються до Фонду в повному обсязі у розмірі виплаченої допомоги по частковому безробіттю на період карантину звільненій особі.

Разом із цим, хотілося б звернути увагу, що фінансові втрати під час карантину понесли усі без винятку суб'єкти господарювання (суб'єкти мікропідприємництва, малого, середнього або великого підприємництва), тому обмеження кола осіб, що можуть отримати допомогу по частковому безробіттю, є дискимінаційними, а отже потребують подальшого правового врегулювання.

Література

1. Закон України від 05.07.2012 № 5067-VI «Про зайнятість населення». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 22 квітня 2020 р. № 306 «Про затвердження Порядку надання та повернення коштів, спрямованих на фінансування допомоги по частковому безробіттю на період карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/306-2020-п

ХАРАКТЕРИСТИКА ТОТАЛІТАРНОГО РЕЖИМУ

Панченко О. П.
ІІ курс, група ЗПЗ-18-1-nk, спеціальність «Право»
Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: Севрюков Д. Г., д. ю. н., професор

Політичний режим — форма організації і функціонування політичної системи, яка визначає конкретні процедури і способи організації установ влади, відносини між громадянами і державою,

стиль ухвалення рішень тощо. По суті, це поняття означає, як уряд і той, хто його очолює, користуються владою, контролюють і управляють соціальними процесами.

Теорія держави і права виділяє декілька класифікацій державного режиму. Однією з найбільш поширених серед них є поділ усіх державно-правових режимів на демократичні й антидемократичні. Демократичний режим – досить об'ємне поняття, яке ще буде характеризуватися. Щодо антидемократичних режимів, то вони можуть бути різними.

Антидемократичний режим — це вид державного режиму, при якому державна влада зосереджується в руках неконтрольованої народом групи осіб або в руках однієї особи і здійснюється більш жорсткими методами шляхом порушення прав і свобод людини та усуненням можливостей для вільного волевиявлення інтересів різних груп населення.

Антидемократичному режиму притаманні наступні ознаки:

– відсутність правових механізмів та інших гарантій здійснення прав і свобод громадян;

– надмірна централізація державної влади, її концентрація в руках неконтрольованої народом групи осіб чи однієї особи;

– повний контроль держави над усіма сферами суспільного життя;

– застосування не правових засобів здійснення державної влади та примусових методів управління;

– ігнорування релігійних поглядів населення, інтересів національних меншин та інших груп людей.

Тоталітаризм — це політичний режим, який характеризується повним контролем держави над усіма сферами людського життя, фактичною ліквідацією прав і свобод громадян. Він є крайньою форма антидемократичного режиму. Характеризується повним пануванням держави над людиною і суспільством; одержавленням усіх легальних громадських організацій; не обмеженими законом і закону не підвладними повноваженнями влад; забороною демократичних організацій; фактичною ліквідацією формально проголошених конституційних прав і свобод.

Властивостями тоталітарного режиму є:

– жорстокий контроль політичної влади над усіма сферами життя суспільства в цілому і кожної особи зокрема;

– концентрація влади в руках одного лідера чи партії;

– жорстке переслідування будь-якого спротиву і навіть особистих думок;

– державний монополізм в економіці;

– проголошення принципу політичної єдності держави і народу.

Авторитаризмом називається політичний режим, який характеризується зосередженням державної влади в руках однієї особи чи групи осіб або в одному її органі. Влада при авторитарному режимі займається питаннями забезпечення власної безпеки, громадського порядку, оборони і зовнішньої політики, хоча вона може впливати на стратегію економічного розвитку, здійснювати структурні перетворення, не руйнуючи при цьому механізм ринкового саморегулювання, проводити достатньо активну соціальну політику.

Державний політичний режим є вкрай актуальною темою для вивчення, оскільки кожна держава має свій політичний режим, який позначає сукупність прийомів, методів, форм, способів здійснення політичної державної влади в суспільстві. Загальний недолік недемократичних політичних систем полягає в тому, що вони не були підконтрольні народу, а значить, характер їх взаємостосунків з громадянами залежав перш за все від волі правителів.

ЩОДО ПИТАННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ ПРО ПОНОВЛЕННЯ НА РОБОТІ

Пікалюк С. С.
ст. викладач кафедри права та фінансів
Луцького інституту розвитку людини Університету «Україна»

Міжнародний та національний досвід свідчить, що поновлення на роботі є важливою організаційно-правовою формою захисту трудових прав працівника, у разі незаконного звільнення та/або переведення на іншу роботу.

У юридичній літературі зазначено, що ознаками трудового спору про поновлення на роботі є: 1) розбіжність між роботодавцем і працівником (відмова роботодавця поновити порушені права звільненого працівника, а саме поновити працівника на роботі); 2) цей трудовий спір не вирішений у процесі переговорів між роботодавцем і працівником або їх представниками (відмова роботодавця поновлювати працівника на роботі); 3) розбіжності виникли у зв'язку із застосуванням законів та інших нормативних правових актів, містять норми трудового права, трудового договору; 4) цей

трудовий спір про поновлення на роботі направлено на розгляд органу, який має право розглядати такого виду трудові спори, тобто до суду.

За змістом положень КЗпП України (ст. 233), працівник може звернутися з заявою про вирішення трудового спору безпосередньо до районного, районного у місті, міського чи міськрайонного суду у справах про звільнення – в місячний строк з дня вручення копії наказу про звільнення або з дня видачі трудової книжки. При цьому, правила звершення до суду визначаються із урахуванням положень процесуального законодавства.

З погляду права, окремі процедурно-процесуальні аспекти вирішення індивідуальних трудових спорів щодо поновлення на роботі. По-перше, КЗпП України (ст. 235) встановлює, що у разі звільнення без законної підстави або незаконного переведення на іншу роботу, зокрема у зв'язку з повідомленням про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» іншою особою, працівник повинен бути поновлений на попередній роботі органом, який розглядає трудовий спір. При цьому, при винесенні рішення про поновлення на роботі, орган, який розглядає трудовий спір, одночасно приймає рішення про виплату працівникові середнього заробітку за час вимушеного прогулу або різниці в заробітку за час виконання нижчеоплачуваної роботи, але не більше як за один рік.

По-друге, КЗпП України (ст. 235) передбачає, що у разі визнання формулювання причини звільнення неправильним або таким, що не відповідає чинному законодавству, у випадках, коли це не тягне за собою поновлення працівника на роботі, орган, який розглядає трудовий спір, зобов'язаний змінити формулювання і вказати в рішенні причину звільнення у точній відповідності з формулюванням чинного законодавства та з посиланням на відповідну статтю (пункт) закону.

По-третє, рішення про поновлення на роботі незаконно звільненого або переведеного на іншу роботу працівника, прийняте органом, який розглядає трудовий спір, підлягає негайному виконанню.

По-четверте, КЗпП України (ст. 237) визначено, що суд покладає на службову особу, винну в незаконному звільненні або переведенні працівника на іншу роботу, обов'язок покрити шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації, у зв'язку з оплатою працівникові часу вимушеного прогулу або часу виконання нижчеоплачуваної роботи.

По-п'яте, КЗпП України (ст. 236) передбачає, що у разі затримки роботодавцем або уповноваженим ним органом, виконання

рішення органу, який розглядав трудовий спір про поновлення на роботі незаконно звільненого або переведеного на іншу роботу працівника, цей орган виносить ухвалу про виплату йому середнього заробітку або різниці в заробітку за час затримки.

Отже, індивідуальні трудові спори про поновлення на роботі – це у належний спосіб обґрунтовані та у належний спосіб оформлені розбіжності між роботодавцем та працівником з питань незаконного звільнення та/або незаконного переведення останнього, які передані на розгляд та вирішення суду, відповідно до порядку, передбаченому законодавством.

ЩОДО ПОНЯТТЯ ПРАВА НА МЕДИЧНУ ДОПОМОГУ

Пікалюк І. М.
ІІІ курс, група ЗПЗ-2018-1, спеціальність «Право»
Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»
Науковий керівник: Пікалюк С. С., ст. викладач

Актуальність даної статті полягає у тому, що медицина у сучасному світі відіграє виняткову роль у житті людини і суспільства, від народження аж до смерті. Відносини між лікарем і пацієнтом виходять за межі звичайних відносин між людьми. Вони потребують професійних знань медиків, належної правової бази у сфері охорони здоров'я, а також дотримання медичними працівниками морально-етичних норм.

В Україні охорона здоров'я визначається як система заходів, спрямованих на забезпечення збереження і розвитку фізіологічних і психологічних функцій, оптимальної працездатності та соціальної активності людини при максимальній біологічно можливій індивідуальній тривалості життя [3, с. 19].

Зміст права на охорону здоров'я і на медичну допомогу визначено статтями 283 і 284 Цивільного кодексу (далі – ЦК) України. Статтями 285, 286, 287 і 290 ЦК України визначені також право на інформацію про стан свого здоров'я і на таємницю про нього.

У ст. 284 ЦК України зазначається, що фізична особа має право на надання їй медичної допомоги за її згодою, повнолітня особа може відмовитися від лікування. Фізична особа, яка досягла чотирнадцяти років і звернулася за наданням їй медичної допомоги, має право на вибір лікаря та вибір методів лікування відповідно до його рекомендацій.

У невідкладних випадках, за наявності реальної загрози життю фізичної особи, медична допомога надається без згоди фізичної особи або її батьків (усиновлювачів), опікуна, піклувальника. Повнолітня дієздатна фізична особа, яка усвідомлює значення своїх дій і може керувати ними, має право відмовитися від лікування.

Зміст поняття «медична допомога» не розкривається ні в Конституції України, ні в Основах, ні в інших нормативних актах. Залишається нормативно не визначеним поняття «медична послуга». Поняття медичної послуги є логічно ширшим від поняття «медична допомога», однак у відповідності зі ст. 49 Конституції України медична допомога повинна надаватися безкоштовно. Медичні послуги можуть надаватися за оплату. Відносини між пацієнтом та лікарем, будучи товарно-грошовими, вартісними відносинами й опосередковуючи собою процес виробництва медичних послуг (у вигляді певного корисного ефекту), обмін їх на гроші та споживання цих послуг фізичною особою, набувають юридичної форми майнових відносин.

Надання медичної (лікувально-профілактичної) допомоги проводиться поліклініками, лікарнями, диспансерами, клініками науково-дослідних інститутів, санаторно-профілактичними закладами тощо. До видів такої допомоги належать: консультація лікаря, проста діагностика і лікування основних розповсюджених захворювань, травм і отруєнь, профілактичні заходи. Згідно зі ст. 35 Основ існують три рівні надання лікувально-профілактичної допомоги: 1) сімейними лікарями та іншими лікарями загальної практики; 2) лікарями, що мають відповідну спеціалізацію; 3) лікарем чи групою лікарів, що мають відповідну підготовку в галузі складних для діагностики і лікування захворювань.

Концепцією розвитку охорони здоров'я населення України передбачається необхідність надання основної частини медичної допомоги населенню саме на первинному рівні. Заклад охорони здоров'я – це самостійний суб'єкт права, наділений статусом юридичної особи, він має право самостійно планувати і здійснювати свою передбачену статутом діяльність, виступаючи від свого імені, укладати угоди, наживати майно, засновувати інші господарські підприємства та організації, здійснювати спільну діяльність, користуватися правами та виконувати обов'язки, а також нести юридичну відповідальність за свої дії.

СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ ТА НЕПІДПРИЄМНИЦЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Половченя А. Б.
к. ю. н, доцент кафедри права та соціальних технологій
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»

В тезах на основі думок на цю проблематику вчених юристів та діючого законодавства здійснено аналіз положень соціального партнерства органів публічної влади та непідприємницьких організацій.

Ключові слова: *соціальне партнерство, Міжнародна організація праці, непідприємницькі організації, взаємодія, соціальні функції.*

Держава – найважливіша складова політичної системи суспільства, що покликана слугувати цілям забезпечення задоволення потреб, інтересів та прагнень людини з найбільш ефективним ступенем. Головним чином, звісно, у галузі суспільного існування (праці, побуті, дозвіллі), а в ширшому – в різноманітних проявах життєдіяльності людей. Але виникаючі в суспільстві інтереси не тільки узгоджуються, але й конфліктують та змагаються. Разом із тим, якщо суспільство цивілізоване, йому притаманне: існування різних класів, верств, прошарків населення; певна структуризація; відмінність інтересів, властивих різним особам. Така безліч інтересів інтегрується та знаходить вияв через канали політичної системи, зокрема, неурядові непідприємницькі організації [1, с. 74].

Третій сектор у розвинених країнах відіграє вельми істотну роль в економіці. Держава, таким чином, може дозволити собі обмежитися виконанням тільки таких публічних функцій, які не можуть бути делеговані місцевому самоврядуванню і ННО (оборона, грошова система, охорона кордонів, законодавство і т.п.) [2, с. 22].

На даний час умови, в яких розвиваються відносини організацій Третього сектору й органів влади, залишають бажати кращого: останні, як і раніше, часто розглядають непідприємницькі організації як об'єкт управління, за яким потрібно стежити, організовувати й контролювати. Непідприємницькі організації, у свою чергу, грішать тим, що, надихавшись «духом роз'єднання й індивідуалізму», свою незалежність вважають самоціллю існування й категорично відмовляються від відносин, де є хоч натяк на контроль із боку органів влади. У силу неефективного інформаційного обміну багато представників непідприємницьких організацій

переконані в унікальності своєї організації й того, що вона робить; це веде до завищеної оцінки власної значущості й, відповідно, до неготовності конструктивно обговорювати можливість об'єднання з іншими неурядовими некомерційними організаціями [3, с. 115].

В Україні через традиційне скептичне ставлення до неурядових структур більша частина соціальних функцій централізована. Методи, що використовуються структурами неурядового сектору економіки в розвинених західних країнах, мають поки обмежені перспективи використання в нашій країні, оскільки вплив загальної економічної обстановки, наявність відповідних бюджетних обмежень, платоспроможності населення в Німеччині і США є неістотним, а в Україні вимагає обов'язкового врахування як критичних параметрів. Рівень довіри до некомерційних організацій з боку урядових структур і населення залишається низьким. Разом з тим, окремі підходи можуть бути застосовані в рамках формування системи соціального партнерства в Україні.

Головні відмінності української сучасності , а саме нестійка економіка, невизначеність концепції соціальної політики, близький до кризового стан бюджетів, високий рівень соціального розшарування, патерналістська ментальність, непідготовленість менеджерів з соціальної сфери до вирішення завдань перехідного періоду, визначають першочергові завдання становлення третього сектору.

Отже, наразі першочерговим завданням є формування концепції ефективної соціальної політики, що чітко орієнтує діяльність всіх учасників соціальної сфери, упорядковує складові її програми і формулює стратегічні і тактичні пріоритети, а також правила їх можливого перегляду. Основним положенням майбутньої Програми суспільного розвитку повинне стати поетапне введення в практику українського управління принципу субсидіарності, що передбачає формування раціонально регульованого ринку соціальних послуг, заснованого на ефективній співпраці державного сектору і некомерційних організацій з максимальним стимулюванням розвитку суспільних ініціатив [4, 102].

Література

1. Партнерство : [Електронний ресурс] / Вікіпедія – вільна енциклопедія. – 8 січня 2014. – Режим доступу : http://ru.wikipedia.org/wiki/Партнёрство – Назва з екрану.
2. Ажгихина Н. Страну спасают добровольцы и меценаты / Н. Ажгихина // «Независимая газета». – 2004. – №209 – С 14–15.

3. Колодій А. Перешкоди на шляху інституціалізації громадянського суспільства в Україні / А. Колодій // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 2010). – К.: Вид-во УАДУ, 2001. – С. 61–63.
4. Полубінський В. Роль держави у становленні громадянського суспільства в Україні / В. Полубінський // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 2010). – К.: Вид-во УАДУ, 2001. – С. 100–103.

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ ВІРОСПОВІДАННЯ

Попова Д. А.
ІІІ курс, група ПР-17-if, спеціальність «Правознавство»
Івано-Франківська філія Університету «Україна»
Науковий керівник: Тимчишин А. М., к. ю. н., доцент

Права на свободу віросповідання, згідно зі ст. 35 Конституції України, реалізуються через сповідання релігії, відправлення релігійних культів і ритуальних обрядів та ведення релігійної діяльності. Відповідно до цього віросповідання є не тільки висловленням релігійної віри, а й діяннями, які здійснюються відповідно з нею. Таким чином, існує особлива сфера суспільних відносин, у якій реалізуються права на свободу віросповідання – сфера віросповідання.

Поняття «сфера віросповідання», на наш погляд, є більш широким по відношенню до поняття «свобода віросповідання», оскільки у сфері віросповідання вчиняються як соціально корисні або соціально нейтральні дії, так і злочини. Проте вчинення злочинів у сфері віросповідання так чи інакше порушує свободу віросповідання. Тому необхідно розглянути коло тих злочинів, які порушують свободу віросповідання та можуть бути складовими об'єкта кримінологічного дослідження – злочинності у сфері віросповідання.

Свобода віросповідання включає в себе як права на діяльність у відповідності зі своїми релігійними переконаннями, так і рівноправність у цій діяльності, оскільки без рівноправності повноцінна реалізація прав не можлива.

Відповідно до Розділу V Особливої частини Кримінального кодексу України «Злочини проти виборчих, трудових та інших осо-

бистих прав і свобод людини і громадянина», до злочинів у сфері віросповідання віднесені: пошкодження релігійних споруд чи культових будинків (ст. 178 КК України); незаконне утримування, осквернення або знищення релігійних святинь (ст. 179 КК України); перешкоджання здійсненню релігійного обряду (ст. 180 КК України); посягання на здоров'я людей під приводом проповідування релігійних віровчень чи виконання релігійних обрядів (ст. 181 КК України).

Проте коло злочинів у сфері віросповідання значно ширше. До них належать порушення рівноправності громадян залежно від ставлення до релігії (ст. 161 КК України) та, згідно із п. 3 ст. 67 КК України, інші злочини, вчинені на ґрунті релігійної ворожнечі, наприклад, хуліганські дії, заподіяння тілесних ушкоджень, масові заворушення, насильства щодо працівників правоохоронних органів, оскільки такі дії не тільки мають своїм додатковим об'єктом свободу віросповідання громадян, а й дискредитують інститут свободи віросповідання.

Окреме місце займає такий злочин у сфері віросповідання як геноцид (ст. 442 КК України), тому що його безпосереднім об'єктом є безпека релігійних груп, а одним із додаткових об'єктів – свобода віросповідання.

Самостійними видами релігійних конфліктів виступають: соціально-релігійний конфлікт – діяльність особи або групи осіб, спрямована проти соціального оточення у зв'язку з релігійною ворожнечею; міжконфесійний конфлікт – діяльність представників однієї релігійної конфесії проти представників іншої на ґрунті релігійної ворожнечі; внутрішньо конфесійний конфлікт – діяльність представників одного віросповідання один проти іншого на ґрунті релігійної ворожнечі.

Підводячи підсумки слід зазначити, що злочинами у сфері віросповідання необхідно вважати суспільно-небезпечні винні діяння, передбачені Кримінальним кодексом України, які вчинені суб'єктом злочину з прямим або непрямим умислом і прямо чи опосередковано посягають на свободу сповідувати будь-яку релігію, безперешкодно відправляти одноособово чи колективно релігійні культи і ритуальні обряди та вести релігійну діяльність.

НЕЗАКОННИЙ ВИДОБУТОК БУРШТИНУ НА ВОЛИНІ

Приступа Г., Веремійчик К., Рехнюк А.
І курс, група Пр-1, спеціальність «Право»
Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»
Науковий керівник: Терлецький В. К., к. біол. н., доцент

Актуальність. Проблема неконтрольованого видобутку бурштину виникла ще наприкінці 80-х років минулого століття [1,2]. Хоч Україна посідає друге місце в світі за покладами бурштину, його неконтрольований видобуток може стати передумовою екологічної катастрофи для Волині: знищення природних ресурсів, необернені зміни в складі ландшафтів тощо.

За нашими спостереженнями, найбільш негативні руйнування ландшафтів у результаті такої незаконної діяльності є Маневицько-Зарічнянська зона завширшки 30–35 км, орієнтована з південного заходу на північний схід. Бурштиноносні відклади тут збереглись у вигляді окремих ізольованих останців розмірами 5Ч15 км. За матеріалами Державної екологічної інспекції області, загальна площа порушених земель через незаконний видобуток бурштину становить 18,7 га. Тому тут щороку проводяться десятки рейдів спільними зусиллями екологічних інспекторів і службовців поліції з метою недопущення таких протизаконних руйнівних акцій браконьєрів.

Ми вважаємо, що вирішити проблему незаконного видобутку бурштину можна двома шляхами: моніторингом за станом цієї території та легалізацією розробок бурштину згідно правовим нормативам. Моніторингові акції виявили зацікавленість місцевого населення в здійсненні інтенсивного поза нормованого видобутку бурштину, що дає можливість покращити матеріальний стан мешканців регіону. Тому необхідно затвердити реальні нормативи видобутку бурштину, які були вже розроблені раніше [3]. До цих нормативів повинні бути внесені вимоги, максимального збереження або реабілітації місцевих природних ресурсів: обов'язки видобувачів займатись відновленням територій після видобутку бурштину; створення повного циклу виробництва готового продукту з бурштину; обмеження видобутку бурштину часовими, просторовими та кількісними параметрами цього ресурсу. Означений законопроект спрямований на вдосконалення правового регулювання видобутку та реалізації бурштину. У ньому визначаються види та строки користування бурштиноносними надрами; особи, що можуть виконувати ці функції; порядок укладання угод про видобуток бур-

штину тощо. Згідно із означеним законопроектом, за незаконний видобуток бурштину винні каратимуться обмеженням волі терміном до 3 років або штрафами у розмірі 700-3000 неоподаткованих мінімумів, тобто 11,9-51 тисяч гривень. Незаконний продаж бурштину штрафуватиметься до 170 тисяч гривень або позбавленням волі терміном до 6 років.

Висновки. Проблема видобутку бурштину комплексна. Для її стабілізації необхідно: зупинити незаконний видобуток бурштину, впровадити суворі санкції покарань за порушення стану природних ландшафтів з конфіскацією обладнання браконьєрів, передбачити обов'язкову рекультивацію порушених ландшафтів, інвентаризацію наявних родовищ бурштину, встановити права та обов'язки територіальних громад, на чиїх землях є бурштинові родовища.

Література

1. Черниш Р. Ф. Щодо окремих проблемних питань законотворчості у сфері легалізації видобутку корисних копалин (бурштину-сирцю) / Особливості нормотворчих процесів в умовах адаптації законодавства України до вимог Європейського союзу : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 3–4 черв. 2016 р. – Херсон : Гельветика, 2016. – С. 124–127.
2. Мацуй В. М. Бурштинове Полісся – «дурні землі», «п'яний ліс» і «місячний ландшафт». Назавжди? / В. М. Черниш // Газета «Дзеркало тижня». – 2017. – Вип. № 11.
3. Про видобування та реалізацію бурштину : проект Закону України від 26 грудня 2014 р. № 1351-1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/ webproc4_1?pf3511=53194.

ОСОБЛИВОСТІ ДОТРИМАННЯ НОТАРІАЛЬНОЇ ТАЄМНИЦІ В УКРАЇНІ

Пшенична А. С.
IV курс, група ЗПЗ-16-2-пк, спеціальність «Право»
Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: Шаверський С. Л., ст. викладач

Сьогодні правова система України перебуває у стані докорінного реформування, що зумовлюється побудовою демократичної, соціальної та правової держави. Основним принципом існування такої держави повинен стати пріоритет, всебічна охорона та захист прав і законних інтересів особи як суб'єкта суспільства.

Зміни, які були внесені до чинного законодавства, зокрема до Закону України «Про нотаріат», суттєво змінили правове регулювання питання нотаріальної таємниці. Попередня редакція даного закону не містила відомостей про те, що становить предмет таємниці вчинення нотаріальних дій. Законодавцем відбувалося вільне оперування поняттями «нотаріальна таємниця» та «професійна таємниця».

Зміни, які були внесені до Закону України «Про нотаріат», внесли суттєві корективи, зокрема, у питання врегулювання нотаріальної таємниці. Раніше законодавець оперував словосполученням «таємниця вчинення нотаріальних дій», а тепер — «нотаріальна таємниця». Проте зміна назви не змінила суті цих понять. Інша зміна — визначення поняття нотаріальної таємниці. Так, відповідно до ст. 8 Закону України «Про нотаріат», нотаріальна таємниця – це сукупність відомостей, отриманих під час вчинення нотаріальних дій або звернення до нотаріуса заінтересованої особи, в тому числі про особу, її майно, особисті майнові та немайнові права, обов'язки тощо. Зміст нотаріальної таємниці становлять різні відомості, які отримані від заінтересованої особи під час вчинення нотаріальних дій або звернення особи до нотаріуса. Предметом нотаріальної таємниці є не тільки інформація, яка стала відомою нотаріусу від заінтересованої особи, а й ті відомості, які нотаріус отримав з інших джерел при виконанні своїх професійних обов'язків, а також процесуальна діяльність самого нотаріуса, що спрямована на досягнення певного правового результату.

Гарантією принципу таємниці нотаріальної дії є юридична відповідальність щодо протиправного розголошення відомостей, що утворюють нотаріальну таємницю.

Нотаріальну таємницю потрібно розглядати з двох боків. З одного боку, це таємниця особи, яка звернулася за вчиненням нотаріальної дії (мотив звернення та сам факт звернення особи до нотаріуса; надані для дослідження документи; досягнутий після звернення до нотаріуса результат; відомості про особисте життя особи тощо). З іншого боку, це таємниця нотаріуса як фахівця (відомості про надані поради, консультації тощо). Важливими є обидві характеристики поняття таємниці вчинення нотаріальних дій, обидві повинні бути законодавчо закріпленими.

Конфіденційність повинна бути забезпечена можливістю провести бесіду і вчинити нотаріальну дію в окремому приміщенні. Крім того, дотриманню таємниці вчинення нотаріальних дій

повинні сприяти і умови праці нотаріуса. З метою підвищення культури обслуговування населення та забезпечення законних інтересів фізичних та юридичних осіб законодавцю доцільно закріпити відповідні вимоги щодо робочих місць державних нотаріусів, оскільки на практиці виникає ситуація, коли умови праці державних нотаріусів унеможливлюють виконання покладених на них Законом України «Про нотаріат» обов'язків.

Обов'язок зберігати таємницю вчинення нотаріальної дії є основним принципом діяльності нотаріуса та забезпечує його авторитет і перешкоджає виникненню несприятливих наслідків для осіб, які звернулися до нотаріуса. Також нагальною залишається потреба законодавчого доопрацювання питання нотаріальної таємниці та обов'язкового усунення невідповідностей у чинному законодавстві України.

ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА РЕАЛІЗАЦІЇ

Романчук І. О.
IV курс, група ПЗ-17.2-1мс
коледжу «Освіта» при Університеті «Україна»
Хорт І. В.
к. ю. н. член-кореспондент МКА, доцент факультету права та міжнародних відносин, кафедри публічного та приватного права Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»

Актуальність теми. Сьогодні діяльність українських правоохоронних органів викликає в суспільстві неоднозначну реакцію. В якості однієї з основних проблем називається її недостатня ефективність. Цей найважливіший показник стану діяльності Національної поліції України (далі НПУ) залишається на досить низькому рівні. Без нього складно розраховувати на успішну реалізацію, в тому числі і стратегічно важливих програм розвитку країни. У зв'язку з цим, основною метою реформування підрозділів Національної поліції є підняття всієї системи НПУ на новий якісно вищий рівень в інтересах розвитку громадянського суспільства та зміцнення держави. Одним з основних аспектів вирішення цієї проблеми є розробка та подальша ефективна реалізація принципів діяльності Національної поліції України. Поліція має впроваджува-

ти процедури та нормативні акти, які унеможливлюють здійснення свавільних арештів та затримань, забезпечують захист затриманих осіб від катування та жорстокого поводження.

Стратегія розвитку Міністерства внутрішніх справ до 2020 року закріпила завдання реформування поліції в професійний деполітизований і ефективний інститут, заснований на принципах верховенства права, ринкової економіки і толерантності стосовно культурних, релігійних та етнічних груп.

Для більшості європейських поліцейських систем досягнення означених вимог стало можливим за умови реформування, яке відбувалося за декількома провідними принципами. Перелік принципів реформування дещо відрізнявся в кожній країні, що залежало як від політичної ситуації, так і від ступеня готовності державних структур до реорганізації власної діяльності В узагальненому вигляді на сьогодні маємо такі принципи реформування Національної поліції: верховенство права; деполітизація; демілітаризація; децентралізація; підзвітність та прозорість у роботі; тісна співпраця з населенням та місцевими громадами (Community policing) ; професійна підготовка персоналу. Загалом, Закон України «Про Національну поліцію» закріпив наступні принципи діяльності: верховенство права, дотримання прав і свобод людини, законність, відкритість та прозорість, політична нейтральність, взаємодія з населенням на засадах партнерства, безперервність.

Нове законодавче забезпечення поліцейської діяльності закріпило партнерську модель взаємин поліції і суспільства, чітко визначило її права та обов'язки, правовий статус її співробітників, звільнило відомство від не властивих йому і дублюючих функцій. Основні напрямки діяльності поліції були скориговані з урахуванням сучасних умов. Це захист особистості, суспільства, держави від протиправних посягань; попередження і припинення злочинів та адміністративних правопорушень; виявлення, розкриття злочинів, провадження у кримінальних справах; розшук осіб; провадження у справах про адміністративні правопорушення; виконання адміністративних стягнень .

На поліцію покладається забезпечення правопорядку в публічних місцях та безпеки дорожнього руху, контроль над обігом зброї. Відомство продовжить охороняти об'єкти, в тому числі, на договірній основі та здійснювати експертно криміналістичну діяльність.

Принципи діяльності поліції можна визначити як основні загальні норми, що відображають сутність цієї діяльності.

Принципи діяльності поліції об'єктивно існують і мають відповідати наступним критеріями:

– положення, що становить принцип, завжди закріплено в законі, тобто є правовим;

– принцип – це не будь-яке, а основне правило, що відбиває сутність діяльності поліції;

– дії (бездіяльність) співробітників поліції, в процесі здійснення яких порушуються принципи діяльності поліції, не можуть бути визнані законними;

– недотримання вимог одного принципу діяльності поліції неминуче призводить до порушення положень якого-небудь іншого принципу;

– принципи діяльності поліції завжди мають відображати її гуманізм.

Ніякі благородні цілі не можуть виправдати непередбачене законом порушення прав, свобод і законних інтересів громадян, застосування незаконних примусових заходів, тортур, жорстокого або принижуючого людську гідність поводження. Поліція повинна з однаковою увагою ставитися до всіх осіб, неухильно дотримуватися норм, що гарантують захист прав і свобод людини та громадянина.

Висновок. Таким чином прийнятий у 2015 році Закон України «Про Національну поліцію» є важливим кроком у процесі реформування усіх правоохоронних органів, і зокрема, НПУ та імплементації міжнародних стандартів щодо надання якісних поліцейських послуг в нашій державі через наступні принципи поліцейської діяльності: верховенство права, дотримання прав і свобод людини, законність, відкритість та прозорість, політична нейтральність, взаємодія з населенням на засадах партнерства, безперервність.

Література

1. Конституція України від 1996 року
2. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII
3. Стратегія розвитку системи Міністерства внутрішніх справ України до 2020 року.

РЕІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

Рудь М. С.
ІІ курс, група ПЗ-18-1-bc, спеціальність «Право»
Білоцерківський інститут економіки та управління
Університету «Україна»
Науковий керівник: Сидоренко В. В., к. ю. н., доцент

Романо-германська правова система є, мабуть, найбільш стародавньою і широко розповсюдженою у світі. Це пояснюється не лише її історичними коренями. Система відрізняється нормативною упорядкованістю й структурованістю джерел, стійкими демократичними правовими принципами, забезпеченням строгої юридичної техніки.

Носіями і рушійною силою даної системи були найбільш могутні держави: два тисячоріччя тому Римська імперія, а потім зароджуються й розвиваються держави Європи, Франція, Німеччина й інші, їхній вплив на життя Європи й країн інших континентів, як у культурологічному змісті, так і у військово- політичному й економічному, був беззаперечним.

Щодо національної правової системи сучасної України, необхідно зазначити, що відповідно до Акту проголошення незалежності України та Конституції України, Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава. Таким чином, сьогодні створюється фундамент незалежної правової системи України як особливого еволюційного різновиду романо-германського типу правової сім'ї. Однак, ця система перебуває в стадії перехідного періоду і зберігає певні риси попередньої системи. Як слушно підкреслює В. В. Цвєтков, у перехідні періоди завжди об'єктивно співіснують старе право і законодавство й нове, яке тільки формується, наслідком чого є суперечності в системі правового регулювання, які зумовлені як об'єктивними, так і суб'єктивними чинниками. Можливість переходу від одного правопорядку як якісного сталого стану певної правової системи до іншого можливий лише через правовий хаос, який можна розуміти як надлишок норм, процедур, інституцій, концепцій тощо, які, з одного боку відтворюють стару правову культуру, правове мислення і правосвідомість, а з іншого, формують нову правову культуру, правове мислення і правосвідомість як певні духовні інструменти перетворення соціальної дій ості [3, с. 84].

На рівні окремих структурних компонентів правової системи виявляються потенційні можливості до вдосконалення, розвитку та інтеграції, що обумовлює перспективи українського суспільства на початку XXI століття. Окремої уваги серед елементів правової системи України потребує правотворчість. У цій сфері складається тенденція до стабілізації за рахунок впровадження планових засад, розмежування предметів правового регулювання, посилення контролю якості нормативного матеріалу, підвищення рівня юридичної техніки та культури нормопроектування.

Необхідно зазначити, що у результаті недавнього оновлення законодавства до основних джерел права України додався і правовий звичай. Сьогодні Конституція України не закріпила правовий звичай як джерело права, але окремі акти законодавства містять такі норми. Зокрема, у ст. 7 Цивільного кодексу України зазначається, що цивільні відносини можуть регулюватися звичаєм, зокрема звичаєм ділового обороту[4]. У ст. 11 Сімейного кодексу України, зазначається, що при вирішенні сімейного спору суд за заявою зацікавленої сторони може врахувати місцевий звичай, а також звичай національної меншини, до якої належать сторони або одна з них, якщо вони не суперечать вимогам цього Кодексу, інших законів та моральним засадам суспільства[1].

Попередньо інтегрована до романо-германської правової сім'ї Україна, через вплив соціалістичного права, тепер прагне удосконалити шляхом реформ свою правову систему до рівня західних країн Європи, наблизитись до загальноєвропейських норм права. Наприклад, згідно зі ст. 2 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини», суди застосовують при розгляді справ Конвенцію та практику Європейського Суду як джерело права [2, с.46]. Таким чином, можна стверджувати, що національна правова система України переживає реінтеграцію в романо-германську правову сім'ю.

Література

1. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947-III. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 21–22. ст. 135
2. Хорошковська Д. Ю. Роль судової практики в системі джерел права України: теоретико-правове дослідження. Львів, 2019. 200 с.
3. Цвєтков В. В. Демократія і державне управління: теорія, методологія, практика. Київ. 2008. 431 с.
4. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. №№ 40-44. ст. 356.

РОЛЬ ЕКСПЕРТИЗИ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Рязанцев О. Є.
к. ю. н., доцент, доцент кафедри права та фінансів
Луцького інституту розвитку людини «Університету «Україна»

Вирішення кожної конкретної цивільної справи завжди пов'язане з потребою встановлення різних за своїм характером фактів. Інколи виникають питання, для вирішення яких недостатньо професійних знань судді та осіб, які беруть участь у справі. У таких випадках цивільним процесуальним законодавством передбачено залучення до участі у справі експерта. Судова експертиза покликана своїми спеціальними методами, прийомами та засобами сприяти встановленню обставин, що мають значення для справи.

Можливості використання спеціальних знань в судочинстві далеко не вичерпані. Це пояснюється не лише розвитком методів дослідження різноманітних об'єктів, а й недостатнім використанням сторонами всіх можливостей, які надаються їм законодавством. Разом з тим правильне розуміння особливостей використання спеціальних знань може відігравати вирішальну роль у вітчизняному судочинстві в умовах змагальності.

Питанням застосування експертизи в цивільному процесі присвячено праці таких вітчизняних вчених, як Н.О. Кіреєвої, С.Я. Фурси, М.Й. Штефана та ін.

Судовій експертизі притаманний ряд ознак, серед яких варто виділити наступні:

– наявність процесуальної форми як засобу її існування. Підготовка матеріалів, призначення та проведення судової експертизи здійснюється з дотриманням спеціального процесуального регламенту, що визначає поряд з відповідною процедурою права та обов'язки експерта, суб'єкта, який призначає експертизу, а також учасників судового процесу;

– судова експертиза проводиться тільки під час судового процесу. Оскільки судову експертизу потрібно призначати та проводити в передбаченому законом порядку, а останній регламентує лише діяльність щодо здійснення правосуддя, то діяльність поза межами провадження у справі не підпадає під регулювання процесуального законодавства;

– судова експертиза проводиться тільки на підставі ухвали суду. Отже, основним юридичним фактом, який уможливлює виникнен-

ня процесуальних відносин щодо експертизи, є належним чином оформлена ухвала суду про призначення експертизи;

– судова експертиза – це дослідження, яке проводиться не будь-яким фахівцем у галузі спеціальних знань, а тільки судовим експертом;

– суттєвою ознакою, що визначає сутність судової експертизи, є її мета – отримання висновку експерта для правильного вирішення справи. Як вже було зазначено, експертиза проводиться не в усіх необхідних випадках застосування спеціальних знань, а лише тоді, коли потрібно виявити за допомогою спеціальних знань такі факти, які будуть підтверджувати чи заперечувати обставини, що мають юридичне значення.

Експертиза значною мірою підвищує надійність і доказову силу зібраних у справі матеріалів, забезпечує встановлення об'єктивної істини, оскільки залучення експертів, а отже, фахівців у певній галузі науки, мистецтва, техніки або ремесла, дає можливість для всебічного і повного з'ясування обставин справи і вирішення питання по суті. Все це відповідає принципам цивільного процесуального права – змагальності і диспозитивності, свідчить про зростаючу роль науки в забезпеченні цивільного судочинства.

Значення інституту судової експертизи в цивільному процесі зумовлено тим, що судова експертиза покликана своїми спеціальними методами, прийомами та засобами сприяти встановленню обставин, що мають значення для справи. Експертиза є однією із найважливіших форм використання спеціальних знань, оскільки залучення експертів, а отже, фахівців у певній галузі науки, мистецтва, техніки або ремесла, дає можливість для всебічного і повного з'ясування обставин справи і вирішення питання по суті.

ДОКАЗУВАННЯ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ

Рязанцева Н. О.
старший викладач кафедри права та фінансів
Луцького інституту розвитку людини Університету «Україна»

Доказування та докази є одними з найважливіших проблем юридичної науки і судової практики. Особливу увагу їм приділяють вчені та практики у науці цивільного процесуального права, оскіль-

ки саме при розгляді та вирішенні цивільних справ однією з головних складових процесуальної діяльності була і є доказова діяльність.

Актуальність теми доказування і доказів зумовлена тим, що на сьогодні доказовий процес у цивільному судочинстві має велику значимість через його важливість для вирішення кожної справи і загальнообов'язковість. Оскільки без належного підтвердження необхідних обставин особа не отримає бажаного результату та не зможе повною мірою використати надані державою юрисдикційні гарантії захисту прав, свобод та інтересів осіб у разі їх порушення, невизнання або оспорення. Іншими словами, від правильного трактування поняття доказів, розуміння важливості процесу доказування та його змісту залежать права й обов'язки учасників цивільного судочинства, вирішення питання про належність і допустимість доказів, а також процесуальний режим їх окремих видів. Тобто правильне розуміння значення доказування в цивільному процесі – одна з необхідних умов з'ясування істини, а отже, законності розгляду цивільної справи.

Доказова діяльність здійснюється у певній послідовності. Зазвичай виділяють такі стадії доказування: твердження про факти; зазначення заінтересованих осіб щодо доказів; подання доказів; витребування доказів судом за клопотанням осіб, які беруть участь у справі, або за своєю ініціативою; дослідження доказів; оцінка доказів. На нашу думку, доказування в цивільному процесі включає дві невід'ємні складові діяльність суду та осіб, які беруть участь у справі, врегульована процесуальним законодавством (процесуальна форма), та пізнавальна (розумова) діяльність, що відповідає законам логіки.

Доказування, безумовно, пов'язане з метою кожного суб'єкта в конкретній справі та залежить від його процесуального статусу: позивач на підставі юридичних обставин обґрунтовує свої вимоги, а відповідач – заперечення проти позову, заявники та заінтересовані особи намагаються встановити юридичні факти, з якими законодавство пов'язує виникнення певних прав або обов'язків тощо. Діяльність суду до розгляду заяви про забезпечення доказів не може належати до доказування, оскільки вона має відноситись до провадження по справі та у цій правовій ситуації судом буде оцінюватись відповідність вимоги заявника закону та її обґрунтованість. Суд у цьому випадку лише сприятиме особі в забезпеченні доказів.

Без належного підтвердження необхідних обставин особа не отримає бажаного результату та не зможе повною мірою викорис-

тати надані державою юрисдикційні гарантії захисту прав, свобод та інтересів осіб у разі їх порушення, невизнання або оспорення. Недосконаліть деяких положень законодавства може призвести до помилок у судовій практиці, що має наслідком скасування судових рішень судами вищих інстанцій.

На нашу думку, доказування – це встановлення обставин, які обґрунтовують заявлені вимоги чи заперечення сторін або інші обставини, які мають значення для правильного вирішення справи. Рівень розвитку й удосконалення сучасного регулювання доказування у цивільному процесі визначає рівень справедливості і демократичності судочинства, його здатності реально захищати права і свободи людини.

ПРАВОВІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Сбітнєва А. В.
IV курс, група ПЗ-16-1-bc, спеціальність «Право»
Білоцерківський інститут економіки та управління
Університету «Україна»
Науковий керівник: Сидоренко В. В., к. ю. н., доцент

Верховна Рада України керуючись Конституцією України та усвідомлюючи, що українська мова є визначальним чинником і головною ознакою ідентичності української нації, яка історично сформувалася і проживає на власній етнічній території, становить переважну більшість населення країни і дала офіційну назву державі, а також є базовим системотвірним складником української громадянської нації ухвалює Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» [1].

Мета даного дослідження дослідити основні аспекти Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

Відповідно до даного Закону України — єдиною державною (офіційною) мовою в Україні є українська мова. Державний статус української мови є невіддільним елементом конституційного ладу України як унітарної держави [2]. Статус української мови як єдиної державної мови передбачає обов'язковість її використання на всій території України при здійсненні повноважень органами дер-

жавної влади та місцевого самоврядування, а також в інших публічних сферах суспільного життя [1].

Дія Закону не поширюється на сферу приватного спілкування та здійснення релігійних обрядів. При цьому зовсім незрозуміло, що означає «сфера приватного спілкування», на яку не поширюється дія закону. Скільки людей може бути присутніми, щоб це вважалося приватним спілкуванням? Чи який критерій має визначати, що є «приватним» спілкуванням, а що є не приватним спілкуванням? Все це має величезне практичне значення для застосування закону, оскільки незрозуміло, чи є обов'язковими вимоги закону до тих чи інших життєвих ситуацій [3].

Згідно з новим законом, в Україні має з'явитися Національна комісія зі стандартів державної мови, яка визначатиме рівень володіння українською мовою та видаватиме відповідні сертифікати. Стежитиме за виконання мовного закону Уповноважений із захисту державної мови, якого призначатиме Кабінет Міністрів України. Уповноважений ініціюватиме розслідування щодо порушень посадовими особами норм закону, складатиме протоколи та застосовуватиме стягнення штрафів у випадках, встановлених законом. Також розглядає скарги щодо порушення вимог Закону. Її можна подати письмово (в тому числі, електронно) впродовж шести місяців з дня виявлення заявником порушення.

Аналіз цього Закону дає підставу для висновку, що не оцінювався обсяг витрат державного бюджету, що потребує реалізація даного закону, хоча викликає здивування, що ухвалення закону взагалі не супроводжувалося жодною оцінкою можливих витрат. А витрати ці надзвичайно великі, наприклад, скільки коштуватиме система безкоштовного навчання українській мові по всій країні? З іншого боку, без запровадження такого навчання, встановлення такого жорсткого регулювання не просто є невиправданим, воно зіткнеться з масовим нехтуванням законом, й він ризикує залишитися декларативним і неможливим до виконання.

Отже, можна зробити висновок, що Закон має достатню велику кількість позитивних сторін і без перебільшення є найкращим законом про мову в Україні. Окремо варто підкреслити такі його позитивні сторони: достатньо ґрунтовний та послідовний виклад норм, що часто підкріплені визначенням процедур реалізації, регламентація діяльності Національної комісії зі стандартів державної мови, а також визначення механізмів навчання української мови практично всіх охочих, хоча є обґрунтований сумнів, що держава

спроможна фінансувати такий обсяг витрат, а тому виникають побоювання, що ці положення можуть залишитися нереалізованими на тривалий час.

Законом визначено, що кожний громадянин України зобов'язаний володіти державною мовою, а навмисне спотворення української мови в офіційних документах і текстах, а також створення перешкод та обмежень у застосуванні української мови тягнуть за собою відповідальність, установлену законом.

Література

1. Набрав чинності мовний закон. Доступ із інформ.-правової системи «ЛІГА-ЗАКОН». URL : https://jurliga.ligazakon.net/ua/news/187715_nabrav-chinnost-movniy-zakon (дата звернення: 02.04.2020).
2. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25.04.2019 р. № 21 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19 (дата звернення: 02.04.2020).
3. Яворський В. Аналіз закону про забезпечення функціонування української мови як державної. URL: http://khpg.org/files/docs/1580485117.pdf (дата звернення: 02.04.2020).

ЗМІСТ ПОНЯТТЯ КОНЦЕСІЇ

Скільська М. І.
викладач Тернопільського коледжу
Університету «Україна»

При нестачі бюджетних коштів на ефективне функціонування окремих державних та комунальних об'єктів одним із результативних способів вирішення проблем є концесія. Натомість правове регулювання концесійних відносин ще потребує вдосконалення. Українське законодавство, яке спрямоване на правове регулювання концесійної форми управління об'єктами публічної власності, не має чіткої структури, містить прогалини та колізії норм і потребує наукових розробок та доопрацювань.

In the absence of budgetary funds for the effective functioning of individual state and municipal facilities, one of the effective ways of solving problems is a concession. Instead, the legal regulation of concession relations still needs to be improved. The Ukrainian legislation, which is aimed at regulating the concession form of management of public property objects, has no clear structure, contains gaps and conflicts of norms and needs scientific development and elaboration.

В сучасних умовах господарювання все більше входить поняття «концесія». Останнім часом тривожать громадськість розмови про договори концесії у залізнично-транспортній системі, медичній галузі, сфері землекористування та ін., з іноземними контрагентами, які чомусь асоціюються з повним відчуженням певних об'єктів публічної власності.

Що ж таке концесія і чому вона зараз займає вагоме місце серед господарсько-договірних правовідносин?

Згідно з п.11 ст. 1 Закону України «Про концесію» концесія – це форма здійснення державно-приватного партнерства, що передбачає надання концесієдавцем концесіонеру права на створення та/або будівництво (нове будівництво, реконструкцію, реставрацію, капітальний ремонт та технічне переоснащення), та/або управління (користування, експлуатацію, технічне обслуговування) об'єктом концесії, та/або надання суспільно значущих послуг у порядку та на умовах, визначених концесійним договором, а також передбачає передачу концесіонеру переважної частини операційного ризику, що охоплює ризик попиту та/або ризик пропозиції.

Отже, концесія – це односторонній акт держави, що надає приватній компанії, у тому числі й іноземній, право здійснювати на користь даної держави, розвитку її економіки певну господарську діяльність. Об'єктами договору концесії можуть бути дороги, аеропорти, підприємства тощо. Для прикладу, Міністерство інфраструктури України узгодило перелік вокзалів, які передадуть в управління приватним інвесторам в рамках концесійних проєктів.

В Україні поступово відбувається удосконалення концесійних правовідносин. Сучасні дослідження даних відносин характеризуються багатоманітністю підходів до визначення сутності та доцільності концесій. Проте, досі даний правовий інститут залишається одним з найменш досліджених у сучасній науці в Україні, що, на жаль, призводить до різного роду протиріч і правопорушень у даній сфері та непорозумінь серед громадської спільноти його змісту, кінцевого результату та чіткого правового врегулювання спірних питань.

Окрім того, у визначенні поняття концесії слід враховувати, що надання права на здійснення певного публічного виду господарської діяльності лише приватним суб'єктам господарювання є невиправданим, оскільки це порушує принцип конституційної рівності суб'єктів інших форм власності.

Література

1. Закон України Про концесію від 3.10.2019 р. //[Електронний ресурс] // Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/

ФОРМА ДЕРЖАВИ

Сова Д. А.
IV курс, групи ПЗ-17.2-1мс, спеціальність «Право»
Коледж «Освіта» Університету «Україна»
Науковий керівник: Федоренко Т. В., к. ю. н., доцент

Поняття форми держави традиційно перебувало в центрі уваги юридичної науки з моменту її зародження. Сьогодні під формою держави розуміють спосіб організації та здійснення державної влади. Поняття форми держави необхідне для відповіді на питання: як створюються вищі органи держави, як вони взаємодіють між собою і населенням, як територіально побудована державна влада, якими методами здійснюється державна влада.

Форма держави — це державно-правова конструкція, що складається з трьох елементів: форми правління, форми державно-територіального устрою, форми державного режиму. Типологія держав залежно від їх форми здійснюється відповідно до цих елементів:

– залежно від форми правління розрізняють монархічні і республіканські держави;

– залежно від форми державно-територіального устрою розрізняють унітарні, конфедеративні і регіоналістські (региональні) держави;

– залежно від форми державного режиму розрізняють демократичні, авторитарні і тоталітарні держави [1, с. 45].

Широкий підхід до форми держави привів до того, що, спираючись на традиційні елементи форми держави, запропоновано виділяти три основні форми держави: монократичну (моністичну), сегментарну та полікратичну (плюралістичну)[1, с. 57].

Монократична форма держави має високий рівень централізації. Державну владу зосереджує одна особа або орган, ні розподіл влади, ні автономія в територіальному устрої, ні місцеве самоврядування фактично не допускаються. Ця форма пов'язана з обов'язковою ідеологією, одержавленням економіки, соціальної сфери та культури, украй елітарним характером державної влади. Демократичні інститути, парламент, самоврядування використовуються в демагогічних цілях.

Сегментарна форма держави значною мірою носить олігархічний характер, посідаючи проміжне становище між монократичною і полікратичною формами держави. Тут допускається розподіл компетенції між різними органами державного управління, елементи автономії та місцевого самоврядування. Домінує виконавча влада [2, с. 236].

Полікратична форма держави реально використовує розподіл влади, систему стримувань і противаг, кілька центрів влади в державі (президент, парламент, суд), автономію в територіальному устрої, розвиток місцевого самоврядування, демократичні методи здійснення державної влади. У багатьох полікратичних країнах існує монархічна форма правління (парламентарна монархія). Вона сумісна з президентською, парламентарною, змішаними республіками, може бути унітарною державою або федерацією [3, с. 122].

Отже, форма держави — це складне поняття, що характеризує державу. З точки зору існуючих в ній форми правління, державного устрою та державно-правового режиму. Інакше кажучи, кожна держава, які будь-яке інше соціальне утворення, має бути певним чином організована, побудована, сформована, а здійснення нею влади має відбуватися певними способами, методами. Сутність тієї чи іншої держави проявляється у різних її формах.

Література

1. Волинка К. Г. «Теорія держави і права: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2003. — 240 с.
2. Форма держави // Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. / О. В. Петришин (відп. ред.) та ін.. — 2017. — Т. 3 : Загальна теорія права. — С. 811. — ISBN 978-966-937-233-8.
3. М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін. Загальна теорія держави і права: [Підручник для студентів юридичних ВНЗ] ; За ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М. В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О. В. Петришина. — Харків: Право, 2011. — 584 с.

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ НЕВІД'ЄМНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ

Соловйов Д. В.
VI курс, група ПЗ-17.2-1мс, спеціальність «Право»
Коледж «Освіта» Університету «Україна»
Хорт І. В.
к. ю. н., член-кореспондент МКА, доцент факультету права та міжнародних відносин,кафедри публічного і приватного права
Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»

Актуальність теми. Права людини, їх генеза, соціальне коріння, призначення — одна з вічних проблем історичного, соціально-культурного розвитку людства, яка пройшла через тисячоліття і

незмінно знаходилася в центрі уваги політичної, правової, етичної, релігійної, філософської думки.

Права людини — складне багатовимірне явище. В різні епохи проблема прав людини, незмінно залишаючись політико-правовою, набувала релігійного або етичного, або філософського змісту в залежності від соціальної позиції класів, що знаходилися біля влади.

Вони невід'ємні, оскільки становлять складову частину особистості, є її правовим надбанням, а тому людина як соціальна істота, що позбавлена прав, не тільки безправна у вузькому юридичному розумінні, але й не може бути особистістю, бо не має можливості для задоволення своїх потреб та інтересів. А в державно-організованому суспільстві правова характеристика особи покликана відігравати вирішальну роль, оскільки права і свободи людини і громадянина визначають найважливіші аспекти життєдіяльності людини у її відносинах з суспільством і державою.

Держава не дарує прав людині, а тому держава не може їх і відібрати. Держава, що порушує або обмежує права людини, має нести за це відповідальність. Кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб (ст. 55 Конституції України).

Права і свободи людини є не відчужуваними через те, що належать кожному від народження. Саме через це права і свободи людини мають бути об'єктом захисту з боку держави, незалежно від того, має людина громадянство чи ні. Цей принцип закріплено в Конституції (ст. 21), де стверджується, що «...права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними». А сфера реалізації невід'ємних прав і свобод утворює автономний соціальний простір дій індивіда в межах, вільних від державного втручання.

На нашу думку, права людини як броня — вони захищають нас; вони як правила — говорять нам, як себе поводити; і вони як арбітри — ми можемо до них звертатися. Вони абстрактні — як емоції, і як емоції вони належать всім й існують, що б навколо не відбувалося. Вони подібні до природи, тому що їх можна зневажити; та до духу, тому що їх неможливо зруйнувати. Подібно до часу, вони однаково ставляться до всіх нас. Вони пропонують нам повагу, і вимагають від нас ставитися з повагою до інших. Ми вважаємо, що права подібні до доброти, правди і справедливості: ми можемо розходитися в думках стосовно їхнього визначення, але ми впізнаємо їх, коли бачимо, що їх порушують.

Література

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. 1996.-№30. ст. 27, ст 23.
2. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04 листопада 1950 р.

ПРОБЛЕМИ АТЕСТАЦІЇ РОБОЧИХ МІСЦЬ ЗА УМОВАМИ ПРАЦІ

Софілканич В. М.
IV курс, група ЖР-16/1, спеціальність «Журналістика»
Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: Тропіна А. О., старший викладач

Актуальність теми: ретельний огляд не просто умов праці, що через раз порушують права людини, але саме розгляд заходів, направлених на покращення безпеки на робочих місцях. Варто зазначити, що ця проблема є актуальною вже довгий час, бо, хоча й статистично травматизм по всій Україні з кожним роком стає все менше, та все ж не зникає зовсім – від звичайних побутових травм, до смертельних випадків під час проведення робочих заходів. І першочергово проблему я бачу саме в атестації робочих місць, що повинна реалізовувати працівникам, працюючим в складних умовах, компенсаційний фактор зі сторони підприємства.

Мета: ознайомлення з недоліками сучасної атестації робочих місць і знаходження способів вирішення цієї проблеми.

Основний матеріал: потенційно атестація робочих місць проводиться раз в п'ять років, але можлива і позачергова переатестація у разі докорінної зміни умов і характеру праці з ініціативи власника або уповноваженого ним органу, профспілкового комітету або трудового колективу. Та насправді через великий проміжок часу між обов'язковими атестаціями, обмежений склад комісії і відсутність інформаційних ресурсів з доступом до результатів перевірок під час атестації як такої можливі корупційні дії та недбале ставлення до атестації комісією через брак ресурсів для її повноцінного проведення. Підтверджує цю проблему не лише статистика побутових травм, а й інтернет-ресурс «Державна служба України з питань охорон праці». Головні проблеми, з якими зустрічаютьс япід час атестації робочих місць:

– недотримання встановлених строків проведення атестації;

– атестація проводиться не в повному обсязі і не на всіх робочих місцях, які мають потенційні джерела виникнення шкідливих факторів;

– при проведенні атестації роботодавці не дотримуються вимог порядку та методичних рекомендацій;

– роботодавці невірно встановлюють та/або затверджують пільги та компенсації за шкідливі умови праці; на підприємствах не розробляються заходи щодо поліпшення умов праці працівників та їх оздоровлення.

Також важливо зазначити, що більшість законів, яким підпорядковується комісія з атестації безпеки робочого виробництва, були доцільні ще в минулому столітті, і оновлення постанови про порядок проведення атестації відбувається лише раз в кілька років, що не дозволяє охопити більшість нововведень, які щорічно просуваються на виробництвах. І це вже не кажучи про мізерні стягнення в розмірі 30-60 неоподаткованих мінімумів штрафу за ігнорування керівником атестаційних висновків.

Висновок: для вирішення проблеми я пропоную створення загальнодоступного ресурсу, де всі могли б ознайомитись з проведеними атестаціями, та щорічно вносити зміни до постанови про порядок проведення атестації.

АВТОНОМНІ УТВОРЕННЯ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Товста С. П.
адвокат, ст. викладач кафедри правознавства,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»

На планеті немає держави, де разом з основною нацією, яка дала своє ім'я державі, не жили б представники інших націй, народностей або етнічних груп. Одні національні меншості проживають компактно, інші – розсіяні серед основної нації. Конституції держав з демократичними традиціями проголошують рівність громадян, незалежно від їх расової та національної належності, а національні меншості, що проживають компактно, представлені у різних видах автономії. Автономія – це внутрішнє самоврядування певної держави, яка має географічні, історичні, національні або інші особливості. Автономія притаманна як унітарним (Італія, Іспанія, Великобританія, Данія, КНР, Португалія, Фінляндія тощо),

так і федеративним (Індія, Росія) державам. За характером автономія буває національно-територіальною та адміністративнотериторіальною. До національно-територіальної автономії належать союзні території й автономні округи в Індії; автономії німецького населення в Італії (область Трентино-Альто-Адидже), в Іспанії (Країна Басків, Каталонія, Галісія тощо), Аландські острови у Фінляндії (заселені шведами), Гренландія у Данії (заселена ескімосами). У КНР утворено кілька видів національнотериторіальних автономій.

Адміністративно-територіальна автономія утворюється з урахуванням історичних, географічних, господарських та інших умов стосовно різних частин держави, наприклад Азорські острови та острови Мадейри (Португалія); Шотландія та Північна Ірландія (Великобританія).

Адміністративно-територіальна автономія має більше прав, ніж звичайна адміністративна одиниця. Правове становище автономних утворень закріплене в конституціях, а також в окремих статутах (положеннях про національно-територіальну автономію). Згідно з Конституцією Італії республіка розподіляється на області, які користуються широкою децентралізацією в межах єдиної і неподільної республіки. Серед двадцяти областей існує п'ять (Сицилія, Сардинія та ін.) областей, що були утворені в кількох районах для компактно проживаючих етнічних меншостей. Якщо правове становище п'ятнадцяти звичайних областей регулюється конституцією й нормативними актами уряду, однаковими для всіх областей, то устрій п'яти національних областей регулюється спеціальними статутами, що були прийняті у формі конституційних законів.

Національна проблема в Іспанії є однією з найскладніших. Країна має десять великих автономних одиниць, серед яких Каталонія (населення – 6 млн), Країна Басків (2 млн), Галісія, Андалусія та Балеарські острови. Цим одиницям надано статус національної автономії. Країна Басків, до якої входять три провінції, вперше дістала автономію ще у 1425 р., Каталонія – у 1914 р. За режиму Франко автономію було скасовано. Конституція Іспанії 1978 р. відновила автономію для кількох регіонів. Правовий статус регіональних автономних одиниць регулюється Загальним положенням до конституції (ст. 2 ч. 8 гл. 1, 2, 3) та органічними законами 1979 р. про статут автономії Каталонії і про статут автономії Країни Басків. Інші регіональні автономні утворення також мають свої статути. Конституція (ст. 2) заснована на непорушній єдності іспанської нації, єдиної й неподільної для всіх іспанців. Вона також визнає й гарантує право на автономію для

національностей і регіонів, їх складових частин, а також відносини солідарності між ними. Право клопотання про утворення автономії належить Зборам представників провінції або кожного з островів. Вони мають розробляти статути. Статус автономії затверджується Генеральним парламентом. Регіональні об'єднання мають свої органи самоврядування: законодавчу асамблею, яка обирається загальними ви борами, та урядову раду, яка здійснює виконавчі й адміністративні функції. Голова, що її очолює, призначається королем за поданням законодавчої асамблеї. Статут регулює питання про компетенцію автономного утворення.

ВИКОРИСТАННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ВІЗУАЛЬНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ОСОБОЮ, РІЧЧЮ АБО МІСЦЕМ: ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Тригубова А. П.
ІІІ курс, група ПЗ-17-1
Інституту права та суспільних відносин Університету «Україна»
Хорт І. В.
к. ю. н. член-кореспондент МКА, доцент факультету права та міжнародних відносин, кафедри публічного та приватного права Інституту права та суспільних відносин Університету «Україна»

Актуальність теми. На сьогоднішній день Україна знаходиться у стадії активних змін у зв'язку з переходом до європейських стандартів. На даний час був проведений перегляд та впровадження нових правових актів, що регламентують застосування негласних слідчих (розшукових) дій та безпосередньо спостереження за особою, річчю або місцем. Однак, слід зазначити, що аналогічні заходи знайшли своє відображення у правових актах зарубіжних країн та можуть бути впроваджені в Україні.

В Українському законодавстві вперше було визначені негласні слідчі (розшукові) дій у главі 21 КПК України та безпосередньо у ст. 269 було визначено спостереження за особою, річчю або місцем. Слід зазначити, що таким чином був легалізований традиційний оперативно-розшуковий захід – візуальне спостереження.

Запровадження означеної норми є закономірністю побудови Європейської моделі. В наслідок прийняття означених положень у

2002–2012 роках була проведена реформа процесуального та оперативно-розшукового законодавства у країнах пострадянського простору та Східної Європи [1].

У цей період в Молдові та Республіці був ухвалений Закон «Про спеціальну розшукову діяльність» та запроваджений відповідний розділ до КПК – «Спеціальна розшукова діяльність», в якому означений захід був визначений як візуальне спостереження та проводиться він з дозволу прокурора, а в українському законодавстві відповідна дія проводиться за ухвалою слідчого судді. До здобутків КПК Республіки Молдова відноситься стаття 138-1, яка визначає порядок здійснення на території іншої держави спостереження за особою, що імовірно брала участь в скоєнні злочину, що дозволяє запровадити екстрадицію особи, відносно якої є серйозні підстави вважати, що нагляд може дати можливість встановити особу або місцезнаходження передбачуваного учасника злочину, правомочні на підставі попереднього запиту про юридичну допомогу продовжити це спостереження на території Республіки Молдова [2].

Так стаття 160 КПК Литовської Республіки визначає, що слідчий суддя по клопотанню прокурора може призначити проведення стеження за особами, транспортними засобами або конкретними об'єктами. При чому особи, які проводили приховане спостереження, можуть допитуватися як свідки. Таким чином визначається легітимність отриманих результатів[3].Сучасна європейська поліцеїстика та можливості її використання в діяльності Національної поліції України визначає зазначену дію як «Приховане спостереження» та представляє собою прихований збір порівняльних зразків і проведення попередніх оглядів, прихований огляд і заміна речей, що визначає право прокурора давати дозвіл на приховане спостереження за особами, речами або районами, при чому в ході проведення розшукових дій, інформація, яка збирається, у разі потреби, має бути записана на відео, сфотографована або іншим способом скопійована, записана [4]. Кримінальнопроцесуальне законодавство Латвійської Республіки передбачає дві окремі статті щодо регламентування спостереження за суб'єктами злочинної діяльності. Так ст. 223 КПК Республіки Латвія «Спостереження і стеження за особою» визначає, спостереження і стеження за особою без її відома та здійснюється на підставі постанови слідчого судді, якщо є данні вважати, що поведінка особи або його контакти з іншими особами можуть містити відомості про факти, що дозволять встановити обставини вчинення злочину. Означена норма визначає термін проведення спостереження до 30 діб, який слідчий суддя може

продовжити, якщо це буде необхідно. При чому закон вимагає обов'язкове визначення у постанові слідчого судді право здійснювати спостереження і стеження за іншими особами, що контактували з об'єктом спостереження на строк до 48 годин.

З означеного можемо констатувати, що правова база використання спостереження під час кримінального провадження не повною мірою відповідає вимогам забезпечення прав і свобод людини, а саме не передбачено конкретний термін проведення спостереження за об'єктом та його контактами, відсутня конкретизація суб'єктів-виконавців та злочинів відносно, яких під час досудового розслідування, слідчі конкретного органу можуть використовувати спостереження. Також можна використати зарубіжний досвід та запропонувати спростити отримання дозволу на проведення спостереження надавши це право прокурору та визначити конкретний термін проведення спостереження за особами з якими контактує розроблювана особа, усунення означених чинників можливо за рахунок внесення змін у ст. 269 КПК України.

Література

1. Правовое регулирование специальных следственных действий в постсоветских странах: ООН, 2014. 84 с.
2. Кримінально-процесуальний кодекс Республіки Молдова зі змін. та допов. станом. на 28.07.2016.
3. Уголовно-процессуальный кодекс Эстонской Республики
4. Krimin lprocesa likums. Закон Латвійської Республіки про кримінальне судочинство.

СУТНІСТЬ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ

Хомяк Р. А.
IV курс, група П-41-18, спеціальність «Право»
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»
Науковий керівник: Половченя А. Б., к. ю. н., доцент кафедри

Тези присвячені становленню ринку страхування життя в Україні, що супроводжується важливими інституціональними та організаційно-правовими змінами, соціально-економічною нестабільністю та недостатнім рівнем техніко-технологічного забезпечення.

***Ключові слова**: страхування життя, страховий захист, страховий ринок, застрахована особа, договір страхування, страхові послуги.*

Страхування життя сприяє вирішенню проблем соціального захисту населення та підвищення їх добробуту за рахунок синтезу страхового захисту від існуючих ризиків і можливості заощадження коштів.

За своєю суттю страхування життя втілює в собі «такий вид особистого страхування, який передбачає обов'язок страховика здійснити страхову виплату згідно з договором страхування у разі смерті застрахованої особи, у разі дожиття застрахованої особи до закінчення строку дії договору страхування та (або) досягнення застрахованою особою визначеного договором віку чи закінчення дії самого договору» [1].

Дослідження сучасних тенденцій і закономірностей функціонування ринку страхування життя в Україні дало змогу виявити низку факторів, які на нього впливають. Так, серед основних проблем, які стримують еволюцію вітчизняного ринку страхування життя віднесено: недосконаліть страхового законодавства у сфері страхування життя та неефективність його державного регулювання; відсутність дієвої системи захисту прав споживачів страхових послуг та надійної системи забезпечення страхових виплат; скорочення кількості страховиків на ринку; низький рівень платоспроможності і страхової культури населення; висока сконцентрованість та домінування на ринку монополії; висока залежність від макроекономічної ситуації та стану розвитку ринку фінансових послуг [2].

Страхування життя має низку характерних особливостей, які вирізняють його серед інших видів страхування:

1) людське життя не має вартісної (грошової) оцінки; це означає, що за даним видом страхування неможливо визначити величину збитку, зумовленого настанням страхового випадку; саме ця обставина зумовлює інші особливості;

2) у страхуванні життя беруть участь одразу чотири суб'єкти, такі як страховик, страхувальник, застрахована особа та бенефіціар (вигодонабувач);

3) неможливість визначити в грошовому вимірі втрати, пов'язані з життям, зумовлює своєрідний підхід до визначення страхової суми та страхового тарифу (премії, внеску); у страхуванні життя страхова сума визначається на кожного застрахованого окремо з урахуванням інтересів та можливостей обох сторін (страхувальника і страховика); страховик, як правило, встановлює мінімальну межу страхової суми, нижче від якої обслуговування договору зі страхування життя буде збитковим; щодо страхувальника, то обрана ним страхова сума

визначається насамперед його платоспроможністю та бажанням відкладати споживання цього доходу на тривалий час [3].

Необхідно відзначити, що страхування життя є невід'ємною складовою особистого страхування та системи страхування загалом. У сучасній практиці використовується комплексний підхід до цього виду страхування, який, окрім смерті застрахованої особи, враховує широкий спектр супровідних страхових випадків, таких як отримання травми, повна або часткова втрата працездатності, страхування дітей до вступу до шлюбу.

На жаль, нині ринок страхування життя в Україні є недостатньо розвиненим і потребує суттєвих трансформацій. З усіх криз, з якими стикалась українська економічна та фінансова сфери, військово-політична та економічна нестабільність останніх років найбільш сильно вплинула на цей сегмент страхового ринку, що призвело до зниження чисельності працюючих компаній зі страхування, та посилення монополізації цього ринку. страхування життя дало змогу уточнити низку наукових положень теоретичного характеру, а також запропонувати практичні рекомендації, спрямовані на забезпечення його поступу, покращення діяльності страхових компаній у зазначеній сфері за рахунок створення сприятливого клімату, відновлення довіри населення до такого виду страхових послуг.

Узагальнення та аналіз підходів до трактування поняття страхування життя дали можливість уточнити його економічну сутність як такого виду страхування, який реалізується виключно на добровільній основі від ризиків, що супроводжують життя через укладення відповідних договорів між страховими компаніями й страхувальниками, згідно яких страховик зобов'язується здійснити виплату страхових сум у разі настання страхового випадку, а страхувальник – своєчасно сплачувати страхові платежі.

Література

1. Базилевич В.Д. Страхування / В.Д. Базилевич. – К. : Знання, 2008. – С. 1019
2. Радецька О.О. Ринок страхування життя в Україні: проблеми та перспективи розвитку / О.О. Радецька. – Х. : ХНУ. – 2009. – № 6. – С. 222–224.
3. Ткаченко Є.Ю. Сучасний ста та перспективи розвитку страхування життя в Україні / Є.Ю. Ткаченко, О.В. Яришко. – Вісник ЗДІА. – 2012. – № 2. – С. 144–148.

ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УКРАЇНІ

Чорнобай О. В.
IV курс, група П-41-18, спеціальність «Право»
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини
Університету «Україна»
Науковий керівник: Олійник О. О., к. ю. н., доцент кафедри

В тезах надається визначення ефективність шляхів взаємодії державних органів в сфері соціального захисту та підприємств в правомеханістичному аспекті, а також шляхи реформування соціальної сфери відповідно до вимог ринкової економіки в Україні, яка вимагає вирішення проблем, що стоять на шляху створення соціально орієнтованої економіки, здатної забезпечити благополуччя і соціальний захист населення країни.

Ключові слова: *трансформація економічної системи, соціальний захист, безробіття, кризовий стан соціальної інфраструктури.*

Уявлення про те, яким має бути соціальний захист, змінювалось та удосконалювалося з розвитком людського суспільства. Проблема організації соціального забезпечення – історична, тому не можна зрозуміти сучасних державно-правових моделей соціального забезпечення, не ознайомившись із історією розвитку соціального забезпечення як інституту громадянського суспільства [1].

Соціальний захист має глибокі історичні корені. На перших етапах розвитку цивілізації основним виробничим осередком у суспільстві була сім'я і тому саме на рівні сім'ї здійснювався захист непрацездатних, догляд та допомога хворим, калікам тощо. Ті, хто залишився безпомічним поза сім'єю, або ціла сім'я, що опинилася в скрутному становищі, могли розраховувати на допомогу громади. Захист нужденних здійснювався у формі індивідуальної та громадської благодійності. Тобто держава того часу майже ніяким чином не брала на себе відповідальність за людей, що потрапили в скрутне становище.

Один з найдавніших документів, що стосується соціального захисту, відноситься до 8-го ст. до н.е. Це був закон, спрямований на захист вдів та сиріт, який видав Вавилонський цар Хаммурапі [2, с.4].

Початковими формами соціального захисту у світі були благодійництво і громадська опіка як вираз соціальної допомоги. Проте у міру усвідомлення суспільством важливості соціального забезпечення як одного з факторів, що зумовлює існування самого суспільства, його було поставлено на державницький рівень. Були

створені різні організаційно-правові моделі соціального забезпечення.

Виникнення соціального забезпечення саме як державного інституту в усіх країнах світу стало результатом розвитку капіталістичних відносин, появою ринкових відносин. Однобічна орієнтація ринкового господарства на економічну сторону на шкоду соціальної протягом XIX ст. ставило під загрозу існування самих основ ринкової економіки. Щоб запобігти такому ходу подій, в XIX—XX ст. розвиненими країнами була розпочата спроба посилення соціальних сторін ринкової економіки й стали закладатися основи соціальної держави [3, с. 34].

Соціальні програми не спроможні були повністю викорінити бідність, але відсутня навіть одностайність в оцінці, на скільки вдалось її скоротити. У ході реалізації цілої низки соціальних програм були досягнуті результати, що значно розходились з тими, на які сподівались розробники цих програм. Проте, ті, хто підтримував ці програми, стверджували, що урок, який потрібно здобути, полягає не в тому, що держава повинна відмовитись від своїх зусиль щодо рішення основних соціально-економічних проблем, а в тому, що розробка державних програм має здійснюватися з більшою обережністю.

Практика соціального захисту та набутий у цій галузі досвід показують, що в умовах кризового стану економіки необхідно активно проводити політику попереджувальних заходів для соціальної підтримки найбільш соціально незахищених верств населення, в першу чергу, малозабезпечених громадян старше працездатного віку, малозабезпечених непрацездатних громадян і їх сімей, багатодітних сімей. У той же час для працездатних громадян необхідно створити такі умови оплати праці, щоб вони самі, своєю працею забезпечили достатній рівень і умови життя для себе і своєї сім'ї, не допускати розширення масштабів нової бідності – бідності серед працездатних. Далі при розгляді поняття соціального захисту буде з'ясовано його зміст в трудових правовідносинах і охарактеризовано всі заходи у напрямку соціального захисту працюючих.

Література

1. Про зайнятість населення: Закон України зі змінами та доповненнями // Режим доступу:http:zakon.rada.qov.ua.
2. Макарова О.В. Соціальний захист в Україні: сучасні проблеми та спадщина минулого / О. Макарова // Праця і зарплата. — 2015. — №27 (22 липня). — С. 4–5.
3. Качан Л. Соціальна сфера — барометр суспільства / Л. Качан // Соціальний захист. — 2018. — № 3. — С. 3–6.

ЗОВНІШНЯ ТРУДОВА МІГРАЦІЯ І ДЕЯКІ НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВА

Шевченко Е. Л.
ІІ курс, група ЗПЗ-18-1(М), спеціальність «Право»
Луцький інститут розвитку людини
Університету «Україна»
Науковий керівник: Попов А. А., к. ю. н., доцент

Актуальність теми. Україна протягом останніх років стала активним учасником процесів міжнародної трудової міграції. Ця ситуація створила значну кількість економічних, соціальних, організаційних, правових та інших проблем, багато з яких остаточно ще не усвідомлені суспільством і не досліджені фахівцями.

Запобігти цьому, як вважає Г. О. Денисова, можна шляхом правильної організації і чіткого законодавчого регулювання діяльності суб'єктів господарювання, що займаються посередництвом у працевлаштуванні за кордоном [2, с.94].

На наш погляд, такий підхід до вирішення названих проблем є занадто вузьким і одностороннім.

На сьогодні норми правового регулювання праці громадян України за кордоном містяться головним чином в міждержавних угодах, в яких однією із сторін є Україна, а іншою – приймаюча українських працівників країна. (З Польщею, Молдовою, Португалією, Чехією, В'єтнамом, Литвою і ін.).

Однак, і стосовно останніх регулювання в міжнародних угодах України є недостатнім.

З такими ж країнами, відомими українським заробітчанам, як Італія, навіть не ведуться переговори [див.: 4].

Якщо угод між окремими державами немає, – справедливо зауважує М. Чугуєвська, – в разі приїзду на батьківщину мігранти втрачають ці права, так само і внески до соціальних фондів зарубіжних країн, що спонукає декотрих із них продовжувати своє перебування за кордоном чи навіть робити вибір на користь переселення для постійного проживання [6].

Дійсно. По-перше, мігранти втрачають зароблені ними за кордоном унески. По-друге, соціальні фонди України недоотримують значні суми, оскільки працівники-мігранти сплачують їх за кордоном або не сплачують узагалі [там само].

На наш погляд, до укладення відповідних міжнародних договорів нашої країни з іноземними захист державних інтересів України, може полягати в тому, що виплати соціального характеру українським заробітчанам, що перебували за кордоном, повинні залежати від того, чи перебував їх потенційний отримувач в певний час на українській території [3].

В той же час, сьогодні можна навести при¬клади більш успішного двостороннього регулювання міжнародних трудових міграційних процесів.

Так. Франція в цьому напрямку розробила підхід спільного розвитку. Відповідно трудящі-мігранти набувають легальної можливості отримати роботу, певні права на захист у дер¬жаві перебування, у них з'являються інвестиційні та кредитні можливості [5, с. 86].

Література

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр.
2. Денисова Г. О. Генезис формування в Україні адміністративно-правового регулювання посередництва у працевлаштуванні за кордоном [Текст] / Г. О. Денисова // Митна справа. – 2013. – № 3. – С. 93-107. – Библиогр.: с. 107 (13 назв.).
3. Денисова Г. О. Формування поняття механізму адміністративно-правового регулювання посередництва у працевлаштуванні за кордоном / Г.О. Денисова // Форум права. – № 2. – [Електронний ресурс] Режим доступу: http://nbu.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2016_2_12.pdf.
4. Пенсії громадянам, що за кордоном. – Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України. – Назва з екрану. – [Електронний ресурс] Режим доступу: https://www.msp.gov.ua/content/pensii-gromadyanam.html.
5. Поліщук О. В. Білатеральне міжнародне-правове регулювання сфери міжнародної трудової міграції / О. В. Поліщук // Зовнішня торгівля: економіка фінанси, право. – 2010. – № 1. – С. 85–89.
6. Чугуєвська М. Проблемні аспекти правового регулювання працевлаштування громадян України за кордоном / М. Чугуєвська // Віче. – 2012. – № 24. – С. 22–25. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=viche_2012_24_10.

ФУНКЦІЇ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ

Ягусевич М. В.
ІІ курс, група ЗПЗ-18-1-nk, спеціальність «Право»
Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: Севрюков Д. Г., д. ю. н., професор

Розвиток сучасної України характеризується досить важливими змінами в правовому і державному розвитку, що визначається її своєрідністю та неповторністю. Набуває актуальності питання удосконалення чинного законодавства з метою найбільш ефективної реалізації державою своїх функцій. Ця проблема вимагає створення чіткої економічної і політичної програми соціального забезпечення, покращення охорони здоров'я, підтримки екологічної безпеки країни заради ефективного функціонування всіх її складових.

З самого початку свого виникнення держава як політична форма людського соціуму виступає суб'єктом управління суспільними справами. Її управлінське (функціональне) призначення полягає в тому, що, справляючи вплив на суспільні процеси в різних сферах життя, вона долає суперечності між інтересами різних соціальних груп і таким чином забезпечує нормальний розвиток суспільства. Цей вплив справляється завдяки різним напрямкам діяльності держави, основні з яких у теорії держави і права мають назву функцій. Так, говорять про існування політичної, економічної, соціальної, екологічної функцій держави. Отже, функції держави — це основні напрямки її діяльності, які виражають її сутність і соціальне призначення в галузі управління справами суспільства.

Ускладнення поняття та необхідність зміни підходу до визначення функцій сучасної правової держави зумовлена двома основними факторами: прямою залежністю діяльності держави, та її функцій, від загальносуспільних потреб, правовим характером діяльності держави. Перший фактор зумовлює складність процесу утворення функцій держави, на який визначально впливає синергетичний характер життя громадянського суспільства. Тому, у межах нового підходу, існування функцій держави необхідно розглядати на всіх стадіях та рівнях, починаючи від виникнення необхідності у державній діяльності до її реалізації. Другий фактор визначає нормативний характер закріплення функцій держави, тобто обов'язкову правову регламентацію державної діяльності.

Функції держави постійно розвиваються під впливом внутрішніх і зовнішніх факторів. Одні функції виникають, інші змінюються, треті зникають. Такими факторами можуть бути соціальні зміни в суспільстві; зміни типу, форми держави; міжнародна обстановка тощо.У різні історичні періоди пріоритетне значення набувають ті чи інші завдання, цілі держави, а отже, і різні його функції. На одних етапах центр ваги переноситься в сферу економіки, тому в діяльності держави пріоритетне місце займає економічна функція, в інших - в область політики, звідси - підвищена увага до реалізації функції державної влади.

Проте варто зазначити, що сучасна держава – це результат зміни менталітету людей, сприйняття не тільки колишніх традицій державності, але й використання загальнолюдських цінностей, врахування змін у всьому світі протягом XX століття. Статичними властивостями сучасної держави виступають ознаки, сутність та форма держави, а до динамічних належать функції держави, їх предметний зміст і способи їх реалізації, державний режим.

Незалежно від типу та форми держави у функціях найбільш чітко виявляються сутність та соціальне призначення держави; функції реалізуються всіма органами, що складають механізм держави; функції мають комплексний характер; вони є предметними, оскільки їх об'єктом є широке коло самостійних відносин; вони здійснюються у певних формах та за допомогою певних методів; практично всі функції закріплюються нормативно.

Сучасний стан дослідження функцій держави характеризується існуванням цілої низки проблем – від неузгодженості у класифікації функцій держави до розуміння їх змісту та значення на сучасному етапі розвитку державності. Очевидно, що це питання потребує дослідження та систематизації.

СЕКЦІЯ XV

ПРИРОДА, МЕДИЦИНА, ЗДОРОВ'Я

COMPARATIVE ANALYSIS OF *Staphylococcus* SPECIES CONCENTRATION IN OPEN INTERNATIONAL UNIVERSITY OF HUMAN DEVELOPMENT «UKRAINE»

Wesam El-Darrat
1 st course, group МБ-19-1-М-fbmt, speciality «Biology»
Zelena L. B., *PhD,*
Tugay T. I., *Doctor of sciences, professor,*
Tugay A. V., *PhD*
Department of microbiology, modern biotechnology, ecology and immunology, Faculty of Biomedical Technologies, University of Ukraine

The indoor air environments are the complex of various biological, physical and chemicals components. Different bacteria and fungi are the representatives of biological constituent. Many of them can be found in both outdoor and indoor air but the last one accumulates a high concentration of microorganisms due to lack of ventilation. Besides, a lot of pollutants and pathogenic bacteria might be defined among them, for instance *Staphylococcus* species form the group of bacteria that can cause human infections.

The aim of this study was to analyze the content of *Staphylococcus* species, such as *S. aureus*, *S. epidermis* and *S. saprophyticus* of the indoor air of two locations: with permanent flow of people (a lobby) and with fixed people group (the dean's room) in of Open International University of Human Development «Ukraine».

The air samples for microbiological analyses were taken by the sampler «Typhoon» R-40, which was designed to determine the total bacterial contamination of the air with subsequent isolation of various pathogenic and sanitary-indicative microorganisms. recalculation of the number of microorganisms was carried out per volume 1 m^3 of air.

For this purpose the conventional microbiological methods was used: the air samples were cultured onto the Petri dishes with one of the selective media, bacterial colonies were counted and cfu was calculated. The effects of season, temperature, relative humidity, air change rate (ACR) on content of Staphylococcus species in the indoor environment were also studied.

Results of the presented research revealed that the value of the total bacterial content was higher in 3,7 times in the dean's room than in the lobby. There were no *S. aureus* colonies observed in both locations. A number of others *Staphylococcus* species was significantly higher in the dean«s room: *S. epidermis* and *S. saprophyticus* were increased up to 8 and 10 times, respectively. In general the *Staphylococcus* species were less detectable in the winter samples and at higher ACR.

Therefore, our results suggested that *Staphylococcus* species were revealed in the indoor environment of both location but the higher number was found in the less ventilated room.

ASSESSMENT OF INDOOR MICROBIOME IN SOME LOCATIONS OF OPEN INTERNATIONAL UNIVERSITY OF HUMAN DEVELOPMENT «UKRAINE»

Rabab Saleh,
1st course, group МБ-19-1-М-fbmt, speciality «Biology»
Zelena L. B., *PhD*
Tugay T. I., *Doctor of sciences, professor,*
Department of microbiology, modern biotechnology, ecology and immunology,
Faculty of Biomedical Technologies, University of Ukraine

Nowadays people spend the majority of their time in indoor environments. In houses, offices and schools, where they are exposed to some indoor environmental factors that influence their health and physical condition.

The present study was aimed to evaluate some groups of bacteria in the indoor enviromments of Open International University of Human Development «Ukraine». The air samples were taken from six locations of the university: a laboratory, a lobby, a toilet, the deanery room, the lecture room N1 and the lecture room N2.

The air samples for microbiological analyses were taken by the sampler «Typhoon» R-40, which was designed to determine the total bacterial contamination of the air with subsequent isolation of various pathogenic and sanitary-indicative microorganisms. recalculation of the number of microorganisms was carried out per volume 1 m^3 of air.

The air samples were plated on the Petri dishes containing seven microbiology culture media: salt agar, Ploskyrev's bactoagar, Baird Parker agar base, Manitol salt agar, Bismuth sulfite agar, Enterococcus agar and Nutrient agar. A numbers of colonies on each plate of each location were counted and cfu was calculated.

The results of the analysis showed that the total number of observed microorganisms was highest in the toilet and the lowest one — in the lobby, the value of the toilet was higher in 10 times than in the lobby. The culture media in the study are used to isolate and enumerate the pathogenic microorganisms, such as *Staphylococcus, Enterococcus, Micrococaceae, Salmonella, Shigella* etc., as well as to detect the wide range of non-fastidious organisms inhabiting various environments. The most numerical groups were observed on the plates with nutrient agar, salt agar and manitol salt agar. The last medium are selective and differential for *Staphylococcus* spp., although enterococci and micrococci can be also defined. The least represented group was revealed on the enterococcus agar.

Thus, results of the present study showed that the most contaminated indoor air was in the most enclosed room while the least contaminated — in the most ventilated one.

CURRENT TRENDS IN THE PROVISION OF PHARMACEUTICAL ASSISTANCE, PHARMACEUTICAL SERVICES AND PHARMACEUTICAL CARE

Avramenko D. O.
Group FM-17-1-fbmt; specialty «Pharmacy, Industrial Pharmacy»
Faculty of Biomedical Technologies, University of Ukraine.
Katynska M. G.
PhD, Associate Professor, Department of Pharmacy,
Faculty of Biomedical Technologies, University of Ukraine.

In recent decades, there has been a tendency in the pharmaceutical practice to move away from the initial focus on dispensing medicines toward the provision of pharmaceutical assistance to the patient. The role of the pharmacist changed from the role of the intermediary and the pharmaceutical supplier to the role of the service provider and information, then to the role of the specialist providing the patient care. The new approach is defined as «providing pharmaceutical assistance».

Pharmaceutical assistance is a complex of organizational, economic, medical, pharmaceutical and socio-social activities aimed at preserving,

improving and eliminating physical and moral problems of people with the use of medicines and medical products. Pharmaceutical assistance is provided regardless of the social and material status of citizens in society, race and nationality, religion, citizenship, age, gender, sexual orientation.

Components of pharmaceutical care are the process of providing the population with medicines and medical products, pharmaceutical care, pharmaceutical ethics and deontology. In most European countries, pharmacists are the only healthcare professionals with the knowledge and skills needed to provide pharmaceutical care.

In Europe, the role of the pharmacist is multifunctional. He not only dispenses prescription drugs and consults, but also monitors the course of drug therapy, carries out pharmaceutical care for self-medication.

The list of pharmacy services in Europe may include other services such as:

– collection of medicines for the next safe disposal (Spain, Belgium, Denmark, Finland, France, Germany, United Kingdom, Hungary, Italy, Norway, Poland, Romania, Sweden, Switzerland);

– Diagnostic services that contribute to the detection of diseases at an early stage, such as the control of blood sugar, cholesterol, etc. (Czech Republic, Italy, Spain), the pharmacy can be tested for HIV;

– Vaccination is available in a number of pharmacies in Denmark, Finland, the United Kingdom, Portugal, Switzerland.

– Pharmaceutical service is a pharmaceutical service provided to the public at the service (commercial) level as a result of the professional activity of pharmaceutical workers for the purpose of preserving and maintaining the health of citizens, which is cost-based and is based on contractual prices.

The provision of pharmaceutical services is aimed at meeting the needs of the population outside the state social guarantees, and its cost is paid at the expense of citizens' own funds or accumulated in the form of insurance funds under voluntary health insurance programs.

The modern production and use of specialized burns achieves a complex program of collaboration that is carried out with regular periods throughout the pharmacotherapy period, using the information of the medical prescribing service to the fullest extent when it exists. It is practically recommended to use burns in proven complexes that are stored with individual pharmacotherapy and remain safe, rational and effective use of medicines, using both professional supervision and pharmacotherapy management, using a pharmacist.

ЗАЛЕЖНІСТЬ ПРОДУКТИВНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ РОСЛИН ВІД ФОТОСИНТЕТИЧНОГО ПРОЦЕСУ

Бабіч С. А.
ІІ курс, група МБ-18-1 fbmt, спеціальність «Біологія»
Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Ілюк Н. А., к. с-г. н.

Фотосинтез — унікальний процес, що становить основу життя на Землі і продуктивності сільськогосподарських культур. За рахунок фотосинтезу формується суха речовини рослини, що обумовлює провідну роль цього процесу при проектуванні шляхів підвищення продуктивності рослин.

Визначення екологічних основ та можливостей підвищення продуктивності сільськогосподарських рослин шляхом збільшення коефіцієнта корисної дії сонячної радіації – одна з найважливіших проблем сучасного рослинництва. Фізіологічні принципи програмування продуктивності процесу передбачають формування ценозів з оптимальними показниками листкової поверхні, чистої продуктивності фотосинтезу, фотосинтетичного потенціалу та продуктивності роботи асимілюючої поверхні [1].

Фотосинтез є основним процесом утворення органічної речовини. У поєднанні з асиміляцією мінеральних елементів ґрунту він створює матеріальну базу для формування кількості і якості врожаю рослин. Про вирішальну роль фотосинтезу у формуванні врожаю свідчить те, що на частку органічної речовини припадає в середньому 90% відсотків маси сухої речовини тканин рослини. У молекулах органічних речовин зосереджений увесь запас енергії рослини.

Проте, при сучасних технологіях вирощування, сільськогосподарські культури на створення відносно високих врожаїв використовують незначну кількість сонячної енергії. Управління процесами фотосинтезу, їх регулювання є одним із найбільш ефективних шляхів управління продуктивністю рослин. Разом з тим необхідно враховувати, що загальна продуктивність рослинного організму залежить не тільки від інтенсивності фотосинтезу, але і від співвідношення між процесами асиміляції і дисиміляції, від ефективності використання органічних речовин, що виникли під час фотосинтезу, і від того, на які потреби рослина ці речовини переважно використовує,

Фотосинтезуючі органи рослин повинні забезпечувати органічними речовинами не тільки власні потреби, але і формування інших органів. У регулюванні розподілу асимілятів велика роль належить гормонам, зокрема абсцизовій кислоті.

Знання основних механізмів самого процесу фотосинтезу, шляхів перетворення та подальшого використання засвоєної енергії та новоствореної органічної речовини в процесі життєдіяльності рослинного організму лежать в основі розвитку теорії продуктивності процесу та розробки систем оптимізації його.

Отже, якщо знати потенційні можливості та закономірності роботи фотосинтезуючих систем усіх рівнів організації (від реакційних центрів і хлоропластів до фітоценозів) та узгоджувати їх з іншими важливими функціями рослин (енергетика, ріст, морфогенез), то у виробничих умовах можна створити системи, які функціонували б із мінімально необхідними витратами субстратів і енергії. При цьому необхідно враховувати також залежність фотосинтезу від процесів росту і розвитку, дихання, водного режиму та мінерального живлення [2].

Література

1. Мусієнко М.М. Фізіологія рослин: підручник. Київ: Фітосоціоцентр, 2001. 392 с.
2. Заболотний О.І. Фізіологія рослин: конспект лекцій. Умань. 2016. URL: https://biology.udau.edu.ua/assets/files/fizros-lektion.pdf (дата звернення 15.03.20)

АНАЛІЗ ТУРИСТИЧНОГО ОБІГУ В УКРАЇНІ

Бабіч С. А.
ІІ курс, група МБ 18-1-fbmt
Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Мележик О. В., к. б. н., доцент

Туризм є важливою галуззю економіки України. Щороку Україну відвідують мільйони туристів насамперед з Росії та Східної Європи, а також Західної Європи та США.

Структура в'їзного потоку за країною походження виглядає таким чином: країни СНД – 11,9 млн осіб (63% загального в'їзного потоку), країни ЄС – 6,3 млн осіб (33%), решта країн – 0,6 млн осіб (4%).

На сьогоднішній день туризм став явищем, що увійшло у повсякденне життя майже третини населення планети. Індекс конкурентоздатності у сфері подорожей і туризму розраховують на основі 15 факторів (бізнес-середовище, безпека, охорона здоров'я й гігієна, людські ресурси й ринок праці, ціни, інфраструктура, природні, культурні ресурси тощо).

У 2018 році сьомий рік поспіль приріст експорту туризму в світі (+4%) перевищив показник зростання товарного експорту (+3%) (рис. 1) [1].

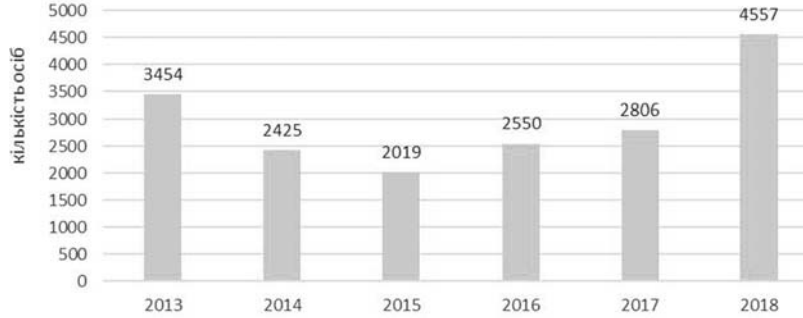

Рис. 1. **Динаміка туристичної активності до України**

Отже, на сьогодні, туризм є однією з найбільш значних галузей світової економіки. Туризм сприяє зростанню надходжень до бюджетів різного рівня, збільшенню кількості робочих місць, залученню внутрішніх і зовнішніх інвестицій.

У 2014–2015 роках через нестабільність політичної ситуації в країні та наявність військового конфлікту на Сході значно зменшилась відвідуваність нашої країни іноземними туристами [1]. Проте за 2016, 2017 і 2018 рр. кількість іноземних туристів дещо зросла. Можливо це пов'язано з певною зацікавленістю туристів, розумінням ситуації, власними потребами.

Порівняно з рівнем виїзного туризму, спостерігаються невтішні тенденції щодо кількості в'їзних туристів, але в 2016 році до України в'їхало 13,6 млн іноземців, що на 5,6% більше, ніж у 2015 році. Кількість туристичних потоків в Україну продовжує зростати, значний стрибок зафіксовано у 2018 році (рис. 2).

У 2015 році кількість в'їзних туристів зменшилася з 2,5 тис до 1,5 тис. це може бути пов'язано з недостатнім рівнем кваліфікації

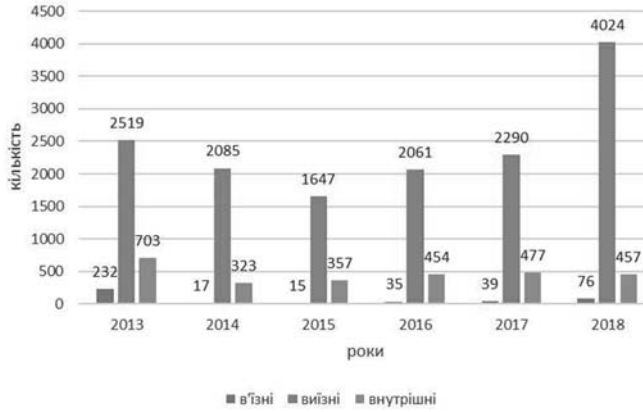

Рис. 2. **Співвідношення туристичних категорій за 2013–2018 рр.**

персоналу туристичної сфери; невеликою кількістю готелів, які відповідають світовим стандартам. Також це може бути пов'язано з можливим страхом подорожувати країною через воєнний конфлікт.

З внутрішніми туристами ситуація аналогічна. Можна стверджувати, що пік внутрішніх подорожей був у 2013 році (703 тисячі туристів). Навіть 2018 р. не зміг конкурувати з цією цифрою. Це, ймовірно, пов'язано з частковою втратою частин території України, або з невмінням деяких туристичних баз створювати належні умови для розвитку туризму і, насамперед, це може бути пов'язано зі зменшенням витрат держави на утримання готелів належної якості та підтримку туристичного бізнесу в країні.

Але не дивлячись ні на що Україна має значний туристичний потенціал і всі передумови для розвитку внутрішнього, в'їзного та виїзного туризму. Аналіз динаміки туристичного ринку України свідчить про тенденції зростання числа туристів, адже в Україні є велика кількість пам'яток культури і мистецтва: понад 64 000 пам'яток археології, понад 54 000 пам'яток історії, близько 7 000 пам'яток монументального мистецтва, не говорячи вже про рекреаційні та заповідні території чи «зелений» туризм.

Розвиток туристичної галузі стримується різноманітними проблемами, рішення яких потребує державного регулювання та підтримки виконавчих органів влади, популяризації туристичної галузі, розвитку інфраструктури та дієвої реклами наймальовничіших та найбільш цікавих, унікальних об'єктів територій в Україні.

Література

1. Статистичний щорічник України» 2018 рік. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ1_u.htm (дата звертання: 24.04.2020).

ПОРІВНЯЛЬНА СТАТИСТИКА ЗАХВОРЮВАНОСТІ НА ТУБЕРКУЛЬОЗ У СВІТІ ТА УКРАЇНІ

Бакаєвич К. О.
група ЗМБ-19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія»
Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Тугай Т. І., д. б. н., професор

Туберкульоз зустрічається в кожній частині світу. У 2018 році найбільша кількість нових випадків захворювання на туберкульоз трапилась у регіоні Південно-Східної Азії, із 44% нових випадків, далі йде Африканський регіон, 24% нових випадків та Західний Тихий океан з 18%. Туберкульоз в основному вражає дорослих у найпродуктивніші роки. Однак всі вікові групи ризикують. Понад 95% випадків та випадків смерті припадає на країни, що розвиваються. Люди з активною туберкульозом можуть заразити 5–15 інших людей при тісному контакті протягом року. Без належного лікування 45% ВІЛ-негативних людей, хворих на туберкульоз, вмирають в середньому і майже всі ВІЛ-позитивні люди з туберкульозом. Люди, заражені бактеріями туберкульозу, мають 5–15% ризик захворіти на туберкульоз. Люди з порушенням імунної системи, такі як люди, які живуть з ВІЛ, недоїданням або діабетом, або люди, які вживають тютюн, мають більший ризик захворіти. Організація Об'єднаних Націй (ООН) провела першу в історії зустріч на високому рівні з питань туберкульозу, піднявши обговорення стану епідемії туберкульозу та шляхів його подолання до рівня глав держав та урядів. Основною метою на 2030 рік — це на 90% зменшення кількості померлих від туберкульозу та зменшення захворюваності на туберкульоз на 80% (нові випадки на 100 000 населення на рік) порівняно з рівнями у 2015 році.

Україна є однією з десяти країн з найвищим тягарем захворюваності на мультирезистентний туберкульоз 9ТБ) у світі (далі МРТБ). Незважаючи на наявність значного досвіду у впроваджен-

ні найкращих міжнародних підходів і послуг у рамках протидії епідемії ТБ, результати аналізу ситуації свідчать про наявність значних функціональних недоліків у системі надання протитуберкульозної допомоги населенню. ТБ залишається однією з глобальних проблем охорони здоров'я як в Україні, так і в усьому світі. ТБ є однією із 10 головних причин смерті у світі і головною причиною смерті від одного певного збудника інфекції (більше чим ВІЛ/СНІД).

Протягом останніх чотирьох років захворюваність знизилась на 11,6% (з 70,5 у 2015 році до 62,3 на 100 тис. населення у 2018 році), а також відзначено зниження захворюваності приблизно на 4% щорічно у період з 2013 по 2018 рр. (у Європейському регіоні ВООЗ за відповідний період зниження на 5% на рік).

Для реалізації стратегії по ліквідації ТБ Україна повинна досягти до 2035 року зменшення показника захворюваності ТБ на 90% у порівнянні з 2015 роком (з 70,5 до 7,1 на 100 тис. населення). Найвищі рівні поширеності ТБ були зареєстровані у Одеській (161,0), Миколаївській (125,9), Дніпропетровській (110,5) та Запорізькій (105,9) областях. У порівнянні з 2017 роком зростання рівня поширеності ТБ у Одеській (3%), Миколаївській (9,5%) та Дніпропетровській (1,4%) областях. Щодо захворюваності на ТБ серед міського та сільського населення України, то майже у всіх областях України захворюваність на ТБ (нові випадки та рецидиви) сільських жителів на 20 – 30 % вища ніж захворюваність міських жителів.

Протягом останніх п'яти років захворюваність на ТБ чоловіків більш чим у 2 рази перевищує рівень захворюваності на ТБ серед жінок. Серед осіб, які захворіли в 2018 році на ТБ, чоловіки становлять 68,3 %, причому частка чоловіків в загальній структурі хворих у вікових групах має хвилеподібну характеристику. 75 % осіб, які захворіли на ТБ працездатні за віком 18–54 років, на вікову групу 25–44 роки припадає 49,7 % хворих.

Ці показники свідчать про високу соціальну значимість захворюваності на ТБ, та економічну збитковість ТБ для держави, які пов'язані з тим, що значна кількість хворих працездатного віку вилучається з виробничого процесу на довгий час.

ДОСЛІДЖЕННЯ ФАГОЦИТАРНОЇ АКТИВНОСТІ НЕЙТРОФІЛЬНИХ ГРАНУЛОЦИТІВ ТА МОНОЦИТІВ У ЖІНОК З БЕЗПЛІДДЯМ

Бездільна І. В.
І курс, група ЗМБ-19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія»
Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Беспалова О. Я.

Актуальність дослідження. Безплідність це одна з найбільш важливих і складних сучасних медико-соціальних проблем. За даними ВОЗ від безплідності у всьому світі страждає 60 — 80 млн. пар. Тому проблема діагностики та лікування безплідності є вкрай актуальною в акушерсько-гінекологічній практиці. Згідно з даними останніх досліджень у Європі безплідні близько 10% подружніх пар, у США до 15%, у Канаді 17%, в Австралії 15,4%, у Росії 17,5%, у Білорусії 15%. В Україні кожна п'ята подружня пара безплідна. Проблеми з репродуктивною функцією виникають у половини родин. Спостерігається тенденція росту цих цифр. В останні роки має місце погіршення показників репродуктивного здоров'я як чоловіків, так і жінок. На стан репродуктивної системи впливають погіршення екологічної ситуації та шкідливі умови праці, широке поширення інфекцій, які передаються статевим шляхом, ранні аборти. Давайте розглянемо, як визначають безплідність у медицині [1].

Безплідність — нездатність зрілого організму робити потомство. Діагноз «безплідності» ставиться, якщо вагітність не наступає протягом двох перших років нормального статевого життя без застосування засобів запобігання або якщо вагітності неодноразово закінчувалися викиднями [2].

Безплідністю (лат. *sterilitas*) називається відсутність здатності до запліднення в жінок (жіноча безплідність) і в чоловіків (чоловіча безплідність).

Хронічне запалення запускає запальну відповідь, яка включає активацію системи комплементу, клітин системи мононуклеарних фагоцитів, що приймають участь безпосередньо в захисті організму від чужерідних речовин за рахунок фагоцитозу, а також регулює механізми специфічного адаптивного імунітету. Активовані макрофаги продукують характерні для відповіді організму на інфекцію прозапальні цитокіни, які впливають на активність інших патогенетичних факторів запального процесу. Стимульовані клітини системи мононуклеар-

них фагоцитів секретують в навколишні тканини лізосомальні протеази та інші ферменти, що стимулюють розвиток генералізованого запалення і викликають деструктивне пошкодження тканин [3, 4].

Функціональна активність фагоцитуючих клітин є важливим показником у комплексній оцінці імунітету. Відомо, що нейтрофільні гранулоцити і мононуклеарні фагоцити є ефекторними клітинами запальної реакції, яка функціонально зв'язана з феноменом неспецифічної імунної резистентності. Фагоцитуючі клітини відіграють важливу роль в антиінфекційному захисті.

Отже вивчення процесу фагоцитозу у жінок з безпліддям було актуальним та доцільним.

Мета роботи: Визначити фагоцитарну активність нейтрофільних гранулоцитів та моноцитів крові.

Матеріали та методи. Периферична кров, визначали фагоцитарну активність нейтрофільних гранулоцитів та моноцитів крові.

Результати та їх обговорення. Проведено дослідження по визначенню функціонального стану нейтрофільних гранулоцитів (НГ) та моноцитів (Мц) крові за їх здатністю поглинати частки латексу з розрахунком відсотку фагоцитозу (ПФ) та фагоцитарного числа (ФЧ) – середньої їх активності.

Як показали результати досліджень у жінок з безпліддям мало місце порушення функціональної активності нейтрофільних гранулоцитів та моноцитів крові, що знайшло відображення в достовірному зменшенні відсотку фагоцитуючих клітин, їх середньої поглинальної здатності. ПФ нейтрофілів становив 31,8 ± 2,4 %, що достовірно нижче показників контрольної групи 52,6 ± 2,3 %, ($p < 0,05$). Середня поглинальна здатність нейтрофілів – достовірно зменшена в порівнянні з контрольною групою і становило у жінок з безпліддям 5,8 ± 0,5, в порівнянні з контролем 9,1 ± 0,9, ($p < 0,05$). Процент фагоцитуючих клітин моноцитів у жінок з безпліддям становив 21,5 ± 1,8 %, що достовірно нижче контрольної групи 30,4 ± 2,1%, ($p < 0,05$).

У жінок з безпліддям спостерігалася дисфункція нейтрофілів та моноцитів на тлі низького функціонального резерву цих клітин. Це можна розцінювати, як критерії деструктивно запального процесу. Враховуючи, що на відміну від нейтрофільних гранулоцитів, які ініціюють запальний процес, функціонування моноцитів в вогнищі запалення декілька інше. Моноцити сприяють затуханню процесів запалення, а також приймають участь в репаративних процесах, що є дуже важливим.

Таким чином у жінок з безпліддям до введення МКПК спостерігалося зниження фагоцитарної активності фагоцитуючих клітин Нф та Мц, (p< 0,05), що сприяло хронічному розвитку запальної реакції.

Література

1. Дуринян Э. Р. Гиперандрогения в клинике бесплодия / Э. Р. Дуринян // Бесплодный брак: Руководство для врачей. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2016. – С. 214–230.
2. Корсак В.С. Эндометриоз и ВРТ / В.С. Корсак// Проблемы репродукции. – 2018. – №12. – С. 41-46.
3. Краснопольская К.В. Феномен бедного ответа яичников на стимуляторы овуляции в программах ЭКО (обзор литературы) / К. В. Краснопольская, А.С. Калугина // Проблемы репродукции. – 2014. — №10. – С. 51–58.
4. Кузьмичев Л.Н. Эндометриоз: этиология и патогенез, проблема бесплодия и современные пути ее решения в программе экстракорпорального оплодотворения. / Л. Н. Кузьмичев, Б.В.Леонов, В.Ю. Смольникова // Акушерство и гинекология. – 2011. – №2. – С. 8–10.

ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ГІГІЄНІЧНИХ ЗАСОБІВ НА МІКРОФЛОРУ РОТОВОЇ ПОРОЖНИНИ

Богатирьов А. Є.
І курс, група МБ-19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія»
Факультет біомедичних технологій Університет «Україна»
Науковий керівник: Тугай Т. І., д. б. н.

Мікрофлора порожнини рота вкрай різноманітна і включає бактерії (спірохети, рикетсії, коки та ін.), гриби (в тому числі актиноміцети), найпростіші, віруси. При цьому значну частину мікроорганізмів порожнини рота дорослих людей становлять анаеробні види. За даними різних авторів, вміст бактерій в ротовій рідині коливається від 43 млн. до 5,5 млрд. в 1 мл. Мікробна ж концентрація в зубних бляшках і ясенної борозенки в 100 разів вище — приблизно 200 млрд. мікробних клітин в 1 г. проби (в якій близько 80% води) Сама велику групу постійно мешкають в порожнині рота бактерій складають коки — 85–90% від усіх видів. Вони мають значну біохімічної активністю, розкладають вуглеводи, розщеплюють білки з утворенням сірководню.

Стрептококи є основними мешканцями порожнини рота. В 1 мл слини міститься до 10^9 стрептококів. Більшість стрептококів є факультативними (нестрогими) анаеробами, але зустрічаються і облігатні (строгі) анаероби — пептококи. Стрептококи збродживають вуглеводи за типом молочнокислого бродіння з утворенням значної кількості молочної кислоти та інших органічних кислот. Кислоти, що утворюються в результаті життєдіяльності стрептококів, пригнічують ріст деяких гнильних мікроорганізмів, стафілококів, кишкової палички, черевнотифозних і дизентерійних паличок, що потрапляють в порожнину рота із зовнішнього середовища.

Метою нашої роботи було дослідження впливу медичного препарату «Хепілор» і гігієнічного засобу, а саме ротового ополіскувала, на мікрофлору ротової порожнин . Досліди проводили за допомогою трьох живильних середовищ (МПА, Сольовій агар та середовище №10 для ідентифікації *Staphylococcus aureus*).

У дослідженні використали медичний препарат і гігієнічний засіб ротовий ополіскувач та «Хепілор» .

До обробки ротової порожнини «Хепілором» та ротовим ополіскувачем було проведено контрольний відбір змивів з ротової порожнини . Далі змиви були посіяні на середовища (МПА, Сольовій агар та середовище №10 для ідентифікації *Staphylococcus aureus*). Після цього ротову порожнину обробили «Хепілором» і ротовим ополіскувачем та посіяли змиви на середовища (МПА, Сольовій агар та середовище №10 для ідентифікації *Staphylococcus aureus*).

Результати дослідження. При досліджені мікрофлори ротової порожнини без використання додаткових дезінфекторів отримали наявність *S. aureus* в кількості 4колонії та *S. saprophyticus* в кількості 13 колонії .

При використанні ополіскувала в змиві ротової порожнині отримали наявність *S. aureus* в кількості 1 колонії та *S. saprophyticus* в кількості 1 колонії.

При використанні хепілора в змиві ротової порожнині отримали наявність S.aureus в кількості 1 колонії та S.saprophyticus в кількості 5 колонії.

Висновок. В ході досліджень встановленол, що при використанні медичного засобу «Хепілор» і ротового ополіскувача, кількість патогенного *Staphylococcus aureus* і сапрофітного *S. saprophyticus* зменшується в порівнянні з контролем , де їх кількість була набагато більшою.

ЕКОЛОГІЯ ТА ОХОРОНА ДОВКІЛЛЯ: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ

Бойко І. О.
IV курс, група ПЗ-17.2-1мс
Коледжу «Освіта» при Університеті «Україна»
Хорт І. В.
к. ю. н. член-кореспондент МКА,
доцент факультету права та міжнародних відносин,
кафедри публічного та приватного права
Інституту права та суспільних відносин Університету «Україна»

Актуальність теми. Взаємовідносини суспільства і природи полягають у тому, що фактори економічного зростання — трудові ресурси, засоби виробництва і природні ресурси — у комплексі використовуються суспільством для розвитку виробництва

Екологія — це наука про навколишнє середовище, оселю, людину, її взаємодію із цим середовищем і шляхи забезпечення умов для її життя. Охорона довкілля— система заходів щодо раціонального використання природних ресурсів, збереження особливо цінних та унікальних природних комплексів і забезпечення екологічної безпеки.

Яка сьогодні екологічна ситуація в Україні? Як взаємодіють суспільство і природа в умовах НТР? Які способи і шляхи розв'язання найгостріших соціально-екологічних проблем в Україні?

Впровадження у виробництво найновіших досягнень науки і техніки, поява нових технологій, енергоджерел і матеріалів призвели до революційних змін у житті суспільства. Людство вступило в епоху науково-технічної революції, що посилило антропогенний вплив на природу.

Цей вплив має суперечливий характер. У ньому переплітаються позитивні й негативні явища. З одного боку, вдосконалення технологій і зростання виробництва сприяють більш повному задоволенню потреб людей, раціональному користуванню природними ресурсами, збільшенню виробництва продуктів харчування і т. ін. З іншого — забруднюється природне середовище, знищуються ліси, (лісові пожежі: в Чорнобильській зоні-відчужені, Житомирській та Київській областях, березень 2020 року) посилюється ерозія ґрунтів, випадають кислотні дощі, зменшується озоновий шар землі, погіршується стан здоров'я людей тощо.

Зростаючі потреби суспільства і виробництва обумовлюють подальше прискорення темпів науково-технічного прогресу.

Цілком зрозуміло, що чим вищий історичний етап розвитку суспільства, тим більшою мірою стан природного середовища детермінується цілепокладаючою людською діяльністю. Поглиблення і розширення масштабів такої діяльності можуть призвести до глобальних суперечностей у розвитку цивілізації, які можна подолати лише шляхом проведення докорінних змін у рамках розвитку самого суспільства.

Висновок. Отже, сучасна екологічна ситуація складалась стихійно в ході діяльності людей, спрямованої на задоволення їхніх потреб. Людина досягла висот сучасної цивілізації завдяки тому, що постійно змінювала природу у відповідності зі своїми цілями. Люди досягали цілей, на які розраховували, але одержували наслідки, яких не чекали Науково-технічна революція змінює стосунки людини з природою, створює нові умови її існування, помітно впливає на спосіб її життя і праці. Використовуючи сучасні засоби виробництва, людство впливає на природу в планетарному масштабі. Різке збільшення масштабів такого впливу загострило проблему передбачення наслідків людської діяльності.

Література

1. Конституція України зовнішнього середовища і довкілля від 1996 р.
2. Закон України про охорону навколишнього природного середовища (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, № 41, ст. 546).
3. Балацкий О. Ф., Вакулюк В. М., Власенко В. М. Екологія і економіка. 2012.

ВИЗНАЧЕННЯ ПОЛІМОРФІЗМУ rs2430561 ГЕНА *ifn* У ХВОРИХ НА ХРОНІЧНУ ЛІМФОЦИТАРНУ ЛЕЙКЕМІЮ

Васильчук І. В.
І курс, група ЗМБ-19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія»
Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Чумак А. А., д-р. мед. н., професор

Планується проведення дослідження у хворих на хронічну лімфоцитарну лейкемію. При визначенні поліморфізму rs2430561 гена *IFN* буде використана полімеразна ланцюгова реакція (ПЛР) у модифікації ARMS (amplification technique refractory mutation

system) згідно Pravica et al. Для кожного зразка ДНК ампліфікація буде проводитись у двох пробірках. В кожну додають суміш для ампліфікації, контрольну пару праймерів до гену соматостатина і загальний праймер на ділянку поліморфізма гена *IFN* . Додатково в одну з пробірок додають праймер до А алелі гену *IFN* , а в іншу – праймер до Т-алелі.

Праймери до контрольного гену будуть наступними:
прямий: 5'-GCCTTCCCAACCATTCCCTTA-3'
зворотній: 5'-TCACGGATTTCTGTTGTGTTTC-3'.
Праймери до гену *IFN* :
загальний: 5'-TCAACAAAGCTGATACTCCA-3'
А алель: 5'-TTTTACAACACAAAATCAAATCA-3'
Т алель: 5'-TTCTACAACACAAAATCAAATCT-3'

Ампліфікацію проводитимемо на термоциклері 2720 Thermal cycler (Applied Biosystems, США) в наступному режимі: ініціація: — 95 °С, 10 хв., потім 10 циклів ампліфікації (95 °С – 30 с, 62 °С – 50 с, 72 °С – 40 с), 20 циклів ампліфікації в іншому режимі (95 °С – 20 с, 56 °С – 50 с, 72 °С – 40 с), фінальна елонгація 72 °С – 10 хв. Склад суміші для ампліфікації (загальний об'єм 30 мкл): зразок ДНК – 100–400 нг, $MgCl_2$ – 1,67 ммоль/л, дезоксинуклеозид трифосфати – 2 ммоль/л, полімераза Taq (Applied Biosystems, США) – 1 ОД. Концентрація праймерів до контрольного гена складатиме 100 пмоль/мкл, а праймерів до гену *IFN* – 10 ммоль/мкл. Ефективність проведення ПЛР контролювтиметься шляхом електрофорезу в 5% агарозному гелі з візуалізацією пропідію йодидом.

БІОЛОГІЧНІ МАРКЕРИ, ЯКІ ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ ХОЗЛ

Войтюк О. П.
І курс, група ЗМБ 19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія»
Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Беспалова О. Я., професор

Актуальність дослідження: Хронічна обструктивна хвороба легень (ХОЗЛ) характеризується запаленням дихальних шляхів і прогресуючим обмеженням повітряного потоку. Використання місцевих або системних біомаркерів на додаток до функціональних і рентгенологічних маркерів може дати уявлення про патофізіоло-

гічні механізми ХОЗЛ, допомогти у визначенні різних фенотипів захворювання і довгострокових прогнозів. У статті наводяться дані літератури та власні результати з аналізу різних біомаркерів, які можна використовувати як для діагностики, так і для оцінки тяжкості перебігу та моніторингу ефективності лікування ХОЗЛ.

Хронічна обструктивна хвороба легень (ХОЗЛ) характеризується прогресуючим обмеженням повітряного потоку через патологічну запальну відповідь на шкідливі стимули, гіперсекреції слизу і обструкції дихальних шляхів.

Ранні симптоми ХОЗЛ слабо виражені і, як правило, ігноруються пацієнтами, тому хвороба часто діагностується на пізніх стадіях захворювання, коли у хворого виникає задишка і суттєво погіршується якість життя. Спірометрія є надійним діагностичним методом, використовуваним для оцінки тяжкості, а не активності хвороби, і її показники в великій мірі залежать від правильного виконання маневру і інтерпретації даних. Крім того, клінічні симптоми ХОЗЛ суб'єктивні і неспецифічні.

Мета дослідження — знайти специфічні біомаркери. Тому увагу вчених зосереджено на пошуку нових місцевих або системних біологічних молекул-біомаркерів захворювання. Активний запальний процес в дихальних шляхах є основним патологічним механізмом розвитку ХОЗЛ, а біомаркери запалення можуть відігравати ключову роль як для ранньої постановки діагнозу, так і при оцінці прогнозу. Однак специфічні біомаркери ХОЗЛ до сих пір не визначено.

Методи, які використані для аналізу-це неінвазивні, напівінвазивні, інвазивні, визначення біомаркерів в різних біологічних субстратах.

Методи відбору проб, розроблені в останні десятиліття, пропонують інноваційну основу для ідентифікації легеневих біомаркерів. Ці методи можуть бути повністю неінвазивними (повітря, що видихається, конденсат повітря, що видихається (КВВ), спонтанна мокрота), полуінвазівнимі (індукована мокрота) і інвазивними (бронхоальвеолярний лаваж (БАЛ), біопсія легень). Визначення біомаркерів в різних біологічних субстратах може надати істотну допомогу в діагностиці та моніторингу загострень ХОЗЛ. В даний час велика увага приділяється вдосконаленню методів діагностики ХОЗЛ, виявлення пацієнтів з ранньою стадією захворювання, у яких можна було б використовувати немедикаментозні методи лікування.

В даному огляді проаналізовані біологічні маркери захворювання, які можуть допомогти в ранній діагностиці та оцінці ефектив-

ності лікування, а також дозволять передбачити порушення функції легенів і дати прогноз ХОЗЛ. Найбільш добре вивченими біомаркерами системного запалення є фібриноген, інтерлейкін-6 (ІЛ-6), ІЛ-8 і С-реактивний білок (СРБ). Ці маркери допомагають відрізнити хворих на ХОЗЛ від пацієнтів з іншою патологією з достатньою чутливістю, проте мають низьку специфічність. Інші молекули, такі як матриксних металлопротеінази-8 (ММП-8) і ММП-9, і легеневі маркери, включаючи сурфактантний білок D (SP-D), білок клітин Клара 16 кДа (CC16) і хемокін CCL-18, також вивчалися з метою ідентифікації білків, які могли б краще відображати вплив навколишнього середовища. Згідно з визначенням, ідеальний біомаркер повинен бути відтвореним при стабільному перебігу захворювання. Серед маркерів крові це відноситься до SP-D, фібриногену і CC16, тоді як рівні інших потенційних молекул, включаючи ІЛ-6, ІЛ-8, CCL-18 і СРБ, підвищуються лише при загостренні захворювання. SP-D один з перспективних маркерів, які беруть участь в імунній системі легких і гомеостазі сурфактантов. У хворих на ХОЗЛ і у курців вміст SP-D в сироватці підвищений. Хоча концентрація SP-D не корелює з тяжкістю захворювання, пікові його рівні в сироватці пов'язані з ризиком загострень і прогресуванням емфіземи. Новим биомаркером ХОЗЛ є також фібриноген — білок гострої фази, який синтезується в основному в печінці і перетворюється під дією тромбіну в фібрин при згортанні крові. Згідно з наявними даними, цей маркер не може виступати в предиктором погіршення функції легень, хоча виявлена значущий зв'язок рівня фібриногену з числом загострень ХОЗЛ і частотою госпіталізацій. Ще одним часто визначающимся биомаркером плазми є СРБ — білок гострої фази, який разом з іншими запальними молекулами, такими як ММП, бере участь в патогенезі ХОЗЛ. Було виявлено, що підвищення концентрації СРБ має негативно кореляційний зв'язок з обсягом форсованого видиху за 1-ю секунду (ОФВ1). Аналогічні результати були отримані і для інших маркерів — ММП-1, ММП-7 і ММП-9.

Отже, проаналізовано біологічні маркери захворювання, які можуть допомогти в ранній діагностиці та оцінці ефективності лікування, а також дозволять передбачити порушення функції легенів і дати прогноз ХОЗЛ.

АНАЛІЗ ВИЛОВУ ВОДНИХ БІОРЕСУРСІВ В УКРАЇНІ

Волевач М. М.
ІІ курс, група МБ-18-1-fbmt, спеціальність «Біологія»
Мележик О. В.,
к. б. н., доцент кафедри мікробіології, сучасних біотехнологій, екології та імунології
Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»

За рекомендаціями ВООЗ, людина повинна споживати в рік не менше 20 кг рибного продукту. У 2019 українці «недоїли» — кожен українець з'їв 9,6 кг риби, тоді як в 1991 році ця цифра становила 24,8 кг, для порівняння, в Японії – 70 кг, в Норвегії, Швеції і Фінляндії — 50 кг, а в Німеччині і Франції — 25–40 кг [1].

У 1991 році Україна входила до п'ятірки лідерів рибодобувних країн і виловлювала 1 млн. 100 тисяч тонн водних біоресурсів. В країні було 368 океанічних судна що вели промисел у Світовому Океані (у тому числі 70% були судна-заводи, які виловлювали і самостійно переробляли рибу на готову продукцію). У 2019 році в Україні залишилося 4 судна, які ведуть промисел в Океані. Всі вони в оренді. Три з них ходять під прапором Нової Зеландії (продукція орендарем реалізується в місці вилову. Ще одне судно працює в Антарктиці, воно виловлює криля під українським прапором.

Рибне господарство України відіграє значну роль у забезпеченні населення продовольством, а галузей національної економіки – сировиною, а також у відтворенні природних ресурсів та підвищенні зайнятості населення.

З 1 мільйона 100 тисяч т виловлених в 1989 році до 97,1 тис. т в 2019 році, з яких 22,4 тис. т криля якого виловили в Антарктиці. Українці все частіше стали замінювати дорогі м'ясні продукти рибою, однак її в основному імпортують з-за кордону, що продовжує вбивати цілу галузь української економіки.

У 2019 році загальний промисловий вилов риби та інших водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах та на континентальному шельфі України склав 51,4 тис. т [1].

Крім того, на озерах і водосховищах (їх частинах) України працюють спеціальні товарні рибні господарства (СТРГ), що поєднують елементи аквакультури і промислового вилову. Всього в 2019 році в режимі СТРГ видобуто 8,2 тис. т водних біоресурсів.

У той же час незаконний вилов перевищив офіційний і становить 80–90 тис. т на рік. Кожен день на вітчизняних водоймах неза-

конно добувається понад 400 т водних живих ресурсів. За неофіційними даними тіньовий «рибний» ринок оцінюється в 4–5 млрд. грн.

У підсумку в Україні в 2019 році виловлено 97,1 тис. т водних біоресурсів. На рисунку показано загальну динаміку обсягів вилову водних біоресурсів в Україні за 210-2019 рр.

За 2010 і 2017 роки було виловлено найбільше водних біоресурсів. Але, порівняно за 2014 рік цей відсоток був найнижчий, ніж у всіх досліджених роках.

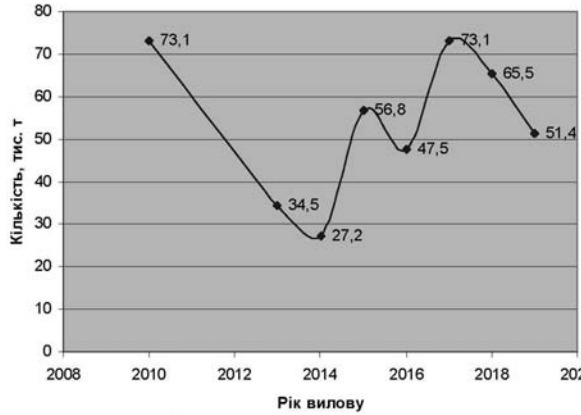

Динаміка вилову водних біорсурсів за 2010–2020 рр. [2]

З наведених даних можна стверджувати, що внутрішній вилов біоресурсів є нестабільним і ринок рибної промисловості України не забезпечується за рахунок власних ресурсів. До того ж обсяги вилову постійно скорочуються. Тому Україна постійно імпортує продукцію в інших країнах, що є негативним фактором для економіки країни, її сталого та .

Охорону водних біоресурсів слід вважати невід'ємним чинником правового забезпечення раціонального використання живих водних ресурсів, належного функціонування галузі рибного господарства, забезпечення продовольчої безпеки держави та підтримання екологічної рівноваги у суспільстві.

Література

1. Чи залишиться в Україні своя риба? URL: https://galinfo.com.ua/articles/chy_zalyshytsya_v_ukraini_svoya_ryba_339276.html (дата звернення: 23.04.2020)

2. Статистичний щорічник України» 2018 рік. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ1_u.htm (дата звернення: 23.04.2020)

ЕВОЛЮЦІЙНИЙ ШЛЯХ ФОТОСИНТЕЗУ

Волевач М. М.
ІІ курс, група МБ-18-1 fbmt, спеціальність «Біологія»
Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Ілюк Н. А., к. с-г. н.

Фотосинтез — унікальний фізико-хімічний процес, який здійснюється на Землі всіма зеленими рослинами і деякими бактеріями і забезпечує перетворення електромагнітної енергії сонячних променів в енергію хімічних зв'язків різних органічних сполук.

Еволюція фотосинтезу тісно пов'язана із розвитком біосфери живих систем, концентрацією CO_2 та O_2 в атмосфері. Первинні, здатні до самовідтворення живі утворення виникли в результаті абіогенної хімічної еволюції. Будучи оточеними близькими за складом, але ще неживими органічними сполуками, ці первинні істоти могли здійснювати в безкисневому середовищі анаеробний гетеротрофічний тип харчування за допомогою невеликого набору ферментів. При відсутності кисню в атмосфері первинним типом обміну речовин було бродіння. Пептозофосфатний цикл , який у своїй вихідній формі шляхом анаеробної дисиміляції виник, ймовірно, на основі первинної гетеротрофії.

Поступове виснаження запасів всіх органічних речовин первісного океану означало закінчення еволюційного етапу первинної гетеротрофії. Лише організми, які розвинули механізми автотрофної асиміляції, змогли продовжити прогресивний шлях свого розвитку.

Слід зазначити, що автотрофне живлення не є синонімом фотосинтезу, тому що група автотрофів надзвичайно різноманітна як за морфологічною організацією, так і за способом синтезу органічних речовин.

Питання виникнення автотрофного живлення досить дискусійне серед науковців, незважаючи на гіпотези про симбіогенез і виникнення автотрофного живлення шляхом симбіозу різних прокаріот.

Найбільше зменшення CO_2 в атмосфері нашої планети почалося близько 120 мільйонів років тому і достатньо швидко досягло сучасного рівня, котрий вважають майже незмінним останні 30–50 млн років.

В даний час прийнято виділяти 3 типи фотосинтезу: C_3 — тип фотосинтезу, C_4- тип фотосинтезу і метаболізм органічних кислот. Еволюційно давнішим у вищих рослин вважається C_3 — тип фотосинтез, при якому відбулося усилення специфічності Рубіско до CO_3 в сторону більшого переважання карбоксильної реакції над оксигеназною.

В сучасних умовах вміст CO_2 в атмосфері становить невелику частину всього фонду вуглеводу, але фотосинтез вищих наземних рослин і водоростей вважають головною рушійною силою цикла кругообігу вуглеводу планети. Збільшення вмісту CO_2 в повітрі привело не тільки до збільшення площі листків сучасних рослин, але й тривалості життя і товщині листя, збільшило число клітин мезофілу і хлоропластів в клітинах.

Визначальна залежність людства від фотосинтезу особливо проявляється в наш час, коли невідповідальність між виробництвом сільськогосподарської продукції та чисельністю народонаселення стає все більш загрозливою.

Процес фотосинтезу привів до безпрецедентного вибуху біологічної активності на Землі, дозволивши життю процвітати і змінюватися величезними кроками, про що свідчать викопні останки тварин і рослинних організмів, що збереглися в земній корі з колишніх геологічних епох, а також кількість і різноманіття живих організмів на нашій планеті сьогодні.

Література

1. Кахновіч Л.В. Фотосинтез.URL: http://ukrdoc.com.ua/text/9777/index-2.html (дата звернення 05.03.20).
2. Еволюція фотосинтезу. URL: https://batrachos.com/wiki (дата звернення 05.03.20).

ЛІКУВАЛЬНІ ВЛАСТИВОСТІ КСИЛОТРОФНИХ МАКРОМІЦЕТІВ РОДУ *Inonotus* P. Karst.

Герасимнюк В. О.
І курс, група МБ-19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія»
Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Поєдинок Н. Л., д. б. н.

У сучасній медицині і фармакології все більше уваги приділяється пошуку природних джерел біологічно активних сполук. Цей інтерес обумовлений наростаючим об'ємом виробництва синтетичних

ліків і все більшою кількістю небажаних побічних ефектів при їх тривалому застосуванні для організму людини. Природні сполуки, на відміну від синтетичних ліків, мають багатофункціональну і багатоспрямовану дію на організм людини, за рахунок чого в значній мірі і знижуються негативні ускладнення і звикання. На сьогодні ксилотрофні макроміцети розглядають як перспективні об'єкти для отримання біологічно активних речовин (БАР) широкого фармакологічного спектру дії. Одним з таких макроміцетів є *Inonotus obliquus* (Ach. Ex Pers.) Pilbt відомий у медичній практиці як чага. В багатьох країнах чага широко відома багато століть і входить до складу лікувально-профілактичних препаратів. Плодові тіла *I. obliquus* широко використовуються для отримання лікувально-профілактичних препаратів і як сировина для ліків. В даний час на основі водних екстрактів *I. obliquus* фармацевтичні підприємства випускають препарати, терапевтична ефективність яких обумовлена наявністю хромогенного комплексу – меланіну, який має широкий спектр біологічної активності. У комплексній терапії при лікуванні хронічних гастритів виразки шлунку використовують препарати на основі водних екстрактів *I. obliquus,* а саме: «Бефунгін», «Чагалюкс», «Чагавіт», тощо. За даними літератури крім меланіну основними компонентами, які зумовлюють лікувальні властивості цього виду є фенольні сполуки. Водні екстракти, отримані з плодових тіл чаги, проявляють онкостатичну активність. Досвід клінічного застосування свідчить про те, що антибластомна дія препаратів із плодових тіл *I. obliquus* реалізується через стимуляцію лейкопоеза. Тобто, вперше у клінічних умовах було визначено, що при променевій терапії хворих на рак, коли виникає лейкопенія, препарати із чаги полегшують стан хворих через стимуляцію імунної системи.

Для екстрактів з плодових тіл видів роду Inonotus показана наявність противірусної активності, зокрема щодо вірусу грипу типу А (H1N1, H3N2) і вірусу грипу типу В. Встановлено, що водні та вуглекислотні екстракти, отримані з плодових тіл гриба, мають протимікробну активність до умовно-патогенних бактерій.

Зважаючи на те, що природна сировина *I. obliquus* обмежена, внаслідок як широкого ареалу поширення виду, так і за різних умов його зростання, існують складності у стандартизації плодових тіл через значну варіабельність їх хімічного складу. Біотехнологічне використання видів роду Inonotus як потенційних продуцентів цінних речовин із різними біологічними властивостями стало можливим із введенням їх у чисту культуру. Одним із найефективніших способів зберігання грибів є підтримання їх у вегетативній стадії

розвитку у спеціалізованих колекціях. Перевага такого підходу полягає у можливості використання та примноження генетичних ресурсів грибних організмів для наукових і практичних цілей. У Колекції культур шапинкових грибів (*IBK*) зберігається 5 видів роду Inonotus: *I. obliquus* (10 штамів), *I. hispidus*, (1 штам), *I. rheades* (1 штам), *I. tamaricis* (1 штам), *I. radiates* (1 штам).

Розробка високоефективних біотехнологій культивування з використанням високопродуктивних штамів дозволить отримувати грибну біомасу і метаболіти видів роду Inonotus за короткий час і одержувати стандартні продукти із заданими властивостями.

Подальші дослідження біології та біосинтетичної активності видів роду Inonotus і розробка методів культивування роблять можливим створення потужної індустрії виробництва різних видів лікарських грибів, як сировини для отримання лікувально-профілактичних харчових додатків та чистих лікарських препаратів.

Література

1. Абышев, А.З. Исследование химического состава экстракта коры березы Cortex Betula сем. Betulaceae / А.З. Абышев, Э.М. Агаев, А.Б. Гусейнов // Химико-фармацевтический журнал. – 2007. – Т. 41, №8. – С. 22–26.
2. Аляутдин, Р.Н. «Чаговит» при сахарном диабете II типа / Р.Н. Аляутдин, Г.И. Кабацкая, Б.К. Романов [и др.] // Вестн. нов. мед. технол. — 2009. – Т. 16, № 4. – С.169–170.
3. Induction of antimicrobial activity of some macromycetes by low-intensity light / N. L. Poyedinok, O. B. Mykhaylova, A. M. Negriyko, I. A. Dudka, B. F. Vasilyeva, O. V. Efremenkova // Biotechnologia Acta. — 2015. — Т. 8, № 1. — С. 63–70.

ДОСЛІДЖЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГОБЕЗПЕЧНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЛІ В УКРАЇНІ

Грабовецький А. Ю.
І курс, група група ЕКЛ-19-1м-пк, спеціальність «Екологія»
Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: Іншина А. С., к. ю. н.

Економікам країн Європейського простору в результаті нераціонального використання ресурсів природи завдано великих

збитків. Нераціональне використання земель, спрямованих на інтенсифікацію технологій вирощування сільськогосподарських культур, призводить до забруднення навколишнього середовища та зниження родючості ґрунтів. Стан впровадження екологобезпечного землекористування, яке дозволить поліпшити стан ґрунтів, залишається складним та вимагає наукових розробок.

Основним напрямом вдосконалення використання ресурсів природи є система державного управління у сфері використання і охорони земель та земельного законодавства.

Закон України «Про охорону земель» визначає правові, економічні та соціальні основи охорони земель з метою забезпечення їх раціонального використання, відтворення та підвищення родючості ґрунтів, інших корисних властивостей землі, збереження екологічних функцій ґрунтового покриву та охорони довкілля.

Закон України «Про державний контроль за використанням та охороною земель» визначає правові, економічні та соціальні основи організації здійснення державного контролю за використанням та охороною земель і спрямований на забезпечення раціонального використання і відтворення природних ресурсів та охорону довкілля.

Закон України «Про оцінку земель» визначає правові засади проведення оцінки земель, професійної оціночної діяльності у сфері оцінки земель в Україні та спрямований на регулювання відносин, пов'язаних з процесом оцінки земель, забезпечення проведення оцінки земель, з метою захисту законних інтересів держави та інших суб'єктів правовідносин у питаннях оцінки земель, інформаційного забезпечення оподаткування та ринку земель.

Згідно законодавства результати нормативної грошової оцінки є базою для справляння земельного податку, фіксованого сільськогосподарського податку, що використовується на збереження та покращення ґрунтів, орендної плати за земельні ділянки та інше.

За період після проведення нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення (з 1995 року і до сьогодні) відбулися значні зміни в аграрному секторі економіки нашої держави. Суттєво змінилася структура виробництва та форми господарювання на землі.

Важливість використання нормативної грошової оцінки земель у регулюванні земельних відносин та впровадженні екологобезпеч-

ного землекористування потребує підтримання її на сучасному рівні, приведення у відповідність зі змінами, що відбулися.

Доцільно регламентувати механізм відшкодування збитків, завданих навколишньому середовищу внаслідок порушених земель, який визначається природно-технічними умовами порушених земель, їх розміщенням у різних природних зонах, організацією та освоєністю території, ускладненням конфігурації господарських угідь. Отримані кошти слід направляти на поліпшення порушених земель.

За результатом дослідження можна визначити, що екологізація землекористування в Україні неможлива без відповідної нормативно-правової бази, яка в змозі забезпечити виконання заходів з охорони земель. При розробці нормативно-правової бази недостатньо уваги приділяється саме екологічному регулюванню землекористування. Недосконаліть законодавчої бази з цього питання призводить до безсистемного використання землі, високої розораності території та деградаційних процесів. Що є перспективами для подальших досліджень.

ХАРЧУВАННЯ ЯК ОДИН ІЗ ФАКТОРІВ РОЗВИТКУ ЦУКРОВОГО ДІАБЕТУ ТА ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ ДЛЯ ХВОРИХ НА ЦЮ НЕДУГУ

Грищенко Д. О.
слухач наукового товариства «Еврика»
Центру позашкільної роботи Святошинського району м. Києва
Педагогічний керівник: Литвиненко В. В., керівник гуртка-методист

«Хворіти діабетом – те саме, що керувати автомобілем на жвавій трасі, необхідно просто знати правила руху».
М. Бергер

В наш час цукровий діабет перестав бути лише медичною проблемою – це соціальне, економічне та навіть політичне питання.

Станом на 2019 рік в світі на цукровий діабет страждає – 420 осіб, в Україні — 1 226 000 хворих (з них понад 7 500 дітей). Слід зазначити, що за останні 40 років кількість хворих на цукровий діабет у світі зросла в 4 рази, та за прогнозами ВООЗ і надалі буде зростати.

Цукровий діабет – порушення обміну речовин через відсутність, або неправильну дію інсуліну та в більшості випадків пов'язане з порушенням ендокринної функції підшлункової залози. Зниження або відсутність в організмі інсуліну призводить до підвищення рівня цукру в крові.

Цукор в кров надходить в першу чергу з їжі, так як вуглеводи входять в склад дуже багатьох продуктів. Серед сучасних солодких страв більшу частину займають торти та тістечка, варення, джеми, повидло та інші солодощі, при приготуванні яких використовується цукор. Наприклад, в 100 г варення, джему, або повидла знаходиться близько 70 г цукру (300 кілокалорій). Крім того, організм може синтезувати вуглеводи з жирів та білків.

Для нормальної життєдіяльності організму людини і доброго засвоєння їжі організм повинен отримувати всі поживні речовини у певних співвідношеннях. Наприклад нормальне співвідношення білків, жирів та вуглеводів має бути: для молодих чоловіків та жінок, що зайняті розумовою працею 1:1, 1:4,1; для тих самих людей, якщо вони зайняті важкою фізичною працею 1:1, 3:5.

В харчовому раціоні вуглеводи повинні складати 50-60%. З загальної кількості вуглеводів, не менше 30% повинні складати вуглеводи з овочів та фруктів, та не більше 20% — цукор. Надлишкове споживання цукру призводить до карієсу зубів, порушення обміну речовин і, як наслідок, розвитку ожиріння та цукрового діабету.

На даний час цукровий діабет є невиліковним захворюванням. Проте при правильній компенсації ендокринної функції підшлункової залози та правильному харчуванні, життя хворих залишається повноцінним.

Цукровий діабет поділяють на два типи: I – інсулінозалежний та II – інсулінонезалежний. Перші прояви цукрового діабету I типу: спрага та часте сечовипускання, слабкість, втомлюваність, неуважність, свербіння шкіри та статевих органів, порушення гостроти зору, зниження маси тіла. Цукровий діабет II типу частіше перебігає безсимптомно або малосимптомно і визначається завдяки факторам ризику для розвитку хвороби (ожиріння, цукровий діабет у родичів).

Для компенсації процесів обміну речовин більшість пацієнтів повинні вводити інсулін, частіше за все перед прийомом їжі. Пауза між уколами і їжею зазвичай повинна складати 10-30 хв. Іноді більш безпечно (для людей з нечітким режимом харчування) вводити інсулін коли їжа уже вжита.

У випадку своєчасного діагностування цукрового діабету II типу його лікування починають з призначення дієти, після чого, при необхідності, призначають таблетовані цукрознижуючі засоби (спочатку одного виду, а за потреби в комбінації). Призначення цукрознижуючих пігулок знаходиться виключно в компетенції лікаря і є строго індивідуальним для кожного хворого.

Науково доведеними заходами для профілактики виникнення цукрового діабету є раціональне харчування. Різні поживні речовини використовуються організмом по різному, незмінним залишається одне: кожний вжитий продукт здатний, в залежності від його складу, забезпечити організм певною кількістю енергії і поживних речовин. Їжа, що надходить в шлунково-кишковий тракт, відразу включається в обмін речовин, порушенням якого характеризується цукровий діабет. Для вимірювання енергії у всьому світі використовують певну одиницю – калорію, а для розрахунку заміни вугеводвмісних продуктів — хлібну одиницю (ХО). При цьому середня добова потреба дорослої людини складає 17–20 ХО (1 ХО = 12г вуглеводів).

Для людини з цукровим діабетом основний прийом їжі повинен бути 3 рази на добу (сніданок, обід, вечеря) та 3 додаткових (другий сніданок, полуденок, пізня вечеря). Основні прийоми їжі повинні складати по 25% добового калоражу (обід — 30 %), додаткові прийоми їжі — 10%, або 1–2 ХО.

Корекція дози інсуліну проводиться з розрахунку 1 ОД інсуліну на кожну вжиту ХО. Потреба інсуліну на 1 ХО змінюється в залежності від часу доби:

Зранку — 1,3–2,5 ОД, вдень — 1,0 ОД, ввечері — 1,0–1,5 ОД.

Основні продукти, вживання яких необхідно уникати: звичайний цукор, глюкоза (виноградний цукор), мармелад, конфітюр, джем, варення, повидло, мед, сироп, цукерки — карамель, шоколад, пастила, халва, зефір, тістечка, солодкі пироги, торти, фруктові консерви, сухофрукти, морозиво, солодкі фруктові соки, «Спрайт», шоколадні цукерки, крем, шипучка, «Пепсі – кола», «Фанта».

Виявлення цукрового діабету краще попередити. Для цього необхідно дотримуватись простих правил:

Харчування повинно бути раціональним, тобто достатньої кількості і повноцінне за якістю, в основі якого повинна бути збалансованість (оптимальне співвідношення всіх компонентів їжі). Ще одна умова раціонального харчування — режим. Мова йде про час і кількість прийомів їжі, перервах між ними, розподіл раціону.

Рухова активність повинна бути достатньою, що позитивно впливає на загальний рівень самопочуття та запобігає розвитку надмірної ваги.

Відсутність шкідливих звичок (паління та зловживання алкоголем).

Однак, якщо спостерігаються симптоми цукрового діабету, потрібно обов'язково звернутися до лікаря, пройти необхідні лабораторні дослідження та визначитись з доцільністю проведення інсулінотерапії.

Правильне харчування рекомендується при багатьох захворюваннях, однак лише при цукровому діабеті воно виділяється в самостійний метод лікування, що має не менше значення ніж інсулін та цукрознижуючі пігулки.

ВИКОРИСТАННЯ МОЛЕКУЛЯРНО-ГЕНЕТИЧНИХ І БІОІНФОРМАТИЧНИХ МЕТОДІВ ДЛЯ ІДЕНТИФІКАЦІЇ МІКРООРГАНІЗМІВ

Гущин І. О.
І курс, група МБ-19-1-fbmt, спеціальність «Біологія»
Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Зелена Л. Б., к. б. н.

У сучасному житті розвиток різних сфер діяльності людини, харчової, фармацевтичної промисловості, сільського господарства, косметології, медицини, пов'язаний з пошуком нових джерел та шляхів отримання продуктів використання та покращення їх властивостей. Для вирішення цих задач надзвичайно перспективним є застосування мікроорганізмів та продуктів їх життєдіяльності. Важливим напрямком таких досліджень є виділення мікроорганізмів з різних еконіш, їх ідентифікація і аналіз властивостей.

Ідентифікацію мікроорганізмів проводять із застосуванням морфологічного, цитологічного, мікробіологічного, фізіолого-біохімічного аналізів, результати яких дозволяють ідентифікувати організм до рівня роду. Однак для більш точного визначення приналежності мікроорганізму до виду загальноприйнятим підходом вважається секвенування послідовності консервативних ділянок геному. До таких ділянок відносять багатокопійні гени рРНК малої і великої субодиниць рибосом; послідовності внутрішніх спейсерів, що транскрибуються, однокопійні ядерні та мітохондріальні гени бактерій і дріжджів. На основі результатів багаточисельних дослід-

жень було встановлено, що для ідентифікації бактерій найбільш достовірним і точним є секвенування гена малої субодиниці рибосом, 16S рРНК, а для визначення виду мікроскопічних грибів – розшифровка ITS-послідовностей (внутрішніх спейсерів, що транскрибуються).

Метою даної роботи було ідентифікація та філогенетичний аналіз ряду бактерій та дріжджів, виділених з різних джерел.

Як об'єкт дослідження використовували бактерії, ізольовані з ґрунтів, та дріжджі, ізольовані з алкогольних напоїв. Штами мікроорганізмів були надані з Української колекції мікроорганізмів Інституту мікробіології і вірусології НАН України. Аналіз гена 16S рРНК і ITS-послідовності складався з двох етапів: (1) молекулярно-генетичний аналіз: виділення геномної ДНК; проведення ПЛР-аналізу: ампліфікація фрагменту гена 16S рРНК (прокаріоти) або ITS-послідовності (еукаріоти), розділення ПЛР-продукту в 1,7% горизонтальному агарозному гелі; очищення амплікону; проведення реакції секвенування; (2) біоінформатичний аналіз: редакція отриманих сиквенсів і порівняння з задепонованими послідовностями у базі даних GenBank з використанням алгоритму blastn; філогенетичний аналіз: побудова дендрограм на основі сиквенсів гена 16S рРНК/ITS-послідовності досліджуваних мікроорганізмів і типових штамів з використанням алгоритму найближчих сусідів і 2-х параметричної моделі Кімури (програма MEGA 6.0).

Загальноприйнятим пороговим значенням подібності нуклеотидних послідовностей для визначення виду є 98,7%. За результатами порівняння отриманих нами секвенованих фрагментів ДНК із задепонованими у базі даних GenBank відсоток подібності становив >98%. У деяких випадках високий відсоток був виявлений між секвенованими послідовностями та декількома видами. Тому для уточнення або підтвердження видової приналежності бактерій і дріжджів були побудовані філогенетичні дендрограми, на яких представники досліджуваних мікроорганізмів об'єднуються у кластери залежно від їх генетичної подібності, що дозволяє прослідковувати не тільки швидкість еволюційних змін у геномах, але й групувати між собою філогенетично подібні організми.

Таким чином, отримані у результаті проведеного філогенетичного аналізу із застосуванням біоінформатичних підходів дозволили ідентифікувати грунтові бактерії роду *Bacillus*: *B. amyloliquefaciens, B.velezensis, B.subtilis*, а також дріжджі *Saccharomyces cerevisiae* і *Kluyveromyces marxianus*.

ВПЛИВ СВІТЛА НИЗЬКОЇ ИНТЕНСИВНОСТИ НА АНТИМІКРОБНУ АКТИВНІСТЬ ДЕЯКИХ МАКРОМІЦЕТОВ

Демчук Ю. А.
І курс, група МБ-19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія»
Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Поєдинок Н. Л., д. б. н., доцент

В даний час антибіотики описані у широкого кола прокаріотів і еукаріотів, причому в останнє десятиліття гриби, в тому числі вищі, знову стали найчисельнішою групою організмів в даній області досліджень.

Для досягнення більшої продуктивності процесів отримання цільового продукту основні зусилля дослідників спрямовані на визначення оптимальних параметрів культивування. Дослідження факторів, що регулюють антимікробну активність макроміцетов, обмежена підбором складу поживних середовищ. Незважаючи на велику кількість досліджень в цьому напрямку пошук нових екологічно чистих регуляторів росту і біологічної активності грибів залишається актуальним. Одним з таких природних регуляторів життєдіяльності цих організмів є світло.

Метою роботи було вивчення індукції антимікробної активності низкоинтенсивного світла різної когерентності і довжин хвиль на антимікробну активність макроміцетов, що мають практичне значення, як продуценти харчової біомаси та біологічно активних субстанцій.

Короткочасне опромінення посівного матеріалу низькоінтенсивних світлом в червоному і синьому діапазонах довжин хвиль дозволило збільшити антимікробну активність макроміцетов практично до всіх перерахованих вище тест-культур. Зелене світло або не викликав зміни рівня активності, або пригнічував її.

Опромінення, як лазерним (когерентним) світлом, так і світлодіодами (некогерентний), в тому ж хвильовому діапазоні, викликало скорочення періоду до появи антимікробної активності у *P. ostreatus проти B. mycoides, B. pumilis, L. mesenteroides і C. terrigena*. Підвищення її рівня більш ніж на 100% зазначалося щодо *B. pumilis, L. mesenteroides, C. terrigena, MRSA, MSSA і E. coli*. Зона пригнічення росту B. mycoides культуральної рідиною P. ostreatus після опромінення червоним лазерним світлом через 14 діб культивуван-

ня збільшувалася в 3.8 рази. Опромінення синім лазерним світлом збільшувало зону пригнічення росту цієї тест-культури майже в 3 рази. Низькоінтенсивне лазерне випромінювання викликало на 10–40% більший стимулюючий ефект в порівнянні з випромінюванням LED. Після опромінення *P. ostreatus* зеленим світлом спостерігалося зниження активності культуральної рідини щодо *B. mycoides, MRSA, M. luteus і P. aeruginosa*. Однак, опромінення в цьому діапазоні, як когерентним, так і некогерентного світлом, підвищувало синтез антимікробних компонентів, що пригнічують ріст *E. coli*. На підставі цього можна припустити, що зелене світло стимулює синтез вузько специфічних сполук цим штамом, активних тільки проти *E. coli.*

Аналіз антимікробної активності *P. ostreatus* на 14 день культивування при використанні посівного міцелію, опроміненого червоним лазерним світлом в безперервному і імпульсному режимі, показав, що імпульсний світло більш ефективний для підвищення активності практично по відношенню до всіх використовуваних в роботі тест-культур крім *B. mycoides і S. aureus* FDA 209P (MSSA), ніж безперервний. Імпульсний світло було ефективніше безперервного при активації антимікробної активності у *G. applanatum* по відношенню до *B. subtilis* ATCC 6633 та *S. aureus* FDA 209P (MSSA) і збільшення діаметрів зон пригнічення їх росту становило 34,1 і 23,0% відповідно. S. aureus IHA 00761 (MRSA) виявляв однакову чутливість до опромінення в обох режимах.

Отримані результати демонструють перспективність використання низькоінтенсивного світла в якості екологічно чистого стимулятора антимікробної активності в біотехнологіях глибинного культивування макроміцетов.

ДИНАМІКА ВИКОРИСТАННЯ ПРІСНОЇ ВОДИ

Івасенко В. Ю.
II курс, група МБ-18-1-fbmt, спеціальність «Біологія»
Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Мележик О. В., к. біол. н., доцент

За різними даними частка прісної води на Землі становить 2,5–3%. Прісна вода міститься в річках, прісних озерах, водосховищах, підземних резервуарах (артезіанські води), у хмарах,

льодовиках тощо. У льодовиках міститься 85 % прісної води. Прісні води є найціннішим джерелом водопостачання питної води, тому людство повинно їх охороняти від забруднення з метою дотримання необхідної якості води. Згідно з розрахунками запаси прісної води, на жаль, зменшуються роками через збільшення кількості людей на Землі, разом з тим і потреби в питній воді; неправильне використання природних ресурсів, забруднення водних джерел; парниковий ефект тощо. Усі запаси природних ресурсів у ході цивілізації виснажуються.

Забір та використання прісної води
(за даними Державного агентства водних ресурсів України; млн. м^3)

	2000	2005	2010	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Забрано прісної води - усього	17466	14255	13916	12884	10899	9109	9325	8635	10705
Із поверхневих джерел	14479	11806	11893	10973	9386	7823	8055	7457	9540
Із підземних джерел	2987	2449	2023	1911	1503	1286	1270	1178	1165
Втрати прісної води при транспортуванні	2477	2327	2158	2213	1350	1139	1143	1145	1142
Використано прісної води - усього	12175	9360	8886	9352	8104	6556	6608	6284	6790
Питної	4012	2954	2329	2103	1792	1728	1684	1642	1672
Технічної	8163	6406	6557	7249	6312	4828	4924	4642	5118

Отже, з 2000 по 2015 рік усього прісної води (переважно з поверхневих джерел) забирали все менше, лише у 2016 і 2018 роках цей показник збільшувався. Втрати прісної води при транспортуванні істотно скорочуються, також у цілому зменшується використання прісної води (питної та технічної), що було більше порівняно з 2013, 2016 і 2018 роками. Загалом, за період 2000–2018 рр. найбільше забору й використання прісної води було в 2000 році, а найменше – у 2017. Причинами всього цього в Україні можуть слугувати такі фактори, як неправильне неекономне використання природних ресурсів, забруднення водних джерел тощо.

Загалом, як в Україні, так і в усьому світі запаси прісної води, як і всі інші природні ресурси, поступово зменшуються. Це пов'язано з низкою причин, переважно з кількістю людей на Землі, що спричиняє збільшенням потреб у воді, потребах води для господарювання, забрудненні прісних водойм тощо.

Через надзвичайну цінність води джерела водопостачання питної води потрібно зберігати, берегти чистоту річок, озер, водосховищ тощо, раціонально, дбайливо, ощадно використовувати прісну воду.

БАКТЕРІАЛЬНИЙ ФОТОСИНТЕЗ

Івасенко В. Ю.
II курс, група МБ-18-1 fbmt, спеціальність «Біологія»
Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Ілюк Н. А., к. с-г. н.

Бактерії – одна з основних груп живих організмів, утворюють їх окреме царство. Вони відносяться до прокаріотів — первинноядерних живих організмів. Головна особливість їх будови — відсутність оформленого ядра. Ядерна речовина знаходиться в товщі цитоплазми. Спадковий апарат представлений кільцевою молекулою нуклеїнової кислоти (ДНК або РНК).

Як правило, бактерії — гетеротрофи. Вони розкладають органіку на більш прості сполуки. Але серед бактерій є й автотрофні організми. Частина з них — хемосинтетики, які отримують енергію за рахунок хімічних реакцій. Але існують бактерії, здатні до фотосинтезу. Останнім часом відкрито й механізм безхлорофільного фотосинтезу у бактерій.

Деякі сіркобактерії, що містять пігменти, здатні поглинати енергію сонячного світла. З її допомогою сірководень, що міститься в їх організмах, розщеплюється й віддає атоми водню для відновлення відповідних сполук.

Це явище має багато спільного з фотосинтезом зелених рослин і відрізняється тільки тим, що у бактерій водень утворюється в результаті розпаду сірководню (зрідка — карбонових кислот), а у зелених рослин — у результаті розпаду води. В обох випадках відщеплення водню відбувається в результаті поглинання енергії сонячних променів. При безхлорофільному типі фотосинтезу в клі-

тинах бактерій не утворюються відновні еквіваленти, необхідні для поглинання й засвоєння бактерією вуглекислого газу. Тому при безхлорофільному фотосинтезі не відбувається поглинання з атмосфери оксиду вуглецю й виділення вільного кисню, а здійснюється виключно запасання енергії сонячного випромінювання у вигляді макроергічних зв'язків молекул АТФ.

Подібний процес, що відбувається без участі кисню, називається фоторедукцією або фотовідновленням. Основними продуктами бактеріального фотосинтезу, які запасають енергію, є АТФ і НАДФ Н (нікотинамідаденіндинуклеофосфат, окислена форма).

При відмиранні рослинних і тваринних організмів відбувається їх розкладання гнильними бактеріями. У результаті цих процесів гниття сірка входить до складу сірководню, що утворюється. Цей сірководень окислюється сіркобактеріями до вільної сірки (або сірчаної кислоти), яка утворює в ґрунті доступні для рослин сульфати. Цикл повторюється. Участь хемосинтезу в накопиченні органічної маси автотрофними організмами на земній кулі незначна.

Біологічне значення бактеріального фотосинтезу й хемосинтезу в масштабах нашої Землі порівняно невелике. Але варто зазначити, що хемосинтезуючі бактерії відіграють важливу роль у забезпеченні процесу кругообігу сірки в природі. Сірка, поглинаючись рослинами у вигляді солей, відновлюється і, в результаті процесів біосинтезу, включається до складу білкових молекул.

Висновки

Бактерії – прокаріоти, ядерна речовина яких знаходиться в товщі цитоплазми, здебільшого гетеротрофи, мають спадковий апарат як кільцеву молекулу ДНК або РНК. Основна їх функція – розклад органічних речовин на більш прості сполуки.

Основні продукти бактеріального фотосинтезу, які запасають енергію – АТФ і НАДФ Н. Цей тип фотосинтезу може відбуватися як з участю кисню, так і без нього, не має великого біологічного значення на планеті, при ньому можуть відбуватися поглинання, запасання енергії сонячного світла, розкладання гнильними бактеріями відмерлих рослинних і тваринних організмів, відновлення сірки, її кругообіг у природі, включення до складу білкових молекул тощо.

Бактеріальний фотосинтез, на відміну від фотосинтезу зелених рослин, зумовлює утворення водню в результаті розпаду сірководню, а не води.

ВПЛИВ НЕСТЕРОЇДНИХ ПРОТИЗАПАЛЬНИХ ПРЕПАРТІВ НА РІВЕНЬ ПРОЗАПАЛЬНИХ ЦИТОКІНІВ ПРИ ГОСТРОМУ ФАРИНГІТІ

Казьмірук А. А.
І курс, група ЗМБ-19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія»
Факультет біомедичних техноголій Університету «Україна»
Науковий керівник: Беспалова О. Я.

Актуальність дослідження: До основних причин, які викликають інфекції верхніх дихальних шляхів, відносяться віруси, бактерії, гриби, алергени і т.д.. Гострі вірусні і бактеріальні інфекції пошкоджують слизову оболонку верхніх дихальних шляхів і носять мігруючий, частіше низхідний характер. Крім того, нормальна мікрофлора, верхніх дихальних шляхів, під впливом внутрішніх факторів, може ставати патогенною і викликати запалення глотки[1]. Відомо, що запалення лежить в основі багатьох захворювань, в тому числі і гострого фарингіту, і включає в собі декілька фаз. В судинну фазу запалення спостерігається гіперемія і підвищена проникливість капілярів, внаслідок чого відбувається вивільнення плазми в інтерстицію і виникнення набряку; в клітинну фазу – міграція лейкоцитів в зону пошкодження, що являється захисною реакцією організму. Для фази репарації характерна резорбція некротичного матеріалу і відновлення фізіологічного стану.

До медіаторів запалення відносяться, простогландіни, лейкотриїни (ліпідні медіатори); цитокіни (IL – 1, — 6, — 8,TNF); вазоактивні аміни (гістамін). Всі вони приводять до вазодилатації, підвищенню проникливості сосудів, набряку, тромбозу і хемотаксису. Вільні радикали і оксид азота стимулює нейтрофіли і їх рух, хемотаксис, також можливо їх пошкоджуючі дії на клітині мембрани [2].

Із фосфоліпідів клітинних мембран під дією фермента фосфоліпази А2 утворюється архідонова кислота. Її метаболізм може відбуватися двома шляхами: липоксигеназним, в результаті якого утворюються лейкотриїни, і циклооксігеназним, в ході якого синтезуються простагладніни і тромбоксани. Саме на циклооксігеназний шлях метаболізма арахідонової кислоти діють нестероїдні проти-запальні препарати (НПЗП).

Клінічний гострий фарингіт проявляється першінням в горлі, посилюється при глотанні, болючістю задньої стінки глотки, кашлем. Крім того, можливі виникнення таких симптомів, як слабкість,

підвищення температури, озноб і головна біль. Клінічна картина гострого фарингіту може варіюватися в залежності від збудника [3].

Мета роботи. Дослідити механізм протизапальної дії Тантум Верде на рівень цитокінів при гострому фарингіті

Матеріали та методи. Проведено обстеження хворих на гострий фарингіт, яким в протокол лікування ввели не стероїдний протизапальний препарат Тантум Верде. Матеріалом для дослідження служила венозна кров хворих.

Результати та їх обговорення. В сучасному світі в арсеналі лікаря є велика кількість лікарських засобів – антисептиків, які діють на слизову оболонку глотки шляхом спринцювання, полоскання, змащування, інгаляцій або розсмоктування, однак кожен з них має свої недоліки. Льодяники і таблетки в складі мають хімічні сполуки – дихлорбензол, метакрезол, бензалконій, тимол, амбазон, гексетидин, хлоргексидин. Бактерицидні препарати подавляють нормальну мікрофлору, порушуючи місцеву імунну відповідь. Крім того, антисептики пошкоджують слизову оболонку глотки і шкт, викликають алергічні реакції. Також вони мають обмеження в дитячому віці: їх не рекомендують дітям молодшим 6 років [4-5] .

В зв`язку з цим великий інтерес представляє препарат Тантум верде (бензидаміна гідро хлорид 1,5 мг/мл), який володіє протизапальним і обезболюючим ефектом. Тантум Верде (бензидаміна гідрохлорид) похідне індозола, але на відмінну від інших НПЗП – без карбоксильної групи, що дає йому ряд особливостей: володіє високою ліпофільністю, а також накопичується в запальних тканинах.

Механізм протизапальної дії Тантум Верде заключається в інгібуванні синтезу прозапальних цитокінів, в часності туморнекротичного фактора а (TNF-α) і інтерлейкіна – 1β.

Сильне подавлення синтеза прозапальних цитокінів призводить до зниженню вироблення і вивільнення ферментів (ЦОГ) і медіаторів запалення (простогладнинів) при цьому бензидамін не впливає на їх синтез. Завдяки цьому механізму дії Тантум Верде перериває запальний процес на самих ранніх етапах розвитку: він зменшує проникливість капілярів , стабілізує мембрані лізосом, пригнічує вироблення АТФ; пригнічує синтез простогландинів, гістаміна, брадикініна, факторів копмлемента і других неспецифічних ендогенних пошкоджуючи факторів. Це дає можливість не тільки ефективно забрати набряк і гіперемію слизової глотки, гіпертрофію регіонарних лімфатичних вузлів, а й попередити прогресування запального процесу [5–6].

Таким чином, можна сказати, що Тантум Верде, на відмінну від інших НПЗП, діє на білковий синтез цитокінів (TNF–α, IL – 1β), що обеспечує антиексудативний і проти набряковий ефект препарата, а також відсутність побічних ефектів. Тантум Верде володіє місцевоанестизуючою і анальгезуючою дією, що клінічно проявляється з перших днів терапії покращення глотання і зменшення болі в 7 разів в порівнянні з плацебо.

Висновок. Таким чином, протизапальна дія Тантум Верде обеспечує швидке блокування симптомів фарингіта, а також профілактує розходження запалення по верхніх дихальних шляхах і дає можливість попередити розвиток ускладнень.

Література

1. Газета «Новини медицини та фармації» 11 (544) 2015. Клінічний потенціал Тантум Верде® в лікування запальних захворювань глотки у дітей / Тетяна Чистяк.
2. https://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/1556/zapalennya
3. Газета « Новини медицини та фармації» 5 (449) 2013. Застосування Тантум Верде® в клінічній практиці лікування фарингітів і хронічних тонзилітів / Рискаль Т. А.
4. Современная педиатрия 5(53)/2013. Можливіть застосування препарата ТАНТУМ ВЕРДЕ®в практиці лікаря отоларинголога
5. Современние подходы к диагностике и лечению тонзилофарингитов. Здоровье ребенка, №6(57), 2014 / Молочек Ю.А.
6. http://dileo-farma.com.ua/shop/view/tantum-verder

ГЕНЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЕНТЕРОКОКІВ, ВИДІЛЕНИХ З КИСЛОМОЛОЧНИХ ПРОДУКТІВ

Качалкова П. С.
І курс, група ЗМБ-19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія»
Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Зелена Л. Б., к. б. н.

Молочнокислі бактерії займають важливе місце у різних сферах діяльності людини, зокрема їх широко застосовують у медицині і харчовій промисловості. Одним з родів, що відносять до молочнокислих бактерій, є рід *Enterococcus*, який на даний час об'єднує 35 видів. Представники цього роду мають широке

практичне використання завдяки своїй біологічній активності. Бактерії роду *Enterococcus* також привертають до себе увагу і як збудники внутрішньо лікарняних інфекцій.

Однак у багатьох випадках ідентифікація цих мікроорганізмів, встановлення їх систематичного положення за допомогою лише класичних морфолого-культуральних і фізіолого-біохімічні методів має суперечливий характер і не дозволяє встановити видову приналежність бактерій. Тому у сучасній систематиці використовують генетичні методи аналізу молочнокислих бактерій, одним з яких є ПЛР (полімеразна ланцюгова реакція) з родо- і видоспецифічними праймерами. Для диференціації мікроорганізмів використовують різні ділянки їх геномів, зокрема нуклеотидні послідовності, що характеризуються високою консервативністю. Серед таких ген 16S рРНК, ITS (внутрішні спейсерні ділянки, що транскрибуються), структурні гени і гени регуляторних елементів. У нашій роботі з метою ідентифікації бактерій роду *Enterococcus* була проаналізована варіабельність гена *tuf*, що кодує фактор елонгації *EF-Tu*, і гена *sodA*, продуктом якого є супероксиддисмутаза, а також ITS-послідовностей.

Метою нашої роботи було провести видову ідентифікацію представників ентерококів з використанням ПЛР-аналізу, а також дослідити їх між- і внутрішньовидову геномну мінливість. У роботі були використані штами ентерококів, ізольовані з кисломолочних продуктів, приналежність яких до роду *Enterococcus* встановлено морфолого-культуральними методами. Видову належність штамів проводили ампліфікацією виділеної тотальної ДНК з видоспецифічними праймерами до гена супероксиддисмутази (*sodA*). *Аналіз внутрішньовидової мінливості* ентерококів проводили за допомогою ПЛР з праймерами до нуклеотидних повторів: M13 (5'-GAGGGTGGCGGTTCT-3'), $(AG)_8CT$. Детекцію результатів ампліфікації проводили розділенням ПЛР-фрагментів в 1.7% агарозному гелі, що містив 0,01% бромистого етидію. В якості буферу використовували 0,5х TBE. Електрофорез у горизонтальному гелі проводили при 40 мА впродовж 60 хв. Результати візуалізували в УФ-світлі.

У результаті проведеного ПЛР-аналізу серед 15 штамів до виду *E. faecium* було віднесено 4 штами, *E. durans* – 9 і *E. faecalis* – 2. У нашому дослідженні високий рівень між- і внутрішньовидової мінливості був виявлений у всіх видів ентерококів. Загальний спектр продуктів ампліфікації з праймером M13 нараховував 10 ампліконів

розміром від 150 до 2000 п.н., а за використання в якості праймеру динуклеотидного повтору патерн складався з 8 ПЛР-продуктів довжиною 300–1500 п.н. Найбільший відсоток поліморфних фрагментів одержували за допомогою ампліфікації з динуклеотидним повтором.

Таким чином, у результаті дослідження встановлена видова ідентифікація 15 штамів ентерококів, які належали до видів: *E. faecium*, *E. durans* і *E. faecalis*, а також виявлено високий рівень геномної мінливості як між цими видами, так і між штамами, що належать до одного виду.

МОНІТОРИНГ МІКРОБНОЇ КОНТАМІНАЦІЇ ПРИМІЩЕНЬ З КЛАСОМ ЧИСТОТИ E/D ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА СУБСТАНЦІЙ

Коваленко Т. І.
І курс, група ЗМБ-19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія»
Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Тугай Т. І., д. б. н., професор

Для забезпечення належної якості виробництва субстанцій здійснюється моніторинг мікробіологічної контамінації чистих приміщень з класом чистоти E/D, де відбуваються фінальні стадії виробництва субстанцій (сушіння, подрібнення, фасування). Дана тема є актуальною, оскільки мікробіологічна контамінація субстанцій напряму залежить від чистоти повітря, поверхонь, обладнання, персоналу, які задіяні для їх виробництва.

Метою даної тези єаналіз мікробіологічної контамінаціївідділення з класом чистоти E/D, для виробництва субстанцій згідно одержаних даних протягом року.

Досліджуване відділення має в своєму складі три приміщення, а саме:персональний шлюзу (приміщення №1), матеріальний шлюз (приміщення №2) та приміщення сушки та подрібнення субстанції (приміщення №3).

Проводився моніторинг мікробіологічної контамінації приміщень з частотою один раз на тиждень при проведенні робіт з відкритим продуктом. Як потенційні джерела мікробіологічної контамінації для чистих приміщень розглядали повітря, поверхні приміщення (стіни, стеля, підлога, двері, ручки дверей, столів, сте-

лажів тощо.), поверхні обладнання та персонал (права, ліва рука, спецодяг (шапка, куртка, штани)). Мікробну контамінацію повітря визначали як кількість мікроорганізмів, які містяться в 1 м^3 повітря приміщення. Контроль проводили в найбільш застійних зонах аспіраційним методом, який заснований на принципі ударної дії струму повітря, за допомогою приладу виробництва Швейцарії, який призначений для відбору повітря з фіксованим значенням об'ємних витрат і встановленим значенням об'єму повітря.

Мікробну контамінацію поверхонь приміщень і обладнання, а також персоналу контролювали методом змивів тампонами.

Для виявлення росту загальної кількості бактерій використовували чашки Петрі з живильним середовищем соєво-казеїновий агар.

Для інкубації відібраних зразків моніторингу протягом встановленого часу використовували інкубатори з температурним режимом 30–35 °С. За рік здійснено 26 контролів мікробіологічної контамінації приміщенькласом чистоти E/D. Результати контролю мікробіологічної контамінації заносились до контрольних карт для даного блоку приміщень.

Аналіз моніторингу мікробіологічної контамінації проводили кожного кварталу протягом року.Проаналізувавши мікробну контамінацію трьох приміщень одержали наступні результати:

в повітріза I квартал найбільше загальне мікробне число надалі ЗМЧ 40–80 КУО/м^3 виявили в приміщенні №1, найменше в приміщенні №3 — 10–28 КУО/м^3. За II квартал найбільше ЗМЧ 40–100 КУО/м^3 виявляли в приміщенні №1, а найменше в приміщенні №3 — 2–12 КУО/м^3. За III квартал найбільше ЗМЧ 20–80 КУО/м^3 виявляли в приміщенні №1 та №2, а найменше в приміщенні №3 — 2–16 КУО/м^3.

В змивах з поверхонь приміщень, обладнання за I квартал найбільше ЗМЧ 9 КУО/100 см^2 виявили в приміщенні №1 на поверхні перехідної лавки, найменше в приміщенні №3 — 0 КУО/100 см^2. За II квартал аналогічно результатам I кварталу. В III кварталі найбільше ЗМЧ12 КУО/100 см^2 виявили в приміщенні №1 на поверхні перехідної лавки і ручці дверей в приміщення №3, найменше ЗМЧ виявили в приміщенні №3 на стіні та на поверхні процесного фільтру .в змивах з рук та спецодягу персоналу в I кварталі найбільше ЗМЧ було виявлено на штанах та шапочці 7–10 КУО/100 см^2. В II та III кварталах найбільшим було ЗМЧ штанів та куртки 9-12 КУО/100 см^2. В усіх III-х кварталах найчистішими за показниками мікробної контамінації були руки їх ЗМЧ 0–5 КУО/змив.

ЦУКРОВИЙ ДІАБЕТ ТА ЙОГО ПРОФІЛАКТИКА

Козлова В. А.
10 клас, Центр позашкільної роботи Святошинського р-ну м. Києва
Педагогічний керівник: Величко А. М., керівник гуртка-методист

Сьогодні абсолютній більшості жителів нашої планети відомо, що цукровий діабет – одне з найпоширеніших тяжких невиліковних захворювань. 415 мільйонів людей у світі мають діабет, а 2/3 людей з діабетом живуть в містах. Хвороба є однією з актуальних медико-соціальних проблем. Цукровий діабет характеризується хронічним перебігом і порушенням усіх видів обміну речовин: вуглеводного, жирового, білкового, мінерального і водно-сольового.

В Україні зареєстровано близько 1 мільйона 300 тисяч, але вважається, що людей, які живуть із недіагностованим діабетом, у 2,5 разу більше. Кожні 15 років кількість хворих подвоюється і ця хвороба посідає одне з перших місць у світі серед неінфекційних захворювань. Характерними симптомами є невгамовна спрага (полідипсія), порушення харчової поведінки, що проявляється підвищеним апетитом (поліфагія), та надмірне сечовиділення (поліурія), однак ці симптоми можуть бути вираженими, якщо рівень глюкози в крові підвищений помірно. Цукровий діабет слід відрізняти від нецукрового діабету, при якому теж є поліурія та полідипсія, але не через порушення вироблення інсуліну, а внаслідок виникнення ураження задньої частини гіпофізу.

Відповідно до критеріїв експертного комітету ВООЗ діагноз цукрового діабету встановлюється при: спонтанному підвищенні глюкози в крові понад 7,8 ммоль/л; рівні глюкози в крові після їжі понад 11,1 ммоль/л; наявності глюкози в сечі та одночасному її підвищенні в крові понад 7,8 ммоль/л. В цих випадках навантаження глюкозою не проводять, що може бути небезпечним.

Виділяють три категорії діабету:

– Тип I – інсулінозалежний цукровий діабет, пов'язаний з абсолютним дефіцитом інсуліну;

– Тип – II інсуліноне залежний цукровий діабет. Ця форма цукрового діабету дуже часто виникає у дорослих і стає поширеною після 40 років;

– Тип III – діабет вагітних розвивається під час вагітності у жінок, які не хворіють на цукровий діабет, і проявляється порушенням толерантності до глюкози або іншими ознаками діабетичного стану.

Всі хворі I типу потребують для свого лікування призначення інсуліну. Більшість хворих II типу лікуються за допомогою цукрознижуючих препаратів, дієти, адекватного режиму фізичної активності, але деякі з них також потребують призначення інсуліну. Співвідношення між I та II типом діабету складає 1:6. Поширеність діабету вагітних варіює від 1 до 5 %. Особливу тривогу викликає цукровий діабет у дітей, який виключно є інсулінозалежним, тому нерідко супроводжується ускладненнями, зокрема, діабетичними комами.

Мета роботи показати, що цукровий діабет – це не вирок, хоч і досить важке захворювання, але з ним можна жити дотримуючись лікування, культури харчування, рухової активності, емоційного стану, контролю зайвої ваги.

Основним завданням цієї роботи було збільшити рівень освіченості з питань профілактики, лікування та життя з цією хворобою. Жити повним життям, мудро підходячи до харчування, фізичних навантажень, проводити самоконтроль, займатися профілактикою ускладнень. Проводячи тестування серед своїх родичів і однолітків було з'ясовано, що деякі з них мають фактори ризику розвитку діабету, а саме: зайву вагу, низьку фізичну активність, нездорову їжу, високий артеріальний тиск, діабет у близьких родичів.

Респондентам були надані рекомендації – імовірність виникнення діабету 2-го типу у них зростає з роками. Цукровий діабет – хвороба яка небезпечна не сама по собі, а ускладненнями. Ускладнення, пов'язані з цукровим діабетом, можуть бути гострими (наприклад, гіпоглікемія), які можуть розвиватися протягом декількох годин і навіть хвилин, та пізніми (хронічними), які можуть розвиватися через багато років після початку захворювання.

Проведені дослідження доводять, що ускладнень цукрового діабету можна уникнути і жити, як здорова людина, тільки при одній умові – якщо хворі самі навчаться тримати діабет під контролем. Для цього необхідно проводити різні профілактичні бесіди зі школярами щодо раціонального харчування, здорового способу життя, навчати протистояти стресовим ситуаціям.

ВИКОРИСТАННЯ ПРОБІОТИКІВ В КОСМЕТОЛОГІЇ

Коротка О. А.
група ЗМБ-19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія»
Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Тугай Т. І., д. б. н., професор

Косметична продукція є повсякденною необхідністю у цивілізованому житті і залишається однією з найперспективніших серед інших непродовольчих товарів. Світовий ринок парфумерно-косметичних товарів достатньо насичений та має визначену тенденцію розвитку завдяки освоєнню нових видів сировини та сучасних технологій виробництва. Інтенсивне зростання попиту на нові види товарів косметичного призначення зумовлює прагнення виробників постійно вдосконалювати свою продукцію з метою задоволення вимог споживачів. З усього комплексу чинників, котрі формують кінцеву якість, з точки зору споживача, одним з найважливіших, є планування та розробка компонентного складу продукції. Одним із стратегічних напрямків ефективного розвитку провідних держав є розвиток і застосування нанотехнологій у різних галузях промисловості. Усвідомлюючи перспективи нанотехнологій, більшість країн світу інвестують великі кошти у їх розвиток, впроваджуючи відповідні національні програми, проте цікаво, що саме косметологія є найбільш відкритою галуззю для їх використання. У зв'язку з цим представляє інтерес вивчення можливостей використання пробіотиків в косметичній галузі.

Мета дослідження – проаналізувати використання пробіотиків в косметології.

Здоров'я шкіри та волосся нерозривно пов'язане зі станом інших органів і систем, в тому числі мікробіому (спільноти симбіотичних мікроорганізмів, що мешкають в тілі людини). Нормальна симбіотична мікрофлора, асоційована з внутрішніми органами і шкірними покривами, виконуючи колосальний спектр найважливіших фізіологічних функцій, вносить вагомий внесок в забезпечення нормального функціонування всіх органів і тканин, в тому числі забезпечує здоров'я шкіри та волосся. Порушення складу та функцій мікробіому негативно позначається на травленні, метаболізмі, знижує захисні функції організму, активізує запальні процеси, погіршує забезпечення різних органів і тканин вітамінами, незамінними амінокислотами, мінеральними сполуками та іншими важливими нутрієнтами, що призводить до виникнення різних захворювань,

багато з яких супроводжуються погіршенням стану шкіри та волосся.

Найбільш ефективний метод оздоровлення мікробіому заснований на використанні пробіотиків. У зв'язку з встановленням благотворного впливу пробіотиків на шкіру, їх все активніше використовують у косметології, наприклад в якості біологічно активних добавок в різні засоби з догляду за шкірою та волоссям.

Одними з найпопулярніших трендів останнього десятиліття є органічна та натуральна продукція, поряд з органічним способом життя, при якому перевага віддається натуральним одягу, їжі, меблям і косметиці. Особливе місце серед натуральної косметики відведено косметиці з пробіотиками, розробки якої тривають протягом останніх років у провідних країнах світу. Сучасні засоби гігієни виснажують природний баланс мікробіома шкіри, тому використання засобів з пробіотиками є перспективним інноваційним напрямком в косметології. Кількість досліджень, присвячених зовнішньому застосуванню пробіотиків, стає дедалі більшою.

Завдання косметики з пробіотиками – створити сприятливі умови для розвитку бактерій, характерних для мікробіома людини. В Україні запропоновано перспективні напрямки розробки біотехнологій «живої» косметики із використанням життєздатних клітин пробіотиків, а також «пробіотичної» косметики із застосуванням пребіотиків та/або лізатів пробіотичних культур лактобацил та біфідобактерій.

Сьогодні безліч факторів навколишнього зовнішнього середовища діють негативно на шкіру та волосся. Концентрати сироваткових білків із низькомолекулярними пептидами, збагачені лізатами пробіотиків, є натуральними інгредієнтами для косметики, які допомагають створювати невидимий бар'єр із захисною та відновлюючою діями.

РОЛЬ ФІТОГОРМОНІВ ДЛЯ РОСТУ І РОЗВИТКУ РОСЛИН

Котляренко О.
ІІІ курс, група МБ 17-1-fbmt, спеціальність «Біологія»
Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Ілюк. Н. А., к. с.-г. н.

Рослинні гормони відіграють основну роль в системі регуляції та інтеграції процесів росту і розвитку. Фітогормони – органічні

речовини, що синтезуються спеціалізованими тканинами рослин і діють в надзвичайно малих дозах як регулятори і координатори онтогенезу. До останнього часу загальновизнано п'ять типів фітогормонів: ауксини, цитокініни, гібереліни, абсцизова кислота, етилен.

Ауксини – перші з фітогомонів, які були дослідженні (1934 р., Ф.Кегль ідентифікував ауксин як ІОК (індоліл-3-оцтову кислоту)), є речовинами індольної природи. У вищих рослин синтез ауксинів найбільш інтенсивно відбувається в молодих листках, бруньках, в активному камбію, пилку та насінні, що формується. Незначна кількість ауксину виявлена в меристемах верхівок коренів. Фізіологічна дія ауксинів: стимулює ріст розтягуванням при формуванні камбію, провідних пучків, коренів; впливає на диференціювання провідної тканини ростучих пагонів; зумовлює явище апікального домінування, коли верхівкова брунька затримує ріст пазушних та розпускання бічних бруньок, опадання листків і плодів; впливає на в'язкість цитоплазми, посилюють поглинання води, зумовлюють рух цитоплазми.

Цитокініни – речовини, що стимулюють поділ клітин у культурі калусної тканини рослин. Застосування цитокінів займає важливе місце в експериментах з культурою тканини, вони мають важливе значення для різних біотехнологічних процесів. Фізіологічна дія цитокінінів: стимуляція поділу клітин та їх диференціювання; затримка процесів старіння; індукують поділ клітин при наявності аксинів;стимулюють загальний обмін речовин.

Гібереліни відкрила група японських вчених під керівництвом Є. Куросава у 1926 році, виділивши з гриба *Gibberella fujikuroi*. Гіберелінів найбільше у молодих органах, які не завершили свій ріст. Синтезуються гібереліни, головним чином, у молодих листках, бруньках, насінні і кінчиках коренів. Фізіологічна дія гіберелінів: стимулюють вегетативний ріст; активують процеси розтягування і ділення клітин; прискорюють проростання насіння; індукують цвітіння у деяких груп рослин; сприяють утворенню партенокарпічних плодів; змінюють формування статі у чоловічий бік; підвищують активність багатьох ферментів.

Абсцизова кислота (АБК) – природний інгібітор росту, який прискорює опадання черешків листків, затримує проростання насіння. Відкриття абсцизової кислоти було пов'язане з вивченням двох явищ – опадання листків і плодів та стану спокою бруньок. На відміну від попередніх груп фітогормонів, АБК затримує ростові процеси в усіх їх проявах. Вона контролює перехід до стану спокою,

старіння листків, і дозрівання плодів, приймає участь у бульбоутворенні. Особливо важлива роль АБК у формуванні та прояві реакції кореня на гравітацію. У виробничій практиці АБК використовують для обприскування плодових дерев в кінці вегетації з метою прискорення дозрівання і скорочення строків збирання врожаю.

Етилен – відкрив Д.Н. Нелюбов у 1901 році, який довів, що саме етилен як компонент газу, що виникає при спалюванні кам яного вігілля відповідає за вплив його на рослину. Прискорює дозрівання плодів і сприяє старінню всіх частин рослин.. У вищих рослин утворюється з амінокислоти метіоніну. Міститься в різних органах рослин (плоди, квіти, листя, стебла, корені), антагоністично взаємодіє з ауксином. Викликає уповільнення росту, прискорення старіння, дозрівання та опадання плодів, скидання квітів, зав'язі, листків (формує відокремлювальний шар в черешках листків і плодоніжках).

Література

1. Мусієнко М.М. Фізіологія рослин: підручник. Київ: Фітосоціоцентр, 2001. 392 с.
2.Заболотний О.І. Фізіологія рослин: конспект лекцій. Умань. 2016. URL: https://biology.udau.edu.ua/assets/files/fizros-lektion.pdf (дата звернення 10.03.20)

ЕКОЛОГІЧНИЙ АУДИТ ЯК ІНСТРУМЕНТ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ПРИРОДООХОРОННОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Кравченко А. А.
І курс, група ЕКЛ-19-1м-nk, спеціальність «Екологія»
Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: Корчагіна В. Г., к. е. н.

Необхідність впровадження екологічного менеджменту зумовлено тим, що екологічні показники стають все більш вагомим фактором конкурентної економічної боротьби, а також посилюються економічні та адміністративні санкції за порушення вимог законодавства в галузі охорони навколишнього середовища та екологічних стандартів.

Основними інструментами системи екологічного управління як засобами впливу на результати використання ресурсів природного середовища є екологічні експертиза, контроль, сертифікація, звітність, моніторинг, маркування, реклама тощо. Серед цих

складових інструментів системи екологічного управління окреме місце займає екологічний аудит.

Екологічний аудит – це системний процес незалежної оцінки об'єкта для встановлення його відповідності критеріям екологічної безпеки, забезпечення раціонального природокористування та відтворення природних ресурсів.

Функції екологічного менеджменту пов'язані з такими видами екологічного аудиту, як аудиторські оцінки екологічної ситуації на підприємстві, аудиторські оцінки відповідності діяльності підприємства вимогам законодавства та нормативних актів у частині охорони навколишнього середовища і природокористування, екологічний аудит процесів виведення підприємств і виробництв з експлуатації з урахуванням їх екологічного стану.

Відповідно до Закону України «Про екологічний аудит» основною його метою є контроль за дотриманням діючого законодавства та інших нормативних вимог у сфері природокористування. Проте, сьогодні цей вид контролю виступає більше як метод підвищення еколого-економічної ефективності діяльності суб'єктів господарювання.

В сучасних умовах господарювання екологічний аудит виконує низку важливих функцій, які охоплюють реструктуризацію виробництва, створення екологічно конкурентного середовища та ринкового ціноутворення з урахуванням екологічних витрат виробництва. Важливими є також функції програмно-цільового розподілу фінансових ресурсів, децентралізації управління, гнучкого нормування і оподаткування з урахуванням екологічних витрат виробництва та певних екологічних факторів.

В умовах сталого розвиту економіки екологічний аудит є важливим механізмом системи управління навколишнім середовищем та інструментом регулювання еколого-економічних відносин. З посиленням вимог до природоохоронної діяльності та нормативів природокористування екологічний аудит набуває актуальності у всіх сферах народного господарства.

Так, об'єктами екологічного аудиту є окремі суб'єкти господарювання, види економічної діяльності, стадії господарського процесу (розміщення, введення в дію і експлуатація об'єкту), територіально-адміністративні одиниці, система екологічного менеджменту на підприємстві.

Екологічний аудит як інструмент систем управління підприємством дозволяє реально підвищити еколого-економічну

ефективність господарської діяльності, у якій зацікавлені господарюючі суб'єкти. В контексті функціонування еколого-економічної системи екологічний аудит є інструментом узгодження екологічних та економічних інтересів суб'єктів еколого-економічних відносин.

Отже, в умовах сталого розвитку економіки екологічний аудит розглядається не тільки як вид контролю, а і як інструмент управління, спосіб оцінки впливу господарюючого суб'єкта на довкілля.

В процесі становлення і розвитку екологічного аудиту як самостійного виду консалтингових послуг все частіше наголошується на доцільності визначення його як складової системи підприємницької діяльності.

ПЕРСПЕКТИВИ БІОТЕХНОЛОГІЧНОГО ВИКОРИСТАННЯ КСИЛОТРОФНОГО МАКРОМІЦЕТА *Fomitopsis officinalis* (*Fomitopsidaceae*)

Кравченко Є. І.
І курс, група МБ-19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія»
Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Поєдинок Н. Л., д. б. н.

Пошук нових природних джерел фізіологічно активних речовин з метою одержання ефективних й безпечних препаратів є однією з пріоритетних задач сучасної біотехнології. В останні десятиріччя у фармацевтичній промисловості відбулись зміни, пов'язані із бурхливим розвитком біотехнології. Серед лікарських препаратів значну увагу почали привертати лікувальні засоби, отримані на основі грибної біомаси. В якості продуцентів почали використовувати ксилотрофні макроміцети, і основне місце серед препаратів із грибів посідали вже не антибіотики, а сердцево-судинні, протиракові, гепатопротекторні, імуностимулювальні, лікарські засоби і харчові добавки на основі біологічно активних речовин (БАР) з міцелію грибів та культуральної рідини [5]. Саме таким макроміцетом з доведеними лікувальними властивостями є *Fomitopsis officinalis* (Vill.) Bondartsev & Singer (модринова губка). Лікувальні властивості речовин, одержаних з плодових тіл цього виду, відомі вже тривалий час і їх широко застосовують у традиційній китайській та

тибетський медицині [3]. Сучасними дослідженнями доведено, що модринову губку перспективним продуцентом для отримання біологічно активних сполук широкого спектра дії. З плодових тіл, вегетативного міцелію *F. officinalis* виділені агарицинова кислота, каротиноїди, ненасичені жирні кислоти, полісахариди, флавоноїди, вітаміни групи В, Е, А, цитокініни [4, 5]. Саме тому актуальним є отримання нових високопродуктивних штамів цього виду і на їх основі розробка біотехнології культивування на дешевих живильних середовищах за умов глибинного культивування. У Колекції культур шапинкових грибів (*IBK*) Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України, підтримуються три штами *F. officinalis* [1, 2].

Під час культивування грибів одним із важливих етапів є контроль чистоти штаму-продуцента за характерними ознаками. Саме тому встановлення основних морфолого-культуральних особливостей штамів *F. officinalis* – важливий етап з точки зору як збереження цього виду *in vitro* так і розробки біотехнології отримання БАР різноманітного призначення [2, 3].

В ході комплексного дослідження нами встановлено морфолого-культуральні ознаки штамів цінного лікарського гриба *F. officinalis*, які можна використовувати як основні таксономічні характеристики для даного виду. Отримано дані про морфологію і ріст міцеліальних колоній на агаризованих середовищах різного складу. Підібрано склад середовища для культивування та збереження штамів *F. officinalis in vitro*. При вивченні живильних потреб культур *F. officinalis* встановлено відношення до джерел вуглецевого і азотного живлення. Результати дослідження можна використовувати для створення біотехнології культивування цінного лікарського макроміцета *F. officinalis* з метою отримання фармакологічних речовин широкого спектру дії.

Література

1. Bisko N.A., Sukhomlyn M.M., Mykchaylova O.B., Lomberg M.L. Ex situ conservation of rare and endangered species in mushroom culture collections of Ukraine. Ukr. Bot. J. 2018, 75(4). P. 338–347.
2. Bisko N.A., Mytropolska N.Y., Lomberg M.L., Mykchaylova O.B., Al-Maali G.A. The rare and biotechnologically important mushroom species in the IBK collection. In: Development of natural sciences in countries of the European Union taking into account the challenges of XXI century. Collective monograph. Lublin, Poland, 2018. P. 21–37.
3. Михайлова О.Б., Бісько Н.А., Ломберг М.Л., Григанський А.П. Біологічні особливості рідкісного лікарського гриба Fomitopsis

officinalis (Fomitopsidaceae) на агаризованих живильних середовищах і рослинних субстратах. Regulatory Mechanisms in Biosystems. 2017. 8(4). 469–475.

ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОСТУ *Penicillium stekii*, ВИДІЛЕНИХ З ПОВЕРХНІ «ГАРЯЧИХ» ЧАСТИНОК ЧОРНОБИЛЬСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ

Крисенко О. А.
І курс, група ЗМБ-19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія»
Тугай А. В.
к. б. н., доцент кафедри мікробіології, сучасних біотехнологій, екології та імунології
Тугай Т. І.
доктор біологічних наук, професор, кафедра мікробіології, сучасних біотехнологій, екології та імунології
Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»

Серед багатьох видів забруднення найнебезпечнішим є радіоактивне. Внаслідок впливу забруднення на оточуюче середовище радіоактивними речовинами, які були викинуті в біосферу під час Чорнобильської катастрофи, зона відчуження ЧАЕС стала однією з найбільших в світі природних зон з вивчення наслідків постійного впливу опромінення на живі організми даної території (біота). Також особливість катастрофи полягає в тому, що значна частина відходів була у вигляді радіоактивних частинок з високою питомою активністю, так званих «гарячих» частинок [1, 2, 10]. Найчастішими забруднювачами є радіоактивні ізотопи стронцію, цезію, йоду, урану. Виняткової важливості набуло дослідження впливу цього забруднення на живі організми в цілому та, зокрема, на мікобіоту, на частку якої в мікробній біомасі ґрунту припадає до 80 %, ця постійна і активна складова біогеоценозу, є початковою ланкою багатьох трофічних ланцюгів, яка грає не останню роль в переміщенні різних поживних речовин та окремих мікроелементів в ґрунті, включаючи радіонукліди. Механізми, які покладені в основу пристосування грибів до впливу хронічного ІВ мало зрозумілі на сьогодні, тому є необхідним дослідження особливостей мікроскопічних грибів, що виявляють такі властивості.

Метою роботи було дослідження швидкості радіального росту штаму *Penicillium stekii 2*, що був виділений з поверхні «гарячої» час-

тинки Чорнобильського походження на бідних (ГА) та багатих (СА) за джерелом вуглецю твердих поживних середовищах.

Під радіоактивними «гарячими» частинками мають на увазі дрібні (розміром від 10 до 100 мкм) пилеподібні часточки з високою питомою активністю. Форма і розміри «гарячих» частинок у викиді визначила відстань їх переносу в атмосфері. Навіть дуже дрібні паливні часточки мали досить великі розміри (до 20 мкм) і високу щільність (8–10г/см^3). Такі частинки були виявлені дослідниками на відстані кількох кілометрів від атомної станції, і кількість їх різко зменшувалась по мірі віддалення від зруйнованого реактора. Атмосферні опади впливають на рівень забруднення територій, збільшуючи його. Процеси опадів дощу і вимивання радіонуклідів мають відношення до важливих механізмів переносу викинутого з реактору матеріалу на землю, таким чином збільшуючи радіоактивне забруднення відповідних субстратів.

Одним з інтегральних показників реакцій відповідей мікроскопічних грибів на дію абіогенних факторів довкілля є зміни швидкості радіального росту. Для дослідження параметрів радіального росту *Penicillium stekii 2* вирощували на двох агаризованих поживних середовищах різного складу: оптимальному – найбільш універсальному середовищі, прийнятому в мікологічних дослідженнях сусло-агарі (СА), та на голодному агарі (ГА), який містить дуже низьку кількість поживних інгредієнтів. Середовищі, що найбільш наближене до реальних умов існування мікроміцетів в еконішах, з яких вони були виділені, у ньому були присутні лише органічні речовини агар-агару як джерело вуглецю.

Встановлено, що середня швидкість радіального росту за дії опромінення у штаму з радіоадаптивними властивостями *Penicillium steckii 2* зменшується при рості як на багатому (СА) так і на бідному (ГА) за джерелом вуглецю середовищі. В діапазоні доз до 250 мГр при рості на СА не виявлено змін у швидкості радіального росту у *Penicillium steckii*, а в діапазоні поглинутих доз до 150 мГр спостерігали збільшення швидкості росту досліджуваного мікроміцета при рості на ГА, що свідчить про позитивний вплив опромінення на метаболізм *P. steckii* у зазначеному інтервалі поглинених доз.

ФУНКЦІОНАЛЬНА АКТИВНІСТЬ МІТОХОНДРІЙ МІОМЕТРІЯ ТА ІОНІЗОВАНИЙ КАЛЬЦІЙ

Куликова О. С.
І курс, група ЗМБ-19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія»
Факультет біомедичних технологій
Університету «Україна»
Шликов С. Г.
старший науковий співробітник, доктор біологічних наук
Інститут біохімії ім. О. В. Палладіна НАН України
Науковий керівник: Тугай Т. І., д. б. н., професор

Мітохондрії – високоенергетичні органели, які виконують ряд важливих функцій у клітині. Вони беруть участь у Ca^{2+}-сигналінгу, механізмах апоптозу, адаптації до стресу, стероїдогенезу та старіння. Порушення функціонування мітохондрій є однією з ланок у виникненні нейродегенеративних захворювань та різних форм онкології. Канали та транспортери іонів напряму регулюють стан мітохондрій та їх функціональність. З одного боку, активація іонами кальцію метаболічних процесів у мітохондріях через цикл Кребса та електронотранспортний ланцюг веде до підвищення синтезу аденозинтрифосфату. З іншого боку, надмірне зростання концентрації Ca^{2+} у мітохондріях та перевантаження ним органели призводить до апоптозу – загибелі всієї клітини.

Отже, функціональна активність мітохондрій залежить від вмісту іонізованого кальцію в цих органелах. Саме тому вивчення способів впливу на транспорт і накопичення Ca^{2+} у мітохондріях є наразі актуальною проблемою.

У попередніх роботах було показано, що концентрація іонізованого Ca у матриксі мітохондрій, за умов відсутності екзогенного Ca^{2+}, залежить від складу середовища інкубації: у Mg,ATP-вмісному середовищі цей показник в декілька разів вищий, ніж у Mg-вмісному. Внесення екзогенного Ca до Mg- та Mg,ATP-вмісного середовища інкубації супроводжується зростанням концентрації іонізованого Ca приблизно до однакових значень. Проте показники загальної акумуляції Ca у 30 разів вищі за присутності ATP у порівнянні з такими за її відсутності. Тож, постає питання, які механізми задіяні у збільшення концентрації іонізованого Ca у матриксі мітохондрій за відсутності екзогенного Ca^{2+} та присутності Mg,ATP, що забезпечують високі показники загальної акумуляції Ca^{2+} за умов подальшого внесення екзогенного Ca^{2+}?

Серед різних сигнальних шляхів, які впливають на функції мітохондрій, велика увага останнім часом приділяється цАМФ сигналінгу. Аденілатциклазна система впливає на різні показники, включаючи рівень АТФ та Ca^{2+}.

Отже, метою даної роботи було дослідити механізм зміни концентрації іонізованого Са у матриксі мітохондрій за відсутності екзогенного Ca^{2+} та присутності Mg,ATP, вивчити участь аденілатциклазної системи у цьому процесі та проаналізувати вплив цих показників на функціональну активність мітохондрій.

Ізольовані мітохондрії одержували з міометрія невагітних щурів за допомогою методу диференціального центрифугування. Експерименти проводили із використанням методів спектрофлуориметрії та фотонної кореляційної спектроскопії.

В результаті проведених експериментів було встановлено залежне від концентрації АТР збільшення концентрації іонізованого Са у матриксі мітохондрій. Показано, що середній гідродинамічний діаметр мітохондрій відрізнявся за інкубування у різних середовищах; у Mg середовищі він був у вищий, ніж у середовищі з Mg,ATP. Активатор розчинної форми аденілатциклази мітохондрій 30 мМ $NaHCO_3$, викликав збільшення концентрації іонізованого Са у матриксі мітохондрій. Отже, активність аденілатциклази впливає на рівень іонізованого Са у матриксі мітохондрій міометрія щурів.

ФАКТОРИ РЕГУЛЮВАННЯ ФОТОЧУТЛИВОСТІ ЇСТІВНИХ І ЛІКАРСЬКИХ ГРИБІВ

Лахно І. В.
І Курс, група ЗМБ-19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія»
Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Поєдинок Н. Л., д. б. н., доцент

У роботах ряду авторів, які проводили дослідження з мікроміцетами, було визнано, що характер середовища, на якій вирощується гриб і спосіб культивування, визначають, чи буде світло стимулювати або зменшувати темп їх зростання. Велике значення при розгляді питань фоторецепції і експресії ферментів і генів у грибів приділяється вуглеводного обміну. Що стосується фоточутливості метаболізму азоту, то у грибів вона вивчена досить незначно. Все ж деякі дослідники вважають, що зв'язок між світлом і азотним обміном може існувати.

Отримані нами результати свідчать про безсумнівному вплив способу культивування їстівних та лікарських грибів з відділів *Asco-* і *Basidiomycota* на процеси, що визначають кількісні зміни зростання, викликані короткочасним опроміненням посівного міцелію низькоінтенсивних лазерним світлом. Для отримання найбільшого стимулюючого ефекту від опромінення глибинне культивування є найкращим. Збільшення накопичення біомаси при культивуванні на рідких середовищах в динамічному режимі вар'ювало в залежності від штаму і режиму опромінення від 12 до 200% в порівнянні з культивуванням на тій же середовищі в стаціонарному режимі. У всіх досліджених штамів макроміцетов найбільший стимулюючий ефект після опромінення спостерігався при зростанні на середовищі з 10 г / л глюкози. Збільшення концентрації глюкози в 3 і 5 разів знижувало збільшення накопичення біомаси у порівнянні з контролем у *Cordyceps militaris* на 7,3%, у *Ganoderma lucidum* — 9%, *Lentinus edodes* — 24% на середовищі з 30 г / л глюкози і на 47% на середовищі з 50 г / л. Аналогічну тенденцію ми спостерігали і для *Hericium erinaceus* і *Pleurotus ostreatus*, де зниження ефективності опромінення за цим показником становило 19 і 31% у *H. erinaceus* і 10 і 23% у *P. ostreatus* відповідно. Нами встановлено, що підвищення економічного ефекту у фотоактивованних штамів значно сильніше виражено при низькому вмісті джерела вуглецю. Якщо у контрольних штамів макроміцетів ефективність освоєння субстрату на середовищі з 10 г/л глюкози вище на 10% в порівнянні з культивуванням на середовищі з 30 г/л глюкози, то у досвідчених штамів на 30–45% в порівнянні з середою з 30 г/л глюкози і на 35–56% з 50 г/л глюкози.

ВИВЧЕННЯ АВОКАДО ТА ВИРОЩУВАННЯ ЇХ ІЗ КІСТОЧКИ

Литвиненко О. О.
слухач наукового товариства «Еврика»
Центру позашкільної роботи Святошинського району м. Києва
Педагогічний керівник: Литвиненко В. В., керівник гуртка-методист

Авокадо – вічнозелене дерево з сімейства лаврових з їстівними плодами, походить із Центральної Америки. Фрукт не солодкий, але має чіткий тонкий аромат, з гладкою текстурою. М'якоть фрукта схильна до ферментативного потемніння і швидко стає

коричнюватою після контакту з повітрям. Аби уникнути цього, після очищення авокадо на нього сприскують сік лайма або лимона.

Книга рекордів Гіннесса зафіксувала авокадо як «найкорисніший фрукт у світі».

Плід авокадо використовується для приготування різних страв в залежності від країни та материка.

Авокадо — надзвичайно корисний та є одним з маленьких їстівних див природи, що позитивно впливає на здоров'я людини. Їх колись називали «друзями крокодилів» через форму та шершаву зелену шкірку деяких сортів. Авокадо дозрівають тільки якщо вони вже зняті з дерева. Щоб воно правильно дозріло, потрібно покласти його в паперовий пакет з іншими фруктами, природній етиленовий газ, наприклад від яблук, призведе до швидшого дозрівання. При тому, що плід авокадо сам по собі дуже калорійний (на 100 г продукту припадає 245 калорій), в ньому немає шкідливих жирів і цукру, зате він багатий вкрай корисною олеїновою кислотою, яка розщеплює вже накопичений холестерин в крові та перешкоджає його утворенню. Ось чому корисні властивості авокадо для схуднення давно відзначені багатьма експертами-дієтологами. Рекомендується замінювати фруктом м'ясо і вуглеводи.

Кісточка від авокадо має бактерицидні і фунгіцидні властивості, тобто здатна нейтралізувати дію різних шкідливих мікроорганізмів. Засоби на основі кісточки авокадо, через антибактеріальний ефект, будуть корисні при висипах на обличчі, жирному волоссі та шкірі, а також використовуються від лупи.

Екстракт, отриманий із кісточки авокадо, зменшує запальний процес, який викликається в організмі людини.

Застосування кісточки в їжу рекомендується при зайвій вазі, атеросклерозі, проблемі з тиском. Запалення, наприклад, застуда, розлад травлення також є показаннями для вживання цього продукту. Подрібнене ядро використовується в якості добавки до салатів, смузі і інших страв.

Бразильські вчені після серії експериментів встановили, що екстракт з кісточок авокадо вбиває деякі грибкові інфекції, наприклад *Candida*, і збудників небезпечного тропічного захворювання під назвою жовта лихоманка, переносниками якого є москіти. Результати, опубліковані в журналі «Рослинна їжа в раціоні людини» в березні 2012 року, свідчать про ефект зниження рівня холестерину під впливом високого вмісту клітковини в кісточці, що перешкоджає поглинанню шкідливих жирів в шлунково-кишковому тракті.

Для того, щоб виростити авокадо в кімнатному приміщенні, потрібно брати кісточку з дозрілого плоду. Витримуючи її в воді загостреним кінцем вгору, через місяць з'являється білий кореневий стержень, а через 45 днів паросток. Висаджувати паросток потрібно в універсальний грунт з pH 6,8–7,2 таким чином, щоб роздвоєння, з якого видніється паросток, не було засипане грунтом. Проростання кісточок стовідсоткове при умові, що плід дозрілий. Горщик з висадженим авокадо потрібно тримати на освітленому місці без прямого попадання сонячних променів, щоб уникнути опіків листя. Доглядаючи за деревцем потрібно поливати відстояною водою кімнатної температури. Дані умови придатні для вирощування дерева, але з достатньою кількістю вологості. За 4 місяці виростає авокадо з великими листками заввишки 40–45см. Потім ріст сповільнюється, в основному дерево авокадо зростає вгору і не поспішає давати бічні пагони.

Щоб вони з'явилися, потрібно прищеплювати верхівку у молодого деревця, коли воно досягне потрібної висоти. Через три-чотири роки можуть з'явитися квіти, але при вирощуванні авокадо з кісточки в домашніх умовах це рідкісне явище. В будинку воно може вирости до двох метрів, а в природі досягає 17 метрів. В умовах квартири з авокадо може опасти все листя, не треба лякатися — не завжди це означає загибель рослини. Потрібно продовжувати поливати його і виросте нове, свіже листячко.

Влітку бажано виносити авокадо на природу. Виставляти його під дерева на дачі — тоді дерево авокадо скоріше зацвіте.

БІОЛОГІЧНО АКТИВНІ РЕЧОВИНИ СУМЧАСТИХ МАКРОМІЦЕТОВ РІЗНИХ ЕКОЛОГІЧНИХ ГРУП

Лузан І. В.
І курс, група ЗМБ-19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія»
Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Поєдинок Н. Л., д. б. н., доцент

Серед цінних їстівних лікарських макроміцетов, більшість яких відносяться до відділу *Basidiomycota*, важливе місце займають, порівняно нечисленні представники відділу *Ascomycota,* зокрема види родів *Morchella* Dill., *Cordyceps*. Особливий інтерес представляють ентомопатогенниє гриби роду *Cordyceps,* які використовують в Китаї протя-

гом більш ніж 1200 років як універсальний засіб для зміцнення організму і профілактики різних захворювань. В народній медицині Китаю використовують як строми гриба, так і гусениці метеликів, заповнені міцелієм. З'єднання, які входять до складу цього гриба, покращують стан імунної системи людини, мають протипухлинну та антиоксидантну активностями, підвищують адаптаційні можливості організму, гальмують процеси старіння, гармонізують обмінні процеси. Кордицепс також позитивно впливає на нервову, ендокринну, статеву і дихальну системи, має гіпотензивну дію, знижує вміст холестерину, покращує мікроциркуляцію і гальмує процеси тромбоутворення. Ці гриби ефективно діють при захворюваннях легенів і нирок, хронічних бронхітах, гіперліподеміі, цирозі печінки, імпотенції. Численними сучасними дослідженнями доведено, що препарати з лікарських макроміцетов є протеоглюканов, основним діючим компонентом яких є полисахаридная частина. Різноманітність біологічного прояви властивостей полісахаридів різних видів грибів визначається унікальністю їх молекули, що обумовлено особливостями їх первинної та вторинної структури, певною молекулярною масою, рівнем розгалуженості і довжиною бічних ланцюгів, типом зв'язків в молекулі полісахаридів і її третинної і четвертинної конформації. Біологічна дія кордицепса обумовлено, в основному, полісахариди азного складу: β-D- глюканів, галактозоаміноглюканамі [Mizuno T., 1999], і іншими сполуками, наприклад кордіцепсовой кислотою [Kawagishi H. et al., 2004]. Вище зазначені сполуки активізують імунні клітини, які збільшують продукцію цитокінінів і інтерферону. Встановлено, що препарати кордицепса, як і інші грибні полісахариди, зменшують негативний вплив хемо — і радіотерапії. Представники сапротрофов сімейства *Morchellaceae* належать до найцінніших їстівних грибів. Останнім часом види роду *Morchella*, привертають увагу дослідників у зв'язку з встановленими у них лікувальними властивостями і можливістю їх біотехнологічного застосування не тільки для отримання міцеліальної маси харчового призначення, але і біологічно активних речовин. З плодових тіл *Morchella esculenta* отримано дві полісахаридні фракції, визначена їх молекулярна маса, структурна будова, типи зв'язків і рівень розгалуженості. Встановлено, що саме високомолекулярний полісахарид — галактоманан, який входить до складу плодових тіл і глибинного міцелію M. esculenta, є біологічно активною речовиною. Етанольні екстракти з плодових тіл *Morchella esculenta* мають високу фагоцитарної активністю на лінії клітин THP-1. При дослідженні

метаболітів видів роду *Morchella* встановлена їх адаптогенів і імуностимулюючі активності [Prasad, 2002]. При дослідженні антиоксидантної активності спиртових екстрактів плодових тіл *Morchella esculenta і M. vulgaris* була встановлена найвища ступінь інгібування перекисного окислення лінолевої кислоти (80-87%) у порівнянні з загальновідомим тестовим антиоксидантом α-токоферолом (50–77%) [Elmastas, 2006]. Підтверджено, що метанольні екстракти глибинного міцелію M. esculenta мають також високу антиоксидантну активність [Mau J.-L. et. all., 2007]. Водні і етанольній екстракти з плодових тіл і культивованого міцелію *M. esculenta і M. elata* досліджували на наявність антимікробної активності щодо 11 умовно-патогенних тест-об'єктів. Доведено, що жоден з екстрактів не виявляв антимікробної активності щодо тест-об'єктів [Duncan, 003]. За даними інших дослідників [Turkoglu et all., 2006], метанольні екстракти з плодових тіл *M. conica* показали антибактеріальну активність щодо *Staphylococcus aureus*, що викликає інфекційне захворювання шкіри.

ПРИНЦИП ПОЗИТИВУ

Малюк В. І.
д-р. м. н.
Макаренко М. В.
к. с-г. н.
Репецька Г. Г.
к. м. н.
Національний медичний університет ім. О. О. Богомольця

Чому нам приємно дивитись на маленьку дитину? Чому ми із захопленням спостерігаємо за величним рухом небесних світил? Тому що ми інтуїтивно відчуваємо — Господь створив все на добро (небо, землю, рослини, тварини, людину). В книзі Буття описані послідовні творення, і після багатьох з них даний коментар: «добре». Слово «добре» відображає той досконалий лад, що був на початку, і який потім був сформульований у вигляді другого закону термодинаміки. Це є віддзеркаленням того ідеального порядку у всьому, що виникло в результаті створення. Все створене було довершеним. Тут ми не знайдемо ні одного слова про недоліки, занепад і смерть.

Звісно, нас найбільше цікавить людина. В створеному організмі людини на початку все було «**вельми добре**» (Буття 1). Перші люди, Адам і Єва тішилися ідеальним здоров'ям. Також задоволені були

їхні емоційні, розумові і духовні потреби. Їм було добре разом. Їм було затишно від доброзичливого і ласкавого спілкування із своїм Творцем. Їм було цікаво знайомитися з навколишніми рослинами і тваринами і доглядати їх. Все було нове і добре, і все було попереду. Хіба це не схоже на раннє дитинство майже кожної людини?

Тому що в кожній народженій людині – все добре, тому що вона створена на образ Божий. І навіть в подальшому житті, коли людина накопичує багаж гріхів, коли її образ починає тьмяніти і спотворюватися, її спорідненість і походження від Творця неможливо поставити під сумнів. Християнський філософ Шефер звертає увагу на те, що людина і після гріхопадіння зберігає чимало від образу Божого. Гріхопадіння відділило людину від Бога, але воно не змінило його положення щодо навколишнього світу. Морально занепала людина – все ж таки не менше, ніж людина. Благословляючи Ноя, який пережив Потоп, Бог сказав йому: «... **бо Він учинив людину за образом Божим**» (Буття 9:6).

Ту ж думку висловив апостол Яків у своєму соборному посланні. Говорячи про язика, він відмічає: (Як. 3:9).

Таким чином, Біблія говорить людині, **ким вона є.** Праведна і грішна, сильна і квола, християнин і невіруючий, людина створена за подобою Божою.

Деякі люди вважають, що гріх так спотворив людину, що вона вже нічого не варта, що Господь махнув на неї рукою. Це не так. Хоча всі згрішили і позбавлені Божої слави, але люди не позбавлені Божої ласки. «**Бог не призначив нас на гнів**...» (1 Сол. 5:9). «**Не бариться Господь із обітницею, …, але вам довготерпить, бо не хоче, щоб хто загинув, але щоб усі навернулися до каяття**.» (2 Петр. 3:9). А поки що Бог робить добро усім: Він посилає сонце світити добрим і злим, а дощ – праведним і неправедним (Мт. 5:45). Ісус Христос зціляв не тільки віруючих, але й невіруючих (Мт. 7:11). Але крім того, тим, хто покається, Він прощає гріхи і дає благодать. Зрештою, якби грішна людина була нікчемна в очах Господа, то чи віддав би Він своє життя на Голгофі?

На жаль, деякі християни вважають, що їхнє спасіння забезпечене, якщо вони виконують формальні ритуали, а живуть так, як живе невіруючий світ. Але Бога перехитрити неможливо. Таких Господь попереджає: «**Бог осміяний бути не може. Що людина посіє, те й пожне**».(Гал. 6:7).

Треба також сказати про таких грішників, які щиро каються, але вважають, що вони недостойні прощення. Вони не можуть простити самі собі. Такі люди впадають в депресію і можуть вчинити само-

губство. Так було з Юдою Іскаріотом. Але Біблія говорить, що крім гріха проти Святого Духа, Господь може простити всякий гріх. Нам треба покладатись на милосердя Господа і Його керівництво. Господь закликає не зациклюватися на грішному минулому, а рухатися вперед. «**Старе минуло, настало нове**».

Створений Богом духовний світ – також позитивний. Біблія говорить: «**Все вийде на добро тому, хто любить Бога**». Тим, хто дотримується Його заповідей, Бог дарує чисте сумління, душевний спокій, міцний сон і радість від добрих діл. Скептики можуть сказати: «Ви дайте мені грошей, і побільше, а радість я собі сам знайду». Відповідь на це давно відома. Прикладом може бути надзвичайно багатий цар Соломон, який написав книгу «Еклезіаст», сповнену розчарування і глибокого суму. Давно відомо, що в заможних країнах Швеції і Японії найвищий рівень самогубств.

Християнство – практичне. **«Перемагай зло добром».** Виконання цієї та інших заповідей дає явну користь: краще здоров'я, кращий настрій і стосунки з людьми, довше життя і краща його якість. Навпаки, негатив – підозріливість, недоброзичливість, заздрість. Християнство – це релігія позитиву, любові і радості. Коли Ісус Христос і Його учні розкрили перед людьми такі якості Бога, як доброту, любов, милосердя, довготерпіння і прощення, ця релігія отримала такий позитивний стимул, що стала, і залишається дотепер релігією мільйонів людей різних націй. Ми повинні підтримувати і підбадьорювати один одного словом і ділом, бо так заповідав нам наш Спаситель. Зціливши нас, Він каже: «**Іди, і більше не гріши**!».

ВИКОРИСТАННЯ РЕГІОНАЛЬНИХ ПРОГРАМ РОЗВИТКУ ДЛЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ОЗДОРОВЛЕННЯ ТЕРИТОРІЙ

Маланчин М. І.
І курс, група ЕКЛ-19-1м-пк, спеціальність «Екологія»
Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: Корчагіна В. Г., к. е. н.

Вирішення екологічних проблем територій України можливе за рахунок запровадження на рівні областей, регіонів, територіально-відокремлених громад регіональних екологічних програм.

Регіональні екологічні програми формуються на рівні регіонів, областей і міст. Їх особливістю є взаємодія загальнодержавних та територіальних інтересів. Це визначає специфіку розробки, спря-

мованості та реалізації програм, яку можна охарактеризувати наступним чином:

Цілі визначаються місцевими органами законодавчої та виконавчої влади.

Заходи здійснюються в межах одиниці адміністративно-територіального поділу.

Управління проектуванням і реалізацією програм забезпечується місцевими органами влади.

Передбачається поєднання екологічних, санітарно-гігієнічних, медичних і соціальних заходів.

Фінансування здійснюється на основі залучення коштів виробничих підприємств, місцевих бюджетів, федерального бюджету.

Основними завданнями регіональних екологічних програм є:

– поліпшення екологічної чи соціально-екологічної ситуації;

– моніторинг навколишнього середовища;

– впровадження екологічно чистих технологій;

– поліпшення здоров'я населення;

– соціальний розвиток регіону.

Регіональне програмування виступає як спосіб перерозподілу компетенції між державними та регіональними органами влади в галузі природоохоронної діяльності. При цьому держава здійснює погодження екологічних заходів регіонального характеру в масштабі національної економіки.

Комплексна програма розвитку водного господарства Херсонської області на період до 2020 року, за виконання якої несе відповідальність Басейнове управління водних ресурсів нижнього Дніпра, містить такі завдання:

1. Утримання водогосподарськомеліоративного комплексу.

2. Спорудження систем питного водопостачання.

3. Будівництво, реконструкція та капітальний ремонт гідротехнічних споруд, захисних протипаводкових дамб, берегоукріплювальних споруд, розчищення та регулювання русел річок і водойм, відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану річок і водойм.

4. Удосконалення нормативно-правової та організаційної бази для забезпечення захисту від шкідливої дії вод.

Які направлені на розв'язання завдання екологічного оздоровлення басейну р. Дніпро, поліпшення якості питної води.

За результатом запровадження та реалізації Комплексної програми розвитку водного господарства Херсонської області

можливості Херсонського регіону порівняно з іншими областями України, зростуть. Очікується зростання показників, що забезпечують екологічно безпечне функціонування водосховищ Дніпровського каскаду: кількість вселених дворічок рослиноїдних та аборигенних риб (з 3.969 до 4.015 млн.шт.), відсоток створених (установлених) прибережних смуг вздовж річок і водойм (з 11 до 12%), відсоток упорядкованих прибережних захисних смуг (з 11 до 12%).

Завдання фінансування даної програми повинно вирішуватися не тільки за рахунок власних фінансів регіону. Необхідно розподілити обсяги фінансування між державним та регіональним рівнем.

Ланцюжок позитивних змін в екологічному просторі буде відбиватися в результаті на всьому Дніпровському басейні та позначиться на розвитку міст та сіл України, тобто будуть враховані особливості взаємодії загальнодержавних та територіальних інтересів.

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЕКОЛОГО-ТРОФІЧНИХ ГРУП МІКРООРГАНІЗМІВ В ҐРУНТАХ РІЗНОГО ГОСПОДАРСЬКОГО ЗНАЧЕННЯ

Маркітан В. О.
IV курс, група МБВ-16-1-fbmt, спеціальність «Біологія»
Тугай А. В.
к. б. н., доцент кафедри мікробіології, сучасних біотехнологій, екології та імунології
Ілюк Н.А.
к. с.-г. н., доцент кафедри мікробіології, сучасних біотехнологій, екології та імунології
Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»

Винятково важливе значення для процесів грунтоутворення мають мікроорганізми. Їм належить основна роль у глибокому і повному руйнуванні органічних речовин, деяких первинних і вторинних мінералів. Кожному типові грунтів властивий певний профіль еколого-трофічних груп мікроорганізмів. При цьому чисельність мікроорганізмів, їх видовий склад пов'язаний з типом та властивостями грунту.

Метою роботи було проведення порівняльного аналізу кількісного і якісного складу певних еколого-трофічних груп мікроорганізмів у зразках ґрунту різного господарського значення.

Матеріалом досліджень слугували 3 зразки ґрунтів, які мають різне господарське значення відібрані в Чорнобильській зоні,

Беремицькому заповіднику, а також в лісопарковій зоні поблизу університету «Україна». Було досліджено чисельність основних груп ґрунтових мікроорганізмів в кожному із зразків. Встановлено збільшення амоніфікаторів від 12 млн КУО до 3 млн КУО. Щодо нітрифікаторів їх чисельність менша в 2 рази ніж оліготрофів і коливається в межах 2-8 млн КУО, що вказує на зменшення поживних речовин, які необхідні для життєдіяльності ґрунтового мікробіоценозу. Найбільша кількість педотрофів була виявлена в зразках грунту в заповіднику «Беремицьке» їхня кількість становить понад 100 млн КУО.

В літературі є дані щодо взаємозв'язку між чисельністю еколого-трофічних груп бактерій певних ґрунтів та їх розташуванням над рівнем моря. Так, чисельність амоніфікаторів зі збільшенням висоти зменшувалась, мінімальним вмістом органотрофів 1,07 характеризувався грунт відібраний на висоті 1040 метрів над рівнем моря. На висоті 555 метрів над рівнем моря кількість амоніфікаторів була в шість разів вище і складав 6,24 млн. КУО /гр.аб.с.гр., що свідчить про значне збагачення ґрунту органічною речовиною рослинного походження. Відповідна тенденція змін чисельності спостерігалась у випадку з бактеріями, що використовують для свого живлення мінеральний азот.

Можна зробити висновок, що мікрофлора ґрунту дуже різноманітна. Вона змінюється в залежності від висоти над рівнем. Кількісний і якісний склад мікрофлори різних ґрунтів змінюється залежно від хімічного складу ґрунту, його фізичних властивостей, реакції середовища, вмісту в ньому повітря, вологи й поживних речовин.

ДОСЛІДЖЕННЯ ЕТАПІВ РЕАЛІЗАЦІЯ ЕФЕКТИВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ НА ПІДСТАВІ АНАЛІЗУ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ З ПИТАНЬ ЕКОЛОГІЧНОГО КОНТРОЛЮ УКРАЇНИ

Марков Д. С.
І курс, група ЕКЛ-19-1м-пк, спеціальність «Екологія»
Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: Корчагіна В. Г., к. е. н.

В сучасних умовах розвитку суспільства серед пріоритетів національних інтересів України є забезпечення екологічно та техногенно безпечних умов життєдіяльності громадян і суспільства, збереження і відновлення навколишнього природного середовища.

Право людини на чисте довкілля в конституціях сучасних держав вважається правовою підставою юридичного закріплення екологічної функції держави.

Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки розроблено відповідно до ст. 16 Конституції України, якою визначено, що забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи – катастрофи планетарного масштабу, збереження генофонду Українського народу є обов'язком держави.

Основна роль у прийнятті рішень на національному рівні належить галузевим міністерствам, державним комітетам та іншим центральним органам державної виконавчої влади. Вони регулюють використання, відновлення і розміщення природних ресурсів, забезпечують екологічне обґрунтування доцільності господарських проектів, організацію постійного моніторингу довкілля, екологічної експертизи, екологічного контролю, екологічного виховання, екологічної освіти тощо.

Важливою складовою механізму правового забезпечення екологічної політики України та охорони екологічних прав громадян значною мірою сприяють контроль і нагляд за охороною навколишнього природного середовища. Існує державний і громадський контроль. Державний контроль здійснюється місцевими радами та їх виконавчими органами, Міністерством екології та природних ресурсів України, його органами та іншими спеціально уповноваженими державними органами. Громадський контроль здійснюється громадськими інспекціями та громадськими інспекторами з охорони довкілля. Діяльність громадських інспекторів організовують і координують органи, що належать до сфери управління Міністерству енергетики та захисту довкілля України. Також слід зазначити, що механізм правового забезпечення екологічної безпеки передбачає наявність певних державних і недержавних інститутів (установ).

З екологічним правопорядком, тобто порядком, врегульованим нормами екологічного права, пов'язана об'єктивна сторона екологічних правопорушень. Вона характеризується:

а) протиправністю дій (бездіяльності), що спричинило порушення екологічного правопорядку;

б) заподіянням чи загрозою заподіяння екологічної шкоди;

в) причинним зв'язком між протиправним діянням (діями чи бездіяльністю) та його наслідками (екологічною шкодою);

д) способами та іншими обставинами вчинення екологічного правопорушення.

У передбачених законом випадках юридично значущими ознаками об'єктивної сторони екологічних правопорушень є, зокрема, місце, час, обставини, способи вчинення правопорушення (наприклад, у випадках незаконного полювання або рибальства).

З метою забезпечення реалізації ефективної екологічної політики в Україні, права громадян на конституційне забезпечення, необхідно в основу професійної підготовки фахівців у всіх сферах діяльності (господарської, правової та екологічної) закласти основні системні принципи сталого розвитку. Основним суб'єктом екологічної політики повинна бути держава, оскільки реалізація екологічної, як і будь-якої іншої політики, неможлива без підкорення волі окремих осіб спільним інтересам.

ВПЛИВ ЖОВЧОРЕЗИСТЕНТНОСТІ НА БАКТЕРІОЦИНОГЕННУ ФУНКЦІЮ ПРОБІОТИКІВ

Миненко О. С., Сергійчук Н. М.
Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»
Білявська Л. О.
Інститут мікробіології і вірусології НАН України

На відміну від штучного культивування на клінічному рівні спрямована дія пробіотиків відбувається за умов супутнього впливу антимікробно здатних компонентів із вмісту шлунково кишкового тракту. За цими ознаками першочергове значення належить жовчі. У зв'язку з цим важливим є дослідження селективного впливу жовчі на бактеріоциногенну функцію пробіотиків.

За результатами здійсненного культивування доведено, що пробіотичним культурам, що входять до складу колібактерину, лактобактерину, біфідумбактерину і біфіколу, притаманна здатність до селективної адаптації щодо зростаючих концентрацій жовчі у поживному середовищі з фінальним набуттям розвитку на натуральній жовчі. Встановлено, що підвищення концентрації жовчі у бульйоні Мюллера-Хінтона в межах 20–75% супроводжується зниженням антистафілококової активності бактеріоцинів в середньо-

му у 5 разів, а протисиньогнійної — відповідно в 4,5 разів. За аналізом отриманих результатів слід зауважити, що набуття культуральної пристосованості обраних пробіотиків пов'язане з прогресивним розвитком жовчорезистентності. Здійснений культиваційний ефект у набутті пробіотичними штамами-продуцентами жовчорезистентності закономірно супроводжувався послідовним зниженням та втратою притаманних їм бактеріоциногенних властивостей.

Таким чином, враховуючи, що пробіотики виявляють схильність до кислотних ознак оточуючого середовища, а жовч, у свою чергу, як біологічний субстрат, відрізняється лужними показниками pH, бактеріоциногенна здатність мікроорганізмів пробіотичних препаратів зменшується. Однак в умовах селективної адаптації до натуральної жовчі, варіанти досліджуваних пробіотичних штамів мікроорганізмів зберігають здатність до росту і розмноження протягом культивування.

РИНОСИНУСИТ – ПОСЕЗОННІ ЗАХВОРЮВАННЯ У ДІТЕЙ

Митник М. О.
слухач наукового товариства «Еврика»
Центру позашкільної роботи Святошинського району м. Києва;
Педагогічний керівник: Литвиненко В. В., керівник гуртка-методист

Риносинусит – інфекційний запальний процес бактеріальної або вірусної етіології, що локалізується в слизовій оболонці носа та навколоносових пазух. Довгий час дана хвороба не викликала такої уваги у лікарів та дослідників. З кожним роком ця хвороба поширюються і поширюється, і людей, які хворіють нею все більше і більше. В разі відсутності лікування, риносинусит несе за собою великі наслідки, що значно ускладнює людське життя. Тому, науковці шукають швидкі способи лікування цієї хвороби, не отримуючи ускладнень. Однак, незважаючи на прогрес у даній сфері, ця проблема досі залишається актуальною.

Риносинусит є важливою проблемою в дитячому віці, оскільки поширеність його не зменшується і позначається на якості життя, викликаючи загострення патологічного процесу та створюючи труднощі лікування. Розрізняють гострий (в т.ч. рецидивуючий) та хронічний риносинусит. Гострий риносинусит – це захворювання,

яке триває менше 12 тижнів, а хронічний – більше 12 тижнів. Клінічна картина риносинуситу характеризується місцевими суб'єктивними ознаками, місцевими об'єктивними симптомами та загальними ознаками. Місцеві суб'єктивні ознаки: виділення з порожнини носа, закладеність носа, сухий кашель тощо. Об'єктивні симптоми: гіперемія слизової оболонки порожнини носа, ступінь її набряклості, наявність патологічного вмісту порожнини носа, ступінь порушення транспортної функції епітелію, ступінь порушення дихальної функції. Загальні ознаки: температура, поганий сон, зниження апетиту, головний біль, зниження нюху, втома. Доведено, що риносинусит має політологічний характер. На сьогодні в етіології риносинуситу значну увагу приділяють атиповим збудникам, зокрема, хламідіям, мікоплазмам, токсоплазмам, вірусу герпесу та ін. Також має значення вірусна та грибкова мікрофлора. Для діагностики риносинуситу застосовують рентгенологічні методи дослідження, виявляють розвиток патологічного процесу в приносових пазухах, їх стан та межі. Найпоширенішим методом обстеження для діагностики риносинуситу є КТ. Також застосовуються МРТ, сонографія, пункція верхньощелепної пазухи. Ускладнення риносинуситу трапляються рідко, але вони можуть бути серйозними. Найпоширенішим ускладненням риносинуситу є його хронічна форма. Також є високий ризик менінгіту, який становить загрозу життя людини. Загальні принципи лікування риносинуситу полягають у санації внутрішніх дихальних шляхів хірургічним, або, частіше, консервативними методами. Прогноз при риносинуситі, що протікає без ускладнень, як правило, сприятливий, але залежить від вираженості морфологічних змін і тривалості процесу. Консервативне лікування не завжди призводить до одужання, тому при його неефективності потрібне хірургічне лікування. При грибковому риносинуситі прогноз сприятливий тільки за умов своєчасно виконаного хірургічного втручання. Проте слід наголосити, що при вірусному та бактеріальному риносинуситі у дитячому віці хірургічне лікування є неефективним, тому що часто виникають рецидивні форми риносинуситу. Сьогодні існує ряд препаратів: Аква Маріс – спрей назальний, Аква Маріс Плюс, Аква Маріс – спрей для горла, Аква Маріс – система для промивання носової порожнини. Тому комплексна консервативна терапія є запорукою успішного лікування риносинуситу. Для запобігання такої хвороби як риносинусит, треба проводити деяку профілактику. Її доцільно починати з раннього дитячого віку і спрямовувати на

правильне харчування. Воно полягає насамперед у додержанні фізіологічних норм споживання основних речовин: білків, жирів, вуглеводів, вітамінів, мікроелементів. Одним із важливих факторів комплексного оздоровлення дітей, які часто хворіють на риносинусит є організація раціонального режиму дня. У профілактиці захворювання велике значення мають індивідуальні заходи, спрямовані на підвищення захисних сил організму. На пропаганду методів фізичного загартування різних вікових груп дітей доцільно звернути особливу увагу.

ФІЗІОЛОГІЧНА РОЛЬ МІКРОЕЛЕМЕНТІВ ДЛЯ РОСЛИН

Москаленко Г. С.
III курс, група МБ-17-1 fbmt, спеціальність «Біологія»
Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Ілюк Н. А., к. с-г. н.

Мікроелемети у фізіологічному відношенні становлять досить різноманітну групу речовин. Незважаючи на різні функції, їх об єднують у загальну групу, бо всі вони потрібні для нормального розвитку у дуже незначних кількостях. Серед багатьох мікроелементів особливе значення для рослин належить бору, залізу, міді, марганцю, молібдену та цинку.

Мікроелементи характеризуються високою специфічністю і незамінністю. Завдяки участі у ферментативних реакціях вони впливають на обмін речовин, прискорення розвитку рослин, підвищення їх стійкості до грибкових і бактеріальних хвороб, а також до несприятливих зовнішніх факторів (посухи, низьких або високих температур повітря і грунту).

Мікроелементи входять до складу простетичних груп ферментів і контролюють такі життєво важливі процеси, як фотосинтез, дихання, перетворення речовин та ін. Інакше кажучи, мікроелементи є активаторами активаторів, тобто активаторами ферментів. Незважаючи на близькість функцій мікроелементів, кожний з них характеризується певною специфічністю дії.

Бор. Він позитивно впливає на процес поділу клітин, вуглеводний і білковий обмін. Найбільша кількість бору міститься в паренхімній тканині листкової пластинки молодих рослин. Він сприяє нуклеїновому обміну. Бор впливає на диференціацію і поділ тканин-

ни на елементи ксилеми і флоеми, тому особливо необхідний на початковому етапі онтогенезу рослин.

Залізо. Залізо необхідне рослинам для ферментативних функцій і фотосинтезу, і при його нестачі листкові пластинки починають втрачати колір і жовтіють.

Мідь. Мідь має безпосереднє відношення до фотосинтезу і дихання. При дефіциті міді молоде листя швидко в яне та засихає без видимих ознак хлорозу. Мідь підвищує стійкість рослин до росухи, жаро- і морозостійкості.

Цинк. Цинк входить до складу ряду ферментів, бере активну участь в окислювально-відновних процесах, посилює дихання, стабілізує його при високих температурах, бере також участь у вуглеводному і білковому обмінах і позитивно впливає на утворення ауксинів і хлорофілу.

Молібден відіграє важливу фізіологічну роль у синтезі, перетворенні і пересуванні вуглеводів по рослині. Маючи важливий вплив на розвиток азотобактера у грунті, він відіграє помітну роль у біологічній фіксації атмосферного азоту і в азотному обміні рослинного організму. Молібден входить до складу нітратредуктази і бере участь у процесі відновлення нітратів у кореневій системі та в листках рослин.

Марганець. Існує думка, що забезпечення рослин марганцем визначає ріст і морфогенез органів рослин. При дефіциті цього елемента спостерігається затримка фази розтягування клітин, особливо у кореневій системі.

При проростанні насіння марганець сприяє процесам гідролізу і пересуванню фосфорних сполук з насінини до стебла і коренів, прискорюючи біосинтез органічних фосфорних сполук у рослині.

Крім розглянутих нами, рослина потребує такі мікроелементи, як кобальт, ванадій, хром, хлорта інші.

Література

1. Мусієнко М.М. Фізіологія рослин: підручник. Київ: Фітосоціоцентр, 2001. 392 с.
2. Притуляк Р.М. Фізіологія рослин з основами біохімії, 2016. URL: https://lifelib.info/botany/physiology/7.html (дата звенення 15.03.20).

ЛАЗЕРНЕ ВИПРОМІНЮВАННЯ ЯК ФАКТОР РЕГУЛЯЦІЇ БІОСИНТЕТИЧНОЇ АКТИВНОСТІ ЛІКАРСЬКИХ ГРИБІВ

Палащин П. А.
І курс, група МБ-19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія»
Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Поєдинок Н. Л., д. б. н., доцент

Хоча гриби і не є фототрофними організмами, проте вплив світла на їх ріст, розвиток, морфологію і біосинтетичну активність у даний час не викликає сумніву.

Для відпрацювання методики були виконані контрольні експерименти по опроміненню культур грибів лазерним випромінюванням з параметрами (довжина хвилі, доза), які визначені у попередніх експериментах як оптимальні, було підтверджено і розвинуто положення про стимулюючу дію лазерного випромінювання зі спеціально підібраними параметрами (спектральний склад, інтенсивність, часовий режим та доза опромінення) на продуктивність культур лікарських грибів.

Можна відмітити позитивний вплив світла на ріст і накопичення біомаси *G. lucidum* на рідкому і агаризованому середовищах в червоній і синій частинах спектра, при цьому найбільший стимулюючий ефект мав місце при опроміненні дальнім червоним світлом (довжина хвилі 720 нм). Червоне (632,8 нм і 660,0 нм) і синє світло надавало практично рівнозначний вплив як на лінійний ріст так і на накопичення біомаси *G. lucidum*. При порівнянні впливу зеленого світла на лінійний ріст міцелію на агаризованому середовищі і на накопичення біомаси на рідкому середовищі можна відзначити відсутність достовірної різниці у швидкості лінійного росту в досліді і контролі, проте позитивний вплив світла в даному режимі опромінення на накопичення біомаси показує значний позитивний ефект. Це можна пояснити збільшенням ростового коефіцієнту при опроміненні міцелію, що визначається не тільки швидкістю лінійного росту колонії, але і висотою і густотою міцелію.

При вивченні факторів, що впливають на ріст цього гриба в глибинній культурі, нами встановлено, що опромінення посівного міцелію монохроматичним світлом у червоному, зеленому і синьому діапазонах довжин хвиль стимулювало його ріст і накопичення біомаси. Опромінення у всіх варіантах дослідів приводить до скорочення лагфа-

зи і збільшення швидкості росту культур. Найбільш ефективним виявилося опромінення червоним світлом. Опромінення в цьому режимі сприяло збільшенню виходу біомаси на 43%. Це можна пояснити підвищенням біологічної активності міцелію. У біотехнологічних процесах глибинного культивування при одержанні біомаси і біологічно активних речовин активність посівного міцелію є одним з факторів, що визначають процес наступної ферментації та її результативність.

Проведені нами дослідження з впливу різних доз посівного міцелію *G. lucidum* на накопичення біомаси при глибинному культивуванні показали, що передпосівна обробка міцелію світлом дозволяє знизити дозу його внесення в субстрат (табл.10). Так зниження дози опроміненого міцелію при інокуляції поживного середовища у два рази не спричиняє негативного впливу на процеси накопичення біомаси і синтез полісахаридів. При мінімальній дозі внесення опроміненого міцелію (1,2%) накопичення біомаси вище, ніж у контролі при інокуляції субстрату 5% неопроміненого міцелію. Слід зазначити, що при зменшенні дози внесення посівного міцелію позитивний ефект опромінення зростає – при 2,5% внесенні опроміненого міцелію накопичення біомаси збільшується на 94% у порівнянні з контролем, при 1,2% — на 115%.

Вивчення впливу світла, отриманого з різних джерел, на ріст і біосинтетичну активність *Inonotus obliquus* показало, що найбільший позитивний біологічний ефект мав місце при опроміненні міцелію синім світлом (кількість синтезованого їм меланіну збільшувалося на 43–54 %).

ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СИТУАЦІЇ В УКРАЇНІ

Полегенько Д. В.
І курс, група ЕКЛ-19-1м-пк, спеціальність «Екологія»
Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник Корчагіна В .Г., к. е. н.

Екологічна ситуація в Україні, яка формувалась впродовж тривалого часу через нехтування об'єктивними законами розвитку і відтворення природних геосистем, характеризується як кризова. Територія України відзначається надмірним техно- і антропогенним навантаженням на природне середовище та високим ступенем його забруднення.

Промислове навантаження на довкілля від викидів підприємств у розрахунку на 1 кв. км площі країни становить близько 6,5 тонн, на душу населення – більше ніж 80 кг на рік. В Україні ще не напрацьований серйозний досвід у сфері утилізації відходів: переробляється всього 5–10% сміття, решта накопичується у вигляді захоронень на полігонах, які стають об'єктами екологічної небезпеки.

Масштаби змін природного середовища залежать від двох основних факторів: інтенсивності прояву речового складу забруднювачів та здатності природи до самоочищення. Тверді, рідкі й газоподібні викиди забруднюючих речовин поступають у всі компоненти природи: воду, ґрунт, атмосферне повітря. Найбільше викидів здійснюється в атмосферне повітря, через яке небезпечні речовини поширюються в інші компоненти природи, підвищуючи тим самим уже існуючий у них рівень забруднення.

У процесі довготривалої дії забруднювачів погіршуються чи порушуються основні природні, соціально-економічні функції природного середовища. Це ускладнює життя всіх живих організмів, а особливо негативно впливає на стан здоров'я та тривалість життя людей: за даними ВООЗ українці живуть в середньому на 10 років менше, ніж європейці та жителі багатьох інших країн світу.

Екологічна криза вимагає інтенсивного екологічного виховання підростаючого покоління зокрема і населення загалом. Дієвим наочним інструментом для накопичення знань про закономірності розвитку та функціонування природних комплексів (екосистем), формування екологічної культури є картографічні документи та науково-популярна література. На основі проведених еколого-географічних досліджень в Україні видано низку карт і атласів, в яких проаналізовано загальний екологічний стан довкілля та його важливих компонентів: атмосферного повітря, водних об'єктів, ґрунтів.

Окрім цього доцільно проводити соціологічні дослідження, виставки за тематикою «Застосування новітніх технологій в сфері екологічних моніторингу та досліджень» тощо. Так, наприкінці 2018 року аналітики CEDOS Дарина Пирогова й Іван Вербицький, а також Євгенія Польщикова на замовлення УМКА (Української молодіжної кліматичної асоціації) за підтримки Представництва Фонду імені Гайнріха Бьолля в Україні провели соціологічне дослідження, у трьох фокус-групових дискусіях якого взяли участь студенти 17–25 років, не залучені до роботи в громадських організаціях; одружені люди 25–40 років, половина з яких мають дітей; люди 18–35 років з досвідом активізму.

Метою дослідження було з'ясувати, як ці три соціальні групи сприймають головні екологічні проблеми, їхні причини та можливі шляхи вирішення; яку екологічну поведінку готові практикувати і як можуть долучитися до покращення екологічної ситуації.

За результатом такого соціологічного дослідження серед усіх трьох груп найменш готовими змінювати свою поведінку виявилися студентки і студенти. Попри розуміння і визнання проблеми забруднення повітря, більшість з них не бажає в майбутньому відмовлятися від автомобіля. Водночас, однією із найважливіших причин екологічних проблем визнали погане виховання, «менталітет» і відсутність пропаганди еко свідомих дій.

Обізнаність соціальних груп населення України за рахунок соціологічних досліджень, виставок тощо сприятиме формуванню екологічної поведінки, направленої на усунення екологічних проблем, що дозволить покращити екологічну ситуацію в країні в цілому.

ОСОБЛИВОСТІ ДІАГНОСТИКИ ЛЯМБЛІОЗУ

Пономаренко І. С.
І курс, група ЗМБ –19-1- М-fbmt, спеціальність «Біологія»
Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Тугай Т. І., д. б. н., професор

До діагностики гельмінтозів та протозойних хвороб варто підходити комплексно: існує можливість як маскуватися під інші хвороби, так і можливість бути причиною хронізації уже наявних недугів. Гельмінтози складно діагностувати через можливу довгу відсутність яйцекладки, через відсутність самок-паразитів в організмі, через помилки преаналітичного на аналітичного етапів (підготовки та власне діагностики) та ін. Еозинофілія і збільшення рівня загального IgE – найбільш чіткі неспецифічні критерії паразитарної інвазії. Однократне дослідження фекалій – мікроскопія калу – не достатньо інформативне: необхідно провести декілька досліджень підряд, щоб відтворити реальну картину. Лабораторна діагностика лямбліозу досить проблематична. Це пов'язано з тим, що діагноз лямбліозу може бути встановлений лише на підставі виявлення цист лямблій у фекаліях при копрологічному дослідженні. Однак слід враховувати, що при проведенні цього обстеження результат часто помилково негативні.

Виявлення специфічних IgM та IgG до антигенів лямблій методом імунофлюоресцентного аналізу (ІФА) можливо з 12-14-го дня захворювання. Після санації IgM швидко зникають. Їх виявлення свідчить про захворювання на лямбліоз. IgG зберігаються до 2 міс. після санації. Однак їх визначення в крові не є достовірною ознакою паразитування лямблій на даний момент, а може свідчити про перенесену інвазію. Крім того, існує проблема перехресних реакцій антигенів лямблій з іншими паразитарними і соматичними антигенами, які дають хибнопозитивні результати. За деякими спостереженнями, у дітей з постійно діагностованим, довгостроковим поточним лямбліозом антитіла в сироватці крові можуть не визначатися. Це може свідчити про неефективність механізмів гуморальної захисту. Тому відсутність специфічних імуноглобулінів у дітей з повторним виявленням цист лямблій є поганою прогностичною ознакою і вимагає від лікаря застосування індивідуальних схем лікування.

В лікуванні лямбліозу є ще одна проблема: в Україні широко поширена лікарська резистентність лямблій. Це результат того, що лікарі, боячись токсичного впливу протилямбліозних препаратів, часто призначають лікування низькими дозуванням. Буває, що і самі батьки довільно знижують дозування, щоб «не труїти організм». Лямблії при цьому не гинуть, зате виробляють лікарську резистентість, яку передають своєму потомству.

Основне лікування повинно бути спрямоване на зміцнення імунітету – це дуже важливо, оскільки далеко не завжди лямбліоз можна вилікувати остаточно, але якщо організм має високу реактивність – можна «відносно мирно співіснувати» з лямбліями (навіть, якщо лямбліоз і вилікується – специфічний імунітет проти лямблій не високий та не стійкий, а ймовірність повторного зараження в сучасних умовах досить велика); дуже важливо відновити нормальну роботу кишківника та обов'язково підтримувати зростання нормальної мікрофлори – це також важливо, оскільки нормальна мікрофлора забезпечує місцевий імунітет на рівні кишківника, та лямблії, що потрапляють в організм можуть просто пройти транзитом, не затримуючись в організмі (й не тільки лямблії), до того ж при проведенні проти паразитарних заходів важливо, щоб лямблії швидко виводилися з організму та не затримувалися (навіть в «стані напівнепритомності») в кишківнику; важливо підтримувати печінку та нормальну роботу жовчного міхура, щоб забезпечити нормальне травлення та нейтралізацію токсинів (печінка основний

дезінтоксикаційний орган). Численними дослідженнями доведено, що створення несприятливих умов для життєдіяльності паразита сприяє перетворенню на цисти та їх виділення. Як провокації можна використовувати настій кукурудзяних рилець, сучасні жовчогінні препарати.

ВПЛИВ ТРІХОТЕЦЕНОВИХ МІКОТОКСИНІВ НА СИНТЕЗ РНК У *Saccharomyces cerevisiae*

Потапко В. В.
І курс, група МБ-19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія»
Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Тугай Т. І.
Доктор біологічних наук, професор,
кафедра мікробіології, сучасних біотехнологій, екології та імунології
Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»

Найбільш небезпечними токсичними речовинами, що зустрічаються в продуктах харчування, є мікотоксини — вторинні метаболіти мікроскопічних пліснявих грибів. Проблема мікотоксикозів, які повязані з вживанням продуктів, що містять мікотоксини, є надзвичайно актуальною у зв'язку з поширенням і впливом на здоров'я і продуктивність тварин та птиці, а також опосередковано на здоров'я людини. Запобігти забрудненню продуктів харчування мікотоксинами практично неможливо, тому необхідно суворий контроль даних речовин в харчових продуктах рослинного і тваринного походження. В даний час в більшості країн встановлені максимально допустимі рівні для ряду мікотоксинів в продуктах харчування і кормах, перевищення яких веде до серйозних захворювань людини і тварин.

Мікотоксини є біологічними контоменантами — природними забруднювачами зерна злакових, бобових, насіння соняшнику, а також овочів і фруктів. Вони можуть утворюватися при зберіганні в багатьох харчових продуктах під дією розвивитку в них мікроскопічних грибів. Відомо близько 200 видів мікроміцетів, що утворюють понад 400 мікотоксинів. Різні генерації мікроміцетів здатні продукувати доволі різноманітний набір токсинів — афлатоксини, охратоксини, фумонізинів і тріхотецетени.

МЦТЦ викликають такі важкі захворювання людини і тварин як дендродохіо-, міротеціо- і стахиботріотоксикозу. Поряд з цим, відзначають фітотоксичної, фунгіцидну, цитотоксическую і ряд інших активностей цих речовин.

Біологічна дія макроциклических трихотеценів значно менше вивчена, хоча ця група сполук характеризується вираженим токсичним, цитотоксическим, фітотоксичної та ін. дією, а окремі її представники, є причинними агентами таких важких токсикозів тварин і людини як дендродохіотоксікоз, стахиботріотоксикозу, який в останні роки відзначався у мешканців сирих будівель і офісів в різних регіонах Сполучених Штатів.

Висновки щодо антибіотичної активності сполук роблять на підставі їх дії на різні групи мікроорганізмів — віруси, бактерії, гриби. Антибіотична активність МЦТЦ вивчена мало. Велика кількість робіт, присвячених цьому питанню, виконані з використанням неочищених препаратів токсинів, виділених з культур грибів — продуцентів і не мають в зв'язку з цим постійного певного хімічного складу, що не дозволяло узагальнити наявні дані.

Однак незважаючи на різнопланове їх біологічну дію, на цей момент мало вивчені біохімічні механізми дії цих сполук. Встановлено лише, що ряд представників цього класу природних сполук є активними інгібіторами синтезу білка.

Метою роботи було дослідження комплексу токсичних речовин, що утворюються D. toxicum 5800 і має тривіальне назву дендродохін, а також три індивідуальних компонента, що входять до складу цього комплексу — веррукарін А, ородін А і ородін Н, що відносяться до групи так званих МЦТЦ. Дендродохін є сумішшю окремих трихотеценів з відсотковим вмістом: веррукаріна А — 56.2; ородіна А — 23.6; ородіна Н — 4.2; інших МЦТЦ — 7.3 на синтез РНК у дріжджів *S. cerevisiae*.

Показано, що всі досліджувані токсини справляли більш виражену інгібуючу дію на синтез РНК у S. cerevisiae шт. «Феодосія». Відзначено, що в діапазоні концентрацій від 2 до 10 мкг /мл відбувається інгібування синтезу РНК, що досягає 25–35%. Порушення синтезу РНК свідчить про те, що досліджувані токсини можуть пригнічувати білковий синтез на етапі транскрипції.

ВИЗНАЧЕННЯ ЧУТЛИВОСТІ ДО АНТИМІКРОБНИХ ПРЕПАРАТІВ ДИСКО-ДИФУЗІЙНИМ МЕТОДОМ НА ПРИКЛАДІ *Staphylococcus aureus*

Приходько (Клімчук) Є. В.
І курс, група ЗМБ-19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія»
Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Тугай Т. І., д. б. н.

Для постановки чутливості диско-дифузійним методом (ДДМ) користуються тільки агаром Мюлера-Хілтона (МХ). Для вибагливих мікроорганізмів(*Streptococcus pneumoniae*, груп A, B, C и G групи Viridans *Haemophilus influenzae, Moraxella catarrhalis, Listeria monocytogenes, Pasteurella multocida, Corynebacterium* spp.) використовується середовище МХ з додаванням 5% дефібринованої кінської крові. Середовища готуються згідно інструкції виробника. Розливають агар по чашкам Петрі у спеціальному боксі на рівній поверхні по 20 мл. Зберігаються чашки в холодильниках при температурі 5–8 °С. Якщо чашки покупні, зберігаються згідно інструкції виробника. Перед виконанням роботи перевірити, що чашки з агаром мають кімнатну температуру. Поверхня агару повинна бути сухою. Зайва вологість може бути причиною формування нечіткого краю або вуглеподібного зростання всередині зони. Для виконання методу використовується бактеріальна суспензія 0,5 по МакФарланду. Готова суспензія наноситься на чашку газонним методом.

При виконанні методу ДДМ необхідно дотримуватися правила 15–15–15 хвилин: Використовувати суспензію протягом 15 хвилин після приготування — але не пізніше 60 хвилин. Нанести диски з антибіотиками протягом 15 хвилин після інокуляції чашок. Почати інкубацію протягом 15 хвилин після нанесення дисків.

При вимірюванні зон пригнічення росту слід враховувати зону повного пригнічення росту мікроорганізмів, яка визначається неозброєним оком, при розташуванні чашки на відстані приблизно 30 см від очей. При вимірюванні зон пригнічення росту чашку Петрі з агаром МХ розташовують дном догори з закритою кришкою на темну поверхню,висвітлюючи її відбитим світлом, а чашку Петрі з агаром МХ з кров'ю поміщають дном донизу,висвітлюючи її відбитим світлом, кришку знімають. При нечітких зонах затримки у стафілококів — чашку розташовують на темному тлі на відстані близько 30 см від очей, положення кордону зони оцінюють неоз-

броєним оком. Не слід підносити чашку до джерела світла (враховувати в світлі) або використовувати збільшувальне скло.

Вплив бензилпеніциліну ріст *S. aureus:* Зону пригнічення росту необхідно враховувати в прохідному світлі (піднести чашку до джерела світла).Для виявлення пеніцилінази *у S. aureus* диско-дифузійний метод є більш надійним, ніж визначення МПК. При цьому необхідно виміряти d зони I ретельно оцінити форму краю зони пригнічення росту.

Виявлення індуцібельної резистентності до кліндаміцину у стафілококів. Про індуцібельній резистентності до кліндаміцину свідчить наявність антагонізму між кліндаміцином і макролідами. Для виявлення антагонізму необхідно помістити диски з еритроміцином і кліндаміцином поруч на відстані 12–20 мм (між краями дисків) (D-феномен). Рідкісні фенотип грампозитивних бактерій *Staphylococcus aureus*. Резистентність до ванкоміцину, тейкопланіну, телаванціну, далбаванціну,орітаванціну, даптоміцином, лінезоліду, тедизоліду, хінупристин-далфопрістіну.

S. aureus має високий рівень резистентності до великого спектра антибактеріальних препаратів пеніцилінового ряду. Найбільш активними антибіотиками з групи β-лактамів стосовно *S. aureus* є синтетичні пеніциліни, захищені клавулановою кислотою (амоксицилін + клавуланова кислота).

Стосовно макролідів чутливість штамів *S. aureus* : кларитроміцин і азитроміцин найбільш чутливими, а еритроміцин — стійкий.

ЕКОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ГЕНЕТИЧНО МОДИФІКОВАНИХ МІКРООРГАНІЗМІВ ДЛЯ ОТРИМАННЯ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ

Руда М. С.
IV курс, група МБ 16-1-fbmt, спеціальність «Біологія»
Ілюк Н. А.
к. с.-г. н., доцент кафедри мікробіології, сучасних біотехнологій, екології та імунології
Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»

Генетично модифікований організм (ГМО) — організм, генотип якого було змінено за допомогою методів генної інженерії. Генетична модифікація відрізняється від природного та штучного мутагенезу саме направленою зміною генотипу.

Бактерії були першими організмами, генетично модифікованими у лабораторії. Мікроорганізми широко використовуються для промислового виробництва органічних розчинників (ацетону й бутанолу), амінокислот, кормових білків, ферментів, антибіотиків, вакцин і інших препаратів, широко використовуваних у промисловості, виробництві кормів, сільському господарстві, медицині та ветеринарії.

У харчовій промисловості мікроорганізми використовують для отримання певних харчових добавок. Промислове отримання органічних кислот методом мікробного синтезу розпочалося у 20–30-ті роки XX ст. На сьогодні у промисловості за допомогою мікроорганізмів виробляють 18 видів органічних кислот (можливо отримати 50) з максимальним виходом від 35 % (ізолимонна) до 100 % (галова).

Наприклад, перевага мікробіологічного способу отримання молочної кислоти полягає в можливості спрямованого синтезу певного ізомеру (L+). Продуцентами молочної кислоти можуть бути різні види молочнокислих бактерій (*Lactobacillus delbrueckii*, *Lactobacillus bulgaricus*). Перевагу віддають термофільним бактеріям для запобігання розвитку сторонньої мікрофлори.

Дуже важливою є роль амінокислот у збалансуванні білкового харчування. Найбільше виробляють такі амінокислоти, як L-лізин, L-глутамінову кислоту, DL-метіонін, L-аспарагінову кислоту, гліцин.

Найпоширенішими продуцентами амінокислот вважають грампозитивні, неспороутворювальні палички родів *Corinebacterium*, *Micrococcus*, *Arthrobacter*, *Brevibacterium*.

Шляхом мікробного синтезу отримують вітаміни B_{12}, B_2, С, ергостерин. Мікробний синтез вітамінів має велике практичне значення, незважаючи на переваги хімічних методів.

Для розробки технологій нових ферментованих напоїв використовують нові дріжджі *Saccharomyces cerevisae*, штами Р-87, К-87 і КМ-94 та молочнокислі бактерії *Streptococcus diacetilactis*, *Enterococcus faecium* К-77та *Lactobacillus plantarum* АН 11/16.

Встановлено значні переваги нових асоціацій дріжджів і молочнокислих бактерій перед традиційними: скорочення терміну приготування виробничих культур мікроорганізмів у 1,3–1,8 рази; зменшення тривалості зброджування сусла в 1,5–1,6 рази, завдяки чому без додаткових капітальних витрат можна збільшити випуск готової продукції на 25–30%; досягти економії витрат цукру на культивування мікроорганізмів на 25–30%; збільшити мінімальний

термін використання асоціацій з 14 діб до 5–6 місяців; поліпшити мікробіологічну чистоту виробництва та бактеріологічні і органолептичні показники готових напоїв тощо.

Отже, шляхом зміни властивостей мікробної клітини можна досягти швидкого та продуктивного виробництва саме необхідних речовин при невеликих затратах. Але мікроорганізми швидко мутують і необхідно проводити контроль властивостей бактерій, щоб вони не набули шкідливого характеру.

Також існують постійні суперечки чи не шкідливі генномодифіковані організми або продукція від таких організмів для здоров'я людини. Якщо неможливо побачити наслідків на даний час, то можливо вони проявляться у наших нащадків. Тож підтвердити або спростувати користь чи шкоду використання генетично модифікованих організмів буде можливо після зміни покоління.

БАКТЕРІОЦИНОГЕННОСТІ ПІД ЧАС ОЦІНКИ АНТАГОНІСТИЧНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ПРОБІОТИКІВ

Семененко А. Ю., Сергійчук Н. М.
Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»
Білявська Л. О.
Інститут мікробіології і вірусології НАН України

За клінічними спостереженнями у галузі гастроентерології доведено, що розвитку дисбактеріозів шлунково кишкового тракту найчастіше передують гіпо- або анацидні гастрити. Саме тому актуальним і цікавим питанням є дослідження змін бактеріоциногенної функції штамів-продуцентів пробіотиків в залежності від штучно змінених показників pH. Нами, встановлено, що залежно від показників pH досліджені пробіотики (біфідумбактерин, лактобактерин, колібактерин і біфікол) виявляють варіативну за рівнями антимікробну активність по відношенню до грампозитивних і грамнегативних тест-мікроорганізмів. Доведено, що у межах pH 4,0–5,0 антимікробна здатність бактеріоцинів реєструється по відношенню до золотистого стафілококу в дозі 32,0мкг/мл та синьогнійної палички -56,2 мкг/мл відповідно. Зсув pH середовища до значень 6,0 та 7,5 приводить до зниження антимікробної активності у середньому у 2,2 та 4,8 разів відносно *Staphylococcus aureus* та у 1,4 та 3,3 рази відповідно *Pseudomonas aeruginosa*, у свою чергу, лужне збільшення pH у

зразках до 9,0 практично нівелювало природну здатність культивованих пробіотиків до відтворення бактеріоциногенної функції. Одночасно встановлено, що у невідповідних показниках pH продуковані пробіотиками бактеріоцини знижують вихідну бактеріостатичну активність. Останнє враховано як показник побічної селективної активності пробіотиків. Крім того, підтверджено наявність у пробіотиків і продукованих ними бактеріоцинів селективної здатності індукувати у референтних культур *S. aureus* і *P.aeruginosa* лікарську стійкість (збільшуючи її у 2,6–5,6 рази). Таким чином, результатами проведених досліджень встановлено, що отримані бактеріоцини за притаманними антимікробними властивостями відносяться до бактеріостатиків із селективною здатністю формувати у бактерій-мішеней показників лікарської стійкості. Сучасна пробіотикотерапія ґрунтується на багатократному посхемному застосуванні відповідних препаратів, що прогнозує селективне формування у бактерій-мішеней резистентності до бактеріоцинів.

ЛІСОВІ ЕКОСИСТЕМИ – ЗАПОРУКА ЖИТТЯ НА ЗЕМЛІ

Сіднєв К. О.
група ЗМБ-19-1-М-fbmt
Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Мележик О. В., к. б. н., доцент

Загально відомо, що ліс — це могутній природний чинник, який позитивно впливає на клімат, ґрунти, умови формування поверхневого стоку. У процесі свого розвитку він продукує органічну масу, виконуючи при цьому низку функцій: нагромаджує сонячну енергію, виробляє кисень, сприяє затриманню вологи на полях, регулює рівень води у річках, фільтрує воду, попереджує повені тощо. За різноманітністю будови, силою впливу на навколишню природу ліс є найскладнішим і найпотужнішим рослинним угрупованням, що зумовлює гідрологічний і кліматичний режим місцевості, ґрунтоутворення, флору і фауну [1].

Ліс оберігає землю і ландшафт, приносить велику користь людині як найбільший виробник чистого, лікувального повітря, як найліпший санітар атмосфери. Лісове повітря за активними формами кисню, очищене від шкідливих домішок, є запорукою високої працездатності людини, її довголіття. Тому лісові ресурси

потрібно оцінювати насамперед як джерело збереження балансу кисню і вуглекислого газу. Для забезпечення чистоти повітря в умовах глобального забруднення атмосфери потрібно значно розширювати площу лісів. Суспільство має рахуватися з роллю лісу.

Ліси створюють особливий мікроклімат – зменшують силу вітру, на полях, розміщених біля лісу, рівномірно розподіляється сніговий покрив, який не допускає глибокого промерзання ґрунту. А це, в свою чергу, зумовлює збільшення його водопроникності і зменшення поверхневого стоку. Б. В. Докучаєв довів, що степові ліси були надійними регуляторами атмосферних вод і, відповідно, степових річок, озер і джерел [2].

Лісовий покрив захищає ґрунти від промерзання, видування і перезволоження. Завдяки кращому проникненню води в ґрунт і поповненню підґрунтових вод, які живлять річки, зменшуються повені, підтримується рівномірний режим річок. Вирубування лісів викликає різке обміління річок, а іноді їх повне висихання. Слід зауважити, що ліси не можуть збільшити або зменшити сумарну кількість опадів і випаровування. [1].

Величезну роль відіграють ліси у створенні ресурсів чистої води. Ще В. І. Вернадський зазначав, що вода, яка пройшла через лісовий ґрунт, лісову підстилку, настільки чиста, що чистішу неможливо одержати в будь-якій лабораторії [1]. Під впливом лісових насаджень збільшується лужність води, зменшується її жорсткість, поліпшується прозорість. За даними О. О. Молчанова [2], вода, в якій міститься 920 кишкових паличок, тобто цілком не придатна для господарсько-побутового використання, пройшовши через лісовий ґрунт, стає питною. Сьогодні немає ефективнішого засобу охорони водних ресурсів від забруднення агрохімікатами, ніж створення на водозбірній площі системи захисних лісових насаджень.

Одна з найважливіших ґрунтозахисних властивостей лісів — протиерозійна. За даними американського вченого Ж. Б. Еггенса (1953), зменшення площі лісів тільки за 100 років призвело до того, що 23% сільськогосподарських угідь світу стали безплідними. Численні дослідження вітчизняних і зарубіжних учених свідчать, що в системі боротьби з ерозією вирішальна роль належить лісові; подолати вітрову ерозію можуть раціональна агротехніка і створення полезахисних смуг [2].

Непоправної шкоди загальному балансу екосистем у 2019–2020 рр. завдали надзвичайні пожежі в лісах Амазонії (знищено 2,5 млн га лісових насаджень), Австралії (6,3 млн га), Сибіру (63,8 тис. га),

а на останок – лісові пожежі в Чорнобильській зоні відчуження (11,5 тис. га). Наслідки не забарилися – аномальні пилові бурі, зливи, град, посухи, суховії – тільки початок глобальної екологічної катастрофи, спричиненої бездумною діяльністю людини та її глибоким нерозумінням значення лісу.

Література

1. Роль лісів у збереження природного середовища. URL: http://carpathians.eu/flora/lisi-ukrajinskikh-karpat/okhoronni-funkciji-lisu/rol-lisiv-u-zberezhenni-prirodnogo-seredovishcha.html (дата звернення: 26.04.2020).
2. Генсірук С. А. Ліси України. Львів, 2002. 495 с.

ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Терлецький В. К.
доцент, к. біол. н.
Луцького інституту розвитку людини Університету «Україна»

Згідно із Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року» передбачено «*підвищення рівня екологічної безпеки,.. «освітнє та наукове забезпечення ... національної екологічної політики» та... «розроблення і реалізацію стратегії екологічної освіти з метою сталого розвитку українського суспільства,.. створення системи екологічного навчання*» [2]. Однак, ці вимоги досі не виконуються. Вивчення дисципліни у вищих навчальних закладах залишається на рівні вимог загальної навчальної програми «Екологія та екологічна етика», яка не передбачає не лише фахового, а й ступеневого засвоєння молоддю концепції національної екологічної політики та екобезпеки фаху [3].

Ступенева підготовка з екології повинна складатися з двох послідовних та взаємопов'язаних дисциплін: «Екології» та «Екологічної безпеки фаху». Тобто на першому етапі професійної освіти молодь вивчатиме поглиблено загальні положення цієї науки, тоді як на другому ці знання повинні бути пов'язані із завданнями фахової підготовки для мінімалізації ризиків професійної діяльності спеціаліста.

Вивчення «Екології» можна залишити як загальноосвітню дисципліну на 1 курсі. Вона передбачатиме поглиблене засвоєння основ екології, популяційної екології та прикладної екології (3 роз-

діли). Тобто студентам необхідно довести універсальне значення закономірностей розвитку природи, визначити «поле» життєдіяльності суспільства в межах цих закономірностей та наші можливості щодо оптимізації довкілля. Екологічну етику доцільно не виділяти окремим розділом, а обґрунтовувати її принципи на всіх етапах вивчення дисципліни [1].

Дисципліна «Екологічна безпека фаху» є завершальною та принципово новою в професійному навчанні. Вона спрямована на формування професійних знань і навичок спеціаліста у виконанні відповідних фахових обов'язків, а тому повинна бути включена до програми заключної підготовки на старших курсах. Її доцільно поділити на три розділи: фахова екологічна безпека, побутова екологічна безпека та особиста екологічна безпека. У розділі «Фахова екологічна безпека» необхідно обґрунтувати специфіку та нормативи фахової діяльності, екологічні ризики фаху, фахове природокористування, моніторингову діяльність, методи нейтралізації (утилізації) відходів і реабілітаційні екологічні заходи. Зрозуміло, що наповнення цих положень буде різним у фаховій освіті кожної спеціальності. У розділі «Побутова екологічна безпека» слід передбачити ризики позавиробничого середовища: нормативи побуту, споживання природних ресурсів, поводження з відходами, організація екологічних акцій. У розділі «Особиста екологічна безпека» слід розробити принципи екологічної етики громадянина, тобто поглибити концепції екологічної етики, що вивчалися вже на 1 курсі.

Ступеневе вивчення «Екології» на професійному рівні вищої освіти відповідає програмі збалансованого розвитку суспільства та екологічному законодавству України. Університет «Україна» міг би виступити ініціатором нової навчальної програми з «Екології» та «Екологічної безпеки фаху» перед Міністерством освіти та науки України, попередньо опрацювавши ці положення в середовищі викладачів-екологів.

Література

1. Борейко В.Є. Екологічна етика. Навчальний посібник. / В.Є. Борейко, А.В. Подобайло. – К.: фітосоціоцентр, 2004. – 116 с.
2. Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року». – К.: 2010. № 2818-VI.
3. Постанова КМУ «Про затвердження Комплексної програми реалізації на національному рівні рішень, прийнятих на Всесвітньому самміті зі сталого розвитку, на 2003–2015 роки». 26.04.2003, № 634. — К.: КМУ, 2003.

ЛІСОВІ ПОЖЕЖІ ЯК СТЕХІЙНЕ ЛИХО

Устінов П. В.
ІІ курс, група МБ 18-1-fbmt, спеціальність «Біологія»
Факультет біомедицинських технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Мележик О. В.

Лісова пожежа — це горіння не тільки насаджень, а й ділянки чагарників, захаращені вирубки, сухий травостій на прогалинах і вирубках, стерня на ділянках тимчасового сільськогосподарського користування на території лісових господарств.

На жаль, проблема лісових пожеж в Україні є гострим та болісним питанням, оскільки площа лісів с кожним роком меншає завдяки діяльності людини, а збитки від лісових пожеж більшають, незважаючи на меньшу кількість пожеж та їх маштабність. Це спричиняє підвищення цін на лісові ресурси, загрожує існуванню тварин, оскільки значна частина їх гине у вогні. Прикладом може слугувати масштабні пожежі в Австралії, які привели до суттєвого зменшення популяцій деяких видів тварин або ж до їх вимирання. Тоді постраждадали не лише люди, а й тварини, з яких майже півмілярда загинуло, що значною мірою сказалося на довкіллі та екологічному стані регіону.

Саме тому актуальним питанням є пошук раціональних шляхів попередженя та уникнення лісових пожеж, якому має передувати аналітична обробка наявних даних.

В таблиці наведено динаміку кількості лісових пожеж та охоплених ними площ, а також подано відомості про рівень завданих збитків.

Динаміка лісових пожеж в Україні за 2000–2018 рр.

рік	2000	2005	2010	2013	2014	2015	2016	2017	2018
кількість лісових пожеж	3696	4223	3240	1113	2003	3813	1249	3131	1301
площа лісових земель, пройдена пожежа-	1,6	2,3	3,7	0,4	13,8	14,7	1,2	5,9	1,5
Збитки, від пожеж, млн.грн	1,4	3,5	26,7	1,4	51,7	20,2	8,6	45,9	29,5

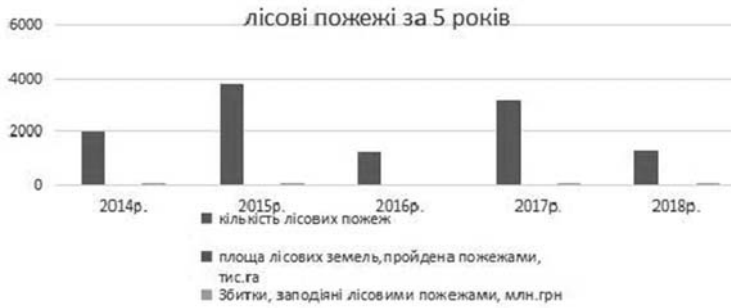

Співвідношення кількості лісових пожеж та площ під ними за період 2014–2018 рр.

На діаграмі наведено динаміку кількості пожеж за 2014 по 2018 рік, де видно, що з 2014-го по 2016-й був спад кількості, незважаючи на 2015 рік в якому був пік лісових пожеж, але в 2017 значна кількість пожеж, які завдали доволі великі збитки 45,9 млн.грн навідміну від 20,2 млн.грн в 2015 при значно більшій кількості пожеж, а саме на 682 пожежі більше, аніж в 2018 при значно меншій кількості пожеж збитків було завдано на 29,5 млн. грн.

На жаль, контролювання лісових пожеж є складним, трудомістким та вартісним процесом, який складно регулювати аби звести до мінімуму. Не зважаючи на зменшення кількості лісових прожеж, площі вигорання практично не змінюються, що спричиняє значну втрату не тільки кількості лісових ресурсів та їх подорожання, а й завдає значної шкоди екологічному балансу.

ЗАХВОРЮВАНІСТЬ НА ДИФТЕРІЮ У СВІТІ, ЗАЛЕЖНІСТЬ ВІД ВАКЦИНАЦІЇ

Федоренко Д. С.
І курс, група МБ-19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія»
Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Тугай Т. І., д. б. н.

У світі також захворюваність на дифтерію є здебільшого низькою. В Європі випадки цієї хвороби протягом останніх 5 років реєструвалися лише в Нідерландах (138 випадків у 2012 р.), Польщі,

Естонії, Німеччині, Росії. Високий рівень захворюваності спостерігається в Індії та Індонезії. [1, 2].

Імунізація, що проводилася з 1930-х років, дозволила до середини 1970-х років практично ліквідувати дифтерію у багатьох країнах, як масову епідемічну хворобу. Вона реєструвалася у вигляді поодиноких випадків. Але з кінця 1980-х років спалахнула епідемія дифтерії, яка охопила переважно республіки колишнього СРСР, максимум захворюваності припав на Росію та Україну. Особливістю даної епідемії було значне переважання серед захворілих дорослого населення над дитячим. [1, 2].

Ситуація, що виникла з дифтерією, свідчить про те, що керовані інфекції залишаються підконтрольними лише при дотриманні методів імунопрофілактики, порушення цього негайно призводить до активації епідеміологічного процесу. Через зменшення прошарку вакцинованих проти дифтерії в Україні спостерігається у 2017 році збільшення кількості захворілих.

З 3 листопада 2017 року спостерігається спалах дифтерії в Бангладеш. До 31 грудня 2017 року у місті Кокс-Базар серед біженців рохінджа, які втекли з М'янми через переслідування місцевої влади, захворіло 3014 осіб, 28 померло. 75 % захворілих є молодше 15 років. Серед корінних жителів міста захворілих немає. Виділено 200 тисяч доз поліваленттної вакцини, яка включає компоненти проти дифтерії, правця, коклюша, проведена невідкладна імунізація серед біженців. З 13 серпня 2017 року в Ємені триває епідемія дифтерії, станом на 21 грудня цього року захворіло 333 хворих, зафіксовано 35 смертей (летальність 10,5 %). Проводяться необхідні протиепідемічні заходи [3].

Протягом останніх дев'яти років в Україні щорічно реєстрували поодинокі випадки дифтерії (за винятком 2017 р.). У 2010–2018 рр. загалом зареєстровано 56 хворих на дифтерію, з них 12 дітей та 44 дорослих. Летальних випадків не зафіксовано. [3].

У 2019 р., станом на 29 жовтня, зареєстровано 20 випадків дифтерії, зокрема п'ять підтверджених лабораторно: по одному випадку у мешканців Луганської, Хмельницької, Тернопільської, Закарпатської областей та м. Київ. [3].

Також зафіксовано 14 імовірних випадків дифтерії серед контактних осіб у Закарпатській області та один у м. Київ. Ці випадки визначено як імовірні за клінічними та епідеміологічними критеріями, а випадок у мешканки Києва — за клінічними. Лабораторні дослідження на підтвердження/спростування імовірних і можливого випадків тривають. [3].

У 2019 р. по одному випадку зареєстровано у лютому (Луганська обл.) та серпні (Хмельницька обл.). Решту 18 випадків зафіксовано у жовтні.

Із зареєстрованих 2019 р. хворих на дифтерію 19 — дорослі. За локалізацією ураження — у Луганській області виявлено дифтерію ока, у решті випадків — дифтерію зіву/мигдаликів. За результатами бактеріологічного обстеження у хворого в Києві виявлено Corynebacterium ulcerans, у 18 інших випадках — Corynebacterium diphtheriae. [3].

Протидифтерійну сироватку вводили шести хворим: по 20 000 МО — хворій з Луганської області й чотирьом хворим із Закарпаття і 30 000 МО — хворій з м. Київ. [3]. Крім того, у 2019 р. зареєстровано десять можливих випадків дифтерії. [3].

Якщо подивитися наведені вище дані то стає зрозуміло, що дифтерія зараз майже не розповсюджена у світі. Поодинокі випадки захворювання виникають дуже рідко і взагалом в бідних країнах, де низький рівень вакцинації населення, порушуються санітарно- гігієнічні норми, погано розвинута медицина та висока щільність населення.

Висновок. Охоплення вакцинацією на рівні 95% населення країни дає можливість забезпечити повноцінний захист населення від спалахів та епідемій інфекційних хвороб, яким можна запобігти щепленнями, — це називається колективним імунітетом. У разі зниження популяційного імунітету рівень захворюваності на інфекції, проти яких здійснюють вакцинацію, зростає.

ВООЗ застерігає, що якщо рівень охоплення населення країни щепленнями падає на кілька % це створює сприятливі умови для поширення інфекційних хвороб, що нижчий колективний імунітет, то вище шанс виникнення спалахів та епідемій. Отже, вакцинація призвела до значного зниження захворюваності на дифтерію в глобальному контексті і забезпечення колективного захисту. Забезпечення імунізації на рівні 80–85% від усього населення дозволить зберігати колективний захист і знизити небезпеку виникнення спалахів захворювання.

Література

1. Вакцины против дифтерии: документ по позиции ВОЗ – август 2017. Еженедельный эпидемиологический бюллетень. URL: https: // www. who. int / immunization / policy / position_papers / who_position_paper_ diphtheria_2017_ru. pdf? ua=1. (дата звернення 07.05.2020).

2. https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan/inshi-infekciyni-zakhvoryuvannya/difteriya)Електронне джерело.
3. https://moz.gov.ua/article/news/difterija-v-chomu-nebezpeka-i-jak-zahistiti-sebe)Електронне джерело.

ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ШТАМІВ *Saccharomyces cerevisiae* ЗА ДОПОМОГОЮ ISSR-ПЛР

Циба Н. А.
І курс, група ЗМБ-19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія»
Зелена Л. Б.
к. б. н., доцент кафедри мікробіології, сучасних біотехнологій, екології та імунології
Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»

Вивчення фізіолого-біохімічних властивостей і біотехнологічного потенціалу дріжджів пов'язане з детальним аналізом геномів цих організмів, а саме чіткою генетичною ідентифікацією представників та вивченням мінливості консервативних та варіабельних ділянок геному. Видова ідентифікація мікроорганізмів ґрунтується на визначені нуклеотидної послідовності найбільш еволюційно консервативних ділянок геному, таких як, наприклад, гени рибосомальної РНК, в той час як для розрізнення штамів одного виду дріжджів подібні ДНК-маркери не є ефективними. Тому для розрізнення штамів запропоновано використовувати маркери до варіабельних ділянок геному, що зумовлюють внутрішньовидову мінливість геному. Одними з таких маркерів є нуклеотидні повтори, які відрізняються розміром повторюваної одиниці, кількістю повторів та своєю протяжністю.

З метою аналізу внутрішньовидової геномної мінливості дріжджів і дослідження можливості та ефективності використання мікросателітних повторів для диференціації штамів *Saccharomyces cerevisiae* був проведений ПЛР-аналіз з використанням праймерів до динуклеотидного повтору: $(AC)_8T$ і $(AC)_8C$. Об'єктом дослідження були 5 штамів *S.cerevisiae* з Української колекції мікроорганізмів Інституту мікробіології і вірусології ім.Д.К. Заболотного НАН України. Для оцінки ефективності використання ДНК-маркеру розраховували вміст інформаційного поліморфізму (PIC), маркерний індекс (MI) і роздільну здатність (Rp).

У результаті проведеного аналізу виявлено, що кожен штам характеризувався своїм набором продуктів ампліфікації. Загальний спектр ПЛР-фрагментів нараховував 8 ампліконів, розмір яких варіював від 300 до 1200 п.н. Відсоток поліморфних локусів становив 68%. Розраховані показники PIC, MI і Rp показали високу ефективність використання цих маркерів для дослідження внутрішньовидової варіабельності геному *S. cerevisiae* та диференціації штамів цього виду.

Отже, отримані у даному дослідженні результати свідчать про ефективність використання мікросателітних повторів, зокрема динуклеотидних повторів, як ДНК-маркерів для ідентифікації та диференціації штамів дріжджів та є перспективними для аналізу дріжджів у консорціумах або змішаних культурах мікроорганізмів.

ВІДРОДЖЕННЯ КОРУ У ЄВРОПІ: ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА МІГРАЦІЇ ЗАХВОРЮВАННЯ

Циз А. С.
І курс, група МБ-19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія»
Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Тугай Т. І., д. б. н.

Кір — одна з найбільш розповсюджених та заразних вірусних інфекцій, яка, хоч і легка у більшості випадків, проте може спричинити серйозні захворювання, ускладнення протягом життя та навіть смерть.

Було поставлено за мету визначити головного рушія для відродження кору в Європі, оцінивши рівень охоплення вакцинами та економічний стан в європейських країнах, кількість мігрантів та кількість подорожей.

До введення вакцини кором страждало понад 90% дітей у всьому світі до 15 років [1]. Ефективність вакцини проти кору після однієї дози, яка вводиться у віці 12 місяців або пізніше, становить 93%, а після двох доз — 97% [2]. Тому за допомогою такої високоефективної вакцини викорінення кору теоретично можливо. Отже, у 2010 році Всесвітня асамблея охорони здоров'я (WHA) встановила три основні етапи запобігання кору до 2015 року: по-перше, спрямоване на регулярне охоплення кору, що містить вакцину (MCV) 1 (перша доза MCV) до 90% при національний рівень та 80% на рівні району; по-друге, зменшити щорічну захворюваність на кір в усьому світі до менш ніж п'яти випадків на

мільйон населення; по-третє, зменшити глобальну смертність від кору на 95% [1]. У 2012 році ВОЗ схвалила GVAP з метою усунення кору в чотирьох з шести регіонів ВООЗ до 2015 року та в п'яти регіонах до 2020 року [3]. Дійсно, між 2000 та 2017 роками оцінене покриття MCV1 зросло в усьому світі з 72% до 85%, тоді як щорічно повідомляється про захворюваність на кір зменшилася на 83%, а річна оціночна смертність знизилася на 80% (з 545,174 до 109 638) [1]. Сполучені Штати були першим регіоном ВООЗ, який оголосив про боротьбу з кором у 1999 році. Сполучені Штати були першим регіоном ВООЗ, який оголосив про боротьбу з кором у 1999 році

На відміну від США, Європа має досить високий рівень вакцинації проти кору. У 1998 році Європейський регіон ВООЗ встановив мету усунення кору до 2010 року [8], чого не було досягнуто. У 2018 році в Європі відбулося велике відродження кору; загальна кількість захворюваності на кір у 2018 році була найвищою за це десятиліття і сягнула втричі більше, ніж загальна кількість захворювань у 2017 році [5]. У 2018 році Європа повідомила про понад 21 000 випадків кору, у тому числі 35 випадків смерті [6]. Ранні звіти у 2019 році демонструють подальше збільшення на 300% [7]. Повідомлялося про спалах кору у населення мігрантів [9]. Крім мігрантів, міжнародні мандрівники також можуть бути основним джерелом імпорту кору [4 ,10,11].

Другий за величиною спалах кору в США стався в 2011 році через імпорт кору з подорожуючими [12]. З огляду на зростаючий обсяг подорожей у всьому світі, в тому числі до країн, хворих на кір [13], ймовірність імпорту кору в Європу зростає. Було вирішено визначити головного рушія для відродження кору в Європі, оцінивши рівень охоплення вакцинами та економічний стан в європейських країнах, кількість мігрантів та приїзд туристів.

Підсумовано рівень охоплення вакциною, ВВП на душу населення, кількість міжнародних мігрантів, міжнародні прибуття туристів та підрахована захворюваність на кір в європейських країнах у 2017 році. Румунія ($n = 9076$), Україна ($n = 4782$) та Італія ($n = 4042$) мали найбільшу кількість зареєстрованих випадків кору, тоді як захворюваність на кір була найвищою у Румунії (46,1 / 100 000), за нею — Україна (10,8 / 100 000) та Греція (8,7 / 100 000). Покриття вакцинами (MCV2) у цих країнах становить <84%, з найнижчим рівнем охоплення (75%) повідомляється в Румунії. Того ж року ми спостерігали в середньому 13 475 163 приїздів туристів порівняно зі 118 974 мігрантами, які приїжджають у вибрані європейські країни. Наведені кое-

фіцієнти експоненціальної моделі множинної лінійної регресії. Лише охоплення вакциною є важливим прогнозом у моделі (p <0,001) щодо захворюваності на кір після коригування на міжнародних мігрантів, міжнародних прибуттів туристів та ВВП на душу населення. Результати показують статистично значимий зворотній зв'язок між показниками покриття MCV2 та випадками сповіщення кору в європейських країнах. Зі збільшенням покриття вакцинацією на одну одиницю захворюваність на кір оцінюється на 18%.

Висновок. Підводячи підсумок, дослідження підтвердило, що рівень охоплення вакциною є основними рушійними силами відновлення кору в Європі. Країни з MCV2> 95% в Європі не спостерігають високої захворюваності на кір, навіть якщо кількість мігрантів та мандрівників велика. Це поняття також відповідає спостереженням щодо поліомієліту: імпорт поліомієліту не призведе до вторинної передачі, якщо покриття вакциною буде високим [15]. Тим не менш, кишені не вакцинованих осіб навіть у країнах з високим рівнем охоплення можуть спричинити невеликі спалахи [14]. Окрім підтримання та підвищення високого рівня охоплення вакциною новонароджених когорт у Європі, запобігання спалаху кору вимагає ідентифікації та вакцинації осіб високого ризику, таких як діти, які відвідують школи, студенти коледжів, міжнародні мандрівники, мігранти та медичні працівники або тих осіб із громад, які мають певні релігійні чи інші світогляди, пов'язані із ваганням у вакцинах. Клініки повинні розглянути кір серед пацієнтів, які страждають на гарячкову висипну хворобу та історію недавніх подорожей, а клініцисти повинні негайно повідомляти про підозру на захворювання. Рання ідентифікація інфекційних пацієнтів, швидке розслідування охорони здоров'я та забезпечення високого рівня охоплення вакциною мають вирішальне значення для запобігання та контролю спалахів кору [16]. Потрібно досягти однорідного постійного покриття> 95%.

Література

1. Всесвітня організація охорони здоров'я, вакцини проти кору: документ про позицію ВООЗ — квітень 2017 р., Wkly Epidemiol Rec, Vol. 92, 2017, стор. 205-27.
2. HQ McLean, AP Fiebelkorn, JL Temte та GS Wallace, Центри контролю та профілактики захворювань, профілактики кору, краснухи, синдрому вродженої краснухи та свинки, 2013 р.: Зведені рекомендації Консультативного комітету з питань імунізації (ACIP), Рекомендація MMWR Rep, Vol. 62, 2013, стор. 1-34.

3. Всесвітня організація охорони здоров'я, Глобальний план дій з вакцини на 2011-2020 роки. Доступно за посиланням: https://www.who.int/immunization/global_vaccine washing_plan/GVAP_doc_2011_2020/en/ .
4. А. Е. Гейвуд, корова: проблема, що виникає у мігрантів та мандрівників, J Travel Med, Vol. 25, 2018.
5. WY Leong, випадки кору досягли рекордної позиції в Європі у 2018 році, J Travel Med, Vol. 25, 2018.
6. E Massad, Кору та рух людини в Європі, J Travel Med, Vol. 25, 2018.
7. E Mahase, випадки кору зростають на 300% в усьому світі за перші кілька місяців 2019 року, BMJ, Vol. 365, 2019, стор l1810.
8. Всесвітня організація охорони здоров'я, ліквідація кору та краснухи. Рамка для процесу верифікації в Європейському регіоні ВООЗ 2014. Доступна за посиланням: http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0009/247356/Elimining-measles-and-rubella-Framework-for-the -перевірка-процес-в-ВОЗ-Європейський регіон.pdf .
9. RK Ratho, B Mishra, T Singh, P Rao та R Kumar, спалах кору у міграційному населенні, Indian J Pediatr, Vol. 72, 2005, с. 893-4.
10. А.Д. Лі, Н. С. Клеммонс, М. Патель та П. А. Гастаньадуй, Міжнародний імпорт вірусу кору до США в епоху постелімінації, 2001–2016, J Infect Dis, Vol. 219, 2019, стор 1616-23.
11. M Jost, D Luzi, S Metzler, B Miran, M Mutsch, корди, пов'язані з міжнародними подорожами в регіоні Америк, Австралії та Європи, 2001–2013: систематичний огляд, Travel Med Infect Dis, Vol. 13, 2015, стор 10-18.
12. М. Г. Коллієр, А. Цирзневський, Т. Душинський, С Мусон, М Венгер, Б. Борода та ін., Спалах кору, пов'язаний з міжнародними подорожами, Індіана, 2011 р., J Pediatric Infect Dis Soc, Vol. 2, 2013. С. 110-18.
13. D Glaesser, J Kester, H Paulose, A Alizadeh та B Valentin, Світові схеми подорожей: огляд, J Travel Med, Vol. 24, 2017.
14. RS van Binnendijk, S Hahnй, A Timen, G van Kempen, RHG Kohl, HJ Boot та ін., Повітряні подорожі як фактор ризику впровадження кору серед високо вакцинованого населення, Vaccine, Vol. 26, 2008, стор 5775-7.
15. Уайлдер-Сміт, У.Й. Леонг, Л.Ф. Лопес, М Амаку, М Куам, Кхан та ін., Потенціал міжнародного поширення дикого поліовірусу через мандрівників, BMC Med, Vol. 13, 2015. С. 133.
16. S Bühler, P Lang, B Bally, C Hatz, VK Jaeger, Зупиніть кір у Швейцарії — Важливість медицини подорожей, Вакцина, Vol. 35, 2017, стор 3760-3.

ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ ТА ЕКОЛОГІЧНІ ФАКТОРИ ВПЛИВУ

Ціпун Л. О.
Центр позашкільної роботи Святошинського р-ну м. Києва
Педагогічний керівник: Величко А. М., керівник гуртка-методист

Поняття «здоров'я людини» є багатогранним і охоплює біологічні, соціальні, економічні, наукові, етичні та інші аспекти. Ніколи раніше здоров'я людини так не залежало від екологічних факторів, як в індустріальну і постіндустріальну епохи розвитку цивілізації. Спричинене це прогресуючим техногенним навантаженням на природу, порушенням рівноваги в ній, тотальним погіршенням стану довкілля, загостренням суперечностей між результатами діяльності людини і законами розвитку природи.

Набуття людиною екологічних знань є передумовою цілеспрямованих зусиль щодо збереження свого здоров'я. Організм людини, як відомо, є складною біологічною відкритою системою, якій властиві процеси самоорганізації, постійного розвитку і контакту із зовнішнім середовищем. Якщо в організмі людини легко порушується рівновага, це є свідченням його нездоров'я.

Вивчення негативних факторів і розробка заходів з гармонізації стану здоров'я людини в умовах екстремального існування є дуже **актуальними** в наш час.

Метою роботи було розглянути екологічні фактори здоров'я людини.

Для досягнення поставленої мети у роботі вирішувались такі завдання:

– аналіз впливу екологічних факторів довкілля на людський організм;
– вплив людини на довкілля;
– екологічні проблеми харчування людини;
– проведення екологічної діагностики;
– напрями поліпшення здоров'я людини.

В практичній частині роботи було проведено діагностику індивідуального здоров'я за набором певних критеріїв, що виражаються зовнішніми ознаками тіла людини: язика, нігтів, очей, росто-ваговим індексом, а також за пульсом, складом крові.

Отже, для визначення індивідуального стану особистості варто брати до уваги такі показники: статеву належність респондента,

віковий ценз (20, 40, 60 років), соціальне становище і індивідуальні ознаки організму.

Самодіагностика повинна стати методом попередження захворювання і причиною звернення до лікувального закладу, але ні якому разі не самолікуванням.

При розробленні екологічно збалансованого харчування обговорювались такі питання:

– як збалансувати харчовий раціон дитини і дорослої людини?

– характеризувались основні вимоги до їжі;

– як розрахувати нормальну масу тіла людини?

– як розрахувати індивідуальну добову витрату енергії?

Це потрібно знати кожній людині, щоб своєчасно і раціонально налагодити спосіб життя, коригувати його, а в певних ситуаціях усвідомлювати необхідність кваліфікованої допомоги фахівців і своєчасно звертатися за нею.

При цьому важливо пам'ятати, що неаргументовані, аматорські захоплення різноманітними методиками, крайнощі не менш шкідливі для організму, ніж неорганізованість і нерозсудливість у ставленні до свого здоров'я.

У сучасному світі утверджується переконання, що подолання екологічних ризиків неможливе без гармонізації взаємодії людини з довкіллям, гуманізації всіх сфер суспільного життя.

Отже, варто пам'ятати, що людина – це біологічна істота, тому всі природні фактори та умови, у яких вона живе, значним чином впливають на її здоров'я.

АНТРОПНИЙ ПРИНЦИП

Черевко В. О., Черевко О. А., Черевко Ол. А.
Український науковий центр радіаційної медицини
Науковий керівник: Малюк В. І., д. м. н., проф.

В кожному довіднику з природничих наук (фізики, хімії, біології тощо) можна знайти перелік постійних числових величин, або констант. Фізичні константи вважаються фундаментальними, або первинними, а всі інші – вторинними, або похідними.

Константи – це кількісний фундамент науки. Учені вже давно замислювались над питанням: чому кожна константа має певну, саме ту, а не іншу, величину? Одним із позитивних підходів є моде-

лювання ситуацій, коли та чи інша константа змінює свою величину. Які зміни відбулись би в цьому разі з матерією і всесвітом в цілому? На це питання тепер вже є відповіді. За підрахунками, якби гравітаційна константа змінилась би лише на $1/10^{40}$ своєї величини в той чи інший бік, то всі зірки були б або голубими гігантами, або червоними карликами. Зірок, подібних сонцю, не існувало б, а отже і життя, що забезпечується енергією зірки такого типу.

Важкі частинки (протони, нейтрони), з яких складаються атомні ядра, утримуються разом завдяки так званій сильній ядерній взаємодії. Якби ця взаємодія була трохи слабша (тобто, відповідна константа кількісно менша), то такі необхідні для живих організмів елементи, як вуглець, кисень та азот, не могли б існувати, а водень був би єдиним елементом у всесвіті. Якщо б вона була трохи сильніша, то утворювались би переважно важкі елементи, а водень і інші вищезгадані біогенні елементи були б рідкісними у всесвіті.

Легкі частинки (електрони, фотони, нейтріно) підкоряються так званим силам слабкої ядерної взаємодії. Якби ці сили були трохи слабші, то в зірках утворювались би в основному важкі елементи, якби вони були трохи сильніші, то гелій і біогенні елементи утворювались би в недостатній кількості.

Електромагнітна взаємодія визначає в атомах силу притягання електронів до протонів. Якби ця сила була трохи слабша, то ядра могли б утримувати лише декілька електронів. Якщо б вона була сильніша, то сполуки атомів, необхідні для життя, не могли б утворитись.

Швидкість світла становить 300000 км за 1 сек. Найменша зміна швидкості світла в бік збільшення, або зменшення викликала б значні зміни інших констант, що виключило б можливість життя у всесвіті.

Вперше відкрив ці співвідношення британський учений-астроном Фред Гойл (1). Основний висновок, що його роблять все більше число фізиків та астрономів, полягає у тому, що всесвіт побудовано таким чином, щоб уможливити існування живих організмів включно з людиною. Це є основна ідея так званого **антропного принципу**, від грецького слова «антропос», що означає «людина».

Американський астроном Джордж Грінстайн висловив це таким чином: «Коли ми розглядаємо всі докази, постійно виникає думка, що тут діє якийсь надприродний фактор – або, радше, Фактор з великої літери. Чи можливо таке, щоб ми раптово, не бажаючи того, натрапили на наукове підтвердження існування Вищої

Істоти? Чи це дійсно втрутився Бог і так передбачливо створив космос на нашу користь?» (2).

Література

1. Hoyle, Fred. «The Universe: Past and Present Reflections,» in Annual Review of Astronomy and Astrophysics, 20, 1982, p. 16. 2.Greenstein, George. The Symbiotic Universe: Life and Mind in the Cosmos. New York: William Morrow, 1988, pp. 26–27.

СТАН РЕПРОДУКТИВНОГО ЗДОРОВ'Я ЧОЛОВІКІВ В УКРАЇНІ

Шелест А. Ю.
група ЗМБ-19-1-М-fbmt
Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Мележик О. В., к. б. н., доцент

Репродуктивне здоров'я — це можливість зачати, виносити і народити здорову дитину. Його збереження — завдання і жінки, і чоловіка. Кожна вагітність повинна бути бажаною, а батьки майбутньої дитини — здоровими.

Безпліддя в шлюбі – одна з найважливіших проблем охорони здоров'я суспільства, патологія, що має величезне не тільки медико-біологічне, а й особистісне, соціальне і демографічне значення для багатьох країн світу.

За двадцять років з моменту набуття Україною незалежності її населення зменшилося на більш ніж 11% — з приблизно 52 мільйонів у 1991 році до 46 мільйонів – у 2012 році. Головними чинниками такого демографічного спаду експерти називають різні соціально-економічні причини.

Чоловік — рівноправний учасник репродуктивного процесу. Багато чоловіків, досягаючи середнього віку, не відвідували лікаря уролога чи андролога. У чоловіків проблем, що призводять до втрати репродуктивного здоров'я анітрохи не менше, ніж у жінок. Мало хто знає, що винуватцем 40% безплідних шлюбів є чоловік.

Здатність чоловіка до продовження роду залежить від повноцінності двох функцій — спермогенезу і статевої потенції. Порушення кожної з цих функцій окремо або їх поєднання є основною причиною порушення репродуктивного здоров'я чоловіків.

Чоловіча репродуктивна система більш схильна до дії шкідливих факторів зовнішнього середовища, ніж жіноча. Існує низка факторів, які впливають на репродуктивне здоров'я чоловіків: нервово-психічні, вроджені та генетичні, інфекційно-токсичні, екзогенні інтоксикації, лікарські препарати, шкідливі звички, аліментарний фактор, іонізуюче випромінення, хімічні мутагени, порушення функцій ендокринних залоз, захворювання внутрішніх органів, судинні порушення, травми, вплив високих та низьких температур, професійні захворювання. З кожним роком до факторів, які вливають на репродуктивне здоров'я чоловіків, приєднуються нові, такі як стільниковий зв'язок, комп'ютери, широкий вибір слабоалкогольних напоїв, які вживаються в підлітковому віці, пластикові пляшки, гіподинамія.

Вагомим фактором чоловічого безпліддя є інфекційно-запальні захворювання статевих органів, частка цієї патології серед причин неплідддя у чоловіків становить від 1,6 до 60% випадків. Так, інфекційні агенти індукують і підтримують хронічне запалення, що спричиняє зміни фізико-хімічних властивостей їх секрету, що призводить до зниження активності сперматозоїдів. Бактерії викликають збіднення сім'яної рідини фруктозою та цинком, порушуючи тим самим метаболізм сперматозоїдів. Уражуючи сперматогенний епітелій, мікроорганізми порушують процеси як диференціювання, так і визрівання сперматозоїдів, внаслідок чого з'являється велика кількість аномальних, патологічно змінених форм сперматозоїдів із порушеною рухливістю.

Велику роль у розвитку чоловічого неплідддя як при інфекційно-запальній патології сечостатевої системи, так і при ураженнях іншої етіології відводять гіперпродукції активних форм кисню. Оксидативний стрес перешкоджає сперматогенезу, внаслідок чого збільшується кількість сперматозоїдів з погано реконструйованим хроматином.

Збереження репродуктивного здоров'я чоловіків полягає в ранньому виявленні аномалій розвитку статевої сфери, її лікуванні, запобіганні інфекційних захворювань у дітей. У період статевого дозрівання проводяться профілактичні заходи та лікування соматичних захворювань і ендокринних порушень. У зрілому віці особливу увагу слід приділяти профілактиці шкідливих впливів в армії та на виробництві (ЗВЧ, радіації, токсичних речовин), своєчасному лікуванню захворювань сечостатевої системи, профілактиці всіх видів травматизму (побутових, професійних, спортивних).

Отже, на кожному етапі розвитку чоловічого організму за контроль над репродуктивним здоров'ям відповідають різні фахівці медичних закладів та установ охорони здоров'я. Сьогодні у разі необхідності чоловік може звернутися і одержати кваліфіковану консультацію, допомогу, а за потреби й лікування.

АНАЛІЗ ЗАХВОРЮВАНОСТІ НА ТУБЕРКУЛЬОЗ

Шищук А. В.
ІІ курс, група МБ-18-1-fbmt, спеціальність «Біологія»
Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Мележик О. В., к. б. н., доцент

Туберкульоз є однією з 10 основних причин смертності населення в світі. Україна є однією з десяти країн з найвищим тягарем захворюваності на мультирезистентний туберкульоз у світі.

За даними Центру громадського здоров'я України, в 2017 році зареєстровано понад 27 тис. випадків захворювання на туберкульоз (таблиця).

Серед осіб, яким у 2018 році уперше в житті встановлено діагноз активного туберкульозу, 68,3% – чоловіки; 94,7% – особи, які захворіли на туберкульоз органів дихання.

Рівень захворюваності на активний туберкульоз
(за даними Міністерства охорони здоров'я України; тис. осіб)

Роки	2000	2005	2010	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Кількість хворих з діагнозом, що встановлений уперше в житті	29,8	39,6	31,3	30,8	25,5	23,9	23,3	22	21,3
У тому числі з діагнозом активного туберкульозу органів дихання	27,9	37,8	29,5	29,3	24,3	22,7	22,1	20,9	20,2
Кількість хворих, на обліку у медичних закладах, на кінець року	122,9	103,2	78,6	47,6	38,7	36,2	35	32,5	...

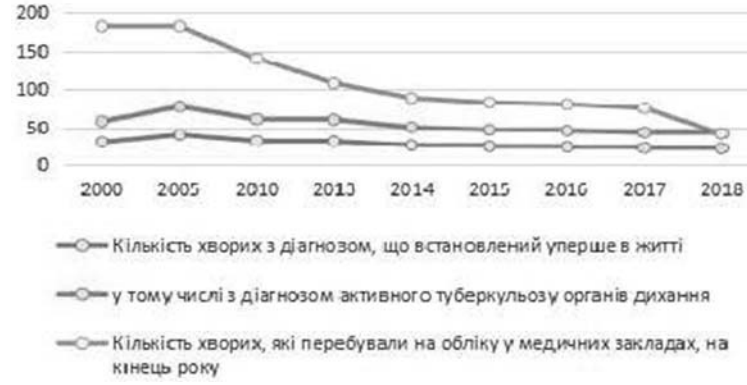

Зміна чисельності хворих на активний туберкульоз за 2000–2018 рр.

Перше різке зменшення усіх показників можна спостерігати з 2005 до 2010 року. Таке активне зменшення дало гарний старт для подальшого впливу на населення та медицину, в сторону покращення результатів. Причинами якого стало поширення та актуалізація інформації про туберкульоз, його вплив на організм людини та збільшення агітаційного впливу з метою інформування важливих аспектів самозахисту в контактних (потрапляння інфекції через посуд чи одяг), харчових (потраплянні інфекції через харчові продукти) та внутрішньоутробних (потрапляння інфекції від зараженої матері до дитини) аспектах життя.

Отже, добре простежується позитивна тенденція щодо кількості хворих, які перебувають на обліку медичних закладах та дає розуміння про те як активно проводиться профілактична робота щодо захворювання, покращується діагностика та лікування туберкульозу.

Кількість хворих з діагнозом, що встановлений уперше в житті та у тому числі з діагнозом активного туберкульозу органів дихання мають позитивну динаміку, поступово зменшуючи свою кількість, що може свідчити про покращення інформованості людей та їхню обережність до власного життя.

БІОЛОГІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ФОТОДИХАННЯ

Шищук А. В.
ІІ курс, група МБ-18-1 fbmt, спеціальність «Біологія»
Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Ілюк Н. А., к. с-г. н.

Фотодихання — це дихання на світлі, в стаціонарних умовах воно відбувається одночасно з фотосинтезом; стимульоване світлом виділення вуглекислого газу та поглинання кисню в рослин переважно з С3-типом фотосинтезу.

Перші свідчення фотодихання були отримані 1920 року німецьким біохіміком Отто Варбургом. При дослідженні водоростей роду Chlorella було показано інгібування фотосинтезу (поглинання вуглекислого газу) при підвищенні концентрації кисню. Цей ефект спостерігався як при високих, так і при низьких інтенсивностях світла та пізніше отримав назву ефекту Варбурга.

Також під фотодиханням розуміють біохімічний шлях пов'язаний з регенерацією однієї молекули 3-фосфогліцеринової кислоти (С3) із двох молекул гліколевої кислоти (С2), який лежить в основі описаного вище газообміну.

В ході еволюції в ряду рослин виникли механізми, що мінімізують фотодихання, не пов'язані з модифікацією РуБісКО. До таких механізмів належать різні типи С4-фотосинтезу та САМ-фотосинтез. У цих біохімічних шляхах первинну фіксацію вуглекислоти здійснює фосфоенолпіруваткарбоксилаза (ФЕП-карбоксилаза[en]), що дозволяє в результаті концентрувати вуглекислоту в місці її асиміляції в реакції карбоксилювання РуБФ, яка каталізується РуБісКО.

Очевидно, що зниження концентрації вуглекислого газу призводить до стимуляції фотодихання. Як було сказано вище, фотодихання інтенсифікується і при збільшенні концентрації кисню. Збільшення температури призводить до зниження стійкості ендіольного інтермедіату реакції, що каталізується РуБісКО, що сприяє реакції оксигенування РуБФ. Крім того, при підвищенні температури розчинність газів у воді зменшується, що призводить до зниження концентрації вуглекислого газу, в той час як концентрація кисню змінюється мало.

Поглинання кисню в ході фотодихання обумовлено оксигеназною активністю РуБісКО в хлоропластах і роботою оксидази гліколевої кислоти в пероксисомах. Крім того окиснення утвореного в

мітохондріях НАДН також пов'язане з поглинанням кисню. Виділення вуглекислого газу (С1) при фотодиханні відбувається в мітохондріях і пов'язане з конденсацією двох молекул гліцину (С2) з утворенням однієї молекули серину (С3).

Також в реакції конденсації гліцину в мітохондріях виділяється аміак, який реутилізується в результаті роботи глутамінсинтетази та глутаміноксоглутаратамінотрансферази. При фотодиханні витрачається АТФ синтезований в ході фотофосфорилювання. Також окиснення гліколевої кислоти в пероксисомах в ході фотодихання є основним джерелом токсичного пероксиду водню у рослинної клітини, яка фотосинтезує.

Виділення вуглекислого газу під час фотодихання спостерігається під час декарбоксилування гліцину в мітохондріях; при окислювальному декарбоксилуванні гліколату в хлоропластах; та в пероксисомах.

Поглинання кисню в процесі фотодихання можливе в наступних випадках: під час утворення гліколату в хлоропластах; при окисленні гліколату в гліоксилат в пероксисомах листків; в процесі утворення серину із гліцину в мітохондріях.

Література

1. Фотодихання.URL:https://vseosvita.ua/library/referat-z-fiziologii-roslin-na-temu -fotodihanna-183415.html (дата звернення 07.03.20).

ОЦІНКА ОКСИДАТИВНОГО СТРЕСУ І УРАЖЕНОСТІ ПЕРСИСТУЮЧИМИ ІНФЕКЦІЯМИ ХВОРИХ НА НЕАЛКОГОЛЬНИЙ СТЕАТОГЕПАТИТ, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВНАСЛІДОК АВАРІЇ НА ЧАЕС

Шпорт О. В.
І курс, група ЗМБ-19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія»
Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Чумак А. А., д-р. мед. н., професор

Для діагностики оксидативного стресу (ОС) використовуватимуться показники, що характеризують процеси окислювальної модифікації макромолекул і стан антиоксидантної системи (АОС).

Стан процесів перекисного окислення ліпідів (ПОЛ) оцінюється за методом, заснованим на спектрофотометричних вимірюваннях оптичної густини екстрагованих ізопропанолом ненасичених

ліпідів та продуктів пероксидації ліпідів (ефірнозв'язані продукти пероксидації фосфоліпідів, які є основними субстратами ПОЛ) з плазми та еритроцитів периферичної крові з подальшим розрахунком за формулою умовних кількісних показників.

Вміст вторинних продуктів ПОЛ, що реагують з тіобарбітуровою кислотою (ТБК), буде визначено за утворенням хромогенного триметилового комплексу при взаємодії малонового діальдегіду з ТБК.

Вміст продуктів окислювальної модифікації білків (ОМБ) у сироватці крові оцінюватиметься за рівнем 2,4-динітрофенілгідразонів (ДНФГ) нейтрального та основного характеру, що утворюються при взаємодії окислених амінокислотних залишків білків з 2,4-ДНФГ.

Визначення активності супероксиддисмутази еритроцитів буде проводитись на підставі оцінки здатності ферменту пригнічувати реакцію аутоокислення адреналіну в адренохром за методом H. P. Misra, I. Fridovich.

Активність каталази еритроцитів визначатиметься в реакції взаємодії перекису водню та молібдену за методом М. А. Королюк і співавт. Вміст церулоплазміну в плазмі крові буде отримано завдяки застосуванням модифікованого методу Ревина, який базується на реєстрації оптичної густини продуктів, що утворюються при окисленні парафенілендіаміну за участю цього ферменту.

За утворенням тіонітрофенільних аніонів при взаємодії вільних сульфгідрильних груп з реактивом Елмана (розчин 5,5'-дитіобіс-2-нітрозобензойної кислоти) буде визначено вміст сульфгідрильних груп сироватки крові.

Для встановлення рівня відновленого глутатіону в цільній крові буде використано метод, заснований на взаємодії вільних сульфгідрильних груп цистеїну відновленого глутатіону з реактивом Еллана, внаслідок чого утворюються забарвлені у жовтий колір аніони 2-нітро-5-тіобензоата, збільшення концентрації яких реєструється спектрофотометрично при довжині хвилі 412 нм. Фактор антиоксидантного стану (АОС) буде розраховуватися за А. В. Алексєєвим та співавт..

Визначення концентрації австралійського антигену (поверхневого антигену до гепатиту В) буде виконано за допомогою методу реакції зворотної пасивної гемаглютинації, загальних антитіл до вірусу С – імуноферментним методом за допомогою набору «Діапрофмед» (Україна). Імуноферментний метод також буде застосовано для визначення специфічних антитіл імуноглобуліну G (IgG) та імуноглобуліну М (IgM) до цитомегаловірусу (CMV), вірусу Епштейна–Барр (EBV) та вірусу герпеса (HSV) 1/2 типів та токсоплазм.

УКРАЇНА ЯК ЕКСПОРТЕР ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ

Коляско С. О.
ІІ курс, група ФМ-18-1, спеціальність «Фармація»
факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Мележик О. В., к. б. н., доцент кафедри мікробіології, сучасних біотехнологій, екології та імунології

Вітчизняна фармацевтична галузь повільно, але впевнено рухається в напрямку нарощення експорту та освоєння нових ринків.

Українські виробники вважають експорт одним із стратегічних напрямів роботи і намагаються закріпитися на зовнішніх ринках. Низка компаній активно освоює ринок ЄС.

Хоча зараз частка фармацевтики в українському ВВП оцінюється майже 1%, в подальшому вона може зрости. Незважаючи на зарегульованість галузі, її потенціал значний.

Світова фармацевтична індустрія переживає справжній бум у зв'язку з швидким розширенням асортименту лікарських засобів і високим попитом на них (рис. 1).

Рис. 1. **Динаміка експортування фармацевтичної продукції з України за 2013–2019 рр. [1]**

Україна щороку покращує свої позиції на світовій фармацевтичній арені. За даними IQVIA (проект MIDAS), у 2018 році український фармринок посів 41 місце серед усіх країн, піднявшись за два роки на п'ять позицій. У Європі Україна посідає 21 місце,

Після 2014 року структура українського експорту фармпродукції суттєво змінилася.

У 2009 році значну частку (88%) займали країни пострадянського простору (Узбекистан, Росія, Білорусь, Казахстан, Молдова, Азербайджан, Грузія, Таджикистан та Киргизстан). За десять років частка цих країн зменшилася до 66%.

За цей час вітчизняні підприємства розширили межі експорту. У переліку споживачів українських ліків з'явилися «екзотичні» країни: Бразилія, Ірак, Ємен, Лівія, Куба, Сомалі, Колумбія, Філіппіни. Значно зросли поставки до Польщі, В'єтнаму, Монголії, Індії (препарати крові). Серед нових ринків з високою регуляцією — Австралія (рис. 2).

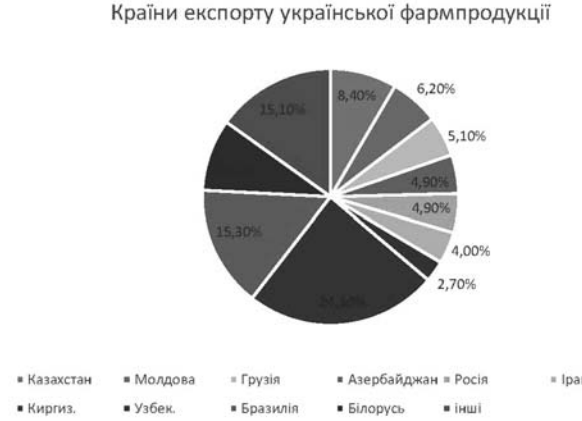

Рис. 2. **Країни експорту української фармпродукції [1]**

Протягом 2016–2018 років українські виробники отримали дев'ять сертифікатів GMP у країнах ЄС. Утім, їх наявність не гарантує поставок туди ліків. Ринок ЄС складний і конкурентний. За право бути представленим там потрібно боротися.

Українські ліки повинні відповідати нормам директиви комісії ЄС 91/356/ЄЕС «Про встановлення основних принципів і правил належної виробничої практики (Good Manufacturing Practice — GMP) лікарських засобів для людини».

Українські виробники (рис. 3) експортують ліки на вражаючі суми. Так, експорт компанії «Фармак» у 2019 році становив 1,417 млрд грн або 22,6% від загальних продажів. Компанія постачала продукцію у 28 країн світу. Наразі «Фармак» планує суттєво розширити присутність у ЄС та вийти на ринок США.

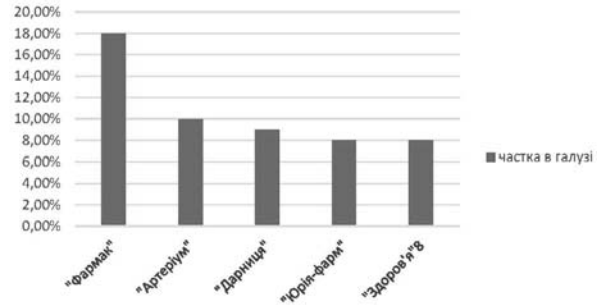

Рис. 3. **Топ-5 найбільших експортерів українського ринку фармацевтичних товарів**

Таким чином, Україна має відповідні потужності та потенціал, щоб зайняти достойне місце серед виробників лікарських засобів та фармацевтичної продукції в Європі та світі загалом.

Література

1. Інфографічний довідник «Фармацевтика України 2019». URL: https://businessviews.com.ua/ru/the-infographics-report-pharmaceutical-industry-of-ukraine-2019/?utm_source=facebook&utm_medium=organic&utm_campaign=post_bv_v_den_vihoga&fbclid=IwAR1 6 q J M l D h L 3 R F 0 P R 8 r s P U d B w Z y T U v P f - 1ui24fkf9Jor3hLY5XgYTcdwkw

ЛІКАРСЬКІ ЗАСОБИ ПРИ БЕЗСОННІ

Мотренко І. О.
ІІ курс, група ФМ-18-1, спеціальність «Фармація»
факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Мележик О. В., к. б. н., доцент кафедри мікробіології, сучасних біотехнологій, екології та імунології

Безсоння – це часткова, так і повна відсутність сну. Воно може виникати у здорових людей при перевтомі або перезбудженні нервової системи, може бути самостійним діагнозом і навіть може бути симптомом якого-небудь іншого захворювання. У разі, якщо безсоння триває більше місяця — це вже суттєвий привід для походу до фахівця, тому що чим довше триває безсоння, тим складніше процес його лікування.

Лікування безсоння може здійснюватися різними способами, але найчастіше використання лікарських препаратів стає неминучим. Сучасна фармацевтична промисловість щорічно випускає все більш вдосконалені засоби для лікування безсоння, які різняться ціною, складом і способом впливу на організм людини.

Рослинні засоби при безсонні

Одними з найпопулярніших ліків від безсоння є препарати на основі валеріани. Здавна кореневища валеріани використовувалися для приготування заспокійливих і снодійних засобів. І сьогодні валеріана також використовується в якості заспокійливого препарату, однак щодо снодійного ефекту від цієї рослини до цих пір ведуться суперечки. Деякі фахівці вважають, що валеріана ефективна при розладах сну, інші ж, навпаки, вважають валеріану марним ліками при безсонні.

На основі валеріани випускається таке популярний засіб як «Ново-Пасит» . Крім валеріани в цей заспокійливий лікарський засіб входять компоненти звіробою, меліси, пасифлори, глоду, бузини і хмелю.

ГАМК-препарати

Гамааміномасляна кислота (ГАМК) – речовина, що вперше було виявлена в корі головного мозку, де ГАМК є основним гальмуючим нейромедіатором. Як тільки гамааміномасляна кислота викидається в синаптичну щілину, то в цей момент сповільнюються нервові імпульси, що в цілому надає гальмуючий ефект на нервову систему. Після того, як були виявлені такі властивості речовини, то на основі ГАМК стали створювати препарати. Однак через кілька років з'ясувалося, що препарати гамааміномалсяної кислоти не здатні потрапляти з кровотоку в тканини мозку, тому користь від таких препаратів була не більше ніж ефект плацебо. У цьому зв'язку від препаратів з ГАМК відмовилися. Але, на ринку існують препарати на основі ГАМК.

Наприклад, «Нообут» усуває психоемоційне напруження, тривожність, страх, емоційну лабільність, дратівливість, покращує сон, подовжує та посилює дію снодійних, наркотичних, нейролептичних і протисудомних засобів. На відміну від дії транквілізаторів під впливом Нообуту® ІС поліпшуються психологічні показники (увага, пам'ять, швидкість і точність сенсорно-моторних реакцій).

Мелатонін

Мелатонін – так званий гормон сну – речовина, яка регулює роботу біологічного годинника людини. У нормі мелатонін посилено починає вироблятися в темний час доби і сприяє швидкому засинанню.

У літньому віці рівень мелатоніну знижується, тим фахівці і пояснюють часті порушення сну у осіб старше 60 років.Препарати з мелато-

ніном, як правило, не діють відразу, терапевтичний ефект від таких ліків потрібно чекати кілька тижнів. Зазвичай, препарати на основі мелатоніну призначаються дуже літнім людям, у яких рівень гормону низький.

Препарат «Віта-мелатонін» добре сприяє настанню сну, так як гормон здатний регулювати цикл «сон-пробудження», роботу ШКТ, ендокринної системи та клітин мозку. Даний гормон також стабілізує кров'яний тиск і рівень холестеролу.

Барбітурати

Барбітурати – лікарські засоби на основі похідних барбітурової кислоти, які надають гальмівну дію на центральну нервову систему. Барбітурати роблять не тільки снодійну дію, але також володіють протисудомним і розслаблюючим ефектом. Серед основних побічних ефектів барбітуратів варто виділити скорочення фази швидкого сну, а також викликання звикання у разі тривалого застосування. У цьому зв'язку сучасна медицина сьогодні практично не використовує ці препарати. Наприклад, препарат «Барбітал» надає заспокійливу дію і викликає кріпкий сон. Має обмежене застосування, застосовується при безсонні та психомоторному збудженні.

Пам'ятайте! Приймати будь-які препарати можна лише за призначенням лікаря!

Отже, в світі існує безліч лікарських засобів від безсоння, проте перш ніж їх приймати почніть дотримуватись правил здорового сну: більше проводьте часу на повітрі, дотримуйтесь режиму дня, можна займатися медитацією, перед сном провітріть кімнату, почитайте книгу, уникайте емоційного напруження, раціонально харчуйтеся та будьте звжди здорові!

ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ НА СВІТОВОМУ РИНКУ ФАРМПРОДУКЦІЇ

Синельниченко А.
ІІ курс, група ФМ-18-1, спеціальність «Фармація»
Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Мележик О. В., к. б. н., доцент кафедри мікробіології, сучасних біотехнологій, екології та імунології

Вітчизняна фармацевтична галузь повільно, але впевнено рухається в напрямку нарощення експорту та освоєння нових ринків. Українські виробники вважають експорт одним із стратегічних напря-

мів роботи і намагаються закріпитися на зовнішніх ринках. Низка компаній активно освоює ринок ЄС.

Питома вага експорту найбільших українських виробників у 2019 році перевищила 53% від загального експорту фармацевтичної галузі. Серед успішних підприємств України і харківський виробник – Товариство з обмеженою відповідальністю «Фармацевтична компанія «Здоров'я». Доля експорту компанії дорівнює 8% експорту України.

Провідні виробники експортних фармацевтичних товарів [1]

Фармацевтичні препарати українського виробництва у 2018 році купували у 81 країні світу, тоді як у 2017 році країн-експортерів було 50.

Обсяги експорту ще не досягли докризового рівня, але вони зростають: у 2014 році українська фарміндустрія експортувала продукції на $235 млн, у 2016-му – на $167 млн, а у 2018-му – на $184 млн.

Основними експортерами залишаються країни близького зарубіжжя, але компанії також додають до своєї географії й нові регіони: Близький Схід, Азійсько-Тихоокеанський регіон і країни Євросоюзу, до топ-10 увійшли також Бразилія й Ірак.

Із 2016-го до 2018 року українські виробники фармацевтичної продукції отримали від регуляторних органів країн – членів Євросоюзу дев'ять сертифікатів GMP (Good Manufacturing Practice – «Належна виробнича практика» – правила, які встановлюють вимоги до органі-

зації виробництва і контролю якості лікарських засобів), що допоможе просувати препарати на європейські ринки.

Відкритий ринок ЄС і спрямованість українських виробників на отримання сертифікатів GMP створюють можливості для експорту українських ліків до Євросоюзу.

Хоча зараз частка фармацевтики в українському ВВП оцінюється майже 1%, в подальшому вона може зрости. Незважаючи на зарегульованість галузі, її потенціал значний.

Світова фармацевтична індустрія переживає справжній бум у зв'язку з швидким розширенням асортименту лікарських засобів і високим попитом на них. Глобальний річний об'єм продажу лікарських засобів до 2024 року зросте з нинішніх $911 млрд до $1,25 трлн і Україна стане частиною цього зростання [1].

Україна щороку покращує свої позиції на світовій фармацевтичній арені. За даними IQVIA (проект MIDAS), у 2018 році український фармринок посів 41 місце серед усіх країн, піднявшись за два роки на п'ять позицій. У Європі Україна посідає 21 місце [2].

Ринок фармацевтичної продукції — це приклад того як вискотехнологічне виробництво в Україні може пристосуватися до будь-яких макроекономічнихумов та забезпечити стабільний розвиток. Сучасна модернізація, міжнародне та внутрішнє співробітництво, ставка на якість та доступність, активний вихід на міжнародний ринок є важливою складовою національної економіки [3].

Література

1. Інфографічний довідник «Фармацевтика України 2019». URL: https://businessviews.com.ua/ru/the-infographics-report-pharmaceutical-industry-of-ukraine-2019/?utm_source=facebook&utm_medium=organic&utm_campaign=post_bv_v_den_vihoga&fbclid=IwAR1 6 q J M l D h L 3 R F 0 P R 8 r s P U d B w Z y T U v P f-1ui24fkf9Jor3hLY5XgYTcdwkw
2. Экспортные горизонты для украинских лекарств. URL: https://www.epravda.com.ua/rus/projects/farmak/2020/03/16/657996/
3. Минуле та майбутнє українських виробників лікарських засобів. URL: https://nv.ua/biz/experts/kak-farmacevtika-v-ukraine-perezhivaet-krizisy-i-uspeshno-rastet-50031532.html

ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОРІЗНОМАНІТТЯ — ЗАПОРУКА ІСНУВАННЯ ЛЮДСТВА

Мележик О. В.
к. б. н., доцент кафедри мікробіології, сучасних біотехнологій, екології та імунології
факультету біомедичних технологій Університету «Україна»

Коли буде зрубано останнє дерево,
коли буде отруєно останню річку,
коли буде впіймано останню рибу, –
лише тоді ви зрозумієте, що гроші
неможливо їсти.
Індіанська мудрість

Збереження живої природи, її законів та закономірностей розвитку та функціонування — є пріоритетним завдання сьогодення, особливо зважаючи а те, що діяльність людини останнім часом несе загрозу зникнення значної часини рослинного та тваринного біорізноманіття.

Збереження біорізноманіття — це мультидисциплінарний напрямок, в якому безпосередньо перетинаються інтереси біології та таксономії, екології, генетики, природоохоронних заходів, економіки, глобалістики, політології, низки господарських та соціокультурних галузей тощо. Причому на перше місце повинні ставитися саме інтереси біологічного спрямування.

На сьогодні існування біорізноманіття знаходиться в кризовому стані, тоді як заходи з його збереження формують три вектори:

1) вивчення та облік біорізноманіття;

2) оцінювання впливу діяльності людини на види, їх угруповання та екосистеми в цілому;

3) розроблення дієвих та взаємовигідних природоохоронних заходів, спрямованих на збереження та відновлення біорізноманіття.

Щороку 22 травня світова спільнота відзначає День збереження біологічного різноманіття, що є однією з нагод привернути вагу до цієї гострої проблеми сьогодення. Біорізноманіття планети вже давно є під загрозою збіднення та зникнення. На сьогодні, за різними даними, біля 22 000 видів живих організмів (рослин і тварин) знаходяться на межі зникнення.

Одним із теоретичних заходів охорони біорізноманіття є формування різноманітних охоронних списків різного рівня — від глобальних (Червоний список МСОП) до Червоних списків регіонального чи місцевого рівня.

За останніми оприлюдненими даними глобальний червоний список перетнув значення у 100 тисяч видів, наразі до нього занесено 105 732 види, з яких майже 27% перебувають під загрозою зникнення.

З недавнього часу наукова спільнота започаткувала фіксування «сумних» даних з світу біорізноманіття —— «Чорні книги», до яких занесено види, що назавжди зникли з природних чи штучних екосистем. Так, за період з 1500 року через людську діяльність зникло 63 види ссавців та 94 види птахів, 571 вид квіткових рослин. Низка науковців стверджують, що ці цифри є приблизними і не остаточними, оскільки, темпи зникнення видів на планеті стрімко зростають. Так, за прогнозами, підвищення температури води у світовому океані загрожує зникненням біля 5% його мешканців.

Приводом для оптимізму у зазначеній ситуації є розуміння людством необхідності збереження живого та його ролі підтримці екологічного балансу – створено та функціонують низка як міжнародних, так і державних організацій та програм щодо збереження довкілля та біорізноманіття. «Радісними дзвіночками», проте ще досить поодинокими, є поява в деяких країнах так званих «Блакитних списків» -— переліку видів, які вдалося відновити у природних місцезростаннях, вивіши з охоронних рангів різного рівня. поки що, ці переліки є малочисельними, проте тенденція до пошуку шляхів збереження та відновлення наявного набуває популярності та розвивається.

Таким чином, прогресивними поглядами нового етапу розвитку суспільства має бути розуміння ролі природи, її збереження та відновлення, необхідними є зміна свідомості людини та переосмислення системи цінностей — відхід від «споживацького» способу життя та розуміння гармонії та взаємовигідного співіснування з природою та кожним її окремим елементом, оскільки збереження біорізноманіття залежить від збалансованої роботи екологічної, соціополітичної та економічної галузей. Кожен з нас своєю щоденною діяльністю за принципом «Не нашкодь!» може зробити відчутний внесок в збереження природного багатства Землі.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК ОСНОВА НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТА

Ілюк Н. А.
к. с.-г. н., доцент кафедри мікробіології, сучасних біотехнологій, екології та імунології
факультету біомедичних технологій Університету «Україна»

Академічна доброчесність — це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень [1].

Для людини, яка займається науковою діяльністю, відсутність плагіату у його доробках є необхідної умовою його статусу як науковця. Достатньою є наявність в його працях нового знання, яке визнається світовою фаховою спільнотою.

На сьогодні питання академічної доброчесності у закладах вищої освіти є досить актуальним, оскільки основи чесної, відкритої роботи з літературними джерелами, використання здобутків інших авторів, оприлюднення результатів власних пошукових та експериментальних робіт закладаються ще на початку навчання студента.

Логічна схема навчання студента прослідковується від вміння пошуку релевантної інформації, її аналізу та інтерпретації, до викладення та обґрунтування результатів власних наукових досліджень. На жаль, у сучасному студентському середовищі поширена практика виконання завдань методом простого пошуку джерел в Інтернеті, частина з яких, зазвичай, вже є кількаразовим машинним перекладом текстів невідомого походження. Ще гіршою є ситуація «робіт під ключ», коли роботи передаються або від курсу до курсу лише зі зміненими титульними сторінками, або виконуються сторонніми особами, які компілюють текст, видаючи його за власний. Зрозуміло, що така ситуація є неприпустимою в системі вищої освіти та суспільстві загалом, однією з причин виникнення якої є відсутність в закладах вищої освіти глибокого розуміння того, чим саме є академічна доброчесність.

Зважаючи на такий стан речей, для урегулювання ситуації МОН України розробили «Рекомендації з академічної доброчесності» [1], одним з блоків яких є «Набуття студентами компетентностей з академічної доброчесності та навичок якісного академічного письма», що містить детальні роз'яснення щодо належних компетентностей, якими

має володіти як викладач, так і студент. Заклад вищої освіти має забезпечити навчання всіх учасників освітнього процесу, насамперед, здобувачів вищої освіти з питань забезпечення академічної доброчесності.

Академічна доброчесність стосується не лише якості освіти — вона напряму впливає моральність суспільства, на те, якою є самосвідомість людини з вищою освітою, оскільки низка наукових цінностей закладається саме під час навчання в університеті та часто є «секретом подальшого успіху» студента як фахівця чи науковця.

Знання щодо формування вмінь та навичок наукової роботи студенти Університету «Україна» здобувають під час вивчення предмету «Основи наукових досліджень», навчальна програма якого передбачає закладання основ наукової етики та професіоналізму майбутнього фахівця в галузі біології.

Спираючись на результати дослідження [2], було проведено опитування студентів щодо їхнього розуміння понять «академічна доброчесність», «плагіат», «етика науковця», «відповідальність», «самосвідомість». В результаті встановлено, що значна кількість студентів поверхнево знайома з поняттями, не повною мірою розуміють окреслені поняття та до кінця не розуміють, що таке плагіат, яка його негативна сторона, як уникнути плагіаторства. Зважаючи зазначене, було прийнято рішення впровадження змін в навчальну програму «Основи наукових досліджень», де значно більше часу присвячено формуванню компетентностей академічно правильного та корректного оформлення текстів науково-пошукових та реферативних робіт, користування пошуком та цитуванням відповідних наукових джерел, навичкам формулювання узагальнень та передавання змісту власними твердженнями та висновками, правильному поданню власних робіт та оприлюдненню результатів, розумінню наслідків наявності в роботах ознак плагіату, стимулюванню розвитку власної гідності та поваги до навчання та своєї роботи.

Література

1. Як підтримати академічну доброчесність в університеті. URL: https://mon.gov.ua/ua/news/yak-pidtrimati-akademichnu-dobrochesnist-v-universiteti-mon-rozrobilo-ta-nadislalo-na-zvo-rekomendaciyi-z-akademichnoyi-dobrochesnosti?fbclid=iwar2_vzdulbrvrebx9dh8d02trqeim9gkezxafnl8i8xsof3_whl-wbbz9cm (дата звернення: 28.04.2020).
2. Dee, T., & Jacob, B.A. (2012). Rational ignorance in education: A field experiment in student plagiarism. Journal of Human Resources, 47(2), 397–434.

ЗМІСТ

Секція 1
ЕКОНОМІЧНІ ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Андрущенко Р. П.
Оцінка конкурентоспроможності малого підприємства 4
Артюх-Пасюта О. В.
Періодизація розвитку економічного аналізу в Україні 6
Атаманов С. Ю.
Ефективність формування бюджету фондів грошових коштів, необхідних для забезпечення військової безпеки держави 8
Ахметов О. Ю.
Державне фінансування розвитку регіональних ринків праці 9
Байдецька Л. В.
Стратегічні імперативи сучасного менеджменту 11
Бартальов А. Е.
Підходи до формування цілей політики ефективної комерційної діяльності торговельного підприємства 13
Бженчаківська М. А.
Маркетингові інновації соціально-економічного розвитку регіонів 15
Білецька С. С.
Збутова політика в системі маркетингу підприємства 17
Боєва Д. Д.
Стан та напрямки забезпечення регіональної продовольчої безпеки 19
Бойко О. І.
Освіта і турбулентність «швидкого світу» та професії, які будуть затребувані після пандемії COVID-19 21
Бойко О. І.
Проблеми українського ринку молочної продукції 23
Бойкова Є. П.
Сучасний стан податкової системи України 24
Бойкова Є. П.
Питання автоматизації обліку в сучасних умовах 26
Болховітіна К. М.
Стратегія інноваційного розвитку в Україні 28
Бондаренко П. І.
Грошово-кредитний потенціал золота в умовах обмеженості ресурсів 30

Бурба І. В.
Керівництво і лідерство в управлінні 32
Вакуленко Н. В.
Теоретичні аспекти обліку грошових коштів
та їх еквівалентів 34
Вдовенко Я.
Франчайзинг як спосіб організації бізнесу 36
Вдовиченко Є. В.
Фінансові важелі адаптивного механізму забезпечення
прибутковості підприємств 38
Воробйова О. О.
Переваги та недоліки запровадження франчайзингу в Україні . . . 40
Гавриленко Є. В.
Динаміка розвитку малих підприємницьких структур 42
Гарбаренко О. В.
Фінансове забезпечення інноваційного розвитку
національної економіки 44
Гладун М. Є.
Проблеми бюджетування вітчизняних підприємств
в сучасних умовах 46
Гладун М. Є., Рудюк Л. В.
Сучасні тренди на ринку фінансових послуг в Україні 48
Глеба М. Ю.
Управління державним боргом України
в сучасних умовах 50
Грабіна Д. В.
Ефективність системи менеджменту 52
Грас Т. В.
Роль управлінської інформації в менеджменті 54
Грінцевич Т. В.
Фінасово-кредитне забезпечення
аграрного сектора економіки 55
Гром Ю. В.
Підходи до управління асортиментом у сфері послуг 57
Грушовий А. Ю., Снісаренко О. С.
Сучасний підхід до систематизації причин
бюджетного дефіциту 60
Діденко О. В.
Маркетингові інновації в інноваційній діяльності
підприємств України 62
Дацюк-Томчук М. Б.
Становлення та сутність стартапу 64

Демус С. В.
Моніторинг ділової активності як невід'ємний елемент управління підприємством 65
Дивинська Ю. А.
Основні підходи до трактування поняття «регіон» 67
Драла Р. І.
Аналіз досвіду країн центральної та східної Європи щодо регулювання криптовалют 69
Дученко Ю. В.; Шатило А. Ю.
Проблемні аспекти інвестиційної діяльності в Україні 71
Забута Н. В.
Ендаумент-фонди як напрям фінансування університетських закладів 73
Загорулько К. В.
До питання ефективності функціонування суб'єктів підприємництва 74
Загорулько К. В.
Турбулентність: ринок праці на карантині 76
Зандер О. В.
Концепція соціальної політики в Україні 78
Зандер С. В.
Формування плану підвищення якості трудового життя працівників 80
Захарчук О. В.
Технічне забезпечення аграрних підприємств України 81
Зигар Д. А.
Ефективність управління грошовими потоками вітчизняних промислових підприємств 84
Зінченко А. Т.
Стратегії виходу на новий ринок 86
Кажева Л. С.
Деякі аспекти фінансово-кредитної підтримки малого бізнесу в Україні 88
Калиновський В. Ю.
Окремі аспекти маркетингової товарної політики торговельного підприємства 90
Камратов С. В.
Формування системи стратегічного управління лісогосподарськими підприємствами 92
Карпенко С. В.
Шляхи забезпечення якісного економічного зростання в Україні 94

Карпенко О. А.
Актуальні технології управління персоналом 95
Кирницька Д. В.
Стратегічний менеджмент як запорука розвитку
діяльності підприємства 98
Кожан С. П., Шульга Ю. Г.
Фінансова наука у сфері оподаткування:
становлення та розвиток 100
Коломієць А. Ю.
Основні тенденції розвитку ринку м'яса в Україні 102
Комелягіна М. І.
Комплекс маркетингу підприємства 103
Кондукоцова Н. В.
Державне фінансове управління як запорука
економічного зростання країни 106
Костецька К. І.
Проблема забезпечення рівня задоволення персоналу 107
Крамаренко І. С.
Інвестиційний клімат України
у міжнародних рейтингах 109
Кучмєєв О. О.
Особливості забезпечення фінансово-економічної безпеки
торгівельних підприємств 111
Лінова А. А.
Стилі керівництва та їх роль в управлінні організацією 113
Лавриненко Л. М.
Вплив пандемії COVID-19 на світовий ринок праці 115
Лисняк І. О.
Сучасні маркетингові технології в торгівлі 117
Ліпченко В. Ю.
Дослідження джерел фінансового забезпечення
суб'єктів малого підприємництва 119
Луговий В. А.
Організація преміювання персоналу 120
Луста К. О.
Концепція гнучкої системи управління персоналом 122
Мазепа А. В., Расцвєтова Н. Я.
Податкова система України: становлення та розвиток 124
Майнело Д.
Стратегія організацій як чинник конкурентоздатності 126
Макаренко М. А.
Конкурентоспроможність продукції та її оцінювання 128

Маринець Ю. В.
Лідерство 130
Матківська Ю. І.
Сучасний маркетинг: розвиток проблеми і перспективи 132
Мороз І. В.
Ринок соняшникової олії в Україні 133
Нанеску Р. П.
Інтелектуальна складова кадрової безпеки підприємства 136
Несірова Н. А.
Інвестиційна діяльність комерційних банків України:
проблеми та напрями їх вирішення 138
Нетьосова А. І.
Маркетингова сутність упаковки товарів 140
Оводюк В. О.
Монетарна політика центрального банку в умовах кризи 142
Олексенко Т. Ю.
Дослідження шляхів ефективного використання та потреби
в оборотних коштах підприємства 144
Оліфер Н. Р.
Тенденції розвитку сучасного маркетингу 145
Онищук О. С.
Сучасні концепції контролінгу в управлінні
фінансами підприємств 147
Пазущан А. В.
Стратегічна карта, як інструмент реалізації стратегії 149
Паламарчук І. І.
Фінансова система національної економіки 151
Піддяча В. О.
Недержавне пенсійне страхування 153
Піддяча В. О.
Іноземні інвестиції в Україні: сучасний стан
та проблемні аспекти 155
Поранько Є. Є.
Підходи до формування брендингу 157
Портянко Х. О.
Фактори конкурентоспроможності
поліграфічного підприємства 158
Прищепа О. І.
Особливості управління маркетинговою діяльністю
страхової компанії 160
Прокопенко М. В.
Особливості санаційного аудиту підприємств торгівлі 163

П'ята В. М.
Сучасні світові тренди непрямого оподаткування 165
Расцвєтова Н. Я.
Негрошові форми винагороди за працю 167
Ришкова І. А.
Парадигма публічного управління в умовах змін 168
Розанов О. С.
Окремі аспекти українського ринку кави 171
Розмариновська Н. В.
Фінансове забезпечення розвитку національної економіки . . . 173
Рудюк Л. В.
Фінансові інновації: шлях до фінансової інклюзивності 175
Рудюк Л. В.
Удосконалення податкової системи України
в умовах податкової конкуренції 177
Сабрам Я. А.
Програмно-цільовий підхід до управління
оборотними активами підприємства 179
Савонік О. С., Юськов А. П.
Боргова політика держави в сучасних умовах 181
Савчук А. А.
Поняття організації як функції менеджменту 183
Сирчін Є. В.
Проблема мотивації в системі управління 185
Сінько Д. В.
Сучасні тенденції на ринку кави в Україні 187
Скрипка Ю. О.
Сутність маркетингової діяльності підприємств торгівлі 189
Собченко К. Б.
Сучасні тенденції розвитку маркетингу інновацій 190
Солоненко Н. І.
Аналіз джерел наповнення місцевих бюджетів
та бюджетів об'єднаних громад 192
Сорокіна С. В.
Фінансове забезпечення розвитку національної економіки . . . 194
Сторожук В. В.
Фінансовий ринок України в умовах глобального
економічного простору 196
Стращенко А. О.
Інноваційний маркетинг в діяльності підприємств 198
Стрижеус І. С., Наришкін В. В.
Європейський досвід системи місцевого оподаткування 199

Сук Л. К.
Облік розрахунків між покупцем і продавцем товарів 201
Сук П. Л.
Розрахунок амортизації необоротних активів
у податковому обліку 203
Сусід К. А.
Система державного регулювання економіки:
ефективність методів впливу 205
Сусід К. А.
Значення містоутворюючих підприємств у розвитку
малих міст України 207
Третьякова Т. О.
Облікова політика, як ідеологія економіки підприємства 209
Третьякова Т. О.
Оподаткування, як один із методів державного регулювання
економічного стану в Україні 211
Трохименко В. М.
Дослідження механізму фінансового забезпечення
підприємств державного сектору України 212
Трунов В. С.
Використання маркетингових заходів при аналізі діяльності
комерційних підприємств України 214
Тяжина М. С.
Окремі аспекти конкурентоспроможності
туристичних підприємств 216
Урожок М. В.
Аналіз податкових надходжень до бюджетів України 218
Усик О. А.
Напрями оптимізації ліквідності
та платоспроможності підприємства 220
Філінков В. Ю.
Окремі аспекти маркетингового
стратегічного планування в банку 222
Фурман С. С.
Іноземні інвестиції як чинник конкурентоспроможності
економіки України 223
Хайдаров Н. І.
Інвестиційний проект: питання оцінювання ефективності
в умовах невизначеності та ризику 225
Хайдаров Н. І.
Аналіз фінансової стійкості страховика
при особистому страхуванні 227

Хвостик Д. В.
Напрями вдосконалення управління
фінансовим станом підприємства 228
Хуторний О. В., Рудюк Л. В.
Небанківське кредитування в Україні:
сучасний стан та актуальні проблеми 230
Чалий А. В.
Окремі аспекти якості послуг 232
Чамлай В. Є.
Сучасні тенденції розвитку маркетингу 235
Черкас В. В.
Необхідність та сутність фінансового менеджменту
в організаційно-управлінській структурі
господарюючого суб'єкта 238
Черничко А. А.
Методи управління власним капіталом
комерційних банків 240
Чубко О. А.
Сучасні підходи до підвищення управління персоналом 241
Шабінська О. М.
Управління підвищенням кваліфікації кадрів:
зарубіжний досвід 243
Шаравара Р. І.
Розробка стратегії управління прибутком: загальні засади 245
Шафранова К. В.
Проблеми й тенденції економічного зростання в Україні 247
Шевченко І. О.
Накопичувальне страхування життя 249
Шевченко І. О.
Інноваційний банківський маркетинг: теоретичні аспекти . . . 251
Шевчук В. О.
Основні тенденції розвитку ринку
парфумерно-косметичних товарів в Україні 252
Шиян І. В.
Проблеми адаптації персоналу підприємства 254
Шкляр І. Д.
Деякі аспекти товарного асортименту ювелірних виробів 256
Яковець О. П.
Аналіз відповідності сучасних тенденцій
інноваційної діяльності в Україні умовам реалізації
інноваційної моделі розвитку національної економіки 258

Секція 11
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Ангелюк А. М.
Ділова комунікація підприємства 260
Балла С. Ю.
Історія розвитку кримінального законодавства України 262
Барабаш І. В.
Правові аспекти функцій трудового конфлікту 264
Басенко Р. О.
Цивільне судочинство: характеристика соціальної
спрямованості 265
Бунча Г. В.
Порівняльний аналіз інституту опіки і піклування 267
Варава Я. В.
Адаптація кримінально-процесуального законодавства
відповідного законодавства ЄС 269
Великоіваненко Г. О.
Особливості підстав визнання заповіту недійсним 271
Гапон А. М., Хорт І. В.
Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система:
проблематика нововведень 273
Гаранжа Р. О.
Правові аспекти конституційного контролю 275
Гевчук Х. І.
Шляхи наближення вітчизняного законодавства
до правових норм Європейського Союзу 277
Голубова Є. К.
Проблеми спадкування частки
у спільному сумісному майні подружжя 278
Грицак О. Ю.
Деякі аспекти адміністративно-правових відносин 281
Данилова О. Ю.
Правове регулювання, запобігання рейдерству в Україні 282
Данілішина А. С.
Проблеми діяльності профспілок в Україні 285
Добра С. І.
Дипломатична служба в Україні: реалії та перспективи
реформування 286
Довжик Г. І.
Кримінальна відповідальність за ухилення
від сплати аліментів на утримання дітей 288

Дорошенко В. В.
Правове регулювання безготівкових розрахунків в Україні . . . 291
Жураківський В. П.
Переваги і перспективи створення ОТГ 293
Жураківський В. П.
Значення юридичних фактів як підстави виникнення
правових відносин 295
Завітій А. І.
Теоретичні основи взаємодії гілок влади
як чинника розвитку форми правління в Україні 296
Зощенко А. О.
Сурогатне материнство в Україні 298
Зощенко А. О.
Пожежна безпека в Україні 300
Ірклієнко А. І.
Інститут двопалатного парламенту в Україні 302
Коваленко В. Ф.
Правова держава: сутність та значення 304
Коломієць П. В.
Податкова грамотність в контексті інноваційних
методів навчання у закладах вищої освіти України 306
Конарська М. В.
Поняття диверсії в кримінальному праві 308
Костанопуло М. Г.
Відносини власності у сфері господарювання 309
Котенко Ю. В., Морозов М. М.
Вплив мораторію на продаж земель
сільськогосподарського призначення 311
Літвінов І. В.
Ювенальна юстиція в Україні, різні погляди 314
Левчук Т. О.
Деякі питання правового визначення поштових послуг 316
Легач А. І.
Забезпечення економічних прав жінок
за міжнародним правом 318
Лісовський П. М.
Квантова переорієнтація як електронно-тотальний контроль
щодо дифузії міжнародної політики
у сучасні періоди надзвичайних ситуацій 319
Луговий А. О.
Інститут примирення винного з потерпілим
у кримінальному праві України 323

Магар М. В.
Правопорушення – проблема сучасності 324
Макаров В. О.
Трудові відносини під час карантину 326
Макаров В. О.
Відповідальність за ухилення від сплати аліментів 328
Малиш А. А.
Особливості господарського законодавства в Україні
і необхідність його інкорпорації 331
Олійник О. О.
Деякі аспекти щодо чинників впливу
на демократію в Україні 332
Орловська І. Г.
Допомога по частковому безробіттю
на період карантину 335
Панченко О. П.
Характеристика тоталітарного режиму 336
Пікалюк С. С.
Щодо питання нормативно-правового забезпечення
вирішення спорів про поновлення на роботі 338
Пікалюк І. М.
Щодо поняття права на медичну допомогу 340
Половченя А. Б.
Соціальне партнерство органів публічної влади
та непідприємницьких організацій 342
Попова Д. А.
Кримінально-правова характеристика злочинів
у сфері віросповідання 344
Приступа Г., Веремійчик К., Рехнюк А.
Незаконний видобуток бурштину на Волині 346
Пшенична А. С.
Особливості дотримання нотаріальної таємниці
в Україні 347
Романчук І. О., Хорт І. В.
Принципи діяльності національної поліції України:
теорія і практика реалізації 349
Рудь М. С.
Реінтеграційні процеси в правовій системі України 352
Рязанцев О. Є.
Роль експертизи в цивільному процесі 354
Рязанцева Н. О.
Доказування в цивільному процесі та його значення 355

Сбітнєва А. В.
Правові основи забезпечення функціонування
української мови 357
Скільська М. І.
Зміст поняття концесії 359
Сова Д. А.
Форма держави 361
Соловйов Д. В., Хорт І. В.
Проблеми реалізації невід'ємних прав людини в Україні 362
Софілканич В. М.
Проблеми атестації робочих місць за умовами праці 364
Товста С. П.
Автономні утворення в зарубіжних країнах 365
Тригубова А. П., Хорт І. В.
Використання зарубіжного досвіду правового регулювання
застосування візуального спостереження за особою,
річчю або місцем: перспективи для України 367
Хомяк Р. А.
Сутність страхування життя 369
Чорнобай О. В.
Етапи становлення соціального захисту в Україні 372
Шевченко Е. Л.
Зовнішня трудова міграція і деякі напрямки
удосконалення українського права 374
Ягусевич М. В.
Функції сучасної держави 376

Секція 15
ПРИРОДА, МЕДИЦИНА, ЗДОРОВ'Я

Wesam El-Darrat, Zelena L. B., Tugay T. I., Tugay A. V.
Comparative analysis of staphylococcus species concentration
in Open International University of Human
development «Ukraine» 378
Rabab Saleh, Zelena L. B., Tugay T. I.
Assessment of indoor microbiome in some locations
of Open International University of Human
development «Ukraine» 379
Avramenko D. O., Katynska M. G.
Current trends in the provision of pharmaceutical assistance,
pharmaceutical services and pharmaceutical care 380

Бабіч С. А.
Залежність продуктивності сільськогосподарських рослин
від фотосинтетичного процесу 382
Бабіч С. А
Аналіз туристичного обігу в Україні 383
Бакаєвич К. О.
Порівняльна статистика захворюваності на туберкульоз
у світі та Україні 386
Бездільна І. В.
Дослідження фагоцитарної активності нейтрофільних
гранулоцитів та моноцитів у жінок з безпліддям 388
Богатирьов А. Є.
Дослідження впливу гігієнічних засобів на мікрофлору
ротової порожнини 390
Бойко І. О., Хорт І. В.
Екологія та охорона довкілля:
проблеми теорії та практики 392
Васильчук І. В.
Визначення поліморфізму rs2430561 гена *ifnγ*
у хворих на хронічну лімфоцитарну лейкемію 393
Войтюк О. П.
Біологічні маркери, які використовуються
для визначення ХОЗЛ 394
Волевач М. М., Мележик О. В.
Аналіз вилову водних біоресурсів в Україні 397
Волевач М. М.
Еволюційний шлях фотосинтезу 399
Герасимнюк В. О.
Лікувальні властивості ксилотрофних макроміцетів
роду *Inonotus* P. Karst. 400
Грабовецький А. Ю.
Дослідження нормативно-правового забезпечення
екологобезпечного використання землі в Україні 402
Грищенко Д. О.
Харчування як один із факторів розвитку цукрового діабету
та його особливості для хворих на цю недугу 404
Гущин І. О.
Використання молекулярно-генетичних і біоінформатичних
методів для ідентифікації мікроорганізмів 407
Демчук Ю. А.
Вплив світла низької интенсивности на антимікробну
активність деяких макроміцетов 409

Івасенко В. Ю.
Динаміка використання прісної води 410
Івасенко В. Ю.
Бактеріальний фотосинтез 412
Казьмірук А. А.
Вплив нестероїдних протизапальних препартів
на рівень прозапальних цитокінів при гострому фарингіті 414
Качалкова П. С.
Генетичний аналіз ентерококів, виділених з кисломолочних
продуктів 416
Коваленко Т. І.
Моніторинг мікробної контамінації приміщень
з класом чистоти e/d для виробництва субстанцій 418
Козлова В. А.,
Цукровий діабет та його профілактика 420
Коротка О. А.
Використання пробіотиків в косметології 422
Котляренко О.
Роль фітогормонів для росту і розвитку рослин 423
Кравченко А. А.
Екологічний аудит як інструмент систем управління
природоохоронною діяльністю 425
Кравченко Є. І.
Перспективи біотехнологічного використання ксилотрофного
макроміцета *Fomitopsis officinalis* (*Fomitopsidaceae*) 427
Крисенко О. А., Тугай А. В., Тугай Т. І.
Дослідження особливостей росту *Penicillium stekii*,
виділених з поверхні «гарячих» частинок
чорнобильського походження 429
Куликова О. С., Шликов С. Г.
Функціональна активність мітохондрій міометрія
та іонізований кальцій 431
Лахно І. В.
Фактори регулювання фоточутливості
їстівних і лікарських грибів 432
Литвиненко О. О.
Вивчення авокадо та вирощування їх із кісточки 433
Лузан І. В.
Біологічно активні речовини сумчастих макроміцетов
різних екологічних груп 435
Малюк В. І., Макаренко М. В., Репецька Г. Г.
Принцип позитиву 437

Маланчин М. І.
Використання регіональних програм розвитку
для екологічного оздоровлення територій 439
Маркітан В. О., Тугай А. В., Ілюк Н. А.
Порівняльний аналіз еколого-трофічних груп
мікроорганізмів в ґрунтах різного господарського значення 441
Марков Д. С.
Дослідження етапів реалізація ефективної
екологічної політики на підставі аналізу
нормативно-правового забезпечення
з питань екологічного контролю України 442
Миненко О. С., Сергійчук Н. М., Білявська Л. О.
Вплив жовчорезистентності на бактеріоциногенну
функцію пробіотиків 444
Митник М. О.
Риносинусит – посезонні захворювання у дітей 445
Москаленко Г. С.
Фізіологічна роль мікроелементів для рослин 447
Палащин П. А.
Лазерне випромінювання як фактор регуляції
біосинтетичної активності лікарських грибів 449
Полегенько Д. В.
Дослідження екологічної ситуації в Україні 450
Пономаренко І. С.
Особливості діагностики лямбліозу 452
Потапко В. В., Тугай Т. І.
Вплив тріхотеценових мікотоксинів на синтез РНК
у *Saccharomyces cerevisiae* 454
Приходько (Клімчук) Є. В.
Визначення чутливості до антимікробних препаратів
диско-дифузійним методом на прикладі
Staphylococcus aureus 456
Руда М. С., Ілюк Н. А.
Використання генетично модифікованих мікроорганізмів
для отримання харчових продуктів 457
Семененко А. Ю., Сергійчук Н. М., Білявська Л. О.
Бактеріоциногенності під час оцінки антагоністичних
властивостей пробіотиків 459
Сіднєв К. О.
Лісові екосистеми – запорука життя на Землі 460
Терлецький В. К.
Екологізація професійної вищої освіти 462

Устінов П. В.
Лісові пожежі як стихійне лихо 464
Федоренко Д. С.
Захворюваність на дифтерію у світі,
залежність від вакцинації 465
Циба Н. А., Зелена Л. Б.
Диференціація штамів *Saccharomyces cerevisiae*
за допомогою ISSR-ПЛР 468
Циз А. С.
Відродження кору у Європі: основні джерела
міграції захворювання 469
Ціпун Л. О.
Здоров'я людини та екологічні фактори впливу 473
Черевко В. О., Черевко О. А., Черевко Ол. А.
Антропний принцип 474
Шелест А. Ю.
Стан репродуктивного здоров'я чоловіків в Україні 476
Шищук А. В.
Аналіз захворюваності на туберкульоз 478
Шищук А. В.
Біологічне значення фотодихання 480
Шпорт О. В.
Оцінка оксидативного стресу і ураженості персистуючими
інфекціями хворих на неалкогольний стеатогепатит,
які постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС 481
Коляско С. О.
Україна як експортер лікарських засобів 483
Мотренко І. О.
Лікарські засоби при безсонні 485
Синельниченко А.
Перспективи України на світовому ринку фармпродукції 487
Мележик О. В.
Збереження біорізноманіття — запорука існування людства . . .490
Ілюк Н. А.
Академічна доброчесність як основа
наукової діяльності студента 492

ВМГО СТУДЕНТІВ З ІНВАЛІДНІСТЮ
«ГАУДЕАМУС»
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО СТУДЕНТІВ,
АСПІРАНТІВ, ДОКТОРАНТІВ І МОЛОДИХ
ВЧЕНИХ

XVII
ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВА
КОНФЕРЕНЦІЯ СТУДЕНТІВ І
МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

МОЛОДЬ: ОСВІТА, НАУКА, ДУХОВНІСТЬ

ПРОГРАМА

27-28 травня 2020 р.
м. Київ
вул. Львівська, 23

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»
ВМГО СТУДЕНТІВ З ІНВАЛІДНІСТЮ «ГАУДЕАМУС»
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ, ДОКТОРАНТІВ І МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Таланчук П.М. — *Президент Університету «Україна», д. т. н., професор, Голова організаційного комітету;*

Давиденко Г.В. — *відповідальна за наукову та міжнародну діяльність університету, д. пед.н., професор, заступник Голови організаційного комітету;*

Кучерявий І.Т. — *перший проректор, д. філос. н., професор;*

Коляда О.П. — *проректор з навчально-виховної роботи, к. т. н.;*

Журавльова В.М. — *директор фінансовий;*

Таланчук І.В. — *старший викладач кафедри цивільного, господарського адміністративного права та правоохоронної діяльності Університету «Україна», голова всеукраїнської молодіжної громадської організації студентів з інвалідністю «ГАУДЕАМУС»*

Федоренко Т.В. — *голова наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених, к.ю.н., доцент;*

Кириленко В.В. — *директор департаменту господарської роботи;*

Нікуліна Г.Ф. — *начальник управління наукової та міжнародної діяльності, к. т. н.;*

Веденєєва О.А. — *начальник управління навчально-виховної роботи;*

Гребенюк А.О. — *начальник відділу науково-дослідної, міжнародної та грантової діяльності;*

Адирхаєв С.Г. — *директор Інституту соціальних технологій, д. пед. н., професор*

Барна Н.В. — *директор Інституту філології та масових комунікацій, д. філос. н., доцент;*

Малишев В.В. — *директор Інженерно-технологічного інституту, д. т. н., професор;*

Нестеренко С.С. — *директор Інституту економіки та менеджменту, к. е. н., доцент;*

Шматок О.С. — *директор Інституту комп'ютерних технологій;*

Терещенко А.Л. — *директор Інституту права та суспільних відносин, к. ю. н., доцент;*

Мовчан В.О. — *декан факультету біомедичних технологій, к. б. н., доцент;*

Базиленко А.К. *– завідувачка кафедрою соціальної роботи та педагогіки, к. психол. н., доцент;*

Сердюк Л.З. *– завідувачка кафедрою психології, д. психол. н., професор*

Адирхаєва Л.В. *– завідувачка кафедрою фізичної терапії, ерготерапії та фізичного виховання, к. пед. н., доцент*

Дубас Р.Г. *– завідувач кафедри менеджменту, д. е. н., доцент;*

Семененко О.В. *– доцент кафердри менеджменту, к. е. н;.*

Ярошовець Т.І. *– доцент кафедри видавничої справи, поліграфії та редагування;*

Волинець О.О. *– доцент кафедри туризму, документних та міжкультурних комунікацій;*

Єнг І.С. *– старший викладач кафедри кафедри української мови і літератури, іноземної філології та перекладу*

Адамчук Н.В. *– доцент кафедри журналістики, видавничої справи, поліграфії та редагування, к. філол. н;*

Бобренко Р.В. *– доцент кафедри журналістики, видавничої справи, поліграфії та редагування, к. п. н.;*

Монтрін І.І. *– доцент кафедри туризму, документних та міжкультурних комунікацій, к. е. н.;*

Ізуїта П.О. *– професор кафедри цивільного, господарського, адміністративного права та правоохоронної діяльності;*

Бригінець О.О. *– професор кафедри цивільного, господарського, адміністративного права та правоохоронної діяльності, д. ю. н.;*

Кіслов Д.В. *– завідувач кафедри міжнародного права, міжнародних відносин та соціально-гуманітарних дисциплін, д. н. держ. упр., професор;*

Слюсар К.С. *– завідувач кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін, к. ю. н., доцент;*

Забара С.С. *– завідувач кафедри інформаційних технологій та програмування, д. т. н., професор;*

Гук Л.Й. *– завідувач кафедри дизайну, заслужений працівник культури України;*

Ратушенко А.Т. *– завідувач кафедри технології харчування;*

Кущевська Н.Ф. *– завідувач кафедри сучасної інженерії та нанотехнологій, д. т. н., професор;*

Хавхун Г.М. *– доцент кафедри дизайну, канд. архітектури;*

Тугай Т.І. *– завідувачка кафедрою мікробіології, сучасних біотехнологій, екології та імунології, доктор біологічних наук, професор;*

Дубовський О.С. *– директор видавничо-друкарського комплексу.*

РЕГЛАМЕНТ РОБОТИ КОНФЕРЕНЦІЇ:

КОНФЕРЕНЦІЯ ВІДБУДЕТЬСЯ В ОНЛАЙН-РЕЖИМІ У ДОДАТКУ ZOOM

27 травня 2020 року за розкладом онлайн-засідань секцій:	**28 травня 2020 року за розкладом онлайн-засідань секцій:**
10^{00} — *Початок роботи секційних засідань*	**11^{00}** — *Початок роботи секційних засідань*
18^{00} — *Завершення роботи секційних засідань*	**16^{00}** — *Завершення роботи секційних засідань*

Рекомендуємо Вам ознайомитись з додатком ZOOM і налаштувати його, якщо Ви ніколи в ньому не працювали раніше. Обов'язково протестуйте програму завчасно для уникнення на Конференції проблем зі звуком і відео.

ГРАФІК РОБОТИ СЕКЦІЙ
XVII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ І МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
«МОЛОДЬ: ОСВІТА, НАУКА, ДУХОВНІСТЬ»
м. Київ, 27-28 травня, 2020 р.

№ п/п	НАЗВА СЕКЦІЇ	Дата проведення	Час проведення	ДАНІ ДЛЯ ПІДКЛЮЧЕННЯ ДО ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ ZOOM
1.	Економічні перспективи України в сучасних умовах	27.05	15^{00}-17^{00}	**Інститут економіки та менеджменту,** Підключитись до конференції Zoom https://us02web.zoom.us/j/83454987438?pwd=YmtoaHczM0w4TllRUUdVb3hkSUZyZz09 Ідентифікатор конференції: 834 5498 7438 Пароль: 033390
2.	Документознавство та інформаційна діяльність: сучасні проблеми та перспективи розвитку https://us02web.zoom.us/j/7144526919?pwd=ems0MHlBVGs3SngxUWdMMGU5ZkU1dz09 Ідентифікатор конференції:714 452 6919 Пароль: 2Jpr7r	28.05.	12^{30}	**ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ** **28.05.2020 р 11^{00} - 12^{00}** **Інститут філології та масових комунікацій,** Підключитись до конференції Zoom https://us02web.zoom.us/j/82303515512?pwd=MkVwZ3lQTXB2YkF5RkE5c2NZRk44QT09 Ідентифікатор конференції: 823 0351 5512 Пароль: 813465
3.	Українознавство – основа філологічної освіти та формування духовності: історія та сучасність			
4.	Актуальні проблеми сучасного перекладознавства та методики викладання іноземних мов та літератур. https://us02web.zoom.us/j/81852645465?pwd=TW12OVhObWtQUmY1ajFYc3VFakNFQT09 Ідентифікатор конференції: 818 5264 5465 Пароль: 6WUZtR	28.05	11^{30}	
5.	Засоби масової інформації: відгук на виклики сьогодення https://us04web.zoom.us/j/7664537565?pwd=MEJNRkdtWjRtTHRGQ2ZnY2pHSXQxdz09 Ідентифікатор конференції: 766 453 7565 Пароль: 5kUrnv	28.05	12^{00}	
6.	Редакційно-видавничі процеси: теорія та практика використання в системі масової комунікації https://us04web.zoom.us/j/7664537565?pwd=MEJNRkdtWjRtTHRGQ2ZnY2pHSXQxdz09 Ідентифікатор конференції: 766 453 7565 Пароль: 5kUrnv	28.05	12^{00}	
7.	Туризм як багатогранне суспільне явище https://us02web.zoom.us/j/7144526919?pwd=ems0MHlBVGs3SngxUWdMMGU5ZkU1dz09 Ідентифікатор конференції: 714 452 6919 Пароль: 2Jpr7r	28.05.	12^{30}	

8.	Сучасні технології зміцнення здоров'я людини	27.05	17^{00}-18^{00}	**Інститут соціальних технологій,** Підключитись до конференції Zoom https://us02web.zoom.us/j/85347968143?pwd=WlJFMWxQY3lZeVI0cEU3SG9DNnFnQT09 Ідентифікатор конференції: 853 4796 8143 Пароль: 935879
9.	Соціальний розвиток особистості в контексті соціальної роботи	27.05	10^{00}-13^{00}	**Інститут соціальних технологій,** Підключитись до конференції Zoom https://us02web.zoom.us/j/81248795644?pwd=ejE2VkNDWlJIN0I4WXR2cHZFRTVYQT09 Ідентифікатор конференції: 812 4879 5644 Пароль: 550752
10.	Соціально-психологічні проблеми самореалізації студентської молоді			
11.	Правове регулювання господарської діяльності	28.05	13^{00}-14^{00}	**Інститут права та суспільних відносин,** Підключитись до конференції Zoom https://us02web.zoom.us/j/83985887242?pwd=QlZnbVNPKzlJaklMZWNsZ3d2WTQrdz09 Ідентифікатор конференції: 839 8588 7242 Пароль: 271008
12.	Суспільно-політичні та соціокультурні аспекти розвитку українського суспільства			
13.	Інформатика та комп'ютерні технології	27.05	14^{00}-15^{00}	**Інститут комп'ютерних технологій,** Підключитись до конференції Zoom https://us02web.zoom.us/j/88688244576?pwd=WENTcERDU3p5MlNKSEJOZWNwTzl4UT09 Ідентифікатор конференції: 886 8824 4576 Пароль: 343290

14.	Сучасні інженерні технології: пошук т1.а перспективи			
	14.1 Новітні технології оздоровчих і функціональних продуктів харчування	28.05	14^{00}-15^{00}	**ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ** **28.05.2020 р 14^{00} - 15^{00}** **Інженерно-технологічний інститут,** Підключитись до конференції Zoom https://us02web.zoom.us/j/86961822247?pwd=L2t0NUtSc3RjRU55bk9zOHhUTHRZUT09 Ідентифікатор конференції: 869 6182 2247 Пароль: 190198
	14.2 Сучасна інженерія та нанотехнології			
	14.3 Інноваційні технології розвитку автотранспортної галузі України			
	14.4 Науково-технологічний прогрес і дизайн			
	14.5 Безпека життєдіяльності			
15.	Природа, медицина, здоров'я	28.05	15^{00}-16^{00}	**Факультет біомедичних технологій** Підключитись до конференції Zoom https://us02web.zoom.us/j/83274275092?pwd=TUt4QWdoNmNGZExGM1cydWhyTVQ4UT09 Ідентифікатор конференції: 832 7427 5092 Пароль: 800823

ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
СЕКЦІЯ №1
«ЕКОНОМІЧНІ ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ»

Керівник секції: ***Дубас Ростислав Григорович****, завідувач кафедри менеджменту, д.е.н., доцент*
Секретар: ***Семененко Олена Володимирівна****, доцент кафедри менеджменту, к.е.н.*

Андрущенко Р. П., І курс, група ПУ-19-1, спеціальність «Публічне управління», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Фурман С. С.,** ст. викладач
ОЦІНКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА

Артюх-Пасюта О. В., к. е. н., доцент, доцент кафедри управління та адміністрування, Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»
ПЕРІОДИЗАЦІЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ В УКРАЇНІ

Атаманов С. Ю., ІІ курс, група ЗФН-18-1м-nk, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Пшенична М. В.,** к. е. н.
ЕФЕКТИВНІСТЬ ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТУ ФОНДІВ ГРОШОВИХ КОШТІВ, НЕОБХІДНИХ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Ахметов О. Ю., ІІ курс, група ОО-18-1, спеціальність «Облік та оподаткування», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Забута Н. В.,** к. е. н., доцент
ДЕРЖАВНЕ ФІНАНСУВАННЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ ПРАЦІ

Байдецька Л. В., викладач Тернопільського коледжу Університету «Україна» **СТРАТЕГІЧНІ ІМПЕРАТИВИ СУЧАСНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ**

Бартальов А. Е., І курс, ОР «магістр», група МЕН-52-19, спеціальність «Менеджмент», Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини Університету «Україна»
Науковий керівник: **Домбровська Л. В.,** к. е. н., доцент
ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ЦІЛЕЙ ПОЛІТИКИ ЕФЕКТИВНОЇ КОМЕРЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Бженчаківська М. А., IV курс, група ЗМН-16-1-zh, спеціальність «Менеджмент», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Яковець О. П.,** старший викладач кафедри
МАРКЕТИНГОВІ ІННОВАЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

Білецька С. С., IV курс, група ЗМК-16-1, спеціальність «Маркетинг», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник**: Кутліна І. Ю.,** к. техн. н., доцент
ЗБУТОВА ПОЛІТИКА В СИСТЕМІ МАРКЕТИНГУ ПІДПРИЄМСТВА

Боєва Д. Д., І курс, група ФН-19-1, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Фурман С. С.,** ст. викладач
СТАН ТА НАПРЯМКИ ЗАБЕЗБЕЧЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ

Бойко О. І., ІІІ курс, група МК-17-1мс, спеціальність «Маркетинг», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Кутліна І. Ю.,** к. техн. н., доцент
ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКОГО РИНКУ МОЛОЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ

Бойко О. І., ІІІ курс, група МК-17мс, спеціальність «Маркетинг», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Лавриненко Л. М.,** к. е. н., ст. н. с.
ОСВІТА І ТУРБУЛЕНТНІСТЬ «ШВИДКОГО СВІТУ» ТА ПРОФЕСІЇ, ЯКІ БУДУТЬ ЗАТРЕБУВАНІ ПІСЛЯ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Бойкова Є. П., І курс, група ЗОО-19-1-nk, спеціальність «Облік і оподаткування», Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Іванова Л. В.,** ст. викладач
СУЧАСНИЙ СТАН ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Бойкова Є. П., І курс, група ЗОО-19-1-nk, спеціальність «Облік і оподаткування»,
Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Корчагіна В. Г.,** к. е. н.
ПИТАННЯ АВТОМАТИЗАЦІЇ ОБЛІКУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Болховітіна К. М., ІІ курс, група 2ПУ, спеціальність «Публічне управління та адміністрування», Київський Міжнародний Університет
Науковий керівник: **Могилевська О. Ю.,** к. е. н., доцент
СТРАТЕГІЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Бондаренко П. І., старший викладач кафедри управління та адміністрування,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»
ГРОШОВО-КРЕДИТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЗОЛОТА В УМОВАХ ОБМЕЖЕНОСТІ РЕСУРСІВ

Бурба І. В., IV курс, група ЗМН-16-1-zh, спеціальність «Менеджмент», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Паламарчук І. І.,** старший викладач кафедри
КЕРІВНИЦТВО І ЛІДЕРСТВО В УПРАВЛІННІ

Вакуленко Н. В., IV курс, група ЗМН-16-1-zh, спеціальність «Менеджмент», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Паламарчук І. І.,** старший викладач кафедри
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ ТА ЇХ ЕКВІВАЛЕНТІВ

Вдовенко Я., IV курс, група МН-16-1, спеціальність «Менеджмент», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Семененко О. В.,** к. е. н., доцент кафедри менеджменту
ФРАНЧАЙЗИНГ ЯК СПОСІБ ОРГАНІЗАЦІЇ БІЗНЕСУ

Вдовиченко Є. В., ІІІ курс, група ФБСС-31, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини Університету «Україна»
Науковий керівник: **Домбровська Л. В.,** к. е. н., доцент
ФІНАНСОВІ ВАЖЕЛІ АДАПТИВНОГО МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Воробйова О. О., старший викладач кафедри управління та адміністрування,
Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»
ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ФРАНЧАЙЗИНГУ В УКРАЇНІ

Гавриленко Є. В., IV курс, група ЗМН 16-1, спеціальність «Менеджмент», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Шафранова К.В.,** к. е. н.
ДИНАМІКА РОЗВИТКУ МАЛИХ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР

Гарбаренко О. В., IV курс, група ЗМН-16-1-zh, спеціальність «Менеджмент»,
Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Паламарчук І. І.,** старший викладач кафедри
ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Гладун М. Є., III курс, група ЗФН-17-1, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Рудюк Л. В.,** старший викладач
ПРОБЛЕМИ БЮДЖЕТУВАННЯ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Гладун М. Є., III курс, група ЗФН-17-1, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Рудюк Л. В., старший викладач кафедри фінансів та обліку, Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
СУЧАСНІ ТРЕНДИ НА РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Глеба М. Ю., VI курс, група ЗФН-18-2м, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Рудюк Л. В.,** старший викладач
УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Грабіна Д. В., ІІІ курс, група МН-17-1-zh, спеціальність «Менеджмент», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Яковець О. П.,** старший викладач кафедри
ЕФЕКТИВНІСТЬ СИСТЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ

Грас Т. В., IV курс, група ЗМН-16-1-zh, спеціальність «Менеджмент», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Паламарчук І. І.,** старший викладач кафедри
РОЛЬ УПРАВЛІНСЬКОЇ ІНФОРМАЦІЇ В МЕНЕДЖМЕНТІ

Грінцевич Т. В., група ЗОО-19-1м, спеціальність «Облік та оподаткування», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Захарчук О. В.,** д. е. н., професор
ФІНАСОВО-КРЕДИТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ

Гром Ю. В., ІІІ курс, група ЗМК-17-1, спеціальність «Маркетинг», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Кутліна І. Ю.,** к. техн. н., доцент
ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ АСОРТИМЕНТОМ У СФЕРІ ПОСЛУГ

Грушовий А. Ю., Снісаренко О. С., ІІ курс, група ФН-18-1, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Рудюк Л. В.,** старший викладач
СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО СИСТЕМАТИЗАЦІЇ ПРИЧИН БЮДЖЕТНОГО ДЕФІЦИТУ

Дацюк-Томчук М. Б., к.е.н., доцент кафедри права та фінансів, Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»
СТАНОВЛЕННЯ ТА СУТНІСТЬ СТАРТАПУ

Демус С. В., ІІІ курс, група МЕН-31, спеціальність «Менеджмент», Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини Університету «Україна»
Науковий керівник: **Домбровська Л. В.,** к. е. н., доцент
МОНІТОРИНГ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ЯК НЕВІД'ЄМНИЙ ЕЛЕМЕНТ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Дивинська Ю. А., асистент кафедри менеджменту та туризму, Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ТРАКТУВАННЯ ПОНЯТТЯ «РЕГІОН»

Драла Р. І., VI курс, група ФБМ-21, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Інститут економіки і менеджменту Національного університету «Львівська політехніка»
Науковий керівник: **Алєксєєв І. В.,** д. е. н., професор
АНАЛІЗ ДОСВІДУ КРАЇН ЦЕНТРАЛЬНОЇ ТА СХІДНОЇ ЄВРОПИ ЩОДО РЕГУЛЮВАННЯ КРИПТОВАЛЮТ

Діденко О. В., IV курс, група ЗМН-16-1-zh, спеціальність «Менеджмент»**,** Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Паламарчук І. І.,** старший викладач кафедри
МАРКЕТИНГОВІ ІННОВАЦІЇ В ІННОВАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Дученко Ю. В., Шатило А. Ю., IV курс, група ЗФН-16-1, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Рудюк Л. В.,** старший викладач
ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Забута Н. В., к. е. н., доцент кафедри фінансів та обліку, Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
ЕНДАУМЕНТ-ФОНДИ ЯК НАПРЯМ ФІНАНСУВАННЯ УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ ЗАКЛАДІВ

Загорулько К. В., III курс, група ОО-17-1мс, спеціальність «Облік та оподаткування», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Забута Н. В.,** к. е. н., доцент
ДО ПИТАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Загорулько К. В., III курс, група ОО-17-1мс, спеціальність «Облік і оподаткування», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Лавриненко Л. М.,** к. е. н., ст. н. с.
ТУРБУЛЕНТНІСТЬ: РИНОК ПРАЦІ НА КАРАНТИНІ

Зандер О. В., ІІ курс, група ЗМН 16-1, спеціальність «Менеджмент», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Карпенко С. В.,** к .е. н., доцент
КОНЦЕПЦІЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Зандер С. В., ІІ курс, група ЗМН 16-1, спеціальність «Менеджмент», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Карпенко С.В.,** к. е. н., доцент
ФОРМУВАННЯ ПЛАНУ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ТРУДОВОГО ЖИТТЯ ПРАЦІВНИКІВ

Захарчук О. В., д. е. н., професор кафедри фінансів і обліку, Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Зигар Д. А., ІІІ курс, група ФБСС-31, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини Університету «Україна»
Науковий керівник: **Домбровська Л. В.,** к. е. н., доцент
ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ВІТЧИЗНЯНИХ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Зінченко А. Т., ІІІ курс, група ЗМК-17-1, спеціальність «Маркетинг», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Кутліна І. Ю.,** к. техн. н., доцент
СТРАТЕГІЇ ВИХОДУ НА НОВИЙ РИНОК

Кажева Л. С., IV курс, група ЗМН 16-1, спеціальність «Менеджмент», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Шафранова К. В.,** к. е. н.
ДЕЯКІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ ПІДТРИМКИ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Калиновський В. Ю., V курс, група МК-19-1м, спеціальність «Маркетинг», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Аль-Тмейзі А.Ю.,** к. е. н., доцент
ОКРЕМІ АСПЕКТИ МАРКЕТИНГОВОЇ ТОВАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Камратов С. В., аспірант Університету «Україна»
ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЛІСОГОСПОДАРСЬКИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Карпенко О.А., к. е. н., Ph.D., доцент, доцент кафедри менеджменту Інституту економіки та менеджменту Університету «Україна»
АКТУАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Карпенко С. В., к. е. н., доцент, завідувач кафедри менеджменту та туризму, Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ В УКРАЇНІ

Кирницька Д. В., ІІ курс, група ЗМН 18-1, спеціальність «Менеджмент», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Шафранова К. В.,** к. е. н.
СТРАТЕГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ЗАПОРУКА РОЗВИТКУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Кожан С. П., Шульга Ю. Г., IV курс, група ЗФН-16-1, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Рудюк Л. В.,** старший викладач
ФІНАНСОВА НАУКА У СФЕРІ ОПОДАТКУВАННЯ: СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК

Коломієць А. Ю., ІІІ курс, група МК-17-1мс, спеціальність «Маркетинг», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Кутліна І. Ю.,** к. техн. н., доцент
ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ М`ЯСА В УКРАЇНІ

Комелягіна М. І., IV курс, група ЗМК-16-1, спеціальність «Маркетинг», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Аль-Тмейзі А.Ю.,** к. е. н., доцент
КОМПЛЕКС МАРКЕТИНГУ ПІДПРИЄМСТВА

Кондукоцова Н. В., к. е. н., ст. викладач кафедри менеджменту, Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
ДЕРЖАВНЕ ФІНАНСОВЕ УПРАВЛІННЯ ЯК ЗАПОРУКА ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ КРАЇНИ

Костецька К. І., ІІ курс, група ПЛ-18-1-nk, спеціальність «Психологія», Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Корчагіна В. Г.,** к. е. н.
ПРОБЛЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНЯ ЗАДОВОЛЕННЯ ПЕРСОНАЛУ

Крамаренко І. С., к. е. н., доцент, декан факультету права та соціально-освітніх технологій, Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини Університету «Україна»
ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ УКРАЇНИ У МІЖНАРОДНИХ РЕЙТИНГАХ

Кучмєєв О. О., доцент кафедри фінансів та обліку Інституту економіки та менеджменту Університету «Україна»
ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТОРГІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Лавриненко Л.М., к. е. н., ст. н. с., кафедра фінансів та обліку, Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА СВІТОВИЙ РИНОК ПРАЦІ

Лисняк І. О., IV курс, група ЗМК-16-1, спеціальність «Маркетинг», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Кутліна І. Ю.,** к. техн. н., доцент
СУЧАСНІ МАРКЕТИНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В ТОРГІВЛІ

Ліпченко В. Ю., ІІ курс, група ФН-18-1м-nk, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»**,** Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Пшенична М. В.,** к. е. н.
ДОСЛІДЖЕННЯ ДЖЕРЕЛ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Луговий В. А., ІІІ курс, група ЗМН 17-1, спеціальність «Менеджмент», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Карпенко С. В.,** к. е. н., доцент
ОРГАНІЗАЦІЯ ПРЕМІЮВАННЯ ПЕРСОНАЛУ

Луста К. О., IV курс, група МН-16-1, спеціальність «Менеджмент», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Семененко О. В.,** к. е. н., доцент кафедри менеджменту
КОНЦЕПЦІЯ ГНУЧКОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Лінова А. А., III курс, група МН-17-1-zh, спеціальність «Менеджмент», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Яковець О. П.,** старший викладач кафедри
СТИЛІ КЕРІВНИЦТВА ТА ЇХ РОЛЬ В УПРАВЛІННІ ОРГАНІЗАЦІЄЮ

Мазепа А. В., Расцвєтова Н. Я., III курс, група ЗФН-17-1, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Рудюк Л. В.,** старший викладач
ПОДАТКОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ: СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК

Майнело Д., IV курс, група МН-16-1, спеціальність «Менеджмент», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Семененко О. В.,** к. е. н., доцент кафедри менеджменту
СТРАТЕГІЯ ОРГАНІЗАЦІЙ ЯК ЧИННИК КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ

Макаренко М. А., III курс, група МК-17-1, спеціальність «Маркетинг», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Аль-Тмейзі А. Ю.,** к. е. н., доцент
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПРОДУКЦІЇ ТА ЇЇ ОЦІНЮВАННЯ

Маринець Ю. В., I курс, група ЗМН-19, спеціальність «Менеджмент», Карпатський Інститут підприємництва Університету «Україна»
Науковий керівник: **Волощук Н. Ю.,** доцент, к. е. н.
ЛІДЕРСТВО

Матківська Ю. І., III курс, група МН-17-1-zh, спеціальність «Менеджмент», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Яковець О. П.,** старший викладач кафедри
СУЧАСНИЙ МАРКЕТИНГ: РОЗВИТОК ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Мороз І. В., ІІІ курс, група МК-17-1мс, спеціальність «Маркетинг», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Дубас Р. Г.,** д. е. н., професор
РИНОК СОНЯШНИКОВОЇ ОЛІЇ В УКРАЇНІ

Нанеску Р. П., І курс, група ФН-19-1, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Фурман С. С.,** ст. викладач
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА СКЛАДОВА КАДРОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Несірова Н. А., ІІІ курс, група ФБСС-31, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини Університету «Україна»
Науковий керівник: **Домбровська Л. В.,** к. е. н., доцент
ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Нетьосова А. І., ІІІ курс, група ЗМК-17-1, спеціальність «Маркетинг», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Аль-Тмейзі А. Ю.,** к. е. н., доцент
МАРКЕТИНГОВА СУТНІСТЬ УПАКОВКИ ТОВАРІВ

Оводюк В. О., VI курс, група ФН-18-1м, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Рудюк Л. В.,** старший викладач
МОНЕТАРНА ПОЛІТИКА ЦЕНТРАЛЬНОГО БАНКУ В УМОВАХ КРИЗИ

Олексенко Т. Ю., І курс, група ЗФН-18-1м-nk, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Корчагіна В.Г.,** к. е. н.
ДОСЛІДЖЕННЯ ШЛЯХІВ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ТА ПОТРЕБИ В ОБОРОТНИХ КОШТАХ ПІДПРИЄМСТВА

Оліфер Н. Р., ІІІ курс, група МН-17-1-zh, спеціальність «Менеджмент», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Яковець О. П.,** старший викладач кафедри
ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО МАРКЕТИНГУ

Онищук О. С., IV курс, група ФН-16-1, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Рудюк Л. В.,** старший викладач
СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ КОНТРОЛІНГУ В УПРАВЛІННІ ФІНАНСАМИ ПІДПРИЄМСТВ

Пазущан А. В., старший викладач кафедри управління та адміністрування, Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»
СТРАТЕГІЧНА КАРТА, ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ

Паламарчук І. І., старший викладач кафедри менеджменту та туризму, Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
ФІНАНСОВА СИСТЕМА НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Піддяча В. О., III курс, група ФН-17-1, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Рудюк Л. В.,** старший викладач
ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ В УКРАЇНІ:
СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ

Піддяча В. О., III курс, група ФН-17-1, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Забута Н. В.,** к. е. н., доцент
НЕДЕРЖАВНЕ ПЕНСІЙНЕ СТРАХУВАННЯ

Поранько Є. Є., III курс, група ЗМК-17-1мс, спеціальність «Маркетинг», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Аль-Тмейзі А. Ю.,** к. екон. н., доцент
ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ БРЕНДИНГУ

Портянко Х. О., I курс, група МН-19-1, спеціальність «Менеджмент», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Фурман С. С.,** ст. викладач
ФАКТОРИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПОЛІГРАФІЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Прищепа О. І., IV курс, група ЗМК-16-1, спеціальність «Маркетинг», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Кутліна І. Ю.,** к. техн. н., доцент
ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

Прокопенко М. В., І курс, група ЗФН-19-2м, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Рудюк Л. В.,** старший викладач
ОСОБЛИВОСТІ САНАЦІЙНОГО АУДИТУ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ

П'ята В. М., ІІ курс, група МН-18-1, спеціальність «Менеджмент», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Рудюк Л. В.,** старший викладач
СУЧАСНІ СВІТОВІ ТРЕНДИ НЕПРЯМОГО ОПОДАТКУВАННЯ

Расцвєтова Н. Я., ІІІ курс, група ЗФН-17-1, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Забута Н. В.,** к. е. н., доцент
НЕГРОШОВІ ФОРМИ ВИНАГОРОДИ ЗА ПРАЦЮ

Ришкова І.А., студентка магістратури, спеціальність «Публічне управління та адміністрування», кафедра менеджменту Інституту економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Карпенко О. А.,** к.е.н., Ph.D., доцент, доцент кафедри менеджменту
ПАРАДИГМА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ЗМІН

Розанов О. С., ІІІ курс, група МК-17-1мс, спеціальність «Маркетинг», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Кутліна І.Ю.,** к. техн. н., доцент
ОКРЕМІ АСПЕКТИ УКРАЇНСЬКОГО РИНКУ КАВИ

Розмариновська Н. В., IV курс, група ЗМН-16-1-zh, спеціальність «Менеджмент», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Паламарчук І. І.,** старший викладач кафедри
ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Рудюк Л. В., старший викладач кафедри фінансів та обліку, Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
ФІНАНСОВІ ІННОВАЦІЇ: ШЛЯХ ДО ФІНАНСОВОЇ ІНКЛЮЗИВНОСТІ

Рудюк Л. В., старший викладач кафедри фінансів та обліку, Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
УДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПОДАТКОВОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Сабрам Я. А., І курс, ОР «магістр», група ФБСС-52-19, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини Університету «Україна»
Науковий керівник: **Домбровська Л.В.,** к. е. н., доцент
ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Савонік О. С., Юськов А. П., IV курс, група ФН-16-1, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Рудюк Л. В.,** старший викладач
БОРГОВА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Савчук А. А., IV курс, група ЗМН-16-1-zh, спеціальність «Менеджмент», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Карпенко С. В.,** к. е. н., доцент, завідувач кафедри
ПОНЯТТЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ЯК ФУНКЦІЇ МЕНЕДЖМЕНТУ

Сирчін Є. В., II курс, група ПЛ-18-1м-nk, спеціальність «Психологія», Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Корчагіна В. Г.,** к. е. н.
ПРОБЛЕМА МОТИВАЦІЇ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ

Сінько Д. В., III курс, група ЗМК-17-1, спеціальність «Маркетинг», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Кутліна І. Ю.,** к. техн. н., доцент
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ НА РИНКУ КАВИ В УКРАЇНІ

Скрипка Ю. О., IV курс, група МК-16-1, спеціальність «Маркетинг», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Кутліна І. Ю.,** к. техн. н., доцент
СУТНІСТЬ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ

Собченко К. Б., ІІІ курс, група МН-17-1-zh, спеціальність «Менеджмент», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Паламарчук І. І.,** старший викладач кафедри
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МАРКЕТИНГУ ІННОВАЦІЙ

Солоненко Н. І., І курс, група ЗФН-18-1м-nk, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Корчагіна В. Г.,** к. е. н.
АНАЛІЗ ДЖЕРЕЛ НАПОВНЕННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ТА БЮДЖЕТІВ ОБ'ЄДНАНИХ ГРОМАД

Сорокіна С. В., ІV курс, група ЗМН-16-1-zh, спеціальність «Менеджмент», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Яковець О. П.,** старший викладач кафедри
ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Сторожук В. В., VІ курс, група ЗФН-18-2м, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Рудюк Л. В.,** старший викладач
ФІНАНСОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПРОСТОРУ

Стращенко А. О., ІІ курс, група 2ПУ, спеціальність «Публічне управління та адміністрування», Економічний факультет, Київський Міжнародний університет
Науковий керівник: **Мягкова О. В.,** викладач
ІННОВАЦІЙНИЙ МАРКЕТИНГ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Стрижеус І. С., Наришкін В. В., ІІІ курс, група ФН-17-1, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Рудюк Л. В.,** старший викладач
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД СИСТЕМИ МІСЦЕВОГО ОПОДАТКУВАННЯ

Сук Л. К., д. е. н., професор, професор кафедри фінансів та обліку Інституту економіки та менеджменту Університету «Україна
ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ МІЖ ПОКУПЦЕМ І ПРОДАВЦЕМ ТОВАРІВ

Сук П. Л., д. е. н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування, Відокремлений підрозділ Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»
РОЗРАХУНОК АМОРТИЗАЦІЇ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ У ПОДАТКОВОМУ ОБЛІКУ

Сусід К. А., ІІ курс, група МК-18-1, спеціальність «Маркетинг», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Рудюк Л. В.,** старший викладач
СИСТЕМА ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ: ЕФЕКТИВНІСТЬ МЕТОДІВ ВПЛИВУ

Сусід К. А., ІІ курс, група МК-18-1, спеціальність «Маркетинг», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Забута Н. В.,** к. е. н., доцент
ЗНАЧЕННЯ МІСТОУТВОРЮЮЧИХ ПІДПРИЄМСТВ У РОЗВИТКУ МАЛИХ МІСТ УКРАЇНИ

Третьякова Т. О., І курс, група ЗОО-19-2м, спеціальність «Облік і оподаткування», Університет «Україна»
ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА, ЯК ІДЕОЛОГІЯ ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА

Третьякова Т. О., І курс, група ЗОО-19-2м, спеціальність «Облік і оподаткування», Університет «Україна»
ОПОДАТКУВАННЯ, ЯК ОДИН ІЗ МЕТОДІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННІЯ ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Трохименко В. М., І курс, група ФН-18-1м-nk, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Корчагіна В. Г.,** к. е. н.
ДОСЛІДЖЕННЯ МЕХАНІЗМУ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

Трунов В. С., І курс, група ФН-18-1м-nk, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Корчагіна В. Г.,** к. е. н.
ВИКОРИСТАННЯ МАРКЕТИНГОВИХ ЗАХОДІВ ПРИ АНАЛІЗІ ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Тяжина М. С., IV курс, група ЗМК-16-1, спеціальність «Маркетинг», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Кутліна І. Ю.,** к. техн. н., доцент
ОКРЕМІ АСПЕКТИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Урожок М. В., VI курс, група ЗФН-18-2м, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Рудюк Л. В.,** старший викладач
АНАЛІЗ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ ДО БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ

Усик О. А., VI курс, група ФН-18-1м, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Рудюк Л. В.,** старший викладач
НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ ЛІКВІДНОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Філінков В. Ю., V курс, група МК-19-1м, спеціальність «Маркетинг», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Кутліна І.Ю.,** к. техн. н., доцент
ОКРЕМІ АСПЕКТИ МАРКЕТИНГОВОГО СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ В БАНКУ

Фурман С. С., старший викладач, кафедра фінансів та обліку, Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ ЯК ЧИННИК КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Хайдаров Н. І., III курс, група ФН-17-1, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»**,** Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Рудюк Л. В.,** старший викладач
ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПРОЕКТ: ПИТАННЯ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ТА РИЗИКУ

Хайдаров Н. І., ІІІ курс, група ФН-17-1, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Забута Н. В.,** к. е. н., доцент
АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СТРАХОВИКА ПРИ ОСОБИСТОМУ СТРАХУВАННІ

Хвостик Д. В., VI курс, група ФН-18-1м, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Рудюк Л. В.,** старший викладач
НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ ПІДПРИЄМСТВА

Хуторний О. В., IV курс, група ФН-16-1, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Рудюк Л. В., старший викладач кафедри фінансів та обліку, Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
НЕБАНКІВСЬКЕ КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ

Чалий А. В., IV курс, група ЗМК-16-1, спеціальність «Маркетинг», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Кутліна І. Ю.,** к. техн. н., доцент
ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЯКОСТІ ПОСЛУГ

Чамлай В. Є., ІІІ курс, група ОО-17-1-nk, спеціальність «Облік і оподаткування», Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Корчагіна В.Г.,** к. е. н.
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МАРКЕТИНГУ

Черкас В. В., доцент кафедри управління та адміністрування, Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»
НЕОБХІДНІСТЬ ТА СУТНІСТЬ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКІЙ СТРУКТУРІ ГОСПОДАРЮЮЧОГО СУБ'ЄКТА

Черничко А. А., І курс, ОР «магістр», група ФБСС-52-19, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини Університету «Україна»
Науковий керівник: **Домбровська Л. В.,** к. е. н., доцент
МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ

Чубко О. А., IV курс, група ЗМН-16-1, спеціальності 073 «менеджмент»
Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Кондукоцова Н. В.,** к. е. н., ст. викладач кафедри менеджменту
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ПІДВИЩЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Шабінська О. М., IV курс, група ЗМН-16-1, спеціальності «Менеджмент», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Кондукоцова Н.В.,** к. е. н., ст. викладач кафедри менеджменту
УПРАВЛІННЯ ПІДВИЩЕННЯМ КВАЛІФІКАЦІЇ КАДРІВ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Шаравара Р. І., перший заступник директора з науково-педагогічної роботи к. е. н., доцент, професор кафедри управління та адміністрування, Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»
РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ: ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ

Шафранова К. В., к. е. н., доцент кафедри менеджменту та туризму, директор Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
ПРОБЛЕМИ Й ТЕНДЕНЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ В УКРАЇНІ

Шевченко І. О., II курс, група ЗФМ-21/17, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Забута Н. В.,** к. е. н., доцент
НАКОПИЧУВАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ

Шевченко І. О., III курс, група ЗФН-17-1, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Рудюк Л. В.,** старший викладач
ІННОВАЦІЙНИЙ БАНКІВСЬКИЙ МАРКЕТИНГ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ

Шевчук В. О., ІІІ курс, група МК-17-1мс, спеціальність «Маркетинг», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Кутліна І. Ю.,** к. техн. н., доцент
ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ ПАРФУМЕРНО-КОСМЕТИЧНИХ ТОВАРІВ В УКРАЇНІ

Шиян І. В., ІІ курс, група ПЛ-18-1-nk, спеціальність «Психологія», Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Корчагіна В.Г.,** к. е. н.
ПРОБЛЕМИ АДАПТАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Шкляр І. Д., ІІІ курс, група МК-17-1, спеціальність «Маркетинг», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Кутліна І. Ю.,** к. техн. н., доцент
ДЕЯКІ АСПЕКТИ ТОВАРНОГО АСОРТИМЕНТУ ЮВЕЛІРНИХ ВИРОБІВ

Яковець О. П., аспірант спеціальності «Економіка», Інститут економіки і менеджменту Університету «Україна», старший викладач кафедри менеджменту та туризму, Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
АНАЛІЗ ВІДПОВІДНОСТІ СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ УМОВАМ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

ІНСТИТУТ ФІЛОЛОГІЇ ТА МАСОВИХ КОМУНІКАЦІЙ
СЕКЦІЯ №2
«ДОКУМЕНТОЗНАВСТВО ТА ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ: СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»

Керівник секції: ***Волинець О.О.,*** *доцент кафедри туризму, документних та міжкультурних комунікацій*

Секретар: ***Ткаченко Н.О.,*** *старший викладач кафедри туризму, документних та міжкультурних комунікацій*

Ангелюк А. М., IV курс, група ІС-16-1, спеціальність «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Дика Л. Л.,** к. філ. н.
ДІЛОВА КОМУНІКАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВА

Веретюк М. П., IV курс, група ЗІС-19.3-1, спеціальність «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Лучко Ю. І.,** к. пед. н.
ІНФОРМАЦІЙНЕ СУСПІЛЬСТВО: ТЕОРІЯ І РЕАЛЬНІСТЬ

Власенко В. А., VI курс, група ІС 11-18м, спеціальність «Бібліотечна та архівна справа», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник**: Кудрейко О. М.,** к. н. з держ. упр., доцент
ДОКУМЕНТ В СИСТЕМІ СУЧАСНИХ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

Волинець О. О., к. філос. н., доцент кафедри туризму, документних та міжкультурних комунікацій, Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
ЕСТЕТИЧНИЙ ТА ЕТИЧНИЙ АСПЕКТ СУЧАСНОЇ РЕКЛАМИ

Волинець О.О., к. філос. н., доцент кафедри туризму, документних та міжкультурних комунікацій, Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ СИСТЕМНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ДОКУМЕНТНИХ ПОТОКІВ ТА МАСИВІВ

Володько Л. О., викладач-методист англійської мови, Коледж «Освіта» Університету «Україна»
ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Гончарук М. О., III курс, група ІБАС-3.1, спеціальність «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», Луцький інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Конон Н. Г.,** ст. викладач
СЕРВІС ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕФЕКТИВНОЇ РОБОТИ БІБЛІОТЕКИ

Гошко М. В., VI курс, група ЗІС-18-1м, спеціальність «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Волинець О. О.,** к. філос. н., доцент кафедри туризму, документних та міжкультурних комунікацій
МЕТОДОЛОГІЯ ДОКУМЕНТУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УСТАНОВАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Данильчук М. О., II курс, група ІБАС-2.1, спеціальність «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», Луцький інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Конон Н. Г.,** ст. викладач
БІБЛІОТЕЧНІ ПРОЕКТИ — СКЛАДОВА МОДЕРНІЗАЦІЇ КНИГОЗБІРНІ

Дудко Я. О., IV курс, група ЗІС-16-1, спеціальність «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Ткаченко Н. О.,** ст. викладач кафедра туризму, документних та міжкультурних комунікацій
КОРПОРАТИВНА КУЛЬТУРА ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ОРГАНІЗАЦІЇ

Дудко Я. О., IV курс, група ЗІС-16-1, спеціальність «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Ткаченко О. О.,** ст. викладач кафедра туризму, документних та міжкультурних комунікацій
ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ДОКУМЕНТАЛЬНО-ІНФОРМАЦІЙНИХ КОМУНІКАЦІЇ

Дудко Я. О., IV курс, група ЗІС-16-1, спеціальність «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Ткаченко Н. О.,** ст. викладач кафедра туризму, документних та міжкультурних комунікацій
КОРПОРАТИВНА КУЛЬТУРА ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ОРГАНІЗАЦІЇ

Камець М. О., ІІІ курс, група ІБАС-3.1, спеціальність «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», Луцький інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Конон Н. Г.,** ст. викладач
ЦІКАВІ ЗАВДАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ІНТЕРЕСУ ДО ВИВЧЕННЯ ІНФОРМАТИКИ

Кішка С. С., ІІІ курс, група ІС-17-1, спеціальність «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Ткаченко Н. О.,** ст. викладач кафедра туризму, документних та міжкультурних комунікацій
СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ РИНКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ

Коваль Д. В., І курс, магістр, група ЗІСм-19-1., спеціальність «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»
Науковий керівник: **Ляшук Н. В.,** к. філол. н.
СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ІНСТРУМЕНТ КОМУНІКАЦІЙНО-ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Кожухова Б., ІІІ курс, група ІС-17-1, спеціальність «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Ткаченко О. О.,** ст. викладач кафедра туризму, документних та міжкультурних комунікацій
ОСОБЛИВОСТІ СПІЛКУВАННЯ ЯК ФОРМИ МІЖОСОБИСТІСНИХ СТОСУНКІВ

Кожухова Б., ІІІ курс, група ІС-17-1, спеціальність «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Ткаченко О. О.,** ст. викладач кафедра туризму, документних та міжкультурних комунікацій
СОЦІАЛЬНИЙ АСПЕКТ РЕКЛАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СУСПІЛЬНОМУ СПРИЙНЯТТІ

Конош Т. В., IV курс, група ІС-16-1, спеціальність «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Ткаченко Н. О.,** ст. викладач кафедра туризму, документних та міжкультурних комунікацій
ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ЗАГАЛЬНОГО ПРИНЦИПУ РІВНОСТІ

Конош Т. В., IV курс, група ІС-16-1, спеціальність «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна», кафедра туризму, документних та міжкультурних комунікацій
ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК МЕНЕДЖМЕНТУ ЯК ДІЯЛЬНОСТІ І НАУКИ

Краснянська Н. Д., VI курс, група ЗІС-18-1м, спеціальність «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Волинець О. О.,** канд. філос. наук, доцент кафедри туризму, документних та міжкультурних комунікацій
СУТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Литвин Я., VI курс, група ІС 11-18м, спеціальність «Бібліотечна та архівна справа», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Кудрейко О. М.,** к. н. з держ. упр., доцент
ДОКУМЕНТООБІГ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ДОКУМЕНТИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЕМСТВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ

Мар'юсік І. І., І курс, група ІБАСм-1.1, спеціальність «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», Луцький інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Конон Н. Г.,** ст. викладач
ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМ БІБЛІОТЕКИ

Мельник І. М., викладач Тернопільського коледжу Університету «Україна»
ІНФОРМАЦІЙНА, БІБЛІОТЕЧНА І АРХІВНА СПРАВА — НОВІ ВИМОГИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Муріна А., VI курс, група ІС 11-18м, спеціальність «Бібліотечна та архівна справа», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Кудрейко О. М.,** к. н. з держ. упр., доцент
СУЧАСНЕ УКРАЇНСЬКЕ ДОКУМЕНТОЗНАВСТВО: СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Половнікова Н. І., IV курс, група ЗІС-16-1, спеціальність «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Лучко Ю. І.,** к. пед. н.
МІЖНАРОДНИЙ ІМІДЖ УКРАЇНИ

Саакова Л. С., II курс, група ЗІС-18/1м, спеціальність «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», Інститут філології та масових комунікацій
Науковий керівник: **Волинець О.О.,** к. філос. н., доцент
МЕНЕДЖМЕНТ ПЕРСОНАЛУ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО ОРГАНІЗАЦІЇ В ДЕРЖАВНИХ УСТАНОВАХ

Татаринова І. А., студентка 6 курсу, спеціальність «Документознавство та інформаційна діяльність», Інститут філології та масових комунікацій
ВНУТРІШНІ КОРПОРАТИВНІ КОМУНІКАЦІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ

Ткаченко Н. О., старший викладач кафедри туризму, документних та міжкультурних комунікацій, Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
ПИСЬМОВА КОМУНІКАЦІЯ НОВІТНЬОГО ЧАСУ: ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

Ткаченко Н. О., старший викладач кафедри туризму, документних та міжкультурних комунікацій, Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
АНАЛІТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У ПРОЦЕСАХ УПРАВЛІННЯ

Ткаченко О. О., старший викладач кафедри туризму, документних та міжкультурних комунікацій, Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
МІСЦЕ ІНФОРМАЦІЙНО-ПОШУКОВИХ СИСТЕМ В РОБОТІ З ДОКУМЕНТНИМИ ТА ФАКТОГРАФІЧНИМИ ПОШУКАМИ

Ткаченко О. О., старший викладач кафедри туризму, документних та міжкультурних комунікацій, Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДОКУМЕНТНИХ КОМУНІКАЦІЙ

Трубійчук А. В., VI курс, група ЗІС-18-1м, спеціальність «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Волинець О. О.,** к. філос. н., доцент кафедри туризму, документних та міжкультурних комунікацій
ЕТИКЕТНІ ТА ІМІДЖЕВІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПРАЦІВНИКА В УПРАВЛІНСЬКІЙ СФЕРІ

Худяк Р. М., III курс, група ІС-17-1, спеціальність «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Ткаченко О. О.,** ст. викладач кафедра туризму, документних та міжкультурних комунікацій
СУТНІСТЬ ТА ПОНЯТТЯ КОМУНІКАЦІЇ

Худяк Р. М., III курс, група ІС-17-1, спеціальність «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Ткаченко О. О.,** ст. викладач кафедра туризму, документних та міжкультурних комунікацій
СУТНІСНИЙ ЗМІСТ ПОНЯТТЯ ІНФОРМАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ

Шарупа О. О., VI курс, група ЗІС-18-1м, спеціальність «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Волинець О. О.,** к.. філос. н., доцент кафедри туризму, документних та міжкультурних комунікацій
ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІНСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Яременко К. В., IV курс, група ІС-16-1, спеціальність «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна», кафедра туризму, документних та міжкультурних комунікацій
ЕЛЕКТРОННИЙ ДОКУМЕНТООБІГ

Яременко К. В., IV курс, група ІС-16-1, спеціальність «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна», кафедра туризму, документних та міжкультурних комунікацій
СТАНДАРТИЗАЦІЯ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА СИСТЕМИ ТЕХНІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Яременко К., IV курс, група ІС-16-1, спеціальність «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Ткаченко О. О.,** ст. викладач кафедра туризму, документних та міжкультурних комунікацій
НОВА ПАРАДИГМА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

СЕКЦІЯ №3
«УКРАЇНОЗНАВСТВО — ОСНОВА ФІЛОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ТА ФОРМУВАННЯ ДУХОВНОСТІ: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ»

Кандюк-Лебідь С. В., директор Миколаївського коледжу Університету «Україна»
МЕМУАРНА ЛІТЕРАТУРА ЯК ЗАСІБ ВІДОБРАЖЕННЯ СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНИ ПОЧАТКУ ХІХ СТОЛІТТЯ

СЕКЦІЯ №4
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ТА ЛІТЕРАТУР»

Керівник секції: ***Єнг І.С.****, старший викладач кафедри кафедри української мови і літератури, іноземної філології та перекладу*

Амірханова К. Г., IV курс, група ПР-16, спеціальності «Філологія», Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»
Науковий керівник: **Данилюк Л. В.,** к. пед. н., доцент
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ УКРАЇНСЬКИХ ВЛАСНИХ НАЗВ ТОПОНІМІВ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

Бучко В. С., IV курс, група ПР-16-1, спеціальність «Переклад», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Єнг І. С.,** старший викладач
ПЕРЕКЛАД ХУДОЖНІХ ТЕКСТІВ ЯК ВИД МИСТЕЦТВА

Вапельник Т., I курс, група ПР-19-1, спеціальність "Переклад"
Науковий керівник: **Григоренко Н. В,** ст. викл.
ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ МОВИ РЕКЛАМИ

Гарбузов Д. В., студент групи ЗПР-18-1М, спеціальності «Переклад»
Науковий керівник: **Махінова В.В.,** старший викладач кафедри української мови та літератури, іноземних мов та перекладу
ОСОБЛИВОСТІ ТА ТИПОВІ ТРУДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ ПІДМЕТА З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ НА АНГЛІЙСЬКУ

Григоренко Н. В., старший викладач, кафедра української мови і літератури, іноземної філології та перекладу
МОТИВАЦІЯ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ПЕРІОД КАРАНТИНУ COVID-19

Давлятова Д. Д., I курс, група ЗПР -19-1м, спеціальність «Філологія»(східні мови), Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Махінова В. В.,** старший викладач
ЖАНРОВІ РІЗНОВИДИ АНГЛОМОВНОГО НАУКОВОГО ТЕКСТУ, ЇХ ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ВІДТВОРЕННЯ У ПЕРЕКЛАДІ

Єнг (Ожема) І. С., старший викладач кафедри української мови і літератури, іноземних мов та перекладу Інституту філології та масових комунікацій Університету «Україна»
TRANSLATION OF SUBTITLES IN CARTOONS

Єнг І. С., старший викладач, кафедра української мови і літератури, іноземних мов та перекладу
TRANSLATING STRATEGY IN SLANGUAGE

Жданюк Л. О., І курс магістратури, група ЗПР-19-1м, спеціальність «Філологія», Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»
Науковий керівник: **Кравченко А. С.,** доцент
ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИСЛІВ'ЇВ І ПРИКАЗОК У ВІТЧИЗНЯНІЙ ТА ЗАРУБІЖНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ

Зінчук В. В., студентка групи ЗПР-18-1М, спеціальності «Переклад»
Махінова В.В., старший викладач, кафедри української мови та літератури, іноземних мов та перекладу
НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ

Зубчик А. В., IV курс, група ПР-16-1, спеціальність «Переклад», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Єнг І. С.,** старший викладач
УТВОРЕННЯ СКЛАДНИХ СЛІВ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Івахненко А., V курс, група ПР-19м/1, спеціальність «Переклад»
Науковий керівник: **Коромисел М. В.,** ст. викл.
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ НІМЕЦЬКИХ ТЕРМІНІВ ЮРИДИЧНОГО ДИСКУРСУ УКРАЇНСЬКОЮ

Івахненко А. Є., студентка групи ПР-19-1М, спеціальності «Переклад»
Науковий керівник: **Єнг І. С.,** старший викладач кафедри української мови та літератури, іноземних мов та перекладу
ГУМОР ЯК ПРОБЛЕМА ХУДОЖНЬОГОГ ПЕРЕКЛАДУ

Йовенко О. М., І курс, група ПР-19М/1, спеціальність «Переклад», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Махінова В. В.,** старший викладач
ЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНЛГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У АФРОАМЕРИКАНЦІВ

Карапота Д. Б., V курс, група ПР-19-1М, спеціальність «Переклад», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Махінова В. В.,** старший викладач
ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ ЕТИКЕТ ТА ІМІДЖ ПЕРЕКЛАДАЧА

Карапота Д., VII курс, група ПР19М/1, спеціальність «Переклад»
Науковий керівник: **Коромисел М. В.,** ст. викл.
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ СУЧАСНОЇ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Карасьова А. О., студентка групи ЗПР-18-1М, спеціальності «Переклад»
Науковий керівник: **Махінова В. В.,** старший викладач кафедри української мови та літератури, іноземних мов та перекладу
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТА ПРАГМАТИКА ЕМОЦІЙ ПОБУТОВОГО СЛЕНГУ В МІЖКУЛЬТУРНОМУ КОНТЕКСТІ

Клейман О. О., IV курс, група ПР-16-1, спеціальність «Переклад», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Єнг І. С.,** старший викладач
ВІДТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ПРОСТОРІЧЧЯ В АНГЛІЙСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ

Клейман О., IV курс, група ПР-41, спеціальність «Переклад»
Науковий керівник: **Єнг І. С.,** ст. викл.
INSPIRING STUDENTS WITH LEARNING DISABILITIES TO TAKE UP A LANGUAGE

Кліпко Т. В., студентка групи ЗПР-18-М, спеціальності Філологія «Переклад»
Науковий керівник: **Єнг І. С.,** старший викладач кафедри української мови та літератури, іноземних мов та перекладу
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРКЛАДУ ПАТЕНТІВ ТА ДОКУМЕНТАЦІЇ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Коптенко А. Ю., IV курс, група ПР 16/1, спеціальність «Переклад», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Єнг І. С.,** старший викладач
ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ПЕРЕКЛАДАЧІВ В УНІВЕРСИТЕТАХ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

Лещенко А. В., I курс, група ПР-19-1М, спеціальність «Переклад», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Єнг І. С.,** старший викладач
ОБЕРЕЖНО, АНГЛІЙСЬКІ ШАХРАЇ! СЛОВА, ЯКІ МОЖУТЬ ВВЕСТИ В ОМАНУ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ

Лещенко А. В., V курс, група ПР 19М/1, спеціальність «Переклад»
Науковий керівник: **Коромисел М. В.,** ст. викл.
ПЕРЕКЛАД НАЗВ НІМЕЦЬКИХ ХУДОЖНІХ ФІЛЬМІВ

Литвиненко К. О., IV курс, група ПР-16-1, спеціальність «Переклад», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Махінова В. В.,** старший викладач
ПЕРЕКЛАД АНГЛІЙСЬКИХ ТЕРМІНІВ-НЕОЛОГІЗМІВ У ГАЛУЗЕВІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Лістовський В. В., IV курс, група ПР-16-1, спеціальність «Переклад», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Махінова В. В.,** старший викладач
ПРОБЛЕМАТИКА ПЕРЕКЛАДУ АБРЕВІАТУР

Лістовський В., спеціальність «Переклад»
Науковий керівник: **Ожема І. С.,** ст. викладач
НАВЧАННЯ ЛЮДЕЙ З ВАДАМИ СЛУХУ МОВИ

Лялька Ю. Ю., студентка групи ЗПР-18-1М, спеціальності «Переклад»
Науковий керівник: **Єнг І. С.,** старший викладач кафедри української мови та літератури, іноземних мов та перекладу
ДОСЛІДЖЕННЯ СЕМАНТИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПЕРЕКЛАДУ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Мирошниченко А. О., IV курс, спеціальність «Філологія (Переклад)», Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»
Науковий керівник: **Данилюк Л. В.,** к. філол. н., професор кафедри перекладу та іноземних мов
СУЧАСНІ СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНОЇ ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНОЇ ЛЕКСИКИ

Міщанюк Т. О., I курс, група ПР-19-1м, спеціальність «Переклад», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Махінова В. В.,** старший викладач
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ РЕКЛАМНИХ СЛОГАНІВ МОБІЛЬНИХ КОМПАНІЙ

Ніконова М. Д., I курс, група зпр-19-1м, спеціальність «Філологія (переклад)», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Ожема І. С.,** старший викладач
ЕВФЕМІЗМИ В АГЛОМОВНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ: ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧИЙ АСПЕКТ

Новицька І.В., студентка групи ЗПР-18-1М, спеціальності «Переклад»
Науковий керівник: **Махінова В. В**., старший викладач кафедри української мови та літератури, іноземних мов та перекладу
ГРАМАТИЧНІ КАТЕГОРІЇ ДІЄСЛОВА В АНГЛІЙСЬКОМУ РЕЧЕННІ

Нодь Д. О., студентка групи ЗПР-18-1М, спеціальності «Переклад»
Науковий керівник: **Махінова В. В.,** старший викладач кафедри української мови та літератури, іноземних мов та перекладу
КОЛЬОРОНІМИ У СКЛАДІ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ

Онопрієнко Л., І курс, група ПР-19-1, спеціальність «Переклад»
Науковий керівник: **Григоренко Н. В.,** ст. викладач
АБРЕВІАТУРИ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Османов С. М., IV курс, група ПР-16-1, спеціальність «Переклад», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Єнг І. С.,** старший викладач
СВОБОДА ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНА КРЕАТИВНІСТЬ ПЕРЕКЛАДУ

Пашко С. В., IV курс, спеціальність «Філологія (Переклад)», Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»
Науковий керівник: **Данилюк Л.В.,** к. філол. н, доцент, професор кафедри перекладу та іноземних мов
АНГЛОМОВНІ ЕПІТЕТИ В УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕКЛАДАХ МИКОЛИ ЛУКАША

Пірогова Ю.І., І курс, група ЗПР-19-1М, спеціальність «Переклад», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Єнг І.С.,** старший викладач
ЖАНРОВІ РІЗНОВИДИ АНГЛОМОВНОГО НАУКОВОГО ТЕКСТУ, ЇХ ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ВІДТВОРЕННЯ У ПЕРЕКЛАДІ

Пунько Ю. С., І курс, група ЗПР-19-1М, спеціальність «Переклад», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Махінова В. В.,** старший викладач
ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ПЕРЕКЛАД АНГЛОМОВНИХ МЕТАФОР-НЕОЛОГІЗМІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ В СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ГАЗЕТАХ

Савчук К. В., IV курс, група ПР-16-1, спеціальність «Філологія», Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»
Науковий керівник: **Кравченко А. С.,** ст. викладач кафедри перекладу та іноземних мов Полтавського інституту економіки і права Університету «Україна»
ДОСЛІДЖЕННЯ ЗВЕРТАНЬ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ

Свіщ Т. А., IV курс, група ПР16-1, спеціальність «Переклад», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівний: **Махінова В. В.,** старший викладач
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНИХ МЕТОДИК ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Семенов Р. А., V курс, група ПР-19-1м, спеціальність «Переклад», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Махінова В. В.** ст. викладач
ПЕРЕКЛАД АУДІО МЕДІЙНИХ ТЕКСТІВ (СУБТИТРУВАННЯ)

Тітенко О. А., IV курс, група ПР-16-1, спеціальність «Переклад», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник**: Єнг І. С.,** старший викладач
УТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКИХ НЕОЛОГІЗМІВ В ІНТЕРНЕТ СФЕРІ

Щеховська Л. М., асистент кафедри української мови і літератури, іноземних мов та перекладу, Інститут філології і масових комунікацій Університету «Україна»
МОВНА АНДРАГОГІКА В ФІЛОЛОГІЇ

Юдіна К. В., студентка групи ЗПР-18-1М, спеціальності «Переклад»
Науковий керівник: **Єнг І. С.,** старший викладач кафедри української мови та літератури, іноземних мов та перекладу
РІЗНОВИДИ АНГЛІЙСЬКОЇ БЕЗЕКВІВАЛЕНТНОЇ ЛЕКСИКИ І ЇЇ ПЕРЕКЛАД УКРАЇНСЬКОЮ

Ярощук Я. В., IV курс, група ПР-16-1, спеціальність «Переклад», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Єнг І. С.,** старший викладач
ТЕОРІЯ ПЕРЕКЛАДУ МЕДИЧНИХ ТЕКСТІВ

СЕКЦІЯ №5
«ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ: ВІДГУК НА ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ»

Керівник секції: ***Адамчук Н.В.,*** *к.філол.н., доцент кафедри журналістики, видавничої справи, поліграфії та редагування*

Безруких А. Ю., IV курс, спеціальність «Журналістика», група ЖР16/1
Науковий керівник: **Ярошовець Т. І.,** к. філос. н., доцент кафедри журналістики, видавничої справи, поліграфії та редагування
СОЦІАЛЬНА РЕКЛАМА ЯК ПОКАЗНИК СУСПІЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ

Беліченко Н. М., IV курс, група ЗЖР 16/01, спеціальність «Журналістика», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»,
Науковий керівник: **Лоза Г. І.,** к. наук із соц. ком., доцент
ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

Бердичевська М. О., IV курс, група ЗЖР 16/01, спеціальність «Журналістика», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Лоза Г. І.,** к. наук із соц. ком., доцент
СТУДЕНТСЬКА ПРЕСА УКРАЇНИ: ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА СУЧАСНИЙ СТАН

Борозняк А. О., II курс, група Ж-21, спеціальність «Журналістика», Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини Університету «Україна»
Науковий керівник: **Кандюк-Лебідь С. В.,** директор Миколаївського коледжу Університету «Україна»
ІГРОВІ ФОРМАТИ СУЧАСНОЇ МУЛЬТИМЕДІЙНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ

Васіна С. В., IV курс, спеціальність «Журналістика» Інституту філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Адамчук Н. В.,** к. пед. н., доцент
ВІДЕОБЛОГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ЖУРНАЛІСТСЬКОГО ТЕКСТУ

Васіна С. В., IV курс, група ЖР-16/1, спеціальність «Журналістика», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Адамчук Н. В.,** к. філол. н., доцент
СПЕЦИФІКА ТРЕВЕЛ-ЖУРНАЛІСТИКИ ЯК СКЛАДОВОЇ БЛОГОСФЕРИ

Вовкотруб М., IV курс, спеціальность «Журналістика» групи ЖР16/1
Науковий керівник: **Ярошовець Т. І.,** к. філос. н., доцент кафедри журналістики, видавничої справи, поліграфії та редагування
ВИКОРИСТАННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ І АФОРИЗМІВ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ПЕРІОДИЦІ

Вовченко О. С., IV курс, група ЖР-16/1, спеціальність «Журналістика», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Адамчук Н. В.,** к. філол. наук, доцент
ОБРАЗ ЛЮДИНИ З ІНВАЛІДНІСТЮ У МЕДІАПРОСТОРІ

Воловоденко А. О., IV курс, група ЖР-16/1, спеціальність «Журналістика», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Данько-Сліпцова А. А.,** ст. викладач
ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ РАНКОВИХ ЕФІРІВ (НА ПРИКЛАДІ ПРОГРАМИ «РАНОК ПРО» НА РАДІО «ПРОМІНЬ»

Гороховська А. О., IV курс, група ЖР 16/1, Інститут філології та масової комунікації
Науковий керівник: **Денисенко В. А.**
СОЦІОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ПРЕСА: ВПЛИВ НА ГРОМАДСЬКУ ДУМКУ

Григоренко О., III курс, група ЗЖР-17-1, спеціальність «Журналістика», Інститут філології та масових комунікацій
Науковий керівник: **Ярошовець Т. І.,** к. філос. н., доцент
КІБЕРБУЛІНГ

Іванко А. Ю., IV курс, група ЗЖР 16/01, спеціальність «Журналістика», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Лоза Г. І.,** к. наук із соц. ком., доцент
КОНВЕРГЕНТНІ МЕДІА В РУСЛІ СУЧАСНОСТІ

Кисельчук В. В., IV курс, група ЖР-16/1, спеціальність «Журналістика», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Адамчук Н. В.,** к. філол. н., доцент
РЕКЛАМА НА ТЕЛЕБАЧЕННІ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Макарчук Х. М., IV курс, група ЗЖР-16/1, спеціальність «Журналістика», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Адамчук Н. В.,** к. філол. н., доцент
ВИСВІТЛЕННЯ ПРОБЛЕМ МОЛОДІ У СУЧАСНИХ ЗМІ

Сидоренко С. А., IV курс, група ЖР-16/1, спеціальність «Журналістика», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Бобренко Р. В.,** к. пед. н.
КЛАСИФІКАЦІЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У КОНТЕКСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СУЧАСНИХ МЕДІА

Слободянюк Я. Р., IV курс, група ЖР16-1, спеціальність «Журналістика», Інституту філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Лоза Г. І.,** доцент, кандидат наук із соціальних комунікацій
ТЕХНОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ТА ОСОБЛИВОСТІ ПРОСУВАННЯ РЕКЛАМНИХ МАТЕРІАЛІВ

Статкевич А. В., IV курс, група ЗЖР-16/1, спеціальність «Журналістика», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Адамчук Н. В.,** к. філол. наук, доцент
МІСЦЕ СЕНСАЦІЇ В ІНТЕРВ'Ю

Столяр Т. В., IV курс, група ЖР-16/1, спеціальність «Журналістика», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Данько-Сліпцова А. А.,** ст. викладач
АСПЕКТИ РОБОТИ СУЧАНОГО ВЕДУЧОГО РАДІОПРОГРАМИ У ПРЯМОМУ ЕФІРІ

Футрак М. Р., I курс, група ЖР-19-1мс-tr, спеціальність «Журналістика», Тернопільський коледж Університету «Україна»
Науковий керівник: **Кибалюк Н. М.**
РОЛЬ ЗМІ У ЖИТТІ ЛЮДИНИ

Шаповаленко М. І., IV курс, група Ж-41, спеціальність «Журналістика», Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини Університету «Україна»
Науковий керівник: **Кандюк-Лебідь С. В.,** директор Миколаївського коледжу Університету «Україна»
РОЗВИТОК ОСНОВНИХ ЖАНРІВ ОНЛАЙН-ЖУРНАЛІСТИКИ В УКРАЇНІ

СЕКЦІЯ №6
«РЕДАКЦІЙНО-ВИДАВНИЧІ ПРОЦЕСИ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ВИКОРИСТАННЯ В СИСТЕМІ МАСОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ»

Керівник секції: ***Бобренко Р.В.,*** *к.п.н., доцент кафедри журналістики, видавничої справи, поліграфії та редагування*

Адамчук Н. В., к. філол. н., доцент, Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
ТЕМАТИЧНІ ДОМІНАНТИ ЕСЕЇСТИЧНОГО ТЕКСТУ ОЛЕКСАНДРА БОЙЧЕНКА

Ковтун А. В., IV курс, група ВС-16/1, спеціальність «Видавнича справа та редагування», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Неділько Т. П.,** ст. викладач
СПЕЦИФІКА РЕДАГУВАННЯ ТЕКСТУ

Лоза Г. І., кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент, Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ПРОСТОРІ (на прикладі Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»)

Лук'яненко А. А., IV курс, кафедра журналістики, поліграфії, видавничої справи та редагування
Науковий керівник: **Неділько Т. П.,** старший викладач кафедри журналістики, видавничої справи, поліграфії та редагування
ЖАНРИ У ЗМІ: СПІЛЬНЕ ТА ВІДМІННЕ

Маковська К., IV курс, група ЗВС-16/1, спеціальність «Видавнича справа та редагування», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Ярошовець Т.І.,** к. філос. н., доцент
МЕТОДИ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ВИДАВНИЦТВІ

Опанасенко І. Д., IV курс, група ЗВС-16/1, спеціальність «Видавнича справа та редагування», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Козак П. М.,** ст. викладач
ФОТОДОКУМЕНТАЛІСТИКА ВАСИЛЯ ПИЛИП'ЮКА: ВІДЛУННЯ ЕПОХИ

Сомінська Л. К., IV курс, група ЗВС-16/1, спеціальність «Видавнича справа та редагування», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Козак П. М.,** ст. викладач
ЕЛЕКТРОННА РЕЛІГІЙНА ПЕРІОДИКА УКРАЇНИ

Юр'єва К. О., IV курс, група ЗВС-16/1, спеціальність «Видавнича справа та редагування», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Козак П. М.,** ст. викладач
РОЛЬ КНИЖКОВИХ ІЛЮСТРАЦІЙ У ВИДАННІ

СЕКЦІЯ №7
«ТУРИЗМ ЯК БАГАТОГРАННЕ СУСПІЛЬНЕ ЯВИЩЕ»

Керівник секції: ***Монтрін І.І.,*** *к.е.н., доцент кафедри туризму, документних та міжкультурних комунікацій*

Барна І. В., IV курс, група ТУ-16-1, спеціальність «Туризм», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Монтрін І. І.,** к. е. н., доцент
МАРКЕТИНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В ТУРИЗМІ: ПОКРОКОВИЙ ВИХІД З КРИЗИ

Борейко Д. В., III курс, група ТУ-17-1, спеціальність «Туризм», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник**: Дивинська Ю.А.,** асистент кафедри
СТАН ТА РОЗВИТОК РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ

Бугайчук О. О., I курс, група ТУ-19-1, спеціальність «Туризм», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Дивинська Ю. А.,** асистент кафедри менеджменту та туризму
СТАН ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

Виноградова В. В., II курс, група ТУ-18-1, спеціальність «Туризм», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Дивинська Ю.А.,** асистент кафедри менеджменту та туризму
ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ

Волинець Я. А., IV курс, група ТУ-16/1, спеціальність «Туризм», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Монтрін І. І.,** к. е. н., доцент
МІСЦЕ МАРКЕТИНГОВОЇ ПОЛІТИКИ В УПРАВЛІННІ ТУРИСТИЧНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Головень Т. М., II курс, група ТУ-18-1, спеціальність «Туризм», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Дивинська Ю. А.,** асистент кафедри менеджменту та туризму
СТАН РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Гольхова К., студентка магістратури, група ЗТУ-11/18, Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Степанова О. А.,** професор, завідувачка кафедри туризму, документних та міжкультурних комунікацій, Університет «Україна»
ФЕСТИВАЛЬНИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ

Гомола В. О., IV курс, група ТУ-16-1, спеціальність «Туризм», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Монтрін І. І.,** к. е. н
СІЛЬСЬКИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ: ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ

Дачева Є. О., IV курс , група ТУ-16-1, спеціальність «Туризм», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник **Монтрін І. І.** к. е. н., доцент
МІСЦЕ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ В СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Дударенко А. О., IV курс, група ТУ-1-61, спеціальність «Туризм», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Монтрін І. І.,** к. е. н., доцент
ЛІКУВАЛЬНО-ОЗДОРОВЧИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ

Куницький М. П., д. і. н., доцент, професор кафедри інформаційної діяльності та туризму Луцького інституту розвитку людини Університету «Україна»
ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Майстер А. А., к. г. н., доцент кафедри інформаційної діяльності та туризму Луцького інституту розвитку людини Університету «Україна»
РОЗВИТОК СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Марчук І.В., Грищенко Ю., IV курс, група Тр-41, спеціальність «Туризм» Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»
Науковий керівник: **Терлецький В. К.,** к. біол. н., доцент
АНАЛІЗ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ У ВОЛИНСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Ониськів Ю. М., II курс, група ЖР-18-1мс-tr, спеціальність «Журналістика», Тернопільський коледж Університету «Україна»
Науковий керівник: **Кибалюк Н. М.**
ЕКОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМОК СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Поліщук Д.С., Хлус І.О., I курс, група Тр-11, спеціальність «Туризм», Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»
Науковий керівник**: Терлецький В. К.,** к. біол. н., доцент
ХРЕСТОВОЗДВИЖЕНСЬКИЙ МОНАСТИР У ЧАРТОРИЙСЬКУ ЯК ОБ'ЄКТ КРАЄЗНАВЧОГО ТУРИЗМУ НА ВОЛИНІ

Пушкарук Н., VI курс, група ТУ-11/18, Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Степанова О. А.,** професор, завідувач кафедри туризму, документних та міжкультурних комунікацій, Університет «Україна»
РЕЛІГІЙНИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ

Пушкарь М., VI курс, група ЗТУ-11/18, Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Степанова О. А.,** професор, завідувач кафедри туризму, документних та міжкультурних комунікацій, Університет «Україна»
ОСОБЛИВОСТІ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Степанова О. А., доктор культурології, професор, завідувач кафедри туризму, документних та міжкультурних комунікацій, Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
ДЕРЖАВНИЦЬКО-ПРАВОВИЙ ВИМІР РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО КУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ

Столяр А. О., IV курс, група ТУ-16-1-lk, спеціальність «Туризм», Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»
Науковий керівник: **Майстер А. А.,** к. г. н., доцент
РОЗВИТОК ГІРСЬКОЛИЖНОГО ТУРИЗМУ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ РЕГІОНІ

Федонюк І. В., IV курс, група ТУ-16-1-lk, спеціальність «Туризм», Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»
Науковий керівник: **Куницький М. П.,** д. і. н., професор
РОЗВИТОК ГОТЕЛЬНИХ МЕРЕЖ В УКРАЇНІ

ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
СЕКЦІЯ №8
«СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЗМІЦНЕННЯ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ»

Керівник секції: ***Адирхаєва Людмила Вікторівна,*** *завідувачка кафедрою фізичної терапії, ерготерапії та фізичного виховання, к.пед.н., доцент*
Секретар: ***Колядич Оксана Іванівна,*** *старший викладач кафедри фізичної терапії, ерготерапії та фізичного виховання*

Андрійченко В. С., III курс, група СПО-17, спеціальність «Спеціальна освіта», Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»
Науковий керівник: **Вишар Є. В.,** старший викладач кафедри фізичної реабілітації і фізичного виховання
ЛФК ПРИ ВАРИКОЗНОМУ РОЗШИРЕНІ ВЕН

Бєльський І. О., IV курс, група ЗФТ-17-1-zh, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Панченко Т.М.,** к. біолог. н., доцент кафедри
ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПРИ ПЕРЕЛОМІ ПРОМЕНЕВОГО СУГЛОБА

Біліченко С. В., II курс, група СПО-17, спеціальність «Спеціальна освіта», Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»
Науковий керівник: **Вишар Є. В.,** старший викладач кафедри фізичної реабілітації та фізичного виховання
ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ХВОРИХ НА МІЖХРЕБЦЕВІ ГРИЖІ

Бушмакіна С. К., ІІ курс, група ФТ-18-1, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Гусаревич О. В.,** к. н. з фіз. вих. та спорту, доцент кафедри соціально- реабілітаційних технологій
СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЗМІЦНЕННЯ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

Ванат В. А., ІІІ курс, група ЗФТ-17-1-zh, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Панченко Т. М.,** к. біолог. н., доцент кафедри
ВПЛИВ МАСАЖУ НА ОРГАНТИ І ТКАНИНИ

Вірста Ю. Ю., IV курс, група ФР-16, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Адирхаєва Л. В.,** к. пед. н., доцент
ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ ПРИ НАВЧАННІ ТА ВИХОВАННІ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ

Вітек Т. Л., IV курс, група ФР-16-1, спеціальність «Фізична реабілітація», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Блідун М. І.,** асистент кафедри соціально-реабілітаційних технологій
ЗАСОБИ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПРИ РАДИКУЛОПАТІЇ

Волинець Д. В., ІІ курс, група ФТ-18-1, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Савенко О. В.,** асистент кафедри соціально-реабілітаційних технологій
ВИТЯЖІННЯ ХРЕБТА, ЯК МЕТОД ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ХВОРИХ ТА ІНВАЛІДІВ

Гайдай В. М., IV курс, група ЗФР-16-1,спеціальність «Фізична реабілітація», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Блідун М. І.,** асистент кафедри соціально-реабілітаційних технологій
ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПРИ ІШЕМІЧНІЙ ХВОРОБІ СЕРДЦЯ

Гайдідей А. М., ІІ курс, спеціальність «Спеціальна освіта», Полтавського інституту економіки і права Університету «Україна»
Науковий керівник: **Вишар Є. В.,** старший викладач кафедри фізичної реабілітації та фізичного виховання
ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПРИ ОЖИРІННІ

Гайченя Т. В., IV курс, група ФР-16-1-zh, спеціальність «Фізична реабілітація», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Блідун М. І.,** асистент кафедри
ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПІСЛЯ ІНСУЛЬТУ

Гоменюк А. Є., І курс, група 21-СГ, спеціальність «Біологія та Біотехнології», Національний університет «Києво-Могилянська академія»
Науковий керівник: **Максименко В. В.,** старший викладач
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ

Гончарук І. І., ІІІ курс, група ФТ-17-1-zh, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Панченко Т. М.,** к. біолог. н., доцент кафедри
ВИКОРИСТАННЯ КОНДУКТИВНОЇ ПЕДАГОГІКИ ПЕТЕ У ФІЗИЧНІЙ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПРИ ДЦП

Гораль І. П., IV курс, група Злз 4.1., спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»
Науковий керівник: **Колісник О.П.,** к. психол. н., доцент
ДУХОВНІСТЬ ЯК ЧИННИК ОЗДОРОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ

Грачова К. В., ІІ курс, група 41- А, спеціальність «Міжнародні відносини», Національний університет «Києво-Могилянська академія»
Науковий керівник: **Лахманюк Т. В.,** старший викладач
ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПРИ ЦУКРОВОМУ ДІАБЕТІ

Грушка О. В., IV курс, група ФР-16, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапіця», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Мацегоріна Н. В.,** ст. викладач
МАСАЖ ЯК ЗАСІБ ФІЗІЧНОЇ ТЕРАПІЇ ПРИ СКОЛІОЗІ

Даниленко В. С., ІІІ курс, група СПО-17, спеціальність «Спеціальна освіта», Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»
Науковий керівник: **Вишар Є. В.,** старший викладач кафедри фізичної реабілітації і фізичного виховання
ЗАСОБИ АДАПТИВНОЇ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ПРИ ПРОФІЛАКТИЦІ ШКІДЛИВИХ ЗВИЧОК У МОЛОДІЖНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Дзензелюк Д. О., к. пед. н., доцент кафедри соціально-реабілітаційних технологій, Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
ФІЗИЧНА АКТИВНІСТЬ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Домanська Т. В., І курс, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»
Науковий керівник: **Шипелик О. В.,** доцент, к. м. н., кафедри фізичної реабілітації та соціального забезпечення.
ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

Драгальчук Н. В., IV курс, група ЗФР-16-1-zh, спеціальність «Фізична реабілітація», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Панченко Т. М.,** к. б. н., доцент кафедри
ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ В ДІТЕЙ ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Дробишева Г. Г., І курс магістратури, група СПО-19, спеціальність «Спеціальна освіта», Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»
Науковий керівник: **Бойко Г. М.,** д. пед. н., професор, завідувач кафедри фізичної реабілітації та фізичного виховання
ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЯ ПРИ ЦУКРОВОМУ ДІАБЕТІ

Єрмоленко Є. П., IV курс, група ФТ-16-1, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Підпомога А. Ю.,** к. фіз. вих., доцент
ПРОБЛЕМА ХАРЧУВАННЯ СУЧАСНОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Єрмоленко Є. П., IV курс, група ФР-16-1, кафедри фізичної терапії, ерготерапії та фізичного виховання, Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Адирхаєва Л. В.,** к. пед. н., доцент
ДІЯ ІНФРАЧЕРВОНОГО ВИПРОМІНЮВАННЯ НА ТІЛО ЛЮДИНИ

Жарова Л. М., IV курс, група ЗФР 16-1, спеціальність «Фізична реабілітація», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Туровець Г. М.,** старший викладач
РЕАБІЛІТАЦІЯ ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ТА ЛІТНЬОГО ВІКУ, ХВОРОБА АЛЬЦГЕЙМЕРА

Житовоз М. П., IV курс, аспірант, спеціальність «Фізична культура і спорт», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Адирхаєв С.Г.,** д. пед. н., професор
ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ ТЕХНІКИ ФІЗИЧНИХ ВПРАВ СТУДЕНТІВ З ВАДАМИ СЛУХУ НА ЗАНЯТТЯХ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Завадська І. В., IV курс, група ЗФР-16-1-zh, спеціальність «Фізична реабілітація», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Блідун М. І.,** асистент кафедри
ФІЗИЧНІ ВПРАВИ ПРИ ПОРУШЕННЯХ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ

Захарова О. А., I курс, група ЗФТ 1- м, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Любенко В. О.,** к. мед. н., доцент
ВИКОРИСТАННЯ ІШЕМІЧНОЇ КОМПРЕСІЇ НА ТРИГЕРНІ ТОЧКИ ДЛЯ ПОЛЕГШЕННЯ БОЛЮ У ФІЗИЧНІЙ ТЕРАПІЇ

Зосимчук Л. С., IV курс, група ЗФР-16, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Адирхаєва Л. В.,** к. пед. н., доцент
ЛФК ПРИ ЗАХВОРЮВАННІ ОРГАНІВ ДИХАННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Іскрицька З. Р., IV курс, група ЗФР-16-1-zh, спеціальність «Фізична реабілітація», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Блідун М. І.,** асистент кафедри
МОРФОЛОГІЧНІ ОЗНАКИ ДЦП

Карчевська В. Є., II курс, група ФТ-18-1, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Гусаревич О. В.,** к. н. з фіз. вих. та спорту, доцент кафедри соціально-реабілітаційних технологій
КЛАСИЧНИЙ МАСАЖ ЯК ЗАСІБ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ХВОРИХ ТА ІНВАЛІДІВ

Кирилюк В. В., ст. викладач кафедри фізичної реабілітації та соціального забезпечення, Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»
ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ПРИ ПЛОСКОСТОПОСТІ

Кириченко А. В., IV курс, група ФР-16-1-zh, спеціальність «Фізична реабілітація», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Блідун М. І.,** асистент кафедри
КЛІНІКО-РЕАБІЛІТАЦІЙНІ ГРУПИ ХВОРИХ, ЩО ПЕРЕНЕСЛИ ЧЕРЕПНО-МОЗКОВУ ТРАВМУ (ЧМТ)

Кищук А. Ю., IV курс, група ФР-16, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Холодова О. С.,** ст. викладач
ОСОБЛИВОСТІ ЛІКУВАЛЬНОГО МАСАЖУ ПРИ ЗАХВОРЮВАННЯХ ДИХАЛЬНОЇ СИСТЕМИ

Коваленко О.М., IV курс, група ЗФР-16, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Адирхаєва Л. В.,** к. пед. н., доцент
ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ПРИ ЦУКРОВОМУ ДІАБЕТІ

Ковальчук А. А., IV курс, група ФР-16-1, спеціальність «Фізична реабілітація», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Блідун М. І.,** асистент кафедри соціально-реабілітаційних технологій
ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ХВОРИХ НА ДЦП ДЛЯ ПОКАРЩЕННЯ ЇХ ПОДАЛЬШОГО ЖИТТЯ

Ковальчук А. В., ІІ курс, група ФТ-18-1, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Гусаревич О. В.,** к. н. з фіз.. вих. та спорту
СОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ДІТЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ

Коломієць О. О., IV курс, група ФР-16, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Холодова О. С.,** ст. викладач
РЕАБІЛІТАЦІЙНІ ЗАХОДИ ПРИ ЗАХВОРЮВАННЯХ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ

Корбаньова Ю., ІІ курс, група СПО-17, спеціальність «Спеціальна освіта», Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»
Науковий керівник: **Вишар Є. В.,** старший викладач кафедри фізичної реабілітації та фізичного виховання
АДАПТИВНА ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ЯК ЗАСІБ ПРОФІЛАКТИКИ ЗАХВОРЮВАНЬ ШКОЛЯРІВ

Корсунський Є. С., IV курс, група ЖР 16/1, спеціальність «Журналістика», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Тропіна А. О.,** старший викладач
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ГІГІЄНИ ПРАЦІ

Кузьменко Я. Р., ІІ курс, група ФТ-18-1, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Колядич О.І.,** ст. викладач
ОЗДОРОВЧИЙ ВПЛИВ СПА НА ОРГАНІЗМ ЛЮДИНИ

Курінна К. Г., IV курс, груп ЗФР-16-1, спеціальність «Фізична реабілітація», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Блідун М. І.,** асистент кафедри соціально-реабілітаційних технологій
ФІЗИЧНА РАБІЛІТАЦІЯ ПРИ ПНЕВМОНІЇ

Куц Г. В., група ЗФР-19-1 м, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Холодова О. С.,** ст. викладач
РЕАБІЛІТАЦІЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ПІСЛЯ ПОРАНЕНЬ

Лабунський А. С., ІІ курс, група ФТ-18-1, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Колядич О.І.,** ст. викладач
МАНУАЛЬНА ТЕРАПІЯ У ФІЗИЧНІЙ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Луцюк Ю. Л., IV курс, група ФР-16-1-zh, спеціальність «Фізична реабілітація», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Блідун М. І.,** асистент кафедри
КЛІНІЧНІ ПРОЯВИ ІНСУЛЬТУ

Ліплява С. О., ІІ курс, група СПО-17, спеціальність «Спеціальна освіта», Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»
Науковий керівник: **Вишар Є. В.,** старший викладач кафедри фізичної реабілітації та фізичного виховання
ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПОРУШЕНЬ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ У ДІТЕЙ

Малетич Я. В., ІІІ курс, група СПО-17, спеціальність «Спеціальна освіта», Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»
Науковий керівник: **Вишар Є. В.,** старший викладач кафедри фізичної реабілітації і фізичного виховання
АДАПТИВНА ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ПРИ ЗАХВОРЮВАННІ ЖОВЧОВИВІДНИХ ШЛЯХІВ

Мельник О. О., IV курс, група ЗФР-16, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Адирхаєва Л. В.,** к. пед. н., доцент
ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ПРИ ЗАХВОРЮВАННЯХ ОРГАНІВ ДИХАННЯ

Михальков Д. І., IV курс, груп ЗФР-16-1, спеціальність «Фізична реабілітація», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Блідун М. І.,** асистент кафедри соціально-реабілітаційних технологій
КІНЕЗОТЕРАПІЯ ЯК МЕТОД ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Михальська А. В., IV курс, група ФР-16-1, спеціальність «Фізична реабілітація», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Блідун М. І.,** асистент кафедри соціально-реабілітаційних технологій
МАНУАЛЬНА ТЕРАПІЯ ЯК ТОЧНИЙ ДІАГНОСТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ

Нігруца М. О., IV курс, група ФР-16, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Адирхаєв С. Г.,** д. пед. н., професор
ОСТЕОХОНДРОЗ — ХВОРОБА ВСЬОГО ОРГАНІЗМУ

Нісоловська А. В., IV курс, група ФР-16-1-zh, спеціальність «Фізична реабілітація», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Блідун М. І.,** асистент кафедри
МАСАЖ ПРИ ДЦП

Новікова І. І., II курс, група ФТ-18-1, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Житомирський економіко-гуманітарний інститут ВНЗ «Університет» Україна»
Науковий керівник: **Гусаревич О. В.,** к. н. з фіз.. вих. та спорту, доцент кафедри соціально-реабілітаційних технологій
ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПРИ ПЛОСКОСТОПОСТІ

Осіпова О. А., II курс, група ФТ-18-1-zh, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Гусаревич О. В.,** к. н. з фіз. вих. і спорту, доцент кафедри
ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ КЛІМАТОТЕРАПІЇ У ФІЗИЧНІЙ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Пашко Н. Є., II курс, група СПО-17, спеціальність «Спеціальна освіта», Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»
Науковий керівник: **Вишар Є. В.,** старший викладач кафедри фізичної реабілітації та фізичного виховання
ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПРИ УШКОДЖЕННЯХ ГОМІЛКОВОСТОПНОГО СУГЛОБА

Пендюріна Д. В., IV курс, група ФР-16-1-zh, спеціальність 227 «Фізична реабілітація», Житомирський економіко-гуманітарний інститут «Університету «Україна»
Науковий керівник: **Гусаревич О. В.,** канд. н. з фіз. вих. та спорту, доцент
НЕВРИТ СІДНИЧНОГО НЕРВА ТА ПРИЧИНИ ЙОГО РОЗВИТКУ

Поліщук М. І., IV курс, група ФР-16/1, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Адирхаєв С. Г.,** д. пед. н., професор
ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ПРИ ТРАВМАТИЗМІ СПОРТСМЕНІВ, ЯКІ ЗАЙМАЮТЬСЯ ХОРТІНГОМ

Поповичук М. А., IV курс, група ФР-16-1-zh, спеціальність «Фізична реабілітація», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Блідун М. І.,** асистент кафедри
КЛІНІЧНІ ОЗНАКИ ПРИ ДЦП

Просвірова О. О., I курс, група ФР-1м, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Любенко В. О.,** к. мед. н., доцент
ВАЖЛИВІСТЬ ФОРМУВАННЯ ПАТЕРНУ ДИХАННЯ ПІД ЧАС ПІСЛЯПОЛОГОВОЇ ЛФК

Радько О. В., IV курс, груп ЗФР-16-1, спеціальність «Фізична реабілітація», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Блідун М. І.,** асистент кафедри соціально-реабілітаційних технологій
ТОЧКОВИЙ МАСАЖ ЯК МЕТОД ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Роговський В. В., III курс, група ЗФТ-17-1-zh, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Панченко Т. М.,** к. біолог. н., доцент кафедри
ВИКОРИСТАННЯ БАНОЧНОГО МАСАЖУ У ФІЗИЧНІЙ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Родак М., IV курс, група ФР-16/1, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Адирхаєва Л. В.,** к. пед. н., доцент
НЕТРАДИЦІЙНІ МЕТОДИ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ПРИ ПОРУШЕННЯХ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ ЛЮДИНИ

Розум А. О., ІІ курс, група ФТ-18-1, спеціальність « Фізична терапія, ерготерапія», Житомирський економіко-гуманітарний інститут ВНЗ «Університет»Україна»
Науковий керівник: **Гусаревич О. В.,** к. н. з фіз.. вих. та спорту, доцент кафедри соціально-реабілітаційних технологій
ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПРИ ОСТЕОХОНДРОЗІ ПОПЕРЕКОВО-КРИЖОВОГО ВІДДІЛУ ХРЕБТА

Сайдак Ю. Р., IV курс, група ЗФТ 21-17, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Любенко В. О.,** доцент, кандидат медичних наук
ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПРИ КОМПРЕСІЙНОМУ ПЕРЕЛОМІ ПОПЕРЕКОВОГО ВІДДІЛУ ХРЕБТА

Саприкіна В. А., ІІІ курс, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія»
Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»
Науковий керівник: **Кирилюк В. В.,** ст. викладач кафедри фізичної реабілітації та соціального забезпечення
ЗАСТОСУВАННЯ ЛІКУВАЛЬНОГО МАСАЖУ ПРИ ІНСУЛЬТІ У ДИСПАНСЕРНИЙ ПЕРІОД РЕАБІЛІТАЦІЇ

Середа Л. І., IV курс, група ФР-16-1-zh, спеціальність «Фізична реабілітація», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Блідун М. І.,** асистент кафедри
ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСОБІВ І МЕТОДІВ РЕАБІЛІТАЦІЇ, ХВОРИХ НА ДЦП

Смолкін С. М., IV курс, група ФР-16-1, спеціальність «Фізична реабілітація», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Гусаревич О. В.,** к.н.з фіз.. вих. та спорту, доцент кафедри соціально-реабілітаційних технологій
ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ІНСУЛЬТНИХ ХВОРИХ В ПЕРШИЙ ПЕРІОД ВІДНОВЛЕННЯ

Сніцар Н. Я., IV курс, група ФР-16-1-zh, спеціальність «Фізична реабілітація», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Блідун М. І.,** асистент кафедри
РЕАБІЛІТАЦІЯ В ГОСТРОМУ ПЕРІОДІ ЧЕРЕПНО-МОЗКОВОЇ ТРАВМИ

Соколов І. М., І курс, група ЗФТ 1- м, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Любенко В. О.,** к. мед. н., доцент
РОЛЬ ФІЗИЧНИХ ВПРАВ В ФІЗИЧНІЙ ТЕРАПІЇ ТА В ПРОФІЛІКТИЧНИХ ЦІЛЯХ

Соколюк О. О., ІІІ курс, група ЗФР-17-2,спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Блідун М. І.,** асистент кафедри соціально-реабілітаційних технологій
НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДІВ ЛІКУВАННЯ ПЛОСКОСТОПОСТІ

Сорокін А. О., IV курс, група ФР-16, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Адирхаєв С. Г.,** д. пед. н., професор
НЕВРАЛГІЯ, НЕВРОПАТІЯ ЧЕРЕПНО-МОЗКОВИХ НЕРВІВ

Сінельніков Р. О., IV курс, група ФР-16-1-zh, спеціальність «Фізична реабілітація», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Блідун М. І.,** асистент кафедри
ФІЗІОТЕРАПІЯ ПРИ ДЦП

Сірик Л. Р., IV курс, група ФР-16-1-zh, спеціальність «Фізична реабілітація», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Блідун М. І.,** асистент кафедри
ДІАГНОСТИКА ІШЕМІЧНОГО ІНСУЛЬТУ

Ставська М. В., V курс, група ФТ-19-1м, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія» Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Адирхаєва Л. В.,** к. пед. н, доцент
ПЛОСКОСТОПІСТЬ. ЛІКУВАННЯ ТА ПРОФІЛАКТИКА ПЛОСКОСТОПОСТІ

Табурчак Д. С., IV курс, група ФР-16-1, спеціальність «Фізична реабілітація», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Блідун М. І.,** асистент кафедри соціально-реабілітаційних технологій
АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОБЛЕМИ РОЗЛАДІВ ХАРЧОВОЇ ПОВЕДІНКИ

Телестакова О. О., IV курс, група ФР-16, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Холодова О. С.,** ст. викладач
ЛІКУВАЛЬНИЙ МАСАЖ ПРИ ЗАХВОРЮВАННЯХ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ

Тичина А. М., IV курс, група ФР-16/1, спеціальність «Фізична терапія та ерготерапія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Мацегоріна Н. В.,** ст. викладач кафедри фізичної терапії, ерготерапії та фізичного виховання
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПІСЛЯ ІНСУЛЬТУ

Урясьєв С. Л., І курс магістратури, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Адирхаєв С. Г.,** д. пед. н, професор
АНАЛІЗ ЕФЕКТІВ ЗМІНИ СТРУКТУРИ ХРЕБТА ВНАСЛІДОК ПОШКОДЖЕНЬ ТА ЗАХВОРЮВАНЬ СПОРТСМЕНІВ

Федоренко М. В., IV курс, група ЗФТ 21-17, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Туровець Г. М.,** старший викладач
ДЕМІЄЛІНІЗУЮЧІ ХРОНІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ. ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ В КОМПЛЕКСІ ВІДНОВНОГО ЛІКУВАННЯ

Хмарський Л. Г., II курс, група ФТ-18-1 спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Колядич О. І.,** ст. викладач
РОЛЬ ПОЗИТИВНОГО МИСЛЕННЯ В ЖИТТІ ЛЮДИНИ

Хмельовська Г. В., IV курс, група ЗФТ-17-2-zh, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Троценко Н. О.,** ст. викладач кафедри
ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ — ЗАПОРУКА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

Хоменко Т. В., V курс, група ФТ-19-1м, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Адирхаєва Л. В.,** к. пед. н., доцент
ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ПРИ ГІПЕРТОНІЇ У ЖІНОК МОЛОДОГО ВІКУ

Цалко Л. С., IV курс, група ФР-16-1-zh, спеціальність «Фізична реабілітація», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Блідун М. І.,** асистент кафедри
ОСНОВИ І МЕТОДИ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ХВОРИХ ПРИ ОСТЕОХОНДРОЗІ ПОПЕРЕКОВОГО ВІДДІЛУ ХРЕБТА УСКЛАДНЕНОГО ГРИЖЕЮ МІЖХРЕБЦЕВИХ ДИСКІВ НА РІВНІ S1-L5

Цирковняк О. О., І курс магістратури, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Адирхаєв С. Г.,** д. пед. н, професор
РОЛЬ РОБОТИ З СІМ'ЄЮ В РЕАБІЛІТАЦІЇ ПАЦІЄНТА З ЮВЕНІЛЬНИМ РЕВМАТОЇДНИМ АРТРИТОМ

Цирковняк О. О., І курс магістратури, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія»,Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Дасюкевич О. Й.,** к. біол. н., провідн. н. с.. Національний інститут раку
ФОТОДИНАМІЧНА ТЕРАПІЯ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ ЗАСІБ РЕАБІЛІТАЦІЇ ОНКОЛОГІЧНИХ ХВОРИХ

Чижик В. В., к. біол. н., доцент, професор, професор кафедри фізичної реабілітації Луцького інституту розвитку людини Університету «Україна»
ПРОФІЛЬНА ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Чучуй О. О., ІІІ курс, група СПО-17, спеціальність «Спеціальна освіта», Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»
Науковий керівник: **Вишар Є. В.,** старший викладач кафедри фізичної реабілітації та фізичного виховання
ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ПРИ ВАРИКОЗНОМУ РОЗШИРЕНІ ВЕН

Шипелик О. В., к. мед. н., Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»
РЕАБІЛІТАЦІЯ ПІСЛЯ ІНСУЛЬТУ

Шпаков Д. С., ІІІ курс, група ФТ-17-1-zh, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Блідун М.І.,** асистент кафедри
КЛІНІЧНІ ПРОЯВИ ПЕРЕЛОМУ СТЕГНОВОЇ КІСТКИ

Юр В. В., ІІІ курс, група ЗФТ-17-1-zh, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Блідун М. І.,** асистент кафедри
ЗАСТОСУВАННЯ ФІТБОЛГІМНАСТИКИ У ФІЗИЧНІЙ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Ярошук Н. В., IV курс, група ФР-16-1, спеціальність «Фізична реабілітація», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Блідун М. І.,** асистент кафедри соціально-реабілітаційних технологій
ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДЛЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ

СЕКЦІЯ №9
«СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ»

Керівник секції: ***Базиленко Анастасія Костянтинівна,*** *завідувачка кафедрою соціальної роботи та педагогіки, к. психол. н., доцент*

Бабій А. В., І курс, група ЗСР-19-1м-hm, спеціальність «Соціальна робота», Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Польовик О. В.,** к. пед. н.
ПОСЕРЕДНИКА ДІЯЛЬНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА У РОЗВ'ЯЗАННІ КОНФЛІКТІВ У СТУДЕНТСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Баглай Т. М., ІІ курс, група СРз-2.1, спеціальність «Соціальна робота», Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»
Науковий керівник: **Закусило О. Ю.,** старший викладач
ДО ПИТАННЯ ПРОТИДІЇ НАСИЛЬСТВА У СІМ'Ї

Базиленко А. К., к. психол. н., завідуюча кафедри соціальної роботи та педагогіки, Інституту соціальних технологій Університету «Україна»
КАРАНТИН ЯК БУДЕННЕ ЯВИЩЕ ДЛЯ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Баранівська Г. Л., ІІ курс, група ЗСР-18-1-zh, спеціальність «Соціальна робота», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Тимошенко В. І.,** к. і. н., старший викладач
ПРАКТИКА РЕАБІЛІТАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ-УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ В СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ

Барсук Т. Б., IV курс, група ЗСР-17-2-zh, спеціальність «Соціальна робота», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Кузьменко В. Й.,** к. пед. н., доцент кафедри
ВИБІР ОСОБИСТІСТЮ АКТИВНОЇ ЖИТТЄВОЇ ПОЗИЦІЇ

Бацман О. С., в. о. завідувача кафедри, доцент кафедри соціальної роботи Полтавського інституту економіки і права Університету «Україна»
ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ АДАПТАЦІЇ ЛІТНІХ ЛЮДЕЙ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Бех Н. В., І курс, група ЗСР-19-1м-hm, спеціальність «Соціальна робота», Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Войціх І. В.,** к. пед. н.
СОЦІАЛЬНІ НАСЛІДКИ МІГРАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Бородіна О. С., к. пед. н., доцент кафедри соціально-реабілітаційних технологій, Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ ПРИ ВЗАЄМОДІЇ З СУЧАСНИМИ ІНФОРМАЦІЙНИМИ ТЕХНОЛОГІЯМИ

Будько Ю. С., студентка магістратури, спеціальності «Соціальна робота», Інституту соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник**: Базиленко А. К.,** к. психол. н.
ДОСВІД, СТАН ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ФОРМ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ, ЯКІ ПРОЖИВАЮТЬ В ДИТЯЧИХ УСТАНОВАХ

Бухольський А. Г., І курс, група СР-19-1м-zh, спеціальність «Соціальна робота», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Кузьменко В. Й.,** к. пед. н., доцент кафедри соціально-реабілітаційних технологій
ЧИННИКИ ГЕНДЕРНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІ

Вознесенська Я. В., IV курс, група ЗПЛ-16-1-nk, спеціальність «Психологія», Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Скрипнікова М.А.,** ст. викладач
ПСИХОСОЦІАЛЬНА ДОПОМОГА ДІТЯМ, ЯКІ ПЕРЕЖИЛИ НАСИЛЬСТВО В СІМ'Ї

Войтович Л. І., І курс, група ЗСР-19-1м-hm, спеціальність «Соціальна робота», Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Польовик О. В.,** к. пед. н.
ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ З СІМ'ЄЮ У СЖО

Волковинський С. В., І курс, група ЗСР-19-1м-hm, спеціальність «Соціальна робота», Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Польовик О. В.,** к. пед. н.
МОДЕЛІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ У ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ

Гніздовська Д. Б., І курс, група СР-19-1м-hm, спеціальність «Соціальна робота», Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Ковтун О. С.,** к. соціол. н.
СУЧАСНІ МОДЕЛІ ІНВАЛІДНОСТІ

Головко Т. П., ІІ курс, група ЗПЛ-19-1м-hm, спеціальність «Психологія», Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Кондратюк С.М.,** к. психол. н., доцент
ПРОФОРІЄНТАЦІЙНА РОБОТА ІЗ ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ

Горова-Вершиніна Л. В., І курс магістратури, спеціальність «Соціальна робота», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Пузіков Д. О.,** к. пед. н., доцент
ПІДГОТУВАННЯ ДИТИНИ З ІНВАЛІДНІСТЮ ДО НАВЧАННЯ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ЗАКЛАДІ: РОЛЬ ФАХІВЦЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Грищенко М. С., І курс, група СР-19-1м-zh, спеціальність «Соціальна робота», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Кузьменко В. Й.,** к. пед. н., доцент кафедри соціально- реабілітаційних технологій
РЕАЛІЗАЦІЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Гуцал Л. П., І курс, група ЗСР-19-1м-hm, спеціальність «Соціальна робота», Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Островська Н. О.,** к. пед. н.
МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ЯК НАПРЯМ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Дарморос О. В., І курс, група ЗСР-19-1м-hm, спеціальність «Соціальна робота», Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Ковтун О. С.,** к. соціол. н.
ПЕРЕВАГИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ В ЗАКЛАДАХ ІНТЕРНАТНОГО ТИПУ

Дарморос О. Л., І курс, група ЗСР-19-1м-hm, спеціальність «Соціальна робота», Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Ковтун О. С.,** к. соціол. н.
ТЕХНОЛОГІЇ РЕІНТЕГРАЦІЇ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ ПОРАНЕНИХ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

Деркач А. Ю., І курс магістратури, група ЗСР-19-1м, спеціальність «Соціальна робота», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Євдокимова В. В.,** к. соц. н.
ОРГАНІЗАЦІЯ ВІЛЬНОГО ЧАСУ ЯК ЗАСІБ АДАПТАЦІЇ ЛЮДИНИ ПОХИЛОГО ВІКУ ДО СТАРОСТІ

Діденко Г. Ю., І курс, група СР-19-1м-nk, спеціальність «Соціальна робота», Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Пшенична М. В.,** к. е. н.
СУЧАСНИЙ СТАН ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Єгорова Р. О., І курс, група ЗСР-19-1м-hm, спеціальність «Соціальна робота», Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Ковтун О. С.,** к. соціол. н.
ТЕОРІЇ ФЕНОМЕНУ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ В СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ

Жмудь В. С., V курс, група СПО-19-1м, спеціальність «Спеціальна освіта», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Литовченко О. В.,** к. пед. н., доцент
ДОСЛІДЖЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ ЩОДО ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ

Загутіна-Візер Я. Ю., V курс, група СПО-19-1м, спеціальність «Спеціальна освіта», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Литовченко О. В.,** к. пед. н., доцент
РОЛЬ ТА МОЖЛИВОСТІ АСИСТЕНТА ВЧИТЕЛЯ У СОЦІАЛЬНІЙ АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО ЗАКЛАДУ

Заіка В. М., к. психол. н., доцент кафедри соціальної роботи Полтавського інституту економіки і права Університету «Україна»
Ільченко Р.М., аспірант кафедри психології Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка
НЕСПРИЯТЛИВІ ПОДІЇ ДИТИНСТВА ЯК ЧИННИК ВИНИКНЕННЯ РИЗИКОВАНОЇ ПОВЕДІНКИ В МАЙБУТНЬОМУ

Заіка В.М., к. психол. н., доцент кафедри соціальної роботи Полтавського інституту економіки і права Університету «Україна»
Гришко О.І., к. пед. н., доцент, доцент кафедри дошкільної освіти Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка
ОБІЗНАНІСТЬ БАТЬКІВ ЩОДО ЗДІЙСНЕННЯ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ ВИХОВАННЯ І НАВЧАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Заіка В. М., к. психол. н., доцент кафедри соціальної роботи Полтавського інституту економіки і права Університету «Україна»
Лобач М. С., V курс, спеціальність «Соціальна робота», Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»
СОЦІАЛЬНИЙ СУПРОВІД ПРИЙОМНИХ СІМЕЙ

Зубенко М. О., I курс, група ПЛ-19-1-nk, спеціальність «Психологія», Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Лозова В.О.,** ст. викладач
ПІДХОДИ ДО ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕМПЕРАМЕНТУ В СУЧАСНІЙ ПСИХОЛОГІЇ

Зубрицька С. М., IV курс, група ЗСР-17-2-zh, спеціальність «Соціальна робота», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університет «Україна»
Науковий керівник: **Кузьменко В. Й.** к. пед. н., доцент кафедри
СОЦІАЛІЗАЦІЯ ЛЮДИНИ ЯК ПІДГОТОВКА ДО ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Капустюк В. В., ІІІ курс, група ЗФТ-18-2-zh, спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Троценко Н. О.,** старший викладач кафедри
СОЦІАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я ТА ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ

Келемен А. В., директор Карпатського інституту підприємництва Вищого навчального закладу «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»
ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Колесников О. С., І курс, група СР-19-1м-zh, спеціальність «Соціальна робота», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Савицька А. Ю.,** асистент кафедри
СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ДІТЬМИ-ІНВАЛІДАМИ, ЯКІ ВИХОВУЮТЬСЯ В СІМ'Ї

Колінко О. О., І курс, група СР-19-1м-nk, спеціальність «Соціальна робота», Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Пшенична М. В.,** к. е. н.
ПРАВА ДИТИНИ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Колісник О. П., к. психол. н., доцент, Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»
ДУХОВНА ПЕРСОНАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

Консевич А. В., І курс, група СР-19-1м-zh, спеціальність «Соціальна робота», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Бородіна О.С.,** к. пед. н., доцент кафедри соціально-реабілітаційних технологій
СОЦІАЛЬНИЙ ТУРИЗМ ЯК ТЕХНОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ

Коровіцька А. А., студентка магістратури, група ЗСР-19-1м, спеціальність «Соціальна робота» Інституту соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Кириленко В. Г.,** к. психол. н., доцент
ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ, ЗДІЙСНЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО СУПРОВОДУ СІМЕЙ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЮТЬ У СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИНАХ

Кравченко А.В., ІІ курс, група ПЛ-18-1-nk, спеціальність «Психологія», Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Лозова В.О.,** ст. викладач
КОНФЛІКТ ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ФЕНОМЕН

Красножон В. Н., І курс магістратури, спеціальність «Спеціальна освіта», Інституту соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Пузіков Д. О.,** к. пед. н., доцент, доцент кафедри соціальної
роботи та педагогіки Університету «Україна»
ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТ ГОТОВНОСТІ ПЕДАГОГІВ І БАТЬКІВ ДО ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

Криворучко А. М., ІІІ курс, група ЗСР-17-1-zh, спеціальність «Соціальна робота», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Савицька А. Ю.,** асистент кафедри
СОЦІАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ СУПРОВОДУ СИРІТ В УКРАЇНІ

Кузнець Ю. В., І курс, група ЗСР-19-1м-hm, спеціальність «Соціальна робота», Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Островська Н. О.,** к. пед. н.
ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ ХМЕЛЬНИЦЬКИМ ТЕРИТОРІАЛЬНИМ ЦЕНТРОМ СОЦІАЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ (НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ)

Кузьменко В. Й., к. пед. н. доцент кафедри соціально-реабілітаційних технологій
Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університет «Україна»
ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ФАНДРЕЙЗИНГУ

Кукса Н. В., І курс, група СР-19-1м-zh, спеціальність «Соціальна робота», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Бородіна О.С.,** к. пед. н., доцент кафедри соціально-реабілітаційних технологій
СОЦІАЛЬНИЙ СУПРОВІД ЯК ВИД СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ

Курінна Н. О., IV курс, група ЗСР-16-1-zh, спеціальність «Соціальна робота», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Савицька А. Ю.,** асистент кафедри
СОЦІАЛЬНИЙ СУПРОВІД ДІТЕЙ-СИРІТ В УКРАЇНІ

Лагода С. П., І курс, група СР-19-1м-zh, спеціальність «Соціальна робота», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Чернецький Ю. О.,** д. соціол. н., доцент, професор кафедри соціально-реабілітаційних технологій
ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗДІЙСНЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ СІМ'ЯМ, ЯКІ ОПИНИЛИСЯ В СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИНАХ

Ладигіна А. С., І курс, група ЗСР-19-1м-hm, спеціальність «Соціальна робота», Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Лучко Ю. І.,** к. пед. н.
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ АЛКОГОЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ

Лампіка А. Р., І курс, група ЗСР-19-1м-hm, спеціальність «Соціальна робота», Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Островська Н. О.,** к. пед. н.
СПЕЦИФІКА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ, ЩО ВИХОВУЮТЬСЯ ОДНИМ ІЗ БАТЬКІВ ВНАСЛІДОК РОЗЛУЧЕННЯ

Лисюк А. С., група ЗПУ-19-1м, спеціальність «Публічне управління та адміністрування», Інститут економіки та менеджменту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Захарчук О.В.,** д. е. н., професор
ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ З МОЛОДДЮ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

Литовченко О. В., доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки, Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
ІНДИВІДУАЛЬНА ПРОГРАМА РОЗВИТКУ ЗДОБУВАЧА ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Любенко Н. В., І курс, група СР-19-1м-nk, спеціальність «Соціальна робота», Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Корчагіна В.Г.,** к. е. н.
ВПЛИВ СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ НА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ В СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ

Макаров Д. С., І курс, група СР-19-1м-zh, спеціальність «Соціальна робота», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Чернецький Ю. О.,** д. соціол. н., доцент, професор кафедри соціально-реабілітаційних технологій
СУТНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ПРАВ ДИТИНИ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Мар'янович Г. О., І курс, група СР-19-1м-nk, спеціальність «Соціальна робота», Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Пшенична М. В., к. е. н.**
ТЕХНОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

Матвєєв О. О., І курс, група ЗСР-19-1м-hm, спеціальність «Соціальна робота», Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Островська Н. О.,** к. пед. н.
ФАКТОРИ ВИНИКНЕННЯ БЕЗДОГЛЯДНОСТІ ТА БЕЗПРИТУЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Матвійчук В. В., IV курс, група СР-16-1-zh, спеціальність «Соціальна робота», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Савицька А. Ю.,** асистент кафедри
ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ МЕРЕЖІ ЦЕНТРІВ СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ ДЛЯ СІМ'Ї, ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ

Мельник І. Ф., І курс, група СР-19-1м, спеціальність «Соціальна робота», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Артеменко А. Б.** старший викладач кафедри соціально-реабілітаційних технологій
АДАТАЦІЯ ДІТЕЙ-СИРІТ ТА ДІТЕЙ ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ У ПРИЙОМНІЙ СІМ'Ї

Матвєєв О. О., І курс, група ЗСР-19-1м-hm, спеціальність «Соціальна робота», Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Островська Н. О.,** к. пед. н.
ФАКТОРИ ВИНИКНЕННЯ БЕЗДОГЛЯДНОСТІ ТА БЕЗПРИТУЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Мороз Л. С., IV курс, група ЗСР-16-1-zh, спеціальність «Соціальна робота», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Савицька А. Ю.,** асистент кафедри
ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ

Мосейчук Ю. О., І курс, група ЗСР-19-1м-hm, спеціальність «Соціальна робота», Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Лучко Ю. І.,** к. пед. н.
ФАКТОРИ ВИНИКНЕННЯ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ЩОДО ДІТЕЙ

Мурга Р. Р. студент магістратури міжнародної освітньої програми подвійного диплому «Соціальна робота», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Іванова І. Б.,** к. пед. н., доцент
ЗМІСТ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Навроцька В. І., ІІ курс, група ПЛ-18-1-nk, спеціальність «Психологія», Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Лозова В. О.,** ст. викладач
ПРОБЛЕМНІСТЬ СПІЛКУВАННЯ ПІДЛІТКІВ З ОДНОЛІТКАМИ

Надовська О. І., І курс, група СР-19-1м-hm, спеціальність «Соціальна робота», Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Тріфаніна Л. С.,** к. пед. н.
ТЕХНОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНИЙ СУПРОВІД СІМЕЙ У СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИНАХ

Наумович О. В., І курс, група СР-19-1м-zh, спеціальність «Соціальна робота», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Чернецький Ю.О.,** д. соціол. н., доцент, професор кафедри соціально-реабілітаційних технологій
ЗДІЙСНЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО СУПРОВОДУ СІМ'ЯМ, ЯКІ ОПИНИЛИСЯ В СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИНАХ

Ніконенко О.В., IV курс, група ЗСР-16-1, спеціальність «Соціальна робота», Житомирський економіко-гуманітарний інститут ВНЗ «Університет»Україна»
Науковий керівник: **Артеменко А. Б.** старший викладач кафедри соціально-реабілітаційних технологій
НАСИЛЬСТВО В СІМЕЙНИХ СТОСУНКАХ

Онищук С. О., І курс, група ЗСР-19-1м-hm, спеціальність «Соціальна робота», Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Польовик О. В.,** к. пед. н.
ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ ТА МОЛОДДЮ В УМОВАХ СІЛЬСЬКОЇ МІСЦЕВОСТІ

Остапчук Н. С., І курс, група СР-19-1м-zh, спеціальність «Соціальна робота», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Савицька А. Ю.,** асистент кафедри
ХАРАКТЕРИСТИКА МЕТОДІВ ЗДІЙСНЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ СІМ'ЯМ, ЯКІ ОПИНИЛИСЯ В СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИНАХ

Палій Н. В., І курс, група ПЛ-19-1-nk, спеціальність «Психологія», Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Скрипнікова М. А.,** ст. викладач
ПСИХОЛОГІЧНІ УМОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ЗДОРОВ'Я ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІЗАЦІЇ

Переписний В. В., І курс, група СР-19-1м-hm, спеціальність «Соціальна робота», Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Ковтун О. С.,** к. соціол. н.
ФЕНОМЕН ЕКСКЛЮЗІЇ В СОЦІАЛЬНІЙ ТЕОРІЇ

Пирогова О. Д., IV курс, група ЗСР-17-2-zh, спеціальність «Соціальна робота», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Савицька А.Ю.,** асистент кафедри
ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОСАДОВИХ ОБОВ'ЯЗКІВ ФАХІВЦЯ ІЗ СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ ВДОМА

Пітик Л. І., І курс, група ЗСР-19-1м, спеціальність «Соціальна робота», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Євдокимова В. В.,** к. соц. н.
ОСОБЛИВОСТІ УДОСКОНАЛЕННЯ ДОГЛЯДУ ВДОМА ЗА ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ У ДІЯЛЬНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ЦЕНТРІВ

Поліщук В. О., І курс, група ЗСР-19-1м-hm, спеціальність «Соціальна робота», Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Островська Н. О.,** к. пед. н.
ФОРМУВАННЯ ГЕНДЕРНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДІ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Пославський Д. Г., І курс, група СР-19-1м-nk, спеціальність «Соціальна робота», Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Пшенична М. В.,** к. е. н.
ІНТЕГРАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ЛЮЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Пузіков Д. О., к. пед. н., доцент, докторант Інституту педагогіки НАПН України, доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки Інституту соціальних технологій Університету «Україна»
ЗАГАЛЬНОНАУКОВІ ПРИНЦИПИ ПРОГНОЗУВАННЯ ЗМІСТУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Рещиковець А. А., І курс, група СР-19-1м-nk, спеціальність «Соціальна робота», Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Пшенична М. В.,** к. е. н.
ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ІНВАЛІДІВ В УКРАЇНІ

Рихліцький Ю. В., І курс, група СР-19-1м-zh, спеціальність «Соціальна робота», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Кузьменко В.Й.,** к. пед. н., доцент кафедри соціально- реабілітаційних технологій
ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ПРОЄКТУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Розломій Н. М., І курс, група ПЛ-19-1м-nk, спеціальність «Психологія», Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Лозова В. О.,** ст. викладач
ВІКОВІ ОСОБЛИВОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Рудюк А. Ю., IV курс, група СР-16-1-zh, спеціальність «Соціальна робота», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Савицька А. Ю.,** асистент кафедри
ГЕНДЕРНА НЕРІВНІСТЬ ЯК СОЦІАЛЬНА ПРОБЛЕМА СУЧАСНОСТІ

Русова Т. В., І курс, група ЗСО-19, спеціальність «Спеціальна педагогіка і спеціальна психологія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Євдокимова В. В.,** к. соц. н.
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ЖІНОК ЯКІ ЗАЗНАЛИ СІМЕЙНОГО НАСИЛЬСТВА

Савицька А. Ю., аспірант кафедри педагогіки Житомирський державний університет ім. І. Франка, заступник директора з навчально-виховної роботи Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
КОНЦЕПТ СОЦІАЛЬНОГО ВИКЛЮЧЕННЯ

Савченко В. Ю., студентка магістратури спеціальності «Соціальна робота» Інституту соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: Базиленко А.К., к. психол. н.
МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ДУХОВНОЇ ОПІКИ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ БЕЗХАТЧЕНКІВ

Саченко С. Л., V курс, група СПО-19-1м, спеціальність «Спеціальна освіта», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Литовченко О. В.,** к. пед. н., доцент
СОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМ РОЗВИТКУ У ДІЯЛЬНОСТІ ЦЕНТРУ КОМПЛЕКСНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДЛЯ ДІТЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Соболь Т. В., І курс, група СР-19-1м-nk, спеціальність «Соціальна робота», Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Пшенична М.В.,** к. е. н.
НАПРЯМИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ПЕДАГОГІЧНО ЗАНЕДБАНИМИ ПІДЛІТКАМИ

Селезньова М. А., І курс, група СР-19-1м-hm, спеціальність «Соціальна робота», Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Тріфаніна Л. С.,** к. пед. н.
МИСТЕЦТВО ЯК ЗАСІБ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ

Сібова А. А., І курс, група СР-19-1м-zh, спеціальність «Соціальна робота», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Чернецький Ю.О.,** д. соціол. н., доцент, професор кафедри соціально-реабілітаційних технологій
ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ВИВЧЕННЯ СУЇЦИДАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ ТА ПРЕВЕНЦІЇ

Стойко І. В., І курс, група ЗСР-19-1м-hm, спеціальність «Соціальна робота», Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Польовик О. В.,** к. пед. н.
ФОРМИ ТА МЕТОДИ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ СІМ'Ї У СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИНАХ

Третьякова Т. О., І курс магістратури, група ЗПЛ-19-ІІ-1м, спеціальність «Психологія» Інституту соціальних технологій Університету «Україна»
АДАПТАЦІЯ УЧАСНИКІВ АТО ДО УМОВ МИРНОГО ІСНУВАННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ ПОЗИТИВНОЇ ПСИХОТЕРАПІЇ

Третьякова Т. О., І курс магістратури, група ЗПЛ-19-ІІ-1м, спеціальність «Психологія» Інституту соціальних технологій Університету «Україна»
РОЛЬ ПОЗИТИВНОЇ ПСИХОТЕРАПІЇ НА ЕТАПАХ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ

Умінський В. Ф., І курс, група ЗСР-19-1м-hm, спеціальність «Соціальна робота», Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Островська Н. О.,** к. пед. н.
СУЧАСНІ ГУМАНІСТИЧНІ ЦІННОСТІ У СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ТА СПЕЦИФІКА ЇХ ФОРМУВАННЯ

Утепбергенова А. В., IV курс, група ЗСР-16-1-zh, спеціальність «Соціальна робота», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Савицька А. Ю.,** асистент кафедри
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ

Федькин Б. А., І курс, група ЗСР-19-1м-hm, спеціальність «Соціальна робота», Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Войціх І. В.,** к. пед. н.
СУЧАСНІ ПРОФІЛАКТИЧНІ ЗАХОДИ ВІЛ/СНІДу У СВІТІ

Фрундіна С., студентка магістратури спеціальності соціальна робота, Інституту соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Базиленко А. К.,** к. псих. н.
ПОТРЕБА У СУПРОВОДІ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ У ПРОЦЕСІ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

Хрипта Є.І., І курс, група СР-19-1м-zh, спеціальність «Соціальна робота», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Чернецький Ю. О.,** д. соціол. н., доцент, професор кафедри соціально-реабілітаційних технологій
ПРОФІЛАКТИКА ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ У ПІДЛІТКІВ

Чорний О. В., І курс, група ЗСР-19-1м-hm, спеціальність «Соціальна робота», Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Лучко Ю. І.,** к. пед. н.
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗМІНИ СОЦІАЛЬНОГО СТАТУСУ ЛІТНЬОЇ ЛЮДИНИ

Шевляков О. П., ІІ курс, група ПЛ-18-1м-nk, спеціальність «Психологія», Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Лозова В.О.,** ст. викладач
ДІТИ І ГАДЖЕТИ

Шевчук А. В., ІІ курс, група ЗСР-18-1-zh, спеціальність «Соціальна робота», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Тимошенко В. І.,** канд. іст. наук, старший викладач
РЕАБІЛІТАЦІЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ-УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ В СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ

Шепетчук Р.І., IV курс, група ЗСР-17-2-zh, спеціальність «Соціальна робота», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Кузьменко В. Й.,** к. пед, н., доцент кафедри
СОЦІАЛЬНИЙ ПРАЦІВНИК ТА ГРОМАДА СЕЛА

Шиманська Т. О., І курс, група ЗСР-19-1м-hm, спеціальність «Соціальна робота», Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Островська Н. О.,** к. пед. н.
ПРИЙОМНА СІМ'Я ЯК ПРІОРИТЕТНА ФОРМИ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ

Шишук Н. І., IV курс, група СР-16-1-zh, спеціальність «Соціальна робота», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Савицька А. Ю.,** асистент кафедри
ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ОСІБ ПОХИЛОГО ВІКУ В СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ

Шпакович В. І., старший викладач кафедри менеджменту та туризму
СОЦІАЛЬНА ДОПОМОГА В КОНТЕКСТІ ВЗАЄМОДІЇ ЗІ СТРУКТУРАМИ

Шульга Л. В., IV курс, група ЗСР-17-2-zh, спеціальність «Соціальна робота», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Кузьменко В. Й.,** к. пед. н., доцент кафедри
РОЗВИТОК СТРУКТУРИ ОСОБИСТОСТІ В ПРОЦЕСІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Шумейко В. В., студентка магістратури спеціальності «Соціальна робота» кафедри соціальної роботи та педагогіки Інституту соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник**: Іванова І. Б.,** к. пед. н., доцент
ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНОЇ АНІМАЦІЇ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ З ЛЮДЬМИ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Шургай П. П., І курс, група ЗСР-19-1м-hm, спеціальність «Соціальна робота», Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Войціх І. В.,** к. пед. н.
СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ДІТЕЙ: СВІТОВА ІСТОРІЯ

Ярмоленко В. І., студентка магістратури, спеціальності «Соціальна робота», кафедри соціальної роботи та педагогіки Інституту соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Іванова І. Б.,** к. пед. н., доцент
ІНКЛЮЗИВНИЙ ТУРИЗМ ЯК ЗАСІБ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ В СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ

Ярмолицька С. В., І курс, група СР-19-1м-zh, спеціальність «Соціальна робота», Житомирський економіко-гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Чернецький Ю. О.,** д. соціол. н., доцент, професор кафедри соціально-реабілітаційних технологій
СОЦІАЛЬНА ПРОФІЛАКТИКА НАРКОЗАЛЕЖНОЇ МОЛОДІ

СЕКЦІЯ №10
«СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ»

Керівник секції: ***Федорченко Ірина Миколаївна,*** *доцент кафедри психології, к. філос. н.*

Авраменко Є. О., студент магістратури**,** спеціальність «Спеціальна освіта» Інституту соціальних технологій «Україна»
Науковий керівник: **Чиханцова О. А.,** к. психол. н., доцент кафедри психології
ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ БАТЬКАМ У ВИХОВАННІ ДИТИНИ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Білоус А. О., І курс, група ЗПЛ-19-1-М, спеціальність «Психологія», Рівненський інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Юрчук Л. В.,** к. і. н., доцент
ПОПЕРЕДЖЕННЯ СИНДРОМУ ВИГОРАННЯ У ПРАЦІВНИКІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

Бойченко К. В., І курс, ступінь вищої освіти «магістр», група ЗПЛ-19-1м, спеціальність «Психологія», Інститут соціальних технологіи Університету «Україна»
Науковии керівник: **Чиханцова О. А.,** к. психол. н., доцент
ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ПОДОЛАННЯ СТРЕСУ У СТУДЕТІВ

Ватоліна Л. А., ІІ курс магістратури, група ЗПЛ-19- Б-1м, спеціальність «Психологія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Сердюк Л. З.,** д. психол. н., професор, завідувачка кафедрою психології
ОСОБИСТІСНІ РЕСУРСИ ПІДВИЩЕННЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ ОСІБ ІЗ СОМАТИЧНИМИ РОЗЛАДАМИ

Дацюк В. В., ІІ курс, група ПЛ-18-1, спеціальність «Психологія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Федорченко І. М.,** к. філос. н., доцент кафедри психології
ПІДХОДИ ДО КЛАСИФІКАЦІЇ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ

Жарков О. В., студент магістратури, група ЗПЛ-19-1м, кафедра психології Інституту соціальних технологій Університету «Україна»
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ, ЯКІ ЗАВАЖАЮТЬ САМОІДЕНТИФІКАЦІЇ

Жижко О. С., ІІ курс, група ПЛ-18-1, спеціальність «Психологія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Федорченко І. М.,** к. ф. н.
СОЦІАЛЬНІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНИХ СІМЕЙ

Заіка В. М., к. психол. н., доцент кафедри соціальної роботи Полтавського інституту економіки і права Університету «Україна»
Клевака Л. П., к. пед. н., доцент кафедри психології та педагогіки Національного університету «Полтавська політехніка ім. Юрія Кондратюка»
РОЗВИТОК «SOFT SKILLS» ЯК ПЕРЕДУМОВА УСПІШНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

Заіка В. М., к. психол. н., доцент кафедри соціальної роботи Полтавського інституту економіки і права Університету «Україна»
Кореняк О. В., студентка ІІ курсу магістратури спеціальності «Психологія» Інституту соціальних технологій Університету «Україна»
КРИТЕРІЇ ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ ЛЮДИНИ

Зайцева Ю. В., ІІ курс, група ЗПЛ-19-1м, спеціальність «Психологія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Чиханцова О. А.,** к. психол. н., доцент
ВПЛИВ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО КЛІМАТУ КОЛЕКТИВУ НА ПСИХОЛОГІЧНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ ОСОБИСТОСТІ

Іванюк І. Я., ст. викладач кафедри фізичної реабілітації та соціального забезпечення Луцького інституту розвитку людини Університету «Україна»
КОНКУРЕНТНОСПРОМОЖНІСТЬ МОЛОДІ З ІНВАЛІДНІСТЮ — ШЛЯХ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ

Іжелюк О. С., І курс, група ЗСПО-19-1м, спеціальність «Корекційна педагогіка та спеціальна психологія», Рівненський інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Юрчук Л. В.,** к. і. н., доцент
СОЦІАЛЬНО-ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ ОСВІТИ ТА ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Костенко Є., ІІ курс, група ПЛ-18-1, спеціальність «Психологія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Федорченко І. М.,** к. ф. н.
ПСИХОСОМАТИЧНІ ХВОРОБИ ТА ХХІ СТОЛІТТЯ

Крамниста Л. О., ІІ курс, група ПЛ-18-1, спеціальність «Психологія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Федорченко І.М.,** к. ф. н.
ВПЛИВ ХРОНІЧНОГО БОЛЬОВОГО СИНДРОМУ НА ПІЗНАВАЛЬНІ ПСИХІЧНІ ПРОЦЕСИ

Ксьонз В. П., І курс, група ПЛ-18-1, спеціальність «Психологія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Федорченко І. М.,** к. ф. н.
ЕНЕАГРАММА — ТИПОЛОГІЯ, ЯКА ДОПОМАГАЄ РОЗВИВАТИСЯ

Кузема Д. С., І курс, група ЗСПО-19-1м, спеціальність «Корекційна педагогіка та спеціальна психологія», Рівненський інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Юрчук Л. В.,** к. і. н., доцент
ЗАГАЛЬНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ ПОРУШЕНЬ ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПРОБЛЕМАМИ

Курбатова А. О., старший викладач кафедри психології Інституту соціальних технологій Університету «Україна»
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОТИВАЦІЇ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ НАВЧАННЯ У ВУЗІ

Лобко А. М., ІІІ курс, група ПС 31, спеціальність «Психологія», Білоцерківський інститут економіки та управління Університету «Україна»
Науковий керівник: **Хомчук О. П.,** к. психол. н.
МОТИВ ЯК СКЛАДНЕ ПСИХІЧНЕ УТВОРЕННЯ

Музиченко Д. С., ІV курс, група ПЛ-16-1, спеціальність «Психологія», Рівненський інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Герасименко Л. Б.,** к. пед. н., доцент
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Олійник К. О., ІІ курс, група ПЛ-18-1, спеціальність «Психологія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Федорченко І.М.,** к. ф. н.
ПРОБЛЕМА САМОСВІДОМОСТІ ЛЮДИНИ

Петровська Д. П., І курс, група ЖР-19-1мс-tr, спеціальність «Журналістика», Тернопільський коледж Університету «Україна»
Науковий керівник: **Кибалюк Н. М.**
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ НА ШЛЯХУ ДО САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ

Рекун А. С., ІІ курс, група ЗПЛ-19-1м, спеціальність «Психологія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Чиханцова О. А.,** к. психол. н., доцент
ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄСТІЙКОСТІ ОСОБИСТОСТІ

Сабліна А. А., ІІ курс, група ПЛ-18-1, спеціальність «Психологія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Федорченко І. М.,** к. ф. н.
ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ПІДЛІТКІВ

Симонян А. Л., ІІ курс, група ПЛ-18-1, спеціальність «Психологія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Федорченко І. М.,** к. ф. н.
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ТРИВОЖНОСТІ

Смовженко В. В., ІІ курс, група ПЛ-18-1, спеціальність «Психологія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Федорченко І. М.,** к. ф. н.
УСПІШНА ТА НЕУСПІШНА ОСОБИСТІСТЬ: СПРОБА ПОДОЛАННЯ ДИХОТОМІЇ

Стегура О. І., І курс, група ПЗ-19-1-nk, спеціальність «Право», Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Притула О. В.,** ст. викладач
ПИТАННЯ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ВИПУСКНИКІВ ЮРИДИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Ходикіна В. В., ІІ курс магістратури, група ЗПЛ-19- Б-1м, спеціальність «Психологія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Сердюк Л. З.,** д. психол. н., професор, завідувачка кафедрою психології
ЧИННИКИ ПРОЖИВАННЯ КРИЗИ СЕРЕДНЬОГО ВІКУ

Чудіна Т. А., ІІ курс, група ПЛ-18-1, спеціальність «Психологія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Федорченко І. М.,** к. ф. н.
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Якимова Я. Л., ІІІ курсу, група ПЛ-17, спеціальність «Психологія», Рівненського інституту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Савенко Д. О.,** старший викладач
ПРОБЛЕМА САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА

Янченко П. В., ІІ курс, група ПЛ-18-1, спеціальність «Психологія», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Федорченко І. М.,** к. ф. н.
«СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОІГЧНІ ПРОБЛЕМИ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ»

ІНСТИТУТ ПРАВА ТА СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН
СЕКЦІЯ №11
«ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Керівник секції: ***Слюсар Костянтин Сергійович,*** *к.ю.н., доцент, завідувач кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін*
Бригінець Олександр Олексійович, *професор кафедри цивільного, господарського, адміністративного права та правоохоронної діяльності, д. ю. н.*

Секретар: ***Хорт Ігор Володимирович,*** *к.ю.н., доцент кафедри цивільного, господарського, адміністративного права та правоохоронної діяльності*

Балла С. Ю., IV курс, група ЗПЗ-17-1мс, спеціальність «Право», Хмельницький іститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Пасічник Я. С.,** к. ю. н.
ІСТОРІЯ РОЗВИКУ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Барабаш І. В., здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність «Право», Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»
Науковий керівник: **Аванесян Г. М.,** доцент кафедри правознавства
ПРАВОВІ АСПЕКТИ ФУНКЦІЙ ТРУДОВОГО КОНФЛІКТУ

Басенко Р. О., к. пед. н., доцент кафедри правознавства, Полтавського інституту економіки і права Університету «Україна»
ЦИВІЛЬНЕ СУДОЧИНСТВО: ХАРАКТЕРИСТИКА СОЦІАЛЬНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ

Бунча Г. В., здобувач вищої освіти спеціальності «Право», ОР «Бакалавр», Полтавського інституту економіки і права Університету «Україна»
Науковий керівник: **Аванесян Г. М.,** доцент кафедри правознавство
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ІНСТИТУТУ ОПІКИ І ПІКЛУВАННЯ

Варава Я. В., II курс, група ПЗ-18-1-nk, спеціальність «Право», Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Шаверський С. Л.,** ст. викладач
АДАПТАЦІЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ВІДПОВІДНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЄС

Великоіваненко Г. О., IV курс, група П-41-18, спеціальність «Право», Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини Університету «Україна»
Науковий керівник: **Половченя А. Б.,** к. ю. н., доцент кафедри
ОСОБЛІВОСТІ ПІДСТАВ ВИЗНАННЯ ЗАПОВІТУ НЕДІЙСНИМ

Гапон А. М., IV курс, група ПЗ-17.2-1мс, Коледжу «Освіта» Університету «Україна»
Хорт І. В., к. ю. н. член-кореспондент МКА, доцент факультету права та міжнародних відносин, кафедри публічного та приватного права Інституту права та суспільних відносин Університету «Україна»
ЄДИНА СУДОВА ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНА СИСТЕМА: ПРОБЛЕМАТИКА НОВОВВЕДЕНЬ

Гаранжа Р. О., здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності Право Полтавського інституту економіки і права Університету «Україна»
Науковий керівник: **Басенко Р. О.,** к. пед. н., доцент кафедри правознавства
ПРАВОВІ АСПЕКТИ КОНСТИТУЦІЙНОГО КОНТРОЛЮ

Гевчук Х. І., II курс, група ЗПЗ-18-1мс-tr, спеціальність «Право», Тернопільський коледж Університету «Україна»
Науковий керівник: **Скільська М. І.**
ШЛЯХИ НАБЛИЖЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ДО ПРАВОВИХ НОРМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Голубова Є.К., III курс, група П-31-19, спеціальність «Право», Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини Університету «Україна»
Науковий керівник: **Половченя А. Б.,** к. ю. н., доцент кафедри
ПРОБЛЕМИ СПАДКУВАННЯ ЧАСТКИ У СПІЛЬНОМУ СУМІСНОМУ МАЙНІ ПОДРУЖЖЯ

Грицак О. Ю., V курс, група ПЗ-51-15 (з), спеціальності «Правознавство», Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Олійник О. М.,** викладач кафедри бізнесу і права, магістр права
ДЕЯКІ АСПЕКТИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН

Данілішина А. С., ІІІ курс, група ЗПЗ-17-1-nk, спеціальність «Право», Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Шаверський С. Л.,** ст. викладач
ПРОБЛЕМИ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОФСПІЛОК В УКРАЇНІ

Данилова О. Ю., IV курс, група П-41-18, спеціальність «Право», Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини Університету «Україна»
Науковий керівник: **Половченя А. Б.,** к. ю. н., доцент кафедри
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ, ЗАПОБІГАННЯ РЕЙДЕРСТВУ В УКРАЇНІ

Добра С. І., V курс, група ПЗ-51-15 (з), спеціальності «Правознавство», Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Олійник О. М.,** викладач кафедри бізнесу і права, магістр права
ДИПЛОМАТИЧНА СЛУЖБА В УКРАЇНІ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ

Довжик Г. І., IV курс, група ЗПЗ-17-1мс, спеціальність «Право», Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Пасічник Я. С.,** к. ю. н.
КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ АЛІМЕНТІВ НА УТРИМАННЯ ДІТЕЙ

Дорошенко В. В., ІІ курс, група П-22, спеціальність «Право», Миколаївський коледж Університету «Україна»
Науковий керівник: **Половченя А. Б.,** к. ю. н., доцент кафедри
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ В УКРАЇНІ

Жураківський В. П., І курс, група ПЗ-18-1мс-tr, спеціальність «Право», Тернопільський коледж Університету «Україна»
Науковий керівник: **Скільська М. І.**
ЗНАЧЕННЯ ЮРИДИЧНИХ ФАКТІВ ЯК ПІДСТАВИ ВИНИКНЕННЯ ПРАВОВИХ ВІДНОСИН

Жураківський В. П., І курс, група ПЗ-18-1мс-tr, спеціальність «Право», Тернопільський коледж Університету «Україна»
Науковий керівник: **Скільська М. І.**
ПЕРЕВАГИ І ПЕРСПЕКТИВИ СТВОРЕННЯ ОТГ

Завітій А. І., І курс, група ПЗ-18-1мс-tr, спеціальність «Право», Тернопільський коледж Університету «Україна»
Науковий керівник: **Скільська М. І.**
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВЗАЄМОДІЇ ГІЛОК ВЛАДИ ЯК ЧИННИКА РОЗВИТКУ ФОРМИ ПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ

Зощенко А. О., IV курс, група ПЗ-16-1, спеціальність «Правознавство», Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»
Науковий керівник: **Ізуїта П. О.,** к. ю. н., доцент
ПОЖЕЖНА БЕЗПЕКА В УКРАЇНІ

Зощенко А. О., IV курс, група ПЗ-16-1, спеціальність «Право», Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»
Науковий керівник: **Федоренко Т. В.,** к. ю. н., доцент
СУРОГАТНЕ МАТЕРИНСТВО В УКРАЇНІ

Ірклієнко А. І., Аспірант І року навчання Інституту Законодавства Верховної Ради України
Науковий керівник: **Щербанюк О. В.,** д. ю. н., доцент, завідувач кафедри процесуального права юридичного факультету ЧНУ ім. Федьковича
«ІНСТИТУТ ДВОПАЛАТНОГО ПАРЛАМЕНТУ В УКРАЇНІ»

Коваленко В. Ф., старший викладач кафедри правознавства, Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»
ПРАВОВА ДЕРЖАВА: СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ

Коломієць П. В., к. ю. н., доцент, доцент кафедри правознавства, Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»
ПОДАТКОВА ГРАМОТНІСТЬ В КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Конарська М. В., IV курс, група ЗПЗ-17-1мс, спеціальність «Право», Хмельницький інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Пасічник Я.С.,** к. ю. н.
ПОНЯТЯ ДИВЕРСІЇ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ

Котенко Ю. В., Морозов М. М., IV курс, група П-41-18, спеціальність «Право», Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини Університету «Україна»
Науковий керівник: **Половченя А. Б.,** к. ю. н., доцент кафедри
ВПЛИВ МОРАТОРІЮ НА ПРОДАЖ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Левчук Т. О., IV курс, група ЗПЗ-2017-1, спеціальність «Право», Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»
Науковий керівник: **Пікалюк С. С.,** ст. викладач
ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО ВИЗНАЧЕННЯ ПОШТОВИХ ПОСЛУГ

Легач А. І., V курс, група ПЗ-51-15 (з), спеціальності «Правознавство», Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Олійник О. М.,** викладач кафедри бізнесу і права, магістр права
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПРАВ ЖІНОК ЗА МІЖНАРОДНИМ ПРАВОМ

Лісовський П. М., д. філ. н., професор кафедри міжнародного права, міжнародних відносин та соціально-гуманітарних дисциплін, Інституту права та суспільних відносин Університету «Україна»
КВАНТОВА ПЕРЕОРІЄНТАЦІЯ ЯК ЕЛЕКТРОННО-ТОТАЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ ЩОДО ДИФУЗІЇ МІЖНАРОДНОЇ ПОЛІТИКИ У СУЧАСНІ ПЕРІОДИ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Луговий А. О., II курс, група ПЗ-18-if, спеціальність «Правознавство», Івано-Франківська філія Університету «Україна»
Науковий керівник: **Тимчишин А. М.,** к. ю. н., доцент
ІНСТИТУТ ПРИМИРЕННЯ ВИННОГО З ПОТЕРПІЛИМ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

Літвінов І. В., IV курс, група П-41-18, спеціальність «Право», Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини Університету «Україна»
Науковий керівник: **Олійник О. О.,** к. ю. н., доцент кафедри
ЮВЕНАЛЬНА ЮСТИЦІЯ В УКРАЇНІ, РІЗНІ ПОГЛЯДИ

Магар М. В., IV курс, група ПЗ-16-1-nk, спеціальність «Право», Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Шаверський С. Л.,** ст. викладач
ПРАВОПОРУШЕННЯ — ПРОБЛЕМА СУЧАСНОСТІ

Макаров В. О., IV курс, група ПЗ16-1, спеціальність «Право», Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»
Науковий керівник: **Федоренко Т. В.,** к. ю. н., доцент
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ АЛІМЕНТІВ

Макаров В. О., IV курс, група ПЗ16-1, спеціальність «Право», Інститут права та суспільних відносин Університету «Україна»
Науковий керівник: **Ізуїта П. О.,** к. ю. н., доцент
ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ ПІД ЧАС КАРАНТИНУ

Малиш А. А., І курс, група ПЗ-18-1мс-tr, спеціальність «Право», Тернопільський коледж Університету «Україна»
Науковий керівник: **Скільська М. І.**
ОСОБЛИВОСТІ ГОСПОДАРСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА В УКРАЇНІ І НЕОБХІДНІСТЬ ЙОГО ІНКОРПОРАЦІЇ

Олійник О. О., к. ю. н, доцент кафедри права та соціальних технологій, Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини Університету «Україна»
ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЩОДО ЧИННИКІВ ВПЛИВУ НА ДЕМОКРАТІЮ В УКРАЇНІ

Орловська І. Г., к. ю. н., доцент, доцент кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін Інституту права і суспільних відносин Університету «Україна»
ДОПОМОГА ПО ЧАСТКОВОМУ БЕЗРОБІТТЮ НА ПЕРІОД КАРАНТИНУ

Панченко О. П., ІІ курс, група ЗПЗ-18-1-nk, спеціальність «Право», Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Севрюков Д.Г.,** д. ю. н., професор
ХАРАКТЕРИСТИКА ТОТАЛІТАРНОГО РЕЖИМУ

Пікалюк І. М., ІІІ курс, група ЗПЗ-2018-1, спеціальність «Право», Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»
Науковий керівник: **Пікалюк С. С.,** ст. викладач
ЩОДО ПОНЯТТЯ ПРАВА НА МЕДИЧНУ ДОПОМОГУ

Пікалюк С. С., ст. викладач кафедри права та фінансів Луцького інституту розвитку людини Університету «Україна»
ЩОДО ПИТАННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ ПРО ПОНОВЛЕННЯ НА РОБОТІ

Половченя А. Б., к. ю. н, доцент кафедри права та соціальних технологій, Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини Університету «Україна»
СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ ТА НЕПІДПРИЄМНИЦЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Попова Д. А., ІІІ курс, група ПР-17-іf, спеціальність «Правознавство», Івано-Франківська філія Університету «Україна»
Науковий керівник: **Тимчишин А. М.,** к. ю. н., доцент
КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ ВІРОСПОВІДАННЯ

Приступа Г., Веремійчик К., Рехнюк А., І курс, група Пр-1, спеціальність «Право», Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»
Науковий керівник: **Терлецький В. К.,** к. біол. н., доцент
НЕЗАКОННИЙ ВИДОБУТОК БУРШТИНУ НА ВОЛИНІ

Пшенична А. С., IV курс, група ЗПЗ-16-2-nk, спеціальність «Право», Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Шаверський С. Л.,** ст. викладач
ОСОБЛИВОСТІ ДОТРИМАННЯ НОТАРІАЛЬНОЇ ТАЄМНИЦІ В УКРАЇНІ

Романчук І. О., IV курс, група ПЗ-17.2-1мс, коледжу «Освіта» при Університеті «Україна»
Хорт І. В., к. ю. н. член-кореспондент МКА, доцент факультету права та міжнародних відносин, кафедри публічного та приватного права Інституту права та суспільних відносин Університету «Україна»
ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА РЕАЛІЗАЦІЇ

Рудь М. С., ІІ курс, група ПЗ-18-1-bc, спеціальність «Право», Білоцерківський інститут економіки та управління Університету «Україна»
Науковий керівник: **Сидоренко В. В.,** к. ю. н., доцент
РЕІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

Рязанцев О.Є., к. ю. н., доцент, доцент кафедри права та фінансів Луцького інституту розвитку людини «Університету «Україна»
РОЛЬ ЕКСПЕРТИЗИ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Рязанцева Н. О., старший викладач кафедри права та фінансів Луцького інституту розвитку людини Університету «Україна»
ДОКАЗУВАННЯ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ

Сбітнєва А. В., IV курс, група ПЗ-16-1-bc, спеціальність «Право», Білоцерківський інститут економіки та управління Університету «Україна»
Науковий керівник: **Сидоренко В. В.,** к. ю. н., доцент
ПРАВОВІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Скільська М. І., викладач Тернопільського коледжу Університету «Україна»
ЗМІСТ ПОНЯТТЯ КОНЦЕСІЇ

Сова Д. А., IV курс, групи ПЗ-17.2-1мс, спеціальність «Право», Коледж «Освіта» Університету «Україна»
Науковий керівник: **Федоренко Т. В.,** к. ю. н., доцент
ФОРМА ДЕРЖАВИ

Соловйов Д. В., VI курс, група ПЗ-17.2-1мс, спеціальність «Право», Коледж «Освіта» Університету «Україна»
Хорт І. В., к. ю. н., член-кориспондент МКА, доцент факультету права та міжнародних відносин, кафедри публічного і приватного права Інституту права та суспільних відносин Університету «Україна»
ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ НЕВІД'ЄМНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ

Софілканич В. М., IV курс, група ЖР-16/1, спеціальність «Журналістика», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Тропіна А. О.,** старший викладач
ПРОБЛЕМИ АТЕСТАЦІЇ РОБОЧИХ МІСЦЬ ЗА УМОВАМИ ПРАЦІ

Товста С.П., адвокат, ст. викладач кафедри правознавства, Полтавський інститут економіки і права Університету «Україна»
АВТОНОМНІ УТВОРЕННЯ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Тригубова А. П., III курс, група ПЗ-17-1 Інституту права та суспільних відносин Університету «Україна»
Хорт І. В., к. ю. н. член-кореспондент МКА, доцент факультету права та міжнародних відносин, кафедри публічного та приватного права Інституту права та суспільних відносин Університету «Україна»
ВИКОРИСТАННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ВІЗУАЛЬНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ОСОБОЮ, РІЧЧЮ АБО МІСЦЕМ: ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Хомяк Р. А., IV курс, група П-41-18, спеціальність «Право», Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини Університету «Україна»
Науковий керівник: **Половченя А. Б.,** к. ю. н., доцент кафедри
СУТНІСТЬ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ

Чорнобай О. В., IV курс, група П-41-18, спеціальність «Право», Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини Університету «Україна»
Науковий керівник**: Олійник О. О.,** к. ю. н., доцент кафедри
ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УКРАЇНІ

Шевченко Е. Л., II Курс, група ЗПЗ-18-1(М), спеціальність «Право», Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»
Науковий керівник: **Попов А.А.,** к. ю. н., доцент
ЗОВНІШНЯ ТРУДОВА МІГРАЦІЯ І ДЕЯКІ НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВА

Ягусевич М. В., II курс, група ЗПЗ-18-1-nk, спеціальність «Право», Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Севрюков Д. Г.,** д. ю. н., професор
ФУНКЦІЇ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ

СЕКЦІЯ №12
«СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА»

Керівник секції: ***Кіслов Денис Васильович,*** *д.н.держ.упр., професор*
Секретар: ***Женжера Сергій Володимирович,*** *к.філос.н., доцент*

Бобраніцька К.О., III курс, група ПЗ-17-1-bc, спеціальність «Право», Білоцерківський інститут економіки та управління Університету «Україна»
Науковий керівник: **Пасічник Н.С.,** к. і. н., доцент
СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ЗАСІБ ГРОМАДЯНСЬКОЇ САМООРГАНІЗАЦІЇ

Жураківський В. П., I курс, група ПЗ-18-1мс-tr, спеціальність «Право», Тернопільський коледж Університету «Україна»
Науковий керівник: **Чипіжук О. В.**
БОРОТЬБА ОУН-УПА ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ

Коперлян К. В., ІІІ курс, група Злз 3.1., спеціальність «Спеціальна освіта», Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»
Науковий керівник: **Колісник О.П.,** к. психол. н., доцент
КОНФЛІКТ ІДЕНТИЧНОСТЕЙ ЯК ПРИЧИНА СТАГНАЦІЇ УКРАЇНИ

Кушпетюк О.І., Твердий Д., І курс, група ЗІФ-19-1м, спеціальність «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»
Науковий керівник: **Кушпетюк О. І.,** к. і. н., доцент
ПОШУК НОВИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ВЗАЄМОДІЇ МІЖ МУЗЕЯМИ ТА ЗАКЛАДАМИ ОСВІТИ: ДО ІСТОРІЇ ПИТАННЯ

Ліннік Ю. В., к. філ. н., завідувач навчальною лабораторією, доцент кафедри суспільно-гуманітарних дисциплін Рівненської медичної академії
МОРАЛЬНІ ЦІННОСТІ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

Унгурян В. В., Студент магістратури міжнародної освітньої програми подвійного диплому «Соціальна робота», Інститут соціальних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Іванова І. Б.,** к. пед. н., доцент
ЛЮДИ ПОХИЛОГО ВІКУ ЯК ОСОБЛИВА КАТЕГОРІЯ СОЦІАЛЬНОЇ ТУРБОТИ ДЕРЖАВИ

ІНСТИТУТ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
СЕКЦІЯ №13
«ІНФОРМАТИКА ТА КОМП'ЮТЕРНІ ТЕХНОЛОГІЇ»

Керівник секції: ***Забара Станіслав Сергійович,*** *завідувач кафедри інформаційних технологій та програмування, д.т.н., професор*

Секретар: ***Котков Володимир Богданович,*** *студент IV курсу, групи ПІ-18.3-1, спеціальності «Програмна інженерія»*

Варарь Х. Ю., II курс, група КІ-18-1-nk, спеціальність «Комп'ютерна інженерія», Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Михайлов К. М.,** к. т. н., доцент
КОМП'ЮТЕР У ЖИТТІ СУЧАСНОЇ ЛЮДИНИ

Василенко В. Ю., I курс, група КІ-19-1-nk, напрям «Комп'ютерна інженерія », Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Михайлов К. М.,** к. т. н., доцент
ОСОБЛИВОСТІ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗВУКА У ФОРМАТАХ MP3 І MP4

Гречанюк А. В., IV курс, група ПІ-16-1-if, спеціальність «Інженерія програмного забезпечення», Івано-Франківська філія Університету «Україна»
Науковий керівник: **Саган Н. З.** старший викладач
РОЗРОБКА ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ НА ОСНОВІ МЕТОДУ ІМПУЛЬСНОГО КОДУВАННЯ

Дубей Ю. М., III курс, група ПІ-17-1-if, спеціальність «Інженерія програмного забезпечення», Івано-Франківська філія Університету «Україна»
Науковий керівник: **Іляш Ю.Ю.,** к. т. н., доцент
ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ WEBASSEMBLY У СУЧАСНИХ ВЕБ-ДОДАТКАХ

Єзерський А. В., IV курс, група КІ-41, напрям «Комп'ютерна інженерія», Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»
Науковий керівник: **Каун Ю. В.,** старший викладач
ВИМОГИ ДО МЕРЕЖ ТОРГІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Забара С. С., д. т. н., професор, завідувач кафедри Інформаційних технологій та програмування Інституту комп'ютерних технологій Університету «Україна»
Хлапонін Ю. І., д. т. н., професор, завідувач кафедри кібербезпеки та комп'ютерної інженерії Київського національного університету будівництва та архітектури
Козубцова Л. М., старший викладач кафедри Інформаційних технологій та програмування, Івано-Франківська філія Університету «Україна»

АНАЛІЗ МЕТОДИК ДІАГНОСТУВАННЯ КІБЕРНЕТИЧНОЇ СТІЙКОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ СПЕЦІАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Заремба В. В., ІІ курс, група ПІ-18-1м, спеціальність «Інженерія програмного забезпечення», Інститут комп'ютерних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Ізварін І. В.,** к. т. н., доцент

ДОСЛІДЖЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЙ СИСТЕМ ОБРОБКИ ГРАФІЧНИХ ДАНИХ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНТЕГРОВАНИХ ПАКЕТІВ ПРИКЛАДНИХ ПРОГРАМ PYLAB

Заріцький В. В., IV курс, група ПІ-81.3-1, спеціальність «Програмна інженерія», Інститут комп'ютерних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Вольневич О. І.,** ст. викладач

БРАУЗЕР В ПРОГРАМІ PHP

Зощенко Б.О., І курс, група ПІ-19-1м, спеціальність «Інженерія програмного забезпечення», Інститут комп'ютерних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Галісєєв Г.В.,** ст. викладач

РОЗРОБКА ВІДЕО ГРИ « 5 & 3» З ПРОГРАМНОЮ РЕАЛІЗАЦІЄЮ ГЕНЕРАТОРА РІВНІВ ДЛЯ НЕЇ

Іванисик О. М., І курс, група КІ-19-1М, спеціальність «Комп'ютерна інженерія», Інститут комп'ютерних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Семенко А.І.,** професор

ДОСЛІДЖЕННЯ ВИБОРУ ВІДПОВІДНОСТЕЙ ПРИ КОМП'ЮТЕРНОМУ ПЕРЕКЛАДІ

Кириченко М. В., ІІ курс, група КІ-18-1-nk, спеціальність «Комп'ютерна інженерія», Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Михайлов К. М.,** к. т. н., доцент

КОМП'ЮТЕРНІ СИСТЕМИ ТА КОМПОНЕНТИ

Кіндра О. В., IV курс, група КІ-16-1-nk, спеціальність «Комп'ютерна інженерія», Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Макрушин С. В.,** ст. викладач
КОМП'ЮТЕРНА СИСТЕМА ТА ЇЇ СКЛАДОВІ

Кіт Г. В., к. т. н., доцент, завідувач кафедри Інформаційних технологій та програмування, Івано-Франківська філія Університету «Україна»
Козубцова Л. М. старший викладач кафедри Інформаційних технологій та програмування, Івано-Франківська філія Університету «Україна»
АНАЛІЗ МЕТОДИК ДІАГНОСТУВАННЯ КІБЕРНЕТИЧНОЇ ЖИВУЧОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ СПЕЦІАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Котков В. Б., IV курс, група ПІ-18.3-1, спеціальність «Програмна інженерія», Інститут комп'ютерних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Вольневич О. І.,** ст. викладач
РОЗРОБКА РОЗРАХУНКОВОЇ ПРОГРАМИ ДЛЯ КОТУШКИ «TESLA» ТА СТВОРЕННЯ МАКЕТУ ЗА ЇЇ РОЗРАХУНКАМИ

Кратік Б. О., IV курс, група КІ-41, напрям «Комп'ютерна інженерія», Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»
Науковий керівник: **Каун Ю. В.,** старший викладач
ВІРТУАЛІЗАЦІЯ В КОМП'ЮТЕРНИХ МЕРЕЖАХ

Лещенко Р.Ю., студент групи КН-19-1м Інституту комп'ютерних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Бескровний О.І.,** ст. викладач
ДОСЛІДЖЕННЯ ТА АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ В КОРПОРАТИВНИХ МЕРЕЖАХ

Мамчич О. Р., IV курс, група КІ-41, напрям «Комп'ютерна інженерія», Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна»
Науковий керівник: **Каун Ю. В.,** старший викладач
ОСНОВНІ НАПРЯМИ ОБСЛУГОВУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНОЇ МЕРЕЖІ

Паладієв О. О., VI курс , група КН-19-1м, спеціальність «Комп'ютерні науки», Інститут комп'ютерних технологій Університету «Україна»
ДОСЛІДЖЕННЯ ТА РОЗРОБКА СИСТЕМИ ЗНАХОДЖЕННЯ ТА РОЗПІЗНАВАННЯ ОБЛИЧЬ В РЕЖИМІ РЕАЛЬНОГО ЧАСУ

Райєнд Р. І., І курс, група ПІ-19-1-if, спеціальність «Інженерія програмного забезпечення», Івано-Франківська філія Університету «Україна»
Науковий керівник: **Копей В. Б.,** к. т. н., доцент
ВИКОРИСТАННЯ PYTHON-ПАКЕТУ NODEBOX FOR OPENGL ДЛЯ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ РОЗВ'ЯЗКІВ ЗАДАЧ ДИНАМІКИ

Ременець В. В., IV курс, група ПІ-18.3-1, спеціальність «Програмна інженерія», Інститут комп'ютерних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Вольневич О. І.,** ст. викладач
РОЗРОБКА 2D-ГРИ «ПОЛІТ В АСТЕРОЇДАХ» НА PYTHON PYGAME

Солдан В. Р., IV курс, група ПІ-16-1-if, спеціальність «Інженерія програмного забезпечення», Івано-Франківська філія Університету «Україна»
Науковий керівник: **Курляк П. О.,** к. т. н., доцент
РОЗРОБКА ТОРГІВЕЛЬНОЇ ВЕБ-ПЛОЩАДКИ ДЛЯ ОНЛАЙН ОПЕРАЦІЙ КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ ТОВАРІВ

Фіненко Ю. І., інженер лабораторії кіберфізичних систем Університету «Україна»
Шматок О. О., ІІІ курс, група КТ-17-1, спеціальність «Програмна інженерія», Інститут комп'ютерних технологій Університету «Україна»
ПОЄДНАННЯ СТЕГОАНАЛІТИЧНИХ АЛГОРИТМІВ ТА МЕТОДІВ МАШИННОГО НАВЧАННЯ

Хлапонін Ю. І., д. т. н., професор, завідувач кафедри кібербезпеки та комп'ютерної інженерії Київського національного університету будівництва та архітектури
Козубцова Л. М., старший викладач кафедри Інформаційних технологій та програмування, Івано-Франківська філія Університету «Україна»
АНАЛІЗ МЕТОДИК ДІАГНОСТУВАННЯ КІБЕРНЕТИЧНОЇ НАДІЙНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ СПЕЦІАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Яремчук А. Є., IV курс, група ПІ-81.3-1, спеціальність «Програмна інженерія», Інститут комп'ютерних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Вольневич О. І.,** ст. викладач
РОЗРОБКА САЙТУ «КАРШЕРІНГ» НА DJANGO

ІНЖЕНЕРНО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
СЕКЦІЯ №14
СУЧАСНІ ІНЖЕНЕРНІ ТЕХНОЛОГІЇ:
ПОШУК ТА ПЕРСПЕКТИВИ:
ПІДСЕКЦІЯ №14.1
«НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ОЗДОРОВЧИХ
І ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ПРОДУКТІВ ХАРЧУВАННЯ»

Керівник секції: ***Ратушенко Антоніна Тарасівна,*** *завідувачка кафедрою технології харчування, к.т.н., доцент*

Андрусишин Д. В., Боженко А. О., І курс, група ТХ-19.1м, спеціальність «Харчові технології», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Салухіна Н. Г.,** к.е.н., доцент
ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАДОВОЛЕНОСТІ СПОЖИВАЧІВ ЯКІСТЮ НАДАНИХ ПОСЛУ В СФЕРІ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

Андрущенко Н. В., Шапошник Д. О., І курс, група ТХ-19.1м, спеціальність «Харчові технології», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Бублик Г.А.,** к. т. н., доцент
СУТНІСТЬ САНІТАРНО-ГІГІЄНІЧНОГО ЗАХИСТУ ЯКОСТІ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ

Анцибор В. С.,Мединський С. С., І курс, група ТХ-19.1м, спеціальність «Харчові технології», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Калакура М. М.,** к. т. н., професор
ІНОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА ХАРЧОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

Бабич Є. В., Климчук Я. О., І курс, група ТХ-19.1м, спеціальність «Харчові технології» Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Салухіна Н. Г.,** к.е.н., доцент
МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ В ПІДПРИЄМСТВАХ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА

Бедько В. О., Сидоренко І. В., І курс, група ТХ-19.1м, спеціальність «Харчові технології», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Завадинська О. Ю.,** к. т. н., доцент
НИЗЬКОКАЛОРІЙНІ ОЗДОБЛЮВАЛЬНІ НАПІВФАБРИКАТИ ДЛЯ ТОРТІВ І ТІСТОЧОК

Бондар А. Л., Сидорянський О. О., І курс, група ТХ-19.1м, спеціальність «Харчові технології» Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Монастарецька І. І.,** викл.
ТЕХНОЛОГІЯ ЕМУЛЬСІЙНИХ СОУСІВ НА ОСНОВІ ОВОЧЕВОЇ СИРОВИНИ

Буневич С. П., Дямінов О. С., І курс, група ТХ-19.1м, спеціальність «Харчові технології», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Ратушенко А. Т.,** к. т. н., доцент
ПРОДУКТИ ЛІКУВАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ІЗ ЗАДАНИМИ ФІЗІОЛОГІЧНИМИ ВЛАСТИВОСТЯМИ

Буневич С. П., Скляренко О. В., І курс, група ТХ-19.1м, спеціальність «Харчові технології», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Калакура В. В.,** ст. викл.
ТЕХНОЛОГІЯ ЗБИВНИХ СОЛОДКИХ СТРАВ НА МОЛОЧНО-РОСЛИННІЙ ОСНОВІ

Головаха М. М., Сироватський А. Ю., І курс, група ТХ-19.1м, спеціальність «Харчові технології», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Корзун В. Н.,** д. м. н., професор
ТЕХНОЛОГІЯ ПРОДУКЦІЇ ЗДОРОВОГО ХАРЧУВАННЯ

Пархоменко В. А., Бабич Є. В., І курс, група ТХ-19.1м, спеціальність «Харчові технології», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Оліферчук О. Г.,** ст. викладач
МОЛОЧНІ ПРОДУКТИ ЛІКУВАЛЬНОГО ТА ПРОФІЛАКТИЧНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Пелипенко М. В., Бедько В. О., І курс, група ТХ-19.1м, спеціальність «Харчові технології», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Ратушенко А. Т.,** к. т. н., доцент
ТЕХНОЛОГІЯ ДЕСЕРТІВ З ВИКОРИСТАННЯМ НЕТРАДИЦІЙНОЇ СИРОВИНИ

Піскун П. Г., IV курс, група ТХ16-1, спеціальність «Технологія харчування», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Тропіна А. О.,** старший викладач
ЗАБРУДНЮВАЧІ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ: ВИДИ ТА ШКІДЛИВІСТЬ

Равчук Д. О., Григор`єва О. В., III курс, група ТХ-19.1мс, спеціальність «Харчові технології», Коледж «Освіта» Університету «Україна»
Науковий керівник: **Калакура В. В.,** ст. викладач
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИПЛОМАТИЧНИХ ПРИЙОМІВ

Скляренко С. В., Бієнко І. О., I курс, група ТХ-19.1м, спеціальність «Харчові технології» Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Юліна А. І.,** к. т. н., доцент
ВИКОРИСТАННЯ РОСЛИННИХ ДОБАВОК У ВИРОБНИЦТВІ МЯСНИХ ПРОДУКТІВ

Скляренко О. В., Пацелюк Д. А., I курс, група ТХ-19.1м, спеціальність «Харчові технології», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Калакура М. М.,** к. т. н., професор
ХАРЧОВІ ПРОДУКТИФУНКЦІОНАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ З КОМБІНОВАНОЮ ЖИРОВОЮ ФАЗОЮ

Шапошник Д. О., Яблонська В. І., I курс, група ТХ-19.1м, спеціальність «Харчові технології», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Калакура М. М.,** к. т. н., професор
ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСНОВИ ВИРОБНИЦТВА ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ ІЗ ІННОЮ СТРУКТУРОЮ

Яблонська В. І., Скляренко С. В., I курс, група ТХ-19.1м, спеціальність «Харчові технології», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Ратушенко А.Т.,** к. т. н., доцент
НАУКОВІ ОСНОВИ ТЕХНОЛОГІЇ ХАРЧОВИХ ПОРОШКІВ ДЛЯ КОНДИТОРСЬКИХ МАС

ПІДСЕКЦІЯ №14.2
«СУЧАСНА ІНЖЕНЕРІЯ ТА НАНОТЕХНОЛОГІЇ»

Керівник секції: ***Малишев Віктор Володимирович,*** *д.т.н., професор, заслужений діяч науки і техніки України, директор Інженерно-технологічного інституту Університету «Україна»*

Кущевська Ніна Федорівна, *завідувачка кафедрою сучасної інженерії та нанотехнологій, д.т.н., професор*

Секретар: ***Діана-Марія Ярославівна,*** *доцент кафедри сучасної інженерії та нанотехнологій Університету «Україна», к.х.н.*

Opanasenko V. A., I course, group HT-19-1m, specialty «Chemical technologies and engineering», Institute of Engineering and Technology, University of Ukraine
Scientific adviser: **Gab A. I.,** Ph. D., Assoc. Prof.
THERMODYNAMIC POSSIBILITY OF IRON AND NICKEL INTERACTION WITH TITANIUM CHLORIDES

Panchenko Yu. V., I course, group HT-19-1m, specialty «Chemical technologies and engineering», Institute of Engineering and Technology, University of Ukraine
Scientific adviser: **Shakhnin D. B.,** Ph. D., Assoc. Prof.
STUDY OF IMPURITIES INTAKE FROM THE RETORT TOP PART

Patsalovska L. Yu., II course, group ZHT-18-1m, specialty «Chemical technologies and engineering», Institute of Engineering and Technology, University of Ukraine
Scientific adviser: **Gab A. I.,** Ph. D., Assoc. Prof.
THERMODYNAMIC POSSIBILITY OF CHROME AND MANGANESE INTERACTION WITH TITANIUM CHLORIDES

Rybalchenko D. S., II course, group HT-18-1m, specialty «Chemical technologies and engineering», Institute of Engineering and Technology, University of Ukraine
Scientific adviser: **Malyshev V. V.,** D. Sc., Prof.
NANOCRYSTALLINE SILICIDES OF VI GROUP METALS: NEW SYNTHESIS METHODS, PHYSICO-MECHANICAL AND CHEMICAL PROPERTIES

Rybalka O. V., I course, group HT-19-1m, specialty «Chemical technologies and engineering», Institute of Engineering and Technology, University of Ukraine
Scientific adviser: **Malyshev V. V.,** D. Sc., Prof.
STUDY OF IMPURITIES INTAKE FROM THE RETORT MIDDLE PART

Sapsay O. I., II course, group HT-18-1m, specialty «Chemical technologies and engineering», Institute of Engineering and Technology, University of Ukraine
Scientific adviser: **Malyshev V. V.,** D. Sc., Prof.
STUDY OF IMPURITIES INTAKE FROM THE RETORT LOW AND BOTTOM PARTS

Shiray Zh. V., III course, group HT-19.3-1, specialty "Chemical technologies and engineering», Institute of Engineering and Technology, University of Ukraine
Scientific adviser: **Shakhnin D. B.,** Ph. D., Assoc. Prof.
CONSEQUENCES OF IMPURITIES INTAKE FROM A REACTOR MATERIAL FOR TITANIUM SPONGE OBTAINING

Yalovoy D. A., II course, group HT-18-1m, specialty «Chemical technologies and engineering», Institute of Engineering and Technology, University of Ukraine
Scientific adviser**: Malyshev V. V.,** D.Sc., Prof.
ESSENCE AND ADVANTAGES OF HIGH-TEMPERATURE ELECTROCHEMICAL SYNTHESIS OF TRANSITION METAL SILICIDES

Антонюк Д. В., І курс, група ХТ-19-1м, спеціальність «Хімічні технології та інженерія», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Габ А. І.,** к. х. н., доцент
СУЧАСНІ НАНОТЕХНОЛОГІЇ — ЧЕРГОВИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПРОРИВ

Беліменко В.І., ІІ курс, група ХТ-18-1м, спеціальність «Хімічні технології та інженерія», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Габ А. І.,** к. х. н., доцент
КУРСИ НАНОТЕХНОЛОГІЙ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ — ВИМОГА СЬОГОДЕННЯ

Бобко Д. О., І курс, група ХТ-19-1м, спеціальність «Хімічні технології та інженерія», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Габ А. І.,** к. х. н., доцент
НАНОНАУКА ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ ТЕНДЕНЦІЇ ДО МІНІАТЮРИЗАЦІЇ

Бондаренко О. С., ІІ курс, група ХТ-18-1м, спеціальність «Хімічні технології та інженерія», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Габ А. І.,** к. х. н., доцент
СКЛАДОВІ НАУКИ ПРО НАНОМАТЕРІАЛИ І НАНОТЕХНОЛОГІЇ

Будник Д. О., ІІ курс, група ХТ-18-1м, спеціальність «Хімічні технології та інженерія», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Габ А. І.,** к. х. н., доцент
ЗМЕНШЕННЯ РОЗМІРІВ СТРУКТУРНИХ ЕЛЕМЕНТІВ — ПРИЧИНА НОВИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ НАНОМАТЕРІАЛІВ

Булія Н. Є., І курс, група ХТ-19-1м, спеціальність «Хімічні технології та інженерія», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Габ А. І.,** к. х. н., доцент
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАНОМАТЕРІАЛІВ І НАНОТЕХНОЛОГІЙ ЯК ВИМОГА ДО ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ У ЦІЙ ГАЛУЗІ

Верболоцький Т. О., І курс, група ХТ-19-1м, спеціальність «Хімічні технології та інженерія», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Габ А. І.,** к. х. н., доцент
МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ХАРАКТЕР НАУКИ ПРО НАНОТЕХНОЛОГІЇ

Гребешков В. С., ІІ курс, група ХТ-18-1м, спеціальність «Хімічні технології та інженерія», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Габ А.І.,** к. х. н., доцент
БІЗНЕС В ГАЛУЗІ НАНОТЕХНОЛОГІЙ

Григоренко Д. В., ІІ курс, група ХТ-18-1м, спеціальність «Хімічні технології та інженерія», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Шахнін Д. Б.,** к. х. н., доцент
ІНВЕСТИЦІЇ, ПРИБУТОК І РИЗИКИ В ГАЛУЗІ НАНОТЕХНОЛОГІЙ

Грущук А. В., І курс, група ХТ-19-1м, спеціальність «Хімічні технології та інженерія», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Шахнін Д. Б.,** к. х. н., доцент
КОНКУРЕНЦІЯ ТА КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ В ГАЛУЗІ НАНОТЕХНОЛОГІЙ

Гуменюк Є. Є., І курс, група ХТ-19-1м, спеціальність «Хімічні технології та інженерія», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Шахнін Д. Б.,** к. х. н., доцент
ЯКІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ — НЕОБХІДНА УМОВА ОТРИМАННЯ ПРИБУТКУ ВІД ІНВЕСТИЦІЙ В ГАЛУЗІ НАНОТЕХНОЛОГІЙ

Дмитренко О. А., І курс, група ХТ-19-1м, спеціальність «Хімічні технології та інженерія», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Шахнін Д. Б.,** к. х. н., доцент
НАНОЕКОНОМІКА І ЇЇ ПРИНЦИПИ

Дудка Д. М., І курс, група ХТ-19-1м, спеціальність «Хімічні технології та інженерія», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Шахнін Д. Б.,** к. х. н., доцент
АВІАЦІЯ І КОСМОНАВТИКА, АВТОМОБІЛЕБУДУВАННЯ, АУДІО- ТА ВІДЕОТЕХНІКА, БЕЗПЕКА — ВАЖЛИВІ ГАЛУЗІ НАНОБІЗНЕСУ

Животок В. Л., ІІ курс, група ХТ-18-1м, спеціальність «Хімічні технології та інженерія», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Шахнін Д. Б.,** к. х. н., доцент
ПОБУТОВА ТЕХНІКА, ОЗБРОЄННЯ ТА ВІЙСЬКОВА ТЕХНІКА, ГІРНИЧОВИДОБУВНА ПРОМИСЛОВІСТЬ, МІСЬКЕ І КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО, МАШИНОБУДУВАННЯ — ВАЖЛИВІ ГАЛУЗІ НАНОБІЗНЕСУ

Іштванік О. В., І курс, група ХТ-19-1м, спеціальність «Хімічні технології та інженерія», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Шахнін Д. Б.,** к. х. н., доцент
МЕДИЦИНА, НАУКА, СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО, БУДІВНИЦТВО, ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЇ, ЕКОЛОГІЯ, ЕНЕРГЕТИКА — ВАЖЛИВІ ГАЛУЗІ НАНОБІЗНЕСУ

Ковтонюк А. В., ІІ курс, група ХТ-18-1м, спеціальність «Хімічні технології та інженерія», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Шахнін Д. Б.,** к. х. н., доцент
«НЕ ВІР»І «НЕ БІЙСЯ» — ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ НАНОБІЗНЕСУ

Коробко О. К., І курс, група ХТ-19-1м, спеціальність «Хімічні технології та інженерія», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Лукашенко Т. Ф.,** к. пед. н., доцент
ПРОЄКТУВАННЯ НАНОБІЗНЕСУ

Майстренко О. С., І курс, група ХТ-19-1м, спеціальність «Хімічні технології та інженерія», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Лукашенко Т. Ф.,** к. пед. н., доцент
ОЦІНЮВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ТА РИНКУ В ГАЛУЗІ НАНОТЕХНОЛОГІЙ

Микитенко С. Р., ІІ курс, група ХТ-18-1м, спеціальність «Хімічні технології та інженерія», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Лукашенко Т. Ф.,** к. пед. н., доцент
МАРКЕТИНГОВІ СТРАТЕГІЇ НА РИНКУ НАНОПРОДУКТІВ

Новіков М. І., ІІ курс, група ХТ-18-1м, спеціальність «Хімічні технології та інженерія», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Лукашенко Т. Ф.,** к. пед. н., доцент
РОЗРОБКА, БЕЗПЕКА І РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОЕКТІВ В НАНОБІЗНЕСІ

ПІДСЕКЦІЯ №14.3
«ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ АВТОТРАНСПОРТНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ»

Керівник секції: ***Малишев Віктор Володимирович,*** *д.т.н., професор, заслужений діяч науки і техніки України, директор Інженерно-технологічного інституту Університету «Україна»*

Секретар: ***Петренко Тетяна Володимирівна,*** *старший викладач кафедри автомобільного транспорту Університету «Україна»*

Докуніхін В. З., доцент кафедри автомобільного транспорту Інженерно-технологічного інституту Університету «Україна»
ЗАЛИШКОВИЙ РЕСУРС АВТОМОБІЛЬНИХ ШИН

Докуніхін В. З., доцент кафедри автомобільного транспорту Інженерно-технологічного інституту Університету Україна
ЕКСПЛУАТАЦІЙНІ ВІДМОВИ ГАЛЬМІВНОЇ КАМЕРИ З ПРУЖИННИМ ЕНЕРГОАКУМУЛЯТОРОМ

Докуніхін В. З., доцент кафедри автомобільного транспорту, Університет Україна
ПІДВИЩЕННЯ ЕКСПЛУАТАЦІЙНОЇ НАДІЙНОСТІ ДІАФРАГМИ ГАЛЬМІВНОЇ КАМЕРИ З ПРУЖИННИМ ЕНЕРГОАКУМУЛЯТОРОМ

Єрмакович М. Є., група АТ-17-1 мс, Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Докуніхін В. З.,** доцент кафедри автомобільного транспорту Університету Україна
ОГЛЯД МІСЦЯ ТА СКЛАДАННЯ СХЕМИ ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНОЇ ПРИГОДИ (ДТП)

Кирилюк М. С., ІІ курс, група АТ-18-1, Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Докуніхін В. З.,** доцент кафедри автомобільного транспорту
«ЛОГІСТИКА» ЧИ «УПРАВЛІННЯ ЛАНЦЮГОМ ПОСТАЧАНЬ»?

Кирилюк М. С., II курс, група АТ-18-1, Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Докуніхін В. З.,** доцент кафедри автомобільного транспорту
ПРАВИЛА ДОРОЖНЬОГО РУХУ ПРО ПІЛЬГИ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Кирилюк М. С., II курс, група АТ 18-1, спеціальність «Автомобільний транспорт», Інженерно технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Тропіна А. О.,** старший викладач
НЕЗВИЧАЙНІ ТЕХНОЛОГІЧНІ НОВИНКИ У СФЕРІ ВИРОБНИЦТВА АВТОМОБІЛІВ

Левадний Д. М., IV курс, група АТ-16-1, спеціальність «Автомобільний транспорт», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Петренко Т. В.,** старший викладач
СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ РЕГУЛЮВАННЯ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Лисенко Є. М., IV курс, група АТ-16-1, спеціальність «Автомобільний транспорт», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Петренко Т. В.,** старший викладач
СТАН АВТОМОБІЛЬНИХ ДОРІГ ЗАГАЛЬНОГО КОРИСТУВАННЯ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

Нагірний В. В., IV курс, група АТ-16-1, спеціальність «Автомобільний транспорт», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Петренко Т.В.,** старший викладач
ОСОБЛИВОСТІ ПРАВИЛ ДОРОЖНЬОГО РУХУ В КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Петренко Т. В., ст. викладач кафедри автомобільного транспорту та соціальної безпеки Інженерно-технологічного інституту Університету «Україна»
Якимчук М. В., д. т. н., професор Національного університету харчових технологій
ЕЛЕМЕНТИ МЕХАНОТРОНІКИ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ ДЛЯ АВТОМОБІЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Прокопенко А. І., ІІІ курс, група АТ-17-1мс, спеціальність «Автомобільний транспорт», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Тропіна А. О.,** старший викладач
ПОЯВА БЕЗПІЛОТНИХ АВТОМОБІЛІВ — НОВА ЕРА В РОЗВИТКУ АВТОМОБІЛЬНОЇ ГАЛУЗІ

Удовенко О. М., IV курс, група ЗАТ-16-1**,** Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Докуніхін В. З.,** доцент кафедри автомобільного транспорту
ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ДОРОЖНЬОГО РУХУ В СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ

Шевцова С. В., ІІ курс, група ЖР 18/1, спеціальність «Видавнича справа та редагування», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник : **Тропіна А. О.,** старший викладач
ПРИЧИНИ ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНИХ ПРИГОД ТА ТРАВМАТИЗМУ

ПІДСЕКЦІЯ №14.4
«НАУКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПРОГРЕС І ДИЗАЙН»

Керівники секції: ***Гук Леонід Йосипович,*** *завідувач кафедри дизайну, заслужений працівник культури України*
Хавхун Галина Миколаїна, *доцент кафедри дизайну, канд. архітектури*
Секретар: ***Безуглова Людмила Василівна,*** *фахівець кафедри дизайну*

Бобренко Р. В., к. пед. н., магістрант, група ДЗ-51/19-М, спеціальність «Дизайн», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
ДИЗАЙН ПОСТАНОВКИ ОПЕРИ В. А. МОЦАРТА «ДОН ЖУАН» В ІСТОРІОГРАФІЧНОМУ КОНТЕКСТІ

Братчиков І. І., І курс, група ДЗ 19-1, спеціальність «Дизайн», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Сухоцький А. П.,** ст. викл.
«ШОКОЛАДНИЙ БУДИНОЧОК» НА ШОВКОВИЧНІЙ

Івановський О. Р., ІІ курс, група ДЗ-21, спеціальність «Дизайн», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Бібер С. Г.,** ст. викладач кафедри дизайну
ЗАПРОВАДЖЕННЯ У НАВЧАННІ СТУДЕНТІВ-ДИЗАЙНЕРІВ ІННОВАЦІЙНИХ ФОРМ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Климович С. І., ІІ курс, група ДЗ-18-1мс-tr, спеціальність «Дизайн», Тернопільський коледж Університету «Україна»
Науковий керівник: **Червінська В. І.**
НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ДИЗАЙН

Кох Н. І., ІІ курс, група ДЗ 21\18-Б, спеціальність «Дизайн», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Гук Л. Й.,** заслужений діяч культури, професор
ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКОГО МОДЕРНУ НА ПРИКЛАДІ АРХІТЕКТУРИ ПОЛТАВСЬКОГО ГУБЕРНСЬКОГО ЗЕМСТВА

Лаврів В. Б., ІІ курс, група ДЗ-18-1мс-tr, спеціальність «Дизайн», Тернопільський коледж Університету «Україна»
Науковий керівник: **Червінська В. І.**
ПЕРСПЕКТИВИ ДАЗАЙНУ З ІМПРЕСИВНИМИ ТЕХНОЛОГІЯМИ

Малахова З. В., І курс, група ДЗ 19-1, спеціальність «Дизайн», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Ломовський А. І.,** доцент
АРХІТЕКТУРНА СПАДЩИНА ВУЛИЦІ ГОРОДЕЦЬКОГО У КИЄВІ

Молчанова К. В., студентка групи ДЗ-51 кафедри дизайну, Інженерно-технологічного інституту Університету «Україна»
Науковий керівник: **Гук Л.Й.,** заслужений діяч культури, професор кафедри дизайну, Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
СЕЛФ-БРЕНДИНГ. ПРОФЕСІЙНЕ ПОЗИЦІЮВАННЯ ДИЗАЙНЕРА

Самолук А.С., І курс, група ДЗ 19\1, спеціальність «Дизайн», Інженерно-технологічний інститут університету «Україна»
Науковий керівник: **Хавхун Г. М.,** канд. арх., доцент
ФРЕСКИ КИРИЛІВСЬКОЇ ЦЕРКВИ

Соколовський А. М., викладач Тернопільського коледжу Університету «Україна»
МАЙБУТНЄ ДИЗАЙНУ З XR ТЕХНОЛОГІЯМИ

Сухорукова А. І., ІІІ курс, група ДЗ-19-1-tr, спеціальність «Дизайн», Тернопільський коледж Університету «Україна»
Науковий керівник: **Сухорукова Н. С.**
МОЛОДЬ І ДИЗАЙН МАЙБУТНЬОГО

Твардовська О. А., викладач Тернопільського коледжу Університету «Україна»
ЕКОДИЗАЙН ЯК МИСТЕЦТВО ЄДНАННЯ З ПРИРОДОЮ

Титенко К. С., І курс, група ДЗ 19-1, спеціальність «Дизайн», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Хавхун Г.М.,** канд. арх., доцент
МАСКАРОНИ КИЄВА

Хоменко В. І., І курс, група ДЗ 19\1, спеціальність «Дизайн», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Ломовський А. А.,** ст. викладач
АРХІТЕКТУРА НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ

ПІДСЕКЦІЯ №14.5
«БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»

Керівник секції: ***Малишев Віктор Володимирович,*** *д.т.н., професор, заслужений діяч науки і техніки України, директор Інженерно-технологічного інституту Університету «Україна»*

Секретар: ***Тропіна Аліна Олексіївна,*** *старший викладач кафедри автомобільного транспорту Університету «Україна»*

Безруких А. Ю., IV курс, група ЖР16/1, спеціальність «Журналістика», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Тропіна А. О.,** старший викладач
БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ. ТЕОРІЯ БЕЗПЕКИ ТА НЕБЕЗПЕКИ

Васіна С. В., IV курс, група ЖР-16/1, спеціальність «Журналістика», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Тропіна А. О.,** старший викладач
ТРАВМАТИЗМ І ЗАХВОРЮВАННЯ НА ВИРОБНИЦТВІ

Вовченко О. Р., IV курс, група 16/1, спеціальність «Журналістика», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Тропіна А. О.,** старший викладач
ОСОБЛИВОСТІ ПРАЦІ ЖІНОК І МОЛОДІ

Гришакіна О. В., IV курсу, група ТХ16-1, спеціальність «Інженер-технолог харчової промисловості», Інженерно-технологічний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Тропіна А. О. ,** старший викладач
ЗАБРУДНЕННЯ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ НІТРАТАМИ І НІТРИТАМИ

Клейман О. О., IV курс, група ПР-16-1, спеціальність «Переклад», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Тропіна А. О.,** старший викладач
ПСИХОЛОГІЧНІ ФАКТОРИ ПОПЕРЕДЖЕННЯ НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ НА ВИРОБНИЦТВІ

Коробко І. П., IV курс, група ПЛ 16-1, спеціальність «Психологія», Інститут соціальних технологій Університету Україна
Науковий керівник: **Тропіна А. О.,** старший викладач
НАУКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПРОГРЕС ТА ЙОГО ЕКОЛОГІЧНІ НАСЛІДКИ ДЛЯ ЛЮДСТВА ТА ПЛАНЕТИ

Слободянюк Я. Р., IV курс, група ЖР16/1, спеціальність «Журналістика», Інститут філології та масових комунікацій «Університету «Україна»
Науковий керівник: **Тропіна А. О.,** старший викладач
СТРАХУВАННЯ ВІД НЕЩАСНОГО ВИПАДКУ ТА ПРОФЕСІЙНОГО ЗАХВОРЮВАННЯ НА ВИРОБНИЦТВІ

Ціпан В. С., III курс, група ВС-17-1 мс, спеціальність «Видавнича справа та редагування», Інститут філології та масових комунікацій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Тропіна А. О.,** старший викладач
ШУМ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ОРГАНІЗМ ЛЮДИНИ

ФАКУЛЬТЕТ БІОМЕДИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
СЕКЦІЯ №15
«ПРИРОДА, МЕДИЦИНА, ЗДОРОВ'Я»

Керівник секції: ***Тугай Тетяна Іванівна,*** *завідувачка кафедрою мікробіології, сучасних біотехнологій, екології та імунології, доктор біологічних наук, професор*

Секретар: ***Мележик Ольга Вікторівна,*** *доцент кафедри мікробіології, сучасних біотехнологій, екології та імунології, кандидат біологічних наук*

Wesam El-Darrat, 1st course, group МБ-19-1-М-fbmt, speciality «Biology», Faculty of Biomedical technologies, University «Ukraine»
Zelena L. B., PhD, Department of microbiology, modern biotechnology, ecology and immunology
Tugay T. I., Doctor of sciences, professor,
Tugay A. V., PhD, Department of microbiology, modern biotechnology, ecology and immunology,
Faculty of Biomedical Technologies, University of Ukraine.

COMPARATIVE ANALYSIS OF STAPHYLOCOCCUS SPECIES CONCENTRATION IN OPEN INTERNATIONAL UNIVERSITY OF HUMAN DEVELOPMENT «UKRAINE»

Rabab Saleh,
1st course, group МБ-19-1-М-fbmt, speciality «Biology» Faculty of Biomedical technologies, University «Ukraine»
Zelena L. B., PhD, Department of microbiology, modern biotechnology, ecology and immunology,
Tugay T. I., Doctor of sciences, professor, Department of microbiology, modern biotechnology, ecology and immunology,
Faculty of Biomedical Technologies, University of Ukraine

ASSESSMENT OF INDOOR MICROBIOME IN SOME LOCATIONS OF OPEN INTERNATIONAL UNIVERSITY OF HUMAN DEVELOPMENT «UKRAINE»

Avramenko D. O., Group FM-17-1-fbmt; specialty «Pharmacy, Industrial Pharmacy»
Faculty of Biomedical Technologies, University of Ukraine
Katynska M. G., PhD, Associate Professor, Department of Pharmacy, Faculty of Biomedical Technologies, University of Ukraine

CURRENT TRENDS IN THE PROVISION OF PHARMACEUTICAL ASSISTANCE, PHARMACEUTICAL SERVICES AND PHARMACEUTICAL CARE

Бабіч С. А., ІІ курс, група МБ-18-1 fbmt, спеціальність «Біологія», Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Ілюк Н. А.,** к. с-г. н.
ЗАЛЕЖНІСТЬ ПРОДУКТИВНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ РОСЛИН ВІД ФОТОСИНТЕТИЧНОГО ПРОЦЕСУ

Бабіч С. А., ІІ курс, група МБ 18-1-fbmt, Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Мележик О. В.,** к. б. н., доцент
АНАЛІЗ ТУРИСТИЧНОГО ОБІГУ В УКРАЇНІ

Бакаєвич К. О., група ЗМБ-19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія», Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Тугай Т.,** д. б. н., професор
ПОРІВНЯЛЬНА СТАТИСТИКА ЗАХВОРЮВАНОСТІ НА ТУБЕРКУЛЬОЗ У СВІТІ ТА УКРАЇНІ

Бездільна І.В., І курс, група ЗМБ-19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія», Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Беспалова О. Я.,** к. б. .н
ДОСЛІДЖЕННЯ ФАГОЦИТАРНОЇ АКТИВНОСТІ НЕЙТРОФІЛЬНИХ ГРАНУЛОЦИТІВ ТА МОНОЦИТІВ У ЖІНОК З БЕЗПЛІДДЯМ

Богатирьов А. Є., І курс, група МБ-19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія», Факультет біомедічніх технологій Університет «Україна»
Науковий керівник: **Тугай Т. І.,** д. б. н.
ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ГІГІЄНІЧНИХ ЗАСОБІВ НА МІКРОФЛОРУ РОТОВОЇ ПОРОЖНИНИ

Бойко І. О., IV курс, група ПЗ-17.2-1мс Коледжу «Освіта» при Університеті «Україна»
Хорт І. В., к. ю. н член-кореспондент МКА, доцент факультету права та міжнародних відносин, кафедри публічного та приватного права Інституту права та суспільних відносин Університету «Україна»
ЕКОЛОГІЯ ТА ОХОРОНА ДОВКІЛЛЯ: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ

Васильчук І. В., І курс, група ЗМБ-19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія», Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Чумак А. А.,** д-р мед. наук, професор
ЕКОЛОГІЯ ТА ОХОРОНА ДОВКІЛЛЯ:ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ВИЗНАЧЕННЯ ПОЛІМОРФІЗМУ rs2430561 ГЕНА IFN У ХВОРИХ НА ХРОНІЧНУ ЛІМФОЦИТАРНУ ЛЕЙКЕМІЮ

Войтюк О. П., І курс, група ЗМБ 19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія», Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Беспалова О. Я.,** професор

БІОЛОГІЧНІ МАРКЕРИ, ЯКІ ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ ХОЗЛ

Волевач М. М., ІІ курс, група МБ-18-1-fbmt, спеціальність «Біологія»
Мележик О. В., к. б. н., доцент кафедри мікробіології, сучасних біотехнологій, екології та імунології, Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
АНАЛІЗ ВИЛОВУ ВОДНИХ БІОРЕСУРСІВ В УКРАЇНІ

Волевач М. М., ІІ курс, група МБ-18-1 fbmt, спеціальність «Біологія», Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Ілюк Н. А.,** к. с-г. н.
ЕВОЛЮЦІЙНИЙ ШЛЯХ ФОТОСИНТЕЗУ

Герасимнюк В. О., І курс, група МБ-19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія», Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Поєдинок Н. Л.,** д. б. н.
ЛІКУВАЛЬНІ ВЛАСТИВОСТІ КСИЛОТРОФНИХ МАКРОМІЦЕТІВ РОДУ *INONOTUS* P. KARST.

Грабовецький А. Ю., І курс, група група ЕКЛ-19-1м-nk, спеціальність «Екологія», Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Іншина А. С.,** к. ю. н.
ДОСЛІДЖЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГОБЕЗПЕЧНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЛІ В УКРАЇНІ

Грищенко Д. О., слухач наукового товариства «Еврика» Центру позашкільної роботи Святошинського району м. Києва
Педагогічний керівник: **Литвиненко В.В.,** керівник гуртка-методист
ХАРЧУВАННЯ ЯК ОДИН ІЗ ФАКТОРІВ РОЗВИТКУ ЦУКРОВОГО ДІАБЕТУ ТА ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ ДЛЯ ХВОРИХ НА ЦЮ НЕДУГУ

Гущин І.О., І курс, група МБ-19-1-fbmt, спеціальність «Біологія», Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Зелена Л. Б.,** к. б. н.
ВИКОРИСТАННЯ МОЛЕКУЛЯРНО-ГЕНЕТИЧНИХ І БІОІНФОРМАТИЧНИХ МЕТОДІВ ДЛЯ ІДЕНТИФІКАЦІЇ МІКРООРГАНІЗМІВ

Демчук Ю. А., І курс, група МБ-19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія», Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Поєдинок Н. Л.,** д. б. н., доцент
ВПЛИВ СВІТЛА НИЗЬКОЇ ИНТЕНСИВНОСТИ НА АНТИМІКРОБНУ АКТИВНІСТЬ ДЕЯКИХ МАКРОМІЦЕТОВ

Івасенко В. Ю., ІІ курс, група МБ-18-1-fbmt, спеціальність «Біологія», Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Мележик О. В.,** к. б. н.
ДИНАМІКА ВИКОРИСТАННЯ ПРІСНОЇ ВОДИ

Івасенко В. Ю., ІІ курс, група МБ-18-1 fbmt, спеціальність «Біологія», Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Ілюк Н. А.,** к. с-г. н.
БАКТЕРІАЛЬНИЙ ФОТОСИНТЕЗ

Казьмірук А. А., І курс, група ЗМБ-19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія», Факультет біомедичних техноголій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Беспалова О. Я.**
ВПЛИВ НЕСТЕРОЇДНИХ ПРОТИЗАПАЛЬНИХ ПРЕПАРТІВ НА РІВЕНЬ ПРОЗАПАЛЬНИХ ЦИТОКІНІВ ПРИ ГОСТРОМУ ФАРИНГІТІ

Качалкова П. С., І курс, група ЗМБ-19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія», Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Зелена Л.Б.,** к. б. н.
ГЕНЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЕНТЕРОКОКІВ, ВИДІЛЕНИХ З КИСЛОМОЛОЧНИХ ПРОДУКТІВ

Коваленко Т. І., І курс, група ЗМБ-19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія», Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Тугай Т.І.,** д. б. н, професор
МОНІТОРИНГ МІКРОБНОЇ КОНТАМІНАЦІЇ ПРИМІЩЕНЬ З КЛАСОМ ЧИСТОТИ E/D ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА СУБСТАНЦІЙ

Козлова В. А., 10 клас, Центр позашкільної роботи Святошинського р-ну м. Києва
Педагогічний керівник: **Величко А. М.,** керівник гуртка-методист
ЦУКРОВИЙ ДІАБЕТ ТА ЙОГО ПРОФІЛАКТИКА

Коротка О. А., група ЗМБ-19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія», Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Тугай Т.,** д. б. н, професор
ВИКОРИСТАННЯ ПРОБІОТИКІВ В КОСМЕТОЛОГІЇ

Котляренко О., ІІІ курс, група МБ 17-1-fbmt, спеціальність «Біологія», Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник**: Ілюк. Н. А.,** к. с.-г. н.
РОЛЬ ФІТОГОРМОНІВ ДЛЯ РОСТУ І РОЗВИТКУ РОСЛИН

Кравченко А. А., І курс, група ЕКЛ-19-1м-nk, спеціальність «Екологія», Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Корчагіна В. Г.,** к. е. н.
ЕКОЛОГІЧНИЙ АУДИТ ЯК ІНСТРУМЕНТ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ПРИРОДООХОРОННОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Кравченко Є. І., І курс, група МБ-19-1-M-fbmt, спеціальність «Біологія», Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Поєдинок Н. Л.,** д. б. н.
ПЕРСПЕКТИВИ БІОТЕХНОЛОГІЧНОГО ВИКОРИСТАННЯ КСИЛОТРОФНОГО МАКРОМІЦЕТА *Fomitopsis officinalis* (*Fomitopsidaceae*)

Крисенко О. А., І курс, група ЗМБ-19-1-M-fbmt, спеціальність «Біологія», Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Тугай А. В., кандидат біологічних наук, кафедра мікробіології, сучасних біотехнологій, екології та імунології
Тугай Т. І., доктор біологічних наук, кафедра мікробіології, сучасних біотехнологій, екології та імунології Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОСТУ *Penicillium stekii*, ВИДІЛЕНИХ З ПОВЕРХНІ «ГАРЯЧИХ» ЧАСТИНОК ЧОРНОБИЛЬСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ

Куликова О. С., І курс, група ЗМБ-19-1-M-fbmt, спеціальність «Біологія», Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Шликов С. Г., старший науковий співробітник, доктор біологічних наук, Інститут біохімії ім. О.В. Палладіна НАН України,
Науковий керівник: **Тугай Т. І.,** д. б. н., професор
ФУНКЦІОНАЛЬНА АКТИВНІСТЬ МІТОХОНДРІЙ МІОМЕТРІЯ ТА ІОНІЗОВАНИЙ КАЛЬЦІЙ

Лахно І. В., І курс, група ЗМБ-19-1-M-fbmt, спеціальність «Біологія», Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Поєдинок Н. Л.,** д. б. н., доцент
ФАКТОРИ РЕГУЛЮВАННЯ ФОТОЧУТЛИВІ ЇСТІВНИХ І ЛІКАРСЬКИХ ГРИБІВ

Литвиненко О. О., слухач наукового товариства «Еврика» Центру позашкільної роботи Святошинського району м. Києва
Педагогічний керівник: **Литвиненко В. В.,** керівник гуртка-методист
ВИВЧЕННЯ АВОКАДО ТА ВИРОЩУВАННЯ ЇХ ІЗ КІСТОЧКИ

Лузан І. В., І курс, група ЗМБ-19-1-M-fbmt, спеціальність «Біологія», Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Поєдинок Н. Л.,** д. б. н., доцент
БІОЛОГІЧНО АКТИВНІ РЕЧОВИНИ СУМЧАСТИХ МАКРОМІЦЕТІВ РІЗНИХ ЕКОЛОГІЧНИХ ГРУП

Маланчин М. І., І курс, група ЕКЛ-19-1м-nk, спеціальність «Екологія», Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Корчагіна В. Г.,** к. е. н.
ВИКОРИСТАННЯ РЕГІОНАЛЬНИХ ПРОГРАМ РОЗВИТКУ ДЛЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ОЗДОРОВЛЕННЯ ТЕРИТОРІЙ

Малюк В.І., д-р.м.н.,
Макаренко М.В., к.с-г.н.,
Репецька Г.Г., к.м.н., Національний медичний університет ім. О. О. Богомольця
ПРИНЦИП ПОЗИТИВУ

Маркітан В.О., IV курс, група МБВ-16-1-fbmt, спеціальність «Біологія», Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Тугай А. В., кандидат біологічних наук, кафедра мікробіології, сучасних біотехнологій, екології та імунології
Ілюк Н. А., кандидат сільськогосподарських наук, кафедра мікробіології, сучасних біотехнологій, екології та імунології, Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЕКОЛОГО-ТРОФІЧНИХ ГРУП МІКРООРГАНІЗМІВ В ҐРУНТАХ РІЗНОГО ГОСПОДАРСЬКОГО ЗНАЧЕННЯ

Марков Д. С., І курс, група ЕКЛ-19-1м-nk, спеціальність «Екологія», Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Корчагіна В. Г.,** к. е. н.
ДОСЛІДЖЕННЯ ЕТАПІВ РЕАЛІЗАЦІЯ ЕФЕКТИВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ НА ПІДСТАВІ АНАЛІЗУ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ З ПИТАНЬ ЕКОЛОГІЧНОГО КОНТРОЛЮ УКРАЇНИ

Миненко О.С., Сергійчук Н.М., Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»
Білявська Л. О., Інститут мікробіології і вірусології НАН України
ВПЛИВ ЖОВЧОРЕЗИСТЕНТНОСТІ НА БАКТЕРІОЦИНОГЕННУ ФУНКЦІЮ ПРОБІОТИКІВ

Митник М. О., слухач наукового товариства «Еврика» Центру позашкільної роботи Святошинського району м. Києва
Педагогічний керівник: **Литвиненко В. В.,** керівник гуртка-методист
РИНОСИНУСИТ — ПОСЕЗОННІ ЗАХВОРЮВАННЯ У ДІТЕЙ

Москаленко Г. С., III курс, група МБ-17-1 fbmt, спеціальність «Біологія», Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Ілюк Н. А.,** к. с-г. н.
ФІЗІОЛОГІЧНА РОЛЬ МІКРОЕЛЕМЕНТІВ ДЛЯ РОСЛИН

Палащин П. А., І курс, група МБ-19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія», Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Поєдинок Н. Л.,** д. б. н., доцент
ЛАЗЕРНЕ ВИПРОМІНЮВАННЯ ЯК ФАКТОР РЕГУЛЯЦІЇ БІОСИНТЕТИЧНОЇ АКТИВНОСТІ ЛІКАРСЬКИХ ГРИБІВ

Полегенько Д. В., І курс, група ЕКЛ-19-1м-nk, спеціальність «Екологія», Новокаховський гуманітарний інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Корчагіна В. Г.,** к. е. н.
ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СИТУАЦІЇ В УКРАЇНІ

Пономаренко І. С., І курс, група ЗМБ-19-1- М-fbmt, спеціальність «Біологія», Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Тугай Т. І.,** д. б. н., професор
ОСОБЛИВОСТІ ДІАГНОСТИКИ ЛЯМБЛІОЗУ

Потапко В. В., І курс, група МБ-19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія», **Тугай Т. І.**, доктор біологічних наук, кафедра мікробіології, сучасних біотехнологій, екології та імунології Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
ВПЛИВ ТРІХОТЕЦЕНОВИХ МІКОТОКСИНІВ НА СИНТЕЗ РНК У *Saccharomyces cerevisiae*

Приходько (Клімчук) Є. В., І курс, група ЗМБ-19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія», Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Тугай Т. І.,** д. б. н.
ВИЗНАЧЕННЯ ЧУТЛИВОСТІ ДО АНТИМІКРОБНИХ ПРЕПАРАТІВ ДИСКО-ДИФУЗІЙНИМ МЕТОДОМ НА ПРИКЛАДІ *Staphylococcus aureus*

Руда М. С., IV курс, група МБ 16-1-fbmt, спеціальність «Біологія», Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Ілюк Н. А., к. с.-г. н., доцент кафедри мікробіології, сучасних біотехнологій, екології та імунології, Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
ЕКОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ГЕНЕТИЧНО МОДИФІКОВАНИХ МІКРООРГАНІЗМІВ ДЛЯ ОТРИМАННЯ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ

Семененко А. Ю., Сергійчук Н. М., Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»
Білявська Л. О., Інститут мікробіології і вірусології НАН України
БАКТЕРІОЦИНОГЕННОСТІ ПІД ЧАС ОЦІНКИ АНТАГОНІСТИЧНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ПРОБІОТИКІВ

Сіднєв К. О., група ЗМБ-19-1-М-fbmt факультету біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Мележик О. В.,** к. б. н.
ЛІСОВІ ЕКОСИСТЕМИ — ЗАПОРУКА ЖИТТЯ НА ЗЕМЛІ

Терлецький В. К., доцент, к. б. н. Луцького інституту розвитку людини Університету «Україна»
ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Устінов П. В., ІІ курс, група МБ 18-1-fbmt, спеціальність «Біологія», Факультет біомедицинських технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Мележик О. В.**
ЛІСОВІ ПОЖЕЖІ ЯК СТЕХІЙНЕ ЛИХО

Федоренко Д. С., І курс, група МБ-19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія», Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Тугай Т.І.,** д. б. н.
ЗАХВОРЮВАНІСТЬ НА ДИФТЕРІЮ У СВІТІ, ЗАЛЕЖНІСТЬ ВІД ВАКЦИНАЦІЇ

Циба Н. А., І курс, група ЗМБ-19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія», Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Зелена Л. Б., к. б. н., доцент кафедри мікробіології, сучасних біотехнологій, екології та імунології, Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ШТАМІВ *Saccharomyces cerevisiae* ЗА ДОПОМОГОЮ ISSR-ПЛР

Ціпун Л. О., Центр позашкільної роботи Святошинського району м. Києва
Педагогічний керівник: **Величко А. М.,** керівник гуртка-методист
ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ ТА ЕКОЛОГІЧНІ ФАКТОРИ ВПЛИВУ

Черевко В. О., Черевко О. А., Черевко Ол. А., Український науковий центр радіаційної медицини
Науковий керівник: **Малюк В. І.,** д. м. н., проф.
АНТРОПНИЙ ПРИНЦИП

Шелест А. Ю., група ЗМБ-19-1-М-fbmt, Факультету біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Мележик О. В.,** к. б. н.
СТАН РЕПРОДУКТИВНОГО ЗДОРОВ'Я ЧОЛОВІКІВ В УКРАЇНІ

Шищук А. В., курс, група МБ-18-1-fbmt, спеціальність «Біологія», Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Мележик О. В.,** к. б. н.
АНАЛІЗ ЗАХВОРЮВАНОСТІ НА ТУБЕРКУЛЬОЗ

Шищук А. В., ІІ курс, група МБ-18-1 fbmt, спеціальність «Біологія», Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник**: Ілюк Н. А.,** к. с-г. н.
БІОЛОГІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ФОТОДИХАННЯ

Шпорт О. В., І курс, група ЗМБ-19-1-М-fbmt, спеціальність «Біологія», Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Чумак А.А.,** д-р мед.наук, професор
ОЦІНКА ОКСИДАТИВНОГО СТРЕСУ І УРАЖЕНОСТІ ПЕРСИСТУЮЧИМИ ІНФЕКЦІЯМИ ХВОРИХ НА НЕАЛКОГОЛЬНИЙ СТЕАТОГЕПАТИТ, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВНАСЛІДОК АВАРІЇ НА ЧАЕС

Коляско С. О., ІІ курс, група ФМ-18-1-fbmt, спеціальність «Фармація», Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Мележик О.В.,** канд. біол. наук
УКРАЇНА ЯК ЕКСПОРТЕР ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ

Мотренко І.О., ІІ курс, група ФМ-18-1-fbmt, спеціальність «Фармація», Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Мележик О.В.,** канд. біол. наук
ЛІКАРСЬКІ ЗАСОБИ ПРИ БЕЗСОННІ

Синельниченко А. ІІ курс, група ФМ-18-1-fbmt, спеціальність «Фармація», Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
Науковий керівник: **Мележик О.В.,** канд. біол. наук
ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ НА СВІТОВОМУ РИНКУ ФАРМПРОДУКЦІЇ

Мележик О. В., к. б. н., доцент кафедри мікробіології, сучасних біотехнологій, екології та імунології, Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОРІЗНОМАНІТТЯ — ЗАПОРУКА ІСНУВАННЯ ЛЮДСТВА

Ілюк Н. А., к. с.-г. н., доцент кафедри мікробіології, сучасних біотехнологій, екології та імунології, Факультет біомедичних технологій Університету «Україна»
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК ОСНОВА НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТА

ЗМІСТ

Секція 1. ЕКОНОМІЧНІ ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ 517

Секція 2. ДОКУМЕНТОЗНАВСТВО ТА ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ: СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ 537

Секція 3. УКРАЇНОЗНАВСТВО — ОСНОВА ФІЛОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ТА ФОРМУВАННЯ ДУХОВНОСТІ: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ 543

Секція 4. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ТА ЛІТЕРАТУР 544

Секція 5. ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ: ВІДГУК НА ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ 550

Секція 6. РЕДАКЦІЙНО-ВИДАВНИЧІ ПРОЦЕСИ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ВИКОРИСТАННЯ В СИСТЕМІ МАСОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ 553

Секція 7. ТУРИЗМ ЯК БАГАТОГРАННЕ СУСПІЛЬНЕ ЯВИЩЕ 554

Секція 8. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЗМІЦНЕННЯ ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ 557

Секція 9. СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ 572

Секція 10. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ 589

Секція 11. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 594

Секція 12. СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА . . 602

Секція 13. ІНФОРМАТИКА ТА КОМП'ЮТЕРНІ ТЕХНОЛОГІЇ 604

Секція 14. СУЧАСНІ ІНЖЕНЕРНІ ТЕХНОЛОГІЇ: ПОШУК ТА ПЕРСПЕКТИВИ 608
підсекція 14.1. НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ОЗДОРОВЧИХ І ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ПРОДУКТІВ ХАРЧУВАННЯ 608
підсекція 14.2. СУЧАСНА ІНЖЕНЕРІЯ ТА НАНОТЕХНОЛОГІЇ 611
підсекція 14.3. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ АВТОТРАНСПОРТНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ . . . 616
підсекція 14.4. НАУКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПРОГРЕС І ДИЗАЙН 619
підсекція 14.5. БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ 621
Секція 15. ПРИРОДА, МЕДИЦИНА, ЗДОРОВ'Я 623

Наукове видання

МОЛОДЬ: ОСВІТА, НАУКА, ДУХОВНІСТЬ

Тези доповідей
XVII Всеукраїнської науково-практичної конференції
студентів і молодих вчених

(м. Київ, 27–28 травня 2020 р.)

Частина І

Матеріали подано в авторській редакції

Адреса редакції:
м. Київ, вул. Львівська, 23, корп. 3, кімната 207,
Відповідальний редактор — Гребенюк Анастасія Олександрівна
Тел. (044) 423-08-27; E-mail: nikulina-ndd@ukr.net

Формат 60×84/16. Умовн. друк. арк. 36,9.
Наклад 200 прим. Зам. №
Верстання — Мележик О.В.

Видавець і виготовлювач: Університет «Україна»
03115, м. Київ, вул. Львівська, 23,
тел./факс (044) 424-40-69, 424-56-26
E-mail: ukraina.vdk@email.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 405 від 06.04.01.